Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

33-сө ЙЫЛ СЫҒА.

СОВЕТ БАШҠОРТОСТАНЫ

№ 1 (8898)
1951 йыл
14
сентябрь,
йома

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

хаҡы 20 тин.

Әгәр халыҡтар тыныслыҡ эшен үҙ ҡулдарына алһалар һәм уны аҙағына тиклем яҡлаһалар, тыныслыҡ һаҡлап алып ҡалыныр һәм ныҡытылыр.

И. В. СТАЛИН.

ИЗГЕ ТЕЛӘКТӘГЕ КЕШЕЛӘРҘЕҢ ТАУЫШЫ

Биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Бөтә Донъя Тыныслыҡ Советының Мөрәжәғәтенә Советтәр Союзында ҡултамғалар йыйнау кампанияһы үткәреү тураһындағы хәбәрҙе бөтә илдәрҙә, прогрессив кешелек донъяһы ҙур рухланыу менән ҡаршы алды.

«Был хәбәрҙе, — тип яҙа Болгарияның «Работническо дело» газетаһы, — бөтә илдәрҙә тыныслыҡты яҡлаусылар шатлыҡ һәм рухланыу хисе менән ҡаршы алдылар. Ул халыҡтарҙың тыныслыҡ өсөн бөйөккән хәрәкәтенең көсөн ҡеүәтләндереүсе яңы, ғәйәт ҙур ағым булып тупланды һәм уға алға табан яңы, ҡеүәтле этәреш бирҙе, уның еңелмәҫлек булырына ышанысты тағы ла күберәк нығытты».

Коммунизм төҙөүсе, тыныслыҡ һәм халыҡтар араһында дуҫлыҡ өсөн көрәшеүсе совет кешеләренең Бөтә Донъя Тыныслыҡ Советы Мөрәжәғәтенә ҡуйған ҡултамғалары тыныслыҡты һаҡлау һәм нығытыу эшенә ниндәй ҙур вклад булып торорын ер шарындағы бөтә илдәрҙең киң хеҙмәт халыҡ массалары беләләр.

Румынияның «Скынтейя» газетаһы, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Совет Комитеты пленумы ҡарарын ҡотлап, былай тип яҙҙы: «Совет кешеләренең унарлаған миллион ҡултамғалары СССР халыҡтарының ҡаҡшамаҫ мораль-политик берҙәмлегенең ҡеүәләнеше булып торасаҡ. Был ҡултамғалар империалистик агрессорҙарҙың енәйәтсел юлында торған ҡеүәтле ҡаршылыҡтарҙы тағы ла күберәк нығыттылар, тыныслыҡтың еңәсәгенә кешелек донъяһының ышанысын тағы ла күберәк арттырҙылар, сөнки совет кешеләренең ҡултамғалары — Европаны фашизм ҡоллоғонан ҡотҡарып ҡалған халыҡтың ҡултамғалары, данлыҡлы коммунизм төҙөүселәрҙең ҡултамғалары ул...»

Бөтә Донъя Тыныслыҡ Советы Мөрәжәғәтенә СССР-ҙа ҡултамғалар йыйнау кампанияһына ситтә илдәрҙә булған бик күп откликтар — бөтә илдәрҙең миллионлаған ябай кешеләренең бөйөк Советтәр Союзына булған ҡайнар мөхәббәтенең яңы күренеше ул.

«...Капиталистик государстволарҙың киң массалары араһында, — тигәйне иптәш Сталин 1924 йылда уҡ, — Совет власы былдан да популяр булып әүерелде. Ләкин Совет власы үҙенең популярлеге өсөн капиталистик ҡамалыштың ауыр шарттарында үҙе ныҡыҫ менән һәм батырҙарса үткәрә барған тыныслыҡ политикаһына бурыслы булған тиклем башҡа бер нәмәгә лә бурыслы түгел».

Яңы бөтә донъя агрессия һуғышына ойоштороусы Америка-Англия империалистәре Советтәр Союзының һәм халыҡ демократияһы илдәренең тыныслыҡ һөйөү политикаһына халыҡтар күҙ алдында ала алмау өсөн, был илдәрҙең тыныслыҡ политикаһын агрессив политика итеп күрһәтеү өсөн бер ниндәй ялғандар һәм мәкерлектәр алдында ла туҡталып ҡалмайҙар. Улар халыҡ массаларын, уларға үҙҙәренең агрессив пландарын көсләп тағып һәм уларҙы яңы һуғышҡа тартып индереү өсөн алдарға тырышалар. Ләкин тыныслыҡ һәм демократия дошмандарының был енәйәтсел иҫәптәре изге теләктәге миллионлаған кешеләрҙең торған һайын киҫкенерәк һәм ойошҡаныраҡ отпорына осрай.

Бөтә илдәрҙең хеҙмәтсәндәре, социалистик государствоның тыныслыҡ һәм халыҡтар араһында дуҫлыҡ өсөн ысынлап һәм эҙмә-эҙлекле көрәшеүсе икәнен беләләр. Һуғыш башлап ебәреү менән ҡыҙыҡһыныусы синыфтар һәм группалар Совет илендә юҡ. Ленин—Сталин партияһы Советтәр Союзы халыҡтарын тыныслыҡ рухында, бөтә халыҡтарҙың, ҙурҙарының да, ҙур һанлыларының да, хоҡуҡтарына һәм бойондороҡһоҙлоғона хөрмәт менән ҡарау рухында тәрбиәләй.

Ер шарының бөтә яҡтарынан Советтәр Союзына ситтә илдәрҙән унарлаған төрлө делегациялар килеп тора. Уларҙың составында эшселәр һәм крәҫтиәндәр, культура һәм фән эшмәкәрҙәре бар. Беҙҙең илебеҙҙә тыныс төҙөлештең гигант ҡоласы, совет кешеләренең тыныслыҡ эшенә ысын күңелдән бирелгәнлеге делегацияларҙа ҡатнашыусыларға бик ҙур тәьҫир ҡалдыра.

«Советтәр Союзында оҙаҡ ҡына булыуы ваҡытында делегация члендәре, — тиҙәр быйыл йәй СССР-ҙа ҡунаҡ булған Ҡытай делегацияһында ҡатнашыусылар, — совет халҡының бөйөк берҙәмлеген үҙ күҙҙәре менән күрҙеләр. Совет халҡы Иосиф Виссарионович Сталин етәкселегендә үҙ иленең тыныс төҙөлеше өсөн һәм бөтә донъяның тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарына ярҙам итеү өсөн тырышып эшләй. Совет халҡының тормошо яҡшырыу һәм уның көндән-көн яҡшырыуы Советтәр Союзының тыныслыҡ һөйөүсе ҡеүәтен асыҡ күрһәтәләр. Улар беҙҙе рухландыралар, тыныслыҡ һәм демократия лагеренең ҡотолғоһоҙ еңәсәгенә беҙҙең ышанысыбыҙҙы нығыталар».

Тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарҙың вәкилдәре, беҙҙең илдә булғандан һуң, Советтәр иленең бөтөнләйе менән тыныс төҙөлеш менән шөғөлләнеүенә ышаналар.

Быйыл йәй Советтәр Союзында булған Америка профсоюз делегацияһы үҙенең докладында былай тине: «Беҙ барыбыҙ ҙа тыныс экономиканы ғына күрҙек, бер ниндәй хәрби производствоға күсеүҙе күрмәнек. Советтәр Союзында һәр бер кеше ысын күңелдән тыныслыҡ теләй».

Индияның әҙәбиәт һәм искусство эшмәкәрҙәре делегацияһы, Советтәр Союзында булғандан һуң, былай тип күрһәтте: «Беҙ ҡайҙа ғына булһаҡ та, һәр ерҙә дәрт менән һәм шатланып тыныс ижади эш менән шөғөлләнеүсе кешеләрҙе, эшселәр өсөн мендәрсә яңы йорттар, балалар өсөн яңы мәктәптәр, клубтар һәм культура дворецтәре төҙөүсе кешеләрҙе күрҙек... Бөйөк Сталин етәкселегендә тыныслыҡ өсөн көрәшеү Советтәр илендәге хәҙерге тормоштоң лейтмотивы булып тора».

Советтәр Союзында граждандар промышленносенең киң йәйелеүен, халыҡтың тормош кимәле өҙлөкһөҙ күтәрелеүен, фәндең һәм культураның сәскә атыуын бөтә намыҫлы кешеләр күрә. Дан ҡаҙанған Сталинград янында, Ҡара Ҡомда, Урта Волга яр буйҙарында, Көньяҡ Украина далаларында һәм Ҡырымда совет кешеләре гигант гидроэлектростанциялар һәм каналдар төҙөйҙәр. Был төҙөлештәр Совет государствоһының ҡеүәтен, уның тыныслыҡ һөйөү политикаһын бик асыҡ күрһәтәләр.

Изге теләктәге миллионлаған кешеләр Советтәр Союзын тыныслыҡтың ҡеүәтле таянысы итеп, үҙҙәренең иң яҡшы өмөттәренең һәм ынтылыштарының ҡеүәтләнеше итеп күрәләр.

«Үҙҙәренең долларҙарын һәм фунт стерлингтәрен кеше ҡаны менән булдырыу һуғыш һәм үлем кешеләре, — тип яҙа Назым Хикмәт, — үҙ халыҡтарын яңы һуғышҡа ебәрергә әҙерләнәләр. Улар Советтәр Союзына ҡаршы бер ниндәй ҡәбәхәт енәйәт алдында ла туҡталып ҡалмайҙар. Ләкин үлтерергә һәм үҙҙәре үлтерелергә теләмәгән бөтә кешеләр өсөн Советтәр Союзы — тыныслыҡтың һәм тормоштоң еңелмәҫлек крепосе, матурлыҡтың, ғәҙеллектең һәм дәрәҫлектең залогы, ниндәй политик ҡарашта булыуҙарына ҡарамаҫтан, бөтә намыҫлы кешеләр өсөн таяныс ул».

СССР-ҙың эҙмә-эҙлекле тыныслыҡ һөйөү политикаһы бөтә илдәрҙең хеҙмәтсәндәре тарафынан ысын күңелдән яҡлана, уларҙы ныҡлы тыныслыҡ өсөн көрәшкә һәм һуғыш тоҡандырыусы империалистәрҙең махинацияларына ҡаршы көрәшкә рухландыра. Был көндәрҙә Сан-Францискола булған конференциялағы совет вәкиленең тауышы бөтә донъяға ишетелде. Ул — Япония менән иптәрһеҙ һәм законһыҙ сепаратный ярашыу договоры тураһында ысын хәҡиҡәт тауышы булды. Был договор Америка империалистәре тарафынан көсләп тағылды. Яңы һуғыш әҙерләүгә һәм башлап ебәреүгә юнәлдерелгән был договорға Советтәр Союзы Япония мәсьәләһен тыныс юл менән хәл итеү интересына ысынлап яуап бирәүсе һәм даими тыныслыҡты нығытыу эшенә хеҙмәт итеүсе тәҡдимдәрҙе ҡаршы ҡуйҙы.

«Сан-Францисско конференцияһында ҡатнашыусыларҙың иғтибары, — тип яҙа, Ҡытайҙың «Дагунбао» газетаһы, — совет вәкиленең телмәренә тупланды. Был телмәр Америка һуғыш тоҡандырыусыларының өҫтөнә үткер ҡылыс кеүек төштө. СССР вәкиленең сығышы ғәйәт ҙур көскә эйә, сөнки бөтә донъяның тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтары совет тәҡдимдәрен яҡлайҙар».

Бөтә Донъя Тыныслыҡ Советы Мөрәжәғәтенә СССР-ҙа ҡултамғалар йыйнау кампанияһының йәйелеүе тураһындағы хәбәр тыныслыҡ һөйөүсе бөтә халыҡтарҙың йөрәктәрендә йәнле отклик тапты. Биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһындағы талаптың совет кешеләре тарафынан берҙәм яҡланыуында тыныслыҡты яҡлаусы миллионлаған кешеләр Америка-Англияның һуғыш тоҡандырыусы империалистәренең енәйәтсел ниәттәренә ҡаршы көрәшеү өсөн яңы көс алалар.

Бөйөк совет державаһы тыныслыҡты яҡлаусыларҙың көндән-көн үҫә һәм ныҡый барған лагеренең алғы сафтарында бара. Әгәр халыҡтар тыныслыҡты һаҡлау эшен үҙ ҡулдарына алһалар һәм уны аҙағына тиклем яҡлаһалар, тыныслыҡ һаҡланыр һәм ныҡытылыр. Иптәш Сталиндең тәрән аҡыллы һүҙҙәре бөтә илдәрҙә һәм континенттарҙа халыҡ массаларының аңына торған һайын тәранерәк үтеп инә, империалистик агрессорҙарҙың енәйәтсел махинацияларына ҡаршы көрәштә халыҡ массаларының көстәрен арттыра.

Тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтар үҙҙәренең сафтарын Советтәр Союзы тирәһенә, бөтә прогрессив кешелек донъяһының бөйөк юлбашсыһы һәм уҡытыусыһы иптәш Сталин тирәһенә торған һайын тығыҙыраҡ туплайҙар, тыныслыҡ эшен һаҡлау һәм нығытыу өсөн тағы ла ныҡышмалыраҡ көрәш йәйелдерәләр.

(«Правда» газетаһының 13 сентябрҙәге баш мәҡәләһенән).

13 сентябрҙә Өфөлә Башҡорт государство опера һәм балет театры бинаһында тыныслыҡ яҡлыларҙың республика конференцияһы асылды. Һүрәттә конференция залы. (Һулда): Башҡорт государство медицина институты профессоры, медицина фәндәре докторы иптәш В. А. Смирнова конференцияла доклад менән сығыш яһай.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Тыныслыҡ яҡлыларҙың Башҡортостан республика конференцияһы

Башҡорт государство опера һәм балет театры бинаһында ғәйәт ҙур йәнлелек. Бында республикабыҙҙың алдынғы кешеләре — завод, фабрика һәм төҙөлеш стахановсылары, производство новаторҙары, ауыл хужалығы алдынғылары — иң яҡшы комбайнерҙар юғары урожай мастерҙары, малсылыҡ фермаларында эшләүселәр, фән, искусство һәм әҙәбиәт работниктары, партия, совет һәм хужалыҡ работниктары йыйналған. Улар — халыҡ вәкилдәре. Уларҙы тыныслыҡ һөйөүсе, бөтә донъя халыҡтары араһында ныҡлы тыныслыҡ һәм дуҫлыҡ урынлаштырыуҙы, бөтә совет халҡы кеүек үк, талап итеүсе Башҡортостан хеҙмәтсәндәре тыныслыҡ яҡлыларҙың республика конференцияһына һайлап ебәргәндәр.

13 сентябрь, сәғәт киске алтынсы. Делегаттар тамашасылар залына инәләр. Театрҙың сәхнәһе ҡыҙыл бәрхәт һәм ап-ағыҫ полотнолар менән матур итеп, байрамса биҙәлгән. Сәхнә түренең урта өлөшөндә тыныслыҡ байраҡсыһы Бөйөк Сталиндең мәһабәт портреты ҡуйылған. Юғарыла — «Бөйөк Сталинға дан!» тигән иллюминация. Сәхнәнең алғы өлөшөндә, юғарыла «Тыныслыҡ талап итәбеҙ!» тип яҙылған ҙур транспарант. Бөйөк юлбашсыбыҙ һәм уҡытыусыбыҙ, ҡәҙерле Иосиф Виссарионович Сталиндең сәскәләр менән уратып алынған матур портреты, конференциялағы дөйөм обстановка залға инеүсе кешеләрҙе тыныслыҡ өсөн көрәшкә, халыҡ бәхете, Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен тағы ла арттырыу өсөн фиҙакәр хеҙмәткә рухландыра.

Сәхнәләге лозунгыларҙа, транспаранттарҙа халыҡтар араһында тыныслыҡ һәм дуҫлыҡ символы — аҡ күгәрсен һүрәттәре.

Конференция делегаттары араһында йылы, яғымлы һүҙҙәр, үҙ-ара иҫәнләшеүҙәр, бер-береһен хеҙмәттәге уңышлыҡтар менән ҡотлауҙар, — бөтәһе лә уларҙың республикабыҙ хеҙмәтсәндәре вәкилдәре булыу сифатында, бөтә донъя халыҡтары араһында дуҫлыҡ һәм тыныслыҡ урынлаштырыу өсөн көрәшкә ҡаҡшамаҫ ихтыярҙарын ҡеүәтләйҙәр. Улар ысын-ысындан халыҡ вәкилдәре. Бында республиканың ҡалаларынан, эшселәр посёлоктарынан, колхоздарынан, совхоздарынан һәм МТС-тарынан 400-ҙән артыҡ делегат йыйналған. Быдан тыш Өфө, Черниковск ҡалаларының партия, совет, профсоюз, комсомол һәм башҡа общественный ойошмаларынан саҡырылған йөҙәрләгән ҡунаҡтар ҡатнаша.

Сәғәт алты тулыуға делегаттар һәм ҡунаҡтар залға урынлаштылар. Тыныслыҡ яҡлыларҙың Башҡортостан республика конференцияһын саҡырыу буйынса общественный ойошмалар вәкилдәренән төҙөлгән инициатива комитеты председателе, профсоюздарҙың өлкә Советы председателе иптәш В. И. Улин үҙенең инеш һүҙе менән *тыныслыҡ яҡлыларҙың Башҡортостан республика конференцияһын асты.*

Ул үҙенең инеш һүҙендә тыныслыҡты яҡлау эшен бөтә донъя хеҙмәтсәндәре үҙҙәренең ҡулдарына алыуҙары, биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөүҙе талап итеүсе Мөрәжәғәткә 450 миллион кешенең ҡул тамғалары ҡуйыуы, тыныслыҡ яҡлылар фронты көндән-көн киңәйә һәм көсәйә барыуы, политик һәм дини ҡараштары төрлөсә булыуға ҡарамаҫтан, был һандың көндән-көн арта барыуы, тыныслыҡ яҡлылар хәрәкәтенең башында героик совет халҡы, тыныслыҡтың бөйөк байраҡсыһы иптәш Сталин барыуы тураһында әйтте.

Ауыл хужалығы фәндәре кандидаты, Башҡортостан ауыл хужалығы институты директоры иптәш Ермолаев тәҡдиме буйынса конференцияның 35 кешенән торған эш президиумы һайланды. Улар араһында ВКП(б) Өлкә Комитеты секретарҙары Б[illegible]нов, Должных, Сәитбатталов, БАССР Министрҙар Советы председателе Нәбиуллин, БАССР Верховный Советы председателе Заһафуранов, профсоюздарҙың өлкә Советы председателе Улин, ВЛКСМ Өлкә Комитеты секретары Әхмәзаров, яҙыусыларҙан Сәйфи Ҡудаш һәм Мостай Кәрим, искусство работниктарынан Мөбәрәков, Октябрьский ҡалаһынан атаҡлы бораулаусы Бәляндинов, Көйөргәҙе районы «Золотой колос» колхозы члены Чуева иптәштәр бар. Биш кеше составында конференцияның секретариаты һайланды.

ВКП(б)-ның Өфө ҡала комитеты секретары иптәш Бабуркин конференцияның почетлы президиумын һайларға тәҡдим индерҙе. Башында тыныслыҡтың бөйөк байраҡсыһы иптәш Сталин торған ВКП(б) Үҙәк Комитетының Политбюроһы конференцияның почетлы президиумына һайланды. Залда бөтә кеше аяҡ үрә баҫты *һәм бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең бөйөк* юлбашсыһы, совет халҡының уҡытыусыһы иптәш Сталин хөрмәтенә оҙаҡҡа һуҙылған ҡул сабыуҙар һәм ура тауыштары яңғыраны.

Делегаттар бер тауыштан конференцияның көн тәртибен ҡабул иттеләр:

1. Совет халҡы тыныслыҡты яҡлап алып ҡалыу һәм нығытыу өсөн көрәштә.
2. Тыныслыҡ яҡлыларҙың республика комитетын һайлау.
3. Тыныслыҡ яҡлыларҙың өсөнсө Бөтә Союз конференцияһына делегаттар һайлау.

Медицина фәндәре докторы, профессор иптәш В. Смирнова «Совет халҡы тыныслыҡты яҡлап алып ҡалыу һәм нығытыу өсөн көрәштә» тигән доклад менән сығыш яһаны. Уның докладын, Бөйөк Сталин етәкселегендә совет халҡының тыныслыҡҡа булған ҡаҡшамаҫ ихтыярын белдергән урындарҙа, бер нисә тапҡыр көслө ҡул сабыуҙар менән бүлелде.

Доклад тамамланғандан һуң фекер алышыуҙар башланды.

Трибунаға беренсе булып Сталин премияһы лауреаты, Черниковск нефть эшкәртеү заводының инженеры иптәш Новокшонов күтәрелә. Ул совет халҡының тыныслыҡты яҡлауҙа ҡаҡшамаҫ ихтыяры, завод эшселәренең тыныслыҡ эшен нығытыу өсөн арымай-талмай эшләүҙәре тураһында һөйләне.

Кисә конференцияла, шулай уҡ, республикабыҙҙың күренекле яҙыусыһы һәм Башҡорт АССР-ы Верховный Советы депутаты Сәйфи Ҡудаш, Көйөргәҙе районы, «Золотой колос» колхозы члены, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы депутаты Чуева, Благовещен урта мәктәп уҡыусыһы, балалар йортонда тәрбиәләнеүсе Шарышева, Приют МТС-ы комбайнеры, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы депутаты Емельянов, Бәләбәй ҡалаһы врачы, *танылған хирург Соколов, РСФСР-ҙың һәм Башҡорт АССР-ының атҡаҙанған* артисы Мөбәрәков, Яңауыл паровоздар депоһы начальнигы Кузнецов иптәштәр сығыш яһанылар. Улар үҙҙәрен һайлап ебәргән коллективтар исеменән Башҡортостан хеҙмәтсәндәренең тыныслыҡты аҙағына тиклем һаҡлаясаҡтарын, Америка-Англия империалистәренә ҡаты нәфрәттәрен белдерҙеләр.

Конференцияның 13 сентябрҙәге ултырышы шуның менән ябылды.

Бөгөн тыныслыҡ яҡлыларҙың Башҡортостан республика конференцияһы үҙенең эшен сәғәт иртәнге 11-ҙән башлап дауам итә.

ВКП(б) ӨЛКӘ КОМИТЕТЕНДӘ

Республика колхоздарында һәм совхоздарында туңға һөрөү барышы тураһында

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә Комитеты бюроһы, республика колхоздарында һәм совхоздарында туңға һөрөү барышын тикшереп һәм ВКП(б)-ның ҡайһы бер райкомдары, район Советы исполкомдары МТС һәм совхоз директорҙарының туңға һөрөү һәм ҡара пар һөрөү эшендә тағы итеймәҫлек ғәмһеҙлек күрһәтеүҙәрен, был мөһим эш менән ныҡлап етәкселек итмәүҙәрен, МТС, совхоз директорҙарынан һәм колхоз председателдәренән туңға һөрөү буйынса билдәләнгән уң көнлек заданиеның үтәлеүен талап итмәүҙәрен билдәләне.

Илеш, Дүртөйлө, Борай, Ҡалтасы, Краснокам, Кушнаренко, Благовещен, Шаран, Асҡын, Ҡыйғы, Баҡалы һәм Салауат райондарының етәкселәре туңға һөрөү эшенә етәкселек итеүгә бигерәк тә яуапһыҙ ҡарайҙар. Был райондар ошо йылдың 10 сентябренә туңға һөрөү планын ни бары 3—10 процентҡа ғына үтәнеләр.

Туңға һөрөүҙе үҙ ваҡытында үткәреүҙә тракторҙарҙың бер туҡтауһыҙ эшләүе ҙур әһәмиәткә эйә булып тороуға ҡарамаҫтан, ВКП(б)-ның күп кенә райкомдары, район Советтары исполкомдары, МТС һәм совхоз директорҙары тракторҙар паркының эшен яҡшыртыу тураһында хәстәрлек күрмәйҙәр, тракторҙарҙың тик тороуҙарын бөтөрөү һәм һәр бер трактористең смена нормаһын үтәүе өсөн бөтә кәрәкле сараларҙы күрмәйҙәр. Шуның һөҙөмтәһендә күп кенә МТС-тарҙа һәм бигерәк тә Арслан, Ҡырмыҫҡалы, Әбйәлил, Матрай, Баҡалы, Бәләбәй, Бүздәк, Борай, Чурай, Балтач, Ҡыйғы МТС-тарында бик күп тракторҙар простой яһайҙар, байтаҡ трактористар смена нормаларын үтәмәйҙәр.

Ҡайһы бер колхоздарҙа тракторҙар менән туңға һөрөү өсөн ер участкалары ошо көнгә тиклем үҙ ваҡытында әҙерләнмәйҙәр, баҫыуҙарҙан һаламдар һәм ҡабаҡтар йыйналып алынмай, ә ВКП(б) райкомдары, район Советтары исполкомдары, МТС директорҙары был юл ҡуйғыһыҙ хәлдән ситләп китеп үтәләр һәм колхоз председателдәрен тракторҙарҙы эшләү өсөн нормаль шарттар тыуҙырыуға мәжбүр итмәйҙәр.

ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһы, ВКП(б)-ның айырым район комитеттарының һәм район Советтары исполкомдарының туңға һөрөү планын уңышлы үтәү өсөн колхоздар, МТС-тар, трактор һәм баҫыусылыҡ бригадалары араһында социалистик ярышты ойоштороуға формаль-бюрократик ҡарашта булыуҙарын билдәләп үтте. Туңға һөрөүҙе ошо йылдың 1 октябренә тамамларға йөкләмә алыуы Йомағужа районы ауыл хужалығы работниктарының йөкләмәһе Ҡалтасы, Краснокам, Кушнаренко, Борай, Баҡалы, Асҡын, Благовещен райондарында колхоздарҙа һәм трактор бригадаларында әле булһа тикшерелмәгән. Трактористар һәм һабансылар араһында ярыш тейешенсә ойошторолмаған.

ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһы Ҡалтасы, Краснокам, Илеш, Дүртөйлө, Борай, Кушнаренко, Благовещен, Шаран, Асҡын, Ҡыйғы, Баҡалы һәм Салауат райондарының ВКП(б) райкомдары секретарҙарының һәм район Советтары исполкомдары председателдәренең колхоздарҙа туңға һөрөү эшенә етәкселек итеүгә яуапһыҙ ҡарауҙарын билдәләй, уларҙан киләп тыуған хәлде ҡыҫҡа срокта төҙәтеүҙе, туңға һөрөүҙә артта ҡалыуҙарын бөтөрөүҙе талап итте.

ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһы республиканың ауыл хужалығы министерствоһына (иптәш Ғәйнуллин) Арслан, Ҡырмыҫҡалы, Әбйәлил, Матрай, Баҡалы, Бәләбәй, Бүздәк, Борай, Балтач һәм Ҡыйғы МТС-тарында тракторҙарҙың простой яһауҙарының сәбәптәрен тикшерергә һәм туңға һөрөүҙә тракторҙарҙы файҙаланыуға яуапһыҙ ҡараусы МТС работниктарын яуаплылыҡҡа тарттырырға ҡушты.

ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһы ВКП(б) райкомдарын, район Советтары исполкомдарын, МТС һәм совхоз директорҙарын һәр бер колхозда туңға һөрөү барышын тикшерергә, был эште уңышлы үткәреүгә ҡамасаулаусы етешһеҙлектәрҙе бөтөрергә, артта ҡалыусы колхоздарға, һәм трактор бригадаларына урында практик ярҙам күрһәтеү өсөн район работниктарын һәм ауыл хужалығы специалистарын командировать итергә ҡушты.

Шул уҡ ваҡытта партияның МТС, колхоздар һәм совхоздарҙағы төп ойошмалары партия йыйылыштарында туңға һөрөү барышын тикшереп, МТС-тарҙың, колхоздарҙың һәм баҫыусылыҡ бригадаларының туңға һөрөү буйынса билдәләнгән биш көнлек заданиеларҙы үтәүҙәре буйынса конкрет саралар билдәләргә тейештәр. Шул уҡ ваҡытта колхоздар, МТС-тар, совхоздар, трактор һәм баҫыусылыҡ бригадалары, трактористар һәм һабансылар араһында туңға һөрөү планын уңышлы үтәү, һәр бер трактористың һәм колхозсының смена һәм көндәлек эшләп сығарыу нормаһын үтәүе өсөн социалистик ярышҡа етәкселек яҡшыртылырға тейеш.

ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһы ВКП(б) райкомдарына, район Советы исполкомдарына, МТС һәм совхоз директорҙарына политик-массовый эште яҡшыртыу һәм туңға һөрөүҙә эшләүсе трактористарҙы һәм колхозсыларҙы культура-тормош ягынан хеҙмәтләндереүҙе яҡшыртыу өсөн ашығыс саралар күрергә ҡушты.

СОВЕТ ХАЛКЫ ТЫНЫСЛЫКТЫ ЯКЛАУ ҺӘМ НЫҒЫТЫУ ӨСӨН КӨРӘШТӘ

Иптәш В. А. Смирнова докладынан

Иптәштәр!

Совет халкы тыныслыҡты һаклап алып ҡалыу менән ныҡ ҡыҙыҡһына һәм уны нығытыу өсөн арымай-талмай көрәшә. Был ер йөҙөндәге һәр намыҫлы кешегә билдәле. Сәнки тыныс төҙөлөш, ижад менән шөғөлләнгән кешенең һуғыш тураһында уйлауы мөмкин түгел, уның кешеләрҙе үлтереүгә ынтылыуы мөмкин түгел.

Беҙҙең Ватандың икһеҙ-сикһеҙ киңлектәрендә, уның бөтә мөйөштәрендә тыныс ижади эш көсөргәнешле ҡайнай. Ҡеүәтле гидростанциялар күтәрелә. Сүллектәрҙе һәм ҡоролоҡ райондарын һуғарыу өсөн каналдар ҡаҙыла, тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинса грандиоз планы тормошҡа ашырыла. Яңы фабрика һәм заводтарҙың ғәйәт ҙур корпустары күтәрелә, ҡалалар һәм ауылдар төҙөкләндерелә һәм тағы ла матурыраҡ була бара. Колхоз ҡырҙарында, промышленность предприятиеләре цехтарында һәм фәнни лабораторияларҙа — бөтә ерҙә лә совет кешеләре үҙҙәренең Ватанын иң бай ил итеү өсөн, уның материаль һәм рухани байлыҡтарын күбәйтеү өсөн, һәр бер кешегә мул һәм культуралы тормош тәьмин итеү өсөн энтузиазм менән эшләйҙәр.

Совет халкы бөйөк Сталин етәкселегендә коммунистик общественың яҡты бинаһын төҙөй.

Был бөйөк һәм изге маҡсаттарҙы тормошҡа ашырыу өсөн ныҡлы тыныслыҡ кәрәк.

Бына ни өсөн совет кешеләре биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә СССР-ҙа ҡултамғалары йыйыу тураһында Тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитеты ҡарарын һәм алҡышлы саҡырыуын тәрән ҡәнәғәтләнеү тойғоһо менән ҡаршыланылар.

Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә Советтар Союзында ҡултамғалары йыйыу кампанияһы донъяның бөтә өлөштәрендә йөҙәрсә йөҙәр миллионлаған кешеләр яңы бөтә донъя һуғышының ҡурҡынысы үҫкәнен асыҡ күргән ваҡытта башлана.

АҠШ, Англия, Франция һәм башҡа агрессив государстволарҙың идара итеүсе түүгтары яңы бөтә донъя һуғышына асыҡтан-асыҡ әҙерлек алып баралар. Был маҡсат менән ҡоторонып ҡоралланыу артынан ҡыуыуҙар алып барыла, һуғыш расходтары һаман үҫә бара. Көнбайыш Германияны һәм Японияны ремилитаризациялау асыҡтан-асыҡ үткәрелә.

АҠШ донъяның бөтә өлөштәрендә СССР-ға һәм башҡа демократик лагерь илдәренә һөжүм итеү өсөн хәрби базалар һанын һаман арттыра, үҙенең ғәскәрҙәрен Европаға ебәреүҙе көсәйтә һәм Европа илдәрен казармаларға, арсеналдарға, авиабазаларға әйләндерә.

Америка империалистәре, Төньяҡ Атлантик агрессив хәрби союзды, йәнәһе уны оборона маҡсатында төҙөп, Америка генералы Эйзенхауэр командованиеһы аҫтында кеше үлтереүселәрҙең Европа армияһын ашығыс ойошторалар. Был армияның ядроһы булып элекке гитлерсыларҙың реваншистик Көнбайыш Германия армияһы торорға тейеш.

Америка империалистәре Кореяла кеше талаусы һуғышты сисеп ебәрҙеләр һәм бына йылдан артыҡ инде уны БМО флагы аҫтында алып баралар. Ҡытайҙың Тайвань утрауын баҫып алдылар һәм Ҡытай халыҡ республикаһы территорияһына баҫып инеү менән янайҙар. Улар Корея мәсьәләһен тыныс хәл итеүгә бөтә юлдар менән ҡәртә ҡуялар.

Һуғыш башлаусылар кеше күрә алмаусанлыҡ, юлбаҫарлыҡ, үлтереүҙәр, талауҙар пропагандаһы алып баралар. Һатлыҡ буржуаз матбуғат, радио, кино һуғыш истерияһы тарата. Кәндәң-кәлгә кешеләрҙең аңын яңы бөтә донъя һуғышының ҡотолғоһоҙ булыуы тураһындағы фекер менән ағыулайҙар. Улар СССР-ға һәм халыҡ демократияһы илдәренә ҡаршы, тыныслыҡ яҡлылар хәрәкәтенә ҡаршы ерәнгес яла яғыу кампанияһы алып баралар һәм беҙҙең илгә, Ҡытайға һәм башҡа демократик лагерь илдәренә атом бомбаһы һәм халыҡты һәләк итеүсе һуғыш менән асыҡтан-асыҡ янайҙар.

Яңы бөтә донъя һуғышы ҡурҡынысының үҫә барған обстановкаһында, империалистик державаларҙың Англия-Америка блогы ҡоралы агрессия актарын туранан-тура тормошҡа ашырған саҡта, бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн һәм халыҡтарҙың именлеге өсөн тыныслыҡ яҡлыларҙың актив көрәше, һуғыш уты тоҡандырыусыларҙың бөтә эҙләнеүҙәрен һәм махинацияларын арымай-талмай фаш итеү хәл иткес әһәмиәткә эйә булып тора.

«Тыныслыҡты һаклап алып ҡалыу өсөн киң кампания, — тип күрһәтә иптәш Сталин, — һуғыш уты тоҡандырыусыларҙың енәйәтсел махинацияларын фаш итеү ҡоралы булыу яғынан, хәҙер беренсе дәрәжәләге әһәмиәткә эйә».

Донъя халыҡтары, һуғыш бәләләрен үҙ елкәләрендә һынап, яңы һуғыш теләмәйҙәр һәм тыныслыҡ эшен яҡлап ҡалыу өсөн ихтыяр менән тулылар. Ныҡлы тыныслыҡ бөтә халыҡтарҙың тормошоноң иң кәрәкле нәмәһе булып тора. Тыныслыҡ яҡлыларҙың ойошҡан фронтының артабан киңәйеүе һәм нығыуы халыҡтарҙың тыныслыҡты һаклап алып ҡалыуға ҡаҡшамаҫ ихтыярының кәүҙәләнеше булып тора.

Тыныслыҡ яҡлыларҙың ҡеүәтле, ойошҡан фронты ҡыҫҡа ғына ваҡыт эсендә үҙенең байрағы аҫтына йөҙәрсә миллион хеҙмәт, фән һәм культура кешеләрен йыйнаны. Донъяла намыҫлы булған бөтә кеше, һуғышты күрә алмаусанлыҡ тойғоһо менән янған бөтә кеше, кешелек культураһы ҡаҙаныштарын ҡиммәт күргән бөтә кеше һуғыш уты тоҡандырыусылар төркөмөнә ҡаршы, һуғыш ҡоралы һатыуҙан табыш алыусыларға ҡаршы, кешеләр ҡаны иҫәбенә ғәйәт ҙур доход алыусыларға ҡаршы актив көрәшкә берләшәләр.

Тыныслыҡ яҡлылар хәрәкәтендә бөтә илдәрҙең күренекле общественный деятелдәре, фән, әҙәбиәт һәм искусство вәкилдәре актив ҡатнашлыҡ итәләр. Тыныслыҡ өсөн фиҙаҡәр көрәшселәрҙең «Халыҡтар араһында тыныслыҡты нығытыу өсөн» — Сталин премияһы лауреаттары Фредерик Жолио-Кюри, Хьюлетт Джонсон, Сун Цзин-лин, Пак Ден Ай һәм башҡаларҙың исемдәре бөтә донъяға билдәле.

Тыныслыҡ хәрәкәтенә реакционерҙарҙың ҡамасаулыҡ яһарға һәм уны туҡтатырға бөтә төр маташыуҙарына ҡарамаҫтан, был хәрәкәт көндән-көн үҫә һәм нығый.

Коммунистик партиялар тарафынан етәкселек ителгән эшселәр синыфы тыныслыҡ хәрәкәтенең ойоштороусы көсө, уның боевой авангарды булып тора.

Донъяның халыҡтары тыныслыҡты һаклау эшен үҙҙәренең ҡулдарына ныҡыраҡ алалар. Һәм һуғыш уты тоҡандырыусыларҙың ҡанлы уйҙарын ғәмәлгә ашырыуға ҡамасаулыҡ итергә ҙур ихтыяр менән тулылар. «Әгәр халыҡтар тыныслыҡ эшен үҙ ҡулдарына алһалар һәм уны аҙағына тиклем яҡлаһалар, — ти иптәш Сталин, — тыныслыҡ һаклап алып ҡалыныр һәм нығытылыр». Бөйөк Сталиндың был күрһәтмәләре прогрессив кешелек өсөн девиз булып әүерелде. Юлбашсының был тәрән аҡыллы һүҙҙәре тыныслыҡ өсөн көрәшеүселәрҙе рухландыра.

Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Тыныслыҡ Пакты төҙөүҙе талап итеүсе тарихи Мөрәжәғәт ҡабул итте.

Был Мөрәжәғәттең тантаналы һәм тәьҫирле һүҙҙәре бөтә илдәрҙә, бөтә телдәрҙә, көслө набат булып, бөтә намыҫлы кешеләрҙе тыныслыҡ өсөн көрәшкә саҡыралар.

Халыҡтар Тыныслыҡ Пактында бөтә илдәр араһында тыныс хеҙмәттәшлек итеүҙе урынлаштырыу мөмкинлеген, ҡорал артынан ҡыуыуҙы бөтөрөү, хәрби налогтар ауырлығын кәметеү, хеҙмәтсәндәрҙең тормош кимәлен күтәреү мөмкинлеген күрәләр.

Тыныслыҡ Пакты кампанияһы үҙенең колассы менән Стокгольм Воззваниеһына ҡултамғалары йыйыу кампанияһынан күп тапҡыр ҙурыраҡ. Тик хәҙерге ваҡытҡа ғына Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә 450 миллиондан артыҡ ҡултамғалар йыйылды һәм ҡултамғалар йыйыу уңышлы дауам итә. Мөрәжәғәткә 343 миллион ҡытайлы, 12 миллион итальянлы, 7 миллион француз, 5 миллион японлы ҡул ҡуйҙы.

Тыныслыҡ Пакты төҙөүҙе талап итеү һуғыш уты тоҡандырыусыларҙың енәйәтсел уйҙарын емереүҙә бөтә халыҡтарҙың берҙәм теләген кәүҙәләндерә.

Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә йөҙәрсә миллион ҡултамғалар булып кәүҙәләнгән халыҡтар ихтыяры һуғыш уты тоҡандырыусыларҙың агрессив уйҙарына яңы ҡеүәтле удар булыр, һуғышты булдырмау һәм тыныслыҡты һаклау эшенә ғәйәт ҙур вклад булыр.

Тыныслыҡ көсөнөң башында Совет хөкүмәте, большевиктәр партияһы, иптәш Сталин тирәһенә туплаған бөйөк совет халкы бара. Тыныслыҡ өсөн, халыҡ-ара хеҙмәттәшлек өсөн көрәштә тәрән принципиаллек һәм эҙмә-эҙлеклелек беҙҙең илебеҙҙең тышҡы политикаһын характерләйҙәр.

Совет государствоһы йәшәй башлауының тәүге көнөнән үк тыныслыҡ өсөн көрәште үҙенең тышҡы политикаһының нигеҙе итеп иғлан итте. Бөйөк Ленин «беҙҙең бөтә политикабыҙ һәм пропагандабыҙ халыҡты һуғышҡа ҡоторттоуға түгел, ә һуғышҡа сик ҡуйыуға йүнәлтелгән» тип әйрәтте. Советтарҙың икенсе бөтә Россия съезында ҡабул ителгән тыныслыҡ тураһындағы декреттан алып Совет государствоһы халыҡтарҙың именлеге һәм хеҙмәттәшлеге өсөн ныҡлы һәм тайпылышһыҙ рәүештә актив көрәш алып бара, һуғыш уты тоҡандырыусыларҙың енәйәтсел уйҙарын арыу-талыуҙы белмәйенсә фашлай, тыныслыҡ байрағы тирәһенә тыныслыҡ һөйөүсе бөтә халыҡтарҙы йыйнай.

Тыныслыҡ политикаһы беҙҙең социалистик общественный ҡоролошобоҙҙоң тәбиғәтенән килә. Советтар Союзында һуғышты булдырыу менән ҡыҙыҡһынған синыфтар һәм группалар юҡ. Беҙҙең илебеҙҙең хеҙмәтсәндәре коммунизмдың грандиоз төҙөлөштәрен тормошҡа ашырыу өсөн кәрәк булған ныҡлы һәм оҙаҡ дауам иткән тыныслыҡты һаклап алып ҡалыу менән ҡыҙыҡһыналар. Советтар Союзының граждандар промышленносен ҡыҫҡартмайынса, киреһенсә, уны киңәйтә барыуы, яңы грандиоз гидростанциялар һәм һуғарыу системалары төҙөүҙе туҡтатмайынса, киреһенсә, үҫтерә барыуы, хаҡтарҙы төшөрөү политикаһын туҡтатмайынса, киреһенсә, уны дауам иттереүе Советтар Союзының тыныслыҡ һөйөүен асыҡ һәм кире ҡағылмаҫлыҡ итеп иҫбатлау булып тора.

СССР Верховный Советы Президиумы Председателе иптәш Шверниктең күптән түгел АҠШ президенты Трумэнға ебәргән посланиеһында совет халкының тыныслыҡ һөйөүе тағы ла бер тапҡыр асыҡ рәүештә демонстрацияланды.

Советтар Союзының тыныслыҡ һөйөүсе тышҡы политикаһы бөтә донъя хеҙмәтсән массаларының һаман көслерәк һәм көслерәк яҡлауҙарын тәьмин итә. Бөтә илдәрҙең халыҡтары тыныслыҡ һөйөүсе совет державаһына ышаныс менән ҡарайҙар.

Тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитетының ошо йылдың 28 августында беҙҙең Тыуған илебеҙҙең башҡалаһы Мәскәүҙә булып үткән пленумы Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалары йыйыуҙы үткәреү тураһында ҡарар ҡабул итте.

Бөтә илдәрҙең тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарының ихтыярын һәм теләген кәүҙәләндергән был Мөрәжәғәт ныҡлы һәм оҙаҡ дауам иткән тыныслыҡ менән ҡыҙыҡһынған һәм тыныслыҡ шулай уҡ халыҡтар араһында дуҫлыҡты аҙағына тиклем ғәҙел яҡларға әҙер торған совет кешеләренең ҡайнар хуплауы менән ҡаршыланды.

Тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитеты пленумы 1951 йылдың сентябренән башлап биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә СССР-ҙа ҡултамғалары йыйнай башларға кәрәк тип иҫәпләй һәм бөтә совет кешеләрен был Мөрәжәғәткә үҙҙәренең ҡултамғаларын ҡуйырға саҡыра.

Тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитеты бөтә совет кешеләре лә был саҡырыуға ҡушылырҙар һәм шуның менән Ленин — Сталин партияһы етәкселегендә тыныслыҡ һәм халыҡтарҙың ҡурҡынысһыҙлығы өсөн үҙҙәренең бөтә көстәре менән яҡларға әҙер булыуҙарын тағы ла бер тапҡыр раҫларҙар, тыныслыҡтың бөйөк байраҡ йөрөтөүсеһе иптәш Сталинға үҙҙәренең фиҙаҡәр бирелгәнлектәрен яңынан демонстрациялаҙар тип ышаныс белдерә.

ВЦСПС һәм комсомолдың Үҙәк Комитеты Советтар Союзының бөтә профсоюз члендарына, комсомолецтарға һәм йәштәргә бер кеүелдән ҡул ҡуйырға һәм Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалары йыйыу буйынса кампанияны үткәреүҙә актив ҡатнашлыҡ итергә саҡырыу менән мөрәжәғәт иттеләр. Производство пландарын срогынан алда үтәү һәм арттырып үтәү өсөн, үҙебеҙҙең совет Тыуған илебеҙҙең — бөтә донъяла тыныслыҡ һәм демократия терәгенең ҡеүәтен үҫтереү өсөн социалистик ярыш тағы ла киңерәк йәйелдерелә.

Биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә бөтә совет кешеләренең дә бер кеүелдән ҡул ҡуясағына шик юҡ.

Ҡултамғалары йыйыу буйынса кампания совет кешеләренең политик һәм производство активлектәренең артабан күтәрелеше менән үтәсәк.

Башҡорт халкы Советтар Союзының бөтә халыҡтары кеүек, тыныслыҡты яҡлау һәм үҙҙәренең бөтә көстәрен коммунизм төҙөүгә биреүҙең берҙәм теләге менән йәшәй.

Совет Башҡортостаны хеҙмәтсәндәре туғандарса халыҡтарҙың ярҙамында, беренсе нәүбәттә бөйөк рус халкы ярҙамында республиканы ныҡ алға киткән промышленносле, социалистик ауыл хужалыҡлы, формаһы менән милли, йөкмәткеһе менән социалистик культуралы сәскә атыусы крайға әүерелдерҙеләр.

Башҡортостан халыҡтары республика экономикаһының бөтә тармаҡтарын һәм культураһын артабан күтәреү өсөн ижади энтузиазм менән тулылар. Ә бының өсөн тыныслыҡ кәрәк, уны нисек кенә булһа ла яҡлай алып ҡалырға кәрәк.

Башҡортостан хеҙмәтсәндәренең бөтә совет халкы менән бергә Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә бер кешеләй, берҙәм ҡул ҡуясаҡтарына, үҙҙәренең ҡултамғаларын тыныс ижади хеҙмәттә яңы уңыштар менән нығытасаҡтарына һәм тыныслыҡ эшенә үҙҙәренең вкладтарын билдәләйәсәктәренә шикләнмәҫкә мөмкин.

Ленин—Сталин партияһы тарафынан тәрбиәләнгән беҙҙең кешеләребеҙ Тыуған илдең сәскә атыуы хаҡына фиҙаҡәр хеҙмәт һуғыш уты тоҡандырыусыларға иң яҡшы яуап булып тора икәнлеген асыҡ беләләр.

Иптәштәр, беҙ совет кешеләре һәм бөтә донъяның прогрессив кешеләре тыныслыҡты яҡлап ҡалыу ихтыяры менән тулыбыҙ. Халыҡтар тыныслыҡты һорамайҙар, ә уны талап итәләр һәм тыныслыҡтың бөтә донъяла еңәсәгенә ышаналар. Тыныслыҡ байрағын алып барыусы бөйөк Сталин уға етәкселек итә.

Донъяның бөтә мөйөштәрендә, бөтә илдәрҙә бер исем бик ҙур мөхәббәт менән әйтелә, бер исем халыҡтар араһында ысын дуҫлыҡҡа саҡырыу сифатында, оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡҡа һәм халыҡтар араһында именлеккә саҡырыу сифатында бөтә телдәрҙә лә бер үк төрлө көс менән яңғырай. Был беҙҙең бөйөк уҡытыусыбыҙ һәм юлбашсыбыҙ, беҙҙең һөйөклө атайыбыҙ һәм дуҫыбыҙ, туғаныбыҙ, иптәш Сталин исеме.

Йәшәһен бөтә донъяла тыныслыҡ!

Йәшәһен ҡеүәтле Советтар Союзы!

Йәшәһен бөйөк коммунистар (большевиктәр) партияһы!

Йәшәһен бөтә донъяла тыныслыҡ байрағын йөрөтөүсе бөйөк Сталин!

Франция хөкүмәтенә Совет хөкүмәтенең нотаһы

Ошо йылдың 11 сентябрендә СССР Сит Ил Эштәре Министры иптәш А. Я. Вышинский Францияның эштәре буйынса ваҡытлы поверенныйы Брионваль әфәндене ҡабул итте һәм уға Совет хөкүмәтенең нотаһын тапшырҙы, уның тексы түбәндә иғлан ителә:

«Совет хөкүмәте үҙенең 1950 йылдың 15 декабрендәге һәм 1951 йылдың 20 гинуарындағы ноталарында Франция хөкүмәтенең иғтибарын уның Көнбайыш Германияға ҡарата үткәргән герман реваншистәренең ҡулын сисеүсе политикаһының союз һәм үҙ-ара ярҙам тураһындағы 1944 йылдың 10 декабрендә төҙөлгән Франция—Совет договорының нигеҙен һәм әһәмиәтен емереүгә йүнәлткәйне инде, был договор буйынса ике Хөкүмәт тә үҙҙәренә «Германиянан сығыусы теләһә ниндәй яңы ҡурҡынысты бөтөрөүсе бөтә кәрәкле сараларҙы бергәләп күрергә һәм уның яғынан теләһә ниндәй яңы агрессия яһауға маташыуҙы мөмкин итеүсе хәрәкәттәренә ҡаршылыҡ күрһәтергә» йөкләмә алғайнылар. Франция хөкүмәтенең герман мәсьәләһендәге бындай политикаһы шулай уҡ Советтар Союзы, Америка Ҡушма Штаттары һәм Великобритания араһындағы Потсдам Килешеүенә лә асыҡтан-асыҡ ҡаршы килә, был Килешеүгә Франция ла ҡушылғайны.

Хәҙерге ваҡытта Франция хөкүмәтенең АҠШ һәм Великобритания Хөкүмәттәре менән бергәләп үткәреп килгән политикаһы Франция-Совет договорына һәм Потсдам Килешеүенә ҡаршы килеү генә түгел, бәлки герман агрессияһы ҡурҡынысын тыуҙыра икәнлеге тулыһынса асыҡланды. Был саралар Көнбайыш Германияның агрессив көстәре менән хәрби союзды асыҡтан-асыҡ әҙерләү характерын алып торалар.

Франция хөкүмәте тарафынан күтәрелгән гитлерсе генералдар етәкселегендә регуляр герман армияһын аяҡҡа баҫтырыуға алып барыусы «Плевен планы» һәм шулай уҡ Франция хөкүмәте тарафынан үткәрелеп килгән Көнбайыш Германияның хәрби-промышленность потенциалын аяҡҡа баҫтырыуҙы аңлатыусы «Шуман планы» ла шуны күрһәтә. «Плевен планы» ла, шулай уҡ «Шуман планы» ла ғәмәлдә Көнбайыш Германияны ремилитаризациялауға алып бара. Ә был Европала тыныслыҡ интерестәре менән бергә һыйыша алмай һәм сит пландарҙы, шул уҡ ваҡытта агрессив маҡсаттарҙы күҙәтеүсе пландарҙы тормошҡа ашырыуҙа ҡорал булырға теләмәүсе герман халҡының үҙе тарафынан хөкөм ителә.

1. Америка Ҡушма Штаттары һәм Великобритания етәкселек иткән Көньяҡ-атлантик союздың, Төньяҡ-атлантик союз илдәренә бер кем дә ҡурҡыныс тыуҙырмаһа ла, Европала үҙ ҡарамағында мөмкин тиклем күберәк ҡоралы көс булдырыу өсөн яңынан-яңы аҙымдар яһауы хәҙер бөтәһенә лә күренә инде. Был шуны күрһәтә: был хәрби союз агрессив маҡсаттарҙы күҙәтә, ул яңы һуғышты әҙерләү менән, — башында АҠШ торған Англия-Америка блогы державалары өсөн бөтә донъяға хакимлекте яулап алыу хаҡына һуғыш әҙерләү менән шөғөлләнә. АҠШ хөкүмәте, был маҡсаттарҙа испан фашистәренең ғәскәрҙәрен дә файҙаланырға тырышып, хатта Франко менән дә һөйләшеүҙәр алып баралар. Ләкин төп бурыс сифатында Төньяҡ-атлантик союздың ҡоралы көстәре составына регуляр герман армияһын ылыҡтырыу ҡуйылған, хәҙер был армия Көнбайыш Германияла аяҡҡа баҫтырыла. Хәҙер шулай уҡ, власть Аденауэр, Байзер, Шумахер һәм башҡалар кеүек реваншистар ҡулында булған Көнбайыш Германияла регуляр армияны аяҡҡа баҫтырыуҙың Европаның бөтә илдәрендә законлы ышанмау һәм ризаһыҙлыҡ тыуҙырыуы ла күренеп тора. Шуға күрә Көнбайыш Германияла герман армияһын аяҡҡа баҫтырыуҙы камуфляж средстволарын ҡулланып үткәреүгә ынтылыштар яһала. «Европа армияһы» тип йөрөтөлгән, Көнбайыш Европаның бер нисә иленең ғәскәрҙәрен берләштереүсе армияны төҙөү тураһында 1950 йылдың 24 октябрендә Франция хөкүмәте тарафынан иғлан ителгән «Плевен планы» тап бына ошо айҡанлы барлыҡҡа килде, был армияға Көнбайыш Германияла төҙөлөүсе герман армияһы уның состав өлөшө сифатында индерелә. Әгәр ҙә Көнбайыш Германияның яңы төҙөлөүсе ҡоралы көстәре шундай берләштерелгән армия составына инһәләр, йәнәһе, был герман армияһын яңынан тергеҙеүҙе аңлатмаясаҡ, тип ышандырырға маташалар. Ләкин яңы бөтә донъя һуғышын әҙерләү һәм сисеп ебәреү политикаһын яҡларға теләмәгән халыҡтарҙың уяулығын юғалтыуҙың бындай ысулы халыҡтарҙы алдау эшендә мәкерле ысул рәүешендә фаш ителәсәк.

«Плевен планы» Франция хөкүмәтенеке итеп күрһәтелә, ләкин был план артында Европала Американың агрессив пландарын ғәмәлгә ашырыуҙа таяныс булып хеҙмәт итерлек ҡоралы көстәрҙең һанын теләһә ниндәй средстволар менән арттырырға тырышыусы АҠШ хөкүмәтенең торғанлығы бер кемгә лә сер түгел.

«Плевен планы» буйынса Көнбайыш Германияла регуляр армия Көнбайыш Европаның башҡа государстволарынан бойондороҡһоҙ булған үҙ-аллы армия сифатында йәшәмәҫкә тейеш. «Плевен планы» буйынса Көнбайыш Германияның ҡоралы көстәре берләштерелгән Көнбайыш Европа армияһының өлөшө генә булырға тейештәр, унда шулай уҡ Франция, Италия, Бельгия, Люксембургтың ғәскәрҙәре инәсәк, ләкин хәҙер үк инде киләсәге гитлерсе генералдарҙың «тиң хоҡуҡлылыҡ» һылтауы менән үҙҙәре төҙөгән армия өсөн бындай Көнбайыш Европа армияһы составында хакимлек итеүсе хәлгә өлгәшергә тырышыуҙары билдәле. Был эштә улар хәҙерге тыныс ваҡытта уҡ инде, «Төньяҡ-атлантик блок» ғәскәрҙәренең баш командующийы итеп билдәләнгән Эйзенхауэр кеүек, Европала Америка милитаризмы ставленниктәренең яҡлауын табалар.

Һуңғы айҙар эсендә Парижда, Франция, Бельгия, Италия, Люксембург вәкилдәренең АҠШ һәм Англия ҡатнашлығында Аденауэрҙың Көнбайыш герман хөкүмәте вәкилдәре менән Көнбайыш Европа армияһы составында Көнбайыш герман ҡоралы көстәрен төҙөү тураһындағы мәсьәлә буйынса йәшерен хәрби һөйләшеүҙәре булып үтте. Ошо йылдың 24 июлендә иғлан ителгән коммюникенән шул күренә: был кәңәшмәлә Көнбайыш герман ҡоралы көстәрен төҙөү һәм уларҙы Көнбайыш Европа армияһына ҡушыу менән бәйләнгән ҡоралланыуҙы стандартизациялау һәм хәрби производствоны специалләштереү, был армияны финанслау тәртибе һәм тәьмин итеү системаһы һәм башҡа мәсьәләләр буйынса килешеүгә өлгәшелгән.

Париж кәңәшмәһе менән бер үк ваҡытта Петерсбергтә (Көнбайыш Германия) АҠШ, Великобритания һәм Франция хәрби вәкилдәренең элекке гитлерсе генералдар, Бонн хөкүмәтенең хәҙерге хәрби советниктәре Хойзингер һәм Шпейдель менән һөйләшеүҙәре булып үткән. Матбуғаттағы хәбәрҙәрҙән билдәле булғанынса, был һөйләшеүҙәр һөҙөмтәһендә 250 мең һалдатты эсенә алған 12 Көнбайыш герман дивизияһы составында Көнбайыш Германия ҡоралы көстәрен төҙөү тураһында килешеүгә өлгәшелгән лә инде, шуның менән бергә, Көнбайыш Германияның махсус танк һәм авиация частәре төҙөлә.

Бының менән немец реваншистәре тарафынан рухландырылған һәм гитлерсе генералдар етәкселек иткән регуляр герман армияһын яңынан тергеҙеүгә хәл иткес аҙым яһалған, был гитлерсе генералдар, билдәле, ярты юлда туҡталып ҡалмаясаҡтар һәм Францияның Германияны демилитаризациялауҙан баш тартыуын герман милитаризмының агрессив ҡеүәтен аяҡҡа баҫтырыу өсөн файҙаланасаҡтар. Бөгөн Көнбайыш Германия армияһы 250 мең һалдат составында төҙөлә, ә иртәгә ул, Германия демократик республикаһының бөтә халҡы һәм Көнбайыш Германия халҡының ҙур күпселеге тыныслыҡ өсөн, Германияны ремилитаризациялауға ҡаршы сығыш яһаһа ла, бер нисә тапҡырға үҫәсәк.

Быларҙың бөтәһе лә «Плевен планы» — Европаға яңы һуғыш ҡурҡынысын алып килеүсе герман милитаризмын легаллаштереүгә юл икәнлеген күрһәтә.

Бынан шул килеп сыға: «Европа армияһын» (ләкин унда Европа илдәренең күпселеге ҡатнашмай) төҙөү тураһында, АҠШ хөкүмәте тарафынан рухландырылған «Плевен планы» Европала тыныслыҡҡа һәләкәтле ҡурҡыныс булып тора һәм ул Европала Германияның яңы агрессияһын булдырмау буйынса бергәләп хәрәкәт итеү тураһында Франция-Совет договоры буйынса Францияның йөкләмәләренә, шулай уҡ Германияны демилитаризациялау тураһында Франция, АҠШ һәм Англияның Потсдам Килешеүе буйынса йөкләмәләренә килешелмәҫлек ҡаршы килә.

2. Факттар шуны күрһәтә: герман милитаризмын аяҡҡа баҫтырыуға юл асыусы «Плевен планы»на Көнбайыш Германияла хәрби промышленносте аяҡҡа баҫтырыуға алып барыусы «Шуман планы» туранан-тура өҫтәмә булып тора.

«Плевен планы» буйынса Көнбайыш Европаның бер нисә иле берләштерелгән армия төҙөйҙәр, унда ҡотолғоһоҙ рәүештә хакимлек итеүсе роль Көнбайыш Германия ҡоралы көстәренеке буласаҡ. Шуның кеүек үк, «Шуман планы» буйынса Рурҙың ауыр промышленносен Францияның, Бельгияның, Италияның, Голландияның һәм Люксембургтың ауыр промышленносе менән берләштереүсе «күмер һәм ҡорстоң Европа берекмәһе» тип йөрөтөлгән берекмәне ойоштороу һөҙөмтәһендә Рур промышленносе магнаттарына Көнбайыш Европала ҡорал һәм хәрби снаряжение етештереү эшендә өҫтөнлөк биреүсе шарттар тыуҙырыла. Был, үҙ нәүбәтендә, Көнбайыш Германияла оккупациялау режимен герман трестарына һәм картелдәренә тәрән үтеп инеү һәм уларҙы үҙҙәренең агрессив пландарын ғәмәлгә ашырыу менән ҡыҙыҡһындырыу өсөн файҙаланған Америка монополистәренең маҡсаттарына ярашлы булып тора.

Франция хөкүмәте Көнбайыш Германия хөкүмәте менән һәм Италия, Бельгия, Голландия һәм Люксембург хөкүмәттәре менән бергә ошо йылдың 18 апрелендә «Шуман планы» исемендә билдәле булған «күмер һәм ҡорстоң Европа берекмәһен» төҙөү тураһындағы договорға ҡул ҡуйҙы. Был планды үткәреүҙе әҙерләп, Шуман әфәнде былай тине: «Европа илдәренең күмер һәм ҡорс ресурстарын берләштереү планы менән ҡыҙыҡһыныусы илдәр: Германия, Франция, Италия, Бельгия, Голландия, Люксембург араһында хәрби хеҙмәттәшлек өсөн юл аса аласаҡ».

Шуман әфәндeнең был белдереүенән күренеүенсә, илдәрҙең күмер һәм ҡорс промышленносен берләштереү планын хәрби маҡсаттарҙы күҙәтеүсе тәүге таныу тип ҡарауҙан башҡа икенсе төрлө баһалау мөмкин түгел.

Был план Германияның тыныс экономикаһының ихтыяждарын ситкә алып ташлай. Ул ҡапма-ҡаршы маҡсаттарҙы: Европала яңы һуғышты әҙерләү менән шөғөлләнеүсе агрессив державаларҙың пландарына Рурҙың ауыр промышленносен буйһондороп, тыныс экономика иҫәбенә хәрби производствоны ҡабартыу маҡсаттарын күҙәтә. Был эштә агрессив илдәр ҡайһылары шулай уҡ гитлерсе [illegible] империализмдың төп таянысы булған Рур ауыр промышленносе магнаттарының яҡлауын табалар.

Хәҙерге ваҡытта Көнбайыш Германияла иҫке капиталистик монополиялар төп йәки был төҫтә яңынан аяҡҡа баҫтырылдылар, улар Американың йоғонтоло монополиялары менән килешеү буйынса Көнбайыш Германия властарын үҙ интерестәренә буйһондорҙолар ҙа инде. Бынан бер ни тиклем ваҡыт элек 24 эре күмер ҡорс берекмәһен төҙөү тураһында иғлан ителде, шул уҡ ваҡытта, күптән түгел генә әле, Европаның гитлерсылар оккупациялаған илдәрендә хужалыҡ иткән Крупп, Флик, Пфердменгес һәм башҡалар кеүек герман монополистәренә уларҙың иҫке привилегиялары кире ҡайтарылған һәм уларҙың Көнбайыш Европа промышленносенең күп тармаҡтарындағы хакимлек хәлдәре аяҡҡа баҫтырылған. «Европаның берләштерелгән күмер һәм ҡорс берекмәһен» төҙөгәндә был әфәнделәр был «Европа берекмәһенә» инеүсе башҡа государстволарҙың промышленносенә лә үҙ контролдәрен урынлаштырасаҡтар, был илдәрҙә хеҙмәтсәндәрҙең эксплуатацияланыуы тағы ла көсәйәсәк.

Быларҙың бөтәһе лә шуны күрһәтә: Германияла хәрби промышленносте тыйыу һәм икенсе бөтә донъя һуғышын сисеп ебәреү өсөн айырыуса яуаплы булған герман монополияларын тыйыу тураһындағы Потсдам килешеүе, Германияның Көнбайыш өлөшөн оккупациялаусы өс биреүсе государстволар тарафынан тупаҫ боҙола һәм һанға алынмай. Көнбайыш Германияла хәрби промышленносте аяҡҡа баҫтырыуға алып барыусы һәм Көнбайыш Германияны милитаризациялауҙы тиҙләтеүгә ярҙам итеүсе «Шуман планы» агрессивлеге бөтә донъяға билдәле булған герман империализмын яңынан тергеҙеү юлдарын легаллаштерә.

3. Икенсе бөтә донъя һуғышының фажиғәләре халыҡтар хәтерендә яңы һаҡлана әле. Франция халыҡтары, Советтар Союзы халыҡтары кеүек үк, кисергән бәхетһеҙлектәрҙе һәм юғалтыуҙарҙы онота алмайҙар. Европа халыҡтары икенсе бөтә донъя һуғышына юл ҡуймаҫҡа һәм Германияның яңы агрессияһының мөмкинлеген алдан иҫкәртергә ант бирҙеләр. Улар беренсе һәм икенсе бөтә донъя һуғышының һабаҡтарын хәтерҙә тоталар.

Америка Ҡушма Штаттарының икенсе бөтә донъя һуғышы алдынан үткәргән политикалары бөтә кешенең хәтерендә. Ул ваҡытта Американың идара итеүсе түүгтары һәм Америка монополиялары герман агрессияһының хәрби-экономик базаһын төҙөүгә һәм шулай итеп был агрессияны ҡоралландырыуға ярҙам иттеләр. Англия-Франция идара итеүсе түүгтарының тыныслыҡ һөйөүсе государстволарҙың агрессияға ҡаршы фронтын ул осорҙа өҙгән һәм Гитлерға икенсе бөтә донъя һуғышын сисеп ебәреү мөмкинлеген еңеләйтергән политикаһы ла бөтә кешенең хәтерендә.

Хәҙерге көндә Франция хөкүмәте, шулай уҡ АҠШ һәм Англия хөкүмәттәре иҫке юлға бороллолар. Улар герман милитаризмын, икенсе бөтә донъя һуғышы башында бындай эштәргә маташҡан кеүек үк, яңы һуғышты әҙерләү маҡсаттарында файҙаланыуға иҫәп тоталар. Ләкин бындай иҫәптәр элек юҡҡа сығарылғайнылар инде, шул уҡ ваҡытта тап Францияға үҙенең хата политикаһы өсөн Германияның оҙаҡ оккупацияһын кисереп, ҡиммәт хаҡ түләргә тура килде. Икенсе бөтә донъя һуғышы алдынан гитлерсе Германия менән Мюнхен килешеүендә айырыуса асыҡ кәүҙәләнгән Франция хөкүмәтенең политикаһы, шулай уҡ АҠШ һәм Англияның политикаһы, билдәле булыуынса, Европала тыныслыҡты һаклауҙың төп нигеҙҙәренән береһе булған 1935 йылдағы Франция-Совет договорын өҙөүгә килтерҙе. Был герман милитаристәренә икенсе бөтә донъя һуғышын сисеп ебәреүгә мөмкинлек бирҙе. Хәҙерге көсөргәнешле халыҡ-ара обстановкала Франция һәм СССР халыҡтары, бөтә башҡа тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтар тыныслыҡты яҡлауҙа бергә булырға һәм халыҡтар араһындағы дуҫлыҡтың йомшарыуына юл ҡуймаҫҡа тейештәр.

Германия милитаризмын аяҡҡа баҫтырыуға һәм Көнбайыш Европаның агрессив көстәре менән союз булдырырға йүнәлтелгән Франция Хөкүмәтенең тышҡы политикаһының эҙемтәләре менән Совет Хөкүмәте иҫәпләшмәй ҡала алмай.

Совет Хөкүмәте хәҙер килеп тыуған хәл һәм унан килеп сыға торған эҙемтәләр өсөн яуаплылыҡ Франция Хөкүмәте өҫтөнә төшә икәнлеген Франция хөкүмәтенә яңынан бер ҡат иҫкәртеүҙе кәрәк тип һанай».

Бөтә донъяла тыныслык өсөн

СӘЙФИ КУДАШ

1.

[illegible] Бөшәй торған, өстө кварталлы [illegible] бер урамда—ике институт, [illegible] театр, ике музей, ике урта мәктәп, [illegible] клуб, бер клиника, бер балалар бак- [illegible] бер балалар яслеһе урынлаш- [illegible]. Курайлар, была шундай уҙ, беҙҙең [illegible]. Беҙҙең урамыбыҙ рус халкының [illegible] шагыйры Николай Васильевич [illegible] исеме менән аталып йөрөтөлә. [illegible] был урамы ла, башка урамда- [illegible] кеүек үк, тыныс бер урам. Беҙ унда, [illegible] менән тыуған балалар һымак, та- [illegible] менән көн күрәбеҙ. Бөйөк Ок- [illegible] революцияһы беҙгә шулай дуҫлаш- [illegible]. Бөйөк Ленин менән Сталин беҙҙе [illegible] интересыбыҙ бөтә совет [illegible] интересе, Совет государствоһы [illegible] менән бергәләштеләр. Хәҙер беҙ, беҙ ҙә, тыныс һәм бәхетле коммунизм төҙөү өсөн намыҫ менән [illegible] итәбеҙ. Кешелектең иң юғары [illegible] табан ынтылабыҙ. Беҙҙең [illegible] башка интересебеҙ юк.

Бына, шуға күрә лә, үҙебеҙҙең тыныс [illegible], калабыҙҙы, республикабыҙ- [illegible] һәм бөйөк Тыуған илебеҙ—Советтар [illegible] бөтә көсөбөҙ менән яратабыҙ һәм [illegible].

[illegible], был күреничтәр һәм был хәл- [illegible] тик беҙҙең урам, беҙҙең күр- [illegible] генә хас булған бер нәмәләр [illegible]. Беҙ үҙебеҙҙең ошондай кыйык- [illegible] менән башка ватандаштары- [illegible] вайыҫтарына тейергә, уларҙың [illegible] тейгәләрын кәметеп күрергә [illegible]. Сөнки беҙҙең барлык урам- [illegible], барлык ауыл һәм калалары- [illegible] бөтә әлкән Тыуған илебеҙ ҙә [illegible] яслеләр, баксалар, мәктәптәр, [illegible] театрҙар, культура дворецтәре, [illegible], техникумдар, музейҙар һәм [illegible] һаулыкын һаклау учреждениелары [illegible].

[illegible] күреничтәр — үҙе генә лә, минең Тыуған илемдең государство бюджетенең [illegible] тулы елдәһе халык хужалығына [illegible] бына ошондай социаль-культура са- [illegible] файҙаланылыуын раҫлай торған [illegible] бер хакикәт булып тора.

2.

[illegible] ейҙрең бер ягында бакса, икенсе ягында мәктәп, ә [illegible] балалар яслеһе тора. Күрә- [illegible], была кемдәр улар, минең иң якын [illegible]!

[illegible], хәл йыйыу көнө булмаған [illegible] бер ингәһендә, сәғәт һигеҙҙә һу- [illegible], был өс өйҙөң ишек- [illegible] тулы итеп асылалар. Беҙҙең урам- [illegible], ошо өс өйгә килә торған [illegible], шат һәм бәхетле балаларҙың хә- [illegible] менән башлана.

[illegible] иртәнге татлы йоколарынан айы- [illegible] алмаған ясле балаларын, күнеселәре, үҙҙәренең кайнар мәхәббәтле күк- [illegible] кыҫып, уларҙың шәфкәтле [illegible] килтерәләр. Һәр бер ағымдарын- [illegible] үҙҙәрен һаҙатлә итеп күрергә һәм һәр [illegible] уҙҙәре айырым рәүештә баш- [illegible] тора торған итеп күрһәтергә яра- [illegible] һәм шуның менән бергә, урам- [illegible] тыныслығына тәрән ышанған бакса [illegible], күңеслекте, үҙҙәре киләләр. [illegible] торған юлдар таң менән һе- [illegible] куйылалар.

[illegible] иртәһенең саф һаулы тыныс- [illegible] бына ошо, мәктәпкә һәм баксаға күңелле, ҡайғыһыҙ балаларҙың ятымлы тауыштары башлап [illegible] буйынса, бер-береһен [illegible] вакыт эсендә, үҙ-ара [illegible] хәлдәр тураһындағы [illegible] уртаҡлашып, кәлә- [illegible] йәр.

[illegible] тәрнә тыныслык эна- [illegible] күгәрсен һүрәте кадал [illegible] үҙ-ара һөйләшеп үтеп [illegible] мең тере күтәрсендәр [illegible] уларҙа хәҙер үк оя яһап [illegible] күгәрсендәрем шунда, бала сығарасактар. Минең — донъяла күтәрсендәр иң [illegible] һалар, донъя шул тиклем [illegible] — ти бережә.

— Минең атайым һуғышты бер ҙә яратмай. Шуның өсөн ул Германия еренән дә һуғышты тамам бөтәргәс кенә өйгә кайтты. Тағы ла һуғыш сыкмаһын, тип хәҙер ул тыныслык вахтаһында тороп эшләй. Шуға күрә лә уны һуғыш ярат- май торған кешеләрҙең конференцияһына делегат итеп һайланылар, — ти икенсе береһе.

— Һин уны әйтәһең әле, беҙҙең укытыусы алып атайҙың һүҙҙәрен һөйләне беҙгә: — «Әгәр ҙә бөтә донъялағы ябай кешеләр бер яклы булып берләшеп алһалар, байҙар бер вакытта ла һуғыш сығара алмаясактар», — тигән. Ысынлап та, Сталин атай нисек әйтһә, эш шулай була ла сыға. Анау вакытта, һуғыш башланыу менән: беҙ еңербеҙ, — тип әйткән һәм шулай булып та сыккан, — тине өсөнсөһө, тирәләренең карашыларына ук баҫып.

Бына, ошолай һөйләшәләр, ошолай уйлайҙар беҙҙең урамдың балалары һәм минең күршеләрем. Уларҙы ясләгә, баксаға һәм мәктәпкә оҙатҡан ата-әсәләр, балаларының һаулығы, тыныслығы һәм тәрбиәһе бөтә яктан тәьмин ителеүенә ысын күңелдән ышанған бер хәлдә, тынысланып, хеҙмәт урындарына китәләр.

3.

Минуттар үткән һайын беҙҙең урамдың хәрәкәте куйыра һәм кәсәйә бара. Кешеләре тыныс хеҙмәткә һәм укыуға ашығып атлаған урамдың өҫтөнә, кайҙандыр, бер төркөм күгәрсен килеп сыкты. Улар, ерҙә кайнаған тыныс хеҙмәтле, изге мәксатлы тормоштоң билдәһе булараҡ күккә күтәрелгән һәм шул тормошто һаклаған һымак, кала өҫтөндә әйләнеп оса башланылар. Көмөш нурҙары аҫтында уйнаған был күгәрсендәр, көмөштән яралған кештәр кеүек булып йылмыйып күренәләр.

Был күңелле күренешенә һокланып һәм бөтә йөрәктән шатланып барған саҡта, кинәт, дөртләп китәһең. Алыҫтар хәрәкәттән туктағандай булалар. Шул вакыт, кылт итеп, Корея калаларының иртәһе хәтергә килеп төшә. Унда, Корея калаларының хеҙмәт дәрте балкып тыуған ошондай иртәләрен. Америка һәм Англия йыртҡыстары гонаһһыҙ балаларҙың, шәфкәтле әсәләрҙең һәм ак һакаллы карттарҙың кайнар кандары менән йыуалар. Унда Америка һәм Англия илбаҫарҙарының етәкселеге аҫтында берләшкән ун тугыҙ илдең бандит һалдаттары азатлык һөйөүсе Корея халкының бынуаттар буйынса, тир түгеп барлыкка килтергән калаларын, культура һәйкәлдәрен емерәләр, яндыралар һәм юкка сығаралар.

Америка самолеттарынан ташланған бомбалар Пхеньян калаһының мәктәптәрендә укып ултырған балаларҙы ер менән тигеҙләйҙәр. Унда, иртән эшкә киткән әсәләр, кисен балаларын тере көйгә таба алмайҙар.

Америка һәм Англия империалистәре, үҙҙәренең бойондороҡһоҙлоктарын һаклар өсөн карышлык күрһәткән барлык халыктарға карашы, ана шулай һуғыш, аслык һәм эпидемия һәләкәттәре әҙерләйҙәр. Улар, тыныслык һаксыһы Советтар Союзына һәм яңы демократия илдәренә карашы һуғыш башлар өсөн донъяның барлык бандиттарын коралландыралар һәм мәкерле эштәр алып баралар.

Бына, шуға күрә лә, был минутта һәр бер намыҫлы кешенең йөрәгендә, бик закунлы һәм бик тәбиғи булараҡ, донъяла һуғыш уты токандырыусыларға карашы нәфрәтле асыу уты урғыла башлай.

Сөнки, әле генә балаларын мәктәпкә, баксаға һәм ясләгә оҙатып хеҙмәткә киткән ата-әсәләр, балаларының һуғыш корбаны булыуын теләмәйҙәр. Улар, һуғыш газаптарын татыр өсөн түгел, бәлки коммунизм тантанаһының шатлығын күрер өсөн, тыныслык вахтаһында тороп эшләйҙәр.

Ошо минутта ашығып укырға барған студенттар кеше үлтерергә әҙерләнмәйҙәр, бәлки кешенең хеҙмәтен еңеләйтеү, тормошон якшыртыу һәм ғүмерен оҙайтыуға хеҙмәт итер өсөн совет фәненең яңы казаныштары менән коралланалар. Донъя халыктарын үҙ-ара дуҫлаштырыу теләге менән йәшәйҙәр һәм ижад итәләр.

Бына шуға күрә лә барлык совет кешеләре менән бергә, минең урамымдың, минең каламдың һәм минең республикамдың барлык хеҙмәтсәндәре лә, Бөтә Донъя Тыныслык Советенең бөйөк биш державы араһында Тыныслык Пакты төҙөү тураһындағы Мөрәжәғәтен ҙур канәғәтләнеү менән хуплап карашы алдылар.

Кисә тыныслык яклыларҙың бөтә Башкортостан конференцияһы асылды. Был конференция тыныслык һөйөүсе һәм коммунизм төҙөү юлында еп һыҙғанып эшләүсе Башкортостан хеҙмәтсәндәренең ышаныстарын, ихтыярҙарын канәғәтләндерерлек рәүештә хәрәкәт итәсәк һәм саф күңелле балаларҙың өмөттәрен аклай торған карарҙар сығарасак. Сөнки, беҙҙең рухтарыбыҙ тыныслыктың бөйөк Сталинға булған саф мәхәббәт, какшамаҫ ышаныс һәм өмөт менән коралландырғандар. Шул мөкәддәс ышаныс беҙҙе һәр вакытта еңеүгә ҡауышторҙы. Бынан һуң да ул шулай буласак. Тыныслык һуғышты еңәсәк! Сөнки, бөтә донъялағы тыныслык яклы ябай кешеләрҙең уйҙары һәм өмәтлә күҙ караштары — Советтар Союзына, тыныслык штабы Мәскәүгә, тыныслыктың байраксыһы — бөйөк Сталинға төбәлгәндәр. Сөнки Сталин ул— еңеү! Сталин ул — тыныслык!

Ер йөҙөндә тыныс тормош
Мәңгегә калһын өсөн
Байраксыбыҙ бөйөк Сталин
Кыҙғанмай барлык көсөн!
Йәшәһен тыныслык донъяла,
Янмаһын ялкында ер шары!
Дуҫлашһын халыктар үҙ-ара.
Йәшәһен тыныслык дуҫтары!

Башкорт АССР-ы колхоздарында туңға һөрөү барышы

(Үтәлеш, 1951 йылдың 10 сентябренә, процентарҙа).

Тәртип номеры	Районлар	Үтәлеш	Тәртип номеры	Районлар	Үтәлеш	Тәртип номеры	Районлар	Үтәлеш
1	Помаругжа	47	22	Баймак	22	44	Белокатай	11
2	Әбйәлил	38	23	Учалы	22	45	Татышлы	10
3	Абзан	37	24	Мәләүез	20	46	Шаран	10
4	Хәйбулла	37	25	Бүздәк	20	47	Благовещен	10
5	Зианчура	36	26	Нормәкәй	19	48	Дүртөйлө	9
6	Федоровка	33	27	Кариҙел	18	49	Илеш	9
7	Шишмә	33	28	Олы Толок	18	50	Белорет	9
8	Күгәрсен	33	29	Стәрлетамак	18	51	Салауат	8
9	Бишбүләк	30	30	Благовар	18	52	Мишкә	8
10	Кейәргәзе	30	31	Сакмагош	18	53	Яңауыл	8
11	Стәрлебаш	29	32	Дыуан	17	54	Пылайыр	8
12	Туймазы	29	33	Мәсетле	16	55	Кыйгы	7
13	Мәкәр	27	34	Нуримән	15	56	Покровка	7
14	Мәтрәй	27	35	Ғафури	15	57	Бакалы	7
15	Ауыргазы	25	36	Өфө	15	58	Борай	7
16	Воскресен	25	37	Иглин	14	59	Бөрйән	7
17	Кандра	25	38	Кырмыҫкалы	13	60	Аскын	6
18	Бәсәлә	23	39	Архангель	12	61	Кушнаренко	6
19	Әлшәй	23	40	Бәләбәй	12	62	Калтасы	3
20	Дәүләкән	23	41	Бөрө	12	63	Краснокам	3
21	Мәкә	23	42	Балтач	11	64	Октябрьский калаһы	14
			43	Байкыбаш	11			

* * *

Сентябрҙең икенсе биш көнлөгөндә Әбйәлил районында туңға һөрөү темпы бик нык күтәрелде һәм был биш көнлөктә үҫеш 18 процент тәшкил итте.

Зианчура, Стәрлебаш, Шишмә һәм башка күп кенә районлар туңға һөрөү темпын үткән биш көнлөккә карағанда, 1,5—2 тапкырға күтәрҙеләр.

Республикала туңға һөрөү буйынса социалистик ярыш инициаторы — Помаругжа районы туңға һөрөү башланғандан бирле беренсе урынды үҙендә һаҡлап килә. Ошо районның Подгорный МТС-ы механизаторҙары тракторҙар менән туңға һөрөү планын 10 сентябргә 50 процентка үтәнеләр.

Октябрьский, Бишбүләк һәм Абзан МТС-тары шулай ук якшы эшләйҙәр. Улар үҙҙәренең пландарын 46—48 процентка үтәнеләр.

Ләкин күп кенә районлар һәм МТС-тар туңға һөрөү эшен бик акрын темп менән алып баралар. Мәҫәлән, Ғафури районы үткән биш көнлөктә барлыгы тик 251 гектар майҙанда ғына туңға һөргән, барлыгы бер процент кенә үҫеш биргән. Ә был райондағы ике МТС-тағы кеслә 47 трактор менән биш көндә 3 мең гектарҙан артык майҙанда ер һөрөргә мөмкин ине.

Шаран районында ла 3928 гектар майҙанда ғына туңға һөрөлгән. Ә былтыр ошо вакытта 7871 гектар ер һөрөлгәйне. Бакалы районында ошо ук вакытта былтыр 9314 гектар майҙанда туңға һөрөү үткәрелгән булһа, быйыл барлыгы тик 3363 гектар ғына һөрөлгән. Бәләбәй, Борай, Дүртөйлө, Кушнаренко һәм Мишкә райондары ла үткән йылға карағанда быйыл туңға һөрөү эшен насар ойошторопалдар.

Балтач районы үткән биш көнлөккә карағанда, был биш көнлөктә туңға һөрөү темпын ике тапкырға кәметте. Балтач МТС-ы туңға һөрөү планын барлыгы тик 6 процентка ғына үтәне. МТС-тағы «ДТ—54» маркалы 57 трактор һәм «СТЗ—НАТИ» тракторҙары был эштә тулы куәтендә файҙаланылмайҙар, тракторҙар һуңғы ун көндә 240 трактор-смена тик торҙолар.

Кайһы бер МТС-тар ерҙе предплужникһеҙ һабандар менән һөрөп, агротехник талаптарҙы тупаҫ боҙоуға юл куйҙылар. Степановка МТС-ы һөрөлгән 555 гектар майҙандың 365 гектарын, Кырыс МТС-ы — 787 гектарҙың 466 гектарын предплужникһеҙ һабандар менән һөргәндәр.

Туңға һөрөү темпын күтәреү өсөн урожай йыйыуҙа катнашмаған бөтә тракторҙарҙы ла был эшкә куштырға һәм уларҙың тәүлек әйләнәһенә юғары етештереүсәнле эшләүҙәрен тәьмин итергә кәрәк.

Башкорт АССР-ы Министрҙәр Советендә һәм

ВКП(б) Өлкә Комитетендә

Туңға һөрөү буйынса алдынғы районға ВКП(б) Өлкә Комитетенең һәм Башкорт АССР-ы Министрҙәр Советенең күсмә Кыҙыл Байрағын биреү тураһында

Башкорт АССР-ы Министрҙәр Советы һәм ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһы ошо йылдың 10 сентябренә туңға һөрөү буйынса райондарҙың социалистик ярыш барышын тикшерҙе:

ВКП(б) Өлкә Комитетенең һәм Башкорт АССР-ы Министрҙәр Советенең күсмә Кыҙыл Байрағы туңға һөрөү планын 10 сентябргә 47 процентка үтәүсе Помаругжа районына (ВКП(б) райкомы секретары иптәш Әхмәтов, район Советы исполкомы председателе иптәш Закиров) бирергә карар итеҙе.

Завод коллективенең намыҫлы хеҙмәте

Телефон аппаратуралары заводының коллективы тыныслыкты яклау эшенә [illegible] намыҫлы хеҙмәтен арнай.

Завод йылдың тәүге яртыһында пландан тыш 78 мең һум экономия алды. Хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү һәм продукцияның үҙенә төшөү хакын кәметеү өсөн, коллектив тарафынан күп кенә рационализаторлык тәкдимдәр индерелде.

Мастер Чистов бер деталдең эшләү технологияһын үҙгәртергә тәкдим итте. Был тәкдимде производствоға индереп, завод 6449 һум экономия алды.

Завод коллективы араһында рационализаторҙар һаны үҫкәндән-үҫә бара. Күп һандағы эшсе-стахановсылар актив рационализаторҙар булып әүерелделәр.

А. Ғәлимов,

Телефон аппаратуралары заводы технологы.

Ғәриф Ғүмәр

Күгәрсендәр

Сәлимә етеҙ, уңған кыҙ
Эштә, укыуҙа,
Йыйнаны ул быйылғы көҙ
Күп итеп кырҙа.
Ул тырышып укый хәҙер
Һәр бер дәресен,
Яҙған сакта дәрҫ яҙа
Һәр бер хәрефен.
Ул быйыл йәй пар күгәрсен
Карап үҫтерҙе.
Апатты бойҙай икмәге
Һәм һөт эсерҙе.
Күгәрсендәр гөрләнеләр
Иртән, кис көрөп,
Гөрләнеләр, йырланылар
Тыныслык йырын.
Тыңланы йырҙы, шатланып,
Сәлимә үҙе.
Гөрләүҙәренә һокланды
Уның дуҫ кыҙы.
Һоро бесәй, ак мыйыклы,
Ектек әҙләнеп,
Күгәрсендәргә югертте
Йылтыр күҙҙәрен.
Акколак та асыуын ине
Кайсак уларҙы,
Уның уйы, билдәле инде,
Белмәй уйнауҙы.
Ләкин Сәлимә һакланы
Күгәрсендәрҙе,
Акколакты һәм бесәйҙе
Кыуып ебәрҙе.
Укырға киткән сағында
Уларҙы һөйҙө,
Укыуҙан кайткас тағы ла
Ашарға бирҙе.
Сәлимә пар күгәрсенде
Карап үҫтерҙе.
Зәңгәр күктәргә бер көндө
Парлап осорҙо.
Килде уның дуҫ кыҙҙары,
Килде малайҙар —
Күгәрсендәр осорғанын
Шаулап карайҙар.
Күстыһы Кәрим шатланды,
Сәбекәйләп килде,
Үҙе шул сак тапатланып,
Көсһәй сиқенде.
— Үҫтерәмен мин дә! — тине
Кескәй Тамара. —
Сәлимә апа, өйрәт мине
Нисек карарға!
Күгәрсендәр канат кағып,
Бөйөк остолар..:
Остолар ҙа улар тағы
Түбән төштөләр.
Береһе кунды бер баланың
Уң кулбашына,
Икенсеһе — күк таймалы
Болдор ташына.
Сүндәләләр орлок ерҙән
Һәм һыу эстеләр.
Һәм ултырып икәү бергә
Гөлдөрләштеләр.
Сәлимә пар күгәрсенде
Карап үҫтерҙе.
Көмөш нурлы сыуак көндә
Күккә осорҙо.
— Осоғоҙ һеҙ киң күктәрҙә
Тарлык күрмәгеҙ!
Иртә таңда, тын кисторҙә
Һыҙыу гөрләгеҙ!
Тыныслыктың символы Һеҙ —
Саф күңелдәргә,
Ә тыныслык — иң изге һүҙ
Беҙҙең телдәрҙә.

Ф. Иҫәнғолов

Тынғыһыҙ карт

Йыйа һаман картаймайым,
Нигә тынғыһыҙ күңел?
Сәбәбе бар, уландарым,
Һис кем өсөн сер түгел.
Әгәр сератһаң мине
Цехта йәки баҫыуҙа,
Уйлай күрмә: карт көнендә
Нигеҙә, тип, бахырҡай.
«Икмәклек» эшләй был, тиһәң,
Хата булыр, ауылдаш;
Мактанмайым, ер шарында
Минән байы табылмаҫ.
Тормошом мул, күңелем иркен —
Ҡыуаныс һәр йәһәттән.
Изге мәксат дарман бирә,
Рухланам тик хеҙмәттә.
Тынғыһыҙмын, һис тынмамын
Һау сакта тәнем, көсөм,
Тынғыһыҙмын, бар донъяла
Гел тыныс булһын өсөн!

Туймазы һәм Баулы нефтселәренең

социалистик ярышы

Туғандарса дуҫлык

[illegible] әсе пассажирҙар менән тулы [illegible] «Туймазынефть» тресы 1-се номерле промыслаһының етәкселәре, мастерҙары, план бүлеге работниктәре, бухгалтерҙары һәм башка специалистар бар. Бригада [illegible] промыслаларына бара. Ул социалистик ярыштың үтәлешен тикшерергә [illegible].

— Күршеләрҙән өйрәнергә, талап итергә [illegible] ярҙам итергә лә кәрәк,—ти промысла [illegible] ярҙамсыһы иптәш Надер- [illegible].

[illegible] «Баулынефть» тресының 1-се номерле промыслаһына килеп еткәс тикшереүсе [illegible] ағзалары үҙ-ара эште бүлештеләр: [illegible]—бухгалтерияға һәм башка бүлектәргә, икәү—механиктар мастерскойына, [illegible]—дөйөм торлактарға һәм дөйөм туклыныу пункттарына. Еге кешенән торған [illegible] скважиналарҙа булырға тейеш. [illegible] ла эш табылды. Иң тәүлә, бөтә [illegible] ҡытарҙы асырға, етешһеҙлектәрҙе [illegible] һәм уларҙы күрһәтергә, тигән [illegible] куйылды.

[illegible] промыслалары матур урындарға [illegible]. Урман һәм һыу скважиналар эргәһендә генә. Һаулла үләндәр [illegible]. Таҙа һәм һалкынса. Беҙҙә [illegible] кайын агастары өҫтөнән вышка [illegible] күренә. Пассажирҙар уларҙы һанайҙар. Ун биш... егерме... Юк, [illegible] ла һанап бөтә алмаҫһың—нефть [illegible] ҙур, карап сиген күреп булмай.

—1947 йылда,—тип һөйләй промысла [illegible] иптәш Юрин,—бында бер нефтенең беренсе фонтаны бәргәйне. Дүрт йыл эсендә бик шәп үҫте, икенсе промысла ойошторорға кәрәк булды. Нефтселәр өсөн яңы кала төҙөлә. Промыслалар эргәһендәге Баулы, Потапово һәм башка ауылдар нефтселәр ярҙамында үҙҙәренең төҫтәрен үҙгәртәләр — колхозсыларҙың йорттарында электр уттары токанды.

— Ауылға кала килде,—тип кемдер геологтың һүҙен осларға ярҙам итте.

Бына беренсе участкаһың хәрәкәт итеүсе скважинаһы. Был участкала скважиналар һаны күп. Бына улар күҙ алдында. Ҙур һыйыулы мерник, трап, арматура, культбудка—бөтәһе лә ап-ак итеп агартылғандар. Уларҙың эргәләре таҙа итеп һеперелгән. Подмосткаға менҙереүсе баҫкыс тотҡалары шул тиклем таҙалар, уларға ак перчатка менән тотоноуы ла курыкыныс түгел. Ҡом менән тултырылған йәшниктәр һәм инструменттар үҙҙәренең урындарында. Бөтә урындарҙа ла намыҫлы хеҙмәт итәләр, нефть сығарыуҙы үҫтереүгә саҡырыусы лозунгылар, плакаттар эленгән. Тикшереүселәрҙең иғтибарын бигерәк тә культбудкалағы тәртип үҙенә йәлеп итте. Уның тирәһендә йәм-йәшел үлән үҫтерелгән, емеш ағастары ултыртылған. Ситтәрәк ак кирбестән йондоҙ яһалған, уның тирәһенә нефтселәрҙең бәхетле тормоштары өсөн иптәш Сталинға яратыу һәм рәхмәт һүҙҙәре яҙылған.

— Культуралы йәшәйҙәр,—тине береһе.

— Бына был культураға өйрәнегеҙ,—ти промысла директоры иптәш Кривошеев өгөтләү тауышы менән.

Был өс скважинаны стахановсы операторҙар — Ибраһимов, Зиязов, Ғәлиуллин иптәштәр хеҙмәтләндерәләр. Улар Баулы промыслаларында беренсе булып Туймазы нефтселәре кеүек үк һәр кайһыһы икешәр һәм өсәр скважинаны хеҙмәтләндереүгә күстеләр. Үҙҙәренең йөкләмәләрен арттырып үтәйҙәр. Улар хеҙмәтләндергән скважиналар өҙлекһеҙ эшләйҙәр, нефтте пландан күрһәтелгәнгә артык бирәләр.

Нефть сығарыу планын күп арттырып үтәүсе икенсе участкаһың скважиналары ла ошондай ук ҙур тәртип менән айырылалар. Бик күп скважиналарға электр лебедкалары куйылған, һәм улар тоткарлыкһыҙ эшләп торалар.

— Рәхмәт һеҙгә, иптәштәр, ярҙамығыҙ өсөн, — ти мастер ярҙамсыһы иптәш Щебетина. «Туймазынефть» тресының 1-се номерле промыслаһында электр лебедкаһы менән эшләргә өйрәнеп кайтыуы өсөн рәхмәт әйтә ул.

Хәрәкәт итеп ултырған скважинаны туктатмайынса парафиндан таҙартырға мөмкинлек биреүсе Туймазы рационализаторы иптәш Германцың үҙе айырылыусы кырғысы бында киң файҙаланыла...

Баулы нефтселәренең группаһы бынан ай ярым-ике ай элек кенә үҙҙәре менән ярышыусы «Туймазынефть» тресы промыслаларында булдылар. Бөтәһен дә карандылар, һораштылар, яҙып алдылар. Кайтҡан сакта Башкортостан нефтселәре дуҫлыкты нығытыу билдәһе итеп Татарстан нефтселәренә шлянг әйләндергес, фигуралы һәм пластинкалы кырғыстар комплекттен һәм башка төрлө нәмәләр бүләк иттеләр. Алдынғылар уларҙы тиҙ арала үҙләштерергә һүҙ бирҙеләр. Тикшереүҙәр Баулы нефтселәре үҙ һүҙҙәренә хужа икәнлектәрен күрһәтте, Башкортостан нефтселәре кеүек үк улар ҙа Ватаныбыҙға пландан тыш йөҙҙәрләгән тонна нефть биреү өсөн көрәшәләр.

ВКП(б) Үҙәк Комитетенең 1-се номерле промыслалағы парторгы иптәш Тадайко, скважиналардағы тәртипкә һәм бөтә яңылыктың бик тиҙ үҙләштерелеүенә һокланып, уңыштарға өлгәшеүҙең серен һайлап биреүҙе һораны.

— Кайһы беребеҙҙә тәжрибә аҙ булһа ла, эште яратыу уңышты хәл итә,—ти мастер ярҙамсыһы иптәш Щебетина йылмайып,—ә иң әһәмиәтлеһе социалистик ярыш... Һеҙ, карт нефтселәр кеүек үк, беҙ ҙә Ватаныбыҙҙың көсөн нығытыу өсөн күберәк нефть бирергә тырышабыҙ... Башкортостан һәм Татарстан нефтселәре бергәләп планды арттырып үтәргә тип иптәш Сталинға һүҙ бирҙеләр. Был һүҙҙе бергә үтәргә кәрәк.

Был ябай һүҙҙәрҙә ҙур дәрәҗәләк айгырай. Башкортостан һәм Татарстан нефтселәренә бөйөк дәһи Сталинға яҙған хатта алған йөкләмәләрҙе срогынан алда үтәүҙән дә башка намыҫлы эш юк.

...Биш сәғәттән һуң өлкән инженер иптәш Синявскийҙың ҙур булмаған кабинетына кунактар һәм хужалар йыйналдылар. Фекер алышыуҙар башланды. Шулай ҙа туймазылыларҙың һан һәм экономия күрһәткестәре юғарырак булыуы асылды. Социалистик йөкләмәләрҙе тикшереү Баулы нефтселәренең промыслалағы бик күп эске резервтарҙы файҙаланмауҙарын күрһәтте. Тәрән насослы бер скважина бик күптән хәрәкәт итмәй ултыра. Стахановсы участкаһың мастеры иптәш Мөхәмәтшин был турала бына нәмә ти:

— Бәләкәй нәмә тип уны иғтибарҙан ситтә калдырырға ярамай. Бәләкәйҙән ҙур йыйыла. Скважиналарҙың тик тороуы — хурлык ул. Бындай хәл беҙҙә көҙәттән тыш вакиға тип һанала.

Баулылар эштең улайға әйләнеп китеүен көтмәгәйнеләр, уңайһыҙ булды уларға, тыңдылар.

— Йөрөгән вакытта бер нәмә лә әйтмәнеләр, — тине баулыларҙан береү,—ә бына хәҙер бында сыҙап кына тор.

— Мин нефттең үҙенә төшөү хакы менән кыҙыкһындым,—тип һүҙен башлай бухгалтер иптәш Смаков,—якшынан түгел ул һеҙҙә, иптәштәр. Үҙенә төшөү хакы юғары. Сәбәп билдәле: штатта күрһәтелгәндән артык 30 оператор тотаһығыҙ, ә беҙҙә ағымдағы йылда хеҙмәт көнөн тығыҙлау иҫәбенә 67 кеше башка эшкә күсерелде. Беҙҙә һәр бер оператор 3-тән алып 6-ға тиклем скважинаны хеҙмәтләндерә. Пландан тыш туплаиманы ла һеҙ бирел еткермәйһегеҙ. Алған йөкләмә буйынса һеҙ үткән 5 айҙа 40 мең һум пландан тыш туплама бирергә тейешһегеҙ, ә һеҙ тик 11 мең һум ғына бирҙегеҙ.

Нефтселәрҙең дөйөм торлак шарттарын тикшереүсе профком председателе ярҙамсыһы иптәш Бакировтан да баулыларға якшы эләкте. Дөйөм торлактарҙа мебелдәр етешмәй, унда кәрәгенсә таҙа түгел, кайһыларында әҙәби китаптар, шашкалар, шахматтар юк. Баулы профкомы председателе эшселәрҙең йыйылыштарын һирәк үткәрә, бригадалар, цехтар һәм участкалар араһындағы социалистик ярыштың үтәлешен тикшермәй.

Ошондай бер нисә тәнкит искәрмәләрҙән һуң Туймазы һәм Баулы нефтселәре фекер алышыуҙарын тамамланылар.

— Тағы ла килегеҙ, — тип һорайҙар баулылар.

— Һеҙҙе үҙебеҙгә көтәбеҙ — тиҙәр туймазылылар.

... Башкортостан һәм Татарстан нефтселәренең ярышы көндән-көн йәйелә.

И. ЕГОРОВ,
В. НИКОЛАЕВ.

„Совет Башкортостаны"

материалдары буйынса

„Заводтың маркаһы өсөн көрәш ойошторолмаған"

Газетабыҙҙың 3-сө август номерында «Заводтың маркаһы өсөн көрәш ойошторолмаған» тигән хат баҫылып сыккайны. Бында автор Дүртөйлә районының Әнтәсәк ауылындағы ашлык елгәргестәр эшләү заводының сифатһыҙ елгәргестәр сығарыуы тураһында белдерҙе.

ВКП(б)-ның Дүртөйлә район комитеты был мәсьәләне тикшерҙе һәм заводтың эшендә булған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн тейешле күрһәтмәләр бирҙе.

Шулай ук, газетаның сығышы заводтың партия һәм профсоюз ойошмалары йыйылыштарында ла тикшерелеп, бракка карашы көрәшеү өсөн конкрет саралар билдәләнде һәм эшләп сығарылған продукцияның сифатын нык контролгә алыу мәксәтенән завод эргәһендә махсус комиссия төҙөлдө.

Ким Ир Сенден һәм Пын Дэ-хуэйҙең Риджуэйгә яуабы

ПЕКИН, 12 сентябрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһы түбәндәгеләрҙе хәбәр итә:

Корея Халыҡ армияһының Баш командующийе Ким Ир Сен һәм Кытай халыҡ добровольцтәре командующийе Пын Дэ-хуэй кисә генерал Риджуэйгә уның 6 сентябрҙә яҙған хатына түбәндәге яуапты ебәрҙеләр:

«Генерал Риджуэй, Һеҙ үҙегеҙҙең 6 сентябрҙә яҙған хатығыҙҙа 22 августа башланған провокацион һәм нейтраль Кэсон зонаһы тураһындағы килешеүҙе боҙоу булып торған инциденттарға үҙегеҙҙең ҡатнашлығығыҙ булғанлығынан ныҡышмалы рәүештә баш тартыуығыҙҙы дауам итерәһегеҙ. Һеҙ был инциденттарҙың йәки факттар менән раҫланғанлыктары тураһында, йәки беҙҙең яҡ тарафынан уҫал ниәт менән уйлап сығарылғанлығы тураһында үҙегеҙҙең уҫал ниәтлә һәм яла яғыусы раҫлауҙарығыҙҙы яңынан ныҡышмалы ҡабатлайһығыҙ. Бер үк ваҡытта Һеҙ конференцияны икенсе урынға күсерергә тәҡдим итәһегеҙ, шулай итеп нейтраль Кэсон зонаһы тураһындағы килешеүҙе боҙған өсөн яуаплылыктан ҡасырға һәм килешеү тураһындағы һөйләшеүҙәргә саботаж яһарға маташаһығыҙ.

Беҙ һеҙҙең яуабығыҙҙы бөтөнләй ҡәнәғәтләнерлек түгел һәм ҡабул итмәҫлек тип иҫәпләйбеҙ.

Кэсон нейтраль зонаһының беҙҙең яҡ тарафынан контроллек ителә торған районда булыуы фактын һеҙ нейтраль Кэсон зонаһы тураһындағы килешеүҙе боҙоп һеҙҙең яҡ тарафынан эшләнгән күп кенә провокацион инциденттар тураһында дөрөҫлөктө йәшереп ҡалдырыу һәм был инциденттар өсөн үҙегеҙҙең серьез яуаплылығығыҙҙы беҙгә япһарып ҡалдырырға маташаһығыҙ. Беҙ һеҙҙең маташыуҙарығыҙ бөтөнләй һөҙөмтәһеҙ тип белдерәбеҙ.

Һеҙҙең «һәр ике яҡ та бындай зонала конференция барған бөтә осорҙа ниндәй ҙә булһа дошман хәрәкәттәрҙән тыйылып тороуға килешһендәр ине» тигән тәҡдимегеҙ нигеҙендә элгәшелгән нейтраль Кэсон зонаһы тураһындағы килешеүҙе беҙ баштан алып бөтә серьезлыҡ һәм яуаплылыҡ менән үтәгән ваҡытта, һеҙҙең яҡ был килешеүҙе даими боҙоп килде. Ер шарының бөтә намыҫлы кешеләре алдында һуңғы ике айҙың факттарын тикшереп ҡарайыҡ әйҙә. Кэсонда һөйләшеүҙәр башланғандан бирле һеҙҙең яҡ беҙҙең яҡ менән бер ниндәй ҙә консультация алып бармайынса һөйләшеүҙәрҙе туҡтатыу тураһында ике тапҡыр белдерҙе: был беренсе тапҡыр матбуғат вәкилдәрен Кэсонға ебәрмәйҙәр тигән һылтау аҫтында һәм икенсе тапҡыр беҙҙең хәрби патруль хаталыҡ менән конференция районына барып инде, шулай эшләнде. Һөйләшеүҙәрҙең уңышлы барыуын тәьмин итеү өсөн беҙҙең яҡ һәр ике ваҡиғала ла мәсьәләне бик тиҙ рәүештә аҡыллы хәл итте һәм шунда уҡ Кэсон тирәһендә нейтраль зона булдырыу тураһындағы тәҡдимгә риза булды. Һеҙҙең яҡ нисек хәрәкәт итте һуң? Беренсенән, нейтраль Кэсон зонаһы тураһында килешеү төҙөлгән шул уҡ 14 июль көнөнән башлап БМО ҡоралы көстәренең самолеттары нейтраль Кэсон зонаһы өҫтөндә бик аҙ бейеклектә осоп йөрөүҙәрен дауам иттерҙеләр. Һуңыраҡ, 16 августа хәрби самолеттарға нейтраль зона өҫтөнән осоуҙы тыйыусы махсус килешеүгә өлгәшеүгә ҡарамаҫтан, БМО ғәскәрҙәренең хәрби һауа көстәре нейтраль зонаның һауа киңлектәрен боҙоуҙарын дауам иттерҙеләр, дошманлыҡ маҡсаттарында патруллек иттеләр һәм разведка алып барҙылар.

Беҙҙең ҡулыбыҙҙа булған мәғлүмәттәргә ярашлы рәүештә, 17 августан алып, 30 августҡа тиклем ошондай 31 осоу, ә 1 сентябрҙән алып — 139 осоу булды. Беҙҙең яҡ бер нисә тапҡыр протест белдереүгә ҡарамаҫтан, һеҙҙең яҡ дошман маҡсаттарҙа килешеүҙе ошондай даими боҙоуҙарҙың ҡайныһы айҡанлы булһа ла тура яуап бирергә батырсылыҡ итмәне. Әгәр хәрби-һауа көстәре «был зонала ниндәй ҙә булһа дошман хәрәкәттәрҙән тыйылып торорға» тейешле булған ҡоралы көстәргә ҡайтып ҡалмайҙар икән, ул ваҡытта ниндәй ҙә булһа нейтраль зона тураһында ғөмүмән һөйләп тороуҙың кәрәге бармы? Әгәр ҙә хәрби-һауа көстәре килешеүҙәр күҙҙә тотолған ҡоралы көстәргә ҡайтып ҡалалар икән, ул ваҡытта БМО ҡоралы көстәренең самолеттары нейтраль Кэсон зонаһының һауа киңлектәренә үтеп ингән һәм патруллек итеүҙе һәм разведка яһауҙы үткәргән һуңғы ике айҙағы дошманлыҡ акттары нейтраль Кэсон зонаһы тураһындағы килешеүҙе боҙоу булып торалар.

Кире ҡағыу мөмкин булмаған әйберләтә иҫбат итеүҙәрҙән һәм шаһиттарҙың күрһәтеүҙәренән башҡа, һеҙҙең яҡтың авиацияһының дошманса хәрәкәт итеүҙәренең үҙ логикаһы уҡ 27 августа һәм 1 сентябрҙә нейтраль Кэсон зонаһында беҙҙең делегациябыҙҙың резиденцияһынан алыҫ булмаған урында ике тапҡыр бомба ташлаған, шулай уҡ 29 августа нейтраль зона өҫтөндә яҡтыртыу бомбаһы ташлаған самолеттарҙың, һис бер шикләнеүһеҙ, БМО ҡоралы көстәре самолеттары булып торғанлыктарын күрһәтеү өсөн етерлек булып тора. Был ғына ла түгел, ошо провокацион хәрәкәттәр әле һаман да дауам иттереләләр. 10 сентябрҙә 01 сәғәт 35 минутта һеҙҙең яҡтың хәрби самолеты нейтраль Кэсон зонаһы өҫтөнән яңынан осоп үтте һәм кәңәшмә барған урынды утҡа тотто. Был факт һәр ике яҡтың связь офицерҙәре тарафынан тикшерелде. Пуляларҙың эҙҙәре һәм пулялар урынында торалар, был йәшереү өсөн бер ниндәй ҙә нигеҙлектәр ҡалдырманы.

Хәҙер беҙ ошо туҡтатылмаған провокацияларға ҡаршы һеҙгә яңынан серьез протест ебәрәбеҙ.

БМО ҡоралы көстәренең ҡоро ер частары һуңғы ике ай эсендә ошондай уҡ юл менән уҫал ниәтле провокацион акттар яһанылар. БМО ғәскәрҙәренең ҡоралы персоналы ике тапҡыр—16 июлдә һәм 25 августа Паньмыньчжонға һәм уның сиктәренә, нейтраль Кэсон зонаһына үтеп инделәр, һәм беҙҙең хәрби патрулдәребеҙгә аттылар. Ике ваҡиғала — 19 августа һәм 30 августа — БМО ҡоралы көстәре составына ингән Көньяҡ Корея ғәскәрҙәре нейтраль Кэсон зонаһына үтеп инделәр, беҙҙең хәрби патрулдәребеҙгә һөжүм иттеләр һәм уларҙы үлтерҙеләр. Беҙҙең яҡтың ҡулында [illegible]

[illegible]

...гә. Йәки был инциденттарҙы ысынлап тикшереү үткәрергә тәҡдим итмәне, ә бының урынына бөтә был инциденттарҙы тикшереү һәм әйҙә ҡалыу тураһында бер нисә тапҡыр талап итергә беҙҙең яҡҡа мөмкинлеген бирҙе? Һеҙ үҙегеҙҙең һуңғы хатығыҙҙа нейтраль Кэсон зонаһы [illegible]

[illegible]

Беҙ һеҙҙең яуабығыҙҙы көтәбеҙ.

Корея Халыҡ армияһының Баш командующийе Ким Ир Сен.

Кытай халыҡ добровольцтәре командующийе Пын Дэ-хуэй.

11 сентябрь, 1951 йыл.

Совет культураһы деятелдәре делегацияһының Болгарияға китеүе

Болгар-совет обществоһы Союзының саҡырыуы буйынса ошо йылдың 12 сентябрендә болгар-совет дуҫлығының һәм совет культураһының айлығында ҡатнашыу өсөн Украина фәндәр академияһы президенте академик А. В. Палладин етәкселегендә совет культура деятелдәре делегацияһы самолетта Софияға китте.

Делегация составында: СССР Верховный Советы депутаты, ике тапҡыр Сталин премияһы лауреаты, Азербайжан шағире Самед Бургун; юридик фәндәр докторы, профессор С. С. Студеникин, тарих фәндәре кандидаты профессор Г. Д. Костомаров; биология фәндәре докторы П. А. Генкель; СССР Верховный Советы депутаты, Социалистик Хеҙмәт Геройы, Сталин премияһы лауреаты «Пятилетка» колхозының председателе А. И. Евдокимова; СССР Верховный Советы депутаты, Сталин премияһы лауреаты мастер-туҡыусы А. С. Чу[...]ких; РСФСР Верховный Советы депутаты, Сталин премияһы лауреаты ташсы В. [...] Королев; Сталин премияһы лауреаты Н. С. Чикирев; «Ява» тәмәке фабрикаһының цех начальнигы урынбаҫары И. [...] Зотова.

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халыҡ армияһы Баш командованиеһенең белдереүе

ПХЕНЬЯН, 12 сентябрь. (ТАСС). Корея Халыҡ-Демократик Республикаһының Халыҡ армияһы Баш командованиеһе бөгөн Корея Халыҡ армияһының соединениеләре Кытай халыҡ добровольцтәре частәре менән үҙ-ара тығыҙ бәйләнештә хәрәкәт итеп, бөтә фронттарҙа дошмандың атакаларын уңышлы кире ҡағалар, уға йәнле көстә һәм техникала ҙур юғалтыуҙар килтерәләр, тип хәбәр итте.

Көнсығыш фронтта Янгуҙан төньяҡтараҡ районда Халыҡ армияһының частәре Халыҡ армияһының оборона һыҙығ[...] бәрергә маташҡан дошмандың уҙған [...] ютығыраҡ атакаһын уңышлы кире ҡа[...]тылар.

12 сентябрҙә Халыҡ армияһының зен[...] частәре һәм дошман самолеттарын кү[...] теүсе уҡсылар Пхеньянды, Вонсан[...] Сариwонды, Хвангжуҙы, Сохынды һәм А[...]чжуҙы йыртҡыстарса бомбаға тот[...] һәм атыуҫы һиҙеҙ дошман самолет[...] атып төшөрҙөләр.

Америка офицерҙәре һәм һалдаттары Кореяла һуғышырға теләмәйҙәр

ПРАГА, 12 сентябрь. (ТАСС). Телепресс агентствоһының Вашингтондан хәбәр итеүенә ҡарағанда Америка армияһының информацион хеҙмәт начальнигы генерал-майор Флойд Паркс күптән түгел генә матбуғатта иғлан итеү өсөн билдәләнмәгән белдереү иғлан иткән, был белдереүҙә ул Америка һалдаттарының Кореялағы һуғышты дауам иттерергә теләмәүҙәре менән пентагон (АҠШ-тың оборона министерствоһы) бик ныҡ борсола тип әйткән. Был тенденциялар бигерәк тә һуңғы ваҡытта һиҙелерлек күренә башланылар, тигән ул.

Паркс генерал Риджуэйҙең Токиолағы штабының армияла арығанлыҡ һәм дисциплинаның булмауы һиҙелә, тип яҙған доклаттарына һылтана. Штабтың доклаттарында бигерәк тә приказдан бу[...] поуҙан баш тартыу ваҡиғалары, д[...]тирлек ваҡиғалары һәм һуңғы ваҡ[...] ирекле рәүештә пленға төшөүҙән [...] һыҙыҡ өҫтөнә алына. Кореяла һуғыш[...] дауам итеүҙе менән ҡәнәғәт булмау [...] мөмкин тиклем тиҙерәк өйгә ҡайт[...] китеүгә ынтылыш көсәйеләк һалдат[...] ғына түгел, бәлки кесе офицерҙәр[...] күренә. Был настроениелар бигерәк [...] Кореяла утты туҡтатыу тураһында [...]ләшеүҙәр алып барыу башланғандан [...]ле һаман көсәйәләр, тип әйтелә Ри[...] әйҙең доклаттарында. Америка һалдат[...]ры һәм бигерәк тә соҡоҙаш ғәскәрҙә[...] һалдаттары араһында уларҙың һуғыш[...] тамамлап өйгә ҡайтырға ынтылыуҙ[...] тураһында һүҙ алып барыуҙары [...] ябай эш булып әүерелгән инде.

Агрессив атлантик пактта ҡатнашыусы илдәрҙең буласаҡ һауа манёврҙарына ҡарата

РИМ. 12 сентябрь. (ТАСС). АНСА агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда Төньяҡ-атлантик союзы ҡоралы көстәренең Европа штабы сентябрь айының һуңғы ос көнө эсендә иҫәп буйынса өсөнсө һауа манёврҙары үткәреләсәк, тип белдергән. Манёврҙарҙа АҠШ-тың, [...]глияның, Францияның, Бельгияның, Го[...]ландияның, Данияның, Норвегияның [...] Италияның авиация соединениеләр[...] ҡатнашасаҡтар.

СССР халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыуҙың һәм үҫтереүҙең Дүртенсе государство заемының дүртенсе отош тиражы

АНДИЖАН, 9 сентябрь. (ТАСС). Бөгөн бында СССР халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыуҙың һәм үҫтереүҙең Дүртенсе государство заемының дүртенсе отош тиражы булды. Тиражда 556 миллион 933 м[...] 800 һумлыҡ 2 миллион 87 мең 250 [...] уйнаны.

ГАЗЕТА УҠЫУСЫЛАР ИҒТИБАРЫНА!

Ошо йылдың 14 сентябренән алып „Ҡыҙыл Ба[...]ҡортостан" газетаһы „Совет Башҡортостаны" тигән исе[...]дә сыға башланы.

Бөйөк коммунизм төҙөлештәренең заказдарын үтәйбеҙ

Асҡаров Мостафа Әбйәлил районы Ҡуҫҡар ауылынан сыҡҡан башҡорт егете. Ул Белорет ҡорос-сыбыҡ заводында ябай канатсы булып эшләй. Асҡаровтың был цехта эшләүенә ни бары бер генә йыл әле. Заводҡа ул былтыр килеп ингәйне. Ябай эшсенең хеҙмәт юлында бер йыл ғүмер күп ваҡытмы ни ул? Ә нисек ошо бер йыл эсендә тау тиклем эштәр атҡарып сығып була икән шул.

Асҡаров күҙ эйәрмәҫлек булып әйләнә торған канат тартҡастарын үреүсе машинаға ҡараған кисеш ана шулай уйланып тора. Уның да хеҙмәт менән үҙ бәхете булып үткән тормошо, ошо ҡорос канаттарға оҡшап, ныҡлы, ышаныслы булып үрелә һымаҡ.

Былтыр ул канатсылыҡ эшенә теләртеләмәҫ кенә килеп тотонғайны. Ғүмер буйына колхозда, иркен дала ҡосағында, мал-тыуар араһында үҫкән егеткә ошо бәләкәй станок эргәһе ул саҡта бик тар булып күренде. Ләкин оҙаҡ ваҡыт үтмәне, ул үҙенең баштараҡ хата уйлағанлығын бик тиҙ аңлай алды. Ниндәй ҙур булһа, ошо бәләкәс станок менән дә ниндәй ҙур эштәр атҡарып була, тине ул.

Цехтың сатко бер өлөшөндә эшләнәсәк канаттар өсөн махсус ҡорос тартҡастарын үреүсе машина урынлашҡан. 18 шпулле «сигарный» канат машинаһы ул. Был машинанан сыҡҡан үрелмә ни тиклем ныҡ булһа, ошондай үрелмәләрҙән эшләнгән канаттар ҙа шул тиклем ныҡлы булалар.

Мостафа Асҡаров тәү башлап ошо машинала эшләргә өйрәнде. Уны тәжрибәле канатсылар эшкә өйрәттеләр. Ул хәҙер үҙ машинаһын бик яҡшы белә. Машинаны үҙенән артыҡ күреп һаҡлай әлә.

Бынан бер нисә ай элек Асҡаров цехтың байтаҡ машинаһын бөйөк коммунизм төҙөлештәре өсөн заказ үтәү эшенә бербетеп ҡуйҙы. Цехта был почетлы эште башҡарып килеүсе станоктар күп түгел. Асҡаров эшләгән машина уларҙың иң алдынғыһы.

Цехта бындай ҙур эшкә иң яҡшы, иң алдынғы канатсыларҙы билдәләп ҡуйҙылар. Был канат цехында бик күп стахановсылар бар. Почетлы заказды үтәү эшенә уларҙың иң шәптәрен, иң намыҫлыларын һайлап алдылар. Был ҙур эшкә беренсе кеше булып, үҙ машинаһы, үҙенең сменалаш иптәштәре менән Мостафа Асҡаров билдәләнде. Яңы бурысты намыҫлы стахановсы Асҡаров ысын күңелдән шатланып ҡаршы алды. Был ваҡиға Асҡаров тормошона үҙе менән бик күп яңы хыялдар, яңы үҫеш мөмкинлектәре алып килде. Ябай канатсыны тағы ла ҙурыраҡ хеҙмәт подвигтәренә рухландырҙы.

Ошондай ҙур ышанысты яулап алыуы уға ла бик еңелгә тура килмәне. Был бәхеткә эйә булыр өсөн, Асҡаровҡа байтаҡ эш күрһәтергә тура килде.

Канат машинаһын ос кеше хеҙмәтләнделәр. Асҡаровтың смена алмаштырыусылары Додонов менән Филатов. Улар икеһе лә эшкә бик тырыштар. машинаны теләһә генә түгел, эш буйынса ла ныҡ яраталар. Улар машинаны ныҡ ҡарайҙар.

Машинаға капиталь тәҙартыу үткәреү ял көндәрендә ойоштороло. Тик ошо машинаны тәҙарткан сәғәттәр иҫәбенән генә лә нигә әллә ни тиклем канат үреп биреп була. Был машинала эшләүсе канатсыларҙың ошо яҡшы инициативаһы хәҙер бөтә цех буйынса таралған. Машина артынан яҡшы хужаларса күҙәтеү, машинаның ремонтһыҙ эшләү срогын оҙонайтыу канатсыларҙың хеҙмәт етештереүсәнлектәрен көндән-көн юғарыраҡ күтәрергә ярҙам итә.

Асҡаров эшләгән машинаға бөйөк коммунизм төҙөлештәренең заказын үтәп тороу бурысы тапшырылғандан һуң, уларҙың смена планы үтәлештәре айҙан-айға үҫә бара. Асҡаров үҙе беренсе көндәрҙә уҡ 130—140 процент үтәлеш менән эшләй башланы. Апрель айында ул айлыҡ нормаһын 180 процентҡа үтәп сыҡты. Июнда 152-гә, июлдә һәм августа тағы ла юғарыраҡ булды.

Бөйөк коммунизм төҙөлештәренән һәр бер яңы заказ алыу, канатсылар өсөн ҙур шатлыҡлы ваҡиға булып тора. Яңы заказ цех коллективын яңынан-яңы хеҙмәт подвигтәренә рухландыра. Бындай көндәрҙә бөтә цех айырыуса күтәренке рух, тағы ла арттырылған темп менән эшләй башлай.

Шуныһы характерлы, был цехта коммунизм төҙөлештәренең заказы үтәлә башлағандан бирле, цех коллективының бер генә айҙа ла производство планын арттырып үтәмәй ҡалғаны юҡ. Цех үҙенең экономик күрһәткестәре буйынса ла серьез күтәрелешкә өлгәште. Был цехта хәҙер көндәлек нормаһын үтәмәүсе бер генә кешене лә күрмәҫһең. Стахановсылар, отлично сифатлы продукция биреп эшләүселәр айҙан-айға үҫә бара.

Ошо дөйөм күтәрелеш пафосы менән рухланып, цехтың үҙе менән бергә кешеләре лә үҫәләр. Был үҫеш турынан-тура бөйөк төҙөлештәр заказын үтәүселәр йөҙөндә айырыуса асыҡ күренә.

Цех күптән түгел Волга-Дон каналы өсөн ҡатмарлы һәм ғәйәт дәрәжәлә яуаплы бер заказ үтәне. Заказ өсөн әҙерләнәсәк үрелмәләрҙе комбинациялы тәртип менән үрергә тура килде. Бындай төр канат үрелмәләрен әҙерләү ни тиклем ҡыйын икәнлеген канатсылар бик яҡшы беләләр.

Заказды үтәү ныҡ ҡына мәшәҡәтле һәм бик яуаплы булыуға ҡарамаҫтан, Мостафа Асҡаров уны шатланып ҡаршы алды. Ғөмүмән, ул күп көс һалып, ҙур тырышлыҡ менән өлгәшелә торған айырыуса яуаплы эште бик яратып эшләй. Асҡаров ундай эштәрҙең баш ваткыс ауырлыҡтарынан ҡурҡып тороуҙы, совет эшсеһе өсөн ҙур түбәнселек һанай. Ошондай ҡатмарлы эш килеп сыҡтымы, бөтә барлығын биреп, бөтә донъяһын онотоп, ошо ауырлыҡты нисек кенә булмаһын еңеп сығыу юлдарын эҙләүгә тотона башлай.

Волга-Дон каналының махсус заказын үтәү менән дә шулай булды. Мостафа Асҡаров был заказды үтәү эшендә беренсе көндә уҡ икенән артыҡ норма бирҙе. Сменаға 400 метр үрелмә бирергә кәрәк ине. Ул үҙ сменаһында 9540 метр үрелмә биреп сыҡты. Был серьез рекорд ине. Контролерҙар уның эш сифатын «отлично» тип таптылар.

Был көндә Асҡаров ике тапҡыр шпулдәр алмаштырҙы. Беренсе, икенсе заправкала байтаҡҡа ҡыҫҡартылған срокта үткәрелде. Беренсе заправканы ул бер сәғәт урынына ни бары 40 минутта үткәрҙе. Заправканы бындай ҡыҫҡа срокта үткәреүгә канатсы көн һайын, сәғәт һайын оҫталығын камиллаштереү, көндәлек тренировка үткәреү аша өлгәшә ала.

Бына тиклем ныҡышмалы ынтылыш менән үтәлгән бай тәжрибәле хеҙмәт юлы уны ошондай оҫта, йылдам заправщик итеп үҫтерҙе лә.

Канат эшендә иң ҡурҡыныс нәмә, ул смена ағышында үрелмәләр араһында ниндәй ҙә булһа бер ҡорос сыбыҡтың өҙөлеүе. Бындай өҙөктө төҙәтеү өсөн бик күп ваҡыт әрәмгә китә. Үрелмә бракҡа сыға.

Асҡаров сменаһында ундай өҙөклөктәр бик аҙ булалар. Ә был көндә ул бер генә лә өҙөклөк булдырмайынса эшләп сыҡты. Өҙөклөк булдырмаҫ өсөн машинаны бик ныҡ күҙәтеп торорға кәрәк. Машина инструкция буйынса ҡаралған оборотта әйләнергә тейеш, шпулдәрҙән һуҙылған ҡорос сыбыҡтар тигеҙ, дөрөҫ ритм менән бер епкә үрелә барырға тейештәр. Был сараһыҙ кәрәкле шарттар барыһы ла канат үреүсенең даими оҫталығына, оператив һиҙгерлегенә бәйләнгәндәр.

Асҡаров смена эсенә ингән һәр бер минутты, секундты тулы нагрузка менән файҙаланыу өсөн көрәшә. Машина максималь оборот биреп эшләй. Эшләү процессында бер генә минут бушҡа тороуға ла юл ҡуйылмай. Бына ошо сифаттарға эйә булыу Мостафа Асҡаровты цехта алдынғы канатсы итеп үҫтерә, уға бөйөк коммунизм төҙөлештәре өсөн яуаплы заказдарҙы намыҫ менән үтәү хоҡуҡын бирә.

Ләкин Мостафа Асҡаровты был эш темпы әле ҡәнәғәтләндермәй. Ул үҙ эшенең хеҙмәт етештереүсәнлеген арттырыу юнәлешендә тағы ла алыҫыраҡ китеүҙә хәстәрлек күрә. Канат үреү эшенең перспектив мәсьәләләре тураһында һүҙ сыҡҡанда, Асҡаров киләсәккә ынтылыу һәм һүнмәҫ дәрт менән:

— Беҙгә лә үҙ эшебеҙҙә көн һайын, сәғәт һайын бөйөк коммунизм төҙөлештәре эшенең тарихи әһәмиәте юғарылығында булырға кәрәк, — ти.

Бөгөнгө көндөң дәртле үҫеш пафосына бирелеп әйтелгән был һүҙҙәрҙә ҙур дөрөҫлөк бар. Сөнки ул төҙөлештәр беҙҙе бөйөк коммунизмдың яҡты киләсәгенә яҡынайта торған бөйөк һәм тарихи эштәр булып торалар.

М. Хәйҙәров.

Белорет ҡорос-сыбыҡ заводы.

Редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ

БӨГӨН КИНОЛАРҘА:

«Октябрҙә» — көндөҙ «ҺУҢҒЫ Т[...] кис менән «ҒӘЖӘП НИКАХ».

«Салауатта» — «СУСҠА ҠАРАУ[...] ҺӘМ КӨТӨҮСЕ».

«Уралда» — «СУСҠА ҠАРАУСЫ [...] КӨТӨҮСЕ».

Матросов исемендәге кинола [...] БОЕЦ».

«Иҙелдә» — Башҡорт телендә дубл[...]ләтеп ителгән яңы художестволы ф[...] «ҺӘЛӘКӘТКӘ ДУСАР ИТЕЛГӘНДӘР[...] ЗАГОВОРЫ». Киске 8 сәғәттә баш[...]

Страхователдәр иғтибарына

Башҡорт АССР-ы буйынса Го[...]страх Управлениеһе 1951 йылд[...] 15 сентябрендә мәжбүри оклад[...] страхованиеның беренсе түләү ср[...]гы үтеүе тураһында иҫкәртә.

Күрһәтелгән сроктан һуңлатып [...]дерелгән түләүҙәргә, һәр һуңлат[...] көн өсөн, пенялар эҫтәлә.

Ауыл ерҙәрендәге страхователд[...] түләүҙе район финанс бүлегенең [...]лог буйынса агенттәренә тапшыр[...]

Ҡала һәм эшселәр посёлкалар[...]дағы страхователдәр түләүҙәрҙе [...]бәндә күрһәтелгән урындарға тап[...]ралар:

а) госбанк учреждениеләренә;

б) коммуналь банк һәм у[...] филиалдарына;

в) һаҡлыҡ кассаларына, шул[...] уҡ Госстрах агенттәренә һәм и[...]спекторҙарына.

Башҡорт АССР-ы буйынса Госстрах Управлениеһе.

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: редактор урынбаҫары — 2-83-87. секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, ауыл хужалығы, транспорт һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, совет төҙөлөшө һәм информация бүлектәре — 2-80-49, хеҙмәтсәләр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П02604 «Әлкә газеталар издательствоһы типографияһы. Тираж 2500

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

33-сө ЙЫЛ СЫҒА.

СОВЕТ БАШҠОРТОСТАНЫ

№ 2 (8899) 1951 йыл 15 сентябрь шәмбе

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

Хаҡы 20 тин.

...Һуғыш уты тоҡандырыусыларҙың енәйәтсел махинацияларын фаш итеү ҡоралы булып торған тыныслыкты һаҡлау өсөн киң кампания хәҙер беренсе дәрәжәләге әһәмиәткә эйә булып тора.

И. В. СТАЛИН.

Ҡышҡы шарттарҙа эшләүгә әҙерлекте тиҙерәк тамамларға

Совет кешеләре коммунистар партияһы һәм бөйөк Сталин етәкселегендә коммунизм төҙөйҙәр. Иптәш Сталинға биргән вәғәҙәләрҙе срогынан алда һәм яҡшы сифатлы итеп үтәү, тыныслыктың бөйөк эшенә тағы ла ҙурыраҡ вклад индереү — һәр бер совет кешеһенең, һәр бер эшсенең, колхозсының, инженер-техник работниктың иң бурысы булып тора.

Беҙҙең социалистик илебеҙҙең хужалығы — планлы хужалыҡ. Ул бер ниндәй кризисты ла һәм анархияны ла белмәй. Промышленность предприятиеләренең, транспорттың, төҙөлеш ойошмаларының өҙлөкһөҙ етештереүсәнлекле һәм ритмле эшләүҙәре өсөн государство пландары нигеҙендә бөтә мөмкинлектәр тыуҙырылған. Промышленность предприятиеләре йылдың бөтә ваҡытында ла ныҡлы план нигеҙендә юғары етештереүсәнлекле эшләүҙе тәьмин итә алалар.

ВКП(б)-ның XVIII Бөтә Союз конференцияһы үҙенең ҡарарҙарында промышленность предприятиеләренең, тимер юл транспортының ныҡлы план нигеҙендә, ритмле эшләүҙәренең айырыуса әһәмиәтле булыуын билдәләне. **«Планһыҙлыҡты, продукцияны тигеҙ иҫәптә эшләп сығармауҙы, предприятиеләрҙең эшендә штурмовщинаны бөтерергә һәм производство программаһының алдан эшләп сығарылған график нигеҙендә һәр бер завод, фабрика, шахта, тимер юлы тарафынан көн һайын үтәлеп барыуына өлгәшергә»** — тигән бурыс ҡуйылды.

Партиябыҙҙың был тарихи күрһәтмәһе беҙҙең хужалыҡ етәкселәренән алдан күрә белеүҙе һәм хеҙмәтте дөрөҫ ойошторооуҙы талап итә. Промышленностең, транспорттың йылдың бөтә ваҡытында, тимәк, күп ҡыйынлыҡтар менән бәйле булған ҡышҡы шарттарҙа ла аныҡ һәм ныҡлы график нигеҙендә эшләүен тәьмин итеү өсөн производство ихтыяждарын ваҡытында ҡәнәғәтләндереү кәрәк. Тейешле сырьё, яғыулыҡ һәм материаль запастарҙан башҡа тейешенсә был предприятиеның ритмле эшләүе тураһында бер ниндәй һүҙ булыуы мөмкин түгел. Бына шуға күрә лә предприятиеләрҙе ҡышҡы шарттарҙа эшләүгә әҙерләү ни тиклем иртәрәк үткәрелһә һәм тиҙерәк тамамланһа предприятиеләрҙең ҡышҡы айҙарҙа юғары производство темпы менән эшләүҙәре лә шул тиклем үк яҡшы буласаҡ.

Республикабыҙҙың күп кенә предприятиеләре, ҡышҡы шарттарҙа эшләүгә әҙерләнеүҙе ныҡлы план нигеҙендә ойоштороп ебәрҙеләр. Ленин орденле «Туймазынефть» тресының промыслаларында ҡышҡа әҙерлек мәсьәләләре партия, профсоюз йыйылыштарында тикшерелде. Был яуаплы осорҙа эшләүгә әҙерләнеү өсөн графиктар төҙөлдө. Билдәләнгән сараларҙың юғары сифатлы итеп, срогынан алда үтәлеүе өсөн эшселәр коллективында социалистик ярыш ойошторолған.

Промыслаларҙың партия, профсоюз ойошмалары ҡышҡа әҙерлек буйынса билдәләнгән графиктың тормошҡа ашырылыуына даими контроллек алып баралар. Ҡышҡа әҙерлек эштәре — бөйөк Сталинға биргән вәғәҙәне үтәүҙең. Тыуған илебеҙгә тағы ла күберәк нефть, нефть продукттары биреүҙең нигеҙ мәсьәләһе итеп ҡарала, һәм ошо юнәлештә нефтселәр араһында массовый-аңлатыу эштәре киң йәйелдерелгән.

Икенсе промысланың мастеры иптәш Ғиниәтуллин етәкселек иткән участкала өсөнсө, ҡырғыс будкаларын ремонтлау тулыһынса тамамланды, яңынан ошондай ук будка эшләнде һәм улар электр лебедкалары менән йыһазландырылдылар. Операторҙар скважиналарҙағы инвентарҙарҙы, оборудованиеларҙы социалистик һаҡлыҡҡа алдылар.

Ҡышҡы шарттарҙа эшләүгә алдан әҙерлек производствоның юғары темпта эшләүендә төп шарт икәнлеге асыҡ. Ләкин, шулай булыуға ҡарамаҫтан, айырым урындарҙа был мөһим мәсьәләне баһалап еткермәйҙәр. Әҙерлек эштәрен ғәфү иткеһеҙ дәрәжәлә һуҙалар әле. Был эштә үткән йылдың күп кенә әсе һабаҡтары ла бар. Айырым етәкселәр бынан үҙҙәренә тейешле һығымта яһамайҙар. Черниковск ҡалаһындағы электр лампалары заводы (директоры иптәш Киселев) үҙгән йыл ҡышҡа әҙерлекте тәьмин итмәне, ошо арҡала заводта планды үтәүҙә ҙур өҙөклек барлыҡҡа килде. Быйыл ундай хаталарҙы ҡабатламаҫ өсөн завод етәкселәренең эшлекле сараларҙы күрергә тейештәр ине. Ләкин бында әле лә төрлө объектив сәбәптәргә һылтаныуҙы дауам итәләр. Заводта ҡышҡа әҙерлек буйынса билдәләнгән 29 сараның бөгөнгә көнгә әле ни бары береһе генә тормошҡа ашырылған.

Күп кенә төҙөлөш ойошмалары ағымдағы, капиталь ремонт эштәрен һәм яңы торлаҡтар һалыу пландарын билдәләнгән сроктарҙа үтәмәйҙәр, продукцияның юғары сифатлы булыуы һәм үҙенә төшеү хаҡын кәметеү өсөн көрәшмәйҙәр әле. «Башнефтестрой» тресы етәкселәре ярҙамсы предприятиеләрҙе ҡышҡа әҙерләү мәсьәләһен бөтөнләй икенсе нәүбәттәге планда торғоҙоп ҡалдырғандар. Төҙөлөш эше өсөн әһәмиәтле булған бетон заводы төҙөү эшен тамамлау срогына ике йылдан артыҡ ваҡыт уҙып киткән, ә ул һаман эксплуатацияға тапшырылғаны юҡ әле. Республикабыҙҙың ҙур ҡалаһы Өфөлә төҙөлөш эштәре алып барыусы «Башстрой» тресы производство заданиеләрен айҙан-айға өҙөп килә. Бында капиталь ремонт эштәренең йыллыҡ планы үтәлеше ни бары—42, производство биналары төҙөү буйынса план үтәлеше ни бары 62 процент кенә тәшкил итә.

Ҡышҡа әҙерлектә яғыулыҡ һәм сырьё запастары булдырыу төп урынды тота. Бигерәк тә, был республикабыҙҙың металлургия промышленносы өсөн мөһим. Үткән йыл Белорет металлургия комбинатында етерлек күләмдә кокс, күмер һәм руда запастары булдырылмағайны. Ошо арҡала ҡышҡы айҙарҙа ҙур ғына күләмдә суйын, ҡорос һәм прокат бирелеп еткерелмәне. Металлургия промышленносы етәкселәре бынан үҙҙәренә тейешле һығымта яһарға тейештәр. Белорет металлургия комбинатының домна, мартен цехтары өсөн кәрәкле сырьё һәм яғыулыҡты етерлек күләмдә булдырыу өсөн иң эшлекле сараларҙы күрергә кәрәк. Был эштә металлургия комбинатына Белорет тимер юлы коллективы эшлекле ярҙам күрһәтергә бурыслы.

Көҙгө-ҡышҡы осорҙа эшләүгә әҙерлекте һуҙырға ярамай, билдәләнгән графикты тулыһынса үтәлеүенә өлгәшергә кәрәк. Һәр бер предприятие үҙен ҡышҡы айҙарҙа эшләү өсөн етерлек тиклем яғыулыҡ, сырьё һәм башҡа кәрәктәр менән тәьмин итергә, производство биналарына кәрәкле капиталь һәм ағымдағы ремонтты һис һуңлатмайынса үткәрергә тейеш.

Эшселәрҙең торлаҡ йорттарын, культура көн-күреш учреждениеләрен ҡышҡа яҡшылап әҙерләргә кәрәк. Был маҡсатҡа ебәрелгән средстволарҙың йыш ҡына расходланмайынса ҡалыу ваҡиғалары була. Эште ойоштора белмәүҙәргә сик ҡуйыларға, ебәрелгән средстволар тулыһынса һәм рациональ файҙаланырға тейеш.

Биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Бөтә Донъя Тыныслыҡ Советының Мөрәжәғәтенә республикабыҙҙа ҡултамғалар йыйнау башланды. Предприятие коллективтары тыныслыҡ өсөн барған был мөһим кампанияны хеҙмәттә яңы еңеүҙәр менән билдәләйҙәр. Производство күмәлен күтәреү һәм ошо маҡсатта йылдың стихиялы айҙарында эшләүгә алдан әҙерләнеү — тыныслыҡ эшен нығытыуҙа ҙур хөрмәтле вклад буласаҡ.

Ҡышҡа әҙерлек — государство әһәмиәтендәге мөһим эш ул. Предприятиеләрҙең, транспорттың һәм төҙөлөштәрҙең партия, профсоюз ойошмалары уға көндәлек контроль булдырырға һәм һәр бер производство участкаһының был яуаплы осорҙа эшләүгә бөтә яҡлап алдан әҙерләнеүен тәьмин итергә бурыслылар.

Республикабыҙҙың промышленность предприятиеләре коллективтары йылдың бөтә осоронда ритмле эшләү өсөн ижади көстәрен аямаҫтар һәм ошонон менән коммунизм төҙөлөшөнә һәм тыныслыктың бөйөк эшенә үҙҙәренең вкладтарын тағы ла күберәккә индерерҙәр.

Иптәш И. В. Сталинға рапорттар

Үҙәк матбуғатта СССР Министрҙар Советы Председателе И. В. Сталинға Тажик ССР-ы колхоздары һәм совхоздары государствоға игенде тапшырыу планын (дөгөнән башҡа) срогынан алда 101,9 процентҡа үтәүҙәре, беҙҙә етен орлоғо тапшырыу планының 154,3 процентҡа һәм ебәк коконы тапшырыу планының арттырып үтәлеүе тураһында яңы рапорттар иғлан ителде. МТС эштәре өсөн тапшырылған счеттар буйынса государствоға иген тапшырыу дауам итә.

* * *

Белоруссия ССР-ы Брест өлкәһенең колхоздары, совхоздары һәм ярҙамсы хужалыҡтары иптәш И. В. Сталинға яҙған рапорттарында государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда (ҡарабойҙайҙан башҡа) 108,6 процентҡа үтәлеүе тураһында хәбәр итәләр. МТС эштәре өсөн тапшырылған счеттар буйынса колхоздарҙан государствоға иген тапшырыу дауам итә.

ТЫНЫСЛЫК ЯКЛЫЛАРҘЫҢ БАШКОРТОСТАН РЕСПУБЛИКА КОНФЕРЕНЦИЯҺЫ

Тыныслык яклыларҙың Башкортостан республика конференцияһының РЕЗОЛЮЦИЯҺЫ

Тыныслыҡ яҡлыларҙың Башҡортостан республика конференцияһы биш бөйөк держава — АҠШ, Англия, Франция, Ҡытай һәм СССР араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советының Мөрәжәғәтен бер күңелдән яҡлай.

Советтар Союзы һәр ваҡытта ла тыныслыҡ өсөн, халҡтар араһында дуҫлыҡты нығытыу өсөн тоғро һәм ҡаҡшамаҫ көрәшсе булды. Большевиктар партияһы, бөйөк Сталин етәкселегендә совет халҡы тайпылышһыҙ рәүештә халҡтарҙың бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн хәрәкәтенең авангардында бара.

Советтар Союзының коммунизм төҙөү буйынса тыныс ижади хеҙмәт менән шөғөлләнеүсе хеҙмәтсәндәре оҙаҡ һәм ныҡлы тыныслыҡ менән бик ныҡ ҡыҙыҡһыналар.

Америка Ҡушма Штаттарының, Англияның, Францияның һәм башҡа агрессив государстволарҙың идара итеүсе круглары яңы һуғышҡа әҙерлек алып баралар, ҡоралланыуҙы көсәйтәләр, Көнбайыш Германия һәм Японияны ремилитаризациялауҙы үткәрәләр. Америка империалистары Кореяла талау һуғышы сисеп ебәрҙеләр, Тайван утрауын баҫып алдылар һәм Ҡытай халыҡ республикаһының территорияһына баҫып инеү менән янайҙар.

Яңы һуғыш ҡурҡынысы көсәйгән обстановкала киң халыҡ массаларының тыныслыҡты яҡлауҙары, һуғыш тоҡандырыусыларҙың бөтә соҡсоноуҙарын һәм махинацияларын арымай-талмай фаш итеү тыныслыҡты һаҡлап алып ҡалыуҙа хәл иткес әһәмиәткә эйә булып тора.

Башҡортостан хеҙмәтсәндәре СССР-ҙа биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалар йыйнау хаҡында Тыныслыҡтың Совет Комитеты ҡарарын ҡайнар хуплау менән ҡаршы алдылар.

Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалар йыйнау кампанияһы халыҡ массаларын тыныслыҡты яҡлауға мобилизациялау эшендә яңы мөһим этап булып тора.

Тыныслыҡ яҡлыларҙың Башҡортостан республика конференцияһы Башҡортостан хеҙмәтсәндәрен ҡалаларҙа, районлдарҙа, предприятиеләрҙә, учреждениеларҙа, уҡыу йорттарында, совхоздарҙа, МТС-тарҙа, ауылдарҙа, ҡалаларҙың һәм эшселәр поселкаларының кварталдары һәм урамдары буйынса Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалар йыйнауҙа тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитетына булышлыҡ итеү комиссиялары төҙөүгә саҡыра.

Тыныслыҡ яҡлыларҙың республика конференцияһы Башҡортостандың бөтә оло йәштәге кешеләрен Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡул ҡуйырға һәм шуның менән үҙҙәренең Ленин — Сталин партияһы етәкселегендә тыныслыҡ һәм халҡтарҙың именлеге эшен бөтә көстәр менән һаҡлап алып ҡалыуға әҙерлектәрен тағы ла бер тапҡыр раҫларға, тыныслыҡтың бөйөк байраҡсыһы иптәш Сталинға үҙҙәренең фидакәр бирелгәнлектәрен яңынан демонстрацияларға саҡыра.

Тыныслыҡ яҡлыларҙың республика конференцияһы, Башҡортостан хеҙмәтсәндәре, биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡул ҡуйып, производство пландарын үтәү һәм арттырып үтәү, ауыл хужалығы эштәренең бөтә төрҙәрен тиҙерәк тамамлау, бөтә донъяла тыныслыҡтың таянысы булған социалистик Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен артабан нығытыу өсөн социалистик ярышты тағы ла киңерәк йәйелдерерҙәр, тип ышана.

Йәшәһен Советтар Союзының тышҡы политикаһы — халҡтарҙың тыныслығы һәм именлеге, тиң хоҡуҡлылығы һәм дуҫлығы политикаһы!

Йәшәһен совет халҡын коммунизм юлынан алып барыусы тыуған коммунистар партияһы!

Йәшәһен тыныслыҡтың бөйөк байраҡсыһы, бөтә хеҙмәтсәндәрҙең гениаль юлбашсыһы һәм учителе иптәш Сталин!

Тыныслык яклыларҙың Башкортостан республика конференцияһы һайлаған Тыныслыкты яклауҙың республика комитете

Әхмәтов Х. Ф. — композитор.
Байназаров М. М. — СССР-ҙың почетлы шахтеры, Баймаҡ районы.
Беляндинов К. Б. — «Туймазыбурнефть» тресының тиҙләтелгән метод менән бораулаусы мастеры.
Васильев Н. А. — Өфө станцияһы паровоздар депоһы машинисы.
Ғәлиева Л. С. — стахановка.
Ғафаров Ғ. Ғ. — «Совет Башҡортостаны» газетаһы редакторы.
Дементьева П. Б. — Киже-мамыҡ комбинаты стахановкаһы.
Ермолаев А. К. — Ауыл хужалығы фәндәре кандидаты, Башҡортостан ауыл хужалығы институтының директоры.
Заһидуллина Р. Ш. — дипломница, нефть институтының отличницаһы.
Киреев А. И. — Социалистик Хеҙмәт Геройы, Шишмә районы комбайнеры.
Ксенофонтова М. П. — РСФСР-ҙың атҡаҙанған уҡытыусыһы, Дүртөйлө районы Өнгәсәк ете йыллыҡ мәктәбе директоры.
Кононов Е. С. — Стәрлетамаҡ ҡалаһы Ленин исемендәге заводтың стахановсыһы, тиҙләтелгән метод менән эшләүсе токарь.
Сәйфи Ҡудаш — яҙыусы.
Мостай Кәрим — яҙыусы.
Куразова Ю. П. — 1-се рангылы тау инженеры, Сталин премияһы лауреаты.
Мыздриков А. М. — инженер.
Мелюкова Х. — Учалы районы «Красный партизан» колхозының ферма мөдире.
Медведев И. Г. — Белоҡатай районынан пенсионер.
Новокщенов В. С. — Өфө нефть эшкәртеү заводы инженеры.
Прокудин Н. В. — Өфө районы, «Заветы Ильича» колхозы председателе.
Пикунов А. Ф. — ВЛКСМ-дың Өфө райкомы секретары, Советтар Союзы Геройы.
Рахманкулов З. Х. — «Советская Башкирия» газетаһы редакторы.
Сушилов И. С. — Тирлән листопрокат заводының вальцовщигы.
Саяпов Т. Ш. — ВЛКСМ Өлкә Комитеты секретары.
Смирнов П. А. — Башланғыс һәм урта мәктәп работниктарының профсоюз обкомы председателе.
Смирнова В. А. — Медицина фәндәре докторы, профессор.
Сәитбатталов С. Ф. — ВКП(б) Өлкә Комитеты секретары.
Стреляева Л. И. — Сталин премияһы лауреаты, Кушнаренко еләк-емеш питомнигының ғилми сотрудниги.
Сычев С. Д. — Черниковск төҙөлөш тресының штукатурсыһы.
Туколенко В. М. — Башпотребсоюз председателе урынбаҫары.
Типеев Ш. И. — Фәндәр Академияһының Башҡортостан Филиалы президиумы председателенең урынбаҫары.
Улин В. И. — Башпрофсовет председателе.
Фәйзуллина В. И. — Бәләбәй районы Булганин исемендәге колхоздың һыйыр һауыусыһы.
Хәбибуллин Ғ. — РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисы.
Яковлева К. Я. — Красноҡам районы «Красный партизан» колхозының күк һағыҙ үстереү буйынса звеньевойы.

Тыныслык яклыларҙың Башкортостан республика конференцияһы һайлаған Тыныслыкты яклаусыларҙың Бөтә Союз конференцияһына делегаттар

1. **Смирнова В. А.** — РСФСР-ҙың һәм Башҡорт АССР-ының атҡаҙанған врачы.
2. **Вәлиева Бану** — РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисткаһы, Башҡорт АССР-ының халыҡ артисткаһы.
3. **Кононов Е. С.** — Стәрлетамаҡ ҡалаһы Ленин исемендәге заводтың стахановсыһы, тиҙләтелгән метод менән эшләүсе токарь.
4. **Сәйфи Ҡудаш** — яҙыусы.
5. **Кашапов С. Г.** — «Туймазынефть» тресының 4-се номерлы промысла директоры.
6. **Мөхәтдинов Х.** — Социалистик Хеҙмәт Геройы, Учалы районының комбайнеры.
7. **Новокщенов В. С.** — Сталин премияһы лауреаты, Өфө нефть эшкәртеү заводы инженеры.
8. **Прокудин Н. В.** — Өфө районы «Заветы Ильича» колхозы председателе.
9. **Суфьянов С. Х.** — Советтар Союзы Геройы, Күгәрсен районынан.
10. **Улин В. И.** — Башпрофсовет председателе.

Башҡортостандың металлургия промышленносы үҙәге — Белорет ҡалаһының делегацияһы Тыныслык яклыларҙың республика конференцияһында.

Һүрәттә: килеүсе делегаттар—завод стахановсылары. (Һулдан уңға) А. Денисова, В. Коротков, М. Чехонин, Ф. Гуненков, Ф. Собхангулова, В. Родионов, Г. Удалов, А. Видешкина, Н. Моисеев һәм Н. Сушилов иптәштәр.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Тыныслык яклыларзын Башкортостан республика конференцияһы

Совет халҡы тыныслыкты яклап алып калыу һәм нығытыу өсөн көрәштә

Иптәш В. А. Смирнова докладь буйынса фекер алышыу

14 сентябрзә тыныслык яклыларзың республика конференцияһы үзенең эшен иртәнге сәғәт 11-зән башлап дауам итте. Көн тәртибендәге беренсе мәсьәлә — профессор В. Смирнованың «Совет халҡы тыныслыкты яклап алып ҡалыу һәм нығытыу өсөн көрәштә» тигән доклады буйынса фекер алышыузар дауам итте.

Трибунаға беренсе булып Мечников исемендәге институттың ғилми сотруднигы иптәш В. Н. Вознесенская күтәрелде. Ул үзенең сығышында биш бөйөк иҙ арaһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыктың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтен, барлыҡ совет халҡы кеүек үк, институт коллективенең ҡайнар ҡаршылауын белдереп үтте.

— Америка-Англия империалистәре,— тине ул, — фән ҡаҙаныштарын, атом энергияһын кешеләрҙе массовый ҡырыуға юнәлткән бер ваҡытта, Совет государствоһы һәм большевиктар партияһы фән асышлыҡтарын, ғилми работниктарҙың ижади инициативаларын хеҙмәтсәндәрҙең тормош шарттарын тағы ла яҡшыртыу маҡсатында — тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуға, яңы мөһабәт гидроэлектростанциялар, каналдар төҙөүгә файҙалана. Беҙҙә фән халыҡҡа хеҙмәт итә. Шуға күрә лә беҙҙең бөтә коллективебеҙ, тыныслыҡ вахтаһына баҫып, үҙенең бөтә ижад эшен халыҡ бәхете өсөн, Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен тағы ла нығытыу өсөн көрәшкә юнәлтә. Тыуған илебеҙ һәм бөтә донъя халыҡтары араһындағы тыныслыҡ — беҙҙең өсөн бар нәмәнән дә ҡәҙерле.

Унан ары республикабыҙҙың күренекле яҙыусыһы **Мостай Кәрим** хеҙмәтсәндәрҙең тыныслыҡҡа, халыҡтар араһында дуҫлыҡ урынлаштырыуға булған ынтылыштарын сағылдырған ялҡынлы телмәр менән сығыш яһаны.

Шаран МТС-ының алдынғы комбайнеры **А. Меховников** үҙенең сығышында Шаран районы колхозсыларының һәм механизаторҙарының, тыныслыҡ вахтаһына баҫып, яңы бөтә донъя һуғышын булдырмаҫ өсөн, социалистик баҫыуҙарҙа арымай-талмай эшләүҙәре тураһында һөйләне.

— Быйыл беҙ, — тине ул, — тырышып эшләү арҡаһында мул урожай үҫтереп алыуға өлгәштек. Мин, Ватан һуғышы инвалидымын, шулай ҙа комбайнер булып эшләйем. «Сталинец—6» комбайны менән 434 гектарҙың урожайын йыйнап алып, сезон заданиеһын 94 гектарға арттырып үтәнем.

— Хәҙер беҙҙең МТС коллективы алдында, — тип һүҙен дауам итте иптәш Меховников, — алдағы йылдың урожайы өсөн фундамент һалып ҡалыу—1952 йылдың яҙғы сәсеүе өсөн кәрәкле булған майҙанды һөрөп ҡалдырыу бурысы тора. Беҙ был бурысты әле аҙна эсендә үтәп сығырға булдыҡ. Беҙҙең МТС-тағы беренсе класлы, ҡеүәтле техника быны уңышлы башҡарырға тулы мөмкинлек бирә. Алған йөкләмәләребеҙҙе уңышлы үтәү — тыныслыҡ эшен нығытыуға иң яҡшы вклад буласаҡ. Бөтә донъяла тыныслыҡты һаҡлап алып ҡалыу өсөн булған ҡайнар теләгебеҙҙе, беҙ Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә үҙ ҡултамғаларыбыҙҙы бергәләп ҡуйып нығытырбыҙ. Тыныслыҡ хәрәкәте хәҙер ул таҡшамаҫлыҡ көс булып үҫерелдә.

Бына, трибунаға Стәрлетамаҡ ҡалаһының Ленин исемендәге машиналар төҙөү заводы токаре иптәш **Е. Кононов** күтәрелде. Ул конференция делегаттарына ҡалаһының эше һәм уҡыусы йәштәре тыныслыҡ эшен һаҡлап алып ҡалыуға өҙөр тороуҙарын белдерә. 1941 йылды Гитлер Германияһының беҙҙең илгә мәкерле һөжүм итеүен һәм ғәйәт ҙур белгенлек килтереүен хәтергә төшөрөп, ул былай тине:

— Ул саҡта минең барыһы 13 кенә йәш ине әле. Атайым, туғандарым Тыуған илебеҙҙе һаҡлар өсөн фронтҡа киттеләр. Улар кешелек бәхете өсөн ҡорбан булдылар, һуғыш майҙанында ятып ҡалдылар. Был ауыр кисерештәрҙән әсәйем һуҡмайҙы. Кескәй генә йәштән, әле һуғыш йылдарында донъяның ауырлығы минең елкәгә төштө. Минә бер нәмә менән дә иҫәпләшмәйенсә эшләргә, үҙ хеҙмәтем менән Тыуған илгә, фронттағы туғандарға, өлкән иптәштәргә ярҙам итергә тура килде. Бындай ауырлыҡтарҙы бер мин генә түгел, бик күптәр кисерҙе. Гитлерселәр тарафынан ваҡытлыса баҫып алынған райондарҙың йәштәренә, сабыйҙарына тағы ла ауырыраҡ кисерештәр үткәрергә тура килде. Былар бит бөтәһе лә һуғыш арҡаһында булды.

Уолл-стрит хужаларының һәм уларҙың лакейҙәренең теләктәренә ҡарап, яңы һуғышҡа юл ҡуйыу мөмкинме һуң? Юҡ! Ер шарының хеҙмәтсәндәре быға ҡабатлап юл ҡуймаҫ. Халыҡтарҙың тыныслыҡҡа булған ихтыярын еңерҙәй көс юҡ ул. Тыныслыҡ өсөн көрәшеүселәр һаны йөҙәр миллиондан иҫәпләнә. Тыныслыҡ хәрәкәте үҫә һәм нығый, был хәрәкәттең авангардында Советтар Союзы тора.

Бөтә совет халҡы менән бергә, беҙҙең заводыбыҙҙың коллективы ла, тыныслыҡ вахтаһына баҫып, Октябрь алды социалистик ярышына ҡушылды. Беҙҙең коллектив үҙ йөкләмәһен намыҫ менән үтәйәсәк. Металды тиҙләтелгән метод менән ҡырҡыуҙа мин юғары күрһәткестәр биреүгә, эш нормаһын 45 тапҡырға арттырып үтәүгә өлгәштем. Хәҙер продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү, металға, электр энергияһына экономия яһау өсөн социалистик ярышҡа ҡушылдым.

Тыныслыҡ Пакты талап иткән Мөрәжәғәткә ҡуйған ҡултамғаларыбыҙҙы беҙ хеҙмәттә яңы уңыштар яулап алыу менән нығытасаҡбыҙ. Мин өлгәшелгәндәрҙе ике тапҡырға арттырырға һүҙ бирәм. Тиҙләтелгән метод менән эшләүгә мин үҙебеҙҙең заводтың стахановсылар мәктәбендә 15 кешене өйрәттем һәм тағы ла шул тиклем иптәштәрҙе өйрәтәсәкмен. Быны мин тыныслыҡ эшенә иң яҡшы вклад тип иҫәпләйем.

Председателлек итеүсе иптәш Уәли наубәттәге ораторға һүҙ бирер алдынан, конференцияға килгән ҡотлау телеграммаларын уҡыны. Унда Борай, Өфө һәм башҡа райондарҙың колхоздарынан һәм мәктәптәренән колхозсылар, уҡытыусылар, тыныслыҡ эшен аҙағына тиклем яҡларға өҙөр тороуҙарын белдереп, конференция делегаттарын ҡотлайҙар һәм тыныслыҡты яҡлау өсөн көрәштә конференцияның эшендә уңыш теләйҙәр.

Конференция делегаты, ВЛКСМ өлкә комитетының секретаре иптәш **Аҡназаров** ялҡынлы телмәр менән сығыш яһаны. Ул, беҙҙең тыныслыҡ һөйөүсе илебеҙҙә йәштәрҙең уҡыуҙары, фән ҡаҙаныштарын өйрәнеүҙәре өсөн бөтә шарттар тыуҙырылғанлығын әйтте. Тик беҙҙең бер Башҡортостанда ғына 600 меңгә яҡын йәштәр мәктәптәрҙә, техникумдарҙа, юғары уҡыу йорттарында белем алалар. Улар, шундай бәхетле тормош биргән өсөн бөйөк Сталинға рәхмәт әйтәләр, Ленин—Сталин партияһы эшенә тоғро булыуҙарын белдерәләр. Унан ары иптәш Аҡназаров тыныслыҡ талап итеүсе Башҡортостан йәштәренең заводтарҙа, фабрикаларҙа, төҙөлештәрҙә, транспортта, колхоз, совхоз һәм МТС-тарҙа, тыныслыҡ вахтаһына баҫып, гүзәл эш өлгөләрен күрһәтеүҙәре, тыныслыҡ тураһындағы теләктәрен фиҙакәр хеҙмәт менән нығытыуҙары тураһында һөйләне.

Белорет металлургия комбинаты прокат цехының өлкән вальцовщигы иптәш **М. Чехонин** трибунаға күтәрелде.

— Ояттарын юғалтҡан Америка-Англия империалистәре, — тине ул, — ирек һөйөүсе халыҡтар ғәйәт ҙур ҡиммәт хаҡ менән күп йыллыҡ көрәштә яулап алған бөтә иректе һәм бойондороҡһоҙлоҡто быуыр өсөн кешелекте яңы бөтә донъя һуғышы упҡынына ташларға тырышалар. Ә беҙҙең совет халҡы шулай уҡ ер шарының барлыҡ намыҫлы кешеләре, һуғышты булдырмаҫ өсөн үҙҙәренең бөтә көстәрен һалалар.

Тыныслыҡ яҡлыларҙын республика конференцияһына мине Белорет металлургтары ебәрҙеләр. Улар, биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә яуап итеп, 1 сентябрҙән стахановсы тыныслыҡ вахтаһына баҫтылар. Тыуған илгә сентябрь айында пландан тыш йөҙәрләгән тонна суйын, ҡорос, прокат бирергә социалистик йөкләмәләр алдылар. Тыныслыҡ эшенә был беҙҙең вкладыбыҙ булыр. Беҙ Тыуған илебеҙ ныҡ һәм ҡеүәтле булған һайын тыныслыҡ эше ышаныслыраҡ икәнен беләбеҙ. Мин металлургтар коллективы исеменән үҙемдең тауышымды бөтә совет халҡының тауышына ҡушам. Беҙ һуғыш теләмәйбеҙ һәм беҙҙең социалистик илебеҙҙең ҡеүәтен нығытыу өсөн бөтә көсөбөҙҙө һалырбыҙ. Беҙ бөтәбеҙ ҙә, бер кеше кеүек, Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғаларыбыҙҙы ҡуйырбыҙ. Мин республикабыҙҙың бөтә эшселәрен, колхозсыларын һәм интеллигенцияһын Мөрәжәғәткә берҙәм ҡул ҡуйырға саҡырам.

Медицина фәндәре кандидаты, танылған хирург иптәш **Астраханский** конференцияла телмәр менән сығыш яһаны.

— Мин, — тине ул, — Бөйөк Ватан һуғышы осоронда эвакогоспиталдә хирург булып эшләнем. Унда, Тыуған илебеҙҙең бойондороҡһоҙлоғо өсөн, гитлерселәргә ҡаршы һуғышта яраланған бик йәш вондарға операция яһарға тура килде. Улар араһынан төҙәлмәҫлек ауыр яралы йәш кешеләрҙең, һуңғы тапҡыр ауыр һулыш алып, күҙҙәрен мәңгегә йомоп, беҙҙең арабыҙҙан китеүҙәрен күрҙем. Был йөрәк өрөткөс фажиғалы ваҡиғаларҙы мин бер ваҡытта ла онотмаясаҡмын. Шуға күрә мин бөтә прогрессив кешелекте һәм һәр бер намыҫлы кешене тыныслыҡ эше өсөн актив көрәшкә, яңы бөтә донъя империалистик һуғыш уты тоҡандырырға ынтылыусыларҙын мәкерле махинацияларын фаш итергә саҡырам.

Конференцияла шулай уҡ күп балалы әсә **Яковлева**, Стәрлетамаҡ уҡытыусылар институты студенты **Муфтиев**, Башҡортостан ауыл хужалығы институты профессоры **Зорин**, Базан МТС-ының трактор бригадаһы бригадиры, Социалистик Хеҙмәт Геройы **Рябов**, Башҡорт государство опера һәм балет театрының балет солисы, йәштәрҙең һәм студенттарҙың Өсөнсө Бөтә Донъя фестивалендә ҡатнашҡан **Сафиуллин**, Өфөнөң инженер-архитекторы **Сехоустинова**, Стәрлетамаҡ ҡалаһының төҙөлеш тресы эшсеһе **Корнеева**, Шишмә МТС-ы комбайнеры, Социалистик Хеҙмәт Геройы **Киреев**, Өфө ҡалаһының 40-сы номерлы мәктәп директоры **Бабушкина**, Тәтешле районының колхозсыһы **Валиев**, Өфө станцияһының паровоздар депоһы машинисы **Васильев**, «Башнефть» берекмәһе начальнигының урынбаҫары, Сталин премияһы лауреаты **Байрак**, Фәндәр академияһының Башҡортостан Филиалы президиумы председателенең урынбаҫары **Типаев**, Кушнаренко емеш-еләк питомнигенең ғилми работнигы, Сталин премияһы лауреаты **Стрелкова**, яҙыусы һәм шағир **Рәшит Ниғмәти**, Көньяҡ Урал геология управлениеһының тау инженер-геологы, Сталин премияһы лауреаты **Куприянова** һәм башҡа иптәштәр — барлығы 34 делегат сығыш яһаны.

Конференция көн тәртибендә тикшерелгән әлеге мәсьәлә буйынса республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәрен биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә берҙәм ҡул ҡуйырға саҡырған резолюция ҡабул итте.

Көн тәртибендәге икенсе мәсьәлә буйынса конференция тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Башҡортостан республика комитетын бер тауыштан 35 кеше составында һайланы.

Өсөнсө Бөтә Союз конференцияһына бер тауыштан 10 делегат һайланы.

Тыныслыҡ яҡлыларҙын Башҡортостан республика конференцияһы делегаттары оҙаҡҡа һуҙылған көслө алҡыштар аҫтында кешелек генийе, тыныслыҡтың бөйөк байраҡсыһы Иосиф Виссарионович Сталинға хат ҡабул иттеләр.

Тыныслыҡ яҡлыларҙың республика конференцияһына Хәйбулла районынан килгән делегаттар.

Һүрәттә: (һулдан уңға) А. Ишмөхәмәтова (Бүребай рудниге), «Красная звезда» колхозы председателенең урынбаҫары М. Ҡарамнов, район педагогия кабинеты мөдире С. Сыңбулатова, теш врачы Н. Тәхбәтуллина, Аҡъяр бәрәңгеле атлыҡ совхозының тракторисы Ш. Сегазов иптәштәр.

М. Әхмәтйәнов фотоһы.

Социалистик ярышҡа партия етәкселеген яҡшыртырға

В. ДОЛЖНЫХ

ВКП(б) Өлкә Комитете секретаре

Халыҡ хужалығының бөтә тармаҡтарында ла тиерлек 1951 йылғы программаны срогынан алда үтәү, промышленность һәм транспорт предприятиеләре эшенең техник һәм экономик күрһәткестәрен артабан яҡшыртыу өсөн ҡеүәтле социалистик ярыш йәйелдерелдә. Социалистик ярыш барышында юғары сифатлы продукция эшләп сығарыу һәм сырьеңы, яғыулыҡты, материалдарҙы, электр энергияһын һаҡ тотоноу юлы менән продукцияның үҙенә төшөү хаҡын түбәнәйтеү, предприятиеләрҙең рентабеллелеген күтәреү һәм пландан тыш туплаума алыу, техниканы һәм бөтә төп средстволарҙы тулыраҡ файҙаланыу, оборот средстволарының әйләнешен тиҙләтеү өсөн хәрәкәттәр барлыҡҡа килде.

Бөтә халыҡ социалистик ярышы Ленин—Сталин партияһы тарафынан рухландырыла һәм юнәлдерелә. Социалистик ярышҡа партия етәкселеге — азат социалистик хеҙмәттең бөтә ижади мөмкинлектәрен тулыһынса йәйелдереүҙе тәьмин итеүсе төп шарт ул. Хеҙмәтсәндәрҙең ижади активлеге уларҙың социалистик аңлылыҡ кимәленә, дөйөм халыҡ интерестәрен аңлауҙарына туранан-тура бәйләнгән. Шуға күрә партия ойошмаларының системалы массовый-политик эштәре социалистик ярышты үҫтереүҙең мөһим шарты, уның ныҡлы һәм һүҙмәлы уңыштарының нигеҙе булып тора. Промышленность һәм транспорт предприятиеләрендәге массовый-политик эш производство пландарын үтәүгә һәм арттырып үтәүгә, хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүгә, продукцияның сифатын яҡшыртыу һәм уның үҙенә төшөү хаҡын түбәнәйтеүгә, күп көс һалыуҙы талап итә торған эштәрҙе механизациялаштырыуға, техниканы яҡшыраҡ файҙаланыуға, промышленность эсендәге бөтә резервтарҙы асыу һәм файҙаланыуға юнәлдерелергә тейеш.

Билдәле, был бурыстарҙы үтәү өсөн социалистик ярышты йәйелдереүгә саҡырыу менән генә эш бөтмәй. Партия ойошмаларының ҙур ойоштороу эштәре алып барыуҙары, администрация һәм профсоюз ойошмалары менән берлектә хеҙмәтсәндәрҙең социалистик йөкләмәләрен үтәүгә юнәлтелгән ойоштороу-техник саралар эшләүҙәре талап ителә.

Социалистик ярышҡа партия етәкселеге промышленность һәм транспорт предприятиеләренең тотороҡло эшен тәьмин итә. Республикабыҙҙа промышленность продукцияһын эшләп сығарыуҙың 8 айлыҡ планы уңышлы үтәлде. 1951 йылда Бөтә Союз социалистик ярышының инициаторы булып сығыш яһаған Башҡортостан нефтселәре, үҫә барған күтәренкелек менән эшләп, иптәш Сталин алдында алған йөкләмәләрен арттырып үтәп килделәр. Ҡара металлургия, машиналар төҙөү предприятиеләре лә яҡшы эшләйҙәр. БАССР Министрҙар Советына буйһонған бөтә промышленность предприятиеләре үткән йылға ҡарағанда байтаҡ уҡ яҡшы эшләйҙәр. Улар бөтәһе лә продукция эшләп сығарыу планын арттырып үтәйҙәр.

Ләкин производство пландарын үтәү һәм арттырып үтәү менән генә тынысланыу, быға ниндәй хаҡ иҫәбенә өлгәшелеүе тураһындағы мәсьәләне иғтибарға алмау дөрөҫ булмаҫ ине.

Социалистик ярыш — миллионлаған хеҙмәтсәндәрҙең йәнле ижади эше ул. Һәм быға етәкселек итеү өсөн партия ойошмалары ярыш практикаһына халыҡ инициативаһы тарафынан ниндәй яңылыҡ индерелеүен һиҙгер күҙәтергә тейештәр.

Мәҫәлән, һуғыштан һуңғы йылдарҙа беҙҙең промышленносебеҙ һәм транспортыбыҙҙың яңы техникаға серьез байыуын, юғары квалификациялы эшселәр һәм специалистар кадрҙарының байтаҡ тулыланыуын һәм бының стахановсылар хәрәкәтенең яңы баҫҡысҡа күтәрелеүен тәьмин иткәнлеген күрмәү мөмкин түгел. Хәҙер инде айырым эшселәр генә түгел, бәлки тотош коллективтар — бригадалар, участкалар, цехтар, предприятиеләр стахановса эшләйҙәр. Стахановсылар тәжрибәһе фәнни дөйөмләштерелә һәм планлы рәүештә башҡаларға күсерелә. Фән һәм производство работниктарының ижади дуҫлығы уңышлы үҫә. Социалистик ярыштың был яңы формаларында һәм яңы йөкмәткеһендә промышленноста һуғыштан һуңғы йылдарҙа булып үткән сифат үҙгәрештәре үҙҙәренең сағылышын таптылар. Сифат күрһәткестәрен яҡшыртыу өсөн көрәштең көсәйтелеүе Бөтә Союз социалистик ярышының айырмалы сыртаһы булып тора.

1951 йылда Башҡортостандың промышленность һәм транспорт предприятиеләре лә ошо билдә аҫтында эшләйҙәр. Март айы башында промышленность һәм транспорт работниктары партия активының сифат күрһәткестәрен артабан яҡшыртыу мәсьәләләрен тикшереү өсөн махсус республика йыйылышы саҡырылды. Партия активының был йыйылышының ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһы тарафынан раҫланған ҡарары республиканың промышленносен һәм транспортын яңы, тағы ла юғарыраҡ баҫҡысҡа күтәреү буйынса партия ойошмаларының яңы бурыстарын билдәләне.

Был бурыстарҙы үтәү өсөн көрәшеп, республикабыҙҙың нефтселәре үҙҙәренең иптәш Сталин алдында алған йөкләмәләрендә сифат күрһәткестәрен яҡшыртыуҙы мөһим пункт итеп индерҙеләр.

Башҡортостан промышленносе һәм транспорты эшендә сифат күрһәткестәрен яҡшыртыу бурыстарын хәл итеүгә социалистик ярыш ниндәй ярҙам итә һуң?

Республиканың күп предприятиеләрендә Ф. Ковалев методы нигеҙендә стахановсыларҙың тәжрибәһен өйрәнеү һәм массовый таратыу буйынса системалы эш алып барыла. «Башнефть» предприятиеләрендә иң яҡшы мастерҙарҙың, операторҙарҙың һәм ер аҫты ремонты работниктарының тәжрибәһе өйрәнелде һәм дөйөмләштерелде. Алдынғы тәжрибәне таратыу хеҙмәт етештереүсәнлегенең байтаҡ үҫеүен тәьмин итә. Алдынғы бораулаусыларҙың тәжрибәһен бөтә бораулау бригадаларына күсереү иҫәбенә, йыл аҙағына тиклем «Туймазыбурнефть» һәм «Ишембайнефть» трестары буйынса өҫтәмә рәүештә 27 мең метр бораулап буласағы иҫәпләп сығарылды. Эксплуатацияға бораулау буйынса скважиналарҙы проходкалау тиҙлеге 42,9 процентҡа, разведка бораулауҙары — 13,5 процентҡа үҫте. Һуңғы йылдарҙа беренсе тапҡыр тотош «Башнефть» берекмәһе буйынса план арттырып үтәлә.

Белорет ҡорос-сыбыҡ заводында хеҙмәттең стахановсы методтарын производствоға массовый индереү арҡаһында металлы, электр энергияһын экономиялау, оборудованиены файҙаланыу, хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү пландан тыш туплаумалар буйынса социалистик йөкләмәләр үтәлә генә түгел, бәлки арттырып үтәлә.

Стахановсы методтарҙы ҡулланыу арҡаһында артта ҡалыусылар алдынғылар кимәленә күтәрелә. Мәҫәлән, карҙ һәм автоплетеночный бүлексәләр производство программаһын элек систематик рәүештә үтәмәһәләр, хәҙер инде улар заводта алдынғылар иҫәбенә сыҡтылар. Хеҙмәттең алдынғы методтарын өйрәнеү һәм үҙләштереү ҡорос-сыбыҡсыларға бик күп бригадаларҙың, участкаларҙың һәм цехтарҙың коллектив стахановсы эштәрен ойоштороуға мөмкинлек бирҙе.

Стахановсы эш методтарын индереү бөтә предприятиеләрҙә тиерлек хеҙмәт етештереүсәнлегенең үҫеүенә ярҙам итте һәм тотош республика промышленносе буйынса был күрһәткес арттырып үтәлә.

Бөтә предприятиеләрҙә комплекслы экономия, һәр бер производство операцияһында экономия өсөн, завод эсендә хужалыҡ иҫәбен индереү һәм нығытыу өсөн йәйелдерелгән көрәш продукцияның үҙенә төшөү хаҡын түбәнәйтеүҙе тәьмин итә. Республикалағы промышленность предприятиеләренең ҙур күпселеге үҙенә төшөү хаҡын түбәнәйтеү буйынса государство заданиеләрен үтәйҙәр һәм пландан тыш туплаума бирәләр.

Эске ресурстарҙы мобилизациялау өсөн барған көрәштә партияның Ишембай ҡала ойошмаһы мағай тәжрибә тупланы. Бында нефть сығарыу һәм скважиналарға ер аҫты ремонты үткәреү буйынса эрелләтелгән комплекслы хужалыҡ иҫәбе бригадаларын ойоштороу өсөн 1950 йылда башланған социалистик ярыш дауам итә. Мәҫәлән, 3-сө номерлы нефть промыслаһында нефть сығарыу буйынса өс бригаданан һәм ер аҫты ремонты буйынса өс бригаданан эрелләтелгән, комплекслы, хужалыҡ иҫәбендә эшләүсе ике бригада төҙөлгән. Был 18 эшсене һәм бер трактор-подъемникты икенсе эшкә бушатырға мөмкинлек бирҙе.

Хужалыҡ иҫәбе бригадаларында нефтте иҫәпкә алыу һәм материалдарҙы расходлау вахталар буйынса ойошторолған. Был әйәһеҙлекте бөтөрҙө һәм планды үтәү өсөн дә, шулай уҡ материалдарҙы расходлау өсөн дә өлкән операторҙарҙың яуаплылығын күтәрҙе.

Был саралар һөҙөмтәһендә промыслала хеҙмәт етештереүсәнлеге 22,7 процентҡа күтәрелде, ә бер тонна нефттең үҙенә төшөү хаҡы 7 процентҡа түбәнәйҙе. Нефть промыслаһы 190 мең һум государство средстволарын экономияланы, шуның 56 мең һумы материалдарҙы экономиялау иҫәбенә алынды.

3-сө номерлы промыслала өлкән инженер иптәш Байковтың ҡиммәтле инициативаһы барлыҡҡа килде. Ул предприятиеның эске резервтарын мобилизациялау буйынса Совет төҙөргә тәҡдим итте. Эшселәрҙең, инженер-техник работниктарҙың һәм хеҙмәткәрҙәрҙең киң ҡатнашлығында был Совет (етәксеһе промысла директоры иптәш Сабодашук) ҡыҫҡа ваҡыт эсендә ҙур эш башҡарҙы һәм күп кенә эшселәрҙән, специалистарҙан һәм хеҙмәткәрҙәрҙән күп һанда тәҡдимдәр килеүен тәьмин итте. Август айында һәм сентябрҙең беренсе яртыһында ғына 80-дән артыҡ тәҡдим инде, шуларҙың 45-е производствоға индерелгән дә инде.

Иптәш Байковтың ҡиммәтле инициативаһы партия ҡала комитетының ярҙамында Ишембайҙың башҡа предприятиеләрендә ҡайнар хуплау тапты. Был инициатива республикабыҙҙың бөтә предприятиеләрендә ҡулланыуға лайыҡлы. Эске резервтарҙы мобилизациялауҙың был яңы, бик файҙалы формаһы сифат күрһәткестәрен яҡшыртыуҙа тағы ла ҙурыраҡ уңыштарға өлгәшеүҙе тәьмин итәсәк.

Партияның ҡайһы бер ҡала комитеттәре һәм таусо ойошмалары айырым предприятиеләрҙә социалистик ярышты формаль өсөн генә ойоштороуҙың һәм государство заданиеләрен үтәү эшенә тейешле иғтибар итмәүен күрмәйҙәр. Мәҫәлән, Стәрлетамаҡ ҡала комитеты ярышты ойоштороу мәсьәләләре менән һис тә ҡыҙыҡһынмайлыҡ шөғөлләнмәй. Ҡала промышленносы 8 айлыҡ планды ни бары 96 процентҡа ғына үтәне.

Артта ҡалыусы предприятие булған төҙөлеш машиналары заводында социалистик ярыш был артта ҡалыуҙы бөтөрөүгә юнәлдерелмәгән. Йөкләмәләрҙә эшләп сығарыу нормаһын үтәүгә генә иғтибар ителә, ә сифат күрһәткестәрен яҡшыртыу бөтөнләй онотолған. Заводта отлично сифатлы эшләүсе бер генә бригада ла, коллектив стахановсы эшләүсе бер генә участка ла юҡ.

Социалистик ярышҡа партия етәкселеге эшендә телефон аппаратуралары заводында ла ҙур етешһеҙлектәр бар. Был заводтың партбюро секретаре иптәш Ворошилов 7-се номерлы цехта хатта бер генә лозунг та булмауы тулыһынса ҡанәғәтләндерә, күрәһең. Күрһәткес таҡталары тултырылмай, айырым цехтарҙа стена газеталары июнь айынан бирле сығарылмай. «Почет китабы» 1949 йылдан бирле бер генә кеше лә яҙылмаған.

Социалистик ярышты ойоштороуға бындай иғтибарһыҙ ҡараш һис кисекмәҫтән бөтөрөлөргә тейеш.

Социалистик ярышҡа етәкселек итеү — ул ярыш һөҙөмтәләрен киң рәүештә яҙҙыра барыу, социалистик йөкләмәләрҙең үтәлешен даими тикшереү, йөкләмәләрҙең һәр бер эшсе тарафынан үтәлеүе өсөн шарттар тыуҙырыу, тигән һүҙ. Бында партия ойошмаларының социалистик ярыш эшенә хужалыҡ работниктарын, инженер һәм техниктарҙы, айырыуса профсоюз ойошмаларының етәкселәрен тартып алыуҙарына күп нәмә бәйләнгән.

Профсоюз ойошмалары йыш ҡына социалистик ярышты ойоштороуҙағы хаталарҙы һәм боҙоуҙарҙы күрмәйҙәр, массаларҙың инициативаһын ҡыҫыусы формализмға килешеп ҡарайҙар. Мәҫәлән, «Стәрлетамаҡстрой» тресының постройкалары төҙөүселәр араһында социалистик ярышты ойоштороуға бөтөнләй иғтибар бирмәй, уларҙы объекттарҙы эксплуатацияға тиҙерәк тапшырыу өсөн көрәшкә мобилизацияламай. «Стәрлетамаҡстрой» коллективының социалистик договорында бөтә йөкләмәләр, тиерлек, коллектив менән бер йөкләмәләренә ҡарағанда, түбәнәйтеп алынған.

ВЦСПС-тың күптән түгел булып үткән VI пленумы социалистик ярышҡа етәкселек итеү буйынса профсоюз ойошмаларының конкрет бурыстарын билдәләне һәм һуңғы йылдарҙа халыҡ хужалығында булып үткән үҙгәрештәрҙе иҫәпкә алып эшләнгән яңы ярыш шарттарын хеҙмәтсәндәргә киң аңлатыуҙы талап итте.

Партия ойошмалары профсоюздарға иғтибар һәм ярҙамды көсәйтергә һәм улар менән бергә социалистик ярышты тағы ла юғарыраҡ кимәлгә күтәрергә бурыслы.

Социалистик ярышҡа етәкселек итеп, ә унда ҡатнашыусыларҙың производство квалификацияһын күтәреүгә бик ныҡ иғтибар бирергә кәрәк. Был стерждең тәжрибәһе булмаған йәш эшселәргә айырыуса ҡағыла. Төрлө формала производство уҡыуҙарын ойоштороу юлы менән йәш эшселәргә техник нормаларҙы йылдам үҙләштереүгә һәм беҙҙең предприятиеларҙа булған күп һанлы яңы, алдынғы техниканы үҙләштереүгә ярҙам итергә кәрәк.

Сифат күрһәткестәрен яҡшыртыу социалистик ярышта төп бурыс булғанлыҡтан, партия ойошмалары хужалыҡ иҫәбе мәсьәләләре менән серьез шөғөлләнеүгә, партия, хужалыҡ һәм профсоюз кадрҙарының экономик уҡыуҙарын юлға һалырға һәм киң экономик пропаганданы ойошторорға тейештәр.

Партия ойошмалары дөрөҫ етәкселек иткәндә социалистик ярышты киң йәйелдереү республикабыҙҙың промышленносы һәм транспортына 1951 йылды яҡшы сифат күрһәткестәре менән тамамларға һәм производство планын срогынан алда иптәш Сталиндең тыуған көнөнә үтәргә мөмкинлек бирәсәк.

Ярыш барышында беҙҙә әле булһа булған артта ҡалыусы предприятиеләрҙе, предприятиеләр эсендә — артта ҡалыусы цехтарҙы алдынғылар кимәленә күтәрергә бурыслыбыҙ. Социалистик ярыштың принцибы, дөйөм күтәрелешкә өлгәшеү өсөн алдынғыларҙың артта ҡалыусыларға ижади ярҙам итеүҙәренән тора ла.

Ярыш мәсьәләләре менән шөғөлләнеп, партия ойошмалары хеҙмәтсәндәрҙең көнкүреш шарттарын яҡшыртыу тураһында көндәлек хәстәрлек күрергә, торлаҡ төҙөлөше программаһының үтәлешен, кафе-магазиндарҙың, столовойҙарҙың һәм эшселәрҙең көн-күреш ярыштан хеҙмәтләндереүсе башҡа предприятиеләрҙең эшен күҙәтеп торорға тейештәр.

Хәҙер, Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡул ҡуйыу көндәрендә Башҡортостан хеҙмәтсәндәре ҡеүәтле хеҙмәт күтәрелеше менән солтан алдынғыларҙы һәм үҙҙәренең фиҙакәр хеҙмәттәре менән Совет Тыуған иленең ҡеүәтен нығытыу теләге менән яналар.

Был күтәрелеш сәләмәт тыныс ғына түгел, бәлки беҙҙең республикабыҙҙың промышленносы һәм транспортының бөтә тармаҡтарын Октябрь алды социалистик ярышта нығытыу юлы менән байтаҡ ҡына күтәрергә тейеш.

Бөйөк Совет иле етәкселегендә тыныслыҡ яҡлыларҙың лагере үҫә һәм нығый

Тыныслыҡ теләүсе йәштәрҙең бөтә донъя тантанаһы

Ошо йылдың август айында Германия демократик республикаһының башҡалаһы — Берлинда йәштәрҙең һәм студенттарҙың тыныслыҡты яҡлау буйынса бөтә донъя фестивале булып үтте. Унда 104 ил йәштәренең вәкилдәре ҡатнаштылар.

Совет халҡының туғандаш семьяһында бәхетле Башҡортостан йәштәре вәкилдәре булараҡ беҙ совет йәштәре делегацияһы составында был фестивалдә ҡатнашыуыбыҙ менән ғәйәт шатбыҙ һәм ғорурбыҙ.

Беҙҙең делегацияла йәш спортсмендарҙан, йырсыларҙан, музыканттарҙан, бейеүселәрҙән һәм башҡа төр искусство работниктарынан меңгә яҡын кеше ҡатнашты. Бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн халыҡ-ара йәштәрҙең берҙәмлеген артабан нығытыу, яңы һуғыш утын тоҡандырыусыларға ҡаршы тыныслыҡ фронтын артабан йәйелдереү маҡсаты менән бер рәттән, совет спортының һәм социалистик искусствоның грандиоз ҡаҙаныштарын бөтә донъя йәштәре алдында демонстрациялау һәм уның беренсе урындарҙы алыу беҙҙең төп бурысыбыҙ ине.

Ватаныбыҙ, Советтар Союзы территорияһынан сығып, демократик Польша территорияһына ингәс тә, тәү тапҡыр беҙҙе Бересвой ҡалаһында Польша йәштәре ҡаршыланылар. Был осрашыуҙың иң тиклем тантаналы һәм ҡайнар мөхәббәт обстановкаһында үткәнлеген яҙып аңлатыуы ҡыйын. Эшелон станцияға килеп туҡтауға ла байрамса кейенгән, ҡулдарына сәскә букеттары тотҡан йәштәр вагондарға йүгерҙеләр. Туғандарса ҡул ҡыҫышыуҙар, бер-беребеҙҙе ысын йөрәктән тәбрикләүҙәр беҙҙең бөтәбеҙҙә лә иҫ киткес ҙур тәьҫир ҡалдырҙы.

Германия демократик республикаһы территорияһында һәр бер ҡалала һәм станцияла меңдәрсә немец йәштәре беҙҙе, бер туғанды кеүек, ҡайнар ҡаршыланылар.

3 августа иртә менән сәғәт биштә үк беҙҙең поезд Берлин вокзалына килеп туҡтаны. Ваҡыт бик иртә булыуға ҡарамаҫтан, вокзал алды майҙаны меңләгән йәштәр менән шығырым тулы ине. Уларҙың ҡулдарында бөтә донъя йәштәренең иң яҡын дуҫы бөйөк Сталиндең портреттары, «Тыныслыҡ» һүҙҙәре яҙылған лозунгылар, күп һанда аҡ күгәрсендәр. Ҙур майҙан сәскәләр диңгеҙенә әйләнгән. Беҙ вагондан перронға төшә башлағас та меңләгән барабан һәм фанфара тауыштары яңғыраны. Был тауыштарға рус, немец телдәрендә йырланған демократик йәштәр гимны ҡушылды.

Бында Советтар Союзы делегацияһын — беҙҙе Германия демократик республикаһының премьер министр урынбаҫары Вальтер Ульбрихт, фестивалде үткәреү буйынса комиссия члендары, ирекле немец йәштәр Союзы Үҙәк Советының члендары һәм башҡалар ҡаршыланылар. Меңдәрсә немец йәштәренең вәкилдәре, сит ил йәштәре вәкилдәренең члендары беҙҙе — бөйөк социализм иле вәкилдәрен ҡотлап көслө шапылдар менән ҡаршы алдылар. Бөтә яҡтарҙа ла «Сталин!», «Комсомол!», «Дуҫлыҡ!», «Тыныслыҡ!» тигән һүҙҙәр яңғыраны.

Вокзал алды майҙанында ҙур митинг булды. Демократик йәштәрҙең Бөтә Донъя федерацияһы президенты Энрико Берлингуэр, студенттарҙың Халыҡ-ара союзы президенты Йозеф Громан һәм ирекле немец йәштәре Союзы Үҙәк Советының председателе Эрих Хонеккер ҡотлау телмәрҙәре менән сығыш яһанылар. Совет йәштәре делегацияһы исеменән ВЛКСМ Үҙәк Комитетының секретаре Н. А. Михайлов сығыш яһаны. Митинг демократик йәштәр гимнын йырлау менән тамамланды.

5 августа Берлин ҡалаһының Вальтер Ульбрихт исемендәге ҙур стадион йәштәр менән шығырым тулы ине. Ул иптәш Сталиндең портреттәре һәм бөтә милләттәрҙең флагтары һәм төрлө телдәрҙә «Тыныслыҡ» тип яҙылған плакаттар менән биҙәлгән. Ҡайҙа ғына ҡарама тантаналы һәм шатлыҡлы күренеш. Урамдар, майҙандар, өй түбәләре... бөтә ер халыҡтар менән тулған. Был фестивалдең башланыу көнө булды.

Һүрәттә: Йәштәрҙең һәм студенттарҙың Өсөнсө Бөтә Донъя фестивалендә ҡатнашыусыларҙан РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисткаһы Зәйтүнә Насретдинова һәм Башҡорт АССР-ының атҡаҙанған артисы Хәләф Сафиуллин иптәштәр.

Көн уртаһында оркестрҙарҙың көслө тауышы аҫтында, фестивалдә ҡатнашыусыларҙың парады башланды. Уны тыныслыҡ символы төшкән байраҡ алып килеүсе йәштәр асты. Улар артынан төрлө илдәр йәштәренең делегациялары ҡуҙғалды. Беҙҙең — Советтар Союзы йәштәренең делегацияһы үткәндә стадиондағы бөтә халыҡ аяҡ өҫтө баҫып ҡулдарын юғары күтәрҙеләр. Уларҙың ҡотлау тауыштары бик оҙаҡ һәм көслө яңғыраны.

Колонналар бер-бер артлы бер туҡтауһыҙ ағалар. Бында һуғыш яландарынан килгән кореец тә, Төньяҡ Американан килгән негр ҙа, яңы тормош төҙөүсе Ҡытай егете лә, Дунай ҡыҙы ла — улар бөтәһе лә бер изге теләк менән бөтә донъяла тыныслыҡты яҡлау, йәштәрҙең халыҡ-ара дуҫлығын нығытыу өсөн, тыныс тормош яулап килгәндәр.

Бөтә делегациялар ҙа стадиондың киң йәшел майҙанына теҙелделәр. Демократик йәштәрҙең Бөтә Донъя федерацияһы председателе Энрико Берлингуэр фестивалдең тантаналы асылыуы тураһында белдерҙе. Стадиондағы бейек мачтала тыныслыҡ эмблемаһы төшерелгән аҡ флаг күтәрелде һәм бында ҡатнашыусыларҙың көслө, шатлыҡлы тауыштары аҫтында меңдәрсә күгәрсендәр зәңгәр күккә остолар.

Германия демократик республикаһының президенты Вильгельм Пиктен, совет делегацияһы етәксеһе — ВЛКСМ Үҙәк Комитеты секретаре Н. А. Михайловтың телмәрҙәре көслө һәм оҙаҡ дауам иткән ҡул сабыуҙар менән ҡаршы алынды. Бынан һуң немец спортсмендарының ҙур сығыштары, Советтар Союзының «Динамо» командаһы менән Германия демократик республикаһының йыйылма командаһы араһында футбол ярышы булып үтте. Тыныслыҡ теләүсе бөтә донъя йәштәренең фестивале бына ошондай тантаналы обстановкала башланды.

Был тантана ике аҙна буйы дауам итте. Берлин ҡалаһының демократик зонаһындағы бөтә урамдарҙа, майҙандарҙа, тамаша залдарында төрлө милләттәрҙең музыкалары, йырҙары яңғыраны. Бер халыҡ бейеүе, икенсе халыҡ бейеүе менән алмашынып торҙо.

Художестволы үҙ эшмәкәрлек коллективтәре, йәш профессиональ артистар үҙҙәренең искусствоһы менән төрлө милләт, төрлө политик ҡарашлы һәм төрлө диндә ышаныусы егеттәрҙең һәм ҡыҙҙарҙың сығыштары бөтә донъяла тыныслыҡты, халыҡ-ара дуҫлыҡты нығытыу тураһында һөйләнеләр.

Беҙҙең совет йәштәренең сығыштары фестивалдә ҡатнашыусыларҙа айырыуса ҙур тәьҫир ҡалдырҙы. Беҙ унда башҡорт балеты «Тау әкиәте»нән Адажио өлөшөн, башҡорт халыҡ бейеүен һәм спорт вальсын башҡарҙыҡ. Совет йәштәре вәкилдәренең сығыштары булған урынға бер туҡтауһыҙ халыҡ колоннаһы ағылды.

Көнбайыш зонала йәшәүсе йәштәр, ундағы полицияның ҡаты режимына ҡарамаҫтан, төрлө юлдар менән берәмләп, төркөм-төркөм булып үҙҙәренең теләктәре менән уртаҡлашыу өсөн фестивалгә ағылдылар. Уларҙың тыныслыҡҡа булған ынтылыштарын бер ниндәй сикләүҙәр ҙа тотоп ҡала алманы.

Фестиваль ошондай тантаналы шарттарҙа 14 көн буйына дауам итте. Беҙ концерттарҙан буш ваҡыттарҙа сит ил делегациялары менән осраштыҡ. Корея, Ҡытай һәм башҡа демократик ил йәштәре вәкилдәре менән булған осрашыу беҙҙә айырыуса ҙур тәьҫир ҡалдырҙы. Улар беҙҙе бер туғандар һымаҡ ҡосаҡлап ҡаршы алдылар. Ике арала булған һөйләшеүҙәр ысын йөрәктән, яҡын, иптәштәрсә үтте. Бындағы тулҡынландырғыс ваҡиғалар беҙҙең йөрәгебеҙҙә мәңгегә һаҡланасаҡ.

19 августа ҡаршы төндә Берлин бөтөнләй йоҡламаны. Тап белеңер-белеңмәҫтән урамдар һәм майҙандар халыҡтар менән тулы ине. Иртән сәғәт 8-ҙә фестивалдә ҡатнашыусы 104 ил йәштәре вәкилдәренең демонстрацияһы башланды. Был көндә беҙ ике аҙна дауам иткән халыҡ-ара йәштәр слетының эшенә йомғаҡ яһаныҡ. Берлин урамдары тыныслыҡ, дуҫлыҡ тураһында яҙылған плакаттар, бөйөк Сталиндең, Вильгельм Пиктең һәм күп кенә илдәрҙең коммунистар һәм эшселәр партиялары етәкселәренең портреттәре менән биҙәлгәйне. Беҙ, төрлө илдәрҙең йәштәре, кискә тиклем тығыҙ сафҡа баҫып, сәскәләргә күмелгән Берлин урамдарынан үттек.

Киске сәғәт алтыларҙа Маркс—Энгельс исемендәге ҙур майҙан Германия йәштәренең ундарса мең вәкилдәре һәм сит ил йәштәренең вәкилдәре менән шығырым тулы ине. Трибуна бөтә милләттәрҙең флагтары һәм сәскәләр менән биҙәлгән. Беҙ бында тағы ла бер тапҡыр үҙебеҙҙең ихтыярыбыҙҙы әйтергә, бөтә донъяла тыныслыҡты яҡларға ҡарар итергә һәм ошо изге эш өсөн ант итергә йыйылғайныҡ.

Майҙанда совет йәштәре вәкилдәре алғы сафҡа урынлашты. Ҡараңғы төштө. Беҙҙең эргәгә бер кескәй генә малай килде һәм немец телендә беҙгә мөрәжәғәт итте. Башта беҙ уның нимә әйтергә теләгәнен аңламаныҡ. Шунан һуң ул: «пионер», тип үҙен күрһәтте. Шунан һуң мин (Насретдинова) уға: «СССР», «комсомол», тинем. Ошо һүҙҙе ишетеү менән ул минең ҡосағыма ташланды, «СССР», «комсомол» һүҙҙәрен бер нисә тапҡырҙар ҡабатлап минә ҡосаҡлап үпте һәм үҙенең пионер значогын минең күкрәгемә ҡаҙаны. Көслө шатлыҡтан беҙҙең икебеҙҙең дә күҙҙәребеҙҙән йәш бөртөктәре тәгәрәп төштеләр.

Киске сәғәт 7-лә трибунала Германия демократик республикаһының президенты Вильгельм Пик, премьер-министры Отто Гротеволь, премьер-министр урынбаҫары Вальтер Ульбрихт, Бөтә Донъя демократик йәштәр федерацияһының һәм студенттарҙың Халыҡ-ара йәштәр Союзы председателдәре Энрико Берлингуэр һәм Йозеф Громан, ВЛКСМ Үҙәк Комитеты секретаре Н. А. Михайлов, Совет йәштәренең антифашистик комитеты председателе Кочемасов, Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советының генеральный секретаре Жан Лаффит һәм башҡалар көслө алҡыштар менән ҡаршыландылар. Улар бөтәһе лә митингыла ҡатнашыусыларға ҡотлау телмәре менән мөрәжәғәт иттеләр.

Бөтә Донъя фестивалендә ҡатнашыусылар, кешелеккә янаған ҡурҡынысты һәм тыныслыҡ өсөн халыҡтарҙың дөйөм көрәшендә үҙебеҙҙең яуаплылығыбыҙҙы аңлап, был изге эш өсөн аҙаҡҡы һулышҡа тиклем көрәшергә һүҙ бирҙек. Һәм биш бөйөк держава араһында халыҡтарҙың тыныс йәшәүҙәре өсөн нигеҙ тыуҙырасаҡ Тыныслыҡ Пактына ҡул ҡуйыу кампанияһын үткәрергә бөтә көсөбеҙҙе бирергә ант иттек.

Зәйтүнә Насретдинова,
РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисткаһы.

Хәләф Сафиуллин,
Башҡорт АССР-ының атҡаҙанған артисы.

Йәшәһен тыныслыҡ!

Бәләтһеҙ иртәлә, таҙа, яҡты палатала бала тыуҙы. Совет иленең иң йәш гражданы донъяға килде. Һәм ул, талапсан тауыш менән бер һөрән һалды ла, йомшаҡ пуҙ урына йомшаҡ һәм балҡып торған яҡты, киң бүлмәлә, ап-аҡ, йомшаҡ түшәктә рәхәт тынысланып йоҡлап китте. Йәш әсә үҙенең тәүге балаһының йоҡо араһындағы беренсе йылмайыуын күрҙе лә:

— Ниндәй бәхетле һин, минең улым! — тине. Һәм уның күҙ алдына улының ошо ҡояшлы иртә кеүек балҡып торған бөтә киләсәге килеп баҫты.

Бына уның улы ла тиҙҙән үҫер, тәпәй йөрөр, һөйләшер, йүгерер, өй эсен үҙенең күтәренке кеүек тергәүе менән тултырыр.

Бына балалар баҡсаһы... Икһеҙ-сикһеҙ йыуатҡыстар, уйынсыҡтар, береһенән береһе матур, шат, шаян, сәләмәт балалар әкиәттәге кеүек күңеллектәр менән тулған балалар донъяһы...

Уның улы ла үҙе эштән ҡайтҡансы ошо баҡсала йәшәр. Башҡа балалар кеүек үк шаян, шат, теремек булып үҫер... Унан мәктәп. Вуз... Ә унан һуң инде ниндәй ҙә булһа берәй тармаҡта данлы хеҙмәт...

Бына нисек яҡты, ышаныслы уның улының тормош юлы! Бына һөйөклө Тыуған иле уның кескәй генә улына ниндәй бүләктәр әҙерләгән! Тик һуғыш ҡына булмаһын! Йәшәһен тыныслыҡ!

Икенсе әсә. Ул инде йәш түгел. Уның бишенсенән алып унынсыға тиклем һәр класта берәр балаһы бар. Улар отличнo һәм яҡшыға ғына уҡыйҙар. Киләсәктә врач, инженер, уҡытыусы, артист йәки стахановсы эшсе булып етешеү тураһында хыялланалар.

— Мәскәүҙәге бынауы гигант фән дворецы беҙҙең өсөн төҙөлә бит, әсәй! — тиҙәр улар.

Һәм улар үҙҙәренең был яҡты теләктәренә өлгәшәсәктәр ҙә. Сөнки Совет хөкүмәте быларҙың өсөн бөтә кәрәкле шарттарҙы тыуҙырған. Сөнки уларҙың киләсәге тураһында һөйөклө Сталин үҙе хәстәрлек күрә. Ә был хәстәрлектән дә ҙур бәхет бармы һуң?!

Элек, Октябрь революцияһына тиклем, башҡорт хеҙмәтсәненең балаһы бындай хәстәрлекте күргәнме ни? Юҡ! Беҙ ул саҡта һаҙлыҡ торто шикелле ҡараңғыла йәшәнек. Беҙҙе ул саҡта кешегә лә һанаманылар. Беҙ үлеп бөтөргә дусар ителдек. Ә хәҙер беҙ, беҙҙең балалар бөйөк Совет иленең тиң хоҡуҡлы граждандары. Беҙҙең алда фән һәм тормоштоң бөтә капкалары асыҡ. Ниндәй бәхетле һеҙ, минең балаларым!

Ә Америка империалистары беҙҙең ошо бәхетте көнләйҙәр. Улар бөтә кешелек донъяһын күрә алмайҙар. Улар үҙҙәренең йәшәүе, байыуы өсөн бөтә донъяны дәһшәтле һуғыш һәрәмәнә батырырға әҙерҙәр. Юҡ, кешелек донъяһы был яуыҙлыҡҡа юл ҡуймаҫ! Үткән һуғышта минең ирем һәләк булды. Мин инде улдарымдың да шулай һәләк булыуын теләмәйем.

— Бөтһөн һуғыш, йәшәһен тыныслыҡ! — ти ул.

Бына эшсе менән колхозсы бара. Улар ҡалала осрашҡандар. Улар ярһып, дәртләнеп, илдең алға китеше тураһында һөйләшәләр. Эшсе үҙ заводының быйыл күпме трактор сығарыуын, алдағы йылда тағы ла күберәк етештереүҙе планлаштырыуҙарын һөйләй. Стахановсы эш тәжрибәһе менән уртаҡлаша. Ә колхозсы быйыл мул урожай алыуҙарын, киләһе йылда тағы ла мулыраҡ урожай аласаҡтарын, колхозда бөтә ауыр эш хәҙер машиналар менән башҡарылыуын һөйләй.

— Быйыл беҙҙә эшселәр өсөн культура һарайы һалынды, — ти эшсе. Ә яңы квартиралар һуң ниндәй: ваннаһы, газлы усағы ғына ни тора. Квартира түгел, ә ял йорто!

— Ә беҙҙә колхозсыларҙың өйөнә электр уты үткәрелде, — ти колхозсы.

Улар ярһып, дәртләнеп яңы уңыштар тураһында һөйләшәләр.

— Бөгөн шулай, ә иртәгә нимәр буласаҡ! Тик донъялар имин генә булһын. Тыныслыҡ йәшәһен! — ти улар.

Бөтә совет кешеһе шулай уйлай. Ысын бәхеткә өлгәшкән совет кешеһен хәҙер бер генә нәмә борсой. Ул да булһа, донъя өҫтөнә үҙенең ҡара ҡулагаһын ташлаған һуғыш ҡурҡынысы. Беҙ һуғыш теләмәйбеҙ. Һуғыштан ҡурҡҡан өсөн түгел, әлбиттә. Беҙҙең совет халҡы үҙенең һуғыштан ҡурҡмағанлығын, тиңһеҙ батырлығын, көслөлөгөн, ниндәй генә дошманды булһа ла еңергә һәләтлеген бөтә донъяға танытты инде. Беҙ һуғыш теләмәйбеҙ, сөнки беҙ кешенең бәхетен, тыныс тормошон бөтә нәмәнән юғары ҡуябыҙ. Сөнки беҙ туғанлыҡ, дуҫлыҡ, халыҡтар яғында!

Ә Уолл-стрит магнаттары һәм уның ялсылары халыҡтарҙың яҡтыға, азатлыҡҡа булған изге ынтылыштарын быуыр өсөн бөтә көстәрен һалалар. Улар ирек һөйөүсән Корея халҡының изге ҡанына быяраҡ ҡулдарын йыуалар. Улар бер ғәйепһеҙ йәш балаларҙы, әсәләрҙе, хөрмәтле ҡарттарҙы янған ут эсенә ташлайҙар. Был ҡан эсеүселәр бының менән генә ҡәнәғәтләнмәйҙәр. Улар бөтә донъяны, беҙҙең һөйөклө Ватаныбыҙҙы ла Корея кеүек һуғыш уты эсенә ырғытырға теләйҙәр.

Ләкин был һуғыш тоҡандырыусылар донъяның бөтә намыҫлы кешеһе тыныслыҡ яғында булыуын һәм тыныслыҡ өсөн булған был көрәштә көрәштең башында бөйөк совет халҡы, даһи Сталин тороуын оноталар.

Совет халҡы үҙенең һөйөклө юлбашсыһы бөйөк Сталин етәкселегендә бөтә ауырлыҡтарҙы еңеп сыҡты. Ул тыныслыҡ өсөн көрәш фронтында ла еңеп сығасаҡ. Йәшәһен тыныслыҡ!

Зәйнәп Бинишева.

Беҙгә тыныслыҡ кәрәк

Совет кешеһе — яңы коммунистик общественың һәм киләсәктең төҙөүсеһе. Совет кешеһе һуғыш теләмәй.

Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә беҙ берҙәм ҡултамғаларыбыҙҙы ҡуясаҡбыҙ. Беҙҙең был ҡултамғаларыбыҙ ябай ғына ҡултамға түгел, ә һуғыш уты тоҡандырыусыларға бөтә йөрәктән сыҡҡан нәфрәт уты ул. Беҙ коммунизм төҙөйбеҙ. Ә коммунизм төҙөү өсөн уҡырға һәм уҡырға кәрәк. Уҡыу өсөн тыныслыҡ кәрәк, иптәштәр! Беҙгә тыныслыҡ кәрәк һәм беҙ уны изге хеҙмәт менән яулап алабыҙ.

Т. Кусимова,
Башҡорт государство педагогия институты аспиранты.

ЕҢЕҮСЕ РЕЙС ДАУАМ ИТӘ

Бөгөнгө сентябрь көнөндә, Башҡорт государство опера һәм балет театрының ҙур һәм матур бинаһында тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Башҡортостан конференцияһы асылды. Тыныслыҡ өсөн бөйөк көрәштең батыр воиндары — 400 делегат хөрмәтенә, ябай кешеләрҙең бәхетен һәм тормошон яҡлауҙың изге бурысын тыу өсөн йыйылған беренсе конференция хөрмәтенә Совет Башҡортостанының башҡалаһы — Өфө байрам кейеменә биҙәнде. Ҡала йорттарының стеналарындағы яҙыуҙар «Сталин — тыныслыҡ ул!» тип хәбәр итәләр.

Был иртәлә ҙур конференцияның бер өлөшө булған «бәләкәй» бер конференция ла булып үтте. Иртәнге 8 сәғәттә, Салауат Юлаев исемендәге пароходта судно йыйылышы асылды, унда ла совет кешеләре тыныслыҡ тураһында һөйләнеләр.

...Ағиҙелдең ҡаршы ярындағы ҡарт урмандарҙың бөйөк стенаһы. Көҙгө ел ярынан тәгәрләүсе меңәрләгән һары япраҡтар. Ҡаршы килеүсе судноларҙың ҡырҡыу гудоктары. Крандар шығырҙауы, транспортерҙарҙың тигеҙ шаулауы. Бына ошо көҙгө пейзажда беренсе ярында тороусы аҡ пароход айырылып тора. Уның аҡ буйы, аҡ корпусы ялтырай. Корпуста, ҡотҡарыу кругтарына эре хәрефтәр менән: «Салауат Юлаев» тип яҙылған.

Беренсе кластың яҡты залына 22 кеше: матростар, маслёншиктар, механиктар һәм капитандың ярҙамсылары, проводниктар, буфетчиктар йыйылған. Вахтала тороусы ҙур кеше килеп етмәгән. Йыйылышта һөнәрселек училищеларында тәрбиәләнгән йәштәр, былға транспортына уңарлаған йылдарын биргән ҡарт мастерҙар ҡатнаша. Улар ни өсөн йыйылған? Егерме ике совет граждены нимә тураһында һөйләй?

Йыйылышты асып, парторг Осип Миронович Агафонцев былай тине:

— Беҙ, салауатлылар, ҙур йөкләмә алып, бөтә бассейндең иғтибар үҙәгендә булып сыҡтыҡ. Беҙҙең тауышты бөтәһе лә ишетте, беҙҙән арттан башҡа суднолар һәм командалар вахтаға баҫтылар. Миңә беренсе стахановсы рейскә йомғаҡ яһарға рөхсәт итегеҙ...

Парторг оҙон буйлы кеше түгел, ләкин киң яурынлы. Ул ашыҡмайынса, асыҡ һәм дөрөҫ һүҙҙәрҙе һайлап һөйләй. Ул тыңлаусыларҙың йөҙҙәрен иғтибар менән күҙәтә, әйтерһең, уларҙың фекерҙәрен белергә теләй. Боцман Черепенин нимә тураһында уйлай икән? Матрос Добровольский нимә уйға ҡалған? Йәш Тайғоновтың башында ниндәй фекерҙәр һарай?

— Был рейстә беҙ 540 пассажирҙы алып барырға тейеш инек, ә беҙ 1304 кешене алып барҙыҡ. Беренсе рейстән йомғаҡтары уңышлы. Беҙ 13 сентябргә айлыҡ планды 43 процент үтәнек, 48 процентҡа үтәнек... Беҙ үҙебеҙҙең тыныслыҡ лагеры яғында булыуыбыҙҙы стахановсы хеҙмәт менән раҫланыҡ...

«Тыныслыҡ лагеры!» Пароходтың капитаны Сергей Иванович Добров был ике һүҙҙе тын ғына ҡабатлай. Совет кешеһе тыныслыҡтың ҡәҙерен белмәйме ни? Белә! Капитандың хәтеренә һуғыштың беренсе көндәре килә. Ул Совет тыуған иленә фашист ордаларының мәкерле һөжүме тураһында Оҡала ишетте. Добров һәҙгәл «Михаил Шолохов» пароходы нәүбәттәге рейстән Мәскәүҙән ҡайтып килә ине. Ошо көндән башлап «Михаил Шолохов» һуғыш ихтыяждарын хеҙмәтләндерә башланы. Пароход яралыларҙы һәм ауырыу кешеләрҙе ташыны. Уның палубаһынан меңәрләгән етемдәр һәм ҡатын-ҡыҙҙар үтте. Пароходтың командаһы Ленинград балаларын һәм Белоруссия ғалимдарын, Смоленщина крәҫтиәндәрен һәм Рыбинск эшселәрен үҙ-үҙен аямайынса тылға ташыны. Бөтә был кешеләрҙе урындарҙан, йәшәгән ауылдарҙан һәм семьяларҙан һуғыш дауылы ҡуҙғатты.

«Был ҡабатланырға тейеш түгел! Үҙ бәхетебеҙҙе төҙөүгә беҙгә бер ниндәй ҙә дауыл ҡамасауларға тейеш түгел», тип уйлай Добров парторгты тыңлағанда.

«Дөрөҫ һүҙҙәр, — тип ризалаша матрос Владимир Добровольский. — Бик күптәргә һуғыш ауырлығын һынарға тура килде. Ләкин Владимир күргәндәр бер ваҡытта ла онотолмаҫ. «Салауат Юлаев» пароходының рядовой матросы Майданек тураһында һөйләй ала. Ул меңәрләгән ғәйепһеҙ кешеләрҙе йотоусы ҙур мейестәрҙе үҙ күҙҙәре менән күрҙе. Ул үлтерелгән кешеләрҙән һалдырып алынған аяҡ кейемдәре складтарын күрҙе. Балалар һәм ҡатын-ҡыҙҙар туфлиҙарында, ирҙәр ботинкаларында Польша фабрикаларының һәм Франция фирмаларының маркалары, совет предприятиеларының һәм Дания компанияларының штемпелдары бар ине. Фашистик садистар совет һалдаттарын һәм француз партизандарын, Польша крәҫтиәндәрен һәм Норвегия эшселәрен үлтерҙеләр.

— Беҙгә һуғыш кәрәкмәй, йөҙ йыл буйына ул булмаһын, — ти ул.

— Йөҙ йылдан һуң да, ике йөҙ йылдан һуң да һуғыш ҡуҙғалырға тейеш түгел, — тип төҙәтә уны ҡарт боцман, Максим Горькийҙың ерҙәше — Тихон Павлович Черепенин. Ул өс һуғышты аша үтте. Беренсе империалистик һуғышта ул 39-сы үҫеүсе Себер полкының рядовой һалдаты булды. Ул ваҡытта күпме ябай кеше һуғыш яланында һәләк булды! Ни өсөн? Намыҫлы һәм ҡыйыу кешеләрҙе пуляләр һәм снарядтар ҡырҙы, газдар һәм бөтәр сафтан сығарҙы... Граждандар һуғышында Тихон Павловичҡа тағы ла ҡоралға тотонорға тура килде, ул фетнәсе генералдарға һәм ҡанға һыуһаған интервенттарға ҡаршы барҙы. Улар бөтәһе лә йәш Совет Республикаһын быуырға теләгәйнеләр. Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында Черепенин оборона объекттарын төҙөнө. Англия-Америка һәм башҡа илдәрҙең империалистары әлек тә тыныс йәшәргә ирек бирмәнеләр, киләсәктә лә баҫып алыу пландарын төҙөйҙәр. «Барып сыҡмаҫ, әфәнделәр! Тыныслыҡты һаҡлап ҡалырбыҙ!» — тип уйлай ҡарт боцман.

Агафонцев оҙаҡ түгел, ләкин асыҡ һәм аңлайышлы һөйләне. Ул: «Беҙ бөтәбеҙ ҙә ныҡлы һәм оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡ яғында» тигәс, комсомолец Хәмит Хәмәнев башын күтәрҙе. Парторг уның ҡарт атаһы әйткән фекерҙәрҙе һөйләне. Ҡарт Хәмәнев граждандар һуғышында ҡатнашҡан, ауыр яраланғайнан һуң ул өйгә ҡайтҡан. Беренсе йыйылышта үк уның атаһы ауылдаштарына: «Мин Ленинде күрҙем. Владимир Ильич тә тыныслыҡ яғында», тине. Комсомолец Хәмит Хәмәнев Сталин тураһында, туған һәм һөйөклө юлбашсы тураһында уйлай. «Сталин да тыныслыҡ яғында, — ти ул үҙ-үҙенә. — Ә ҡайҙа Сталин, унда — еңеү. Сит илдәрҙә Мөрәжәғәткә 450 миллиондан артыҡ кеше ҡул ҡуйҙы, тағы ла беҙ йөҙ миллиондан артығыраҡ бирәсәкбеҙ. Был — көс, был фронт менән иҫәпләшмәй ҡара». Хәмит Хәмәнев Бөйөк Ватан һуғышынан һуң Болгарияла, Румынияла, Польшала һәм Германияла үткән айҙарҙы хәтерләй. «Был илдәрҙең халыҡтары ла тыныслыҡ яғында торалар. Ябай кешеләр һәр ваҡытта хөрмәт менән «Сталин!» һәм «Тыныслыҡ!» тигән һүҙҙәрҙе әйтә торғайнылар. Беҙ күп һәм беҙ һис шикһеҙ еңәсәкбеҙ...»

Парторг Агафонцев беренсе рейс алдынан ҡабул ителгән мөрәжәғәтте хәтергә төшөрә. «Тыныслыҡты яҡлау Совет Комитеты пленумы ҡарарын беҙҙең коллектив ғәйәт ҙур күтәренкелек менән ҡаршыланы, — тип яҙҙылар салауатлылар. — Беҙ биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә бөтәбеҙ ҙә бер кешеләй ҡул ҡуясаҡбыҙ һәм үҙ ҡултамғаларыбыҙҙы яңы производство ҡаҙаныштары менән нығытасаҡбыҙ. Һуғыш уты тоҡандырыусыларға тәрән нәфрәт белдереп һәм тыныслыҡ эшенә үҙ вкладыбыҙҙы индереүҙә ынтылып, беҙ тыныслыҡ вахтаһына баҫабыҙ һәм сентябрҙе стахановсы рейстәр айы, тип иғлан итәбеҙ. Был айҙың заданиеһын 25 сентябргә үтәргә йөкләмә алабыҙ һәм «Ғафури», «Генерал Шаймуратов», «Красная Башкирия» пароходтарының коллективтарын социалистик ярышҡа саҡырабыҙ, шулай уҡ беҙҙең эшебеҙ бәйле булған Өфө, Бөрө, Дербешка пристандәре коллективтарын судноларҙы тиҙ, стахановсы хеҙмәтләндереү өсөн социалистик ярышҡа ҡушылыуҙарын һорайбыҙ».

Икенсе штурман Иллус Тайғонов телмәрҙе иғтибар менән тыңланы. Ул һуғышты белә. Сталинград янында уға яраланғандарҙы ташырға тура килде. Ул снарядтар һәм бомбалар аҫтында эшләне. Һүҙ бирелгәс, Иллус былай тине:

— Осип Миронович дөрөҫ әйтә, беҙгә һуғыш кәрәкмәй. Беҙҙең бурысыбыҙ тыныслыҡты фиҙакәр яҡлауҙан тора. Беҙ бөгөн яңы рейсҡа сығабыҙ. Беҙ нимә ташыйбыҙ? Беҙ тыныс продукция ташыйбыҙ, беҙҙең пароходтың трюмдарында снарядтар ҙа, ҡорал да юҡ. Беҙ иген һәм тоҙ, буҫтау һәм быяла, колхоз баҫыуҙары өсөн машиналар һәм крәҫтиәндәр өсөн кәрәкле башҡа машиналарҙы ташыйбыҙ. Шулай уҡ беҙ ҙә коммунизмдең бөйөк төҙөлештәрендә ҡатнашабыҙ. Хәтерегеҙҙә тотоғоҙ, беҙ Башҡортостан заводтарында етештерелгән 61 тонна ҡағыҙҙы һәм төрлө деталдәр менән 126 йәшникте «Куйбышевгидрострой» төҙөлөшөнә срогында илтеп еткерҙек.

Үҙ йыйылыштарында 22 йылғасы, 22 совет граждены бер ҡарар сығарҙылар:

— Стахановсы рейс дауам итә!

Ағиҙел бассейненең иң яҡшы, Пугачевтың тоғро дуҫы — беҙҙең өсөн ҡәҙерле булған Салауат Юлаев исемен йөрөтөүсе пароход, 13 сентябрҙә Өфө ярынан китеп, киң күкрәкле Ҡамаға табан юнәлде. Ул еңеүле юлға сыҡты, сөнки тыныслыҡ хаҡына эшләүселәрҙең маҡсаты гүзәл һәм изге.

— Бәхетле юл һеҙгә, салауатлылар!

Әнүәр Бикчәнтәев.

Болгария халыҡ республикаһының биш йыллығы

Бынан биш йыл элек, 1946 йылдың 15 сентябрендә, Болгария халыҡ республикаһы тип иғлан ителде. Илдең государство ҡоролошо тураһындағы мәсьәлә бөтә халыҡ референдумы (һорау алыу) юлы менән хәл ителде. Монархияны юҡ итеүҙең демократияны нығытасағын яҡшы аңлап, реакция халыҡтан һорау алыуҙы үткәреүгә аяуһыҙ ҡаршылыҡ күрһәтте, ләкин еңелеүгә осраны. Тауыш биреүҙә ҡатнашыусыларҙың 92,76 проценте халыҡ республикаһы өсөн һәм ни бары 4,24 проценте — монархия өсөн тауыш бирҙеләр, башҡалары тыйылып ҡалдылар.

Үҙенең Болгарияла хакимлек итеү ваҡытында халыҡҡа ҡан ҡойҙоросо һуғыш килтергән һәм милли катастрофаға еткергән Кобургтарҙың немец династияһын болгар халҡы кире ҡаҡты. Халыҡтың монархияға булған сикһеҙ нәфрәтен хатта сит илдәрҙең буржуаз матбуғаты ла танырға мәжбүр булды. Мәҫәлән, Англияның «Нью стейтсмен энд нейшн» журналы, Болгариялағы референдумдың һөмтәҡтарына аңлатмалар биреп, 1946 йылдың сентябрендә былай тип яҙҙы: «Болгар халҡының күҙ алдында Кобургтар династияһы тирания һәм катастрофа менән, крәҫтиәндәре һәм эшселәре аш һәйбәт менән айырылып торған илдең экономик артталығы менән, конституцияны боҙоу һәм террор арҙамында тотоп торолған диктатураға урынлаштырыу менән, шулай уҡ Германия интерестарен көсәйтеүсе тышҡы политика менән һәм Балканда славян халыҡтары араһында даими ыҙғыштар менән бергә ҡушылып килә».

1947 йылдың декабрендә Болгарияның бөйөк халыҡ собраниеһе бер күңелдән халыҡ республикаһының конституцияһын ҡабул итте. Яңы конституция пролетариат диктатураһы функцияһын үтәүсе халыҡ-демократик режимдең еңеүен закон тәртибендә нығытты һәм хеҙмәтсәндәр алдына иркле һәм бәхетле яңы тормошҡа юл асты. Болгарияның Советтар Союзы һәм уның героик армияһы тарафынан фашизм иҙеүенән азат ителеүе болгар халҡының үҙ иҙеүселәренә ҡаршы көрәшенең уңышы өсөн хәл иткес әһәмиәткә эйә булды. Үҙенең гениаль юлбашсыһы иптәш Сталиндең приказын үтәп, бынан ете йыл элек Совет Армияһы Балканда герман фашизмының ҡоралы көстәрен тар-мар итте һәм Болгарияға инде. Был болгар халҡының 1944 йылдың 9 сентябрендәге ҡоралы восстаниеһенең еңеүе өсөн хәл иткес шарттар тыуҙырҙы.

СССР-ҙың туғандарса ярҙамына, халыҡ демократияһы илдәренең үҙ-ара булышлығына таянып, Болгария халыҡ республикаһы үҙенең йәшәүенең биш йылы эсендә коммунистар партияһы етәкселегендә ҙур уңыштарға өлгәште. Халыҡ-демократик ҡоролошо байтаҡ нығыны, массаларҙа уның таянысы киңәйҙе, болгар халҡының мораль-политик берҙәмлеге нығыны, социализм нигеҙҙәрен төҙөү өсөн шарттар тыуҙырылды.

Коммунистар партияһы Америка-Англия империализмына һатылған хыянатсы Трайчо Костов банлаһын фашланы һәм тар-мар итте. Реакция ҡалдыҡтарының һәм Америка-Англия империализмы агенттарының буржуаз милләтселекте тоҡандырыуға, эшселәр менән крәҫтиәндәрҙең союзын йомшартыуға, Болгарияның экономик күтәрелешенә тотҡарлыҡ яһауға һәм уны яңынан капитализм юлына борорға ынтылыуҙарына сик ҡуйып, Болгария коммунистар партияһы һәм халыҡ хөкүмәте илдә тыныслыҡ, азатлыҡ, бойондороҡһоҙлоҡ һәм сәскә атыу юлынан алып баралар.

Болгария хеҙмәтсәндәре халыҡ хужалығын алға баҫтырыуҙың ике йыллыҡ (1947—1948 йылдар) планын уңышлы үтәнеләр. Болгария компартияһының 1948 йылдың декабрендә Георгий Димитровтың турапан-тура етәкселегендә үткән бишенсе съезы 1949—1953 йылдарҙа халыҡ хужалығын үҫтереүҙең беренсе биш йыллыҡ планын, илдә социализм төҙөү нигеҙҙәрен төҙөү планын ҡабул итте.

Съездың ҡарарҙары болгар халҡын бығаса күрелмәгән хеҙмәт подвигтарына рухландырҙы. Биш йыллыҡтың беренсе йылы планы 23 процентҡа арттырылып үтәлде. 1950 йыл аҙағына Болгарияның промышленносе һуғышҡа тиклемге 1939 йылға ҡарағанда 2,9 тапҡырға күберәк продукция бирҙе. Быйыл промышленность продукцияһының дөйөм күләме 1939 йылғы промышленность продукцияһының күләменән 4 тапҡырға үтеп китәсәк.

Промышленностең етештереү средстволары эшләп сығарыусы тармаҡтары айырыуса йылдам үҫә. Үткән йыл машиналар төҙөү предприятиеләре яңы машиналарҙың 50-гә яҡын төрөн эшләп сығарыуҙы үҙләштерҙеләр, элек улар сит илдәрҙән индерелә ине. Хәҙер яңы машиналарҙың 100-ҙән артыҡ төрҙәре производствоға индерелә.

Илдә промышленность төҙөлөшө киң йәйелдерелә. Биш йыллыҡтың беренсе йылында 373 предприятие сафҡа инде. Үткән йыл 806 промышленность объекты эксплуатацияға тапшырылды. Быйылғы йылдың планы тағы ла 4200 завод, фабрика, шахта, электр станциялары, һыу һаҡлағыстар һәм һуғарыу каналдары төҙөү эшен тамамлауҙы күҙ алдында тота. Пыл аҙағында Болгария промышленносенең гиганты — Димитровградтағы И. В. Сталин исемендәге азот-бук заводы сафҡа инәсәк. Балканда был яһалма ашламалар етештереүсе иң ҙур предприятие буласаҡ.

Болгарияла социалистик ярыш һәм рационализаторҙар хәрәкәте һаман да киңерәк йәйелдерелә, хеҙмәтте ойоштороу торған һайын яҡшыра бара. Быйылғы май алды ярышында 500 меңдән артыҡ эшсе ҡатнашты. Производство алдынғылары, совет стахановсыларының тәжрибәләрен үҙләштереп, ғәйәт ҙур уңыштарға өлгәшәләр. Димитров премияһы лауреаты, 18 станокты хеҙмәтләндереүгә күсеүсе туҡыусы Лиляна Димитрова көн һайын өс-дүрт норма үтәй. Лиляна Димитрова хәҙер инде 1959 йыл планы иҫәбенә продукция бирә. 12 станокты хеҙмәтләндереүсе Танка Петрова, Атанаска Димитрова һәм башҡа бик күптәр икенсе биш йыллыҡ иҫәбенә эшләйҙәр. Яңы Болгарияла бындай кешеләр дөйөм почет һәм ихтирам менән солғап алынғандар.

Болгар ауылының йөҙө танымаҫлыҡ булып үҙгәрҙе. Элекке Болгарияның крәҫтиәндәре ерҙе иң боронғо ҡоралдар менән эшкәртә торғайнылар. Урыу һәм һуғыу ҡул көсө менән башҡарылды. Хәҙер ауыл хужалығы примитив техникалы ваҡ һәм тарҡау хужалыҡтан эре кооператив хужалыҡҡа күсерелә, унда төп хеҙмәт процестары механизациялаштырылған. Ярлы һәм урта хәлле янғыҙаҡ хужалыҡтарҙы кооперативлаштырыу ирҡлелек принцибен бик ныҡ һаҡлау нигеҙендә ғәмәлгә ашырыла. Ағымдағы йылдың июленә хеҙмәтсән кооператив-игенселек хужалыҡтарының (ТКЗХ) һаны 2734-кә етте. Улар крәҫтиән йорттарының дөйөм һанының 53 процентен һәм эшкәртелә торған ер майҙанының 48 процентен тәшкил итәләр.

Ауыл хужалығын 116 машина-трактор станцияһы хеҙмәтләндерә. 1948 йыл менән сағыштырғанда трактор паркы өс тапҡырға артты. Быйыл аҙ илдең баҫыуҙарында 10 мең трактор эшләне.

Быйыл бөртөклө һәм техник культуралар урожайын йыйыу Советтар Союзынан алынған комбайндар менән башҡарылды. Илдең төп игенселек районы булған Добруджала ғына урожай йыйыуҙа 350 комбайн эшләне. Русей, Коларовград, Стара-Загорск һәм башҡа ҡайһы бер өйәҙҙәрҙә комбайндар менән урожайҙың өстән ике өлөшө йыйнап алынды.

Коллектив хеҙмәт, алдынғы агротехника, механизация һәм совет колхозсыларының алдынғы тәжрибәләрен ҡулланыу урожайҙы арттырыуға булышлыҡ итә. 1949 йылдан алып 1950 йылға тиклем илдә бөртөклө ашлыҡ культураларын етештереү 2,7 тапҡырға артты. Ағымдағы йылда ауыл хужалығы продукцияһы 1939 йыл кимәленән бер ярым тапҡыр самаһына уҙып китә. Быйыл болгар крәҫтиәндәре бөртөклө ашлыҡ культуралары буйынса государствоға иген тапшырыу пландарын хөкүмәт тарафынан билдәләнгән срокта 100,3 процентҡа үтәнеләр.

Болгария халыҡ республикаһы культура төҙөлөшө өлкәһендә лә байтаҡ уңыштарға өлгәште. Башланғыс һәм урта мәктәптәрҙең һаны 2 меңгә артты, уларҙа уҡыусыларҙың дөйөм һаны 1.200 меңдән артыҡ булды. Илдә 60 специальность буйынса кадрҙар әҙерләүсе 20 факультетле уҡ юғары уҡыу йорто иҫәпләнә. Хәҙер Болгарияла 180 кешегә бер студент тура килә, ә Англияла — 520 кешегә бер студент.

Бисҡо мәктәптәрҙең киң селтәре булдырылған, улар эшселәргә производствонан айырылмайынса уҡыу мөмкинлеген тәьмин итәләр. Күп һанлы халыҡ библиотекаларының 3 миллион томлы китап фонды бар. Хәҙер Болгарияла китап, газета, журналдары булмаған бер генә йорт та юҡ. Марксизм-ленинизм классиктарының әҫәрҙәренә ихтыяж айырыуса ҙур. Үткән йыл И. В. Сталиндең болгар телендә баҫып сығарылған әҫәрҙәренең дөйөм тиражы ярты миллион дананан артыҡ булды.

Болгария хеҙмәтсәндәренең материаль иркен көн-күреш кимәле йылдан-йылға күтәрелә. 1939 йыл менән сағыштырғанда, халыҡ доходы 1,7 тапҡырға артты. Эшһеҙлек бөтөнләйгә бөтөрөлгән.

Министрҙар Советы председателе һәм Болгария компартияһы Үҙәк Комитетының генеральный секретаре Вылко Червенков, Болгарияның еңеүле Совет Армияһы тарафынан азат ителеүенең ете йыллығына арналған тантаналы йыйылышта сығыш яһап, былай тине:

«Үҙенең империалистик һәм фашистик ҡоллоҡ иҙеүенән азат ителеүе, батша Борис кликаһы һәм филовсылар ынтылышлы эләргән ҡот осҡос катастрофанан, емергес империалистик интервенциянан һәм оккупациянан, граждандар һуғышынан, Греция, Югославия һәм Төркиә кеүек илдәрҙә хеҙмәтсәндәр өҫтөнә төшкән ауыр яҙмыштан ҡотолоуы өсөн, — беҙҙең халҡыбыҙ Советтар Союзына һәм уның батыр Армияһына бурыслы. Беҙ шатлыҡ һәм бәхет менән үҙ яҙмышыбыҙҙы үҙ ихтыярыбыҙға һәм тормош интересыбыҙға ярашлы рәүештә төҙөйбөҙ, беҙҙең милли бойондороҡһоҙлоҡҡа һәм территориаль бөтөнлөккә ҡаҡшамаҫ гарантияларыбыҙ бар, күп һанлы һәм тоғро дуҫтарыбыҙ бар, беҙ емертелгән халыҡ хужалығын йылдам алға баҫтырҙыҡ һәм социализм төҙөүгә башланыҡ. Быларҙың бөтәһе өсөн дә беҙҙең халҡыбыҙ Советтар Союзына, уның йомарт, әс керһеҙ һәм даими туғандарса ярҙамына бурыслы».

Болгар халҡы үҙенең юлбашсыһы Георгий Димитровтың васыятын — бөйөк Советтар Союзы — тыныслыҡ, демократия һәм социализмдың таянысы менән союз һәм мәңгелек дуҫлыҡты һаҡларға һәм нығытырға тигән васыятын хөрмәт менән үтәй. Ул тыныслыҡ эшен яҡлау һәм нығытыу өсөн тырышлыҡтарын ҡыҙғанмай. Биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә Болгарияның 5.627.406 гражданы ҡул ҡуйҙы. Илдә тыныслыҡтың ун мең комитеты төҙөлгән.

Халыҡ республикаһының биш йыллығын билдәләп, Болгария хеҙмәтсәндәре үҙҙәренең коммунистар партияһы етәкселегендә өлгәшкән уңыштары менән законлы ғорурланалар. Улар социализм төҙөү юлында осраған бөтә ҡыйынлыҡтарҙы еңеп сығыу баҙнатлығы менән тулылар.

П. Бабенко.

Тыныслыҡ, икмәк һәм азатлыҡ өсөн!

Франция компартияһы Үҙәк Комитетының халыҡҡа мөрәжәғәте

ПАРИЖ, 13 сентябрь. (ТАСС). «Юманите» газетаһында Франция коммунистар партияһы Үҙәк Комитетының халыҡҡа саҡырыуы иғлан ителгән. Саҡырыуҙа былай тип әйтелә:

Француздар һәм Француз ҡатын-ҡыҙҙары! Бынан өс ай элек һеҙ һайлауҙарҙа тауыш бирҙегеҙ. Һеҙгә вәғәҙәләр биргәйне. Шулай булыуға ҡарамаҫтан, беҙҙең тормошобоҙ һәр көн һайын ауырлаша бара. Эшсе өсөн икмәк ҡиммәтләнә, ә ваҡ крәҫтиәнгә ауыл хужалығы продукцияһы өсөн түләнә торған хаҡтар уның хеҙмәтен ҡаплай алмайҙар. Күмер ҡиммәтләнә, ә беҙҙең ҡарттарыбыҙға түләнә торған көлкө тыуҙырырлыҡ бик аҙ пенсиялар уларҙы ҡыш яғыулыҡһыҙ ҡалдырырға янайҙар. Казначействоның печать станоктары һәр көн һайын 2 миллиард франкҡа яҡын ҡағыҙ аҡсалар сығарыу темпы менән эшләйҙәр. Франция Америка оккупацияһы аҫтында йәшәй. Уның экономикаһы доллар короллдәренә буйһондоролған. Уның армияһы сит ил командованиеһына бирелгән. Франция армияһын милли интерестарға ҡапма-ҡаршы килгән эштәрҙә — Индо-Ҡытайҙа һәм Кореяла файҙаланыусы кешеләр уны илдең эсендә халыҡҡа һәм республикаға ҡаршы полиция операциялары өсөн дә билдәләйҙәр. Беҙҙең илебеҙҙең ситендә яңы вермахт аяҡҡа баҫтырыла. Тито һәм Франко беҙҙең хөкүмәт кешеләребеҙҙең булышлығында Францияны көйҙөрөлгән ергә әүерелдерергә тейеш булған өсөнсө бөтә донъя һуғышы провокаторҙары ролен башҡаралар.

Һеҙҙе алдайҙар. Жуликлек блоктары үҙҙәренең емештәрен килтерә. Һеҙгә: «Советтар Союзы һуғышҡа ынтыла» — тиҙәр, ләкин факттар Советтар Союзы тыныслыҡты яҡлағанлығын күрһәтәләр. Америка хөкүмәте Азияла Японияны ремилитаризациялау юлы менән, ә Европала Германияны ремилитаризациялау юлы менән үҙенең хәрби системаһын төҙөгән ваҡытта, Советтар Союзы Кореяла утты туҡтатыу тураһында Малик һүҙҙәре менән, Тыныслыҡ Пакты тураһындағы мәсьәләне тикшереү хаҡында Шверниктең посланиеһе менән тәҡдим индерҙе.

Һеҙҙе алдайҙар. Һеҙгә: «Коммунистар сит ил партияһы булып торалар» тиҙәр. Ләкин факттар шуны күрһәтә: Францияны Америка банкирҙары тарафынан үткәрелә торған һуғыш политикаһына бәйләгән Плевен хөкүмәте, милли интерестарҙы яҡлаусы коммунистарҙың тыныслыҡтарына ҡаршы килеп, социалистар тауыш биргән полномочиелар менән файҙаланып, һәм РПФ-тың (Деголль — партияһы — ред.) булышлығында беҙҙең халҡыбыҙҙы һәләкәткә алып бара.

Беҙ француз политикаһын үҙгәртеүҙе теләйбеҙ. Француз политикаһы Франциның биш бөйөк держава араһындағы Тыныслыҡ Пактына, бөтә государстволар өсөн дә асыҡ булған пактҡа ҡушылыуға нигеҙләнергә тейеш. Был пакт бөтә халыҡтар араһында ла тыныс хеҙмәттәшлекте нормаль экономик һәм культура бәйләнештәрен алға баҫтырыр ине. Тыныслыҡтың француз политикаһы Францияны Ҡушма Штаттарға буйһондороусы килешеүҙәрҙән баш тартыуҙы, беҙҙең территориябыҙҙы Американың оккупациялауын туҡтатыуҙы, Көнбайыш Германияны демилитаризациялауҙы, демократик Вьетнам республикаһы менән тыныс һөйләшеүҙәр алып барыу өсөн Индо-Ҡытайҙа һуғышты туҡтатыуҙы талап итә. Вьетнам республикаһы менән һөйләшеүҙәр алып барыу ике ил араһында экономик һәм культура килешеүҙәрен төҙөшеүгә килтерергә тейеш. Тыныслыҡтың француз политикаһы Францияның именселегенең залогы булып торған Франция-Совет договорын тергеҙеүҙе талап итә.

Францияның бойондороҡһоҙлоғо һәм тыныслыҡ политикаһы ысын милли һәм демократик армияның йәшәүен гарантиялар ине, был армия космополитик армия, ватанһыҙ армия отряды булыуҙан туҡтар ине. Ошо юл менән хәрби расходтарҙың кәсәйә барған ауырлығы еңеләйтелер ине һәм бөтә француздарҙың тормош кимәле күтәрелер ине.

Мөрәжәғәттә хеҙмәтсәндәрҙең эш хаҡын, пенсияларҙы һәм семья пособиеларен арттырыу, социаль-тәьминәт системаһын яҡлау һәм яҡшыртыу, налог системаһын демократизациялау, хаҡтарҙы күтәреү тураһындағы күптән түгел ҡабул ителгән декреттарҙы юҡҡа сығарыу, торлаҡтар төҙөүҙең киң планын тормошҡа ашырыу, Францияның промышленносен америкалыларҙың һәм башҡаларҙың ҡул һуҙыуынан яҡлау талаптары бар.

Социалистар уның өсөн тауыш биргән һәм РПФ партияһы тарафынан яҡланған хәҙерге хөкүмәт, тип әйтелә мөрәжәғәттә, француз халҡының ихтыяждарына һәм ынтылыштарына ярашлы политиканы түгел, ә һуғышты иң доходлы эш, тип иҫәпләгән Америка капиталистарының интерестарына ярашлы политиканы үткәрә.

Фашизмдың юлын бикләү өсөн ҡайһандағыға ҡарағанда ла хеҙмәтсәндәрҙең — социалистарҙың һәм коммунистарҙың хәрәкәт итеү берҙәмлеге, уларҙың хеҙмәтсәндәр — католиктар менән берләшеүҙәре, бөтә антифашистарҙың һәм илдең бөтә республикансыларының берләшеүҙәре кәрәк.

Мөрәжәғәт француз патриоттарын октябрь айында буласаҡ кантондарға һайлауҙарҙа милли бойондороҡһоҙлоҡ өсөн көрәш байрағын күтәрергә, коммунистар партияһы тарафынан күрһәтелгән республика һәм антифашистик ҡаршылыҡ күрһәтеү союзы кандидаттарының уңышын, социаль прогресс, азатлыҡ һәм тыныслыҡ өсөн көрәшеүсе француз берҙәмлегенең кандидаттарының уңышын тәьмин итергә саҡыра.

Беҙ, тип әйтелә мөрәжәғәттең йомғаҡлау өлөшөндә, Францияның бойондороҡһоҙлоғон аяҡҡа баҫтырыуҙы, Францияның Америка империалистары арбаһына бәйләүсе договорҙарҙан баш тартыуҙы, политик, экономик һәм хәрби өлкәләрҙә француз интерестарын яҡлауға нигеҙләнгән бойондороҡһоҙ политика үткәреүҙе һәм тыныслыҡ политикаһы үткәреүҙе теләгән бөтә кешеләр менән бер сафта тороп көрәшергә әҙер тороуыбыҙҙы белдерәбеҙ.

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халыҡ армияһының Баш командованиеһының белдереүе

ПХЕНЬЯН, 13 сентябрь. (ТАСС). Корея халыҡ демократик республикаһы Халыҡ армияһының Баш командованиеһы бөгөн Корея Халыҡ армияһының соединениелары, Ҡытай халыҡ добровольцтары частары менән үҙ-ара тығыҙ бәйләнештә хәрәкәт итеп, фронттың бөтә участкаларында дошмандың атакаларын кире ҡағыуҙа уңышлы дауам итәләр, тип хәбәр итте.

Көнсығыш фронтта Янгуҙан төньяҡтараҡ районда Халыҡ армияһының частары Халыҡ армияһының оборона линияһын өҙөү маҡсатында ҡаты атакалар яһаған, икенсе Америка дивизияһының бер полкының ҙур өлөшөн һәм лисынмансы армияның 8-се дивизияһының ике батальонын тулыһынса юҡ иттеләр.

Кисә көнбайыш яр буйында Халыҡ армияһы частары дошмандың ике карабын һыуға батырҙылар һәм бер карабын зарарланылар, был караптар яр буйында тыныс халыҡ йәшәгән пункттарҙы йыртҡыстарса утҡа тотҡайнылар.

Бөгөн Халыҡ армияһының зенит частары һәм дошман самолеттарын күҙәтеүсе уҡсылар дошмандың 12 самолетын атып төшөрҙөләр.

фәнни экскурсиялар

Ошо йылдың август айында Башҡортостан уҡытыусылар белемен камиллаштереү институты республиканың биология фәндәре уҡытыусылары өсөн Мичурин һәм Ленинград ҡалаһына экскурсия ойошторҙо. Бында 31 кеше ҡатнашты.

Экскурсанттарҙың 15 кешенән торған беренсе группаһы, Мичурин ҡалаһында булып, улар ғалимдың үҙе килтереп сығарған төрлө сорт емештәре менән таныштылар.

Елак-емеш тикшеренеү институтында уларға Мичуриндың эш методтары тураһында доклад яһалды.

Экскурсанттарҙың 16 кешенән торған икенсе группаһы Ленинград ҡалаһында булды. Был группаға академик Павловтың лабораторияларын һәм уның эш методтарын күрһәттеләр. Шулай уҡ улар, экспериментал медицина институты һәм юғары уҡыу эшмәкәрлеге генетикаһы институты лабораторияларында булып, физиологик экспериментттар менән таныштылар. Бынан башҡа ботаника, зоология баҡсаларында һәм тарихи музейҙарҙа булдылар.

Экскурсия биология фәндәре уҡытыусыларының белемен артабан камиллаштереүгә ҙур файҙа итте.

М. Мәһдиев,

Уҡытыусылар белемен камиллаштереү институтының химбиология кабинете мөдире.

АУЫЛ КЛУБЫНДА

Мәләүез районы Серверный ауыл клубы урожай йыйыу осоронда үҙенең эшен өлгөлө итеп ойошторҙо. Клубта стена газетаһы, боевой листок сығарыла. Уларҙа алдынғы колхозсыларҙың эш тәжрибәләре һәм тәнҡит материалдары яҙыла.

Бындағы лекторҙар группаһы ҡаҙаҡ көн үҙәгендә торған темаларға лекциялар уҡыйҙар. Клуб библиотекаһының китап фонды ла бай ғына һәм уның уҡыусылары ла күп. Бында йыш ҡына китап уҡыусылар конференциялары һәм уҡылған китаптар буйынса фекер алышыуҙар уҙғарыла.

Ф. Вахитов.

Матбуғат — массаға

Яңауыл районы «Коммунар» колхозы колхозсылары көндәлек матбуғат менән бик ныҡ ҡыҙыҡһыналар. Газета һәм журнал уларҙың көндәлек тормошонан айырылғыһыҙ бәйләнгән. Колхозсылар 37[illegible] кеше район, 134 кеше өлкә, 89 кеше үҙәк газеталарын һәм 36 кеше төрлө журнал алдыра. Хәҙер беҙҙә газета-журнал алмаған колхозсыны бик һирәк осратырға мөмкин.

Н. Фахретдинов.

Дауаланыусыларҙы культуралы хеҙмәтләндереү

Шафран курорты эргәһендәге үҙешмәкәр художестволы үҙ эшмәкәрлек коллективы ике нисә йылдар буйы эшләп килә. Түгәрәк ағзалары дауаланыусылар алдында систематик рәүештә сығыш яһайҙар.

Күптән түгел генә улар тарафынан ҙур һәм бай программалы концерт бирелде. Тамашасылар рус халыҡ йырҙарын башҡарыусы А. Гудковтың, В. Дылевичтың, акробатик этюдтар башҡарыусы Р. Ғиниятованың, шулай уҡ хор ансамбленең һәм акробатик группаның сығыштарын яратып ҡаранылар. Коллектив был ғына күрше санаторийҙарҙа дауаланыусыларҙы ла хеҙмәтләндерә.

М. Әмирғәлиев.

ҠЫҪҠА ХӘБӘРҘӘР

Кушнаренко районында иптәш Краснокин етәкселек иткән авторота шоферҙары 5300 тонна иген сығарып, алған йөкләмәләрен намыҫ менән үтәнеләр.

Алдынғы шоферҙарҙан Ипенко, Долженко, Каригин, Рубцов һәм Семерьян иптәштәр пландарын 165—195 процентҡа үтәүгә өлгәштеләр.

С. Гареев.

* * *

Әлшәй районы Сталин исемендәге ауыл хужалығы артеле ағзалары тыныслыҡ вахтаһына баҫып эшләйҙәр. Улар урожайҙы үҙ ваҡытында, юғалтыуһыҙ йыйып алыу һәм государствоға иген тапшырыу эшен ошо көндәрҙә тамамлау өсөн эшләйҙәр.

Күптән түгел колхозсыларҙың эш көндәренә беренсе аванс бирелде. Нурулла Ғәйсин 72 бот, Фазлыахмәтов 60 бот, Шәйәхмәтов 61 бот иген алды.

М. Нағаев.

Ябай совет кешеләре

«Правда» колхозы — Шишмә районында иреклетелгән алдынғы колхоздарҙың береһе.

Колхоз правлениеһе һәм ауыл Советы урынлашҡан Ҡара Яҡуп ауылы Дим йылғаһының нәҡ бороло аҡҡан ерендә ултыра. Дим башҡа урындарҙағы кеүек үк, бында ла гүзәл, ярҙары ла уның бөтә ағымындағы кеүек бик матур.

Бына ул тал ҡыуаҡтары менән үҫкән тәпәшәк ике яр араһынан мәһабәт һәм аҡрын ғына аға. Бәҙрә талдарҙың йәшел ботаҡтары, нәҡ һыу өҫтөнә эйелеп йылғаның ағышын тыңлаған кеүек торалар. Ә бер аҙ тиклем юғарыраҡ оҙон тополдар ултыра. Улар йәшел ярҙарҙы тирәләйҙәр һәм матурлайҙар. Бына, ауыл эргәһендә генә йылға ҡапыл боролоп һәм ялтырауыҡ таштар өҫтөнән шаулап һәм ҙур ынтылыш менән урғылып аға. Ул шундай уҡ ынтылыш һәм ҡеүәтлек менән, бик яҡшы итеп эшләнгән, ағас күпер аҫтынан үтеп китә. Күпер янында ирҙәнән алып кискә тиклем балалар уйнайҙар һәм һыу инәләр. Күпер өҫтөнән лапыр-лапыр һәм гөрләп яңы урожай игенен тейәгән ауыр автомашиналар үтә. Иген ташыусыларҙы ашыҡтырған һымаҡ, паровоз гудоктарының тауыштары ишетелә.

Тирә-яҡта киң баҫыуҙарҙың һәм плантарҙың хуш еҫтәре аңҡый, комбайндар шаулай, тракторҙар гөрләй, бәхет һәм шатлыҡ тураһында йырҙар яңғырай.

Ә теңгәлдә, ауыл артында, тәпәшәк тау итәгендә, урман йәшелләнә. Тәбиғәттең был матурлығын бөйөк бөйҙайҙың алтын тулҡындары араһынан килгән «баҫыу карабы» тағы ла йәнләндерә. Һул яҡта, ауылға яҡыныраҡ, колхоздың малсылыҡ фермаһы күренә.

«Правда» колхозының ерҙәре алыҫтарға йәйелеп киткән. Уның дөйөм майҙаны 4.756 гектар иҫәпләнә. Колхоз быйыл 552 гектар майҙандан бойҙай, 538 гектарҙан арыш һәм 291 гектарҙан һоло урожайы йыйнап алды. Һауа шарттарының уңайһыҙ булыуына ҡарамаҫтан, урожай уҙған йылға ҡарағанда байтаҡ яҡшы. Быға колхозды әрәләтеү, ойоштороу-хужалыҡ яғынан нығытыу, яңы агротехник сараларҙы киң ҡулланыу һөҙөмтәһендә өлгәшелде. Хәҙер колхоз кешеләре йылдан-йыл яңы техникаға эйә булалар, эштә берҙәмлек һәм ойошҡанлыҡ үҫә. Был тәңгәлдә тәүге партия ойошмаһы һәм коммунистар етәкселек ролен уйнайҙар. Тәүге партия ойошмаһының секретаре иптәш Сафиулла Хәбибуллин колхоздың алдынғы кешеләре тураһында ғорурлыҡ менән һөйләй. ВКП(б) ағзалары 2-се бригада бригадиры Әхмәтьянов Нурулла, колхоз председателе Ғәликаев Ғәзиз 1-се бригада бригадиры Иҫәнғолов Ғаффан һәм башҡа иптәштәр алдынғы сафта баралар. Уҡытыусы коммунист Мәһдиев Мәғсүм һәм ВЛКСМ ағзаларынан уҡытыусылар — Усманова Сәүиә, Мостафина Мөхтәрмә иптәштәр иң яҡшы агитаторҙар булып иҫәпләнәләр. Рядовой колхозсыларҙан Ишназаров Шәймөхәмәт, Йомағолова Зәғифә, Имандғолов Мөхәмәт һәм башҡа иптәштәр колхоздың иң маҡтаулы кешеләре. Ләкин улар өлгәшелгән уңыштар менән мауыҡмайҙар, ә киреһенсә, етешһеҙлектәрҙе асыҡ күрәләр, яңынан-яңы еңеүҙәргә ынтылалар, үҙҙәренең колхоздарын алдынғылар сафына баҫтырыу теләге менән йәшәйҙәр.

Беҙҙең колхоз район күләмендә алдынғы урындарҙың береһен алып тора, — ти колхоз председателе иптәш Ғәликаев, — ләкин әле был бик яҡшы эшләйбеҙ тигән һүҙ түгел. Республикабыҙҙың алдынғы колхоздарына тиңләшеү өсөн бик күп эштәргә ҡарап әле.

Был һүҙҙәрҙе ысын йөрәктән әйтелгән икәненә шикләнергә урын юҡ һәм колхозсылар за был фекерҙе раҫлашалар. Шуға күрә лә, уларҙың тағы ла яҡшы эшләүҙәренә, үҙ колхоздарын районда ғына түгел, бәлки республика күләмендә алдынғы колхоз итәсәктәренә ышанырға мөмкин.

Мин Ҡара Яҡуп ауылында бынан 30 йыл элек булғайным. Ул ваҡытта бөтә ауыл буйынса иң яҡшы йорттар — мәсет һәм бер-ике бай йорто ине. Батша самодержавиеһе осоронда тормоштоң иҫке закондары һәм дин хеҙмәтсән халыҡты иҙә, ҡараңғылыҡта тота ине. Ул ваҡытта бөтә ауылда бер нисә кеше генә уҡый-яҙа белгән. Ауыл халыҡтары радио, телефон, автомашина һәм Ильич лампаларының нимә икәнен дә белмәгәндәр. Ауылдан кемдең дә булһа уҡырға китеүе ғәҙәттән тыш ваҡиға булып һаналған. Ул саҡтарҙа ағас һуҡа, сапғы һәм урағ ауыл хужалығының төп эш ҡоралдары ине. Ләкин улар — үткән, күптән булған күренештәр.

Бөгөн ул иң көслө ауыл хужалығы производствоһына әйләнгән. Унда кешеләр күп төрлө яңы специальностарға эйә булдылар. Бында грамотаһыҙлыҡ бөтөрөлгән, радио, телефон, газета-журнал көндәлек тормошҡа инеп урынлашҡан. Элекке мәсет урынындағы ете йыллыҡ мәктәптә 200-гә яҡын бала белем ала.

Бөгөн Ҡара Яҡуп ауылы кешеләре бөтә совет халҡы менән бергә, коммунизм төҙөүҙә актив ҡатнашалар. Хәҙер инде ауылдың иҫке исеме Ҡара Яҡуп тигән һүҙ һирәк ҡулланыла, колхозсылар ғорурлыҡ менән «Правда» колхозы! — тиҙәр. Колхозда быйыл ҙур ғына клуб һәм малсылыҡ өсөн торлаҡтар төҙөлә.

Элек төндәрҙә бүреләр олаған һәм ҡамыл һыҙғырған яландарҙа хәҙер тракторҙар гөрләй, юлдарҙан яҡтыртып янған фаралар менән киң колхоз баҫыуҙарын, ауыл урамдарын яҡтыртып бер-бер артлы автомашиналар үтә. Тиҙҙән ауылды Ильич лампалары яҡтыртасаҡ.

Бына былар бөтәһе лә беҙҙең совет ысынбарлығында ғәҙәттә була торған күренештәр. Үткәндәгеләргә һәм капитал илдәрендәгеләргә сағыштырып ҡарағанда, беҙҙең ысынбарлыҡ әкиәттәге кеүек, ғәҙәттән тыш хәл. Уларҙың бөтәһе лә бөйөк Совет иленә, беҙҙең общество үҫешенең закондары нигеҙендә барлыҡҡа киләләр. Беҙгә — совет тормошонда хаҡлыҡ тантанаһын, иркле хеҙмәт еңеүенең тантанаһын күреп өйрәнгән совет кешеләре өсөн совет ысынбарлығы ғәҙәттәге хәл булып тора.

Ирта-кистәрен колхоз йәштәре йырлай-йырлай эшкә баралар һәм эштән ҡайталар. Уларҙың йырҙарында үҙҙәренең Тыуған илдәренә ҡарата сикһеҙ ғорурлыҡ һәм халыҡтарҙың юлбашсыһы бөйөк Сталинға ҡайнар мөхәббәт, маҡтау, дан яңғырай. Улар коммунизм төҙөйҙәр, намыҫлы хеҙмәт менән тыныслыҡ яулайҙар.

Ә. Ғафури.

Редактор F. F. ҒАФАРОВ

БӨГӨН ТЕАТРҘАРҘА һәм КИНОЛАРҘА

Башҡорт государство опера һәм балет театрында — яңы сезондың асылыуы. «ГАЛЬКА» операһы ҡуйыла.

Киске 8 сәғәт 30 минутта башлана.

«Октябрҙә» — көндөҙ «ҺУҢҒЫ Т[illegible]» кис менән «ҒӘЖӘП НИКАХ».

«Салауатта» — «СУСКА БАЛАҺЫ ҺӘМ КӨТӨҮСЕ».

«Уралда» — «СУСКА ҠАРАУСЫ ҺӘМ КӨТӨҮСЕ».

Матросов исемендәге кинола — «[illegible] БОЕЦ».

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: редактор — ..., редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-18, партия тормошо һәм пропаганды бүлектәре — 2-72-26, ауыл хужалығы, транспорт һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, совет төҙөлөшө һәм информация бүлектәре — 2-80-49, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм торҙош бүлектәре — 2-90-22.

Ц02094. Өлкә газеталар издательствоһы типографияһы. Тиражы 2500.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

33-сө ЙЫЛ СЫҒА.

СОВЕТ БАШҠОРТОСТАНЫ

№ 3 (8900) 1951 йыл 16 сентябрь йәкшәмбе

хаҡы 20 тин.

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө кала Советы органы.

БӨГӨНГӨ НОМЕРҘӘ:

РЕСПУБЛИКАБЫҘҘЫҢ ХЕҘМӘТСӘНДӘРЕ ТЫНЫСЛЫҠ ПАКТЫ ТӨҘӨҮ ТУРАҺЫНДАҒЫ МӨРӘЖӘҒӘТКӘ БЕРҘӘМ ҠУЛ ҠУЯЛАР (1-се бит).
Советтар Союзында (1-се бит).
Ш. Чивадзе. — Сталинсе «Брдзола» газетаһының 50 йыллығы (2-се бит).
ПАРТИЯ ОЙОШМАЛАРЫНЫҢ ЭШ ТӘЖРИБӘҺЕНӘН. Ш. Пацурия. — Партияның төптө ойошмалары секретарҙәре урынбаҫарҙарын тәрбиәләү (2-се бит).
ПРОФСОЮЗ ТОРМОШО. З. Фәттахов. — Завком стахановсы завод өсөн көрәштә (3-сө бит).
СОВЕТ ТӨҘӨЛӨШӨ. Ә. Хәлиуллин. — Талҡаҫ район Советенең эшендәге етди етешһеҙлектәр (3-сө бит).
Киләһе йыл һабан ашлыҡ культуралары сәселәсәк бөтә майҙанды туңға һөрөп ҡалдырайыҡ! (3-сө бит).
В. Гирфанов. — Сиҙәм ерҙәрен дөрөҫ итеп эшкәртергә һәм үҙләштерергә (3-сө бит).
РЕДАКЦИЯҒА ХАТ. Шәхси интересте бөтә нәмәнән дә юғары ҡуйған председатель тураһында (4-се бит).
Б. Шталь. — Халыҡ-ара хәүефһеҙлек (4-се бит).
Корея вакиғалары (4-се бит).
Америка интервенттарының Кореялағы яуызлыҡтары (4-се бит).

КИЛӘҺЕ ЙЫЛ СӘСЕҮЕ ӨСӨН ОРЛОҠ ТУПЛАУ

Республикабыҙҙың колхозсылары һәм совхоз работниктәре, бөтә совет халҡы кеүек үк, был көндәрҙә Тыуған илгә, большевиктар партияһына, Совет Хөкүмәтенә, бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталинға яҡын-сикһеҙ бирелгәнлектәрен демонстрациялайҙар. Улар Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советенең биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитеты Пленумы ҡарарын ысын күңелдән хуплайҙар. Тыныслыҡ эшен нығытыу, Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен тағы ла арттырыу өсөн көстәрен аямай эшләйҙәр.

Партия һәм Хөкүмәттең ҙур ярҙам күрһәтеүе arҡаһында быйыл республикабыҙҙың күпселек колхоздары һәм совхоздары тотош майҙандарҙа мул урожай үҫтерҙеләр һәм Тыуған ил алдындағы үҙҙәренең беренсе бурыстарын — государствоға иген тапшырыу планын уҙған йылға ҡарағанда күп иртә үтәп сығасаҡтар. Шул уҡ ваҡытта киләһе йылғы яҙғы һәм көҙгө сәсеү өсөн үҙҙәрен етерлек сәсеү орлоҡтары менән тәьмин итәләр. Былар бөтәһе лә ауыл хужалығында төп бурыстарҙың — бөтә ауыл хужалығы культураларының уңышлылығын артабан байтаҡ күтәреү, общественный малдар һанын тиҙ арттырыу һәм уның продукт биреүсәнлеген күтәреү бурыстарын уңышлы хәл итеү өсөн мөһим шарттар булып торалар.

Партия, совет һәм ауыл хужалығы органдарының бурысы шул бер нисә көн эсендә һәр бер районның, колхоздың һәм совхоздың государствоға иген тапшырыу планын тулыһынса үтәүенә, бөтә төр ауыл хужалығы эштәрен уңышлы тамамлауына өлгәшеү менән бергә, киләһе йыл урожайы тураһында ла ныҡлы хәстәрлек күреүҙән тора.

Киләһе йылдың урожайы бына хәҙер һәр бер колхоздың һәм совхоздың үҙен етерлек сортлы орлоҡ менән тәьмин итеүенә бәйләнгән. Сортлы, яҡшы сифатлы орлоҡ — ул колхоздың алтын фонды, юғары урожай алыуҙың нигеҙе, артель хужалығын күтәреүҙең һәм колхозсыларҙың материаль көн-күрештәрен яҡшыртыуҙың мөһим шарты булып тора. Һәр бер хужалыҡта сәсеү майҙанына етерлек сортлы орлоҡ булдырыу — игенселектең культураһын үҫтереүгә, урожайҙы күтәреүгә мөмкинлек бирә. Стәрлетамаҡ районының «Путь Сталина», «Новая деревня», Маленков, Свердлов, Чкалов һәм Шевченко исемендәге һәм башҡа күп кенә колхоздары үҙ хужалыҡтарында етештерелгән сортлы орлоҡтар сәсеү arҡаһында быйыл тотош майҙандарҙа 18—20-шәр центнер, ә айырым участкаларҙа 25—30-ар центнер урожай алдылар. Государствоға унар мең центнер сортлы иген тапшырыу менән бергә, киләһе йылғы сәсеү өсөн үҙҙәрен етерлек орлоҡ менән дә тәьмин иттеләр.

Ҡарос МТС-ы зонаһындағы колхоздар ҙа агротехника талаптарын тулыһынса үтәү һөҙөмтәһендә 827 гектар майҙандағы орлоҡсолоҡ участкаһында арыштың һәр бер гектарынан 15—22-шәр центнер урожай алдылар. Киләһе йыл өсөн шул уҡ майҙанда сортлы орлоҡ сәсеп ҡалдырылды. Һәр бер колхозда 300—500-әр центнер страховой фонд бүленеп ҡуйылды. «Марс», «Беренсе Май», «Яңы көс» һәм «Яңы тормош» колхоздарында орлоҡтарҙы икешәр тапҡыр тазартып сәсеү кондицияһына еткереп ҡуйҙылар ҙа инде.

Һәр бер колхозда һәм совхозда бары тик районлаштырылған сортлы орлоҡтар ғына сәсеү, йыл һайын бөтә сәсеү майҙаны ҡапларлыҡ орлоҡ туплау һәм ауыл хужалығы артеле Уставына ярашлы страховой орлоҡ фонды булдырыу өсөн бөтә мөмкинлектәр бар. Ләкин ҡайһы бер район Советтәренең ауыл хужалығы бүлектәре, МТС һәм колхоз етәкселәре был государство әһәмиәтендәге мөһим эште әле булһа баһалап еткермәйҙәр. Уҙған йыл орлоҡсолоҡ участкаларының урожайын йыйнау һәм һуғыу бик оҙаҡҡа һуҙылды. Хәтта ҡайһы бер колхоздарҙа ашлыҡ һуғыуҙы ҡышҡа тиклем һуҙып килделәр. Был бик күп орлоҡтоң юғалыуына һәм боҙолоуына килтерҙе. Бына шундай ҡараш арҡаһында бындай колхоздарҙың етәкселәре быйыл яҙғы сәсеү осоронда был ярамһыҙ орлоҡтарҙы алыштырыу өсөн алдынғы колхоздарға һәм шулай уҡ государствоға мөрәжәғәт итергә мәжбүр булдылар.

ВКП(б) райкомдарының һәм район Советтәренең ауыл хужалығы бүлектәре бына бындай пҗдивенселек настроениеһе менән ауырыусы айырым колхоз, МТС етәкселәренә үҙ ваҡытында юнәлеш бирәһе урында, быйыл да уҙған йылғы хаталарҙы ҡабатлауға юл ҡуялар. Орлоҡсолоҡ участкаларының урожайын йыйнау, һуғыу эштәре сиктән тыш аҡрын темп менән бара. Бик күп орлоҡ колхоз ырҙындарында тазартылмайынса ятҡырыла. Ғафури районының күп кенә колхоздарында орлоҡсолоҡ участкаларының урожайын йыйнауға бары тик сентябрь айында ғына башланылар. Сталин исемендәге колхоздың ырҙын табағында 600 центнер бойҙай орлоғо тазартылмайынса ятҡырыла. «Урожай» колхозында орлоҡсолоҡ участкаһынан йыйнап алынған 300 центнер сортлы арышты государствоға тапшыралар. Район Советенең ауыл хужалығы бүлеге мөдире Левицкий һәм баш агрономы Шатов иптәштәр сәсеү орлоҡтары туплауҙа колхоздарға тейешле ярҙамды күрһәтмәйҙәр. Воскресен, Федоровка, Байҡыбаш райондары колхоздарында ла был эште әле булһа һуңғы планға ҡалдырып килеләр. Майлы, техник, йәшелсә культуралары, күп йыллыҡ үлән орлоҡтарын туплау менән эш бигерәк тә насар тора.

Урындағы партия һәм совет органдарының, шулай уҡ колхоз етәкселәренең бурысы был етешһеҙлектәрҙе йылдам бөтөрөүҙән, орлоҡ участкаларының урожайын тиҙерәк, юғалтыуһыҙ йыйнап алып, киләһе йылғы сәсеү өсөн талап ителгән күләмдә һәр бер культура буйынса етерлек кондициялы орлоҡ туплауҙан тора.

Был бурысты уңышлы хәл итеү өсөн һәр бер колхозда һәм совхозда биш көнлөк график төҙөлергә, район Советенең ауыл хужалығы бүлектәре ул графиктең үтәлеүе өҫтөнән ныҡлы контроль булдырырға тейештәр.

Орлоҡто тазартыуға айырыуса ҙур иғтибар биреү талап ителә. Орлоҡсолоҡ участкаһынан һуғып алынған бөтә орлоҡ ентекләп тазартылырға, киптерелергә һәм уның сифаты район орлоҡсолоҡ лабораторияларында ентекләп тикшерелергә тейеш. Һәр бер колхозда орлоҡ тазартыуҙы тәүлек әйләнәһенә ойоштороға бөтә иген тазартҡыс машиналарҙы тулы ҡеүәтендә файҙаланырға кәрәк.

Сәсеү орлоғоноң тулыһынса һәм дөрөҫ һаҡланыуына ныҡлы контроль булдырыу — колхоз етәкселәренең мөһим бурысы. Бөтә сәсеү материалдары тулыһынса үлсәнеп, һаҡлау өсөн акт буйынса кладовщикка тапшырылыуы шарт, уны әрәм-шәрәм итеүгә, туҙҙырыуға һәм боҙоуға юл ҡуйыусылар ҡаты яуапҡа тартылырға тейештәр.

Киләһе йыл колхоздар тотош майҙандарҙа бары тик сортлы орлоҡтар ғына сәсәсәктәр. Шуға күрә районлаштырылған һәм перспективалы сортлы орлоҡтар әҙерләү государство әһәмиәтендәге мөһим бурыс булып тора.

ВКП(б) райкомдары, район Советы исполкомдары һәм уларҙың ауыл хужалығы бүлектәре был эште көндәлек контролгә алып, һәр бер колхоздың һәм совхоздың бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталинға яҙған хатта алған йөкләмәнең тулыһынса үтәлеүенә өлгәшергә тейештәр.

Ошо көндәрҙә Өфөлә тыныслыҡ яҡлыларҙың республика конференцияһы булып үтте. Тыныслыҡ яҡлыларҙың республика конференцияһы Башҡортостандың бөтә хеҙмәтсәндәрен Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә берҙәм ҡул ҡуйырға, производство пландарын үтәү һәм арттырып үтәү, ауыл хужалығы эштәренең бөтә төрҙәрен тиҙерәк тамамлау өсөн социалистик ярышты киң йәйелдерергә саҡырҙы.

Республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре тыныслыҡ яҡлыларҙың республика конференцияһы резолюцияһын хуплап ҡаршылайҙар. Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен артабан нығытыу өсөн стахановсы вахталарға баҫып, хеҙмәт өлгөләре күрһәтәләр.

Республикабыҙҙың игенселәре! Киләһе йылғы яҙғы сәсеү өсөн бөтә сәсеү майҙанына етерлек яҡшы сифатлы орлоҡ туплап, тыныслыҡ эшенә үҙебеҙҙең вкладыбыҙҙы индерәйек!

ТЫНЫСЛЫҠТЫ ЯҠЛАУ РЕСПУБЛИКА КОМИТЕТЕНЕҢ БЕРЕНСЕ УЛТЫРЫШЫ

Кисә, 15 сентябрҙә, тыныслыҡты яҡлауҙың Башҡортостан республика комитетенең беренсе ултырышы булып үтте. Ултырышта комитеттең председателен, уның урынбаҫарын һәм комитеттең секретарен һайлау мәсьәләһе ҡаралды.

Тыныслыҡты яҡлауҙың Башҡортостан республика комитеты председателе итеп Башпрофсовет председателе иптәш В. И. Уткин, комитет председателенең урынбаҫары итеп яҙыусы Мостай Кәрим һайланды. Ултырыш комитеттең секретаре итеп I ранғалы тау инженеры иптәш Ю. П. Куразованы һайланы.

Комитет биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә республикабыҙҙа ҡултамғалар йыйнау кампанияһын ойошҡанлыҡ менән үткәреүгә юнәлтелгән саралар билдәләне.

РЕСПУБЛИКАБЫҘҘЫҢ ХЕҘМӘТСӘНДӘРЕ ТЫНЫСЛЫҠ ПАКТЫ ТӨҘӨҮ ТУРАҺЫНДАҒЫ МӨРӘЖӘҒӘТКӘ БЕРҘӘМ ҠУЛ ҠУЯЛАР

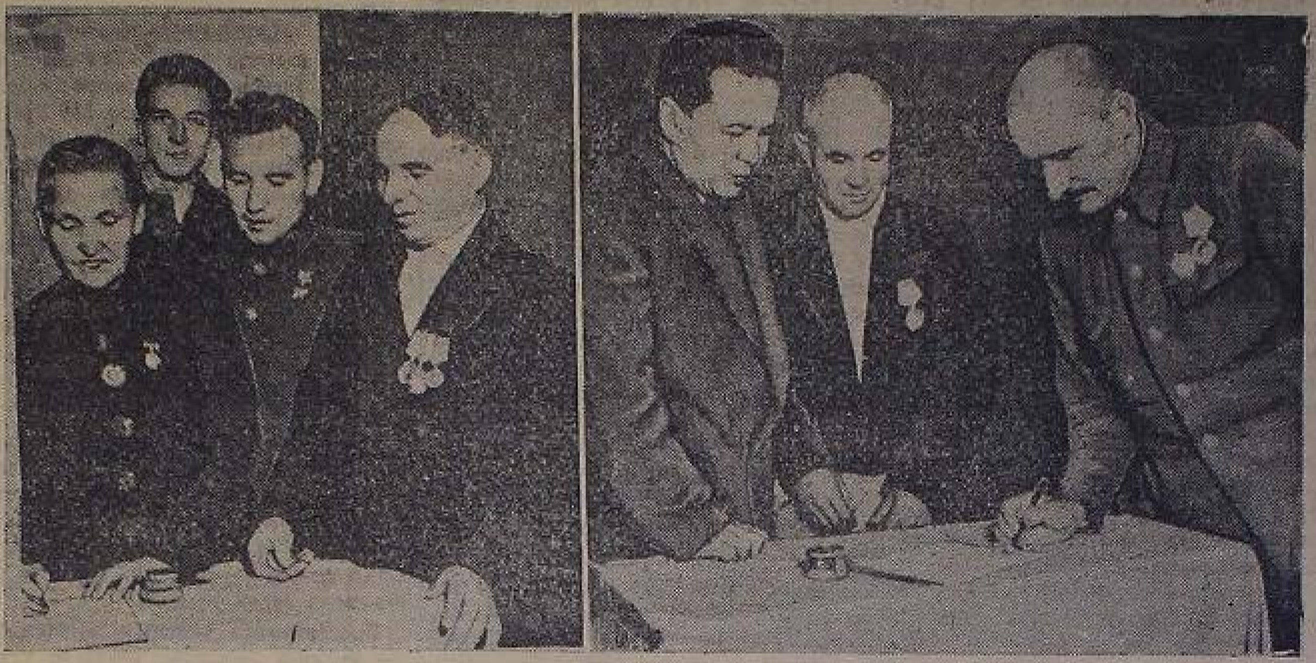

Һүрәттә: Тыныслыҡ яҡлыларҙың республика конференцияһына Әлшәй районынан килгән делегаттар — Героиня әсә Е. Евграфова һәм орденле уҡытыусы Б. Солтанов иптәштәр Мөрәжәғәткә ҡул ҡуялар.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Ишембай нефтселәренең берҙәмлеге

Ишембай ҡалаһының предприятиеларында, нефть промыслаларында, бораулау конторалары Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡул ҡуйыуға арналған митингылар, йыйылыштар ҙур патриотик күтәренкелек менән үтә.

Ҡаланың Сталин исемендәге заводының цехтарында ғәйәт ҙур йәнлелек. Бында заводтың эшселәре, инженер-техник работниктәре үҙҙәренең тыныслыҡҡа булған ихтыярын ҡултамғалары менән нығытыу өсөн йыйылғандар.

Заводтың партия ойошмаһы секретаре иптәш Метелов йыйылышта «Совет халҡы тыныслыҡ өсөн көрәштә» тигән доклад менән сығыш яһаны.

Докладтан һуң трибунаға заводтың ҡарт эшсеһе иптәш Шашков күтәрелде.

— Беҙ, совет кешеләре, — тине ул,— һуғыш теләмәйбеҙ. Үҙебеҙҙең тыныслыҡҡа булған ихтыярыбыҙҙы тыныслыҡты талап итеүсе Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйып нығытабыҙ. Шуның менән бергә беҙ үҙебеҙҙең фиҙакәр хеҙмәтебеҙ менән тыныслыҡты һаҡлап ҡалыу өсөн көрәшәбеҙ.

Мин, тыныслыҡ вахтаһына баҫып, көндәлек нормамды өс тапҡырға арттырып үтәргә һәм тик отлично сифатлы ғына продукция бирергә йөкләмә алам.

— Мин,—тине заводтың формовщицаһы иптәш Кострикова,—большевиктар партияһына һәм Совет хөкүмәтенә тыныслыҡ һөйөүсе тышҡы политика үткәреүҙәре өсөн ысын күңелдән рәхмәт әйтәм. Тыныслыҡ — беҙҙең бәхет ул. Шуға күрә лә мин биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә тәрән тулҡынланыу менән ҡул ҡуям.

15 сентябрҙең кисенә тыныслыҡ талап итеүсе Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйыусы кешеләрҙең һаны бер нисә меңгә етте.

Б. Мөрҙәғәлиев.

Тегеүселәрҙең ҡултамғалары

Халыҡтарҙың гениаль юлбашсыһы, тыныслыҡтың бөйөк байраҡсыһы иптәш Сталин тураһында ҡәҙерле уйҙар менән 8 март исемендәге тегеү фабрикаһы эшселәре биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөүҙе талап итеүсе Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйыуға арналған митингыға йыйналдылар.

Һүҙ 8-се номерлы цех стахановкаһы иптәш Беляеваға бирелде.

— Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәте, — тине ул, — азатлыҡ һөйөүсе халыҡтарҙың өмөттәрен һәм теләктәрен сағылдыра. Мин тыныслыҡ талап итеүсе Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйып, тыныслыҡ вахтаһына баҫырға һәм йыллыҡ планды 1 октябргә үтәргә йөкләмә алам.

Трибунала — стахановка Бикҡулова.

— Тыныслыҡ талап итеүсе Мөрәжәғәткә, — тине ул, — берҙәм ҡул ҡуйып, беҙ большевиктар партияһы, бөйөк Сталин тирәһенә тығыҙ тупланғанлығыбыҙҙы тағы ла бер тапҡыр демонстрациялайбыҙ.

Митинг һуңынан уҡ Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйыу башланды.

— Беҙҙең эш хәҙел, — тиҙәр тегеүселәр, Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйып, — тыныслыҡ еңер!

Ю. Әхмәдиев.

Ҡултамға

Йәшәү кеүек көслө, ҡоростай ныҡ,
Дөрөҫлөктәй ябай ҡултамғам,
Сөнки уға миллион кешеләрҙең
Изге теләктәре тупланған.
Ул—гейзерҙәй ҡайнар,
 намыҫтай саф,
Тойғоларҙың иң-иң татлыһы,
Ул — дәүерҙең ғәҙел, пәк тауышы,
Киләсәктең һүнмәҫ яҡтыһы.
Ул—һауала ҡорос ҡоштарымдың
Ҡанат киреп осоп барыуы,
Май айының хәтфә туғайҙары,
Муйылдарҙың сәскә ярыуы.
Ул—тормошта йәшәү матурлығы,
Илем күркә — иген баҫыуы,
Шаулы ташҡын булып ер майының—
Девон ҡатламынан ағыуы.
Ул—йырҙарҙың тәрән тын алыуы,
Бөҙрә урмандарҙың шаулауы,
Ул—бәхетле совет кешеһенең
Хеҙмәт аша еңеү яулауы.
Ул—Днепр-Волга ярҙарында,
Мәғрур гиганттарҙың тыуыуы,
Ул — тормош һәм бәхет ырлауының
Элеваторҙарға уҙыуы.
Ул — Ватанда тыуған ҙур төҙөлөш,
Биҙәлеүе ауыл ҡаламдың,
Ул—дошманға кешелек удары һәм
Имenлеге оло замандың.
Ул—шағирҙең йырланмаған йыры,
Ғалимдәрҙең яңы асышы,
Ул—хеҙмәт һәм иҗад тантанаһы,
Тыныслыҡтың еңеү алҡышы.
Йәшәү кеүек көслө, ҡоростай ныҡ,
Дөрөҫлөктәй ябай ҡултамғам,
Сөнки уға миллион кешеләрҙең
Изге теләктәре тупланған.

А. Игебаев.

Тыныслыҡ һуғышты еңәсәк!

Беҙ тыныс илдең тыныс балалары. Беҙҙең илебеҙҙә йәштәргә уҡырға, иҗад итергә бөтә мөмкинлектәр бар. Улар беҙҙең заманда — коммунизм заманында тыныслыҡтың һауа кеүек кәрәк икәнлеген яҡшы аңлайҙар.

Ләкин Америка-Англия агрессорҙары Советтар Союзына һәм халыҡ демократияһы илдәренә ҡаршы атом ҡоралы менән янайҙар. Дөрөҫлөктө һәм кешелек намыҫын бысраҡ табандары аҫтына һалып тапарға теләйҙәр. Юҡ, булмаҫ!

Мин яҡшы һәм отлично уҡыуым менән тыныслыҡ эшенә үҙемдең өлөшөмдө индерәсәкмен.

Р. Фәтхуллин,

Өфө ҡалаһы, 9-сы номерлы башҡорт урта мәктәбенең туғыҙынсы класс уҡыусыһы.

СОВЕТТӘР СОЮЗЫНДА

ДОНДЫ БЫУЫУ АЛДЫНАН

Цимлянский гидроузелында

Цимлянский гидроузелын төҙөүселәр коллективы иҗади рухланыу менән тулы көсөргәнешле көндәр кисерәләр. Донды быуыуға һәм һыуҙы төп гидротехник ҡоролмалар аша ебәреүгә әҙерлек эштәре тамамланып килә.

Һыуҙы ебәрергә мөмкин булған бейеклектә уң яҡ ярҙағы һәм һул яҡ ярҙағы тәрән төрөүсе стеналар һәм балыҡ күтәрткес плиталар менән йөҙләндерелгән. Шандор ҡаплауғыстарының алына торған частәренең монтажы башланды. Һыу килеп бәрелә торған урындың алдында 48 һыу ярғыстар оҙон сыңйыр булып теҙелеп китәләр. Быуаның 7-се һәм 8-се секцияларындағы һыу ағыҙырға тейеш булған төпкө тишектәрҙән ямалар алынған.

Гидроузел проектта билдәләнгән тәҡкә иңә. Хыял ысынбарлыҡ булып әүерелә. Һыу менән тулыу алдында котлованлардан эвакуация бара. Һыу аҫтында ҡаласаҡ райондан контора биналары төҙөлөш материалдары һәм механизмдәр күсерелде.

Яңы ғилми-тикшеренеү институты

Мәскәүҙә Күмер промышленносе министерствоһының «Оргуглемаш» Бөтә Союз проект технология һәм эксперименталь институты ойошторола.

Яңы институт күмер промышленносе заводтарына яңы технология индереү буйынса проект һәм ғилми-тикшеренеү эштәре алып барасаҡ, ул заводтарҙа производствоны һәм хеҙмәтте ойоштороуҙың әр-яңы методтарын эйрәнәсәк уларға техник ярҙам күрһәтәсәк. (ТАСС).

Үләндәрҙе икенсе тапҡыр сабыу

Һауаның яҡшы тороуынан файҙаланып күп кенә колхоздар тәбиғи болонлоҡтарҙа үләндәрҙе икенсе тапҡыр сабыуҙы үткәрәләр. Краснодар крайы туғайҙарында ҡурпы яҡшы бесән урожайын бирҙе. Бында колхоздар 93 мең гектар болонда икенсе тапҡыр сабыуҙы ойоштороларҙар, билдәләнгән планды бер ярым тапҡырға арттырып үтәнеләр. Үзбәкстанда ҙур майҙанда үләндәрҙең икенсе урожайы йыйнап алынды.

Ҡаҙағстандың, Ҡырғыҙстандың, Украинаның һәм башҡа республикаларҙың күп кенә райондарында шулай уҡ ҡурпы сабыу үткәрелә.

Мәскәү һәм башҡа үҙәк өлкәләрҙең колхоздары ла сентябрь айының тоташлы көндәрен файҙаланалар. Уларҙа шулай уҡ бесән икенсе тапҡыр сабыла башланы.

Мәскәү. Биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалар йыйнау.

Һүрәттә: «Красный пролетарий» станоктар төҙөү заводында Сталин премияһы лауреаты токарь Н. М. Кузьмин Мөрәжәғәткә ҡул ҡуя.

Н. Ситников фотоһы.
(ТАСС фотохроникаһы).

ЯҢЫ КИРБЕС ЗАВОДТАРЫ

РСФСР Төҙөлөш материалдары промышленносе министерствоһының Воронеж, Чиләбе, Ульяновск һәм башҡа өлкәләрҙә төҙөлә торған яңы предприятиелары һәр йыл һайын илгә 300 миллион дана силикат кирбес бирәсәктәр.

Мордва АССР-ында Ставрополь һәм Краснодар крайҙарында, Мәскәү, Ярославль, Тамбов һәм башҡа өлкәләрҙә ҡыҙыл кирбес етештереү буйынса заводтар төҙөлә. Уларҙың һәр ҡайһыһы йылына 12 миллиондан алып 25 миллион данаға тиклем кирбес етештерәсәк.

Бөйөк коммунизм төҙөлештәре райондарында бер нисә эре кирбес заводтары төҙөләсәк. Быйыл уҡ Сталинград комбинатының икенсе нәүбәте стройға инә, ул 56 миллион кирбес эшләй, шулай уҡ Ростов өлкәһендә һәр йыл һайын 60 миллион кирбес бирә торған завод стройға инәсәк.

Яңы заводтарҙа производствоның бөтә төп процестәре механизациялаштырыла.

(ТАСС).

Эре деталдәрҙе сыныҡтырыу өсөн установка

ЛЕНИНГРАД, 14 сентябрь. (ТАСС). Свердлов исемендәге станоктар төҙөү заводының инженерҙәре коллективы металдан эшләнгән эре деталдәрҙең өҫтөн юғары частоталағы токтар менән сыныҡтырыуҙы эшләп сығарҙы һәм юғары экономия биреүсе установканы производствоға индерҙе. Установка 8 метрға тиклемге оҙонлоҡтағы 250—300 миллиметрлы диаметрлыҡтағы деталдәрҙе сыныҡтырыуға мөмкинлек бирә һәм был операцияға электр энергияһын тотоуҙы алты тапҡырҙан да күберәккә ҡыҫҡарта.

Сталинсе „Брдзола“ газетаһының илле йыллығы

Бынан илле йыл элек, 1901 йылдың сентябрендә, Бакуҙа легаль булмаған грузин социал-демократик газета «Брдзола»ның («Көрәш») беренсе номеры сыҡты. Ленинсе «Искра»ның идеяларын эҙмә-эҙ үткәреүсе «Брдзола» газетаһы «Искра»нан ҡала Россияла иң яҡшы марксистик газета ине.

«Брдзола» газетаһы ленинсе «Искра»ның беренсе номеры донъяға сыҡҡандан һуң, 8 ай үткәс барлыҡҡа килде. Был — капитализм үҙенең һуңғы фазаһы империализмға ингән, донъя революцион хәрәкәттең үҙәге Россияға күскән, революцияның гениаль стратегы В. И. Ленин Россияла эшселәр синыфының берҙәм үҙәкләштерелгән партияһын төҙөй башлаған осор ине.

1898 йылда, грузин социал-демократик ойошма «Месаме-даси»ға иптәш Сталин ингәндән һуң, уның эсендә революцион марксистик группа тыуҙы һәм формалашты. Башында иптәш Сталин торған был группа тар түңәрәкле пропагандадан массовый политик агитацияға күсеү өсөн, самодержавиеға һәм буржуазияға ҡаршы асыҡ революцион көрәшкә күсеү өсөн ойошманың оппортунистик күпселегенә ҡаршы көрәш йәйелдерҙе. Шул ваҡытта уҡ Сталин һәм Кецховели легаль булмаған революцион газета сығарыу идеяһын алға ҡуйҙылар.

Ленинсе «Көрәш союзы» өлгөһөндә иптәш Сталин Тифлиста башында үҙәк етәксе группа торған революцион ойошма төҙөнө, был группа легаль булмаған революцион газета сығарыу тураһында ҡарар ҡабул итте. Был маҡсат менән 1900 йылдың гинуар айында иптәш Сталин һәм етәксе партия группаһы Ладо Кецховелиҙе Бакуға ебәрҙеләр. Уға Баку социал-демократик ойошманы ныҡытырға һәм Бакуҙа легаль булмаған типография ойошторорға задание бирелде. (Конспирация маҡсатында легаль булмаған грузин газетаһын Грузиянан ситтә сығарыу уңайлыраҡ ине).

Тифлис етәксе революцион социал-демократтар группаһы һәм иптәш Сталиндең үҙенең туранан-тура һәм системалы ярҙамында Ладо Кецховели 1901 йылда Бакуҙа йәшерен типография ойошторҙо.

Был типография беҙҙең партия тарихендә ҙур роль уйнаны. Бында «Искра»ның номерҙарын һәм «Искра» әҙәбиәтен яңынан баҫыу юлға һалынды. Бында «Брдзола» газетаһы ла баҫылды.

Газета марксизмдең революцион учениеһен яҡланы, самодержавиеға ҡаршы түңәрәк пропагандаһынан массовый-политик көрәшкә күсеүҙең кәрәклеген нигеҙләне. Ул революцияла пролетариат гегемонияһы тураһында гениаль ленинсе идеяны киң пропагандаланы, эшсе синыфының берҙәм үҙәкләштерелгән, монолит партияһын барлыҡҡа килтереү өсөн көрәште. «Брдзола»ның беренсе номерында баҫылған «Редакциянан» һәм «Политик көрәш» тигән мәҡәләләр Лениндең «Искра»лағы «Беҙҙең хәрәкәттең иң кәрәкле бурыстары» һәм «Нимәнән башларға?» тигән атаҡлы мәҡәләләре менән тауыш бирешә.

Иптәш Сталин «Редакциянан» тигән мәҡәләлә «Брдзола»ның бурыстарын билдәләп, былай тип күрһәтте: «...Социал-демократтар органы булған был газета эшселәр хәрәкәтенең башында барырға, уға юл күрһәтергә, уны ялғылышыуҙарҙан һаҡларға тейеш. Ҡыҫҡаһы, газетаның иң беренсе бурысы — эшселәр массаһына мөмкин тиклем яҡыныраҡ тороу, уға даими йоғонто яһай алыу, уның аңлы һәм етәксе үҙәге булыу» (И. В. Сталин. Әҫәрҙәр, 1 том, 8-се бит).

«Брдзола» газетаһы, үҙен дөйөм Россия социал-демократик хәрәкәтенең урындағы органы итеп ҡарап, Закавказьеның революцион пролетариатын дөйөм Россия эшселәр хәрәкәте менән берләштереү өсөн көрәште. Иптәш Сталин «Редакциянан» тигән («Брдзола» № 1) баш мәҡәләлә былай тип яҙҙы: «...грузин социал-демократик хәрәкәте үҙенә айырым бер хәрәкәт түгел, үҙ программаһы булған тик грузин эшселәр хәрәкәте генә түгел, ул бөтә Россия хәрәкәте менән ҡулға-ҡул тотошоп бергә бара һәм, тимәк, Россия социал-демократик партияһына буйһона...» (Шунда уҡ, 6—7-се биттәр).

«Брдзола» Закавказьелә эшселәр хәрәкәтен, крәҫтиәндәрҙең революцион сығыштарын киң яҡтыртты, Закавказье пролетариатының самодержавиеға һәм капитализмға ҡаршы көрәшен күрһәтә барҙы.

Газета номерҙан-номерға иптәш Сталин һәм уның соратниктары яҙған теоретик мәҡәләләр баҫты. Уларҙа ленинсе «Искра» артынан пролетариат көрәшенең мөһим теоретик мәсьәләләре ҡуйылдылар һәм хәл ителделәр. «Брдзола»ның 2—3-сө номерҙарҙа баҫылған «Россия социал-демократик партияһы һәм уның яҡындағы бурыстары» тигән билдәле мәҡәләһендә иптәш Сталин фәнни социализмды эшселәр хәрәкәте менән ҡушыу идеяһын тәрән һәм төрлө яҡлап нигеҙләне. Мәҡәлә Көнбайыш Европа реформаторҙарына — бернштейниансыларға һәм уларҙың эйәрсендәре — рус һәм грузин «экономистары»на ҡаршы юнәлтелгәйне.

Был мәҡәләлә иптәш Сталин берҙәм революцион марксистик партия төҙөүҙең кәрәклеген гениаль нигеҙләне.

Ленинсе «Искра» артынан иптәш Сталин буржуазия йоғонтоһон эшселәр синыфына үткәреүсе булып торған «экономизмдең» реформистик асылын фаш итте. Мәҡәләлә «экономистар» һәм уларҙың көнбайыш Европалағы ревизионист бернштейниансылар йөҙөндәге союзниктары эшселәр синыфының интерестарына хыянат итәләр, тип күрһәтелә.

«Брдзола» газетаһында иптәш Сталин революцияла пролетариаттың гегемонияһы тураһында ленинсе идеяны арымай-талмай пропагандаланы һәм үҫтерҙе. Газетаның беренсе номерында уҡ «Редакциянан» тигән баш мәҡәләлә «...кешелек донъяһын азат итеү һәм донъяға бәхет биреү Россияла һәм гөмүмән бөтә ерҙә тарих тарафынан тик революцион пролетариатҡа ғына йөкмәтелгән...» (шунда уҡ, 8-се бит) икәне һыҙыҡ өҫтөнә алынды. «Россия социал-демократик партияһы һәм уның яҡындағы бурыстары» тигән мәҡәләлә иптәш Сталин был положениене тағы ла тәрәнерәк үҫтерә. Ул ваҡытта яҡынлашып килгән буржуаз-демократик революцияла оппортунистар тарафынан етәкселек итеү роленә билдәләнгән либераль буржуазияның хыянатсыл ролен фаш итеп, иптәш Сталин былай тип яҙҙы: «Эшселәр синыфы ғына ысын демократияның ышаныслы таянысы булып тора. Тик ул ғына ниндәй ҙә булһа бәләй уступка арҡаһында самодержавие менән килешеүгә бармаясаҡ һәм ул, үҙенә конституция ҡурайына ҡушлап татлы йырҙар йырлай башлаһалар ҙа, үҙенең уяулығын юғалтмаясаҡ» (шунда уҡ, 30-сы бит).

Иптәш Сталин мәҡәләһе Грузия һәм Закавказьеның революцион социал-демократтарына яңы типтағы пролетариат партияһын төҙөүҙә ленинсе план өсөн көрәш программаһы булды.

«Гуриянан хатта», «Эске күҙәтеүҙә» һәм башҡа мәҡәләләрҙә һәм заметкаларҙа «Брдзола» пролетариаттың крәҫтиәндәр менән союзы тураһында ленинсе идеяны пропагандаланы. Газета, крәҫтиәндәр бер үҙҙәренең көстәре менән генә үҙ иҙеүселәренә ҡаршы көрәштә еңеп сыға алмайҙар, тип күрһәтә барҙы. Тик пролетариат етәкселегендә бөтә иҙелгән синыфтарҙың берләшкән көстәре менән генә самодержавие ҡолатыла, тип күрһәтте.

Ленин «Нимәнән башларға?» тигән мәҡәләлә былай тип яҙҙы: «...Беҙ бөтөн хөкүмәтенең йөҙөн бөтә халыҡ алдында асыу өсөн трибуна булдырырға бурыслыбыҙ; — социал-демократик газета ошондай трибуна булырға тейеш» (В. И. Ленин, Әҫәрҙәр, 4-се баҫма, 5 том, 10-сы бит).

«Брдзола» был бурысты бик яҡшы үтәп барҙы. Газета конкрет фактарҙа батша самодержавиеһының реакционлығын һәм деспотизмын арымай-талмай фаш итте.

Күп милләтле Закавказьелә «Брдзола» эшселәрҙе һәм крәҫтиәндәрҙе интернациональ туғанлыҡ рухында тәрбиәләне. Уларҙы ул милли мәсьәләне хәл итеүҙә социализмға буйһондорорға саҡырҙы. Газета тик бөтә милләттәге эшселәрҙең милли солидарлығында ғына, уларҙың самодержавиеға ҡаршы берләшеп көрәшеүендә генә — еңеүҙең залогы, тип яҙҙы. Был мәсьәләгә «Милләтселек һәм социализм», «Йөҙ йыллыҡ юбилей айҡанлы» тигән һәм башҡа мәҡәләләр арналды.

Владимир Ильич Ленин милли мәсьәләне марксистик хәл итеүҙең асылын Закавказьелеге иптәштәрҙең дөрөҫ аңлауын күп тапҡырҙар өлгөгә ҡуйҙы.

Газета эшселәр менән тығыҙ бәйләнештә ине. Ул эшселәрҙең Тифлис, Батум заводтарынан һәм фабрикаларынан, шулай уҡ Бакуҙың нефть промыслаларынан һәм Закавказьеның башҡа ҡалаларынан килгән хәбәрҙәрен баҫты. «Брдзола» Россияла революцион сығыштарҙы киң яҡтыртты һәм шуның менән рус пролетариатының данлы көрәш тәжрибәһен Грузия һәм Закавказье хеҙмәтсәндәренең достояниеһе итте.

«Брдзола» газетаһы Закавказьелағе революцион социал-демократик ойошмаларҙы ныҡытыуҙа, эшселәр синыфының берҙәм, монолит партияһын, яңы типтағы партияны төҙөүҙә, 1905 йылғы революцияны әҙерләүҙә айырыуса күренекле роль уйнаны.

Ленинсе «Искра» «Брдзола» газетаһының сығыуын мөһим һәм ҙур ваҡиға итеп баһаланы. «Брдзола», «Искра» кеүек үк, коллектив пропагандист, агитатор һәм ойоштороусы булды.

Күп милләтле Закавказьеның ҡатмарлы шарттарында «Брдзола» газетаһы, э һуңыраҡ «Пролетариатис Брдзола», «Искра» һәм һуңынан «Пролетарий» менән тығыҙ бәйләнештә иптәш Сталин етәкселегендә Ленин идеяларын пропагандалап һәм үҫтереп, большевиктар позицияһын яҡлап, ғәйәт ҙур идея һәм ойоштороу эше үткәрҙе.

Шулай итеп, кешелектең бөйөк юлбашсылары Ленин һәм Сталин, большевиктар партияһының нигеҙен һалып, пролетариатты бер үк юлдар менән һәм бер үк бөйөк маҡсатҡа алып барҙылар.

Ш. Чивадзе.

Баржалар Куйбышевҡа китә

Өфө судноларҙы ремонтлау заводының коллективы производствола ҙур еңеүҙәргә өлгәште. Улар беренсе тапҡыр металл менән ҡапланған баржа эшләнеләр. Был баржа 27 августа стапелдән һыуға төшөрөлдө.

Завод коллективы өсөн яңы баржалар төҙөү был производстволағы яңы тармағы булып тора. Әлек завод цехтарында Агиҙел пароходствоһы флотилияһын ремонтлау һәм ҙур булмаған пар ҡаҙандарын ғына төҙөү эштәре башҡарыла ине.

Коллектив махсус заказды алғас та [illegible]

Баржа, завод инженерҙарының һәм эшсе стахановсыларының тәҡдиме буйынса, секциялап йыйыу ысулы менән төҙөлдө. Хәҙер был баржаға әҙерләү һәм һыуға төшөрөү эштәре тамамланып килә. Тиҙҙән ул Волга йылғаһына буксирланып, «Куйбышевгидрострой» флотилияһы составына ингәсәк.

Завод коллективы Куйбышев ГЭС төҙөлөшө өсөн тағы ике баржа эшләп бирергә вәғәҙә бирҙе.

А. Сафонов.

НАМЫҪЛЫ ХЕҘМӘТ

Туймазы районы [illegible] нефть сығарыу [illegible]

[illegible]

М. Тимербулатов,
промыселдың операторы.

Эшсе йәштәр мәктәбе

Өфө ҡалаһы Ленин районы эшсе йәштәр мәктәбендә 1951—1952 уҡыу йылы ҙур күтәренкелек менән башланды. [illegible]

Мәктәп коллективы яңы уҡыу йылына әҙерлеккә күп көс һалды. [illegible] Был йылда бында 251 кеше уҡыясаҡ.

Г. Сафин.

ПРОФСОЮЗ ТОРМОШО

Завком стахановсы завод өсөн көрәшә

Өфө ауыл машиналары заводы профсоюз ойошмаһының отчет-һайлау йыйылышында эшселәр завкомды стахановсы завод өсөн көрәштә [illegible]

[illegible]

З. Фәттахов.

„Совет Башҡортостаны“ материалдары буйынса

„Мал аҙығы әҙерләүҙе өҙәләр“

Ошо исем менән газетабыҙҙың 143-сө номерендә урынлаштырылған хәбәр тураһында Баҡалы район советы исполкомы редакцияға былай тип хәбәр итте:

— Газеталағы хәбәр буйынса урынға барып тикшереү үҙғарылды һәм унда асылған етешһеҙлектәр район советы исполкомында, шулай уҡ «Красный октябрь», Ленин, Ворошилов, Салауат исемендәге колхоздарҙың правление ултырыштарында ҡаралды.

Общественный малдарҙы аҙыҡ һәм йылы торлаҡтар менән тәьмин итеү өсөн район ойошмалары һәм колхоздар тарафынан практик саралар күрелә.

Партия ойошмаларының эш тәжрибәләренән

Партияның тәүге ойошмалары секретарҙәре урынбаҫарҙарын тәрбиәләү

Партияның тәүге ойошмалары, билдәле булыуынса, беҙҙең большевиктар партияһының нигеҙен тәшкил итәләр. Беҙҙең хужалыҡ-политик уңыштарыбыҙ уларҙың активлегенә һәм боевой һәләтлегенә бәйләнгән. Шуға күрә ВКП(б) Үҙәк Комитеты һәм халыҡтарҙың бөйөк юлбашсыһы иптәш Сталин партияның тәүге ойошмаларын ныҡытыуға ғәйәт ҙур иғтибар бирә.

Практика бөтә коммунистар ҙа партия тормошонда актив ҡатнашҡан ерҙә генә партияның тәүге ойошмаһы көслө һәм актив булыуын күрһәтте. Ләкин бөтә коммунистарҙы ла актив эшкә йәлеп итеүгә тик партияның тәүге ойошмаһы секретареның бер үҙенең генә көсө етмәй. Бында секретарҙар генә түгел, бәлки урынбаҫарҙар ҙа беренсе дәрәжәлеге ролде уйнарға тейештәр.

Партия ойошмаһы ғәҙәттә секретарь һәм урынбаҫар һайлай. Уларға партия етәкселеген ғәмәлгә ашырыу ышанып тапшырыла. Шуға күрә тик секретарҙан генә түгел, бәлки урынбаҫарҙарҙан да партия ойошмаһының ышанысын аҡлау талап ителә. Күпселек урынбаҫарҙар быны аңлайылар һәм партия массаһының ышанысын юғары баһалайҙар, партия йыйылыштарының ҡарарҙарын намыҫ менән үтәйҙәр, үҙҙәре лә актив эшләйҙәр һәм үҙҙәре артынан массаны алып баралар.

Ләкин шуны әйтергә кәрәк, партияның тәүге ойошмаларында партия ойошмаһы секретарҙәре урынбаҫарҙарының роле һәм әһәмиәте һуңғы ваҡытта тиклем түбәнәйтелеп килене. Был хаталарҙы һәм етешһеҙлектәрҙе төҙәтеп, беҙ партия ойошмалары секретарҙәренең урынбаҫарҙары менән эште бер аҙ тиклем яҡшыртып алдыҡ һәм шуның менән уларҙың ролен һәм активлеген күтәрҙек.

Партияның тәүге ойошмаларындағы түбәнге партия активы иҫәбендә тик секретарҙар генә түгел, бәлки уларҙың урынбаҫарҙары ла ҙур роль уйнайҙар. Секретарҙарҙың урынбаҫарҙары партияның яңы работниктарын үҫтереүҙә мөһим резервы булып торалар. Улар күп һанлы. Тик беҙҙең ҡалала ғына уларҙың һаны 300 кешегә етә. Билдәле, был ғәйәт ҙур көс. Күп нәмә был көстән нисек файҙаланыуға, уларҙың нисек урынлаштырылыуына, уларға ниндәй даими поручениелар бирелеүенә һәм уларҙың уны нисек үтәүҙәренә бәйләнгән.

ВКП(б)-ның Черниковск ҡала комитеты һуңғы ваҡыттарҙа партия ойошмалары секретарҙәренең урынбаҫарҙарын ВКП(б)-ның ҡала комитеты бюроһына, пленумына һәм актив йыйылышына мәсьәләләр әҙерләүгә йәлеп итте. Был уларҙың партия эшенә, ойоштороу-партия һәм партия-политик эштә ыңғай тәжрибәләрҙе таратыуға иғтибарҙарын көсәйтте. Был өлгөлә күп парткомдар, партбюролар һәм партияның тәүге ойошмалары шулай уҡ эш алып бара башланылар. Күп ваҡиғаларҙа рядовой коммунистарҙың төркөмөнә урынбаҫарҙар етәкселек итеп, теге йәки был участкалары эштең торошон тикшерәләр. Улар етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүгә өлгәшәләр, хужалыҡ һәм общественный ойошмаларға партия органдарының ҡарарҙарын үтәүҙә ойоштороу эшендә ярҙам итәләр.

Урынбаҫарҙарҙың даимилеген һаҡлау бик мөһим. ВКП(б)-ның ҡала комитеты урынбаҫарҙарҙы алыштырырға тырышмай. Партия ойошмаларында үткәрелгән һуңғы һайлауҙарҙа етәкселеккә 52 урынбаҫар килде, уларҙың 29-ы яңы ойошторолған партия ойошмаларында һайланды, ҡалғандары партия ойошмалары секретарҙәре итеп үрләтелгән урынбаҫарҙар урынына һайландылар. Был беҙгә партия ойошмаһы секретарҙәренең урынбаҫарҙары иҫәбенән күп кенә етәксе работниктар үҫтереүгә ярҙам итте.

Партия ойошмаларының секретарҙәре урынбаҫарҙарҙың ролен һәм әһәмиәтен аңлаһындар өсөн, ВКП(б)-ның ҡала комитеты быйыл секретарҙарҙың һәм урынбаҫарҙарҙың махсус кәңәшмәһен үткәрҙе. Унда партия-политик һәм хужалыҡ эшен дөрөҫ бәйләп алып барыу тураһында мәсьәлә тикшерелде. Былар бөтәһе лә секретарҙарға ла, урынбаҫарҙарға ла ғәйәт ҙур ярҙам итте. Уларҙың күпселеге активерак эшләй, партия эшендә яҡшыраҡ ҡатнаша башланы.

Мәҫәлән, быйылғы кәңәшмәнән һуң электр лампалары заводы партбюроһы секретарының урынбаҫары Конюхов, Черниковск төҙөлөш тресының ағас эшкәртеү комбинаты партия ойошмаһының секретаре урынбаҫары Юзкин һәм башҡа шундай бик күп иптәштәр партия ойошмаларының тормошонда тәрән һәм күп төрлө эш алып бара башланылар.

Химия продукттары эшләү заводының партбюро секретары урынбаҫары иптәш Ермакованың эшенә айырыуса туҡталып үтергә кәрәк. Ул башҡа эштән бушатылмаған партия работнигы, смена начальнигы булып эшләй. Производствола эше бик күп булыуға ҡарамаҫтан, ул партия эшендә актив ҡатнаша. Ул систематик рәүештә коммунистарҙы эшмәкәрлектәре менән таныша, һәр ваҡыт массалар араһында була, бик күп мәсьәләләрҙе үҙ алдына хәл итә.

Байтаҡ ҡына алдынғы стахановсы эшселәр урынбаҫарҙар булып эшләйҙәр һәм үҙ эштәрен яҡшы башҡаралар. Мәҫәлән, оператор булып эшләүсе иптәш Полякова нефть эшкәртеү заводының 7-се номерлы цехында партия ойошмаһы секретареның урынбаҫары булып тора. Ул цех партия ойошмаһының эшендә генә түгел, шулай уҡ завод һәм ҡала партия ойошмаларының эштәрендә лә актив ҡатнаша. Уның производстволағы эше шундай, ул эш ваҡытында хатта ҡыҫҡа ғына срокҡа ла эш урынынан китә алмай. Шуға ҡарамаҫтан, ул эштән һуң ҙур ойоштороу эштәре алып бара. Һәм ул айырым поручениелар буйынса ғына түгел, ә массовый-политик эшкә етәкселек итә, систематик рәүештә цех коллективының дөйөм йыйылыштарын үткәрә, эшселәрҙе производство программаларын үтәүгә һәм арттырып үтәүгә, алынған йөкләмәләрҙе срогынан алда үтәүгә мобилизовать итә.

Бындай миҫалдарҙы бик күп килтерергә мөмкин. Ләкин беҙҙә етешһеҙлектәр ҙә аҙ түгел әле. Партия ойошмалары секретарҙәре урынбаҫарҙарының байтаҡ өлөшө һаман да ҡәнәғәтләнерлек эшләмәй әле. Был төңгәлдә бөтәһенән элек партком, партбюро һәм партияның тәүге ойошмалары секретарҙәре ғәйепле. Уларҙың ҡайһы берҙәре үҙҙәренең урынбаҫарҙарын баһалап еткермәйҙәр, уларҙың ролдәрен түбәнәйтәләр, уларға билдәле эш участкалары бирмәйҙәр. Партия ойошмаларының секретарҙәре урынбаҫарҙарға бирелгән эште контроль аҫтына алмайҙар, уларҙы өйрәтмәйҙәр һәм ярҙам итмәйҙәр, бөтә эште үҙ өҫтәренә алалар, шул-арҡала бөтә эшкә лә етешә алмайҙар һәм байтаҡ етешһеҙлектәргә юл ҡуялар.

Беренсе номерлы ТЭЦ-тың партбюро секретаре иптәш Жетишев үҙ-үҙенән бик ҡәнәғәт булып, «Ликгузов һәм Егоров иптәштәр урынбаҫарҙар булып ҡына иҫәпләнәләр, фактик алғанда, эшләмәйҙәр» — ти. Ләкин иптәш Жетишев үҙенә ҡарағанда һыҙымта яһамай, уларҙың эшләмәүендә иң тәүҙә үҙе ғәйепле икәнен аңламай. Уның ике урынбаҫары ла техник яҡтан да, политик яҡтан да грамоталы иптәштәр, производствола билдәле кешеләр булыуы менән характерлеләр. Ләкин улар партия эшенә йәлеп ителмәгәндәр, уларҙы хатта партия йыйылыштарында ла тәнҡитләмәйҙәр, уларҙың етешһеҙлектәре тураһында секретарь үҙе лә бер һүҙ әйтмәй.

Партия ойошмаһы секретарҙәре урынбаҫарҙарына даими поручениелар урынына айырым поручениелар сиктән тыш күп бирелә. Мәҫәлән, «Востокнефтестрой» тресында партия ойошмалары секретарҙәренең 24 урынбаҫары бар. Уларҙың күбеһенең даими поручениелары юҡ. Партком секретаре иптәш Марагин «урынбаҫарҙар поручениелар буйынса эшләйҙәр» ти. Ул быны менән ҡәнәғәт. Ул партия ойошмалары секретарҙәре урынбаҫарҙарының айырым поручениеларҙа үҙҙәренең ойоштороу һәм политик һәләтлектәрен тулы көстә йәйеп ебәрә алмағанлыҡтарын күҙ алдына килтереп баҫтыра алмай.

Килтерелгән миҫалдар партия ойошмаларының күп кенә секретарҙәре үҙҙәренең урынбаҫарҙарын эштә тейешенсә файҙаланмауҙары, уларҙың «пассив» кешеләр иҫәбенә сығыуҙарына булышлыҡ итмәүҙәре, уларҙың эшенең мөһимлеген баһалап еткермәүҙәре тураһында һөйләйҙәр. Урынбаҫарҙың ролен баһалап еткермәү, ул партбюроның башҡа члендарын, активистарҙы һәм рядовой коммунистарҙы актив эштән ситләштереүгә алып бара.

ВКП(б)-ның Черниковск ҡала комитеты хәҙер был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өҫтөндә эшләй. Беҙ ҡыҫҡа срокта партия ойошмалары секретарҙәре урынбаҫарҙарының ролен күтәрергә уйлайбыҙ. Был маҡсат менән беҙ ошо арала ВКП(б) ҡала комитетында бөтә секретарҙарҙың һәм уларҙың урынбаҫарҙарының кәңәшмәһен йыйнауҙы билдәләнек. Унда уларға партия ойошмаһы секретарҙәре урынбаҫарҙарының роле һәм әһәмиәте аңлатыласаҡ, тәүге ойошманың партия етәкселеге эше системаһында секретарҙың һәм урынбаҫарҙың үҙ-ара мөнәсәбәте тураһында һөйләнәсәк, был өлкәлә йыйналған ыңғай тәжрибәләрҙе таратыу һәм принципиаль большевистик тәнҡитте йәйеп ебәреү мәсьәләләре тикшереләсәк.

Партияның ҡала комитеты партия ойошмалары секретарҙәре урынбаҫарҙарының семинар занятиеларын үткәреү һәм уларҙы инструктировать итеү өсөн махсус план төҙөнө. Урынбаҫарҙарҙың күбеһе инженерҙар һәм техниктар, уҡытыусылар һәм врачтар, алдынғы стахановсылар. Шулай ҙа уларҙың партия эшендә кәрәкле тәжрибәләре юҡ. ВКП(б) ҡала комитетында уларҙы ойоштороу-партия һәм партия-политик эш мәсьәләләре буйынса инструктировать итеү өсөн айырым темаларҙы ВКП(б) ҡала комитетының секретарҙәре һәм бүлек мөдирҙәре әҙерләйҙәр. Был эшкә шулай уҡ партком, партбюро, партия ойошмалары секретарҙәре лә йәлеп ителәләр.

ВКП(б)-ның ҡала комитеты аппаратында партия ойошмалары секретарҙәренең урынбаҫарҙарын урындарҙа инструктировать итеү мәсьәләһе буйынса, уларҙы алға табан үҫтереү һәм ҙурыраҡ эшкә үрләтеү буйынса, уларҙың эшмәкәрлеген тикшергәндә һәр бер кешегә дифференциаль ҡараш булдырыу буйынса махсус кәңәшмә үткәрелде.

Партияның Черниковск ҡала комитеты ҡулында мөһим документ — ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә Комитетының пленумы ҡарары бар. Ул Черниковск ҡала комитетының отчет докладына буйынса сығарылған ҡарар. Беҙ был ҡарарҙы тормошҡа ашыраҡ үтәү өсөн юлдар әҙерләйбеҙ. Был төңгәлдә партбюро һәм партия ойошмалары секретарҙәренең урынбаҫарҙары менән эште йәйелдереүҙе мөһим сараларҙың береһе итеп иҫәпләйбеҙ. Был беҙгә партияның тәүге ойошмалары эшен юғарыраҡ кимәлгә күтәрергә, парткомдарҙың, партбюроларҙың члендарын, бөтә активистарҙы һәм рядовой коммунистарҙы активлаштырыуға мөмкинлек бирер. ВКП(б) ҡала комитеты был бурысты хәл итеү менән ойоштороу-партия һәм партия-политик эште көсәйтеү, промышленность һәм предприятиеларҙың производство пландарын срогынан алда үтәү, партия һәм хөкүмәттең мөһим ҡарарҙарын, бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталиндең күрһәтмәләрен тормошҡа ашырыу өсөн бөтә сараларҙы күрер.

Ш. Пацурия,
ВКП(б)-ның Черниковск ҡала комитеты секретаре.

СОВЕТ ТӨҘӨЛӨШӨ

Ҡалтасы район Советенең эшендәге серьез етешһеҙлектәр

Урындағы Советтәргә булып үткән һайлауҙар ваҡытында Ҡалтасы районы һайлаусылары бик күп тәҡдим һәм тәнҡит замечаниелар индергәйнеләр. Улар, ғәҙәттә, урындағы Советтарҙың эшмәкәрлектәрен артабан күтәреүгә йүнәлтелгәндәр.

Район Советы һәм ауыл Советтәре был тәҡдимдәрҙе өйрәнергә, уларҙы тормошҡа ашырыу сараларын билдәләргә тейеш ине. Ҡыҙғаныска ҡаршы, район Советы исполкомы ла, шулай уҡ ауыл Советтәре лә уларҙың әһәмиәтен баһалап еткермәгәндәр. Хатта был тәҡдимдәр район Советенең сессияһында ла, исполкомдың ултырышында ла ҡаралмаған.

Район Советы исполкомы председателе иптәш Шәймәрҙанов һайлаусыларҙың тәнҡиттәренә, биргән наказдарын үтәүгә бындай ғәмһеҙ мөнәсәбәт итеү, ул большевистик етәкселеккә хас булмаған нимә икәнен, массанан ситләшеү, тәнҡиткә иғтибар бирмәү икәнлеген онотҡан, күрәһең. Ә фактар шул турала һөйләйҙәр бит!

Мәҫәлән, һайлауҙар ваҡытында районның һайлаусылары дауалау һәм башҡа учреждениеларҙың эштәрен яҡшыртыу мәсьәләһен ҡуйғайнылар. Ләкин тикшереү һөҙөмтәһе дауалау учреждениеларенең халыҡты насар хеҙмәтләндергәнлектәрен күрһәтте. Был учреждениеларҙа ҡышҡы шарттарҙа эшләүгә әҙерлек сиктән тыш насар. Ремонт һуҙылып бара. Бер генә дауалау учреждениеһе өсөн дә утын ташылмаған.

[illegible]инск больницаһында ремонт бөтмәгән, утын менән дә тулыһынса тәьмин ителмәгән. 400 кубометр урынына бары 200 кубометр әҙерләнгән. Ләкин уның бер генә кубометры ла ташылмаған. Калегин больницаһы өсөн хатта ошо көнгә тиклем бер генә кубометр ҙа утын әҙерләнмәгән. Районның 19 фельдшер-акушер һәм 13 трахомотоз пунктының да яғыулыҡ менән хәле шулай тревогалы тора. Был медпункттарҙың биналарына ремонт яһала итеһә лә, күп йылдарҙан бирле ремонт үткәрелмәй. Утын менән тәьмин ителмәүҙәре арҡаһында ҡыш көндәрендә медпункттарҙа бик һалҡын була.

Кучаш ауыл Советендәге фельдшер пунктының бинаһы бөтөнләй юҡ, ул ауыл Советенең канцелярияһына урынлаштырылған. Унда эшләүгә һис мөмкинлек юҡ. [illegible] ауыл Советендәге фельдшер пункты бынан бишенсе урынға күсерелгән, хатта уны иген келәтенә урынлаштырыуға тиклем барып еткәндәр.

Был ҙур етешһеҙлектәр район Советы исполкомының, шулай уҡ ауыл Советтәренең дә дауалау учреждениелары эше менән ҡыҙыҡһынмауҙары арҡаһында килә. Бөтә 7 ай буйына бер генә дауалау учреждениеһенең дә эше тикшерелмәгән. Һәм был хатта сессияларҙа, исполкомдың ултырыштарында мәсьәлә ҡаралмаған. Дауалау учреждениеларенә эште яҡшыртыуҙа практик ярҙам күрһәтелмәй.

Советтәрҙең эшендә мөһим роль тотҡан даими комиссиялар менән эшләү мәсьәләһе лә үҙ ағышына тапшырылған. Комиссия председателдәре менән семинарҙар, кәңәшмәләр үткәрелмәй, уларҙың эштәрен йәнләндереү сараһы күрелмәй. Ошолар һөҙөмтәһендә лә район Советенең даими комиссиялары (бюджет комиссияһынан башҡалары) тик ҡағыҙҙа ғына иҫәпләп йөрөтәләләр. Комиссия ойошторолған көндән алып, 7 ай ваҡыт эсендә бер генә ултырыш та үткәрелмәгән. Ауыл хужалығы, һаулыҡ һаҡлау, урындағы промышленность, сауҙа, юл төҙөлөшө, мәғариф, тәҙҙекләндереү комиссияларының эш пландары юҡ.

Урындағы Советтәрҙең ойоштороу-массовый эштәре кимәле түбән. Район Советы исполкомы үҙенең ултырыштарында хужалыҡ эшмәкәрлегенә ҡағылышлы күп мәсьәләләрҙе тикшергән булһа ла, ойоштороу-массовый йәки культура-ағартыу эштәре буйынса ауыл Советтәренең отчеттарын ҡуйып тикшермәй. Ауыл Советтәре исполкомдарының эшен өҫтән-өҫтән генә ҡарау менән сикләнә. Мәҫәлән, район Советы исполкомы үҙенең ултырышында Кучаш, Ҡачмаш ауыл Советтәренең отчеттарын тыңланы. Ләкин был мәсьәлә ултырышҡа ашыҡ-бошоҡ ҡына әҙерләнде. Ҡабул ителгән ҡарарҙар ҙа трафарет төҫлө, унда тәжрибә алырлыҡ нәмә юҡ.

Район Советы шулай уҡ предприятиеларҙең һәм колхоздарҙың хужалыҡ эшмәкәрлегенә бәйләнешле мәсьәләләрҙе тикшереүгә лә формаль мөнәсәбәт итә. Ултырыштың көн тәртибенә бик күп мәсьәләләр ҡуйылғанлыҡтан, улар күбеһенсә өҫтән генә ҡаралалар, тейешле анализ яһалмай.

Мал торлаҡтары, ҡош торлаҡтары төҙөү эше әҙәлгән. Күп колхоздарҙа күҙҙә тотолған торлаҡтарҙы һалырға ла башламағандар әле. Сөнки район Советы һәм уның колхоздар төҙөлөшө бүлеге төҙөлөш эштәренә контроллек итмәйҙәр. Красноҡолм, Ново-Ашит, Калегин, Кучаш һәм башҡа күп кенә ауыл Советтәрендә культура, һаулыҡ һаҡлау, төҙөлөш эштәре, социалистик ярыш мәсьәләләре менән бөтөнләй шөғөлләнмәйҙәр, тип әйтерлек.

Сессияларҙы үткәреү сроктары тупаҫ боҙола. Мәҫәлән, Калегин ауыл Советы ғинуар, февраль, март айҙарында бер генә тапҡыр ҙа сессия уҙғармаған. Красноҡолм ауыл Советы ни бары ике тапҡыр ғына сессия үткәргән. Исполкомдың ултырышы бер тапҡыр ҙа үткәрелмәгән. Үткәрелгән сессияларҙың протоколдары төҙөлмәгән.

Районда Советтәрҙең сессион эштәрен баһалап еткермәү, сессияларҙы әҙерлекһеҙ үткәреү урындағы Советтәрҙең һәм депутаттарҙың активлеген күтәреүгә, тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитте йәйелдереүгә ҡамасаулыҡ итеүсе сәбәптәрҙең береһе булып тора.

Депутаттар менән конкрет эш алып бармау, юғары органдарҙың күрһәтмәләре һәм үҙ ҡарары үтәлешен тикшермәү Ҡалтасы районында урындағы Советтәрҙең ойоштороу-массовый эшендә, политик-хужалыҡ бурыстарын хәл итеүҙә серьез етешһеҙлектәргә килтерҙе.

Районның урындағы Советтәренә үҙҙәренең эшендә булған был ҙур етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү һәм районды алдынғылар сафына сығарыу өсөн бөтә мөмкинлектәр бар. Бының өсөн Советтәрҙең ойоштороу-массовый эшен, депутаттар һәм даими комиссиялар менән эшләүҙе бөтә яҡлап йәйелдереп ебәрергә кәрәк.

Ә. Хәлиуллин,
Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советенең ойоштороу-инструкторлыҡ бүлеге инструкторы.

Предприятиеләрҙең колхозға ярҙамы

Быйыл урожай йыйнауҙа һәм государствоға иген тапшырыуҙа Черниковск ҡалаһы предприятиелары Бөрө районы колхоздарына ҙур ярҙам күрһәттеләр.

Мәҫәлән, тик бер көндә генә 30 йөк машинаһы ярҙамында 36 мең бот иген тапшырылды. Государствоға иген тапшырыуҙа шоферҙарҙан Рыбалко, Шванников һәм Грецкевич иптәштәр айырыуса яҡшы эшләйҙәр. Ҡаланың 5-се номерлы һөнәрселек училищеһе шоферы иптәш М. Хәсәнов үҙ машинаһында 64 тонна иген тапшырҙы.

Черниковск ҡалаһы предприятиелары машиналары әҙерләү пункттарына 100 мең ботҡа яҡын иген ташынылар.

КИЛӘҺЕ ЙЫЛ ҺАБАН АШЛЫҠ КУЛЬТУРАЛАРЫ СӘСЕЛӘСӘК БӨТӘ МАЙҘАНДЫ ТУНҒА ҺӨРӨП ҠАЛДЫРАЙЫҠ!

Тунға һөрөүҙе 25 сентябргә тамамлау өсөн

Ҡандра районы үткән йыл көҙ 1951 йылдың бөтә яҙғы сәсеү майҙанын тунға һөрөп ҡалдырғайны. Был яҙғы сәсеүҙе иртә срокта, яҡшы сифатлы итеп үтәүгә мөмкинлек бирҙе.

Тунға һөргән ергә яҡшы сифатлы итеп сәсеү үткәреү һөҙөмтәһендә күпселек колхоздар бөртөклө культураларҙан юғары урожай алдылар. Мәҫәлән, «Победа» колхозы арыштың гектарынан уртаса 17, бойҙайҙың гектарынан 13—14 центнер, «Ҡыҙыл маяҡ», «Трактор» колхоздары 15-әр центнер урожай алдылар. Был колхоздар, барлыҡ культуралар буйынса государствоға иген тапшырыу планын 1 сентябргә үк арттырып үтәп, 1952 йылғы яҙғы сәсеү өсөн яҡшы сифатлы орлоҡ һалдылар.

Быйыл район колхоздары 26.000 гектар майҙанда тунға һөрөп ҡалдырырға тейештәр. Иптәш Сталинға яҙған хатта, районның колхоздары 1952 йылда һабан ашлыҡ культуралары сәселәсәк бөтә майҙанды тунға һөрөп ҡалдырырға, тунға һөрөү планын 100 процентҡа үтәргә йөкләмә алғайнылар.

Помағужа районы игенселәренең тунға һөрөүҙе 1 октябргә яҡшы сифатлы итеп тулыһынса үтәргә саҡырыуҙары райондың колхоздары һәм механизаторҙары араһында ҡайнар отклик тапты. Саҡырыуға яуап итеп, МТС-тарҙың механизаторҙары һәм колхоз һабансылары, тунға һөрөүҙе срогынан алда үтәргә конкрет йөкләмәләр алып, эште тағы ла көсәйттеләр.

Ҡандра МТС-ының алдынғы трактор бригадаһы бригадиры иптәш Дәүләтшин 1100 гектар майҙанда тунға һөрөү планын 25 сентябргә үтәү өсөн ярышҡа сыҡты.

Киров исемендәге колхозды хеҙмәтләндереүсе иптәш Сәлимъянов бригадаһы трактористәре лә яҡшы күрһәткестәр бирәләр.

МТС коллективы 12000 гектар майҙанда тунға һөрөү, 2000 гектар ҡара пар һөрөүҙе 25 сентябргә үтәргә йөкләмә алды.

Колхоздарҙың үҙ резервтары менән дә тунға һөрөү көсәйтелде. Чапаев исемендәге колхоз быйыл көҙ 1000 гектарҙан артыҡ майҙанда ер һөрөп ҡалдырырға тейеш. Колхозсылар, Помағужа районы игенселәренең йөкләмәһен өйрәнгәндән һуң, тунға һөрөүҙе срогынан алда — 25 сентябргә үтәргә һүҙ бирҙеләр. Шунан сығып, тунға һөрөүгә өҫтәмә көс бүленде, һәм һәр бер һабансыға сезон заданиелары еткерелде. Һабансылар араһында социалистик ярыш киң йәйелдерелде. Мәсәлимов, Вильданов, Ғаббәсов иптәштәр 0,60 гектар урынына 0,75—0,80 гектар ер һөрәләр.

«Өс ҡайын», «Правда», Мичурин исемендәге колхоздарҙа ла тунға һөрөү эше көсәйтелде.

Ғ. Ғәзизуллина.

Баймаҡ МТС-ында

Баймаҡ МТС-ы механизаторҙары иптәш Сталинға биргән вәғәҙәне үтәү өсөн фиҙакәр көрәшәләр.

Улар араһында ойошторолған социалистик ярыш иңғай һөҙөмтәләр бирҙе. МТС механизаторҙары колхоздар менән төҙөшкән договорҙы срогынан 7 көн алда үтәп сыҡтылар. Комбайндар менән 11.300 гектар урынына 11.450 гектар майҙандың ашлығын урып-йыйнанылар.

МТС механизаторҙары хәҙер колхоздарҙа тунға ер һөрәләр.

И. Зарипов.

Тыныслыҡты нығытыу өсөн

Шишмә МТС-ының барлыҡ трактор бригадаларында ла биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пактын төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә СССР-ҙа ҡултамғалар йыйнау тураһында Тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитетының ҡарары өйрәнелде. Механизаторҙар был ҡарарҙы ҙур хуплау һәм күтәренке күңел менән ҡаршыланылар. Улар Мөрәжәғәткә берҙәм ҡул ҡуясаҡтарын һәм үҙҙәренең ҡултамғаларын илебеҙҙең экономик ҡеүәтен артабан нығытыу хөрмәтенә фиҙакәр хеҙмәт менән нығытасаҡтарын белдерҙеләр.

Трактористар социалистик Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен артабан нығытыу, алдағы йылда юғары урожай алыуға нигеҙ һалыу өсөн тыныслыҡ вахтаһына баҫтылар. Социалистик ярыш һуңғы көндәрҙә тағы ла киң ҡолас алды.

Шишмә районының иң ҙур ауыл хужалығы артелдәренән һаналған Ленин исемендәге колхозды 9-сы номерлы трактор бригадаһы хеҙмәтләндерә. МТС механизаторҙары бында мул урожайҙы юғалтыуһыҙ йыйнап алдылар. Механизаторҙарҙың намыҫлы хеҙмәте арҡаһында колхоз государствоға иген тапшырыу эшен срогынан алда тамамланы, һәр хеҙмәт көненә икешәр килограмм ярым игенде авансылата бирҙе. Улар тунға һөрөү эштәрен дә үҙ ваҡытында һәм юғары сифатлы итеп башҡарыуҙы төп бурыс итеп ҡуйҙылар.

Был бурысты намыҫ менән үтәү өсөн көрәш дауам итә. Яңы социалистик йөкләмәләр алына.

— Мин тыныслыҡты яҡлау тураһындағы ВЦСПС-тың мөрәжәғәтен ентекләп өйрәндем, — ти Ленин исемендәге колхозда эшләүсе трактор бригадаһы бригадиры иптәш Миңнеәхмәт Байбурин. — Бөтә совет халҡы кеүек үк, мин дә тыныслыҡты яҡлайым һәм Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйырға бөгөндән әҙермен. Беҙ тыныслыҡ вахтаһында торабыҙ. Мин үҙемдең бригада члендәре менән тунға һөрөүҙе юғары сифатлы итеп 25 сентябргә тулыһынса үтәргә йөкләмә алам. МТС-тағы бөтә трактор бригадаларын да үҙем менән тиңләшергә саҡырам. Был беҙҙең тыныслыҡ өсөн вкладыбыҙ булыр.

Алдынғы трактор бригадаһының саҡырыуы механизаторҙар араһында ҙур хуплау тапты. Имаев, Чуренко иптәштәр етәкселек иткән трактор бригадалары был саҡырыуға иң әлек яуап бирҙеләр һәм улар ҙа күтәренке социалистик йөкләмәләр алдылар.

Трактор бригадаларында тунға һөрөүҙе срогынан алда үтәү өсөн көрәш дауам итә.

Агроном С. Малинов.

Сменаға ун алты гектар

Тунға һөрөүҙе агротехник сроктарҙа үткәреү юғары урожайҙың нигеҙен тәшкил итә. Былтыр беҙ 500 гектар самаһы ерҙе август айында һөрөп ҡалдырғайныҡ. Уның урожайы, сентябрҙә һөргәнгә ҡарағанда, ике тапҡырға артыҡ булды. Ошоно күҙ уңында тотоп, беҙ быйыл «Серп и молот» колхозы баҫыуҙарында тунға һөрөүҙе август айының башында уҡ йәйелдереп ебәрҙек.

Урожай йыйнауҙың ҡайнар көндәре булыуға ҡарамаҫтан, тунға һөрөүгә бригаданың ҡеүәтле ике тракторын бүлдек. Улар менән беҙҙең алдынғы работниктарыбыҙ Е. Павлов, Е. Одинцов һәм башҡалар идара итәләр. Улар көндөҙ комбайн йөрөтәләр, ә төндә ер һөрәләр. Трактористарҙан В. Кожанов һәм И. Нияскин кеүек алдынғы механизаторҙар сменаға 14,40 гектар урынына 16 гектар ер һөрәләр.

Был уңыштың сере ябай. Мраҡ МТС-ы дирекцияһы һәм колхоз правлениеһе беҙҙең етештереүсәнле эшләүебеҙ өсөн бөтә шарттарҙы тыуҙырҙылар. Тракторҙар һәм һабандар кәрәкле запас частәр менән тәьмин ителгән. Техник сәбәптәр буйынса машиналарҙың туҡтап тороуына юл ҡуймайҙар. Яғыулыҡ һәм һыу өҙлекһеҙ ташылып тора. Баҫыуҙа дөйөм туҡланыу ойошторолдо.

Был хәстәрлеккә трактористар намыҫлы хеҙмәт менән яуап бирәләр. Тыныслыҡ вахтаһына баҫып, улар ҡиммәтле эш ваҡытының һәр минутын рациональ файҙаланыуға өлгәшәләр. Тракторҙарға яғыулыҡ һәм һыу һалыу бары тик бураҙнала ғына үткәрелә. Колхоз баҫыуҙары тигеҙ. Был трактористарға машиналарҙы күп ваҡыт III тиҙлектә йөрөтөргә мөмкинлек бирә.

Ошолай эшләү һөҙөмтәһендә беҙ быйыл 600 гектар майҙанды тунға һөрҙөк. Ҡалған 140 гектар ер 20 сентябргә һөрөлөп бөтөрөләсәк. Бригада 2400 килограмм яғыулыҡҡа экономия яһаны. Был беҙҙең тыныслыҡ эшенә вкладыбыҙ булыр.

Р. Нияскин,
Мраҡ МТС-ының трактор бригадаһы бригадиры.

Абзан МТС-ы механизаторҙарында

Абзан МТС-ы коллективы, героик совет халҡы күтәргән тыныслыҡ байрағы тирәһенә тағы ла тығыҙыраҡ тупланып, ойошҡанлыҡ менән эшләп, комбайндар менән урожай йыйнауҙың государство планын үтәп сыҡты.

Хәҙер трактористар, тыныслыҡ вахтаһына баҫып, 1952 йылдың яҙғы сәсеүе өсөн тунға ер һөрәләр. Бына иптәш Мәжитов етәкселек иткән трактор бригадаһы. Бында смена нормаһын арттырып үтәмәгән бер генә тракторист та юҡ. Бригада 2061 гектар ер һөрҙө, яҡын көндәрҙә трактор эштәренең йыллыҡ планын үтәйәсәк.

Ошо көндәрҙә үткәрелгән трактор бригадалары бригадирҙәре йыйылышы, сентябрҙең тәүге яртыһында 6000 гектар майҙанда тунға һөрөргә, тип ҡарар итте. Һәр бер трактор бригадаһына МТС дирекцияһы тарафынан тунға һөрөү буйынса заданиелар бирелде, участка механиктәре, агрономдар техник, практик ярҙам күрһәтеү өсөн айырым эш участкаларына беркетеләләр.

Абзан МТС-ы механизаторҙары тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитеты пленумы резолюцияһын бер күңелдән хуплау менән бергә, 16 мең гектар майҙанда тунға һөрөүҙе сентябрь айында тамамларға һүҙ бирҙеләр.

«Һаҡмар» совхозы механизаторҙары ла, тыныслыҡ вахтаһына баҫып, 2000 гектар майҙанда тунға һөрөүҙе 25 сентябргә тамамларға булдылар. Бында тракторист Черепахин, Пыхтин, Кувшинов һәм башҡалар, һәр бер сменала 9 — 10 гектар майҙандың ерен тунға һөрөп, хеҙмәт өлгөләре күрһәтәләр. Бөгөнгө көндә совхоз баҫыуҙарында 700 гектарҙан артыҡ майҙанда ер һөрөлдө. Ерҙәр бөтә урында ла бары тик предплужникле һабандар менән генә һөрөлә.

Н. Сафин.

Графикте үтәү өсөн көрәш юҡ

Баҡалы районының күп кенә колхоздарында тунға һөрөүҙе тиҙ көндә тамамлау өсөн көрәш ойошторолмаған. Район буйынса урожайы йыйналған 27 мең гектар майҙанда һаламдың өҫкергәнен булыуына ҡарамаҫтан, тунға һөрөлгән ер ике-өс мең гектарҙан да артмай.

«Марий—ял» колхозында 400 гектар, «Ҡыҙыл йондоҙ» колхозында 1050 гектар майҙан тунға һөрөлергә тейеш. Ләкин был колхоздарҙа әле ер һөрөүгә башламағандар ҙа. Урожай йыйнауҙа һәм ашлыҡ һуғыуҙа эшләүсе тракторҙар тунға һөрөүҙә файҙаланылмайҙар. Арыш сәсеүҙең бөтә агротехник сроктары үтеүгә ҡарамаҫтан, «Ҡыҙыл йондоҙ» колхозында арыш сәсеү әле булһа тамамланмаған. Был колхоздарҙың етәкселәре Белков һәм Хәбибуллин иптәштәр ауыл хужалығы эштәрендә зарарлы булған нәүбәтселеккә юл ҡуялар. Улар урожай йыйнау һәм ашлыҡ һуғыу эштәрен тулыһынса тамамланғандан һуң ғына тунға һөрөүҙе башларға иҫәп тоталар.

Был колхоздарҙы хеҙмәтләндереүсе Баҡалы МТС-ының етәкселәре (директоры иптәш Курбатов) трактор бригадаларына график биреү менән генә тынысланып ҡалғандар. Ә трактор бригадаларының ул графикте нисек үтәүҙәре менән ҡыҙыҡһынмайҙар. Трактор паркын файҙаланыуҙы яҡшыртыу, төнгө сменаларҙың эшен ойоштороу тураһында хәстәрлек күрмәйҙәр.

Ш. Яхин.

Киләһе йыл урожайы тураһында хәстәрлек күрәбеҙ

Николаевск ЛЗС-ы Стәрлетамаҡ районындағы колхоздарҙа тунға һөрөү эшен бик матур итеп ойошторҙо. Трактористар араһында социалистик ярыш һәм политик-массовый эш киң йәйелдерелде. Агитаторҙар иптәш Сталинға яҙған хатта алған йөкләмәне намыҫ менән үтәү тураһында көн һайын беседалар үткәрәләр, ҡысҡырып газеталар уҡыйҙар. Трактор бригадаларының эш барышы күрһәткес таҡталарында яҡтыртыла, смена башланыр алдынан эштең йомғағы тураһында 15—20 минутлыҡ кәңәшмә үткәрелә.

Шуның һөҙөмтәһендә ЛЗС тунға һөрөү планын 82 процентҡа үтәүгә өлгәште. Эштең сифаты юғары, ер 20—22 сантиметр тәрәнлектә, бары тик предплужникле һабандар менән генә һөрөлә.

Стәрлетамаҡ районы «Сталь» колхозында коммунист иптәш Жданов етәкселек иткән бригада эшләй. Ул планда ҡаралған 1600 гектарҙың хәҙер 1100 гектарын һөрҙө һәм 4210 килограмм яғыулыҡҡа экономия яһаны. Калинин исемендәге колхозда иптәш Карпеев бригадаһы 1300 гектар ер һөрҙө һәм 4311 килограмм яғыулыҡҡа экономия яһаны. Трактористарҙан Петр Леонтьев, Матвей Япрынцев һәм Барабанов иптәштәр ДТ—54 маркалы тракторҙа смена нормаһын 150 процентҡа еткереп үтәйҙәр. Уларҙың һәр береһе 415-әр гектар ерҙе тунға һөрҙөләр һәм 480—550 килограмм яғыулыҡҡа экономия яһанылар.

ЛЗС коллективы тунға һөрөү планын 20 сентябргә арттырып үтәү өсөн көрәшә. Был механизаторҙарҙың тыныслыҡты нығытыу эшенә хеҙмәт вкладтары буласаҡ.

Н. Ширяев,
ЛЗС директорының политик эштәр буйынса урынбаҫары.

Сиҙәм ерҙәрен дөрөҫ итеп эшкәртергә һәм үҙләштерергә

Партиябыҙҙың февраль Пленумы ҡарарында, тәбиғи сиҙәм ерҙәрен үҙләштереү, уларҙы сәсеү әйләнештәренә индереү аша ҡиммәтле яҙғы бойҙай культураһының сәсеү майҙанын киңәйтеү һәм уның урожайын күтәреү мәсьәләләренә ҙур иғтибар итергә кәрәк, тиелә. Беҙҙең Башҡортостан райондары, бигерәк тә Урал арты һәм тау-урман зоналарындағы райондар бындай ерҙәргә бик бай райондар булып иҫәпләнәләр. Бындай ерҙәр араһында 15—25 йыл буйына эшкәртелмәгән, ләкин уларҙа [illegible] менән шөғөлләнеү өсөн тулыһынса [illegible] араклы ҙур сиҙәм участкалары һәм [illegible] был сәбәп менән сәсеү әйләнеше рамкаһына инеп өлгөрмәгән йәш [illegible] ерҙәре лә бар. Һуңғыларҙың араһында 3—4, 5—8 йыллыҡ булғандары ла осратырға була. Был ерҙәр, тотош алғанда, юғары уңдырышлы тупраҡтарҙан торалар һәм уларҙы дөрөҫ итеп үҙләштереү ауыл хужалығы культураларының урожайлылығын артабан күтәреүҙә мөһим агротехник резерв булып тора.

Тәбиғи сиҙәм ерҙәренең агротехник [illegible] шунда, уларҙың тупраҡтары, бигерәк тә һөрөнтө ҡатламы ныҡ структуралы тупраҡ киҫәктәренән тора. Тупраҡтың ныҡ структуралы төҙөлөштә булыуы уның уңдырыш кимәлен билдәләүсе [illegible] шарт булып иҫәпләнә. Бындай структуралар яҡшы физик-химик үҙенсәлектәргә эйә булалар һәм унда бөтә биохимик процестар яҡшы үтеү өсөн уңайлы шарттар тыуҙырылған була. Ныҡ структуралы тупраҡҡа яуым-төшөмдәр тулыһынса һеңәләр, ситкә аҡмай һаҡланалар, һауа алмашыныу өсөн етерлек буш тупраҡ аралары була. Оҙағыраҡ ваҡыт файҙаланмай торған тәбиғи сиҙәм ерҙәре үҙҙәренең структураһын тағы ла күберәк яҡшырта төшәләр һәм күп туҡлыҡлы матдәләр запасын йыйнайҙар. Бигерәк тә улар еңел үҙләштерерлек формала булған азот һәм фосфор элементтарына бай булалар. Сиҙәм ерҙәре төрлө ҡый үләндәренән дә сағыштырмалы таҙа булалар. Бына ни өсөн һөрөүгә индерелгән тәбиғи сиҙәм ерҙәре файҙаланылыуҙың беренсе йылдарында уҡ юғары һәм тотороҡло урожайҙар алыуҙы тәьмин итәләр. Бындай ерҙәр бигерәк тә яҙғы бойҙай культураһы, атап әйткәндә, уның ҡаты бойҙай сорттары өсөн ҡиммәтле сәсеү урыны булып иҫәпләнәләр. Азот, фосфор элементтарына күп мохтаж булған яҙғы бойҙай культураһы тәбиғи сиҙәм ерҙәренең бөтә уңдырыш өҫтөнлөген тулыһынса файҙаланалар һәм шуның менән был культура буйынса юғары урожай алыу тәьмин ителә.

Миҫал өсөн Дыуан районы «Победа» колхозының һәм Белокатай районы «Труд» колхозының тәжрибәләрен алыу ҙа етә. Бында үҙған йыл йәш тәбиғи сиҙәм еренә сәселгән ерҙең һәр бер гектарынан, йомшаҡ ерҙәргә сәсеүгә ҡарағанда, 4,5—5 центнер артыҡ бойҙай урожайы алыуға өлгәшелде. «Труд» колхозында оҙаҡ йылдар эшкәртелмәгән сиҙәм ере 1949 йылда парға һөрөлә һәм 1950 йылда аҙ уға «Дуванка—501» исемле ҡыҙыл башаҡлы бойҙай сәселә. Бында уртаса урожай һәр бер гектарҙан 20 центнерҙан артыҡ була, арыштан һуң сәселгән йомшаҡ ерҙән 13—15 центнер урожай алына. Тәбиғи сиҙәм ерҙәрен уңышлы үҙләштереүсе алдынғы колхоздарҙың массовый практик тәжрибәләре ошо нәмәне асыҡ иҫбат иттеләр: бындай ерҙәрҙе дөрөҫ итеп үҙләштергәндә, улар һәр бер гектарҙан 4—6 центнер һәм бынан да артыҡ центнер өҫтәмә урожай алыуҙы тәьмин итәләр.

Тәбиғи сиҙәм ерҙәрен дөрөҫ итеп үҙләштереү бөтәһенән элек бындай ерҙәрҙе улан баҫыулы сәсеү әйләнеше рамкаһына индереүҙе талап итә. Бында улар беренсе сиратта ҡиммәтле яҙғы бойҙай культураһын сәсеү өсөн планлаштырылырға тейештәр. Үҙләштереү көҙҙән уны тунға һөрөү йәки ҡара парға һөрөү аша башлана. Ҡара парға һөрөү бигерәк тә яҙғы бойҙай пар баҫыуына сәселә торған колхоздарҙа үткәрелә. Бындай колхоздарҙа ла сиҙәм ерҙәрен парға һөрөү эшен был ерҙәрҙең айырымлыҡтарынан сығып конкрет рәүештә хәл итергә тейеш. Сиҙәм ерҙәре иҫке йәки улар сағыштырмалы яңы булып та, ҡый үләндәрҙән таҙа булғанда, был ваҡыт уларҙы тунға һөрөп, киләһе яҙ бойҙай сәсеү аша үҙләштерә башлау файҙалыраҡ буласаҡ.

Киреһенсә, бындай ерҙәр 2—3 йыллыҡ ҡына булып, ҡыйҙар менән дә сүпләнгән булғанда, уларҙы парға һөрөү аша файҙаланыу яҡшыраҡ буласаҡ. Улар бигерәк тә аҡтамыр (һарут), эт эсәге, төрлө билсән, һөтлө үлән, ҡырлы ҡурай кеүек үләндәрҙән тәбиғи хәлдә таҙарып бөтмәгән булһалар, бындай ерҙәрҙә, һис һүҙһеҙ, парға һөрөү аша үҙләштереү файҙалыраҡ буласаҡ. Ҡара парға һөрөү, иртә (яҙғы) парға ҡарағанда, өҫтөнөрәк буласаҡ. Ҡара пар көҙҙән һөрөп ҡалдырыла. Бының өсөн уны ер артыҡ сүпле булмағанда, көҙҙән предплужникле һабан менән тәрән итеп һөрөп ҡалдырыу етә. Ер сүпле булғанда, уны алдан лущить итеп ҡуйыу аша тунға һөрөү яҡшыраҡ булыр. Сиҙәм ере аҡтамыр үләне менән сүпләнгән булһа, уны алдан лущить итеп ҡуйыу мәжбүри сара булып иҫәпләнә. Бының өсөн уны үткер дисклы лущильник менән арҡыры һәм буйға йөрөп, аҡтамырҙың күпселек тамырҙары ятҡан тәрәнлеккә лущить итергә кәрәк. Шытымдар ер өҫтөнә ҡалҡып сыға башлағас та (был ваҡыт уларҙың йәш организмдәре бик зәғиф хәлдә булалар) предплужникле һабан менән тәрән итеп тунға һөрөлә. Тәрән ҡаҫ менән ҡапланған аҡтамырҙың йәш шытымдары түнсөгөп һәләк булалар.

Яҙ ҡара парҙар ғәҙәттәгесә эшкәртеләләр: иртә яҙ тырматыла, йәй буйына бер нисә ҡат культивация йәки лущить итеү үткәрелә һәм көҙ икенсе ҡатҡа һөрөп ҡалдырыла. Ашламалар индерергә булғанда, улар ошо ике ҡатлау аҫтына индереп ҡалдырылалар.

Тунға һөрөү аша ғына үҙләштерелә торған сиҙәм ерҙәре лә тик предплужникле һабандар менән генә һөрөлергә тейештәр. Шулай итмәгәндә, бындай ерҙәрҙең тупрағын культуралы итеп эшкәртеүгә өлгәшеп булмаясаҡ. Сиҙәм ерҙәренең пласты, өҫкө ҡат ҡоҫо, академик Вильямс әйтеүенсә, ваҡланыуға һәләтле булмай, ул бураҙна аҫтына һалып ҡалдырылырға тейеш.

Тәбиғи сиҙәм ерҙәрен тип һөрөү срогын дөрөҫ итеп билдәләү бик мөһим мәсьәлә булып иҫәпләнә. Был әйкәнлы күп йыллыҡ үләндәр пластын һөрөү срогына ла ҡағылып үтергә тура килә. Тәбиғи сиҙәм ерҙәрен дә һәм күп йыллыҡ үләндәр пластын да тунға һөрөүҙең срогын билдәләү агротехник яҡтан бер үк әһәмиәткә эйә булып тора. Академик В. Р. Вильямс учениеһендә был мәсьәлә былай тип аңлатыла: тәбиғи сиҙәм ерҙәрендә һәм күп йыллыҡ үләндәр пластында бигерәк тә күп органик масса актив серемтә йыйнала. Был актив серемтә тупраҡтың структураһын аяҡҡа баҫтырыу һәм уның структураһы ныҡлы булыуҙы тәьмин итеү ролен үтәй. Сиҙәм һәм пластлы тупраҡты иртә срокта һөргән саҡта, унда биологик процесс бер яҡлы ғына булып үтеү арҡаһында (агробиологик процесс өҫтөнлек иткәнлектән) бай органик масса бик тиҙ, ошо көҙҙә үк тарҡалып, минералләшкән ҡатышмаларға әйләнеп йыуылып бөтә, тупраҡтың структураһы бик тиҙ ватыла. Шуға күрә академик Вильямс бындай ерҙәрҙе мөмкин тиклем һуңлап, ер туңа башлау алдынан ғына тунға һөрөргә тәҡдим итә.

Массовый тәжрибәләр беҙҙең шарттарҙа был положениеның бөтөнләй үк дөрөҫ булып етмәүен күрһәтәләр. Беҙ бындай ерҙәрҙә тупланған органик массаның 2—3 йыл буйынса һис бер төрлө тарҡалыуға дусар булмауын күргәнебеҙ бар. Был яҡтан сиҙәмде һәм пласты бер ни тиклем иртәрәк һөрөүҙең зарарһыҙ булыуы асыҡ булып тора.

Академик В. Р. Вильямс тәҡдиме менән әйткәндә, беҙгә сиҙәмде һәм пласты тунға октябрь айында, уның икенсе яртыһында һөрөү кәрәк булыр ине. Был срок беҙҙә икенсе бер мөһим яғы менән дә һис бер ҡәнәғәтләндерә алмай.

Билдәле булыуынса, юғары һәм тотороҡло урожайҙар алыуҙа дымлылыҡтың роле бик ҙур. Тупраҡ туҡлыҡлы матдәләр запасына ни тиклем бай булһа, ул дымлылыҡ запасына ла ошо тиклем бай булырға тейеш. Шунһыҙ һис бер структуралы тупраҡ, юғары уңдырышлы тупраҡ, ошо иҫәптән сиҙәм һәм пласт аҫтындағы тупраҡтар ҙа тотороҡло юғары урожайҙар алыуҙы тәьмин итә алмайҙар. Тәбиғи сиҙәм ерҙәре һәм күп йыллыҡ үләндәр пласты көҙгә тиклем байтаҡ ныҡ кибеп өлгөргән булалар. Улар етерлек дымлылыҡ запасын, бөтәһенән элек, көҙгө бай яуым-төшөмдәр иҫәбенә генә туплай алалар. Беҙҙә бындай дымға бай ай булып сентябрь айы иҫәпләнә. Бына ни өсөн беҙҙең шарттарҙа тәбиғи сиҙәм ерҙәрендә һәм күп йыллыҡ үләндәр пластында тунға һөрөүҙе сентябрь айында уҡ тамамларға кәрәк. Бер үк ваҡытта бындай ерҙәргә күп ҡар запасын туплау өсөн дә тейешле сараларҙы күрергә кәрәк. Был саралар тупрағы уңдырышлы һөрөнтө ҡатламының урожайға булған йоғонтоһон тағы ла күтәрә төшәсәк.

Агроном В. Ғирфанов.

ХАЛЫҠ-АРА КҮҘӘТЕҮ

АҠШ империалистарының үҙ-үҙҙәрен фашлауҙары

Япония менән «тыныслыҡ» договоры тип йөрөтөлгән Сан-Францискола ҡул ҡуйылған договор АҠШ хөкүмәтенең тышҡы политикаһының агрессив курсын бөтә донъя алдында фаш итеүсе тағы бер дәлил генә булып тора.

Японияға ҡағылған халыҡ-ара килешеүҙәрҙе тупаҫ боҙоп, АҠШ-тың идара итеүселәре үҙҙәренең сателлиттарында һәм япон халҡына «тыныслыҡ» договоры тип аталып ҡына йөрөтөлгән, ә ғәмәлдә яңы һуғыш әҙерләү договоры булып торған бер яҡлы (сепаратный) договорҙы көсләп таҡтылар.

Был договорҙы әҙерләүҙән алып уға ҡул ҡуйыуға тиклем булған бөтә процесс уның инициаторҙарының мәкерле уйҙары тураһында һөйләй. Йәшерен дипломатия һәм тупаҫ баҫым яһау — хәҙер Америка Ҡушма Штаттарының тышҡы политикаһы өсөн ябай метод булып торалар. Сан-Францискола государство департаментенең партитураһы буйынса үткәрелгән конференцияның тиң хоҡуҡлы илдәрҙең халыҡ-ара конференцияһы менән бер ниндәй ҙә уртаҡлығы булманы. Унда ҡатнашыусыларға договорға һөйкәнеү һәм уға ҡул ҡуйыу хоҡуҡы ғына бирелде.

Ләкин дөрөҫлөк тауышы бында ла яңғыраны. Совет делегацияһы, шулай уҡ Польша һәм Чехословакияның делегаттары, конференцияны саҡырған америкалылар тарафынан ҡаршылыҡтар яһалыуға ҡарамаҫтан, «тыныслыҡ» договорына тейешле баһаны бирҙеләр. Совет делегацияһы башлығы иптәш А. А. Громыко үҙенең сығышында был договорҙарҙы ижад итеүселәрҙең ысын маҡсатын «Япония менән тыныслыҡты яйға һалыу мәсьәләһен тикшергән ваҡытта Алыҫ Көнсығышта яңы һуғышҡа нигеҙ һалалар» тип, бөтә донъя алдында фашланы.

«Тыныслыҡ» договорында Япония милитаризмен ҡоралландырыуға ҡаршы бер ниндәй ҙә гарантия юҡ. Киреһенсә, был договор, империалистарҙың Азиялағы айырым пландарын ҡеүәтләндереп, япон милитаризмен тергеҙеү өсөн киң юл аса һәм ошоноң менән Япония агрессияһынан яфа сиккән государстволар өсөн, бигерәк тә Япония менән күрше булған илдәргә яңынан ҡурҡыныс тыуҙыра. Шунда уҡ, Сан-Францискола АҠШ хөкүмәте Япония менән ике яҡлы хәрби килешеүгә ҡул ҡуйҙы, уны ике йөҙлө рәүештә «имгенселек договоры» тип атаны. Был договорға ярашлы рәүештә АҠШ «Япония һәм уға яҡын булған ерҙә» үҙенең ҡоро ер һәм хәрби-һауа көстәрен сикләнмәгән ваҡытҡа тотоу хоҡуҡын ала. Договор шулай уҡ Американың оккупацион ғәскәрҙәрен япон халҡына ҡаршы, Японияла «эске восстаниеларҙы һәм ҙур масштабтарҙағы тәртипһеҙлектәрҙе» баҫтырыу өсөн файҙаланыуҙы күҙҙә тота.

Совет делегацияһы конференция ҡарамағына күп кенә төҙәтмәләр һәм өҫтәмәләр индерҙе, уларҙы ҡабул итеү яңы һуғыш әҙерләү договоры булып торған тыныслыҡ договорының Америка проектын Алыҫ Көнсығышта ныҡлы, оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡты тәьмин итеүсе договорға әүерелдерә алыр ине. Ләкин конференцияла ҡатнашыусылар АҠШ-тың баҫымы аҫтында совет делегацияһының тәҡдимдәрен кире ҡаҡтылар һәм Америка проектына штамп һуҡтылар.

«Тыныслыҡ договорына» ҡул ҡуйған илдәрҙең күпселеге, фактик алғанда, Японияға ҡаршы һуғышманы. Былар БМО-ның агрессорҙар ярҙамына иңгән һәм АҠШ-тың тынсаҡ тауыш биреү машинаһы булып торған илдәр улар.

Был документ аҫтында Япония империализмена хәл иткес еңелеү килтергән Советтар Союзының ҡултамғаһы юҡ. Япон агрессорҙарына ҡаршы халҡы оҙаҡ йылдар буйына геройҙарса көрәшкән Ҡытайҙың да ҡултамғаһы юҡ унда. Индия һәм Бирма Сан-Францискоһағы конференцияға ҡатнашыуҙан баш тарттылар, улар шуның менән АҠШ тарафынан әҙерләнгән Япония менән «тыныслыҡ» договоры менән үҙҙәренең риза булмағанлыҡтарын ҡеүәтләндерҙеләр. Был ғына ла түгел, япон реваншистарының Америка оккупанттары менән булған бөтә үҙ-ара килешеүен япон халҡы ла нәфрәт менән кире ҡаға.

АҠШ империалистары герман милитаризмен яңынан тергеҙәләр

Совет хөкүмәтенең Франция хөкүмәтенә 11 сентябрҙәге нотаһында Франция хөкүмәтенең, АҠШ һәм Великобритания хөкүмәттәре менән берлектә, Көнбайыш Германияның агрессив көстәре менән асыҡтан-асыҡ хәрби союз әҙерләүе тураһында бәхәсһеҙ факттар һәм дәлилдәр килтерелгән. Совет нотаһында күрһәтелгәненсә, АҠШ һәм Англия етәкселегендәге агрессив Төньяҡ атлантик союз яңы һуғыш әҙерләүҙе алып бара. Хәҙер Төньяҡ атлантик союз етәкселәре үҙҙәренең алдарына Көнбайыш Германияла хәҙер аяҡҡа баҫтырылған Германияның регуляр армияһы ҡоралды көстәрен был союз составына ылыҡтырыуҙы төп бурыс итеп ҡуйҙылар.

Франция хөкүмәтенең Көнбайыш Германияны ҡоралландырыуға һәм герман империализмен аяҡҡа баҫтырыуға йүнәлтелгән эшмәкәрлеге Вашингтондың ҡушыуы буйынса алып барыла. «Шуман планы» һәм «Плевен планы» Вашингтонда булған күрһәтмәләр буйынса әҙерләнгәндәр.

Рурҙың ауыр промышленносын Францияның, Бельгияның, Италияның, Голландияның һәм Люксембургтың ауыр промышленносы менән бергә ҡушыусы «Шуман планын» тормошҡа ашырыу Рур промышленносы магнаттарына Көнбайыш Германияла ҡоралдар һәм хәрби снаряжениелар етештереүҙә өҫтөнлөк итеү хәлен тәьмин итәсәк. Был үҙ нәүбәтендә Германияның трестарына һәм картелдәренә тәрән үтеп инеү өсөн Көнбайыш Германиялағы оккупация режимен файҙаланған Америка монополияларының маҡсаттарына ярашлы булып тора.

«Плевен планы» гитлерсы генералдар етәкселегендә Германияның регуляр армияһын аяҡҡа баҫтырыуҙа Америка пландарын ҡеүәтләнеше булып тора. «Плевен планы» буйынса Көнбайыш Германияның регуляр армияһы Көнбайыш Европа армияһы тип аталған берләшкән армияның өлөшө булып торорға тейеш. Был Германияның реваншистик армияһын яңынан төҙөүҙе бер ни тиклем йәшереү өсөн шулай эшләнә.

АҠШ-тың идара итеүселәре Көнбайыш Германияны Төньяҡ-атлантик хәрби союзға ҡушыуға әҙерләүҙе ашыҡтыралар.

10 сентябрҙә Вашингтонда тыҙған Төньяҡ-атлантик блок советы тип аталған советтың Оттавала буласаҡ сессияһына әҙерләк тәртибендә АҠШ, Англия һәм Франция сит ил эштәре министрҙарының кәңәшмәһе асылды. Сит ил газеталарының хәбәр итеүенә ҡарап эш иткәндә, был кәңәшмәнең көн тәртибе донъяның төрлө райондарындағы хәлде Төньяҡ-атлантик союз етәкселәре булған державаларҙың хәрби пландарының ҡараш нөктәһенән ҡарауҙы күҙҙә тота һәм, тәбиғи, Көнбайыш Германияның монополиялары һәм реваншистары менән [illegible]

[illegible]

«Нью-Йорк таймс» газетаһы 10 сентябрҙә яҙғанса, министрҙар кәңәшмәһе асылыуға тиклем үк билдәләнгән «ҡарар»ҙың нигеҙҙәре тураһында [illegible]

Америка империалистары Атлантик [illegible]

Тыныслыҡ фронты киңәйә һәм нығый

Советтар Союзының ленинсе-сталинсе [illegible] тыныслыҡ [illegible] тышҡы политикаһы бөтә донъя халыҡтарының [illegible]

«...Совет власе үҙенең популярлығы менән, — тине иптәш Сталин 1924 йылда уҡ, — [illegible]»

Хәҙер, халыҡ-ара обстановканың көсөргәнешле шарттарында, Советтар Союзы донъя халыҡтары [illegible]

Төрөк халҡының батыр улы, бөтә донъяла билдәле шағир Назым Хикмәт: «...[illegible]

Совет кешеләренең бөйөк держава [illegible]

Америка империалистары агрессив [illegible]

Японияла [illegible]

Бөтә ерҙә — Америкала, Европала, Азияла, Австралияла һәм Африкала тыныслыҡты яҡлау хәрәкәте массовый [illegible] Халыҡтар тыныслыҡты яҡлау эшен үҙ ҡулдарына алыу һәм уны аҙағына тиклем яҡлау ихтыяры менән тулылар.

Б. Шталь.

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халыҡ армияһы Баш командованиеһенең белдереүе

ПХЕНЬЯН, 14 сентябрь. (ТАСС). Корея Халыҡ-Демократик Республикаһы Халыҡ армияһы Баш командованиеһенең бөгөн тапшырылған белдереүендә, [illegible]

14 сентябрҙә дошмандың самолеттары [illegible] Халыҡ армияһының [illegible] дошмандың дүрт самолетын атып төшөрҙөләр.

Америка интервенттарының Кореялағы яуызлыҡтары

ПХЕНЬЯН, 14 сентябрь. (ТАСС). «Яңы Корея» журналы Америка интервенттарының [illegible]

[illegible]

Америка империалистары Халыҡ армияһы [illegible]

Ҡытай Халыҡ-азатлыҡ армияһы частарының Лхасаға инеүе

ПЕКИН, 14 сентябрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһы Чунциндән түбәндәгеләрҙе тапшыра:

Лхасанан 9 сентябрҙә, Тибетте тыныс азат итеү буйынса саралар тураһындағы килешеүҙе үтәү өсөн Халыҡ-азатлыҡ армияһының Тибетҡа ебәрелгән алдынғы отряды ҡалаға инде, тип хәбәр итәләр. Уны 30 меңгә яҡын тибетлеләр, ҡытайҙар һәм мосолмандар ҡайнар ҡотлап ҡаршы алғандар. Лхасала йәшәүселәр һәм урындағы власттар Халыҡ-азатлыҡ армияһы килгәнгә тиклем 10 көн элек үк уның өсөн аҙыҡ һәм торлаҡ әҙерләп ҡуйғандар. Отряд ҡалаға ингәс, уны бында йәшәүсе халыҡтар, урындағы власттарҙың вәкилдәре һәм Тибет ғәскәрҙәре ҡаршыланылар. Дин һәм власттарҙың вәкилдәре отряд командиры Ван Чжи-Майгә сәскәләр һәм бүләктәр бирҙеләр.

Америка самолеттарының Пхеньянға йыртҡыстарса һөжүме

ПХЕНЬЯН, 14 сентябрь. (ТАСС). 13 сентябрҙә көндөҙ Кореяға Японияның үк ес реактив истребитель оҙатыуында Американың 11 «осоусы крепосе» Пхеньянға налет яһаған. Самолеттар тәртипһеҙ рәүештә юғары бейеклектән бомбалар ташлағандар. Тыныс йәшәүсе халыҡ араһында ҡорбандар күп.

Германия демократик республикаһы халыҡ палатаһының ғәҙәттән тыш ултырышы

БЕРЛИН, 14 сентябрь. (ТАСС). Немец газеталарының хәбәр итеүенә ҡарағанда, бөгөн Берлинда Германия демократик республикаһы халыҡ палатаһының ғәҙәттән тыш ултырышы саҡырыла.

Пленар ултырыш Берлин ваҡыты менән 11 сәғәттә башлана. Сәғәт 9-ҙа фракцияларҙың ултырышы буласаҡ.

Маршаллдың отставкаға сығыуы

ВАШИНГТОН, (ТАСС). АҠШ-тың оборона министры Маршалл отставкаға сыҡты. Уны оборона министрының хәҙерге урынбаҫары Роберт Ловетт алыштырасаҡ.

Һәр умартанан 40-ар килограмм бал

Учалы районы «Октябрь» колхозы членары иптәш Сталинга яҙған хаттә алған йөкләмәләрендә умартасылыҡты үҫтереп, һәр умартанан 32-шәр килограмм бал алырға вәғәҙә биргәйнеләр.

Колхозда умартасылыҡ эшен алып барыусы Бөйөк Ватан һуғышы инвалиды иптәш Г. Гирфанов үҙенә йөкмәтелгән эште ҙур намыҫ менән башҡара. Колхоз бер умартанан быйыл 40-ар килограмм бал алды һәм умарталарҙы ҡышҡа етерлек аҙыҡ менән тәьмин итте. Иптәш Гирфанов эшләй башлағанда, колхоздың ни бары 42 баш умартаһы бар ине. Хәҙер уның һаны 200-гә етте. Колхоз күрше ауылдарға ла күп кенә умарта һатты.

Иптәш Гирфанов үҙенең был намыҫлы хеҙмәте өсөн өҫтәмә түләү тәртибендә 100 килограмм бал алды. Уның яҡшы эшен баһалап, колхозсылар уны 1949 һәм 1950 йылдарҙа колхоздың ал йортонда түләүһеҙ ял иттерҙеләр. Быйыл уға колхоздың иҡсам кассаһы мең һум түләп, Ломатау санаторийына путевка алып бирҙе.

С. Фәтхуллин.

Колхозсылар авансҡа 100-әр бот иген алдылар

Өфө районы Молотов исемендәге колхоздың членары быйыл мул уңыш үҫтереп алдылар.

Улар, әҙерләүҙәр пунктына 5796 центнер юғары сифатлы иген тапшырып, государство алдындағы иген бурысты срогынан алда үтәнеләр.

Күптән түгел колхоз 2-шәр килограмм игенләтә һәм бер әр һумдан аҡсалата бөтә рәнсе аванс бүлде. Колхозсы Григорий Дмитриев 108 бот иген һәм 908 һум аҡса, колхозсы иптәш Спадарев 78 бот арыш һәм бойҙай алды. Шулай уҡ «Ленинский путь», «Свободный пахарь», Пушкин исемендәге һәм районның күп кенә башҡа колхоздарында бөрөнсө аванс бүленде.

М. Баранов.

Агитбригада колхоздарҙа

Баймаҡ государство колхоз-совхоз театры урожай йыйыу ваҡытында колхозсыларҙы культуралы хеҙмәтләндереү өсөн агитбригада ойоштороҙо.

Театрҙың баш режиссеры иптәш Ғиззәтдинов етәкселегендә агитбригада Баймаҡ, Әбйәлил һәм Матрай район колхоздарын хеҙмәтләндерә.

Ошо көндәрҙә агитбригада Матрай районына килде. Ул район хеҙмәтсәндәре алдында драматург Г. Насыровтың «Ирек дәфтәре» пьесаһын ҡуйҙы һәм концерт менән сығыш яһаны.

Тамашасылар йәш артистарҙан Ғәлиә Хөсәйнов, Мансурова, Ямалетдинова һәм Ҡаһарманова иптәштәрҙең уйнауҙарын айырыуса яратып ҡаранылар.

И. Исәнбаев.

Отоштар түләнә

Башҡортостан республикаһының һаҡлыҡ кассалары СССР халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу һәм үҫтереүҙең икенсе государство заемының ошо йылдың 15 августында Мурманск ҡалаһында булып үткән отош тиражы буйынса отош аҡсалары түләй башланы. Өс көн эсендә 300 заем облигациялары буйынса 631 мең һум отош аҡсаһы түләнде.

Черниковск ҡалаһының һаҡлыҡ кассаһы бер көн эсендә генә 308 мең һум отош аҡсаһы түләне. Өфө ҡалаһы Ленин районының үҙәк һаҡлыҡ кассаһы 15 мең һум, Ждапов районының һәм Черниковск ҡалаһының һаҡлыҡ кассалары 5-әр мең һум отоштар сыҡҡан облигациялар отош аҡсаһы түләү өсөн тапшырылдылар.

Редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Редакцияға хат

Шәхси интересте бөтә нәмәнән дә юғары ҡуйған председатель тураһында

Бынан өс йыл элек Иәрмәкәй районының Ленин исемендәге колхозына Рә ауылынан Ғәлләмов Мәгип тигән кеше килтерелеп, артель членарының теләктәре менән иҫәпләшмәйенсә, колхозға председатель итеп көсләп тағылғайны.

Был кеше председатель булып бер йыл эшләгәс, колхоз правлениеһенең отчет биреү көнө килеп етте. Колхозсылар правление эшен ҡәнәғәтләнерлек түгел, тип таптылар. Ғәлләмовтың артель членары араһында бер төрлө лә тәрбиә эштәре алып бармауын, систематик эскелек менән шөғөлләнеүен бик ҡаты тәнҡитләнеләр һәм председатель итеп икенсе кешене һайларға теләктәре барлығын белдерҙеләр.

Ләкин ВКП(б) райкомының элекке секретаре иптәш Баншмуллин: «Ғәлләмов председателлеккә ике йылға һайланған, һеҙгә быйыл һайлау йыйылышы үткәрергә рөхсәт итәлмәй» тип халыҡтың теләген кире ҡаҡты. Тағы ла бер йыл үтте, отчет-һайлау йыйылышы тағы килеп етте.

Районда ҡайһы бер етәкселәрҙең яҡлашыуҙарына арҡаланып, Ғәлләмов үҙен председатель итеп түгел, ә юғарынан ҡуйылған «түрә» итеп һаҙа башланы. Ул тәнҡитте төрлө яҡлап ҡыҫа. Уның насарлыҡтарын күргән кешенән үс алырға тырыша. Колхозсыларҙың уны яратмауҙарын бик яҡшы белә ул. Шуның өсөн дә ул намыҫлы эшләгән кешене күрә алмай һәм уларҙың күҙҙәренә күренмәҫ өсөн эш өҫтөнә бармай. Ә инде эсеп ҡыҙған сағында, батырсылыҡ итеп эш урынына барһа, бөтә асыуын бер юлы алырҙай булып, халыҡты төрлө насар һүҙҙәр менән тиргәй.

Был «түрә» үҙенең янына айырым ялағайҙарҙы йыйнай һәм улар менән семьясылыҡ төҙөй. Колхоздың кладовщигы ялағай Рамазанов Өрҙәм уның уң ҡанаты булып һанала. Рамазановтың атаһы Садрислам мулла 1929 йылда семьяһы менән ауылдан һөрелде. Рамазанов Өрҙәм 1937 йылдарҙа ауылға ҡайтты һәм атаһын да ҡайтарҙы. Хәҙер Садрислам мулла ауылда указһыҙ мулла булып тора һәм дини агитация алып бара. Ул муллалыҡтан килгән доход өсөн бер төрлө лә налог түләмәй. Колхозда бер генә хеҙмәт көнө эшләмәһә лә, баҙарҙарға сығарып һәр ваҡыт он һата. Ауыл Советы председателе иптәш Садиҡов был спекулянт муллаға ни өсөндөр налог һалырға теләмәй.

Рамазанов Өрҙәмде кладовщик эшенән бушатыу тураһында партия ойошмаһында һәм правлениела бер нисә тапҡыр һүҙ булды. Ләкин Ғәлләмов был кешене яуаплы эштән бушатырға теләмәй. Сөнки улар бергә эсәләр.

Был ике дуҫ колхоз хужалығына бик күп зарар килтерҙе. Яҙғы сәсеү ваҡытында эскелек менән шөғөлләнеп, орлоҡ ташыуҙы тәьмин итмәү, тракторҙарҙы эшһеҙ тотоу ваҡиғалары булды.

Ҡырҡыу эш өҫтөндә эсеп ултырыу Рамазанов менән Ғәлләмовта системаға инеп киткән. Миҫал өсөн бер генә көндө алайыҡ. 4 июлдә улар Рамазанова Ғәлиәгә өйөнә йыйылып төн буйы эстеләр. Бында инде улар менән бөрөнсө бригаданың бригадиры Хәлимуллин да булды. Шуның арҡаһында икенсе көнө колхозсылар ниндәй эшкә барырға белмәй, төшкә тиклем бригадирҙы эҙләп йөрөнөләр.

Бындай иҫерек кеше етәкселек итеү сәбәпле колхоздың хужалығы алға китмәй, киреһенсә, артҡа табан бара. Әйтәйек, 1950 йылда 50 гектар майҙанда көнбағыш урожайы йыйналмай ҡалды, 40 центнер махорка серетелде, быйыл иһә 20 умарта ҡорто үлде, элек баҫыуҙарҙа эшләнгән бик күп ямалы ырыуҙар тыуҙырылды һәм башҡалар. Быға тик Ғәлләмов һәм уның бутылкалаштары ғына ғәйепле.

Быйыл беҙ тормошобоҙҙоң бәхете бөйөк юлбашсыбыҙ, тәрбиәсе атайыбыҙ һәм һөйөклө уҡытыусыбыҙ иптәш Сталинга яҙған хатта мул урожай үҫтерергә йөкләмә алдыҡ. Ләкин колхоз председателе беҙҙең көсөбөҙҙө дөрөҫ ойоштормаяныҡ. Бөтә энергиябыҙҙы һалып эшләргә эш шарттары тыуҙырылманы. Һөҙөмтәлә беҙҙең колхозда урожай, өмөт иткәнгә ҡарағанда, түбән булды.

Ғәлләмов һаман да хаталарын төҙәтеүгә табан түгел, киреһенсә, уны арттырыуға табан бара. Колхозсыларҙың намыҫлы хеҙмәте менән үҫтерелгән ашлыҡты юғалтыуһыҙ йыйнап алыу эше тейешенсә ойошторолманы. Юғалтыуҙарға юл ҡуйылды. Комбайнер иптәш Леонов үҙе йөрөй торған комбайн менән урған майҙанда һәр бер квадрат метрҙа 10—20 башаҡ ҡалды. Ул сей ҡалдырып урылғанлыҡтан, комбайн артында бойҙай үҫеп ултыра. Бункерҙан иген алыу тейешенсә ойошторолмау арҡаһында комбайнер Леонов бойҙайҙы ҡамыл төбөнә ауҙарҙы. Бында аҙмы юғалтыу!

Ғәлләмов иҫерек булһа ла, үҙенең шәхси хужалығын бер ҙә онотмай. Уның Рә ауылында дүрт мөйөшлө өйө бар. Ул өйҙөң эске төҙөлөшөнә Ленин исемендәге колхоздың балта оҫталары Сабир Ханнанов, Мозай Ихсанов һәм башҡаларҙы ебәреп ике көн эшләтте. Был өйгә ес стена ҡушып алты мөйөшлө итеү өсөн колхозсыларҙы Балтаҡҡан урманына ебәреп бура бураттты һәм уны колхоздың аттары менән Рә ауылына ташытты.

Ғәлләмов Ленин исемендәге колхоздың үҙәге Усман-Ташлы ауылында ла бер иҫке йорт һатып алды һәм яңы бүрәнәләр менән һипләтте. Был өйҙөң алдына ла ес стена бураттыу өсөн колхозсыларҙы ебәреп, агас киҫтерҙе һәм ташытып алды. Ләкин был эштәрҙең бөтәһен дә колхозсылар уға буш эшләйҙәр. Ғәлләмов үҙенең шәхси төҙөлөшө өсөн кәрәк булған таҡталарҙы ла колхоздың таҡта ярыу заводынан ярҙырып ала. Уның өсөн колхозға ярты хаҡын ғына түләнә. Ә быйыл 42 куб-метр таҡта ярҙырып, бының өсөн бер тин дә түләмәне.

Ғәлләмовтың ҡатыны колхоз эшендә ҡатнашмай. Йылдың тәүге яртыһында уның бер хеҙмәт көнө лә юҡ. Сөнки ул да үҙенең шәхси хужалығынан бушай алмай. Ғәлләмов, колхоз аттарын ебәреп, Рә ауылына бер баҡсаға картоф һәм икенсе баҡсаға борай сәстерҙе. Етмәһә, Усман-Ташлы ауылында ла ике усадьбаға картоф ултыртты. Ғәлләмовтың ҡатыны бына ошо участкаларҙы бер ауылдан икенсе ауылға йөрөп эшкәртеүҙән бушамай. Бының өсөн уға колхоздың бер аты беркетелгән.

Ауыл хужалығы артеленең Уставы буйынса Ғәлләмов үҙе член булып торған колхоздың ерендә генә усадьба биләргә хаҡлы. Шулай уҡ коллектив хужалыҡтың тартыу көсөн, балта оҫталарын һәм төҙөлөш материалдарын үҙенең шәхси хужалығына файҙаланған хәлдә лә, колхоз кассаһына эш хаҡын тулыһынса индерергә тейеш ине. Был иҫерек «түрәгә» дингеҙ тубыҡтан. Үҙ интересе бөтә нәмәнән дә ҙур, общественный интересте ни ҡайғыһы бар уның?

Колхоз етәкселегенең яҡшыртылыуын күптән һорайбыҙ. Беҙҙең колхоз хужалығын алға алып барғыбыҙ, илебеҙгә иген һәм башҡа продукттарҙы күберәк биргебеҙ килә. Беҙҙең фиҙакәр хеҙмәтебеҙ ҙә бөтә донъяла тыныслыҡты нығытыу эшенә вклад булһын. Беҙ артабан үҙ колхозыбыҙҙың артта һөйрәлеүенә килешеп ҡарай алмайбыҙ. Был тәңгәлдә ВКП(б)-ның район комитетынан эшлекле ярҙам көтәбеҙ.

Хатҡа 20 колхозсы ҡул ҡуйған.

Подписчиктәр иғтибарына

В. И. Ленин Әҫәрҙәренең һуңғы 35-се томы һәм И. В. Сталин Әҫәрҙәренең 13-сө томы донъяға сыҡты. Башҡорт АССР-ы китоготорғы [illegible] подписчиктәрҙән был баҫмаларҙы тулыһынса алып бөтәлмәгән тамғаларын подписка урындары буйынса үҙ ваҡытында һатып алыуҙарын һорай.

БӨГӨН ТЕАТРҘАРҘА ҺӘМ КИНОЛАРҘА

Башҡорт государство опера һәм балет театрында — иртән «БАХСАРАЙ ФОНТАНЫ», кис — «КЭТО ҺӘМ КОТЭ».

Иртәнге спектаклдәр көндөҙгө 11 сәғәттә, киске спектаклдәр 8 сәғәт 30 минутта башлана.

«Октябрҙә» — көндөҙ «ҺУҢҒЫ ТӨН», кис «ҒӘЖӘП НИКАХ».

«Салауатта» — «СУСКА ҠАРАУСЫ ҺӘМ КӨТӨҮСЕ».

«Уралда» — «СУСКА ҠАРАУСЫ ҺӘМ КӨТӨҮСЕ».

Матросов исемендәге кинотеатрҙа «ИКЕ БОЕЦ».

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: редактор урынбаҫары — 2-83-87. секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26. ауыл хужалығы, транспорт һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29. совет төҙөлөшө һәм информация бүлектәре — 2-80-49. хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П02606

Өлкә газеталар издательствоһы типографияһы.

Тиражы 25000

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

33-сө ЙЫЛ СЫҒА.

СОВЕТ БАШҠОРТОСТАНЫ

№ 4 (8901)
1951 йыл
18
сентябрь
шишәмбе

хаҡы 20 тин

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

Б Ө Г Ө Н Г Ө Н О М Е Р Ҙ Ә:

Иптәш И. В. Сталинға рапорттар (1-се бит).

БӨЙӨК ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯҺЫНЫҢ 34 ЙЫЛЛЫҒЫН ХЕҘМӘТТӘ ЯҢЫ ЕҢЕҮҘӘР МЕНӘН БИЛДӘЛӘЙЕК!

Башҡорт АССР-ы промышленность предприятиеләренең һәм транспортының бөтә эшселәренә, эшсе ҡатын-ҡыҙҙарына, инженерҙәренә, техниктәренә һәм хеҙмәткәрҙәренә «Туймазынефть» тресы өсөнсө промыслаһының, Өфө кижә-мамыҡ комбинатының һәм Белорет ҡорос-сыбыҡ заводының эшселәре, эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженерҙәре, техниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективтәренең мөрәжәғәте (1-се бит).

ВКП(б) Өлкә Комитетендә (1-се бит).

Тыныслыҡ өсөн көрәшселәрҙең ныҡлығы һәм ҡаҡшамаҫ (2-се бит).

ЭКОНОМИК ТЕМАЛАРҒА. Б. Әхмәров.— «Башнефть» берекмәһе предприятиеләрендә хужалыҡ иҫәбе (2-се бит).

Производствоның төп средстволарын рациональ файҙаланыу — продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙә мөһим сығанаҡ (3-сө бит).

Р. Вәлиев. — Промышленность предприятиеләренең төп средстволарын яҡшыраҡ файҙаланыу өсөн (3-сө бит).

Германия Демократик Республикаһы Халыҡ палатаһының ғәҙәттән тыш ултырышы (4-се бит).

Япония менән законһыҙ «тыныслыҡ договорына» ҡул ҡуйыу айҡанлы Корея Халыҡ-Демократик Республикаһы сит ил эштәре министры Пак Хен Енҙең белдереүе (4-се бит).

Октябрь алды социалистик ярышын киң йәйелдерәйек!

Совет халҡы коммунистар партияһы, гениаль юлбашсыбыҙ иптәш Сталин етәкселегендә коммунизм төҙөй. Илебеҙҙә тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинсе бөйөк планы тормошҡа ашырыла. Волгала, Донда, Аму-Дарьяла, Украинала, Ҡырымда ҡеүәтле гидроэлектростанциялар төҙөү, һуғарыу системалары, ҙур каналдар һәм халыҡ бәхете өсөн хеҙмәт итеүсе башҡа гиганттар барлыҡҡа килтерелә.

Ижади хеҙмәт менән шөғөлләнеүсе совет кешеләре биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтен ҙур ҡәнәғәтләнеү менән ҡаршы алдылар. Бөтә завод эшселәре, колхозсылар, күп һандағы интеллигенция һәм йорт хужабикәләре был Мөрәжәғәткә берҙәм рәүештә үҙҙәренең ҡултамғаларын ҡуйылар. Сөнки тыныслыҡ ул — беҙҙең илебеҙҙең сәскә атып үҫеүе, беҙҙең бәхетле киләсәгебеҙ. Совет халҡы тыныслыҡты талап итеү менән генә сикләнмәй, ә был бөйөк эште хеҙмәттә яңы еңеүҙәр менән ныҡыта. Бөтә урындарҙа хеҙмәт активлеге күтәрелә.

Беҙҙең илебеҙҙә хеҙмәт дан эше, намыҫ эше, батырлыҡ эше булып әйерелде. Миллионлаған совет кешеләре Тыуған ил бәхете өсөн хеҙмәттә ҙур шатлыҡ табалар. Социалистик төҙөлөштәге һәр бер еңеү — илебеҙҙең һәр бер хеҙмәтсәне өсөн ҙур бәхет һәм ғорурлыҡ ул. Бына шуға күрә лә советтар илендә һәр бер байрам, һәр бер тантана бөтә халыҡтың актив ҡатнашлығында, хеҙмәттә яңы еңеүҙәр менән ҡаршылана, бөтә халыҡ хәрәкәте булып әүерелгән социалистик ярыш яңы тулҡын булып йәйелә. Был — хеҙмәтсәндәрҙең үҙ Тыуған илдәренә, коммунизмдең бөйөк еңеүҙәрен ойоштороусы коммунистар партияһына һәм бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең гениаль юлбашсыһы, тыныслыҡтың бөйөк байраҡсыһы иптәш Сталинға сикһеҙ бирелгәнлектәренең асыҡ сағылышы ул.

Газетабыҙҙың бөгөнгө номерендә «Туймазынефть» тресының өсөнсө промыслаһы, Өфө кижә-мамыҡ комбинаты һәм Белорет ҡорос-сыбыҡ заводы эшселәренең, инженер-техник работниктәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең республикабыҙҙың бөтә промышленность предприятиеләре һәм транспорт эшселәренә, инженер-техник работниктәренә һәм хеҙмәткәрҙәренә мөрәжәғәттәре иғлан ителә. Был алдынғы предприятиеләрҙең коллективтәре, социалистик ярыштың хәрәкәтсән һәм бай тәжрибәле булыуы өсөн көрәшеп, производствола күренекле уңыштарға өлгәштеләр. Орденле «Туймазынефть» тресының өсөнсө промыслаһы ағымдағы йылдың 8 айы планын 110 процентҡа, кижә-мамыҡ комбинаты — 106,5, ҡорос-сыбыҡ заводы 101,2 процентҡа үтәне.

Өлгәшелгәндәр менән генә тынысланып ҡалмау — бөтә совет кешеләре өсөн айырылғыһыҙ сифат ул. Өсөнсө нефть промыслаһы, ҡорос-сыбыҡ заводы [illegible]

приятие коллективтәре, үҙҙәренә ошондай яуаплы йөкләмәләрҙе алып, бөтә промышленность предприятиеләре һәм транспорт эшселәрен, инженерҙәрен, техниктәрен һәм хеҙмәткәрҙәрен Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының утыҙ дүрт йыллығы хөрмәтенә социалистик ярышты киң йәйелдерергә саҡырҙылар. Был патриотик башланғыс ҙур әһәмиәткә эйә. ВКП(б) Өлкә Комитеты был ҡиммәтле инициативаны хупланы һәм партия ойошмаларын Октябрь алды социалистик ярышын киң йәйелдерергә мәжбүр итте.

Шик юҡ, нефтселәрҙең, туҡыусыларҙың һәм ҡорос-сыбыҡ етештереүселәрҙең патриотик саҡырыуы бөтә урында үҙенә киң отклик табыр. Производство пландарын үтәү, арттырып үтәү, хеҙмәттә яңы еңеүҙәр яулап алыу өсөн Октябрь алды социалистик ярышын киң йәйелдереп ебәрергә кәрәк. Совет кешеләренең ижади хеҙмәте — беҙҙең еңеүҙәребеҙҙең нигеҙе ул. **«Беҙҙең производство пландарыбыҙҙың реаль булыуы, — тип өйрәтә иптәш Сталин, — ул яңы тормош тыуҙырыусы миллионлаған хеҙмәтсәндәр. Беҙҙең программаның реаль булыуы — ул тере кешеләр, ул беҙ һеҙҙең менән, беҙҙең хеҙмәткә булған ихтыярыбыҙ, беҙҙең яңыса эшләргә әҙер тороуыбыҙ, планды үтәү өсөн беҙҙең ынтылышыбыҙ».**

Промышленность предприятиеләре партия ойошмаларының, ВКП(б)-ның ҡала һәм район комитеттәренең бурысы шунда — улар өсөнсө нефть промыслаһы, Белорет ҡорос-сыбыҡ заводы һәм Өфө кижә-мамыҡ комбинаты коллективтәренең мөрәжәғәтен хеҙмәтсәндәр араһында киң өйрәнергә, продукцияның сифатын күтәреү, үҙенә төшөү хаҡын кәметеү, сырьеға, материалдарға экономия яһау, эске резервтәрҙе тулыһынса файҙаланыу өсөн коллективтәр араһында Октябрь алды социалистик ярышын киң йәйелдереп ебәрергә тейештәр.

Социалистик ярыш массалар менән көндәлек эш алып барыуҙы, оператив етәкселекте талап итә. Был мөһим эштә формаль ҡарашҡа бер ниндәй ҙә урын булырға тейеш түгел. ВЦСПС-тың күптән түгел булып үткән пленумы күп кенә предприятиеләрҙә социалистик ярышҡа етәкселек итеүҙә ҙур етешһеҙлектәр булыуын күрһәтеп үтте. Ул етешһеҙлектәр шунан тора — хужалыҡ, профсоюз ойошмаларының етәкселәре халыҡ хужалығында булып торған сифат үҙгәрештәрен бөтә ваҡытта ла иҫкә алып бөтмәйҙәр әле. Күбеһенсә, улар һан күрһәткестәре, производство планын берәмектәр яғынан ғына үтәп сығыу менән мауығалар. Ә шул уҡ ваҡытта продукцияны билдәләнгән ассортиментта сығарыу, продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү, сырьеға экономия яһау кеүек бик ҙур әһәмиәттәге сифат күрһәткестәре мәсьәләләрен икенсе планда тороҙоп ҡалдыралар. Киләсәктә социалистик ярышты ойоштороуҙа бындай етешһеҙлектәр ҡырҡа бөтерелергә тейеш.

Республикабыҙҙың нефтселәре, металлургтары, шахтерҙары, [illegible] юлбашсыбыҙ Иосиф Виссарионович Сталинға хат яҙып, үҙҙәренә яуаплы йөкләмәләр алғайнылар. Бөйөк даһиға биргән вәғәҙәне үтәүҙән дә почетлыраҡ бурыс юҡ.

Массаларҙың ижади активлеге үҫә һәм күтәрелә бара. Предприятие етәкселәре, [illegible] массалар араһында агитацион-массовый эште киң йәйелдерергә бурыслылар. Был эште [illegible] Октябрь алды социалистик ярышын [illegible] хеҙмәт итергә тейеш.

Заводтарҙа, фабрикаларҙа, промыслаларҙа, совхоздарҙа, МТС-тарҙа, колхоздарҙа Октябрь алды социалистик ярышын киң йәйелдерәйек! Кешелектең данлы байрамы — Октябрҙең 34 йыллығын хеҙмәттә, тыныслыҡ өсөн көрәштә яңы еңеүҙәр менән ҡаршылайыҡ!

Иптәш И. В. Сталинға рапорттар

Тоҡ мәтбүғәтте СССР Министрҙар Советы Председателе иптәш И. В. Сталинға Татар АССР-ы колхозсыларының, колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарының, МТС һәм совхоз работниктарының, ауыл хужалығы специалистарының [illegible] государствоға иген тапшырыу планын (тары һәм ҡара бойҙайҙан башҡа) үтәгәнлеге тураһында рапорттары баҫылған. Ауыл культураларына — ярыш һәм бойҙай тапшырыу планы 135,6 процентҡа үтәлгән. Уҙған йылға ҡарағанда иген 21 миллион 260 мең бутҡа күберәк тапшырылған. Колхоздарҙа МТС эштәре өсөн тапшырыу [illegible] тапшырыу дауам итә.

* * *

Грузин ССР-ының Субтропик районы колхоздары һәм совхоздары сортлы йәшел сәй япраҡтары йыйыу һәм тапшырыу буйынса йыллыҡ планын 100,7 процентҡа үтәү тураһында иптәш И. В. Сталинға рапорт бирҙеләр.

Сәй япраҡтары 1950 йылға ҡарағанда 10.358 тоннаға күберәк йыйылған һәм сәй фабрикаларына тапшырылған. Сәй япраҡтары йыйыу дауам итә. Грузияның сәй колхоздары һәм совхоздары бөтә сортлы сәй япраҡтары йыйыу, промышленносҡа тапшырыуҙа [illegible] алдылар.

БӨЙӨК ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯҺЫНЫҢ 34 ЙЫЛЛЫҒЫН ХЕҘМӘТТӘ ЯҢЫ ЕҢЕҮҘӘР МЕНӘН БИЛДӘЛӘЙЕК!

Башҡорт АССР-ы промышленность предприятиеләренең һәм транспортының бөтә эшселәренә, эшсе ҡатын-ҡыҙҙарына, инженерҙәренә, техниктәренә һәм хеҙмәткәрҙәренә „Туймазынефть“ тресы өсөнсө промыслаһының, Өфө кижә-мамыҡ комбинатының һәм Белорет ҡорос-сыбыҡ заводының эшселәре, эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженерҙәре, техниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективтәренең

М Ө Р Ә Ж Ә Ғ Ә Т Е

Ҡәҙерле иптәштәр!

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының утыҙ дүрт йыллығы яҡынлаша. Совет халҡы был бөйөк йыллыҡты үҙенең данлы социалистик Тыуған иле өсөн, үҙенең героик хеҙмәте өсөн, коммунистик төҙөлөштә коммунистар партияһы етәкселегендә, бөйөк Сталин юлбашсылығында өлгәшкән үҙенең уңыштары өсөн шатлыҡ һәм ғорурлыҡ тойғоһо менән тулы ҡаршылай.

Совет халҡы, һуғыштан һуңғы биш йыллыҡты уңышлы үтәп, тыныс ижади хеҙмәт фронтында тарихи еңеүгә өлгәште. Һуғыштан һуңғы биш йыллыҡтың уңыштары совет кешеләрен яңы хеҙмәт подвигтарына, коммунистик төҙөлөштөң бөйөк программаһын тормошҡа ашырыуға рухландыра.

1951 йылдың ярты йыллығында СССР халыҡ хужалығын үҫтереүҙең государство планы үтәлешенең йомғаҡтары илебеҙҙең экономика һәм культураһының артабан сәскә атыуы тураһында һөйләйҙәр.

Беҙ, совет халҡының коммунистик төҙөлөш эшендә бөйөк еңеүҙәре, бөтә донъяла ныҡлы тыныслыҡ өсөн донъя халыҡтарының фиҙакәр көрәше менән рухланып һәм совет халҡының хеҙмәт уңыштары тыныслыҡты яҡлауҙың яңы вкладына буласағын аңлап, 1951 йылдың производство планын срогынан алда үтәү өсөн социалистик ярыш йәйелдерҙек.

Социалистик ярыш барышында беҙҙең предприятиеләребеҙ эшселәренең, инженер-техник работниктәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең ижади инициативаһы һәм үҙ социалистик Тыуған илдәренә уларҙың икһеҙ-сикһеҙ бирелгәнлектәре айырыуса асыҡ күренә.

Беҙҙең йөҙәрләгән стахановсыларыбыҙ производство новаторҙарынан бөтә яңылыҡты, алдынғылыҡты, прогрессивлекте күсереп алдылар һәм көндән көнгә, айҙан айға үҙҙәренең производство заданиеләрен арттырып үтәйҙәр һәм государствоға күп һанда пландан тыш продукция бирәләр.

Ағымдағы йылда «Туймазынефть» тресы коллективы, иптәш Сталинға яҙған хатта алынған йөкләмәләрҙе үтәп, айҙан айға нефть сығарыу темпын тиҙләтә, уның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүгә һәм техник-экономик күрһәткестәрҙе яҡшыртыуға өлгәшә.

Ағымдағы йылдың беренсе ярты йыллығында СССР Союзы нефть промышленносе предприятиеләренең Бөтә Союз социалистик ярышында беренсе урынды һәм СССР Министрҙар Советының күсмә Ҡыҙыл Байрағын яулап алған беҙҙең өсөнсө нефть промыслаһы коллективы нефть сығарыуҙы арттырыу эшенә байтаҡ вклад индерҙе.

Ошо йылдың 8 айы эсендә промысла пландан тыш меңләрсә тонна нефть сығарҙы һәм бер миллион һум туплама бирҙе. Хеҙмәт етештереүсәнлеге, планға ҡарағанда, 110 процент тәшкил итте һәм, үткән йылдың шул уҡ осороло ҡарағанда, 28,5 процентҡа үҫте. Промыслала нормаһын үтәмәгән бер генә эшсе лә юҡ. Өлкән операторҙар Карпей Минлегәлиевов, Николай Федосеев, Галина Нижгородцева, Тамара Катеэмина, Сафия Гилметдинова, ключник Кашафетдинов, токарҙар Михаил Агеев, Константин Макушев, тимерсе Пантелеев һәм башҡа бик күптәр үҙҙәренең йыллыҡ нормаларын август айында уҡ үтәнеләр.

Ҡорос-сыбыҡ заводы коллективы 8 айлыҡ планды 101,2 процентҡа үтәне һәм продукцияның үҙенә төшөү хаҡын, планға ҡарағанда, 3,3 процентҡа кәметте.

Завод коллективы, социалистик ярыштың алдынғы методтарын индереп, продукцияның сифатын ҡырҡа яҡшыртты, төп һәм ярҙамсы материалдарға экономия яһау өсөн көндәлек көрәш алып бара. Быйылғы 8 ай эсендә коллектив 207 тонна металға экономия яһаны һәм заводҙа продукцияның үҙенә төшөү хаҡынан 4 миллион 939 мең һум пландан тыш файҙа бирҙе. Мастер Мишанов һәм Тарасов иптәштәрҙең сменалары контролерһыҙ эшләүгә күстеләр. 37 иң яҡшы бригада продукцияның үҙенә төшөү хаҡын һәр операцияла кәметеү өсөн социалистик ярышҡа ҡушылды. Иптәш Ершов етәкселек иткән бүлексә 19 ай буйына стахановсы участка булып тора.

Социалистик ярыштың 620 алдынғыһы ай һайын «Заводтың иң яҡшы эшсеһе» тигән юғары исемде тота. Был яҡын ваҡытта бөтә завод менән коллектив стахановсы хеҙмәткә күсеү өсөн реаль мөмкинлектәр тыуҙыра.

Өфө кижә-мамыҡ комбинаты коллективы Мәскәү «Буревестник» фабрикаһы стахановсылары Левченко һәм Муханов иптәштәрҙең башланғысы буйынса продукцияның үҙенә төшөү хаҡын һәр операцияла кәметеү өсөн социалистик ярышты киң йәйелдереүҙе, һәм бөгөн еп иләү һәм туҡыу фабрикаларының бөтә бригадалары ла халыҡ хужалығына бик ҙур әһәмиәт тотоусы был яңы патриотик хәрәкәттә иң яҡшы күрһәткестәргә өлгәшеү өсөн көрәшәләр.

Комбинаттың предприятиеләре ағымдағы йылда 8 айлыҡ планды, валовой продукция буйынса планлаштырылған ассортиментты тулыһынса тәьмин итеп, 106,5 процентҡа үтәне һәм был ваҡыт эсендә илгә пландан тыш 210 мең метр туҡыма бирҙе. Комбинат ритмле эшләй. Ике смена коллективына «коллектив стахановсы эш» исеме бирелде.

Совет государствоһының экономик ҡеүәтен артабан нығытыу теләгендә беҙҙең предприятиеләр-коллективтәре Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 34 йыллығы хөрмәтенә социалистик ярышҡа ҡушылдылар һәм түбәндәге йөкләмәләрҙе алдылар:

«ТУЙМАЗЫНЕФТЬ ТРЕСЫНЫҢ ӨСӨНСӨ ПРОМЫСЛАҺЫ КОЛЛЕКТИВЕ:

нефть сығарыу буйынса ун бер айлыҡ планды 1951 йылдың 7 ноябренә үтәргә, хеҙмәт етештереүсәнлеген 12 процентҡа күтәрергә, сығарылған нефттең үҙенә төшөү хаҡын 6 процентҡа кәметергә һәм пландан тыш 1,5 миллион һум файҙа бирергә.

ӨФӨ КИЖӘ-МАМЫҠ КОМБИНАТЫ КОЛЛЕКТИВЕ:

еп иләүҙә хеҙмәт етештереүсәнлеген, планға ҡарағанда, 104,6 процентҡа һәм, 1950 йылда өлгәшелгән кимәлгә ҡарағанда, 131,7 процентҡа еткерергә. Туҡыусылыҡта, планға ҡарағанда, 105,6 процентҡа һәм, 1950 йылдың планына ҡарағанда, 116,6 процентҡа еткереүгә өлгәшергә;

оборудованиеләрҙең етештереүсәнлегендә — еп иләүҙә, планға ҡарағанда, 3 процентҡа күберәккә һәм, 1950 йылдың планына ҡарағанда, 7 процентҡа, туҡыусылыҡта — пландан 3,2 процентҡа күберәккә һәм, 1950 йылға ҡарағанда, 15,4 процентҡа арттырыуға өлгәшергә;

беренсе сортлы туҡыма етештереүҙә, пландағы 96 процент урынына 98 процентҡа еткереүгә өлгәшергә;

еп иләүҙә 15 тонна һәм туҡыусылыҡта 50 тонна мамыҡҡа, 150 тонна шартлы ярыулыҡҡа, 80 мең киловатт-сәғәт электр энергияһына экономия яһарға һәм йыллыҡ тупланма планын 15 процентҡа арттырып үтәргә;

валовой продукция буйынса йыллыҡ планды Сталинсе Конституция көнө — 1951 йылдың 5 декабренә билдәләнгән ассортиментта үтәргә һәм йыл аҙағына тиклем пландан тыш 650 мең метр туҡыма бирергә;

фабрикаларҙы һәм цехтарҙы ҡатғы шарттарҙа нормаль эшләү өсөн график буйынса теүәл әҙерләргә. Билдәләнгән эштәрҙе юғары сифатта үтәргә;

Октябрь социалистик революцияһы көнөнә һигеҙәр квартиралы ике торлаҡ йортон эксплуатацияға тапшырырға.

БЕЛОРЕТ ҠОРОС-СЫБЫҠ ЗАВОДЫ КОЛЛЕКТИВЕ:

сентябрҙең һәм октябрҙең производство программаһын күмәртәләп һатыу хәҡтарында 108 процентҡа, ә йыллыҡ планды 21 декабргә үтәргә. Сентябрь һәм октябрь айҙарында пландан тыш меңәрләгән һум табыш бирергә. Хеҙмәт етештереүсәнлеген, 1951 йылдың планына ҡарағанда, 6,2 процентҡа күтәрергә.

Брак һәм производство отходтарын кәметеү иҫәбенә ай һайын йыл аҙағына тиклем 50-шәр тонна ҡара металға һәм 5-әр тонна төҫлө металға экономия яһарға. Оборот средстволарының әйләнешен тиҙләтергә һәм, планға ҡарағанда, 4 миллион һумды бушатырға.

Ҡәҙерле иптәштәр!

Был социалистик йөкләмәләрҙе үҙебеҙгә алып, беҙ һеҙҙе беҙҙең өлгөгә эйәрергә, Октябрь алды социалистик ярышына актив ҡушылырға һәм ҡеүәтле социалистик Тыуған илебеҙҙең данын өсөн яңы хеҙмәт еңеүҙәренә өлгәшергә һәм бының менән тыныслыҡты яҡлау эшенә үҙегеҙҙең вкладығыҙҙы индерергә саҡырабыҙ.

Бөйөк Октябрҙең 34 йыллығын яңы хеҙмәт подвигтары менән билдәләйек!

Социалистик ярыш байрағын юғарыраҡ күтәрәйек!

Йәшәһен тыныслыҡтың, демократияның һәм социализмдең терәге — беҙҙең ҡеүәтле, бөйөк Тыуған илебеҙ!

Йәшәһен беҙҙең бөтә еңеүҙәребеҙҙе рухландырыусы һәм ойоштороусы Ленин — Сталин партияһы!

Йәшәһен совет халҡының һәм бөтә прогрессив кешелектең бөйөк даһиы һәм уҡытыусыһы, тыныслыҡтың байрағын йөрөтөүсе бөйөк Сталин!

«Туймазынефть» тресының өсөнсө промыслаһы, Өфө кижә-мамыҡ комбинаты һәм Белорет ҡорос-сыбыҡ заводы эшселәренең, инженер-техник работниктәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең йыйылыштарында тикшерелде һәм ҡабул ителде.

ВКП(б) ӨЛКӘ КОМИТЕТЕНДӘ

Башҡортостан республикаһы промышленность предприятиеләренең бөтә коллективтәренә „Туймазынефть“ тресының өсөнсө промыслаһы, Өфө кижә-мамыҡ комбинаты, Белорет ҡорос-сыбыҡ заводы эшселәре, эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженерҙәре, техниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективтәренең мөрәжәғәте тураһында

ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһы ҡарар итте:

«Туймазынефть» тресының өсөнсө промыслаһы, Өфө кижә-мамыҡ комбинаты һәм Белорет ҡорос-сыбыҡ заводы эшселәренең, инженер-техник работниктәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең Башҡорт АССР-ы промышленность предприятиеләренең бөтә коллективтәренә Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 34 йыллығын билдәләү хөрмәтенә Октябрь алды социалистик ярышын йәйеп ебәреү тураһында инициативаһын хупларға һәм яҡларға;

номенклатурала билдәләнгән планды мотлаҡ үтәү менән бергә, етештерелә торған продукцияның сифатын күтәреү һәм үҙенә төшөү хаҡын кәметеү, сырье һәм материалдарҙы экономиялау, эске резервтәрҙе дөрөҫ файҙаланыу, яңы техниканы һәм алдынғы технологияны индереү, хеҙмәт етештереүсәнлеген артабан күтәреү һәм производство культураһының, механизацияның кимәлен күтәреү һәм машиналарҙы, механизмдарҙы тулыһынса файҙаланыу өсөн көрәште социалистик ярыштың төп бурысы итеп иҫәпләргә.

ВКП(б)-ның ҡала һәм район комитеттәре секретарҙәрен, партияның тәүге ойошмалары секретарҙәрен, промышленность предприятиеләренең завком председателдәрен һәм директорҙарын түбәндәге сараларҙы үткәрергә мәжбүр итергә:

«Туймазынефть» тресының өсөнсө промыслаһы, Өфө кижә-мамыҡ комбинаты, Белорет ҡорос-сыбыҡ заводы коллективтәре мөрәжәғәтен республиканың промышленность предприятиеләре эшселәренең, инженер-техник работниктәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең йыйылыштарында киң тикшерергә һәм уларҙың өлгөһөндә үҙҙәренә яңы социалистик йөкләмәләр алырға.

Өфө ҡалаһы 8 март исемендәге тегеү фабрикаһында биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалары ҡуйыуға арналған митинг ҙур күтәренкелек менән үтте.

Һүрәттә: (унда, трибунала) хәүефһеҙлек буйынса инженер-технолог, Ватан һуғышы инвалиды иптәш Н. Шаматов сығыш яһай. (Һулда) митингтең дөйөм күренеше.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Тыныслыҡ өсөн көрәшселәрҙең көсө ныҡ һәм ҡаҡшамаҫ!

Культура эшенең артабан үҫеш алыуында тыныслыҡ мөһим шарт ул

Совет халҡы үҙ хөкүмәтенең тыныслыҡ һөйөүсе тышҡы политикаһын бер күңелдән хуплай.

Беҙгә тыныслыҡ һүҙе коммунизм төҙөүсе миллиондарса кешеләрҙең телдәренән төшмәй. Беҙ, совет артистары, музыканттар, художниктар ысын күңелдән һәм ышаныс тыныслыҡты яҡлайбыҙ. Беҙҙең искусство тормош идеяларын, кешелек бәхете, шатлығы, гуманизм һәм прогресты рәсләү менән бөйөк һәм үлемһеҙ. Беҙ, бөтә совет кешеләре кеүек үк, бөтә донъяла тыныслыҡты һаҡлап алып ҡалыуҙа төп яуаплылыҡ йөрөтөүсе биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалары йыйнау кампанияһы үткәреү тураһында тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитеты пленумы резолюцияһын ҡайнар хуплайбыҙ.

Америка-Англия һуғыш уты тоҡандырыусылары Корея ерҙәрен ҡан менән ҡойҙолар, ҡалаларҙы һәм ауылдарҙы йыртҡыстарса бомбаға тоталар, тыныс халыҡты варварҙарса юҡ итәләр. Улар кешелекте атом һәм водород бомбалары менән ҡурҡыталар. Кешеләрҙе күрелмәгән үлтереү менән янайҙар.

Ләкин тормошто үлтерергә мөмкинме һуң? Дәрәҫләкте ҡурҡытырға мөмкинме һуң? Беҙ һуғыш теләмәйбеҙ, һәм бер кеше кеүек, Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғаларыбыҙҙы ҡуйбыҙ.

Совет халҡының һүҙе — ныҡ һүҙ ул. Был һүҙ Англия-Америка һуғыш уты тоҡандырыусыларына, уларҙың агрессив уйҙарына ҡеүәтле удар булыр. Беҙ, совет кешеләре, ижади тыныс хеҙмәт менән шөғөлләнәбеҙ.

Һаман яңынан-яңы һоҡландырғыс поэмалар һәм музыкаль әҫәрҙәр, спектаклдәр һәм кинофильмдар ижад итеү беҙҙең изге бурысыбыҙ. Улар бөтә донъя халыҡтарын кешелекте ҡыра алмауҙы империалистик агрессорҙарҙың эҙләнеүҙәренә ҡаршы рухландырырҙар, һуғыш уты тоҡандырыусыларҙы фаш итерҙәр, һуғыш көстәре өҫтөнән тыныслыҡтың гүзәл эшенең еңеүенә булышлыҡ итерҙәр.

Империалистик Американың реакцион искусствоһы яңы һуғыш әҙерләүҙә мөһим ҡоралдарҙың береһе булып тора. Билдәле Венесуэла шағиры, публицист һәм прогрессив общественный деятеле Карлос Леон «Голливудтың үлеме» тигән үҙенең китабында былай тип яҙа: «Үлтереү, талау, көсләү Голливуд тарафынан кешелек рухының иң юғары ҡаҙанышы тип йырлана».

«Енәйәтселек, — тип күрһәтә Карлос Леон, — был пропаганданан туранан-тура бәйләнеп килә. АҠШ ҡалаларында йыл һайын Сан-Францискола — 2 мең кеше, Лос Анджелеста—3 мең кеше, Филадельфияла — 5 мең кеше, Нью-Йоркта—13 мең кеше эҙһеҙ юғалалар» һәм Американың идара итеүсе крустары был тәрбиәләнгән енәйәтселәрҙе ҡулдарына ҡорал тотоп тыныслыҡ өсөн, азатлыҡ өсөн һәм үҙ ватандарының бәйһеҙлеге өсөн көрәшеүсе Корея халҡына ҡаршы ебәрәләр.

Тыныслыҡ өсөн көрәштең изге идеялары массаларҙың араһына һаман тәрәнерәк инә бара. Тыныслыҡ Пактына 450 миллиондан артыҡ кеше ҡул ҡуйҙы ла инде. Һуғышҡа ҡаршы халыҡ хәрәкәтендә капиталистик илдәрҙең прогрессив интеллигенцияһы һаман ҙурыраҡ роль уйнай бара.

Беҙҙең көндәрҙә бөйөк рус яҙыусыһы Максим Горькийҙың «Кем менән һеҙ, культура мастерҙары» тигән саҡырыу һүҙҙәре яңы көс менән яңғырайҙар.

Беҙ, совет кешеләре, һуғыштың нимә икәнен, тыныслыҡтың нимә икәнен тәрән аңлайбыҙ. Шуға күрә беҙ тыныслыҡ талап итәбеҙ.

А. Мөбәрәков,
РСФСР-ҙың һәм Башҡорт АССР-ының атҡаҙанған артисы.

Беҙ тыныслыҡты һорамайбыҙ, ә талап итәбеҙ

Беҙҙең ауыл хужалығы артеленең колхозсылары тыныслыҡ эшен колхоз баҫыуҙарындағы фиҙакәр хеҙмәт менән, ауыл хужалығы йылын уңышлы тамамлау һәм малсылыҡтың продукт биреүсәнлеген күтәреү менән нығыталар.

Америка империалистарының ҡушыуы буйынса Кореяның ҡалаларына һәм ауылдарына йәҙерләгән бомбалар ташлана. Һис бер ғәйебе булмаған ҡатын-ҡыҙҙар, сабый балалар һәм ҡарттар үлтерелә. Американлыларҙың бомбаһынан ҡанға туҙған балаһын ҡулына тотҡан кореялы әсә, ата-әсәһеҙ, ер-йортһоҙ ҡалған һис бер ғәйепһеҙ сабый балалар күҙ алдына килеп баҫа.

Мин балалар әсәһе булған кеше — мин американлыларҙың был бысраҡ эштәрен ғәйепләмәй ҡала алмайым.

Америка атомсыларына ләғнәт баҫҙерәм. Донъяға — тыныслыҡ! — тим мин.

Мин, гитлерсе илбаҫарҙарға ҡаршы совет халҡының Бөйөк Ватан һуғышы көндәрен, беҙҙең илебеҙ кисергән ауыр көндәрҙе хәтерләйем. Совет халҡы һәм уның данлы армияһы Тыуған илебеҙҙең иркен һәм бәйһеҙлеген һаҡлап алып ҡалды, ҡан эскес фашизмды тар-мар итте.

Совет халҡы, һуғышта еңеп сығып, донъяға тыныслыҡ урынлаштырҙы. Советтар Союзының халыҡтары ҡыҫҡа ваҡыт эсендә генә һуғыш тарафынан килтерелгән яраларҙы төҙәтте, һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡты үтәүҙә ҙур уңыштарға өлгәште. Эшселәрҙең, колхозсыларҙың һәм хеҙмәткәрҙәрҙең тормош кимәле күтәрелде.

Ләкин халыҡтар араһындағы тыныслыҡҡа Америка һуғыш уты тоҡандырыусылары тағы ла янайҙар.

Улар Гитлер кеүек үк, һуғыш теләйҙәр. Барып сыҡмаҫ, кеше ашаусы әфәнделәр! Быны беҙ, совет кешеләре, әйтәбеҙ. Беҙ бәхетте һаҡлап алып ҡалырбыҙ, тыныслыҡты һаҡлап алып ҡалырбыҙ.

Ләкин беҙ тыныслыҡты һорамайбыҙ. Беҙ уны талап итәбеҙ.

Беҙ тыныслыҡ өсөн көрәштә еңербеҙ. Сөнки был хәрәкәт бөтә халыҡ хәрәкәтенә әүерелде.

А. Чуева,
Кейөргәҙе районының «Золотой колос» колхозы члены, БАССР Верховный Советы депутаты.

Совет кешеләре яңы һуғышты булдырмау өсөн берҙәм көрәшәләр. Биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советының Мөрәжәғәте бөтә хеҙмәтсәндәр тарафынан хуплап ҡаршыланды.

Республикабыҙ хеҙмәтсәндәре, бөтә совет халҡы кеүек үк, тыныслыҡ талап итеүсе Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйып, социалистик ярыш байрағын тағы ла юғарыраҡ күтәрәләр, үҙҙәренең кеҫтәрен производство пландарын арттырып үтәүгә мобилизовать итәләр, бөтә донъяла тыныслыҡ терәге булған һөйөклө Ватаныбыҙҙың ҡеүәтен яңы хеҙмәт подвигтары менән нығыталар.

Һинең бәхетең өсөн

Тормош барған һайын матурлана,
Сәскәләнә Ватан киңлеге,
Шаулап үҫә яңы ҙур ҡалалар,
Тулҡынлана игеҙ диңгеҙе.
Беҙҙе көтә сикһеҙ данлы йылдар,
Уйҙар һаман алға ашҡына, —
Бөйөк тантанаһы киләр көндөң
Килеп баҫа минең ҡаршыма:
Һис бер ваҡыт ҡарт тарих күрмәгән
Гиганттарҙың ғорур шаулауы,
Волга һәм дә Дондың буйҙарында
Ҙур ГЭС-тарҙың эшкә башлауы...
Зәңгәр күк йөҙөндә яҡты ҡояш яна.

Минең ҙур иләмә ул үҙенең йылы нурҙарын түгә һәм иркәләй. Ҡайҙа ғына ҡарама, һөйләп бөтә алмаҫлыҡ матурлыҡ һәм шат тормош ҡайнай. Мин үҙемдең тыуған Ватаным менән сикһеҙ ғорурланам. Мин унда тыныс тормоштоң мәңге [illegible]

[illegible]

Халыҡтарҙың берҙәм йыры яңғырай,
Унда — бәхет һәм бөйөк ирек.
«Широка страна моя родная,
Много в ней лесов, полей и рек...»
һәм мин дә күкрәгемде кирен ала шатлыҡ менән был йырға ҡушылам:

Йырлайым мин тыуған ил ҡүгендә
Бәхет ҡояшының балҡыуын,
Көрәштәрҙә еңелмәҫлек көсөн,
Батырлығын совет халҡының.
Көслө, ҡеүәтле ул — минең илем.
Һәм уның көсө бөтә кешелек бәхете өсөн, тыныслыҡ өсөн хеҙмәт итә.

Тыныслыҡ! Был һүҙ минең илемдең азат халыҡтары телендә көслө яңғырай. Тыныслыҡ өсөн көрәштә совет кешеһе иң алдынғы сафта атлай һәм уның йөрәгендә ул тәрән ынаныс йәшәй.

Тыныслыҡ һуғышты еңәсәк!
Кем тыныслыҡ теләй ер шарында,
Тәүелегеҙ беҙҙең сафтарға.
Кешелектең гүзәл киләсәген
Һуғыш дауылынан һаҡларға!

Әнүәр Ғафури.

Йәш уҡытыусы һүҙе

Мин Совет Башҡортостанының йәш уҡытыусыһы. [illegible]

[illegible]

Әминә Хиләлиева,
[illegible] районы [illegible] урта мәктәбе уҡытыусыһы.

Һөйөклө Тыуған илебеҙгә рәхмәт

Мин — хәҙер нефтсе. Был квалификацияны мин иптәш Сталиндың [illegible]

[illegible]

[illegible] хәтерләмәйем. Ә Тыуған илем минә етем яһамаған. Өфө һәм Бөзәйә балалар йорттарында тәрбиәләнеп, Ишембай һөнәрселек училищеһына килдем.

Беҙҙең Тыуған илебеҙҙә уҡыу, эшләү [illegible] шәбеҙ.

М. Шәрипов,
Ишембай ҡалаһының икенсе номерлы һөнәрселек училищеһын тамамлаусы.

Булдырмабыҙ һуғышты!

Булмаҫ һуғыш,
Яҡты ҡояш нурын
Дары төтөндәре ҡапламаҫ.
Ер өҫтөндә, фәҡәт,
тыныс тормош,
Хеҙмәт,
бәхет итер тантана.

Булмаҫ һуғыш,
Быны талап итә
Совет халҡы берҙәм,
һәр ерҙә.
Ижад өсөн
тыныслыҡ бик кәрәк,
Һауа,
һыу шикелле һәр кемгә.

Совет халҡы тыныс хеҙмәт яҡлы,
Эше гүзәл,
Изге уйҙары.
Ул — төҙөүсе,
Ҡалаларҙы биҙәй,
Ағымдарын бора һыуҙарҙың.
Шул уй менән һулай
Гигант ҡоролош —
Бахоҡала, бөйөк Волгала.

Сталинград,
Ҡырым ярҙарында,
Тормош ҡайҙа —
сүллек, ҡомда ла,
Тоҡанмаһын өсөн
һуғыш уты,
Еңеү өсөн
ерҙә тыныслыҡ.
Апынҡтыра мастер иретмәһен
Иң нығыҡ сортлы
суйын, ҡорыстоң,
Бишек йыры итеп,
ошо һүҙҙе
Ҡабатлайҙар изге әсәләр.
Улар теләй ерҙә,
иң бәхетле,
Тыныс тормош менән йәшәргә.
Беҙ тыныслыҡ яҡлы,
Һуғыш булмаҫ!
Беҙ даулайбыҙ ерҙә тыныслыҡ.
Ошо һүҙҙе йәшәй
бөйөк халыҡ,
Ул еңәсәк
барлыҡ һуғышты!

М Тани.

Минең теләгем—тыныслыҡ

Тыныслыҡ талап итеүсе Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйыу — минең тормошомда ҙур ваҡиға ул. Мин тыныслыҡ яҡлыларҙың тауышына үҙ тауышымды ла ҡушыуым менән ғорурмын. Сөнки мин халыҡтар бәхете өсөн, һөйөклө Тыуған илебеҙҙең тағы ла көслөрәк сәскә атыуы өсөн, бөтә донъяла дауамлы һәм ныҡлы тыныслыҡ урынлаштырыу өсөн тауыш бирҙем.

Тыныслыҡ! Был һүҙ беҙҙең һәр беребеҙ өсөн ҡәҙерле һәм йөрәгебеҙҙең иң төбөнән сыҡҡан һүҙ. Сөнки беҙ тыныслыҡты ҙур ҡорбандар менән яулап алдыҡ.

Беҙҙең Сталин исемендәге завод та һуғыштан һуңғы тыныслыҡ осоро емеше. Бында Америка-Англия заводтары кеүек һуғыш ҡоралдары әҙерләмәйҙәр, ә, киреһенсә, илебеҙҙең байлығын арттырыу өсөн нефть оборудованиеләре эшләйҙәр.

Беҙҙең коллектив ижади хеҙмәт менән йәшәп, көндән-көн хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәрә бара.

Мин ошо заводта дүрт йыл инде слесарь булып эшләйем. Көндәлек нормамды һәр ваҡыт ике тапҡырға арттырып үтәйем. Минең кеүек эшләүселәр заводта бик күп иҫәпләнә. Уларҙың бөтәһе лә бер теләк менән — тыныслыҡты нығытыу өсөн, иртәгеһе көн тағы ла матурыраҡ булһын өсөн күберәк продукция эшләп сығарыу теләге менән тулыҙар.

Беҙ, совет кешеләре, яңы һуғыш уты тоҡандырырға маташыусыларға — ҡаныгыҙ селтәрәмә килтерелер, уйығыҙ — барып сыҡмаҫ, тип әйтәбеҙ.

Ә. Шафиев,
Ишембай ҡалаһы Сталин исемендәге завод слесаре.

Тыныслыҡ—беҙҙең бәхетебеҙ ул

Беҙ ауылдың иң ҡарт әсәләре. Беҙҙең балаларыбыҙ һәм балаларыбыҙҙың балалары Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен тағы ла нығытыу өсөн үҙҙәренең бөтә көстәрен биреп эшләйҙәр. Беҙ йәшебеҙ алға атлаған һайын тормоштоң яҡшыра барыуын бик яҡшы аңлайбыҙ. Тыуған һәр бер көн тормошҡа яңылыҡ һәм муллыҡ алып килә.

Илебеҙҙең бәйһеҙлеге һәм халыҡтарҙың бәхете өсөн ҡайнар ҡан ҡойоп, ауыр хеҙмәт менән яулап алынған еңеүҙәрҙән һуң, беҙҙең Ватаныбыҙ үҙенең халыҡ хужалығы һәм культура төҙөлөшөндә тағы ла яңы, тарихи ҡаҙаныштарға өлгәште. Шул арҡала беҙҙең тормошобоҙ ҙа тағы ла нығыраҡ яҡшырҙы.

Беҙ, үҙ ғүмеребеҙҙә булып үткән бер нисә һуғыштарҙың ауыр михнәттәрен һис кенә лә онота алмайбыҙ. Һуғыш үҙе менән хәйерселек, бөлгөнлөк, асылыҡ һәм үлем алып килә. Әсәләрҙең ҡайнар ҡуйындарынан иң ҡәҙерле балаларын тартып алып ҡанға батыра. Күҙ алмаһылай ҡәҙерләп үҫтергән балаларыбыҙҙы үлтерә йәки мәңгелек ғәрип итеп ҡалдыра.

Беҙ яңы һуғыш уты тоҡандырырға теләгән Англия-Америка империалистарын ҡанға һыуһаған йыртҡыс шаҡал кеүек итеп хис итәбеҙ. Улар яңы ҡорбандар, ҡан, күҙ йәше, балаларыбыҙҙың үлеп ҡалыуҙарын теләйҙәр. Ләкин, беҙҙеңсә, совет халҡының тыныслыҡҡа булған ихтыяры көслө.

Беҙ, әсәләр, Совет хөкүмәтенең тыныслыҡ политикаһын бер күңелдән яҡлайбыҙ. Сөнки ул беҙгә һәм беҙҙең балаларыбыҙға бәхетле тормоштоң өҙлөкһөҙ дауам итеүен тәьмин итә. Беҙ биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөүҙе талап итәбеҙ. Быға ошоноң өсөн Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә тәрән ҡәнәғәтләнеү менән ҡултамғаларыбыҙҙы ҡуйбыҙ.

Сәхипьямал Әһәҙуллина,
99 йәшендә.
Хәфизә Фәрхетдинова,
88 йәштә.
Шәмсеямал Ғәсыйрова
82 йәштә.
Күп балалы әсәләр.
Саҡмағош районы Сталин исемендәге колхоз.

Экономик темаларға

„Башнефть" берекмәһе предприятиеләрендә хужалыҡ иҫәбе

Хужалыҡ иҫәбе илебеҙҙең промышленносендә социалистик предприятие менән идара итеүҙең мөһим методы булыу ятынан бик ҙур әһәмиәткә эйә. Тыуған илебеҙҙең йәшәүенең тәүге көндәрендә үк коммунистар партияһының һәм совет халҡының бөйөк юлбашсылары Ленин һәм Сталин промышленноста хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү, хеҙмәт өсөн сдельный түләү системаһы индереү, ҡаты хеҙмәт дисциплинаһы булдырыу һәм хужалыҡ иҫәбе принциптарын үткәреү кәрәклеге тураһында беҙгә әллән-әлә күрһәтмәләр биреп килделәр. Иптәш Сталин 1931 йылда хужалыҡ работниктары кәңәшмәһендә «Яңы обстановка — хужалыҡ төҙөлөшөнөң яңы бурыстары» тураһындағы сығышында хужалыҡ иҫәбен индереүҙең һәм нығытыуҙың бөтә әһәмиәтен асып һалды һәм промышленностың бөтә тармаҡтарына ла уны индереү бурысын ҡуйҙы.

Хужалыҡ иҫәбен промышленность предприятиеларына индереүгә айырыуса ҙур әһәмиәт бирелде. Сөнки хужалыҡ иҫәбе хеҙмәтте, материаль ресурстарҙы һәм аҡса средстволарын дөрөҫ, экономиялы файҙаланыуҙа һәр бер предприятие коллективының ҡыҙыҡһыныусанлығын арттыра, производство техникаһын камиллаштырыуға, хеҙмәтте ойоштороуға, эске резервтарҙы мобилизациялауға ярҙам итә. Шуға күрә беҙҙең социалистик промышленность хужалыҡ иҫәбен илебеҙҙең байлығын арттырыу өсөн ҡараштә көслө ҡоралдарҙың һәм ҡеүәтле рычагтарҙың береһе итеп файҙалана.

Иптәш Сталиндың күрһәтмәләрен үтәүҙә, «Башнефть» берекмәһе предприятиеларендә эшселәрҙең, инженер-техник работниктарҙың инициативаһында экономия яһау, продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү өсөн социалистик ярыштың яңы формалары йәйелдерелде. Был ярыш һөҙөмтәһендә үткән йылда «Башнефть» берекмәһе предприятиеларенең государствоға миллионлаған һум пландан тыш файҙа биреүҙәрен генә лә әйтеү етә. Эшселәрҙең һәм инженер-техник работниктарҙың пландан тыш тупланыш алыу өсөн көрәше цехтарға һәм бригадаларға хужалыҡ иҫәбен киң индереү нигеҙендә барҙы.

1950 йыл — социалистик ярышты артабан йәйелдереү йылы булды. Предприятиеларҙа оборот средстволарының әйләнешен тиҙләтеү, отличный сифатлы продукция етештереү, материалдарға экономия яһау һәм экономияланған материалдар иҫәбенә пландан тыш продукция етештереү, оборудованиеларҙы файҙаланыуҙы яҡшыртыу өсөн социалистик ярыштың яңы формалары күтәрелеп сыҡты. Уларҙы производствола ҡулланыу һөҙөмтәһендә Тыуған илебеҙгә меңәрләгән тонна өҫтәмә нефть һәм экономияланған материаль ресурстар биреүсе бик ҙур эске резервтар асылды. «Туймазынефть» һәм «Ишембайнефть» трестары предприятиеларенең стахановсылары 5678 кубометр ағас материалдарын, 465 тонна цементты, 356 тонна каустик соданы, йәҙәрләгән долотоны һәм башҡа бик күп материалдарҙы экономияланылар. Экономияның дөйөм суммаһы миллионлаған һум тәшкил итте.

1950 йылдағы уңыштар артабан да экономия яһау өсөн әле ҙур резервтар барлығын күрһәттеләр, һәм улар хужалыҡ иҫәбен индереү өсөн ҡарашҡа эшселәрҙе, инженер-техник работниктарҙы һәм хеҙмәткәрҙәрҙе тағы ла киңерәк йәлеп итеүгә яңы мөмкинлектәр астылар. Үҙҙәренең мөмкинлектәрен иҫәпкә алып, Башҡортостан нефтселәре быйыл 1950 йылда нефть сығарыу эшендә фактик өлгәшелгәндәргә 22,4 процентҡа арттырырға һәм пландан тыш йөҙ мең тонна нефть бирергә, эксплуатацион бораулау тиҙлеген 15 процентҡа, разведка бораулау тиҙлеген 16 процентҡа, крелиус бораулау тиҙлеген 5 процентҡа күтәреп, дөйөм бораулау планын срогынан алда үтәргә, нефттең үҙенә төшөү хаҡын, планға ҡарағанда, 2 процентҡа кәметергә һәм хеҙмәт етештереүсәнлеген, планға ҡарағанда, нефть сығарыуҙа 2 процентҡа, ә бораулауҙа бер процентҡа күтәрергә йөкләмә алдылар. Иптәш Сталинға яҙған хаттағы алынған йөкләмәләрҙе үтәү өсөн «Башнефть» берекмәһе предприятиеларендә хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү, продукцияның сифатын яҡшыртыу, сырьё һәм материаль ресурстарҙы экономиялы расходлау, оборудованиеларҙы рациональ файҙаланыу, алдынғы техника индереү, күп хеҙмәт талап итеүсе эштәрҙе механизациялаштырыу өсөн ныҡлы көрәш асылды.

Бөтә был пункттарҙы үтәй барып, беҙҙең нефтселәр быйыл да ҙур уңыштарға өлгәштеләр. Нефть сығарыу буйынса 6 айлыҡ план арттырып үтәлде һәм пландан тыш унар меңләгән тонна нефть бирелде. Бораулау эштәре планының үтәлеше 105 процент тәшкил итте. Проходка биреү тиҙлеге, үткән йылдың шул уҡ осорона ҡарағанда, эксплуатацион бораулауҙа 41,4 процентҡа һәм разведка бораулауында 20,9 процентҡа күтәрелде; хеҙмәт етештереүсәнлеге нефть сығарыу буйынса 3 процентҡа, бораулауҙа 4,3 процентҡа күтәрелде; нефттең үҙенә төшөү хаҡы, планға ҡарағанда, 2,8 процентҡа һәм бораулау эштәрендә 2 процентҡа кәметелде.

Бөтә был уңыштар партия ойошмаларының ярҙамында «Башнефть» берекмәһе предприятиеларенең хужалыҡ етәкселәренең эшселәрҙең, инженер-техник работниктарҙың һәм хеҙмәткәрҙәрҙең юлбашсыбыҙ иптәш Сталинға биргән вәғәҙәне үтәү өсөн йәйелдерелгән хәрәкәте менән ҡыйыу етәкселек итеүе арҡаһында өлгәшелде. Предприятиеларҙың партия һәм хужалыҡ органдарының хеҙмәте, бөтәһенән элек, шунда: улар социалистик ярышты киң йәйелдерергә ярҙам иттеләр, производство новаторҙарының алдынғы эш тәжрибәләрен яҡланылар һәм башҡаларға таратыусылар. Эшкә большевиктарса ойоштороуҙың асыҡ миҫалы булып, «Туймазынефть», «Туймазыбурнефть», «Ишембайнефть» трестары коллективтарының планды үтәү өсөн ныҡышмалы көрәше тора. Октябрьский промыселдарында пласт баҫымын һаҡлау һәм фонтан ысулы менән нефть сығарыуҙы тәьмин итеү өсөн пласҡа һыу ебәреү 43 процентҡа күтәрелде; пластинкалы ҡырғыстарҙы ҡулланыу тәрән насослы скважиналарҙың ремонт-ара эшләү срогын 20 тәүлек урынына 6 айға тиклем оҙайтырға мөмкинлек бирҙе. Фонтан скважиналарын парафиндан таҙартыу өсөн электр лебедкалары индерелде. Улар эшсе көстәрен байтаҡ ҡыҫҡарттылар һәм операторҙың хеҙмәтен еңеләйттеләр. Молчанов аппаратын производствоға индереү скважиналарҙы ремонтлағанда бөтә ниндәр буйынса ремонт эштәрен 10 процентҡа тиҙләтте, скважиналарҙы хеҙмәтләндереү буйынса эштәрҙе автоматлаштырыу һәм механизациялаштырыу саралары киң масштабтарҙа үткәрелә. Был саралар эшсе көстәрен, 1950 йылға ҡарағанда, станок-айға 14,8 процентҡа ҡыҫҡартыуҙы тәьмин итте.

«Ишембайнефть» тресы промыселдарының бурысы булып нефть сығарыу кимәлен артабан күтәреү торҙо. Шуның өсөн бында быйыл тәүге тапҡыр скважиналарҙы тамам бораулап бөтөрөү кеүек эффектлы саралар ҡулланылды. Был саралар скважиналарҙың дебитен ҡырҡа күтәрҙеләр. Күп стволлы бораулаған скважиналар, ғәҙәттәгеләренә ҡарағанда, нефтте 2,5 тапҡырға күберәк бирәләр. Скважиналарҙы тоҙ кислотаһы менән эшкәртеү, промыселлар менән техник ойоштороу етәкселек эшен ҡайтанан төҙөү саралары күрелә. Быларҙың бөтәһе лә нефть сығарыуҙа государство планын 104 процентҡа үтәргә, хеҙмәт етештереүсәнлеген 104,9 процентҡа күтәрергә, нефттең үҙенә төшөү хаҡын 7 процентҡа кәметергә ныҡ шарт тыуҙырҙылар.

Социалистик ярышта бораулаусылар ҙур еңеүҙәргә өлгәштеләр. 1950 йылда үткәрелгән ҡайтанан төҙөүҙәр техник ойоштороу етәкселеккә бурвойҙарға ныҡлылаштырҙылар һәм ҡеүәтле техниканы тулыһынса файҙаланыуға шарт булдырҙылар. Быйылғы үткән ярты йыллыҡта бораулау планы 105 процентҡа үтәлде. «Туймазыбурнефть» һәм «Башзападнефтеразведка» трестарында бораулау тиҙлеге байтаҡ артты. Был уңыштар бораулау эшенә яңы прогрессив метод— турбин ысулы индереүҙең һөҙөмтәһе булып торалар.

«Туймазыбурнефть» тресы предприятиелары коллективтарының үҙ йөкләмәләрен үтәүҙә булған хеҙмәте башҡаларға өлгө булырлыҡ. Улар инженер Ковалев методы нигеҙендә бораулау мастерҙарының алдынғы тәжрибәләрен өйрәнеүҙә һәм дәйәмлаштереүҙә ойоштороолар. Өйрәнелгән һәм дөйөмләштерелгән материалдар нигеҙендә хеҙмәтте ойоштороуҙың һәм бораулауҙың технологик режимының иң яҡшы алымдарын индереү буйынса улар махсус инструктив карта төҙөнөләр. Һөҙөмтәлә күп кенә бораулау бригадалары беҙҙең шарттарҙа быға тиклем булмаған уңыштарға өлгәшәләр. Мастерҙар Сидоренко, Аллаяров, Куприянов, Белявдинов иптәштәр, индерелгән режимда бораулап, станок-айға 500 метр проходка биреү урынына мең метрҙан да артыҡ тиҙлек менән бораулайҙар.

«Туймазыбурнефть» тресында скважиналарҙы бораулау эше, күбеһенсә, турбин ысулы менән башҡарыла. Һөҙөмтәлә был проходка биреү тиҙлеген ҡырҡа күтәрҙе һәм проходканың һәр бер метрының үҙенә төшөү хаҡын кәметте. Трест тиҙлек буйынса план 106,8 процентҡа үтәлде. Трест беренсе ярты йылда эштәрҙең үҙенә төшөү хаҡын 4800 мең һумға кәметте. Бораулаусыларҙың стахановсы хеҙмәте лайыҡлы баһаланды. Улар социалистик ярышта икенсе кварталда беренсе урынды яулап алдылар. Трестҡа СССР Министрҙар Советының күсмә Ҡыҙыл Байрағы һәм 450 мең һум күләмендә аҡсалата премия бирелде.

Берекмәнең башҡа предприятиелары коллективтары ла фиҙакәр эшләйҙәр. Күпселек предприятиеларҙа массалы хеҙмәткә юнәлдереү һөҙөмтәһендә хеҙмәт етештереүсәнлеге күтәрелде, июнь айында уртаса норма үтәлеше 127,8 процент тәшкил итте. Предприятиеларҙа хеҙмәт етештереүсәнлегенең үҫеүе продукцияның үҙенә төшөү хаҡының кәмеүендә төп фактор булды.

Продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙә сырьё һәм материалдарға экономия яһау мөһим роль уйнай. Экономия яһау өсөн социалистик ярыш йәйелдереү һөҙөмтәһендә беренсе ярты йылда 900 мең һум суммала материалдарға экономия яһалды. Хәҙерге ваҡытта Лидия Корабельникова һәм Федор Кузнецов иптәштәр өлгөһөндә комплексле экономия яһау өсөн берекмәлә меңәрләгән кеше ярыша. 1951 йылдың беренсе ярты йылында «Туймазыбурнефть» тресы 998 тонна бораулау торбаһына, «Ишембайнефть» тресы [illegible] кубометр ағас материалдарына экономия яһаны.

Күпселек предприятиеларҙа материалдар лимит-забор книжкалары буйынса бирелә. Уларҙы расходлау эше ныҡлы контроль алынды. Материалдарҙы файҙаланыуҙы [illegible]

ПРОИЗВОДСТВОНЫҢ ТӨП СРЕДСТВОЛАРЫН РАЦИОНАЛЬ ФАЙҘАЛАНЫУ—ПРОДУКЦИЯНЫҢ ҮҘЕНӘ ТӨШӨҮ ХАҠЫН КӘМЕТЕҮҘӘ МӨҺИМ СЫҒАНАҠ

Промышленность предприятиеләренең төп средстволарын яҡшыраҡ файҙаланыу өсөн

Сталин биш йыллыҡтарҙы уңышлы үтәү һөҙөмтәһендә беҙҙең социалистик промышленносебеҙ бик күп һанда производство машиналары һәм беренсе класлы оборудованиелар алды. Ләкин производствоның был төп средстволары үҫеү менән уларҙы үҙләштереү һәм тулыраҡ файҙаланыу өсөн өҙлөкһөҙ көрәш алып барырға тейеш. Техниканан мөмкин булғандың бөтәһен дә һығып алыу хәҙер мөһим бурыстарҙың береһе булып тора.

Был бурыстарҙы уңышлы үтәү предприятиеларҙа партия һәм профсоюз ойошмаларының эшен яҡшы ойоштороу менән бәйләнгән. Производствоның төп средстволарын эффектлыраҡ файҙаланыуҙы ойоштороуҙа мастерҙарҙың, механиктарҙың, инженер-техник работниктарҙың — производство командирҙарының ролдәре бик ҙур.

Беҙҙең район предприятиеларенең эске резервтары сикһеҙ күп. Уларҙы дөрөҫ файҙаланыу промышленностең артабан үҫеүен һәм продукция етештереүҙе арттырыуҙы тәьмин итәсәк.

Производствоның төп средстволарын яҡшыраҡ файҙаланыу эшендә партияның башланғыс ойошмалары алдында ҡатмарлы һәм яуаплы бурыстар тора. Улар был мәсьәләнең әһәмиәтен бөтә эшселәргә лә аңлатырға, хеҙмәтсәндәрҙең ижади инициативаһын, әле быға тиклем файҙаланылмаған бик ҙур резервтарҙы асыуға һәм туплауға йүнәлдерергә тейештәр. Хәрәкәт итеүсе производство майҙандарынан продукция алыуҙы арттырыу һәм оборудованиеларҙы яҡшыраҡ файҙаланыу өсөн көрәште киң күләмдә күтәреү партия ойошмаларының мөһим бурысы ул.

Оборудованиеларҙы тулыраҡ файҙаланыу һәм оборудованиелар бирмәгән продукция алыуҙы арттырыуға ҙур әһәмиәт биреп, ВКП(б)-ның Ленин район комитеты ошо көндәрҙә районның промышленность предприятиелары мастерҙары кәңәшмәһен уҙғарҙы. Бында 150-нән артыҡ кеше ҡатнашты. Улар араһында мастерҙар, бригадирҙар, механиктар, участка начальниктары, инженер-техниктар һәм производствоның башҡа алдынғы работниктары булды. Кәңәшмәлә ҡатнашыусылар: «Производствола мастерҙың роле һәм промышленностең төп средстволарын яҡшыраҡ файҙаланыуҙың юлдары» тураһында ВКП(б)-ның район комитеты секретары иптәш Тверитиновтың докладын тыңланылар. Бында сығып һөйләүселәр үҙҙәренең эш тәжрибәләре менән уртаҡлашалар.

Яҙыу машиналары заводында механик цехының смена мастеры — ВКП(б) члены иптәш Касьянов цехтар араһындағы социалистик ярышта иң яҡшы һөҙөмтәләргә өлгәште. Уның сменаһында 21 кеше эшләй. Улар бөтәһе лә үҙҙәренең смена нормаларын арттырып үтәүсе стахановсылар. Иптәш Касьянов быйыл үҙ сменаһында оборудованиеларҙы ныҡлап өйрәнеү, үҙләштереү һәм инструменттарҙы көйләү буйынса техминимум уҡыуын уҙғарҙы. Һөҙөмтәлә ҡыҫҡа ғына ваҡыт эсендә сменала хеҙмәт етештереүсәнлеге 10 процентҡа күтәрелде.

Мастер иптәш Касьянов эш башланыр алдынан бөтә сменаны кәрәкле материалдар һәм инструменттар менән тәьмин итә. Эш башланырға 5 — 10 минут ҡалғас бөтә эшселәргә лә задание бирә. Үҙ сменаһында стахановсы хеҙмәтен алдынғы тәжрибәләрен үҙләштереү менән өҙлөкһөҙ етәкселек итә. Мәҫәлән, токарь иптәш Семенов нормаһын 110 — 115 процентҡа үтәй ине. Ә инженер Ковалев методы буйынса, башҡа стахановсыларҙың алдынғы эш алымдарын үҙләштергәндән һуң, ул смена һайын 140 — 145 процент үтәлеш бирә башланы. Бөтә оборудованиелар ҙа социалистик һаҡлыҡҡа тапшырылған. Һәр бер эшсегә станоктың торошо тураһында һәм был станокта эшләү хоҡуҡына удостоверениелар бирелгән.

«Швейпром» артеленең смена мастеры иптәш Бажанова оборудованиеларҙы рациональ файҙаланыу буйынса эште шулай уҡ яҡшы ойоштора белә. Ул станоктарҙың һәр ваҡыт эш менән нормаль тәьмин ителеүен күҙәтә. Иптәш Бажанова сменаһында теге йәки был станокта эшсе кадрҙар етешмәгәнлектән станоктар тик тормай. Сөнки ул күпселек эшселәрҙе төрлө операцияларҙы башҡарыуға өйрәткән. Бер операцияла бөгөн бер кеше етешмәй икән, уны икенсе операцияла эшләүсе работник алмаштыра ала. Шуның һөҙөмтәһендә смена буйынса станоктар бер генә минутҡа ла туҡталып тормайҙар.

Мастерҙарҙың район кәңәшмәһе предприятиеларҙа производствоның төп средстволарын яҡшыраҡ файҙаланыуҙа күп кенә етешһеҙлектәрҙең дә булыуын күрһәтте.

Механика заводында оборудованиеларҙы яҡшыраҡ файҙаланыу мәсьәләһе менән сиктән тыш насар шөғөлләнәләр. Промышленность предприятиеларенең күпселегендә быйыл оборудованиеларға общественный смотр уҙғарылды. Ләкин был заводта ундай сара үтәлмәгән. Шуның өсөн дә бында механизмдарҙың эш менән тәьмин ителмәү проценты бик ҙур.

Шулай уҡ «Башстрой» трестында ла оборудованиеларға һәм төҙөү механизмдарына смотр буйынса айлыҡ үткәрелмәгән. Оборудованиеларҙың торошон яҡшыртыу һәм уларҙы эш менән тәьмин итеүҙең коэффициентын күтәреү буйынса махсус эш алып барылмай. Бетон бутаусыс, штукатура агрегаты, иҙелмә бутаусыс кеүек төҙөү механизмдары 50 — 60 процентҡа ғына файҙаланыла. Токарный, фрезерный, тишеү станоктары һәм башҡа ҡиммәтле механизмдар күп ваҡыт тик торалар. Комплексле даими бригадалар ойошторолмаған һәм бригадалар айырым агрегаттарға беркетелмәгән. Ә бит механизмдарҙы даими хеҙмәтләндереүсе бригадалар ғына уларҙың эшен яҡшы үҙләштерә алалар һәм уларҙың ҡеүәтен тулыраҡ файҙаланыуға өлгәшә алалар. Төҙөлөш участкаларында булған бер генә агрегат та мотористарға социалистик һаҡлыҡҡа тапшырылмаған.

Былар бөтәһе лә күрһәтелгән һуңғы ике предприятиела оборудованиеларҙың ҡеүәтен яҡшыраҡ файҙаланыу эшендә тейешле көрәштең булмауы тураһында һөйләйҙәр.

Р. Вәлиев,

ВКП(б)-ның Ленин район комитеты промышленность һәм транспорт бүлеге мөдире.

Нефттең үҙенә төшөү хаҡын кәметәбеҙ

Беҙҙең комплексле-хужалыҡ иҫәбендәге нефть сығарыу бригадаһы продукцияның үҙенә төшөү хаҡын һәр операцияла кәметеү өсөн өҙлөкһөҙ көрәш алып бара. Билдәле, һәр бер продукцияның үҙенә төшөү хаҡы уны эшләп сығарыу өсөн тотонолған материалдарҙан һәм эшсе көсө буйынса. Тимәк, *мөмкин тиклем* материалды кәмерәк тотонон һәм аҙ һанлы эшселәр көсө менән продукцияны сығарғанда *ул шул тиклем арзанға* төшә.

Нефттең үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙә иң шарт — ул хужалыҡ иҫәбенә эшкә күсеү. Беҙ промыселда администрацияның бригаданы хужалыҡ иҫәбенә күсереүҙе һорадыҡ. Тәүҙә ҡайһы бер кешеләр быға ышанысһыҙ ҡаранылар. Элек улар быға тиклем оборудованиеларҙы, әгәр кәрәк булһа, участканың мастерҙан башҡа ла күсереп йөрөтә торғайнылар. Хәҙер улай түгел. Участкаға бирелгән оборудованиеға мастер үҙе хужа. Бындай күсереп йөрөтеүҙәр хәҙер ҡыҫҡарҙы. Шулай итеп, хужалыҡ иҫәбендә эшләү эске мөмкинлектәрҙе тулыһынса файҙаланыуҙа иң яҡшы метод булып тора. Хужалыҡ иҫәбенә күскәндән бирле беҙ быға тиклем файҙаланырға яраҡһыҙ булған оборудованиеларҙы *ремонтлап* ҡуллана башланыҡ.

Бригада үҙенең көсө менән эшләрлек бөтә эштәрҙе үҙе башҡара. Июнь һәм *июль айҙарында* ғына беҙҙең бригада үҙ көсө менән 1500 кубометр ер ҡаҙыу эштәрен башҡарҙы. Бик күп газ һәм нефть линияларын үҙебеҙ һалдыҡ. Хәҙер беҙҙә ҡышҡа әҙерлек эштәре бөтә киңлеге менән йәйелдерелде.

Һуңғы ваҡыттарҙа беҙҙең бригада скважиналарҙа таҙалыҡ, тәртип булдырыуға һәм нефть юғалтыуҙарын бөтөрөүгә ҙур иғтибар итә. Күп һандағы төҙөк булмаған задвижкаларҙы алыштырып ҡуйҙыҡ.

Беҙҙең коллектив бөйөк Сталинға биргән һүҙендә тоғро тора. Ағымдағы йылда нефттең үҙенә төшөү хаҡы 20,1 процентҡа кәмене. Бөтә төр материалдарға 79 мең 883 һумлыҡ экономия яһаныҡ һәм скважиналарҙы эксплуатациялау коэффициентын 0,98-гә еткерҙек. Бригадала өлкән операторҙарҙан Столяров, Гусев, Шәмсетдинов һәм оператор Стрельников иптәштәр айырыуса яҡшы эшләйҙәр. Улар үҙҙәренең фиҙакәр хеҙмәттәре менән бөтә донъяла тыныслыҡты артабан нығытыу эшенә вклад индерәләр. Шуға күрә лә беҙҙең бригада коллективы продукцияның үҙенә төшөү хаҡын һәр операцияла кәметеү буйынса артабанғы яңы уңыштарға өлгәшеү өсөн көрәшә.

И. Буланкин,

«Ишембайнефть» тресы беренсе номерле промыселаһының комплексле хужалыҡ иҫәбендәге участкаһы мастеры.

Алдынғы комбайнерҙың өлгөлө эше

Ҡырмыҫҡалы МТС-ының алдынғы комбайнеры иптәш Әхмәров Буденный исемендәге ауыл хужалығы артеленә хеҙмәтләндерә.

Механизаторҙар урожай йыйнауҙың тәүге көндәренән үк эште ҙур ойошҡанлыҡ менән башлап ебәрҙеләр. Колхоздың киң баҫыуҙарында комбайн бер туҡтауһыҙ эшләй.

Ныҡышмалы хеҙмәттең һөҙөмтәләре яҡшы. Район Советы депутаты иптәш Әхмәров, үҙенең ярҙамсыһы иптәш Искәндәр Әхтәмов менән берлектә, Буденный исемендәге колхозда 530 гектар арыш, 228 гектар бойҙай урып йыйҙы. Шулай итеп, иптәш Әхмәров, 23 эш көнендә колхозға 6233 центнер иген һуҡып бирҙе.

Комбайнерҙарҙың, трактористарҙың һәм шоферҙарҙың эшлекле ярҙам күрһәтеүе арҡаһында, колхоз государствоға иген тапшырыуҙа ла районда алдынғылар сафында бара. Ауыл хужалығы артеле государствоға арыш һәм бойҙай культураларынан ғына 5 мең центнер иген тапшырҙы. Йыллыҡ иген тапшырыу планы тулыһынса үтәлде.

Ғ. Шәрәфетдинов,

Ҡырмыҫҡалы район Советы исполкомы председателенең урынбаҫары.

Жданов исемендәге колхоз алдынғылар сафында

Нуриман районы Жданов исемендәге ауыл хужалығы артеле члендары малсылыҡты үҫтереү һәм уның продукт биреүсәнлеген арттырыу өсөн ҙур эштәр башҡарҙылар. Ферма работниктары быйыл бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталинға яҙған хатта алған йөкләмәләрҙе намыҫ менән үтәйҙәр.

Колхоз аттар, мөгөҙлө эре малдар буйынса планды 105 процентҡа, сусҡалар буйынса — 122 процентҡа үтәне. Малдарҙың тоҡомон яҡшыртыу буйынса ла байтаҡ саралар күрелде.

Малсылыҡ работниктары ныҡышлы эшләйҙәр. Ферма мөдире Р. Әхтәмова, Ш. Янаров, М. Әхтәрҙиев иптәштәр үҙ эштәрен яҡшы ойошторалар.

Малсылыҡ буйынса социалистик ярышта алдынғы урын алғаны өсөн Жданов исемендәге колхозға ВКП(б) райкомы һәм район Советы исполкомының күсмә Ҡыҙыл Байрағы тапшырылды.

Х. Ғафаров,

ВКП(б) райкомының пропагандисы.

Малдар өсөн торлаҡтар

Таналыҡ совхозында (Хәйбулла районы) төҙөлеш эштәрендә өс бригада эшләй.

Быйыл тик 8 ай эсендә 200 баш һыйыр, 100 баш һыйыр өсөн ике стандарт торлаҡ, 100-әр баш йылҡы малдары һыйҙырышлы ике стандарт торлаҡты төҙөү эше тамамланды.

Шулай уҡ бер таҡта ярыу заводы төҙөлеп эксплуатацияға тапшырылды. Хәҙер совхозда дүрт бүлмәнән торған май заводы һәм мунса төҙөү эштәре ошо көндәрҙә тамамланасаҡ.

И. Зарипов.

Башҡорт АССР-ы колхоздарында туңға һөрөү барышы

(План үтәлеше, 1951 йылдың 15 сентябренә, проценттарҙа).

Тотош урыны	Районлар	Туңға һөрөү	Тотош урыны	Районлар	Туңға һөрөү	Тотош урыны	Районлар	Туңға һөрөү
1	Йомағужа	51	23	[illegible]	27	45	[illegible]	14
2	Абзан	43	24	Воскресен	27	46	Мишкә	14
3	Хәйбулла	43	25	Мәләүез	27	47	Янауыл	14
4	Әбйәлил	41	26	Бүздәк	27	48	Благовещен	13
5	Зианчура	40	27	[illegible]	26	49	Дүртөйлө	13
6	Стәрлетамаҡ	37	28	Ҡармаҫҡалы	26	50	Бөрө	13
7	Туймазы	37	29	Благовар	26	51	Балтас	13
8	Шишмә	37	30	Учалы	23	52	Баҡалы	12
9	Федоровка	36	31	Дыуан	23	53	Салауат	12
10	Бишбүләк	36	32	Месягут	22	54	Шаран	12
11	Күгәрсен	33	33	Саҡмағош	21	55	Асҡын	11
12	[illegible]	33	34	Өфө	21	56	Покровка	11
13	Стәрлебаш	33	35	Ҡырмыҫҡалы	21	57	[illegible]	11
14	Баймаҡ	33	36	Иглин	18	58	Борай	10
15	Әлшәй	32	37	Белокатай	17	59	Йылайыр	10
16	Ҡандра	32	38	Нуриман	17	60	Белорет	9
17	Матрай	32	39	Архангель	17	61	Кушнаренко	9
18	Ауырғазы	31	40	Балабай	17	62	Ҡалтасы	8
19	Маҡар	30	41	Байкыбаш	16	63	Краснокам	5
20	Дәүләкән	30	42	Тәтешле	15	64	Октябрьский ҡалаһы	17
21	Нармаҡай	28	43	Ғафури	15			
22	Миәкә	28	44	Бәрә	15			

* * *

Туңға һөрөү эше Воскресен районында айырыуса ауыр бара. Бында 10 сентябрҙән алып 15 сентябргә тиклемге осорҙа бөтәһе 431 гектар ер һөрөлдө. Был — пландың ни бары 2 процентын тәшкил итә. Белорет районы ла артта ҡала. Сентябрҙең өсөнсө биш көнлөгөндә бында ни бары 40 гектар ер һөрөлдө. Райондың етәкселәре — район Советы исполкомы председателе иптәш Усманов, ВКП(б) райкомы секретары иптәш Сафонов колхоздарҙа туңға һөрөүҙә тракторҙарҙы һәм йәнле тартыу көстәрен насар файҙаланыуға килешеп йәшәйҙәр. Учалы районында ла туңға һөрөү эше яҡшынан тормай. Бында уҙған биш көнлөктә бер процент ҡына үҫеш бирелде. Байрамғол һәм Учалы МТС-тарының директорҙары Шакиров һәм Дураков иптәштәр тракторҙарҙың тәүлек әйләнәһенә эшләүҙәрен ойоштормайҙар, машиналарҙың техник сәбәптәр буйынса буш тороуҙарына ҡаршы сараларҙы күрмәйҙәр. Кушнаренко, Нуриман һәм Бәрә районларында ла шундай уҡ хәл.

Туңға һөрөүҙә совхоздар артта ҡалалар. «Смычка» совхозында туңға һөрөүҙең йыллыҡ планы ни бары 11 процентҡа ғына үтәлгән. Бүздәк, Дәүләкән һәм Ҡаҙанғол совхоздарында ла был эш насар ойошторолған.

Ҡайһы бер райондарҙа һөрөүҙең сифатына иғтибар бирмәйҙәр. Мәҫәлән, Краснокама районының айырым колхоздарында сей ҡалдырып һөрөүгә юл ҡуйыла, предплужниктар ҡулланылмай.

Сентябрь — туңға һөрөү өсөн иң яҡшы осор. Бурыс — 1952 йылдың яҙғы сәсеүе өсөн талап ителгән бөтә майҙанды туңға һөрөүҙе 1 октябргә тамамлауҙан тора. Һәр бер трактористың, һәр бер һабансының туңға һөрөүҙә көндәлек заданиеһе үтәүенә, тракторҙарҙы, тартыу көстәрен тулыһынса файҙаланыуға өлгәшергә кәрәк.

Механизаторҙар үҙ йөкләмәләрен намыҫ менән үтәйҙәр

Трактор бригадаларында, комбайн агрегаттарында эште яҡшы ойоштороу һәм партия, профсоюз ойошмаларының социалистик ярышта көндәлек етәкселек итеүҙәре арҡаһында, Дәүләкән куртәҙмә-тераҡ машина-трактор станцияһы механизаторҙары бөйөк Сталинға яҙған хатта алған йөкләмәләрҙе намыҫ менән үтәйҙәр.

Был зонадағы бөтә колхоздарҙа ла комбайн менән урожай йыйнау планы арттырып үтәлде. МТС комбайндар менән бөтәһе, планда ҡаралған 13.500 гектар урынына, 16.508 гектар майҙандың урожайын урып йыйҙы. Бөтә колхоздарҙа ла комбайнерҙарҙың эше отлично һәм яҡшы тип баһаланды.

«Путь Ильича» колхозын хеҙмәтләндереүсе иптәш Х. Кузнецов «Сталинец—6» комбайны менән 26 эш көнендә, планда ҡаралған 300 гектар урынына 563 гектар майҙандың урожайын йыйнап алды, 200 килограммдан артығыраҡ яғыулыҡҡа экономия яһаны. Ҡайһы бер көндәрҙә ул 38—43 гектар майҙанда урожай йыйнаны.

Орденлы комбайнер иптәш В. Салеха Хрущев исемендәге ауыл хужалығы артелендә үҙе йөрөй торған комбайнда 25 эш көнендә 408 гектар майҙанда бөртөклө ашлыҡ һәм 70 гектар үлән йыйнап алды.

Механизаторҙар хәҙерге көндә киләһе йылдың юғары урожайы өсөн нигеҙ һалалар. Улар тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитеты пленумы ҡарарын, ВЦСПС-тың һәм ВЛКСМ Үҙәк Комитетының мөрәжәғәттәрен ентекләп өйрәнәләр. Улар тыныслыҡ өсөн, социалистик Тыуған илебеҙҙең артабан сәскә атыуы өсөн ең һыҙғанып эшләйҙәр.

МТС механизаторҙары ошо көндәрҙә тыныслыҡ вахтаһына баҫтылар. Туңға һөрөү планын да уңышлы үтәү өсөн яңы социалистик йөкләмәләр алдылар.

Хрущев исемендәге ауыл хужалығы артеленең хеҙмәтләндереүсе иптәш Андреевтең трактор бригадаһы туңға һөрөүҙә социалистик ярышта алдынғы сафта бара. Был бригада 1000 гектарҙан артығыраҡ майҙанда туңға һөрөү үткәрҙе һәм күп кенә яғыулыҡҡа экономия яһаны.

МТС механизаторҙары туңға һөрөү планын юғары сифатлы итеп, срогынан алда үтәү өсөн көрәшәләр.

Агроном **С. Маликов.**

Прогрессив нормаларын индереү буйынса тупланған эш сырье һәм материалдарға тағы ла ҙурыраҡ экономия яһарға мөмкинлек бирә. Эшселәрҙең киң массаларының өлгәшкән булған экономия яһау һәм сырьены һаҡлыҡ менән тотоноу нефттең һәм проходканың үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙә мөһим звено булды. Экономия өсөн йәйелдерелгән социалистик ярышта эшселәрҙең ижади инициативаһы материалдарҙы тотоноуҙың иҫәбен, нормаларҙы үҙгәртеү тураһында ҙур ғына мәсьәләләр ҡуйҙы.

Шуға күрә берекмәләге бөтә предприятиеларҙа ла цехтарында һәм бригадаларында хужалыҡ иҫәбе күрһәткестәрен планлаштырыуҙың яңы системаһы индерелде. Быға тиклем йәшәгән хужалыҡ иҫәбе системаһында ҙур ғына етешһеҙлектәр булды.

Учеттың яңы системаһын индереү тәжрибәһе ҙур өҫтөнлөктәр барлығын күрһәтте. Әгәр элек хужалыҡ иҫәбе күрһәткестәре системанан тыш һәм расход нормаларының бирелгән күләмендә генә булһалар, хәҙер бригадаларҙың һәм цехтарҙың күрһәткестәре предприятиеның планы буйынса дөйөм күрһәткестәрен билдәләй. Бөтә учетты һәм планлаштырыуҙы шулай итеп ҡуйыу һәр бер цехтың һәм бригаданың хужалыҡ иҫәбе һөҙөмтәләренең дөрөҫлөгөн һәм тулылығын гарантиялай.

Продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү өсөн көрәш менән бер рәттән предприятиеларҙың хужалыҡ етәкселәре оборот средстволарының әйләнешен тиҙләтеү буйынса күп кенә саралар үткәрҙе. Запастарҙы нормалаштырыу һәм оборот средстволарын рациональ файҙаланыу, продукцияны тиҙ реализовать итеү предприятиеларға оборот средстволарының әйләнешен тиҙләтергә килтерҙе.

Продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙә айырыуса ҙур резерв булып техниканы файҙаланыуҙы бөтә яҡлап яҡшыртыу тора. Берекмәнең предприятиеларендә 1951 йылдың башында техниканы файҙаланыуға общественный смотр үткәрелде. Смотр ваҡытында 2090 рационализаторлыҡ тәҡдим индерелде. Уларҙы производствоға индереү генә 4512 мең һум дөйөм экономия бирәсәк. Оборудованиеларҙы һаҡлау, уларҙы яҡшыраҡ файҙаланыу өсөн булған хәрәкәт бораулауҙа ваҡыт балансын байтаҡ яҡшыртты. «Туймазыбурнефть» тресы бораулаусылары бораулау станогының файҙалы эш ваҡытын, үткән йылға ҡарағанда, 12 процентҡа, «Башзападнефтеразведка» тресы — 5 процентҡа һәм «Ишембайнефть» тресы 3,6 процентҡа күтәрҙе.

Буш тороуҙар ҡыҫҡарҙы. Оборудованиеларҙы социалистик һаҡлыҡҡа алыу аварияларҙан һәм ремонт эшенә киткән ваҡытты кәметте. Бораулау мастерҙары Федосеев, Дашкин, Федотов, Тезиков һәм башҡа иптәштәр, оборудованиеларҙы социалистик һаҡлыҡҡа алып, 1800—2963 метр бораулаттылар һәм бер генә авария ла яһаманылар. Хәҙерге ваҡытта 5495 кеше механизмдарҙы социалистик һаҡлыҡҡа алды. Былардан башҡа предприятиеларҙа хәҙерге көнгә тиклем файҙаланылмаған оборудованиеларҙы һәм станоктарҙы хәрәкәткә индереү эше ойошторолдо. Кәрәкмәгән оборудованиеларҙы һәм материалдарҙы бөтөрөү буйынса күп кенә эштәр башҡарылды. Миллионлаған суммала артыҡ булған материаль байлыҡ реализовать ителде.

«Башнефть» берекмәһенең һәр бер предприятиеһендә производство планын үтәү һәм арттырып үтәү, рентабелле эшләү өсөн бөтә шарттар бар. Ләкин ҡайһы бер предприятиеларҙың етәксе работниктары был ыңғай мөмкинлектәрҙе һәм шарттарҙы насар файҙаланалар. Ҡыҙғанысҡа ҡаршы, беҙҙә әле производство программаһы үтәлешенең өҙөлөүе менән килешеп ҡараусы хужалыҡ етәкселәре бар. Улар, үҙ хужаһыҙлыҡтарын күрмәйенсә, үҙҙәренең эшендә булған етешһеҙлектәрҙе төрлө «объектив» сәбәптәр менән ҡапларға тырышалар.

Ысындан да ҡайһы бер предприятиеларҙың эштәрендә артта ҡалыусанлыҡ, бөтәһенән элек, айырым етәкселәрҙең хеҙмәтте дөрөҫ ойошторорға, экономика мәсьәләләрен, эшселәрҙең сырье һәм материалдарҙы һаҡлыҡ менән тотоноуға һәм экономия яһауға йүнәлдерелгән ижади инициативаларын һанға һуҡмауҙары менән аңлатыла. «Башвостокнефтеразведка» (управляющийы иптәш Ефремов), «Башнефтепромстрой» (управляющийы иптәш Назаренко) трестары һәм ярҙамсы предприятиелар тресы (управляющийы иптәш Калашников) сифат күрһәткестәре буйынса планды үтәй алмайҙар. Бындай хәл Ефремов, Назаренко һәм Калашников иптәштәрҙең техниканы файҙаланыуға, хеҙмәтте ойоштороуға һәм экономикаға тейешле иғтибар бирмәүҙәренән килеп сыға.

«Башвостокнефтеразведка» тресы бораулау буйынса ярты йыллыҡ планды үтәмәне. Унда, үткән йылға ҡарағанда, бораулау тиҙлеге 20 процентҡа кәмене. Ярты йыл буйына пландан тыш 3 станок эшләне. Улар материалдарға колоссаль расход талап иттеләр. Техникаға иғтибарһыҙ ҡараш һәм оборудованиеларҙы насар файҙаланыу, хужалыҡ иҫәбен индереү өсөн тейешле көрәш алып бармау тресты ярты йыл эсендә 2 миллион һумға яҡын зарар күреүгә килтерҙе. Тик авария һәм буш тороуҙар һөҙөмтәһендә генә трестың күргән зарары 1542 мең һум тәшкил итте. Был тәрән бораулауҙа булды, ә кредиус партияларында зарар 230 мең һум. Трестың разведка буровойҙарында әле көнгә тиклем хужалыҡ иҫәбе ныҡлап индерелмәгән. Әгәр «Ишембайнефть», «Туймазыбурнефть» трестарында экономия яһау материалдарҙы яңынан һәм бер нисә ҡабат файҙаланыу юлы менән өлгәшелһә, ә «Башвостокнефтеразведка» тресының бик күп разведка буровойҙарында мөһим материалдар контролһеҙ расходланалар. Бының һөҙөмтәһендә 1830 кубометр ағас материалдарына артыҡ расход яһаны. Унда алдынғы эшселәрҙең яҡшы тәжрибәләре хупланмай һәм производствоға индерелмәй. Проходка биреү буйынса 6 айлыҡ планды 144 процентҡа, тиҙлек буйынса — 121 процентҡа үтәүсе һәм 493 мең һум экономия алыусы иптәш Коваленко бригадаһы, иптәш Кучеренконың тиҙлек буйынса планды 114,8 процентҡа үтәүсе, 111 мең һум экономия яһаусы бригадаһының стахановсы методтары башҡа бригадаларға еткерелмәй, шуға күрә лә 20 тәрән бораулау бригадаһынан 14-е меңәрләгән метр проходка бирә еткермәне. Был 14 бригада планды 100 процентҡа ғына үтәһә лә трест проходка биреү планын 105,5 процентҡа үтәр ине. Был факттар файҙаланылмаған колоссаль эске резервтарҙың булыуы, трест етәкселәренең үҙ предприятиелары менән эштең асылын төшөнмәй етәкселек итеүҙәре тураһында һөйләйҙәр.

«Башнефтепромстрой» тресы управляющийы иптәш Назаренкоға экономия яһау тураһында хәстәрлек итеү ғәҙәт булып инмәгән әле. Трестың төҙөлөш майҙандарында производствоның бөтә элементтары лә етерлек тиклем рациональ файҙаланылмайҙар. Файҙаһыҙ расходтарға ҡаршы көрәш юҡ, финанс хужалығы насар хәлдә.

Трест, уның төп производствоһы эшсе көстәре менән тулыһынса тип әйтерлек тәьмин ителеүенә ҡарамаҫтан, 6 ай эсендә производство программаһын тик 74,7 процентҡа ғына үтәне һәм 1962 мең һум зарар күрҙе. Хеҙмәт етештереүсәнлеге түбән, механизмдар ҡәнәғәтләнерлек файҙаланылмайҙар, автокрандар, экскаваторҙар һәм башҡа оборудованиелар, күберәк, буш торалар. Төҙөлөш майҙандарында ташсылар Мирасов, Нуретдинов, балта оҫтаһы Кривобоков, маляр Светков кеүек уңышлы эшләүсе стахановсылар нормаларын 200 проценттан да артыҡҡа үтәйҙәр. Ләкин уларҙың алдынғы эш методтарын дөйөмләштереү һәм башҡаларға күсереү саралары үткәрелмәй. Трестың һәм ҡайһы бер төҙөлөш-монтаж управлениеларенең инженер-техник работниктары хеҙмәтте ойоштороу буйынса үҙҙәренең төп эштәренә тейешле иғтибар бирмәйҙәр. Төҙөлөш майҙандарында эшселәрҙең күп кенә өлөшө үҙ профессияларында файҙаланылмай. Эште насар ойоштороу арҡаһында байтаҡ эш ваҡыты юғала.

Нефттең, төҙөлештең һәм һәр бер метр проходканың үҙенә төшөү хаҡын артабан кәметеү өсөн «Башнефть» берекмәһенең хатта алдынғы предприятиеларында ла бик ҙур файҙаланылмаған резервтар бар. Хеҙмәт етештереүсәнлегенең төп резервы булып социалистик ярышты киң йәйелдереү нигеҙендә ҡеүәтле техниканы үҙләштереү тора. Әле беҙҙә буш тороуҙарҙан һәм аварияларҙан юғалтыуҙар бар. Алдынғы тип һаналған предприятие «Туймазыбурнефть» тресы быйыл 6 ай эсендә буш тороу һәм аварияларҙан 1627 мең һум юғалтыу күрҙе. Ә «Ишембайнефть» тресында был 905 мең һум тәшкил итә. Юғалтыуҙар шулай уҡ поставщиктарҙың счетын үҙ ваҡытында түләмәүҙән һәм транспорттың буш тороуынан, айырым работниктарҙың быға һалҡын ҡарашынан килеп сыға. «Башзападнефтеразведка» тресы транспорттың буш тороуы, счеттарға үҙ ваҡытында түләмәгән өсөн 265 мең һум штраф, ә тимер юл ойошмаларына 700 мең һумдан артыҡ аҡса түләне.

Рентабелле эшләү өсөн кәрәкле коммуналь торлаҡ хужалығының ҙур зарар күреүе түҙеп торорлоҡ хәл түгел. Әгәр «Туймазынефть» тресының коммуналь контораһында хужаһыҙлыҡ бөтөрөлһә, файҙа 200 мең һумға күберәк алыныр ине.

Күрһәтелгән миҫалдар, күп кенә өлгәшелгән уңыштар булыуға ҡарамаҫтан, ҡайһы бер ойошмаларҙа һәм предприятиеларҙа сәрьеҙ етешһеҙлектәр барлығын иҫбатлайҙар. Бурыс ошо етешһеҙлектәрҙе тиҙ көндә бөтөрөүҙән һәм предприятиеларҙа хужалыҡ иҫәбен артабан нығытыуҙан тора.

Продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙе тәьмин итеү һәм оборот средстволарының әйләнешен тиҙләтеү өсөн сырье һәм материалдарҙы тотоноуға ныҡлы иҫәп алып барырға, һәр бер цехта һәм бригадала экономияны стимуллаштырырға, средстволарҙы файҙаһыҙ тотоноуға һәм юғалтыуҙарға ҡаршы ҡырҡа көрәш асырға кәрәк. Быларға тик экономия яһау, планды үтәү өсөн көрәшкә предприятиеның бөтә коллективы ныҡлы йәлеп ителгәндә генә өлгәшергә мөмкин. Цехтарға һәм бригадаларға хужалыҡ иҫәбен индереү хужалыҡ итеүҙең экономиялы методы өсөн көрәшкә эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр массаһын йәлеп итеүгә шарттар тыуҙыра.

Беҙҙең социалистик йөкләмәләребеҙҙән килеп тыуған бурыстар хужалыҡ иҫәбен нығытыуҙы, етәксе кадрҙар тарафынан производство экономикаһын тәрән үҙләштереүҙе, хужалыҡ иҫәбе принциптарын тормошҡа ашырыуҙы һәм «Башнефть» берекмәһенең бөтә предприятиелары тарафынан да государство планын үтәүҙе талап итәләр.

Нефтселәр үҙҙәренең социалистик йөкләмәләрен үтәүҙә ҙур хеҙмәт күтәрелеше күрһәтәләр. Уларҙа ижади тормош шишмә булып урғыла. «Башнефть» берекмәһе предприятиеларенең коллективтары Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә социалистик Тыуған илдең ҡеүәтен артабан нығытыу өсөн фиҙакәр эшләйҙәр.

Б. Әхмәров,

«Башнефть» берекмәһе начальнигы урынбаҫары.

Германия Демократик Республикаһы Халҡ палатаһының ғәҙәттән тыш ултырышы

БЕРЛИН, 15 сентябрь. (ТАСС). Бөгөн Берлинда Германия Демократик Республикаһы Халҡ палатаһының ғәҙәттән тыш 11-се ултырышы булып үтте. Көн тәртибендә бер мәсьәлә: Премьер-министр Отто Гротеволдең хөкүмәт белдереүе.

Халҡ палатаһының председателе Иоганнес Дикман, парламент каникулдары ваҡытында саҡырылған ултырыштың ғәҙәттән тыш әһәмиәтен күрһәтеп, хөкүмәт белдереүе өсөн, Германия Демократик Республикаһының премьер-министре Отто Гротеволгә һүҙ бирҙе.

Премьер-министр үҙенең ҙур иғтибар менән тыңланылған белдереүендә Германия Демократик Республикаһы һәм Көнбайыш Германия вәкилдәренең дөйөм герман кәңәшмәһен саҡырыу тураһында Бонн парламентенә тәҡдим ебәрергә тәҡдим итте. Был кәңәшмә, үҙ нәүбәтендә Милли собраниеға дөйөм Германия күләмендә һайлауҙар билдәләргә һәм Германия менән ярашыу договорын тиҙерәк төҙөүҙе, оккупацион ғәскәрҙәрҙе сығарыуҙы талап итергә тейеш.

Халҡ палатаһының председателе Иоганнес Дикман, премьер-министр Отто Гротеволгә уның тәҡдиме өсөн рәхмәт әйтеп, былай тип белдерҙе:

«Бөтә антифашистик-демократик көстәрҙең хеҙмәттәшлегенең беренсе кәңәшен алып, беҙҙең бөтә тырышлыҡтарыбыҙ һәм бөтә эшебеҙ Германия менән ярашыу договорын тиҙерәк төҙөүгә һәм беҙҙең Ватаныбыҙҙы яңынан берҙә ҡушыуға йүнәлдерелде.

Беҙ премьер-министрҙан әле генә ишеткән хөкүмәт белдереүе тыныслыҡты һаҡлап алып ҡалыу һәм Германияның берҙәмлегенә өлгәшеү өсөн бөтә көстәребеҙҙе һалыуға берҙәм һәм хәл иткес ихтыярыбыҙҙы бөтә донъя алдында тағы бер тапҡыр раҫлай. Бөтә донъяла тыныслыҡ эше өсөн уның ғәҙәттән тыш әһәмиәте бар».

Перерывтан һуң хөкүмәт белдереүе буйынса фекер алышыуҙар башланды.

Германия Демократик Республикаһы Халҡ палатаһының немец халҡына мөрәжәғәте

БЕРЛИН, 15 сентябрь. (ТАСС). Германия Демократик Республикаһының Халҡ палатаһы үҙенең 15 сентябрҙәге ғәҙәттән тыш ултырышында бөтә немец халҡына мөрәжәғәт ҡабул итте. Мөрәжәғәттә былай тип әйтелә:

«Бөтә немецтарға!

Бөтә немец партияларына һәм ойошмаларына!

Немец халҡының берҙәмлеккә һәм тыныслыҡҡа булған ихтыяры Германия Демократик Республикаһының Халҡ палатаһының Германия Демократик Республикаһы һәм Көнбайыш Германия вәкилдәренең дөйөм герман кәңәшмәһен саҡырыу тураһында Германия федераль республикаһының федераль парламентенә тәҡдим яһау теләген үҫтты.

Дөйөм герман кәңәшмәһе түбәндәге бурыстарҙы хәл итергә тейеш:

1. Берҙәм, демократик, тыныслыҡ һөйөүсе Германияны төҙөү маҡсатында милли собраниеға дөйөм Германияла ирекле, тиң һәм йәшерен демократик һайлауҙар үткәреүҙе билдәләргә.

2. Германия менән ярашыу договорын тиҙерәк төҙөүҙе һәм Германиянан бөтә оккупацион ғәскәрҙәрҙе сығарыуҙы талап итергә.

Беҙҙең Ватаныбыҙҙы бүлгеләүҙе бөтөрергә! Тыныс йәшәү өсөн беҙ тыныс юл менән берләшергә тейешбеҙ. Германияға һуғыш түгел, ә тыныслыҡ кәрәк, бомбалар һәм емертеүҙәр түгел, тыныс төҙөлөш кәрәк.

Халҡ палатаһы бөтә немецтарға, бөтә демократик партияларға һәм ойошмаларға дөйөм герман кәңәшмәһен саҡырыу тураһындағы тәҡдимде яҡларға үтенеп, мөрәжәғәт итә. Берҙәмлеккә һәм Германия өсөн оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡҡа өлгәшеүгә берҙәмлек дошмандарының ҡамасаулыҡ итеүҙәренә юл ҡуйырға ярамай.

Дөйөм герман кәңәшмәһен саҡырыуҙы талап итегеҙ!

Германияның берҙәмлеге һәм ярашыу договорын тиҙерәк төҙөү өсөн көрәшегеҙ!

Йәшәһен берҙәм, бойондороҡһоҙ, демократик һәм тыныслыҡ һөйөүсе Германия!

Немецтар — бер өҫтәл янына!

Германия Демократик Республикаһының Халҡ палатаһы.

Берлин, 15 сентябрь 1951 йыл».

Германия Демократик Республикаһы Халҡ палатаһының резолюцияһы

БЕРЛИН, 15 сентябрь. (ТАСС). Германия Демократик Республикаһы Халҡ палатаһының ғәҙәттән тыш ултырышында бөтә фракциялар исеменән түбәндәге резолюция ҡабул ителде:

[illegible]

... сиктән тыш кәрәк һәм мөмкин, һайлауҙар бөтә Германия өсөн тиң шарттарҙа үткәрелергә тейеш, шул уҡ ваҡытта бөтә граждандарға азатлыҡ һәм ...

[illegible]

Берлин, 15 сентябрь 1951 йыл.

Тыныслыктың Бөтә Донъя Советенең беренсе сессияһы материалдарын баҫып сығарыу

[illegible]

Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советенең Берлинда 1951 йылдың 21—26 февралендә булып үткән беренсе сессияһы ...

[illegible]

(ТАСС).

Япония менән законһыҙ „тыныслыҡ договорына" ҡул ҡуйыу айҡанлы

Корея Халҡ-Демократик Республикаһы сит ил эштәре министре Пак Хен Ендең белдереүе

ПХЕНЬЯН, 16 сентябрь. (ТАСС). Кисә Кореяның Үҙәк телеграф агентлығы Япония менән законһыҙ «тыныслыҡ договорына» ҡул ҡуйыу айҡанлы Корея Халҡ-Демократик Республикаһы сит ил эштәре министре Пак Хен Ендең белдереүен иғлан итте.

Белдереүҙә былай тип әйтелә:

Корея Халҡ-Демократик Республикаһының хөкүмәте Япония менән ошо йылдың 8 сентябрендә АҠШ һәм уларҙың сателлиттәре Сан-Францискола ҡул ҡуйған сепарат ярашыу договорына ҡаршы ҡырҡа протест белдерә.

«Тыныслыҡ договоры» тип күрһәтелгән был законһыҙ документ ғәмәлдә Америка империалистәренең Азия халыҡтарына ҡаршы үҙҙәренең агрессив һуғыштарын артабан киңәйтеүҙә иң ҡурҡыныслы ҡоралы булып тора. Был договор Японияның яңынан тергеҙелгән ҡораллы көстәрен законлаштырыуға, уларҙы ныҡытыуға һәм япон милитаризмының көстәрен Азиялағы милли азатлыҡ хәрәкәтен баҫтырыу өсөн файҙаланыуға, Советтар Союзына һәм Ҡытай Халҡ Республикаһына һөжүм итеү өсөн плацдарм әҙерләүгә йүнәлдерелгән. Таҡ бына шуға күрә АҠШ хөкүмәте, дөйөм билдәле булған халыҡ-ара килешеүҙәрҙе боҙоп, Япония менән договорҙы ике бөйөк держава — Советтар Союзының һәм Ҡытай Халҡ Республикаһының ҡатнашлығынан башҡа әҙерләне һәм төҙөнө. Был ике ил япон агрессияһына бер нисә тапҡыр дусар ителде, милитаристик Японияны тар-мар итеүҙә хәл иткес роль уйнаны, һәм Японияны демилитаризациялау, демократизациялау менән бик ныҡ ҡыҙыҡһына. Ләкин бөтә аҡыллы кешеләр Азияла тыныслыҡтың иң мөһим факторҙары булған Советтар Союзы менән Ҡытай Халҡ Республикаһынан башҡа Япония мәсьәләһен ысын-ысындан тыныс яйға һалыуҙың мөмкин булмауын асыҡ аңлайҙар. Советтар Союзы менән Ҡытай Халҡ Республикаһынан тыш Азияның Индия менән Бирма кеүек бик ҙур илдәре Сан-Францисколағы конференция алдынан договорҙың Англия-Америка проектын кире ҡаҡтылар һәм Япония менән ярашыу договорына ҡул ҡуйманылар. Шулай итеп АҠШ, Япония менән ярашыу договорын әҙерләү хоҡуҡын законһыҙ монополлаштырып һәм Сан-Францискола хурлыҡлы «ярашыу конференцияһын» инсценировкалап, үҙенең сателлиттәренә Азия халыҡтары тарафынан ҡабул ителергә булмаған һәм улар тарафынан ҡырҡа кәйеплә... ярашыу договорын көсләп таҡтылар.

Потсдам декларацияһына ҡаршы килеүсе был договор япон милитаризмын яңынан тергеҙеүгә ҡаршы бер ниндәй гарантияны үҙ өҫтөнә алмау ғына түгел, ә киреһенсә, Японияны ҡоралландырыуға һәм уны Азияның тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарына ҡаршы агрессив һуғышҡа ылыҡтырыуға йүнәлтелгән. Ул Азия халыҡтарына һәм бөтәһенән дә элек Корея халҡына асыҡтан-асыҡ ҡурҡыныс һала. «Үҙ-үҙен обороналау» һылтауы менән агрессияның билдәле мастерҙарына — япон империалистәренә армияны, хәрби-диңгеҙ һәм хәрби-һауа көстәрен яңынан тергеҙеү һәм уларҙы сикләнмәгән күләмдә киңәйтеү мөмкинлеге бирелә. АҠШ-тың идара итеүсе түңәрәктәре был ҡоралы көстәрҙе үҙҙәренең Азиялағы юлбаҫарлыҡ пландары өсөн файҙаланырға маташалар. Корея Халҡ-Демократик Республикаһы хөкүмәтенең белдереүҙәрендә бер нисә тапҡыр күрһәтелгәненсә, Японияның материаль һәм кеше ресурстары Америка империалистәре тарафынан уларҙың Кореяға баҫып инеүҙәренең беренсе көндәренән файҙаланыла. Хәҙерге ваҡытта Америка империалистәренең, Япония менән сепарат ярашыу договоры төҙөп, Кореяны баҫып алыу өсөн Японияны бер ниндәй тартынмайынса һәм асыҡтан-асыҡ файҙаланыуҙары асыҡланды. Америка һәм Япония империалистәренең Кореяға ҡаршы енәйәтсел ниәттәре беҙҙең халҡыбыҙҙың һәм донъялағы бөтә тыныслыҡ һөйөүсе, агрессорҙарҙың пландарын өҙөү ихтыяры менән тулы булған халыҡтарҙың тәрән нәфрәтен тыуҙыра.

Корея менән күрше булған Япония территорияһында, законһыҙ «тыныслыҡ договоры» ышығы аҫтында Америка империализмының агрессив ҡоралы көстәренең һыйыныуы менән Корея халҡы килешә алмай. Юғарыла күрһәтелгән договор менән бер үк ваҡытта төҙөлгән Америка-Япония хәрби килешеүе Японияла өҫтәнән АҠШ контролен көсәйтә һәм бер-ҙән-бер маҡсат өсөн Азия халыҡтарын ҡол итеү маҡсаты өсөн АҠШ-тың яңы хәрби-диңгеҙ һәм хәрби-һауа базаларын төҙөүҙе күҙҙә тота.

Унан һуң белдереүҙә былай тип әйтелә: Америка һәм Япония империалистәре араһындағы был килешеү бөтәһенән дә элек Кореяға ҡаршы йүнәлтелгән, улар Ҡытайға баҫып инеү өсөн Кореяны хәрби плацдарм итеп ҡарайҙар. Был мәкерле хәрәкәттәрҙең объекты булып бөтәһенән дә элек оккупанттарҙың 40 йыллыҡ хакимлеген ҡан һәм яфаланыу менән түләгән, ә хәҙер үҙенең Каир декларацияһында иғлан ителгән азатлыҡ һәм бойондороҡһоҙлоҡҡа хоҡуҡын героик яҡлаған Корея халҡы тора.

АҠШ үҙенең халыҡ-ара йөкләмәләрен боҙҙо, Кореяның бойондороҡһоҙлоғон тәьмин итәһе урынға, Кореяны ҡанға батырҙылар һәм уны емерҙеләр.

Хәҙер, Корея халҡын ҡол итеүгә йүнәлтелгән бөтә ынтылыштар емерелеүгә осрай башлағас, Кореяның яуыз дошманы булған япон империализмы яңынан Корея халҡына һөжүм итеүгә әҙерләр.

Былтай холда Потсдам декларацияһында ҡаралғанса Японияны демократиялаштырыу тураһында һүҙ ҙә булыуы мөмкин түгел, сөнки япон милитаризмын яңынан тергеҙеү һәм Америка оккупацияһын дауам итеү ҡотолғоһоҙ рәүештә Японияла фашист реакцияһының тулы хакимлеген урынлаштырыуға алып бара. Договорҙың америкалы-инглизлы авторҙары иң мөһим мәсьәләне — япон халҡына тантаналы вәғәҙә ителгән һәм уларҙан хәҙер бер нәмә лә тороп ҡалмаған демократик хоҡуҡтар тәьмин итеү тураһындағы мәсьәләне сәбәпһеҙ генә өндәшмәй тороп ҡалдырҙылар.

Агрессияны дауам иттереү маҡсатында АҠШ халыҡ-ара килешеүҙәрҙе һәм Японияла тыныслыҡты яйға һалыу менән бәйләнгән үҙенең башҡа йөкләмәләрен мәкерле боҙҙо. Атап әйткәндә, улар үҙҙәре оккупациялаған Тайвань утрауын, Пэнхуледао утрауҙарын, Парасель утрауҙарын һәм Ҡытайҙың башҡа территорияларын уларҙың законлы хужаһына — Ҡытай Халҡ Республикаһына кире ҡайтарыуҙан баш тарттылар. Һис шикһеҙ, былай «тыныслыҡ договоры»ның һәм Америка-Япония хәрби килешеүенең ысын яйға һалыуҙың дөйөм бурыстары менән бер ниндәй ҙә уртаҡлыҡтары юҡ, ә ысын яйға һалыу менән Азия халыҡтары һәм шул иҫәптән япон халыҡтары ла бик ныҡ ҡыҙыҡһыналар.

Был мәсьәләлә Корея Халҡ-Демократик Республикаһының хөкүмәте СССР һәм Ҡытай Халҡ Республикаһы хөкүмәттәренең позицияларына тулыһынса ҡушыла. Сан-Францискоғы конференцияла совет вәкиле дөрөҫ күрһәтеп үткәнсә, былай договор Азия һәм Алыҫ Көнсығыш илдәрен ҡәнәғәтләндерә алмай, уларҙың халыҡтары япон агрессияһының әҙемтәләрен үҙҙәренә бөтәһенән дә күберәк һынанылар һәм Алыҫ Көнсығышта үҙенең күрше илдәренең тыныс йәшәүенә даими ҡурҡыныс тыуҙырып торған япон милитаризмының яңынан тергеҙелеүенә юл ҡуя алмайҙар.

Бөтә Корея халҡының бер күңелдән булған ихтыярын сағылдырыусы Корея Халҡ-Демократик Республикаһы хөкүмәте Япония менән Сан-Францискола төҙөлгән «тыныслыҡ договорын» таный алмай, сөнки ул законһыҙ һәм уның ысын көсө юҡ.

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халҡ армияһы Баш командованиеһенең белдереүе

ПХЕНЬЯН, 16 сентябрь. (ТАСС). Корея Халҡ-Демократик Республикаһы Баш командованиеһенең бөгөн таратылған белдереүендә, Корея Халҡ армияһы соединениелары Ҡытай добровольцтары менән үҙ-ара тығыҙ бәйләнештә хәрәкәт итеп, дошмандың ҡаты һөжүмдәрен уңышлы ра уештә кире ҡаҡтылар, дошманға йәнле көстә һәм техникала ҙур юғалтыуҙар килтерҙеләр, тип әйтелә.

Бөгөн Халҡ армияһының зенит частары һәм дошман самолеттарын күҙәтеүсе уҡсылар дошмандың 9 самолетын атып төшөрҙөләр.

Германия генеральный штабын төҙөү пландары тураһында аҙналыҡ „Аксьон" журналы

ПАРИЖ, 15 сентябрь. (ТАСС). Аҙналыҡ «Аксьон» журналы кисә «Германия генеральный штабы» граждански «буласаҡ» тигән исемдә белдереү баҫып сығарҙы. Белдереүҙә былай тип әйтелә:

Американың Германиялағы верховный комиссары Макклой Вашингтонға сит ил эштәре министрҙәре кәңәшмәһенә китер алдынан Аденауэр менән һөйләшеү үткәрҙе. Бында Көнбайыш Германия армияһын төҙөүгә ҡарата булған мәсьәләләр, һәм атап әйткәндә, уның ос министр тарафынан ҡабул ителергә тейеш булған, эшләнеп бөткән планы тураһында һөйләшелде. Бонн хөкүмәтенә яҡын торған түңәрәктәр шуны белдерәләр, Макклой Германия генеральный штабын төҙөүгә, ул тышҡы яҡтан хәрби типтағы ойошма булмаған һәм ул, миҫалға, «граждански генеральный штабы ойошмаһы» игән аталған шартта Франция делегаттары ҡаршы килмәйәсәктәре тураһында Аденауэрҙе ышандырған. Ғәскәрҙәрҙе ойоштороу һәм формировать итеү эше йөкмәтеләсәк былай генеральный штабты төҙөү, тип өҫтәгән Макклой, ул лайыҡлы компромисс булып тора, сөнки ул, халыҡтың тойғоһо менән иҫәпләшергә тейешле булған Франция хөкүмәтенә «общественность фекерен йүнәлдерергә» мөмкинлек бирер.

Башҡорт АССР-ы прокуратураһында

Прокуратура органдары тарафынан айырым урындарҙа урожай йыйғанда һәм государствоға игенде тапшырғанда колхоз игененә ҡул һуҙыу фактары булыуы асыҡланды.

Мәҫәлән, Федоровка районында «Разин» колхозының элекке председателе Жуков колхозсы Чупрынов, Луконин һәм шофер Аспидовтар менән һүҙ ҡуйышып, әҙерләүҙәр пунктына игенде тейәгәндә колхоздың 1247 килограмм игенен урлағандар. Улар урланған игендең бер өлөшөн юлда барған саҡта һатҡандар. Енәйәтселәр шунда уҡ тотолоп, хөкөм яуаплылығына тарттырылдылар.

Заготзерноның Красновка пунктының мөдире Ваһапов иген ҡабул иткәндә ... килограмдан артыҡ государство ... үҙләштерә. Был енәйәте өсөн ... яуапҡа тарттырылып, халыҡ суды тарафынан 15 йылға ирекһеҙ төҙәтеү-хеҙмәт ... рәнә хөкөм ителде.

Шулай уҡ Ҡариҙел районында механик ... Ғафаров һәм трактор бригадаһы ... тәлибе Ғабдуллин, «Ҡариҙел» колхозы ... урожай йыйғанда, колхоздың 18.. килограмм бойҙайын урлағандар. Улар ... лоп, судҡа бирелделәр.

Умартасылыктан ҙур доход

Благовещен районының күп кенә колхоздары быйыл умартасылыҡтан ҙур доход алалар.

Лысенко исемендәге ауыл хужалығы артеле 100 центнерға яҡын бал алды. Свердлов исемендәге колхоз 60 центнерҙан артыҡ тауар балы алып, уның 30 центнерын государствоға һатты.

Димитров исемендәге колхозда һәр бер күс умартанан 20-шәр килограмм ... балы алдылар. Умартасылыҡтан ... доход алыуҙа тәжрибәле умартасы ... нов һәм В. Ерляков иптәштәрҙең ... тәре бик ҙур. Улар һәр бер күс умартанан 21 — 25-әр килограмм бал алып, ... күрһәткестәр бирҙеләр.

С. Ғәйнин.

Бөрө районында

Өлгөлө хеҙмәт өсөн юғары баһа

Районның Орджоникидзе исемендәге колхоздың күк һағыҙ үҫтереү звеноһы менән Дмитрий Галанов етәкселек итә. Звено юғары агротехник сараларҙы ҡулланыу һәм өҫтәмә ашлаландырыу арҡаһында үҙған йыл һәр гектарҙан 76-шар килограмм күк һағыҙ орлоғо алғайны. Ә быйыл звено 105-әр килограмм күк һағыҙ орлоғо алыуға өлгәште. Хәҙер колхоз күк һағыҙҙан ғына 50 мең һум доход алды.

Энгельс исемендәге колхоздың иптәш Султиев етәкселек иткән звено ла мул урожай алды. Бында 6 гектар майҙандың һәр бер гектары 100-әр килограмм орлоҡ бирҙе.

Был өлкәлә юғары күрһәткестәргә өлгәшкәндәре өсөн СССР Верховный Советы Президиумы Указы буйынса иптәш Д. Галанов «Хеҙмәт батырлығы өсөн» мелале, Е. Галанова, Е. Кузнецова, Н. Привалова иптәштәр «Хеҙмәт отличиеһе өсөн» медале менән наградландылар.

Яңы радио һәм телефон линиялары

Һуңғы йылдарҙа телефон селтәре әленән-әле, киң ҡолас ала.

Күптән түгел генә Базан, Тер... Шилмә ауыл Советтарын тоташтырыусы ... километр оҙонлоҡта яңы телефон линияһы төҙөлөп, эксплуатацияға тапшырылды.

Быйыл колхоз ауылдарын радиолаштырыу буйынса ла байтаҡ эштәр башҡарылды. Районның «Путь Сталина» колхозы территорияһында яңы колхоз радиоузелы төҙөлә. Ул «Ленинский Октябрь» һәм «Путь Сталина» колхоздарын хеҙмәтләндерәсәк. Шулай уҡ Буденный исемендәге колхоз члендары ла Бөрө район радиоузелы тапшырыуҙарын тыңлаясаҡтар.

Бөрө өлкә механизаторҙар мәктәбендә

Бөрө өлкә ауыл хужалығы механизаторҙары әҙерләү мәктәбе республика ... йыл һайын йөҙҙәрсә юғары квалификациялы ауыл хужалығы кадрҙары етештерә.

Быйыл мәктәптә 600 кеше таһыл ... Бында комбайнерҙар, тракторсылар, механиктар, трактор бригадалары бригадирҙары бар.

Мәктәп йыл һайын яңы техника менән байыҡтырыла. Бында тик быйыл ғына «КТ—12» тибындағы 5 трактор, «Сталинец—6» комбайны алынды.

М. Гурин.

Кыҫҡа хәбәрҙәр

Өфө. Ҡаланың Карл Маркс урамында «Главмашприбор»ҙың яңы магазины асылып, эшкә башланы. Унда киң күләмдә тегеү машиналары, төрлө бызла приборҙар һәм кеҫә сәғәттәре бар.

Хеҙмәтсәндәргә байтаҡ тегеү машиналары, кеҫә сәғәттәре һәм башҡа тауарҙар һатылды ла инде.

И. Сакаев.

* * *

Йомағужа. Районның «Ҡыҙыл юл» ауыл хужалығы артелендә мал торлаҡтары төҙөүгә ныҡлы әһәмиәт бирелә. Бында 10 кешенән торған 2 төҙөлөш бригадаһы эшләй, күптән түгел бригадалар тарафынан аттар өсөн колхоз ... хоштар торлағы һалынды.

Шулай уҡ «Сиятель» һәм «Ҡыҙыл Урал» колхоздарында ла общественный малдар өсөн торлаҡтар төҙөү яҡын...

Г. Кинйәбулатов.

* * *

Ҡандра. Районның «Трактор» колхозы емеш-еләктән йыл һайын юғары ... алып килә. Баҡсала алма, виктория ... башҡа емештәр үҫтерелә.

Колхоз үткән йыл емеш-еләктән ... һум доход алһа, быйыл бында 10 ... ябын доход алынды.

Г. Умерин.

Редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

БӨГӨН ТЕАТРҘАРҘА ҺӘМ КИНОЛАРҘА

Башҡорт государство опера һәм балет театрында — «КЭТО ҺӘМ КОТЭ».

Киске 8 сәғәт 30 минутта башлана.

«Салауатта» — «ЗОЯ», «ҒӘЖӘ[illegible] КАХ».

1951 йылдың 30 сентябрендә Мәскәү ҡалаһында Государствоның 3 процентле эске отошло заемы отоштарының 23-сө төп һәм 4-се өҫтәмә тиражы буласаҡ

Тиражда түбәндәге һанда отоштар уйналасаҡ

Отош күләме һумдарҙа	Отоштар һаны: Төп тиражда — заемдың бер разрядена	Төп тиражда — заемдың өс разрядена	Өҫтәмә тиражда — заемдың бер разрядена	Өҫтәмә тиражда — заемдың [өс] разрядена
100.000	—	—	1	[illegible]
50.000	2	6	5	[illegible]
25.000	5	15	25	[illegible]
10.000	25	75	80	[illegible]
5.000	80	240	800	[illegible]
1.000	700	2100	2300	[illegible]
400	7688	23064	8289	2486[illegible]
Бөтәһе	8500	25500	11500	345[illegible]
Отоштарҙың дөйөм суммаһы һумдарҙа	4.650.200	13.950.600	11.390.600	34.171.[illegible]

23-сө төп тиражда сыҡҡан отоштар, облигацияларҙың ҡасан алыныуына ҡарамаҫтан түләнәләр. Өҫтәмә тираждарҙа сыҡҡан отоштар, облигациялар өҫтәмә тираж булғанға тиклем, кәм тигәндә 9 ай элек алынған шартта ғына түләнәләр.

Государствоның 3 процентле эске отошло заемы, 1952 йылдың 30 [...]тябрендә буласаҡ 5-се өҫтәмә тиражда ҡатнашыуға мөмкинлек биреүсе [...] номерле талондар менән 1952 йылдың 1 ғинуарына тиклем һатылалар.

Облигациялар 1952 йылдың 1 ғинуарынан был талондарҙан башҡа [...]тыласаҡтар.

Заем облигациялары һаҡлыҡ кассалары тарафынан һатылалар һәм [...] алыналар.

ГОСУДАРСТВОНЫҢ 3 ПРОЦЕНТЛЕ ЭСКЕ ОТОШЛО ЗАЕМЫНЫҢ ОБЛИГАЦИЯЛАРЫН ҺАТЫП АЛЫҒЫҘ!

ГОСУДАРСТВО ЗАЕМДАРЫ СССР ХАЛҠ ХУЖАЛЫҒЫН АРТАБАН ҮҪ[...]РЕҮГӘ БУЛЫШЛЫҠ ИТӘЛӘР.

Башҡорт АССР-ы государство хеҙмәт һаҡлыҡ кассаһы һәм Госкредит Управлениеһы.

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, ауыл хужалығы, транспорт һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, совет төҙөлөшө һәм информация бүлектәре — 2-80-49 хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П02611.

Өлкә газеталар издательствоһы типографияһы.

Тиражы 250[illegible]

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

33-сө ЙЫЛ СЫҒА.

СОВЕТ БАШҠОРТОСТАНЫ

№ 5 (8902) 1951 йыл 19 сентябрь шаршамбы

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

Хаҡы 20 тин.

БӨГӨНГӨ НОМЕРҘӘ:

БАШҠОРТОСТАН ХЕҘМӘТСӘНДӘРЕ ТЫНЫСЛЫҠ ПАКТЫ ТАЛАП ИТӘЛӘР (1-се бит).

ПАРТИЯ ТЕМАҺЫНА. З. Нафиков. — Агитацион-массовый эште производство пландарын срогынан алда үтәүгә йүнәлтергә (2-се бит).

М. Бикбулатов. — Тыныслыҡ, социализм һәм демократия лагеры илдәренең экономикаһы туҡтауһыҙ күтәрелә (2-се бит).

Р. Хәбибуллина. — Юлбашсылар бирелгән йөкләмәне намыҫ менән үтәнеләр (3-сө бит).

С. Вәлиев. — Бюджетта ҡаралған доходтарҙы үҙ ваҡытында индереү өсөн (3-сө бит).

Г. Әмиров. — Халыҡ судъяһының отчеты (3-сө бит).

ОБЩЕСТВЕННЫЙ МАЛСЫЛЫҠТЫ ҮҪТЕРЕҮҘЕҢ ӨС ЙЫЛЛЫҠ ПЛАНЫН УҢЫШЛЫ ҮТӘҮ — ТЫНЫСЛЫҠ ЭШЕНӘ ҘУР ВКЛАД (3-сө бит).

БӨТӘ СОЮЗ СОЦИАЛИСТИК ЯРЫШ АЛДЫНҒЫЛАРЫ. А. Лалетин. — Туймазы трактористары (3-сө бит).

Т. Кәбиров. — Культура-ағартыу учреждениеларына тейешле иғтибар (4-се бит).

Ш. Булатов. — Колхоз милкен урлаусылар менән ҡаты көрәшергә (4-се бит).

Корейҙағы ваҡиғалар (4-се бит).

Тыныслыҡ эше еңелмәҫлек

13 һәм 14 сентябрҙә тыныслыҡ яҡлыларҙың республика конференцияһы булып үтте. Конференцияла 400-ҙән артыҡ делегат ҡатнашты һәм улар **«Совет халҡы тыныслыҡты яҡлап алып ҡалыу һәм ныҡлыу өсөн көрәштә»** — тигән мәсьәләне тикшерҙе.

Тыныслыҡ яҡлыларҙың республика конференцияһы биш бөйөк держава—Америка Ҡушма Штаттары, Англия, Франция, Ҡытай Халыҡ Республикаһы һәм Советтар Союзы араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалар йыйнау хаҡында тыныслыҡтың Совет Комитеты ҡарарын ҡайнар хупланы һәм Башҡортостан хеҙмәтсәндәрен Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә берҙәм ҡул ҡуйырға саҡырып резолюция ҡабул итте.

Тыныслыҡ яҡлыларҙың Башҡортостан республика конференцияһы Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәрен ҡалаларҙа һәм ауылдарҙа — предприятиеларҙа, учреждениеларҙа, колхоздарҙа, совхоздарҙа, МТС-тарҙа, уҡыу йорттарында, колхоздарҙың һәм эшселәр поселкаларының кварталдарында һәм урамдарында тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитетына булышлыҡ итеү комиссиялары төҙөүгә саҡырҙы. **«Тыныслыҡ яҡлыларҙың республика конференцияһы Башҡортостандың бөтә оло йәштәге кешеләрен, — тип әйтелә резолюцияла, — Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡул ҡуйырға һәм шуның менән үҙҙәренең Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә тыныслыҡ һәм халыҡтарҙың именлеге эшен бөтә көстәр менән һаҡлап алып ҡалыуға әҙерлектәрен тағы ла бер тапҡыр раҫларға, тыныслыҡтың бөйөк байраҡсыһы иптәш Сталинға үҙҙәренең фиҙакәр бирелгәнлектәрен яңынан демонстрацияларға саҡыра».**

Республикабыҙ хеҙмәтсәндәре был саҡырыуҙы ысын күңелдән хуплап ҡаршыланылар. Конференция тамамланғандың икенсе көнөндә үк заводтарҙа, фабрикаларҙа, учреждениеларҙа, колхоздарҙа, совхоздарҙа һәм МТС-тарҙа тыныслыҡ яҡлыларҙың республика конференцияһы материалдарын өйрәнеүгә арналған йыйылыштар һәм митингылар үткәрелә башланы. Ундай йыйылыштар һәм митингылар Өфө, Белорет, Черниковск, Ишембай, Октябрьский ҡалаларының байтаҡ предприятиеларында булып үтте. Хеҙмәтсәндәр Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғаларын ысын күңелдән ҡуялар һәм Америка-Англия империалистарының һуғыш политикаһына нәфрәт белдерәләр.

Совет кешеләре коммунистар партияһының һәм Совет государствоһының тыныслыҡ политикаһын ҡайнар йөрәктән хуплайҙар. Улар Совет хөкүмәтенең һәм бөйөк юлбашсыбыҙ Иосиф Виссарионович Сталиндең Тыуған илебеҙҙең экономик ҡеүәтен, культураһын күтәреү һәм хеҙмәтсәндәрҙең көн-күрешен яҡшыртыу тураһында атайҙарса хәстәрлегенән күп һанлы тоҙлар, уның менән сикһеҙ ғорурланалар.

Күп милләтле совет халҡы — тыныслыҡ һәм азатлыҡ һөйөүсе халыҡ. Шуның менән бергә ул ижад итеүсе, төҙөүсе, һуғыштарҙа еңә белеүсе халыҡ. Шуға күрә лә беҙ, совет кешеләре, тыныслыҡты һаҡлайбыҙ, ә талап итәбеҙ. Америка-Англия империалистарының һуғыш политикаһын фашлайбыҙ.

Немец-фашист илбаҫарҙарына ҡаршы һуғыш тамамланырға ла өлгөрмәгәйне әле, Америка-Англия империалистары яңы һуғышҡа әҙерләнә башланылар. Хәҙерге ваҡытта улар ер шарының бөтә урындарында Советтар Союзына һәм халыҡ демократияһы илдәренә ҡаршы яңы һуғыш башлап ебәрергә бөтә сараларҙы күрәләр, хәрби базалар төҙөйҙәр, үҙҙәрен тыныслыҡ яҡлы тип күрһәтергә тырышалар, ләкин тыныслыҡ тураһында һәм ҡоралланыуҙы кәметеү тураһында Совет хөкүмәтенең тәҡдимдәрен кире ҡағалар. Ул ниндәй һуң? Америка-Англия империалистары Корея халҡына ҡаршы ҡанлы һуғыштар алып баралар, Ҡытай Халыҡ Республикаһына ҡаршы, Советтар Союзына ҡаршы ҡәбәхәт провокацион эш ҡоралар.

Империалистик государстволарҙың, бигерәк тә Америка Ҡушма Штаттарының хәрби бюджеты һәм расходтары йылдан-йыл арта. Мәҫәлән, АҠШ-тың хәрби маҡсаттарға тотҡан расходтары 1950 йылда, 1949 йылға сағыштырғанда, икеләтә артты. 1938 йылда, АҠШ-ҡа фашистик Германия ҡурҡыныс һалған ваҡытта Америка хөкүмәтенең хәрби расходтары һәр бер йән башына 8 доллар тура килә ине. Ә хәҙер, Америка Ҡушма Штаттарына бер генә государство ла һуғыш ҡурҡынысы һалмай. Азатлыҡ һөйөүсе халыҡ Тыныслыҡ Пакты төҙөүҙе, ҡоралланыуҙы кәметеүҙе генә һорай. Ләкин шуға ҡарамаҫтан АҠШ-та хәрби расходтар йылдан-йыл үҫә. 1950 йылда АҠШ-тың хәрби расходтары йән башына 147 доллар тәшкил итте, ә 1951 йылда ул 307 долларға тиклемгә барып етте. Ошомо һуғыш теләмәү?

Юҡ, Уолл-стрит ҡәбәхәттәре, һеҙҙең яуыз пландарығыҙ асыҡ билдәле. Тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтар хәҙер трумэндәр, ачесондар, гарримандар һәм башҡа шундай миллиардерҙарҙың күҙ буяуына ышанмай. Тыныслыҡ яҡлылар азатлыҡ өсөн, демократия өсөн, бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн көрәшәләр. Хәҙер ер шарының 450 миллиондан артыҡ изге теләкле кешеләре Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғаларын ҡуйҙылар.

Күп милләтле совет халҡы ла бик ныҡ ойошҡанлыҡ һәм берҙәмлек менән Тыныслыҡ Пакты төҙөүҙе талап итеп Мөрәжәғәткә ҡул ҡуя, халыҡ хужалығын артабан үҫтереү өсөн, илебеҙҙә экономиканың, культураның, фәндең артабан үҫеүе өсөн ең һыҙғанып эшләй, стахановсылар вахталарҙа тороп, намыҫлы хеҙмәт менән тыныслыҡ яулай. Шуға күрә лә беҙҙең илебеҙҙә коммунизмдең бөйөк гиганттары төҙөлә, фән, культура сәскә ата, халыҡтың көн-күреше яҡшыра.

1950 йылда промышленноста валовой продукция етештереүҙең кимәле һуғышҡа тиклемге кимәлдә 70 процентҡа уҙып китте. Һуғыштан һуңғы йылдарҙа ғына 6 меңдән артыҡ эре промышленность предприятиелары эшкә баҫтырылды һәм яңынан төҙөлдө. Ауыл хужалығының валовой урожайы 1940 йылдағы кимәлдән 300 миллиондан ашыу ботҡа артыҡ булды. Малсылыҡ эше бөтә төр малдар буйынса бик күп үҫте. Ауыл хужалығыбыҙ, 1940 йылға ҡарағанда, 1950 йылда тракторҙарҙы дүрт тапҡырға, комбайндарҙы 3,8 тапҡырға артыҡ алды. Хәҙер Совет мәктәптәрендә 37 миллиондан артыҡ йәштәр уҡый. Юғары уҡыу йорттарында уҡыусыларҙың һаны бер миллион 230 меңдән артыҡ тәшкил итә, ә ул һан һуғышҡа тиклемгенән 400 мең кешегә артыҡ тигән һүҙ.

Халыҡ бәхете сәскә атҡан илгә ҡаршы Америка-Англия империалистары һуғыш әҙерләйҙәр. Ләкин тыныслыҡ һуғышты еңер. Тыныслыҡ өсөн көрәштең башында совет халҡы һәм уның һөйөклө юлбашсыһы иптәш Сталин тора. Шуға күрә лә тыныслыҡ эше еңелмәҫлек. Әгәр ҙә халыҡтар тыныслыҡ эшен үҙ ҡулдарына алһалар, һуғыш булмаясаҡ һәм бөтә донъяла тыныслыҡ еңәсәк, тип өйрәтә иптәш Сталин. Совет халҡы иптәш Сталинға ысын күңелдән ышана һәм уны хөрмәтләй, уға оҙон ғүмер теләй. Бөтә илдәрҙә лә: Сталин — ул тыныслыҡ, Сталин — ул халыҡтар бәхете, йәшәүе, тип ҡабатлайҙар һәм башҡорт халҡы ла бөйөк Сталин эшенә ысын күңелдән бирелгән.

«Тыныслыҡ яҡлыларҙың республика конференцияһы, — тип әйтелә резолюцияла. — Башҡортостан хеҙмәтсәндәре биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡул ҡуйып, производство пландарын үтәү һәм арттырып үтәү, ауыл хужалығы эштәренең бөтә төрҙәрен тиҙерәк тамамлау, бөтә донъяла тыныслыҡтың таянысы булған социалистик Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен артабан ныҡытыу өсөн социалистик ярышты тағы ла киңерәк йәйелдерерҙәр, тип ышана».

Хәҙер партия, профсоюз һәм комсомол ойошмаларының мөһим бурысы — хеҙмәтсәндәр араһында халыҡ-ара хәл тураһында аңлатыу эштәрен көсәйтеүҙән, ҡултамғалар йыйнауҙа бөтә оло кешеләрҙең ҡатнашыуын тәьмин итеүҙән тора. Тыныслыҡ өсөн көрәш — бөтә кешеләрҙең изге эше.

Йәшәһен бөтә донъяла даимлы тыныслыҡ!

„БРДЗОЛА" ГАЗЕТАҺЫНЫҢ ИЛЛЕ ЙЫЛЛЫҒЫНА ҠАРАТА

ТБИЛИСИ. (ТАСС). 17 сентябрҙә ВКП(б) Үҙәк Комитеты эргәһендәге Маркс—Энгельс—Ленин институтының Грузия филиалында сталинсы «Брдзола» газетаһының тәүге номеры сыға башлауға 50 йыл тулыуға арналған ғилми сессия булып үтте. Сессияла ҡатнашыусы ҡунаҡтар араһында — «Брдзола» газетаһының тәүге номерын йыйнаған ҡарт наборщик В. Г. Цуладзе ла бар.

Сессия «Сталин — «Брдзола» газетаһын ойоштороусы һәм уның етәксеһе», «Яңы типтағы партияны төҙөүҙә сталинсы «Брдзола»ның роле», «Брдзола» газетаһын баҫыу һәм таратыу» тигән докладтар тыңланы.

Сессияла ҡатнашыусылар ғәйәт ҙур күтәренкелек менән иптәш И. В. Сталинға котлау ҡабул иттеләр.

Башҡортостан хеҙмәтсәндәре тыныслыҡ пакты талап итәләр

Пәрмәкәй районы Поскребышев исемендәге колхоздың партия ойошмаһы колхозсылар араһында регуляр рәүештә беседалар ойоштора, уларҙы халыҡ-ара хәл, Тыуған илебеҙҙең уңыштары менән таныштырып бара.

Һүрәттә: партия ойошмаһы секретары иптәш Ғәтнәтуллин колхозсыларға тыныслыҡ яҡлыларҙың республика конференцияһы тураһында газета материалдарын уҡый.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Тыныслыҡ эшен һаҡлап алып ҡалырбыҙ

Ғ. МӨФТИЕВ—Стәрлетамаҡ уҡытыусылар институтының студенты

Тыныслыҡ! Был совет йәштәре һәм студенттары өсөн иң ҡәҙерле һүҙ.

Беҙ һуғыш теләмәйбеҙ. Был беҙҙең кәсәпләтебеҙ түгел, ә беҙҙең ҡеүәтебеҙҙе, тыныслыҡтың ғәҙел эшенә ныҡ ышаныуыбыҙҙы көүҙәләндерә.

Беҙ көслө һәм кешелекле. Беҙ дөрөҫ һүҙҙәребеҙ үҙендә ниндәй көс һаҡланғанын беләбеҙ. Тыныслыҡҡа ынтылышта беҙ яңғыҙ ғына түгел, беҙҙең менән бөтә донъяның йәштәре, бөтә алдынғы кешеләр. Бөтә донъя йәштәренең тыныслыҡҡа ынтылышының асыҡ кәүҙәләнеше демократик йәштәрҙең һәм студенттарҙың Өсөнсө Бөтә Донъя фестивале булды. Бөтә донъяның йәштәре тыныслыҡҡа ҡаҡшамаҫ ынтылыштарын тағы ла бер тапҡыр демонстрацияланылар. Халыҡтар араһында берҙәмлеккә, дуҫлыҡҡа, хеҙмәттәшлеккә үҙҙәренең ҡеүәтле ихтыярҙарын демонстрацияланылар.

Фестиваль бөтә прогрессив демократик йәштәрҙең Советтар Союзы йәштәрә йөҙөндә үҙҙәренең иң яҡшы дуҫтарын, бөтә донъя йәштәренең интерестәрен һәм тыныслыҡтың иң ҡеүәтле һаҡлаусыларын күрҙеләр. Советтар Союзы йәштәре вәкилдәренең сығыштары бөтә илдәрҙең йәштәрә вәкилдәренән иң киң өткәлек һәм иң киң ҡотлау таптылар.

Сталинсы Конституция ҡанаты аҫтында беҙҙең тыуған Башҡортостан республикаһы сәскә ата. Культура дворецтәре, заводтар һәм фабрикалар төҙөлә, университеттар, вуздар һәм техникумдар асыла.

Беҙ, Совет Башҡортостанының улдары һәм ҡыҙҙары, беҙҙең Совет Ватаныбыҙҙың бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн көрәштең авангардында барыуы менән ғорур һәм бәхетлебеҙ.

Туҡыусыларҙың берҙәмлеге

Өфө киҙе-мамыҡ комбинаты эшселәренең, инженер-техник работниктәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалары ҡуйыуға арналған йыйылышы ҙур күтәренкелек менән үтте.

Трибунаға беренсе булып тыныслыҡты яҡлауҙың республика комитеты члены, стахановка Н. Доментьева күтәрелде.

— Беҙҙең ҡултамғаларыбыҙ, — тине ул, — һуғыш тоҡандырыусы Америка-Англия империалистарына сикһеҙ ҙур иҫкәртеү булып тора. Ҡотороңҡан империалистар Көнбайыш Германияла һәм Японияла милитаризмды ҡабаттан тергеҙәләр. Ләкин тыныслыҡ яҡлыларҙың сафы үҫә һәм ныға. Беҙ һуғыш теләмәйбеҙ, һәм бөтәбеҙ ҙә тыныслыҡ эшен яҡлайбыҙ. Тыныслыҡ өсөн көрәшеп, беҙҙең коллективебеҙ йыллыҡ планды срогынан алда үтәү өсөн социалистик ярыштың инициаторы булды. 1951 йылдың һигеҙ айы эсендә комбинаттың производство планы 106,5 процентҡа үтәлде. Беҙ Тыуған илебеҙгә пландан тыш 210 мең метр туҡыма бирҙек. Комбинаттың һәр бер эшсеһе, инженер-техник работнигы социалистик ярышҡа ҡушылып, Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 34 йыллығына йыллыҡ эш нормаларын үтәп сығырға һүҙ бирҙеләр. Беҙ комбинаттың производство планын Сталинсы Конституция көнөнә тулыһынса үтәргә һәм Тыуған илебеҙгә пландан тыш 650 мең метр туҡыма бирергә социалистик йөкләмә алдыҡ. Был тыныслыҡ эшен ныҡытыуға беҙҙең коллективебеҙҙең иң яҡшы вклады буласаҡ.

Комбинаттың йәш стахановкаһы иптәш Цветкова һүҙ алды.

— Тыныслыҡ, — тине ул, — социалистик Тыуған илебеҙҙең экономикаһы, фән һәм культураһының артабан сәскә атыуы ул. Тыныслыҡ — беҙҙең бәхетебеҙ, күңелле йәшлек һәм коммунизмға табан тайпылышһыҙ хәрәкәтебеҙ ул.

— Мин, — тип дауам итә ул, — сменаға 210 метр туҡыма бирә инем. Бөгөндән башлап сменаға 230 метр туҡыма эшләп сығарырға һүҙ бирәм. Беҙҙең тарафтан пландан тыш эшләп сығарылған меңәрләгән метр туҡымалар һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаты удар булыу тураһында яҡшы аңлайым. Большевиктар партияһының, бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталиндең етәкселегендә беҙ яңы еңеүҙәр яулап алабыҙ.

Башмеханика бүлегенең стахановсы слесары иптәш Десяткин үҙенең сығышында, механика бүлеге работниктәренең тыныслыҡ вахтаһына баҫып, яңы бөтә донъя һуғышын булдырмаҫ өсөн стахановсы хеҙмәт күрһәткестәре биреүҙәре тураһында һөйләне.

— Беҙҙең коллектив, — тине ул, — бөтә совет халҡы менән бергә, тыныслыҡ өсөн көрәшә. Беҙ тыныслыҡ вахтаһына баҫып, үҙ нормаларыбыҙҙы арттырып үтәйбеҙ. Слесарҙар Шәйхмөхәмәтов, Сергеев, Бойин, токарь Ерохин һәм башҡа иптәштәр нормаларын 150—250-шәр процентҡа еткереп үтәйҙәр. Маршалл планы менән солғап алынған капиталистик илдәрҙә хеҙмәтсән халыҡ асыға, эшһеҙҙәр һаны арта, ә уларҙың балалары бер һыныҡ икмәк өсөн тилмерәләр. Беҙ, аҡылдарынан шашҡан Америка-Англия империалистарына ҡаты нәфрәт белдерәбеҙ һәм Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен ныҡытыу өсөн, коммунизмдең яҡты бинаһын төҙөү өсөн тағы ла яҡшыраҡ эшләйәсәкбеҙ.

Йыйылышта ең иләү цехы мастеры Броничева, комбинаттың комсомол ойошмаһы секретары урынбаҫары Булагина иптәштәр ялҡынлы телмәр менән сығыш яһанылар. Улар үҙҙәренең сығыштарында бөтә коллективтың тыныслыҡ өсөн булған теләген белдерҙеләр. Йыйылыш бер күңелдән тыныслыҡты яҡлап һәм күтәренке производство йөкләмәләре алып резолюция ҡабул итте.

Йыйылышта ҡатнашыусылар бөтәһе лә тыныслыҡ талап итеүсе был Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйҙылар.

А. Буранғолов.

Изге теләк һәм ҙур берҙәмлек менән

Республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ғәйәт ҙур патриотик күтәренкелек менән ҡулдарын ҡуялар. Завод һәм фабрикаларҙа, төҙөлештәрҙә һәм транспортта, колхоздарҙа һәм совхоздарҙа, МТС-тарҙа һәм учреждениеларҙа Мөрәжәғәткә ҡултамғалары йыйнауға арналған йыйылыштарҙа хеҙмәтсәндәр Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһындағы талапты берҙәм яҡлайҙар.

Өфө ҡалаһының тау оборудованиелары һәм кабель заводтарында, 8 март исемендәге тегеү фабрикаһында, киҙе-мамыҡ комбинатында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалар йыйнау башланды. Йыйылыштарҙа сығыш яһаусылар халыҡтар араһында тыныслыҡ һәм дуҫлыҡ урынлаштырыуҙы талап итеүсе Мөрәжәғәткә ысын күңелдән ҡул ҡуйыуҙарын һәм тыныслыҡ хәрәкәтенең авангардында барыусы социалистик Ватаныбыҙҙың ҡеүәтен тағы ла ныҡытыу өсөн яңы күтәренке йөкләмәләр алалар.

Ишембай ҡалаһының промышленность предприятиеларында тыныслыҡ талап итеүсе Мөрәжәғәткә ҡултамғалар йыйнауға арналған йыйылыштар булып үтте. Сталин исемендәге заводтың ҡарт эшсеһе иптәш Шашков, үҙенең йыйылышта яһаған сығышында тыныслыҡ эшен фиҙакәр хеҙмәт менән ныҡытырға әҙер булыуын белдереп, былай тине:

— Мин тыныслыҡ вахтаһына баҫып, көндәлек эш нормамды өс тапҡырға арттырып үтәргә һәм тик отличнә сифатлы ғына продукция бирергә йөкләмә алам.

Мөрәжәғәткә ҡултамғалары йыйнау кампанияһы промышленность предприятиеларында, колхоз, совхоз һәм МТС-тарҙа хеҙмәтсәндәрҙең ғәйәт ҙур политик һәм производство активлектарын тыуҙырҙы. Предприятие коллективтары күтәренке яңы йөкләмәләр алалар.

ИГЕН—ТЫНЫСЛЫҠ УЛ

Г. ЕМЕЛЬЯНОВ—Приют МТС-ы комбайнеры, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы депутаты

Һуғыш уты тоҡандырыусыларға ҡаршы тыныслыҡ өсөн көрәшеүсе йөҙ миллиондарса кешеләр Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтен ғәйәт ҙур ҡәнәғәтләнеү менән ҡаршыланылар. Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы саҡырыуы, ирек һөйөүсе халыҡтарҙың өмөттәре һәм хыялдарына яуап биреп, тыныслыҡҡа һыуһаусы бөтә изге теләкле кешеләр тарафынан ҡайнар хуплау һәм яҡлау тапты.

Беҙгә, социалистик ауыл хужалығының намыҫлы хеҙмәтсәндәренә, был Мөрәжәғәт йыйылмаҫлыҡ тәьҫир ҡалдырҙы. Сөнки тыныслыҡ һүҙе ер шарының миллиондарса ябай кешеләренең теләген, ынтылышын сағылдыра. Уны балалар һәм ҡарттар, ҡатындар һәм ирҙәр, ер шарының бөтә хеҙмәтсән кешеләре талап итәләр.

Икенсе бөтә донъя һуғышы килтергән ҡурҡыныстарҙы һәм яфа сигеүҙәрҙе халыҡтарҙың онотҡандары юҡ әле. Беҙҙең совет халҡы ҡалаларҙы һәм ауылдарҙы, культура һәйкәлдәрен, заводтарҙы һәм фабрикаларҙы емереклектәргә әйләндергән немец-фашистик баҫҡынсыларҙың яуызлыҡтарын бер ваҡытта ла онотмаҫтар.

Күп әсәләр улһыҙ, ҡатындар ирһеҙ, балалар атаһыҙ ҡалдылар.

Шуға күрә лә беҙ ҡоралланыу ярышын ҡыуыусы, ирек һөйөүсе кескәй Корея халҡына ҡаршы талаусан һуғыш алып барыусы, Көнбайыш Германия һәм Японияның ҡоралы көстәрен ҡабаттан тергеҙеүсе, Советтар Союзының һәм халыҡ демократияһы илдәренең тыныс төҙөлешенә янаусы Англия-Америка һуғыш уты тоҡандырыусыларының хәрәкәттәренә тыныс ҡына ҡарап ҡала алмайбыҙ.

Беҙ, ауыл хужалығы эшсәндәре, аталар һәм әсәләр тыныс һәм бәхетле тормош төҙөйбеҙ. Беҙ үҙебеҙҙең балаларыбыҙҙы һуғыш өсөн түгел, ә исеме коммунизм булған бәхетле киләсәгебеҙ өсөн тәрбиәләйбеҙ.

Тыныслыҡ һәм хеҙмәт Ватаны булған беҙҙең бөйөк Тыуған илебеҙҙең бөтә хеҙмәтсәндәре беҙҙең халыҡ, балалар бәхете өсөн арымай-талмай эшләйҙәр. Беҙҙең районның ауыл хужалығы эшсәндәре тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинсы планын, продукт биреүсе общественный малсылыҡты үҫтереү планын, ауыл хужалығы культураларының урожайын күтәреү һәм районды электрлаштырыу планын үтәү өсөн фиҙакәр көрәшәләр.

Большевиктар партияһының һәм Совет хөкүмәтенең көндәлек хәстәрлеге менән, иптәш Сталинға яҙған хатта алынған йөкләмәләрҙе үтәп, беҙ быйыл ауыл хужалығы культураларының урожайлылығын күтәреүҙә, общественный малсылыҡты үҫтереүҙә һәм уның продукт биреүсәнлеген күтәреүҙә ҙур ғына уңыштарға өлгәштек. Беҙҙең районның республикала икенсе булып государство алдында беренсе бурысты—иген тапшырыу планын үткән йылға ҡарағанда 35 көн алда үтәүе быныл асыҡ миҫалы булып тора. Беҙҙең район колхоздары продукт биреүсе общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын уңышлы үтәйҙәр, общественный малсылыҡ өсөн туҡлыҡлы һәм йылы ҡышлау әҙерләйҙәр.

Колхозсылар, механизаторҙар хәҙер киләһе йыл урожайы өсөн нигеҙ һалалар: бөтә колхоздарҙа ла орлоҡ тағартып һалыу, йомағужалыларҙың Мөрәжәғәтенә яуап итеп, туңға һөрөү планын тулыһынса үтәү өсөн социалистик ярыш киң йәйелдерелде.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 34 йыллығына беҙҙең районда ҡеүәтле ике электр станцияһы эксплуатацияға бирелмәсәк. Малсылыҡ өсөн ҡаралтылар, культура учреждениелары, больницалар төҙөү эше бара.

Тыныслыҡ яҡлыларҙың республика конференцияһына мине ебәреп, колхозсылар, МТС һәм совхоз работниктәре, эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр, аҡыл хеҙмәте работниктәре, уҡытыусылар оҙаҡ дауамлы һәм ныҡлы тыныслыҡ теләүҙәрен, халыҡтар араһында тыныслыҡ һәм дуҫлыҡ өсөн, совет державаһының ҡеүәтен ныҡытыу өсөн үҙ көстәрен һәм хеҙмәттәрен йәлләмәйәсәктәре тураһында әйттеләр.

Беҙгә, социалистик Ватан интересына, бөтә донъяла тыныслыҡ хаҡына эшләүҙән дә ҙурыраҡ бәхет юҡ.

Беҙ—ауыл хужалығы механизаторҙары колхоздарыбыҙҙа ерҙәрҙе күберәк һәм яҡшыраҡ эшкәртеү һәм юғары урожай үҫтереп алыу тураһында уйлайбыҙ.

Иген—тыныслыҡ ул, иген—социалистик государство ҡеүәтенең үҫеше ул. Тик бер Приют МТС-ының комбайнерҙары ғына быйылғы сезонда 17 мең гектар ашлыҡтың урожайын йыйҙылар.

Мин бер «Сталинец—6» комбайны менән 1100 гектар ашлыҡтың урожайын йыйнаным һәм 7 мең центнер иген һуҡтым.

Совет кешеләренең героик хеҙмәте, тыныслыҡтың 800 миллион кешеле ойошҡан фронты һуғыш уты тоҡандырыусыларҙың — Англия-Америка агрессорҙарының һәм уларҙың ялсыларының енәйәтсел пландарын емерер.

ПАРТИЯ ТЕМАҺЫНА

Агитацион-массовый эште производство пландарын срогынан алда үтәүгә юнәлтергә

Совет халҡы Һуғыштан һуңғы биш йыллыҡты уңышлы үтәп, илебеҙҙә коммунизм төҙөү юлында ҙур аҙым атланы. Хәҙер ул иптәш Сталиндың 1946 йыл 9 февралдә һөйләгән тарихи телмәрендә билдәләнгән бөйөк программаны тормошҡа ашырыу өҫтөндә фиҙакәр эшләй.

Үрҙәге биш йыллыҡта, бөтә совет халҡы менән бергә, Өфө ҡалаһының хеҙмәтсәндәре лә ҙур уңыштарға өлгәштеләр. Ҡаланың промышленность һәм транспорт предприятиелары үҙҙәренең биш йыллыҡ пландарын уңышлы үтәнеләр һәм валовой продукция етештереүҙә 1946 йыл менән сағыштырғанда, 63 процентҡа арттырҙы. Ҡаланың 30 предприятиеһы биш йыллыҡ пландың заданиеларын срогынан алда 3,5—4 йылда үтәне.

Ошо йылдар эсендә беҙҙең ҡалабыҙҙың предприятиеларында үҙҙәренең фиҙакәр хеҙмәттәре һәм техниканы файҙаланыуҙа һәм хеҙмәт процестарын ойоштороуҙа ижади инициативалары менән биш йыллыҡты срогынан алда үтәү эшенә ҙур вклад индергән меңдәрсә гүзәл стахановсылар, производство новаторҙары үҫеп сыҡты. 4 меңдән дә артығыраҡ стахановсы үҙҙәренең биш йыллыҡ заданиеларын 2—3 йылда үтәнеләр.

1951 йылдың производство пландарын үтәү өсөн көрәштә лә ҡаланың промышленность һәм транспорт предприятиелары, коллективтары байтаҡ уңышлыҡтарға өлгәштеләр. Ҡала промышленносы тәүге ярты йыллыҡ планын 105,8 процентҡа, июль айы планын 106 процентҡа үтәне. Күпселек предприятиеларҙа хеҙмәт етештереүсәнлеге байтаҡ күтәрелде, етештерелгән продукцияның сифаты яҡшыртылды һәм уның үҙенә төшәү хаҡы кәметелде.

Ҡаланың промышленность һәм транспорт предприятиеларының был өлгәшеүҙәрендә предприятие партия ойошмаларының роле ҙур. Улар үҙҙәре башҡарған ойоштороу һәм агитацион-массовый эш менән хеҙмәтсәндәрҙең ижади көстәрен һәм энергияларын производство планын срогынан алда үтәүгә һәм предприятиеларҙың экономик күрһәткестәрен яҡшыртыуға юнәлтәләр.

Киже-мамыҡ комбинаты партия ойошмаһы (секретаре иптәш Кондратьев), кабель заводы партия ойошмаһы (секретаре иптәш Эпштейн) һәм башҡа күп кенә заводтарҙың партия ойошмалары үҙҙәренең коллективтарында агит-массовый эште оҫта ойоштороуҙары менән күптәргә өлгө булып торалар.

Өфө ҡалаһының кабель заводы республикалағы алдынғы предприятиеларҙың береһе булып иҫәпләнә. Ул үҙенең производство пландарын систематик арттырып үтәй һәм техник-экономик күрһәткестәрҙе көндән-көн яҡшырта бара. Был завод ошо йылдың ярты йыллыҡ планын 103,6 процентҡа үтәне.

Был уңыштар, әлбиттә, заводҡа үҙенән-үҙе генә килмәнеләр. Улар завод коллективын производство планын үтәргә һәм заводтың техник-экономик күрһәткестәрен яҡшыртыуға туплау буйынса партия ойошмаһының ойоштороу һәм массовый-политик эште оҫта алып барыуы һөҙөмтәһе булып тора.

Бында күпселек агитаторҙар цехтарҙың, бүлектәрҙең һәм завод управлениеларының етәксе работниктарынан һайлап алынған. Агитаторҙар менән семинарҙар, инструктив кәңәшмәләр, партия ойошмаһы бюроһында раҫланған план буйынса, айға һайын үткәрелә. Семинарҙарҙа агитаторҙар үҙҙәре докладтар менән сығыш яһайҙар.

Үткәрелгән һәр бер семинарҙан һуң агитаторҙар ентекле рәүештә беседаларға әҙерләнәләр, үҙҙәренең материалдарын үҙ цехтары, заводтары тормошонан алып, эшселәрҙе заводтың эшен артабан яҡшыртыуға юнәлтелгән факттар һәм цифрҙар менән байыҡтыралар. Партия-политик эште көсәйтеү коммунистарҙың ойоштороусанлыҡ ролен күтәреүҙә ҙур йоғонто яһаны. Цех агитаторҙары, цех партгруппалары етәкселегендә, эшселәрҙе үҙҙәренең йоғонтолары менән оҫта солғап ала, хеҙмәттең яңы методтарын киң тарата, партия һәм хөкүмәт ҡарарҙарын, коллектив алдында торған бурыстарҙы ныҡлап аңлата башланылар.

Мәҫәлән, агитатор иптәш Мозафаров, производствоның һәр бер операцияһында продукцияның үҙенә төшәү хаҡын кәметеү буйынса Мәскәү «Буревестник» фабрикаһының башланғысы тураһындағы материалдар менән танышҡас та, үҙе беседа үткәргән сменала социалистик ярыш йәйелдереүҙе маҡсат итеп ҡуйҙы. Был цехтың эшселәре Камалетдинов, Сухов, Фаттахетдинов һәм Фәйзуллин иптәштәр менән һөйләште. Был эшселәр сменаның производство кәңәшмәһендә үҙҙәре башҡарған һәр бер операцияла продукцияның үҙенә төшәү хаҡын кәметергә, шуның иҫәбенә һәр береһе йыл аҙағына тиклем 6000-әр һум экономия яһарға йөкләмә алдылар. Партбюро үҙенең тарафынан эшселәрҙең инициативаһын яҡланы һәм заводтың бөтә эшселәрен улар артынан эйәрергә саҡырҙы. Хәҙер заводтың бөтә цехтарындағы агитаторҙар был башланғысты йәйелдереп ебәрҙеләр.

Заводтың цехтарында күргәҙмә агитация һәм стена газетаһының эше яҡшы ҡуйылған. Алдынғы эш методтарын популярлаштырыу беседалар, стена газеталары һәм цехтың һәр бер бригадаһында эшләгән стахановсы мәктәптәр аша алып барыла. Заводта социалистик ярыштың цехтар, участкалар, бригадалар өсөн эшләнгән шарттары бар. Ошоға ярашлы рәүештә ай һайын цехтар, сменалар буйынса социалистик ярыштың йомғаҡтары яһала. Еңеүсе тип табылған цехҡа күсмә Ҡыҙыл Байраҡ, ә бригадаларға — вымпел, грамоталар бирелә.

Ләкин агитатор өсөн уның үҙенең яҡшы эшләүе генә етмәй әле. Ул массаларҙы ойоштороусы ла булырға тейеш. Социалистик ярышта тыуған бөтә яңылыҡты, алдынғылыҡты эләктереп алырға һәм ошо яңылыҡты, алдынғылыҡты киң хеҙмәтсән массаларҙың достояниеһы итергә лә тейеш.

Әйтергә кәрәк, күпселек агитаторҙар был бурыстарҙы уңышлы башҡаралар. Еп иләү фабрикаһының смена мастеры иптәш Әхмәтов киже-мамыҡ комбинатында иң яҡшы агитатор булып иҫәпләнә. Ул агитатор булып инде 8 йыл эшләй. Үҙ сменаһындағы эшселәр араһында ул ай һайын бишәр-алтышар беседа үткәрә. Иптәш Әхмәтов үткәргән беседаларҙың тематикаһы күп төрлө. Политик темаларға беседалар үткәреү менән бергә, ул производство темаларына ла беседалар үткәрә.

һәр бер политик беседаһын ул производство [illegible]

[illegible] бан күтәреүгә, 1951 йылдың производство пландарының үтәлеүен һәм артығы менән үтәлеүен тәьмин итеүгә юнәлтеүҙән тора.

З. Нафиков,

ВКП(б)-ның Өфө ҡала комитеты секретаре.

Юлбашсыға биргән вәғәҙәне намыҫ менән үтәнек

Туймазы районының колхозсылары бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталинға яҙған [illegible] урожай [illegible] ларға, [illegible] планын [illegible] конкрет [illegible]

[illegible] ҙың дөйөм йыйылыштарында, асыҡ партия йыйылыштарында ауыл Советы сессияларында иптәш Сталинға биргән вәғәҙәнең үтәлеше тикшерелде.

Урожай йыйнау һәм иген әҙерләүҙә тәүге партия ойошмаларына ярҙам итеү өсөн партияның район активынан 20 кеше колхоздарға ебәрелде.

Коммунистар һәм комсомолецтар урожай йыйнау эштәренең иң яуаплы участкаларында эшләнеләр. Улар үҙҙәре эшләгән участкаларҙа яҡшы хеҙмәт күрһәткестәре бирҙеләр һәм башҡа колхозсыларҙы үҙҙәре артынан эйәрттеләр. Колхоздар, бригадалар, колхозсылар һәм ауыл хужалығы механизаторҙары араһында социалистик ярышты киң йәйелдереүҙә партия ойошмаларына агитаторҙар ҙа ҙур булышлыҡ күрһәттеләр. Районда 900-ҙән артыҡ агитатор эшләй. Һәр бер биш көн һайын социалистик ярыштың һөҙөмтәһе тикшерелеп, күсмә Ҡыҙыл Байраҡтар алдынғыларға тапшырыла барылды. Аңлатыу эштәре баҫыу станларында, ырҙын табаҡтарында һәм комбайн агрегаттарында алып барылды. Бригадаларҙа боевой листоктар, көн аралаш стена газеталары сығарыла. Уларҙа урожай йыйнау алдынғылары күрһәтелә, етешһеҙлектәр тәнҡитләнә һәм шунда уҡ уларҙы бөтөрөү саралары күрелә. Был эш Хрущев исемендәге колхозда (партия ойошмаһы секретаре иптәш Хисмәтуллин) айырыуса яҡшы ойошторолдо.

Нуриман исемендәге колхозда ла (партия ойошмаһы секретаре иптәш Фазлыйәхмәтов) трактор һәм баҫыусылыҡ бригадаларында, комбайн агрегатында һәм ырҙын табаҡтарында политик эш яҡшы ҡуйылған. Һөҙөмтәлә государствоға иген тапшырыу планы районда беренсе булып — 22 августа уҡ үтәлде.

Механизаторҙар иптәш Сталинға биргән вәғәҙәләрен үтәү өсөн намыҫ менән көрәшәләр. Туймазы МТС-ының комбайнеры иптәш Фәхриев урыуҙа сезон заданиеһын 142 процентҡа үтәне һәм 3200 центнер ашлыҡ һуҡты. Бишенде МТС-ы комбайнеры иптәш Шамсетдинов көндәлек урыу нормаһын 250—300 процентҡа үтәне. Ул беренсе сентябргә 502 гектар иген урҙы һәм 4481 центнер ашлыҡ һуҡты. Комбайнерҙарҙан Ямашев, Харисов, Әхмәтов, Башанова иптәштәр сезон заданиеларын арттырып үтәнеләр. Коммунист Якупов, комсомолец Ғәйнанов («Путь Сталина» колхозы) иптәштәр урыҫ машиналары менән көндәлек урыу нормаһын 125—150 процентҡа үтәнеләр.

Государствоға иген тапшырыу графиктәре һәр бер колхоздың эске мөмкинлектәрен тулыраҡ файҙаланыу иҫәбенән сығып төҙөләү арҡаһында реаль булдылар. Район буйынса иген тапшырыу графиге һәр бер биш көнлөктә арттырылып үтәлде. Киров исемендәге (председателе иптәш Сурин), Фрунзе исемендәге (председателе иптәш Мамаев), Калинин исемендәге (председателе иптәш Шәрифуллин), «Ыҡ» (председателе иптәш Ғәләүетдинов), «Өгөр» (председателе иптәш Ямаев) колхоздары иген тапшырыу планын 25 августа уҡ үтәнеләр.

Район партия ойошмаһы урожай йыйнау һәм иген әҙерләү осоронда райондың игенселәрен культура яғынан хеҙмәтләндереүгә лә ҙур иғтибар бирҙе. Район культура йортонда ойошторолған агиткультбригада постановка һәм концерт номерҙары менән колхоздарҙа булды. Концерт алдынан лекция, докладтар һәм урындағы эшкә бәйлән беседалар үткәрелә. Колхоздарҙа һәм трактор бригадаларында 27 күсмә библиотека эшләй.

Урожай йыйнау һәм иген әҙерләүҙә райондың промышленность предприятиелары ла колхоздарҙы шефҡа алып, уларға ҙур ярҙам күрһәттеләр. Мәҫәлән, нефтепроводтың цех коллективы сусҡасылыҡ совхозы һәм Киров исемендәге колхоз баҫыуҙарында 4 тапҡыр воскресник үткәрҙе. Шулай уҡ ЛЗС, ит комбинаты, Түбән-Троицк бөҫтау фабрикаһы коллективтары ла ҙур ярҙам күрһәттеләр.

Игенселәр араһында агитацион-массовый һәм ойоштороу эштәренең яҡшы ҡуйылыуы урожай йыйнау һәм иген әҙерләүҙә ҙур уңышлыҡтарға килтерҙе. 25 августа инде иртә культуралар урожайын йыйнау тулыһынса тамамланды. Государствоға иген тапшырыу планын үҙған йылға ҡарағанда 38 көнгә, ә иптәш Сталинға яҙған хатта алған йөкләмәлә күрһәтелгән сроктан 33 көнгә алдараҡ — 28 августа тулыһынса үтәлде. МТС эштәре өсөн бирелгән счеттар буйынса иген тапшырыу дауам итә. Күп кенә колхоздар киләһе йыл өсөн сәсеү орлоктары менән үҙҙәрен тулыһынса тәьмин иттеләр.

Беҙҙең райондың игенселәре биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтен ҙур күтәренкелек менән ҡаршыланылар. Улар тыныслыҡ эшен үҙҙәренең фиҙакәр хеҙмәттәре менән нығыталар. Хәҙер район партия, совет һәм ауыл хужалығы органдары бөтә көстө урожай йыйнау эшен тиҙерәк тамамлауға, киләһе йыл өсөн етерлек орлоҡ туплауға, общественный малдарҙы ҡышлатыуға, көҙгө ағас ултыртыуға әлгәләп әҙерләнеүгә, түңға һөрөү планын тиҙерәк үтәүгә тупланылар.

Районыбыҙҙың игенселәре ауыл хужалығы йылын уңышлы тамамлау өсөн барлыҡ мөмкинлектәрҙән файҙаланалар һәм үҙҙәренең намыҫлы хеҙмәте менән тыныслыҡ өсөн көрәшәләр.

Р. Хәбибуллина,

ВКП(б)-ның Туймазы район комитеты секретаре.

Агрозоотехник курстарҙа уҡыуҙарҙы тулы әҙерлек менән башларға

Ауыл хужалығы культураларының урожайлылығын күтәреү, общественный малдар һанын арттырыу һәм уның продукт биреүсәнлеген күтәреү бурыстарын уңышлы хәл итеү өсөн колхозсыларҙы агротехника һәм зоотехника белемдәре менән ҡоралландырыу иң мөһим сараларҙың береһе булып тора.

Ошо талаптарҙы үтәү маҡсатында Хәйбулла районы колхоздарында үҙған йылғы уҡыу йылында агротехниканы өйрәнеү буйынса 10 группа, зоотехниканы өйрәнеү буйынса 4 группа ойошторолғаны.

«Красная поляна» һәм башҡа ҡайһы бер колхоздарҙа занятиелар ҙур әҙерлек һәм колхозсыларҙың актив ҡатнашлығында үтте.

Ләкин группаларҙа уҡыуҙарҙың эшен уңышлы дауам иттереү өсөн ваҡытында тейешле саралар күрелмәне. Күпселек урындарҙа колхоз етәкселәре һәм район ауыл хужалығы бүлеге работниктары группаларҙы дөрөҫ комплектовать итеү, уларҙы биналар менән тәьмин итеүгә тейешле иғтибар бирмәнеләр. Шуның һөҙөмтәһендә «Красное знамя», «Новая жизнь» һәм башҡа колхоздарҙа агротехниканы өйрәнеү буйынса ойошторолған группаларҙа уҡыу йылы башланғандан алып бер генә занятие лә үткәрелмәне.

Группаларға бүленгән уҡытыусылар составының йыш алышыныуы тороуы ла был эшкә ҙур зарар килтерҙе. Мәҫәлән, «Красный Байкал» колхозында (хәҙер «Красное знамя» колхозына ҡушылды) агротехниканы өйрәнеү группаһына район ауыл хужалығы бүлеге агрономы иптәш Сурина беркетелгәйне, бер аҙ ваҡыт үткәс тә ул был эштән бушатылды. Группа менән етәкселек итеү колхоз агротехнигы иптәш Лыгинға тапшырылғайны, ә ҡараһаң торғас был группаның эше бөтөнләй һүнеп ҡалды.

Бына шундай етешһеҙлектәргә юл ҡуйыу сәбәпле йыл аҙағына 8 группала ғына экзамен үткәрелде.

Быйыл бына был хаталарҙы ҡабатламау өсөн бөтә саралар күрелергә тейеш ине. Ләкин район колхоздарында әлегә көнгә тиклем уҡыу группаларын комплектовать итеү, уҡыу биналары әҙерләү, агротехник һәм зоотехник яҡтан яҡшы белемле уҡытыусылар һайлап алыу буйынса әле бүлһә практик эш башланғаны юҡ.

Шул уҡ ваҡытта Башҡортостан Ауыл хужалығы министерствоһының ауыл хужалығы пропагандаһы управлениеһы ла алыҫ райондарҙың эше менән тейешенсә ҡыҙыҡһынмай. Үҙған уҡыу йылында беҙҙең районда министерствонан бер генә кеше лә булмаһы.

Агрозоотехник курстар аша массовый колхоз кадрҙары әҙерләүҙе уңышлы үткәреү өсөн Хәйбулла районында бөтә мөмкинлектәр бар. Бары тик район ауыл хужалығы бүлеге работниктарынан, колхоз, МТС етәкселәренең был эшкә серьез иғтибар биреүҙәре генә талап ителә.

Р. Шафиғина.

Хәйбулла районы «Ҡыҙыл байраҡ» газетаһының яуаплы секретаре.

ТЫНЫСЛЫҠ, СОЦИАЛИЗМ ҺӘМ ДЕМОКРАТИЯ ЛАГЕРЕ ИЛДӘРЕНЕҢ ЭКОНОМИКАҺЫ ТУҠТАУҺЫҘ КҮТӘРЕЛӘ

Һуғыштан һуңғы осорҙа Советтар Союзында һәм халыҡ демократияһы илдәрендә экономиканың аяҡҡа баҫтырылыуы, тиҙләтелгән темптар менән артабан үҫеүе, был илдәрҙә халыҡ хужалығы үҫешендә алып барылған планлы система, емерелә барған капиталистик система алдында ниндәй өҫтөнлөккә эйә булыуын тағы ла асыҡыраҡ күрһәтте.

Тыныслыҡ, социализм һәм демократия лагеренең башында барған Советтар Союзы хеҙмәтсәндәре (һуғыштан һуңғы беренсе) биш йыллыҡ планды срогынан алда — 4 йылда 3 айҙа үтәп, гитлерсы фашист илбаҫарҙары тарафынан илебеҙгә килтерелгән ғәйәт ҙур зыяндарҙы, емерелгән ҡалаларҙы, ауылдарҙы, фабрика һәм заводтарҙы, мәктәп һәм больницаларҙы аяҡҡа баҫтырыу менән генә ҡалманы, бәлки илебеҙ экономикаһы һуғыштан алдағы 1940 йыл кимәлен байтаҡ күләмдәрҙә уҙып китте.

Биш йыллыҡ план менән 1950 йылда промышленностебеҙҙең продукция биреүе, 1940 йыл менән сағыштырғанда, 48 процентҡа артырға тейеш ине. Ә фактик алғанда 1950 йылда промышленностең валовой продукцияһы, һуғыштан элекке 1940 йылға ҡарағанда, 73 процентҡа күберәк булды.

1951 йылдың беренсе һәм икенсе кварталында Советтар Союзының халыҡ хужалығын үҫтереү планы арттырып үтәлде. 1951 йылдың икенсе кварталында, үткән йылдың шул уҡ кварталы менән сағыштырғанда, промышленность продукцияһы эшләп сығарыу 16 процентҡа артты.

Хәҙер инде Советтар Союзы коммунизмдың материаль-техник базаһын — Волгала, Днепрҙа һәм Аму-Дарьяла коммунизмдың гигант төҙөлөштәрен, ғәйәт ҙур гидроэлектростанцияларҙы, һуғарыу системаларын төҙөй, миллиондарса гектар баҫыу һаҡлаусы урмандар ултыртып, тәбиғәтте үҙгәртеүҙең сталинсы бөйөк программаһын тормошҡа уңышлы ашыра.

Үҙәк һәм Көньяҡ-Көнсығыш Европа халыҡ демократияһы илдәренең — Польша, Чехословакия, Болгария, Румыния, Венгрия һәм Албанияның халыҡ хужалығы ла, сағыштырмаса бик ҡыҫҡа ваҡыт эсендә ғәйәт ҙур уңыштарға өлгәште. Был илдәр социалистик экономиканың фундаментын уңышлы һалалар. Халыҡ демократияһы илдәре, үҙҙәренең хужалығын план нигеҙендә алып барып, Европала көслө экономик факторға әүерелделәр. Был илдәрҙең промышленносында социалистик сектор хәл иткес урынды алды һәм ул: Венгрияла 97 процент, Чехословакияла — 98, ә Болгария менән Румынияла 99 проценттан артыҡ тәшкил итә.

Польша республикаһы алдында тәп мәсьәлә булып торған ер мәсьәләһе хәл ителеп, ерҙәр помещиктарҙан алып крәҫтиәнләргә бирелде һәм киләсәктә социалистик ауыл хужалығы ойоштороуға киң юл асылды. Алдынғы поляк крәҫтиәндәре игенселек кооперативтарына ойошалар һәм хәҙер инде был кооперативтарҙың һаны 2200-ҙән артты.

Польша халҡы илде аяҡҡа баҫтырыуҙың өс йыллыҡ планын уңышлы үтәп, промышленностең яңы предприятиеларын, яңы завод-фабрикалар, шахталар төҙөүҙе йәйелдерҙе. Һөҙөмтәлә Польша промышленносе продукцияһы 1949 йылда уҡ, һуғыштан элеккегә ҡарағанда ике тапҡыр артты. Ауыл хужалығы продукцияһы ла байтаҡ артты. Хәҙер инде Польша республикаһы 6 йыллыҡ планды үтәү өсөн көрәшә. Был план үтәлеү менән Польша промышленносенең продукция эшләп сығарыуы ике ярым тапҡырға, ә ауыл хужалығы продукцияһы 50 процентҡа артасаҡ.

Боярҙар Румынияһы элек экономиканың үҫеше һәм бигерәк тә промышленность үҫеше яғынан Европала иң артта ҡалған илдәрҙең береһе ине. Ул хәҙер үҙенең экономикаһын ҡайтанан ҡора һәм был юлда күренекле уңыштарға өлгәште.

Румыния халыҡ республикаһы Министрҙар Советы Председателе доктор Петру Гроза күптән түгел былай тип яҙҙы: «Румыния халыҡ республикаһында халыҡ демократияһы ҡоролошо булыу арҡаһында, бөтә халыҡ хужалығы һәм айырым алғанда, промышленность быға тиклем һис булмаған күтәрелешкә өлгәште. Бары тик һуңғы ике йылда ғына өлгәшкән уңыштарға, капиталистар һәм эксплуататор-империалистар хакимлек иткән саҡта, сирек быуатта ла өлгәшеп булмаҫ ине. Беҙҙең хужалығыбыҙҙы план менән алып бара башлаған беренсе ике йылда социалистик промышленностебеҙҙең продукция эшләп сығарыуы 1948 йылға ҡарағанда 2,4 тапҡырға артты».

Румыния халыҡ республикаһы, халыҡ хужалығы үҫешенең 1951 йыл планын да уңышлы үтәй. Ярты йыллыҡ план 107,8 процентҡа үтәлде.

Хәҙер Румыния халыҡ республикаһында Дунай-Ҡара диңгеҙ каналы, Бистрица йылғаһында Ленин исемендәге гидроэлектростанцияһы ҡоролоп ята. Был станция хәҙерге ваҡытта Румыниялағы бөтә электроэнергияның өстән бер өлөшө тиклем энергия бирәсәк. Унлаҫа башҡа фабрика-заводтар төҙәлә.

Румыния хәҙер нефть промышленносе өсөн оборудованиелар, туҡыу промышленносе машиналарын, электр моторҙары, шарико-подшипниктарҙы, трактор һәм башҡаларҙы үҙендә эшләй башланы.

Венгрия промышленносе һуғыштан элекке кимәлде күп үтеп китте. Венгрия халҡы хәҙер биш йыллыҡ планын үтәү өсөн көрәшә. Биш йыллыҡ план буйынса 1954 йылда Венгрия промышленносе продукция эшләп сығарыуҙы, 1949 йыл менән сағыштырғанда, 200 процентҡа арттырасаҡ. Суйын ҡойоу өс тапҡыр артасаҡ. Венгрия ауыл хужалығы 28 мең трактор аласаҡ. Венгрия хеҙмәтсәндәре Дунай һыуы буйында ғәйәт ҙур металлургия комбинаты төҙөйҙәр. Был комбинат күп меңдәрсә тонна металл эшләп сығарасаҡ.

Элек үҙенең промышленносе булмаған һәм беренсе паровоз тауышын халыҡ республикаһы иғлан ителгәндән һуң ғына ишеткән Албания халыҡ республикаһының экономикаһы ҡайтанан ҡорола һәм туҡтауһыҙ үҫә. Албания үҙенең ике йыллыҡ планын үткән йылда уңышлы үтәне. Бында яңы завод-фабрикалар, тимер юлдар һалына. Сталин исемендәге ғәйәт ҙур туҡыу комбинаты эшләнеп бөтөп килә. Был комбинат йылына егерме миллион метр туҡыма бирәсәк.

Болгария, Чехословакия республикаларында ла промышленность һәм ауыл хужалығының үҫеше һуғыштан элекке кимәлде күптән үтеп, халыҡ хужалығы үҫешендә яңынан-яңы уңыштарға баралар. Болгария биш йыллыҡ планын өс йылда үтәне. 1951 йылдың беренсе ярты йылында продукция эшләп сығарыу 19,3 процентҡа артты.

Был илдәрҙә, башҡа халыҡ демократияһы илдәрендәге кеүек үк, ауыл хужалығы ла социалистик нигеҙгә күсә. Хәҙер Болгарияла 2600-ҙән артыҡ, ә Чехословакияла — 3500-гә яҡын игенселек кооперативтары эшләй.

Германия демократик республикаһы ла, үҙенең йәшәгән ҡыҫҡа ваҡытында, экономиканы аяҡҡа баҫтырыуҙа һәм уны артабан үҫтереүҙә ҙур уңыштарға өлгәште. Был демократик республика халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыуға ғына түгел, бәлки уны яңы нигеҙҙә үҙгәртеп төҙөүгә иҫәп ителгән ике йыллыҡ планын бер йылда 8 айҙа үтәп сыҡты. Ауыл хужалығында ла ҙур еңеүҙәргә өлгәште. Илдә эшһеҙлек бөтөрөлдө. Германия демократик республикаһында халыҡ хужалығы күтәрелә. 1951 йылдың икенсе квартал планы 107 процентҡа үтәлде һәм, 1950 йылдың шул уҡ кварталына ҡарағанда, продукция эшләп сығарыу 25 процентҡа артты.

Тыныслыҡ һәм демократия илдәренең экономикаһы күтәрелеүҙә Ҡытай халыҡ республикаһының үҫеүе, бигерәк тә күренекле урын тота. Империализм һәм феодалдар ҡоллоғонан ҡотолоп, халыҡ власы урынлаштырған Ҡытай халҡы япон оккупанттары, гоминдансы реакция һәм Америка интервенттәре тарафынан емерелгән халыҡ хужалығын бик тиҙ арала аяҡҡа баҫтырҙы. 1950 йыл аҙағына был бөйөк илдә 22 мең километр оҙонлоғонда тимер юлдар аяҡҡа баҫтырылып, яңы тимер юллар селтәре һалыу йәйелдерелде. Ауыр промышленностең продукция эшләп сығарыуы 1950 йылда, 1949 йылға ҡарағанда, суйын етештереүҙә 11,4 тапҡыр, ҡорос ҡойоуҙа — 7,8, машиналар төҙөүҙә өс тапҡыр артты. Ләкин Ҡытай халыҡ республикаһының дөйөм экономикаһында промышленность бары 10 ғына процент тәшкил итә әле. Ҡытай халыҡ хөкүмәте яҡындағы 10—15 йыл эсендә Ҡытай промышленносенең дөйөм халыҡ хужалығындағы удель ауырлығын 30—40 процентҡа еткереү бурысын алға ҡуйҙы.

Быйыл йәй Ҡытайҙа 290 миллион халыҡ йәшәгән территорияла аграр реформа тамамланды. Был Ҡытай ауыл хужалығының өстән ике өлөшендә реформа үткәрелде тигән һүҙ. Ҡытайҙа паразит помещиктарҙың ер менән файҙаланыуын бөтөрөү өсөн ерҙе ерһеҙ һәм аҙ ерле крәҫтиәндәргә биреү ауылда ғәйәт ҙур хеҙмәт батырлығы һәм политик күтәрелеш тыуҙырҙы. Ер реформаһы эшселәр менән крәҫтиәндәр араһында союзды нығытты һәм крәҫтиәндәрҙең яңы власҡа ышанысын нығытты. Һөҙөмтәлә Ҡытай ауыл хужалығы бик тиҙ күтәрелде һәм 1950 йылда, 1949 йылға ҡарағанда, 10 миллион тонна иген артыҡ йыйнап алынды. Ҡытай тарихта беренсе тапҡыр ситтән иген һатып алыуҙан ҡотолдо.

Совет һәм Ҡытай халыҡтарының мәңгелек дуҫлығы — ул ҡаҡшамаҫ көс булып тора, яңы һуғыш тоҡандырыусыларҙың аҡылдан шашҡан пландары уның алдында емереләсәк. Ҡытай государство административ советы премьеры Чжоу Энь-Лай былай тип яҙа:

«Ҡытай һәм СССР-ҙың бөйөк союзы — ул империалистик агрессияға ҡаршы йүнәлдерелгән туғандар союзы булып тора һәм бөтә донъяла тыныслыҡ урынлаштырыуға хеҙмәт итә. Ҡытай һәм Советтар Союзы — бергә тығыҙ уҡмашҡан 700 миллион халыҡлы көслө державалар. Үҙ-ара ныҡлы союзда булған был державалар донъяла еңелмәҫ көс булып тора. Был көстөң барлыҡҡа килеүе тыныслыҡ һәм демократия лагеренең өҫтөнлөген көсәйтеү менән генә ҡалмай, бәлки империалистарҙың Көнсығыштағы агрессия һәм һуғыш политикаһына ҡаты удар булды».

Советтар Союзы һәм халыҡ демократияһы илдәре — улар яңы донъя, ирекле хеҙмәт, ысын ирлелек, демократия һәм социализм донъяһы. Уларҙың экономикаһы туҡтауһыҙ үҫә, нығый. Уларҙа хеҙмәтсәндәрҙең материаль-тормош хәле йылдан-йыл күтәрелә. Советтар Союзындағы коммунизм төҙөлештәре, халыҡ демократияһы илдәрендәге социализм нигеҙе булған бөйөк төҙөлештәр — улар был илдәр халыҡтарының бәхеткә һәм тыныслыҡҡа табан барыуҙарын асыҡ күрһәтә торған маяҡтар. Бына шуның өсөн дә бөтә алдынғы һәм прогрессив кешелек донъяһы тыныслыҡ, демократия һәм социализм илдәренең был уңыштары менән ғорурлана һәм халыҡ демократияһы илдәре тыныслыҡ өсөн көрәштә бөтә халыҡтарҙың алғы сафында барып, тыныслыҡты һаҡлау һәм нығытыу өсөн әүҙем рәүештә көрәшәләр, һуғыш уты тоҡандырыусы империалистарҙың быуаҡ пландарын һәм хыялдарын фашлай баралар.

М. Бибулатов.

Бюджеттә ҡаралған доходтарҙы үҙ ваҡытында индереү өсөн

Совет халҡы донъялағы халҡтар араһында дуҫтарса тыныс йәшәү һәм тыныс хеҙмәттәшлек итеү өсөн көрәшә. Биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһындағы Мөрәжәғәткә СССР-ҙа ҡултамғалары йыйнауҙың ҙур патриотик күтәренкелек менән барыуы быдың асыҡ мисалы булып тора.

Илебеҙ хеҙмәтсәндәре коммунизмдең бөйөк төҙөлөштәрен тормошҡа ашырыу өсөн ныҡ булған нык һәм оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡты һаҡлап алып ҡалыу өсөн бөтә көстәре менән ынтылалар. СССР-ҙа граждандар промышленносен киңәйтә барыу, грандиоз гидроэлектростанциялар һәм һуғарыу системалары төҙөүҙе алға барыу, промышленность һәм азыҡ-түлек тауарҙарына хаҡтарҙы төшөрөү сәйәсәтенән эҙмә-эҙлекле дауам итеүе — Советтар Союзының тыныслыҡ сәйәсәтенең асыҡ һәм кире ҡаҡмаҫлыҡ итеп исбатлау булып тора.

Совет кешеләренең һәм Совет государствоһының тыныслыҡҡа ынтылыуы, шулай уҡ СССР-ҙың Государство бюджетенең тареңең көүҙәләнешен таба.

Беҙҙең бюджетебеҙ — ул тыныслыҡ бюджеты. Ул хеҙмәтсәндәрҙең бәхетле, матур тормошо өсөн хеҙмәт итә.

Государство бюджетенең төп доход сығанаҡтары булып социалистик хужалыҡ предприятиелары тора. Шул уҡ ваҡытта государство һәм урындағы бюджеттарҙың доходтарында халҡтан алына торған налогтар ҙа мөһим роль уйнайҙар. Бөтә был средстволар бюджет системаһы аша Совет государствоһы тарафынан халҡ хужалығын, социаль-культура төҙөлөшөн артабан үҫтереүгә һәм хеҙмәтсәндәрҙең матдиләп тормошон яҡшыртыуға йүнәлтеләләр.

Шуны әйтеп үтеү ҙә етә, тик Башҡорт АССР-ының бюджете буйынса ғына ағымдағы йылда республиканың социаль-культура саралары 794 миллион һум сарыф тотоласаҡ.

Государство бюджетен уңышлы үтәү интерестәре бюджеттә ҡаралған доходтарҙың һәр бер статьяһын теүәл үтәү өсөн финанс органдарынан һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренән ойошторо ҙур ойоштороусанлыҡ эштәрен талап итә.

Ауыл хужалығы налогы ауыл ерҙәрендә сентябрь, октябрь айҙарында йыйыла торған массовый түләүҙәрҙең береһе булып тора. Налог һалыу объекттарын тулы алыуҙы үткәреү, һәр бер хужалыҡ буйынса налогты дөрөҫ иҫәпләү, граждандарға законда ҡаралған льготаларҙы дөрөҫ биреү һәм налог түләүҙәрен үҙ ваҡытында йыйнау финанс органдарының государство әһәмиәтле бурысы ул. Быйыл хөкүмәт ауыл хужалығы налогын түләү өлөштәргә, өс срокта: 1 сентябргә, 1 октябргә һәм 1 ноябргә түләргә билдәләне. Ауыл хужалығы налогын хөкүмәт тарафынан билдәләнгән срокҡа индереү — һәр бер граждандың намыслы бурысы. Налог түләүҙәрен уңышлы йыйнап алыу өсөн финанс органдары һәм урындағы Советтар хеҙмәтсәндәр араһында массовый-аңлатыу эшен киң йәйелдерергә тейештәр.

Быға тейешле иғтибар биргән районлар йыйыуҙың эштәрендә яҡшы һөҙөмтәләргә өлгәшәләр. Мәҫәлән, Бөҙәләз районы эшсәндәре иҫәпләнгән ауыл хужалығы налогы суммаһының 10 сентябргә 50 процентын, Белоҡатай—41,4, Өфө районы—40,5, Покровка районы колхозсылары—38 процентын бюджетҡа индерҙеләр.

Күп кенә райондарҙың колхозсылары налогтарын срогынан алда түләп, тыныслыҡ эшен ныҡытыуға үҙҙәренең вкладын индерәләр. Саҡмағош районының Яңы Ҡыйғы ауыл Советы (председателе иптәш Шакиров) иҫәпләнгән ауыл хужалығы налогы суммаһының 70 процентен, Өфө районының Нагай ауыл Советы (председателе иптәш Бочков) 61 процентен 10 сентябргә индереүҙе тәьмин иттеләр.

Налог йыйнауҙы яҡшы ойоштороусы бындай ауыл Советтәре һәм райондар аҙ түгел, хәҙер күп кенә инде.

Шулай ҙа, ҡайһы бер райондарҙың финанс органдары налог түләүҙәрен йыйнауҙы тейешенсә ойоштормағандар, халҡ араһында массовый-аңлатыу эшен йәйелдермәгәндәр. Ундайҙар иҫәбенә Матрай, Күгәрсен, Мәләүез, Учалы, Йәрмәкәй, Ҡырмыҫҡалы һәм ҡайһы бер башҡа райондар инәләр. Һөҙөмтәлә был райондарҙа ауыл хужалығы налогын йыйнау айырыуса йомшаҡ бара.

Республиканың финанс органдары системаһында средстволарҙы йыйнауҙа инициатива күрһәтмәгән, үҙ эшенә һалҡын ҡарап, аҡса туплау пландарын систематик үтәмәүсе налог работниктәре лә аҙ түгел әле.

Финанс органдарының бурысы — ауыл хужалығы налогын һәм башҡа төр түләүҙәрҙе һәр бер район һәм һәр бер ауыл Советы буйынса билдәләнгән срогында йыйнауҙан тора. Быйыл өсөн халҡҡа государство бюджетенең расходтары тураһында, һәр бер райондың һәм ауыл Советының конкрет миҫалында, халҡтан ингән аҡсаларҙың ҡайҙа тотолоуын ныҡлап аңлатырға, массовый-аңлатыу эшен киң йәйелдерергә кәрәк. Был эшкә финанс активе һәм ауылдың культура көсө йәлеп ителергә тейеш.

Бюджетте уңышлы үтәү интерестәре ауыл хужалығы налогы һалынған бөтә граждандар ҙа государство менән үҙ ваҡытында иҫәпләшерлек итеп бөтә эште ойоштороуҙы талап итә. Бында эште ойоштороуҙа хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәре һис һүҙһеҙ ҙур роль уйнарға бурыслылар.

Район һәм ауыл бюджеттәренең дөйөм доход өлөштәре күләмендә ауыл хужалығы налогынан отчисленнелар 14 процентттан күберәк тәшкил итә. Был, социаль-культура учреждениеләре селтәрен нормаль финансировать итеү, шулай уҡ ауыл хужалығы налогының ваҡытында индерелә барыуына бәйле тиғән һүҙ.

Миҫалға шуны күрһәтергә мөмкин, Башҡортостандың район һәм ауыл бюджеттәренең расходтары 517 миллион һумдан артып китә. Ошо бюджеттәр буйынса 482 меңдән күберәк уҡыусыны эсенә алған 4909 дөйөм мәжбүри уҡытыу мәктәбе, 238 ауыл йәштәре мәктәбе, 3623 койкалы торған 119 больница финансировать ителә. Бынан тыш, район һәм ауыл бюджеттәре буйынса, халҡ хужалығы планы менән ҡаралған агрономия, ветеринария, зоотехник участкаларға, балалар баҡсаларына, фельдшер һәм акушер пункттарына, балалар яселәренә, библиотекаларға, 1260 уҡыу өйө һәм ауыл клубтарына средстволар ебәрелә. Урындағы Советтар уларҙың материаль базалары тураһында күберәк хәстәрлек күрергә тейештәр. Был, барынан да элек, уларҙы тотоуға, йыһазландырыуға һәм ремонтлауға үҙ ваҡытында средстволар ебәреүгә бәйләнгән.

Бына ни өсөн дә урындағы Советтар һәм уларҙың финанс-бюджет комиссиялары район һәм ауыл бюджеттәре доходтарын, шул иҫәптән ауыл хужалығы налогын индереүҙе ойоштороуға серьез иғтибар бирергә тейештәр.

Беренсе октябрҙә ауыл хужалығы налогын түләүҙең икенсе срогы тула. Ошо срокҡа тиклем бөтә райондарҙа һәм ауыл Советтәрендә һәр бер түләүсенең тейешле булған налог суммаһын индереүенә өлгәшергә кәрәк.

Халҡтан ауыл хужалығы налогы һәм башҡа төр түләүҙәрҙе үҙ ваҡытында йыйнау СССР-ҙың Государство бюджетен, шулай уҡ Башҡорт АССР-ы бюджетен һәм халҡ хужалығы планын уңышлы үтәүгә булышлыҡ итәсәк.

Бюджеттә ҡаралған доходтарҙы үҙ ваҡытында индереү илебеҙҙең экономик ҡеүәтен артабан күтәреүҙә һәм тыныслыҡты ныҡытыуҙа ҙур вклад булыр.

С. Вәлиев,

Башҡорт АССР-ы Финанс министре.

Халҡ судьяһының отчеты

[illegible]

Г. Әмиров.

ОБЩЕСТВЕННЫЙ МАЛСЫЛЫҠТЫ ҮҪТЕРЕҮҘЕҢ ӨС ЙЫЛЛЫҠ ПЛАНЫН УҢЫШЛЫ ҮТӘҮ—ТЫНЫСЛЫҠ ЭШЕНӘ ҘУР ВКЛАД

„Беренсе Май" колхозының уңыштары

Общественный малсылыҡты үҫтереү һәм уның тоҡомон яҡшыртыу колхоз правлениеһе һәм тәүге партия ойошмаһы эшенең үҙәгендә тора. Малдарҙы дөрөҫ тәрбиәләү, зооветеринария фәненең ҡаҙаныштарын ҡулланыу арҡаһында, беҙ общественный малсылыҡты үҫтереү планын йылдан-йыл арттырып үтәп килабеҙ. Был уңыштарҙы юғары баһалап, Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министерствоһы беҙҙең колхозды автомашина менән бүләкләне.

Ләкин беҙ өлгәшелгән уңыштар менән тынысланмайбыҙ. Малдар һанын арттырыу һәм тоҡомон яҡшыртыу өсөн правление һәм партия ойошмаһы иң элек малсылыҡ работниктәре араһында тәрбиә эштәрен ойошторҙо ебәрҙе. Участка зооветпунктының работниктәре һәм ветфельдшер иптәш Хәлиуллин ҡыш көндәрендә мал ҡараусылар менән техминимум үткәрәләр. Был ҡыҫҡа сроклы курстарҙа колхозсылар малдарҙы ашатыу, әсереү, һыйырҙарҙы һауыу, быҙауҙарҙы, бәрәстәрҙе тәрбиәләү юлдарын өйрәнәләр.

Алты бригада араһындағы ярышта икенсе бригаданың ат ҡараусылары (өлкән ат ҡараусы Ә. Йыһангиров) алдынғылыҡты алып киләләр. Бында аттар йыл буйы көр була. Һәр бер бейәнән ҡолон алып үҫтерелә. Хәҙер колхозда 295 баш урынына, 305 баш ат бар.

Комсомолецтар Хөжжәт Иҙгиев, Зәки Вәлиев һәм Заҡуан Сәләхов иптәштәр ике йыл инде үҙҙәренә беркетелгән етешәр бейәнән етешәр ҡолон алып үҫтерҙеләр.

Колхоз мөгөҙлө эре малдар үҫтереүҙең йыллыҡ планын 101 процентҡа үтәне. Х. Хәйретдинова, М. Вәлиева иптәштәр 80 һыйырҙан 77 быҙау алып үҫтерҙеләр. Быйыл аҙ колхоз беренсе тапҡыр электр ярҙамы менән һарыҡтар йөнөн алыуҙы ойошторҙо. Был яңы техниканы Мәликә Әхмәтова, Гөлбаһар Миңлеғәлиева иптәштәр тиҙ арала үҙләштерҙеләр.

Правление члены һәм ферма мөдире Нурлығаян Нурғәлиев һәм хисапсы Хәтип Хәлимов иптәштәр малдарҙың продукт биреүсәнлеге тураһында махсус [illegible]

[illegible]

С. Ғәлиәшин,

Шарап районы «Беренсе Май» колхозы председателе.

Ҙур әһәмиәтле эшкә серьез иғтибар итергә

ВКП(б) Үҙәк Комитетенең һәм СССР Министрҙәр Советының 1949 йылдың апрелдәге «Колхоздарҙа һәм совхоздарҙа продукт биреүсе общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планы тураһындағы» ҡарарын үтәү өсөн көрәштә, Белорет районының колхозсылары ҙур тырышлыҡ күрһәттеләр. Һөҙөмтәлә общественный малдар һаны, 1949 йылға сағыштырғанда, 1951 йылда район буйынса йылҡы малы — 12,5 процентҡа, мөгөҙлө эре малдар — 13,8 процентҡа, һарыҡтар — 16, сусҡалар һаны—13,7 процентҡа артты.

Өс йыллыҡ планды үтәү өсөн көрәштә йылҡысылыҡ фермаларында эшләүсе колхозсылар айырыуса яҡшы эшләнеләр. Һөҙөмтәлә район буйынса ике йыллыҡ план 102,9 процентҡа үтәлде.

Сталин исемендәге эреләтелгән колхоз 785 баш урынына, 795 баш яҡшы йылҡы малы үҫтерә. Был колхоздың фермаларында 870 баш һыйыр, 2563 баш һарыҡ малдары яҡшы тәрбиәләнә. Фермаларҙа эш процессен механизациялаштырыуға ла һуңғы йылдарҙа ҙур иғтибар бирелде. 1951 йылда Сталин һәм Молотов исемендәге колхоздарҙа электр көсө менән һыйырҙар һауыу, һарыҡ йөнөн ҡырҡыу ойошторолдо.

Планды уңышлы үтәү өсөн ҙур көс һалып хеҙмәт итеүсе ферма работниктәре бик күп. Мәҫәлән, «Йондоҙ» колхозының ат ҡараусыһы Мөхәммәт Мәхмүтов 38 баш бейәнән 38 ҡолон алып үҫтерҙе. «Башҡортостандың XX йыллығы» колхозында иптәш Д. Зәйнетдинов 26 бейәнең һәр береһенән берәр ҡолон алып үҫтерҙе.

Ләкин общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ план үтәлеше районда ҡәнәғәтләнерлек түгел әле. Салауат Юлаев исемендәге (председателе иптәш Харрасов), «Ҡаштаҡ» (председателе иптәш Ғәлин) һәм «Яңы юл» колхоздарында [illegible]

[illegible]

М. Ирғалин,

ВКП(б)-ның Белорет район комитете секретаре.

Туймазы районы «1 Май» колхозы государствоға һөт тапшырыу планын срогынан алда үтәне. Хәҙер ул 1952 йыл иҫәбенә һөт тапшыра.

Колхоз быға ферма работниктәренең өлгөлө эшләүҙәре һөҙөмтәһендә өлгәште. Алдынғы һыйыр һауыусыларҙан М. Фәррәхова һәм Н. Фәррәхова иптәштәр үҙҙәре тәрбиәләгән һәр бер һыйырҙан 1500-әр литр һөт һауып алдылар.

Һүрәттә, һулдан уңға: М. Фәррәхова, Н. Биктимеров (ферма мөдире) һәм Н. Фәррәхова иптәштәр.

А. Черинский фотоһы.

Ҡышҡа етерлек азыҡ әҙерләндә

[illegible]

«Правда», «Урал», «Яйыҡ» колхоздары силос һалыу эшендә алдынғыларҙан һаналалар.

Районда яҡшы урожай үҫтерелде. Был хәл мал азығын етерлек күләмдә әҙерләү өсөн тулы мөмкинлектәр барлығын күрһәтә. Ауыл хужалығы артелдәрендә комбайндар, менән урып йыйналған майҙандарҙа һалам йыйнау, әҫкертләү эштәре ойошҡанлыҡ менән бара. Колхоз членлары ҡышҡа етерлек мал азығы туплау өсөн бөтә сараларҙы күрәләр.

Һ. Юлдыбаев,

Башҡортостан ветеринария ғилми-тикшеренеү тәжрибә станцияһының ғилми сотрудниге.

Малсылыҡҡа иғтибар итмәйҙәр

Стәрлебаш районы «Правда» колхозының етәкселәре общественный малсылыҡты үҫтереүгә тейешле әһәмиәт бирмәйҙәр. Шул арҡала 1951 йылдың планы мөгөҙлө эре малдар буйынса 83 процентҡа, һарыҡ-кәзәләр буйынса — 90, сусҡалар буйынса 84 һәм коштар буйынса — 89 процентҡа ғына үтәлгән.

Малдарҙы ҡышлылыҡҡа азыҡ менән тәьмин итеү эше лә яҡшынан түгел. Малдар өсөн ҡышҡа етерлек бесән һәм башҡа азыҡтар әҙерләнмәгән. Сабылған бесәндең күпме икәне лә иҫәпкә алынмаған һәм приходҡа индерелмәгән.

Малдарҙы ҡышҡа йылы торлаҡтар менән тәьмин итеү эше лә ҡәнәғәтләнерлек түгел.

Колхоз етәкселәре ауыл хужалығының был мөһим тармағына тейешле әһәмиәт биреп, был эштә бөтә мөмкинлектәрҙе файҙаланып, малсылыҡты үҫтереүҙә ҡырҡа боролош яһарға бурыслылар.

Ф. Ғүмәров.

Бөтә Союз социалистик ярыш алдынғылары

Туймазы тиҙлектәре

Тәрәндә, километр ҡалынлығындағы ҡаты таш тоҡомдары аҫтында, Туймазы нефть ятышының девон нефте ҡом таштарына йәшеренгән. Был байлыҡтарға юл һалыу, нефть фонтандарын яҡтыға-ер өҫтөнә сығарыу һәм совет халҡы бәхетенә файҙаланыу өсөн күп көс, оҫталыҡ, ныҡышмалылыҡ талап ителә.

Советтәр иле ер эсенә инеү өсөн Туймазы бораулаусыларын көслө техника менән ҡоралландырҙы. Уларға турбобур һәм ҡеүәтле электропровод, ғәҙәттән тыш ҡаты долото һәм ауыр иҙелмә насостары бирҙе. Һәм был техника, еңеүгә ынтылыуҙа рухланған кешеләр ҡулында иҫ киткес ҙур эштәр башҡара.

Октябрьский ҡалаһында турбин буровойҙарындағы беренсе рекорд әле лә күптәрҙең хәтерендә. Бынан өс йыл элек, бораулау мастерҙәре И. Д. Куприянов, П. С. Усов, Ф. А. Алексеев иптәштәр беренсе тапҡыр тиҙләтелгән режимда бораулауҙы ҡулланылар һәм айырым скважиналарҙа тиҙлекте станок-айға 720-760 метрға еткерҙеләр. Был тиҙлек ул ваҡыттағы иң ҙур тиҙлек ине. улар бораулау конторалары уртаса күрһәткестәрен ике-өс тапҡырға арттырҙылар.

Хәҙер мең метрлыҡ тиҙлек тә бер кемдә ғәжәпләндермәй инде. Ул бораулаусыларҙың көндәлек тормошона инде. Уларҙың алдынғы бригадалары хәҙер станок-айға 1200 метр тиҙлек менән бораулауға ҡыйын торалар.

Үҙған йылда Ҡасим Бәләлтинов иптәштең бригадаһы станок-айға 1100-1145 метр тиҙлек менән бораулаңы. Ошо йылдың аҙында мастер коммунист Сергей Сидоренко иптәш тә был тиҙлекте 1156 метрға еткерҙе, күптән түгел генә Социалистик Хеҙмәт Геройы, Сталин премияһы лауреаты И. Д. Куприянов нәүбәттәге скважинаны тағы ла юғарыраҡ тиҙлек менән бораулаңы.

Бораулау искусствоһын үҙләштергән мастерҙарҙың яңынан-яңы исемдәре күренә.

Хәҙер бораулауҙа сифат яғынан күренекле булған процестар барлыҡҡа килә. Проходка тиҙлегенең бер туҡтауһыҙ үҫеүе һәм күп бригадаларҙың тиҙләтелгән режимда бораулауға күсеүҙәре, бораулауҙа хужалыҡ иҫәбе һәм аҙ һанлы станоктар менән күтәренке программаны үтәүгә ынтылыштары был процестарҙы асыҡлауҙа ярҙам итә.

Туймазы промыслаларының йәшәү осоронда бораулаусылар үҙған ҡышта беренсе тапҡыр проходка планын үтәнеләр. Һыуыҡтар, унан элеккеге ҡыштағы ҡеүек үк, бораулау скважиналары эшенә ла ҡамасаулаңылар, яңы буровойҙарҙы монтажлау эше ауырланды, урыны менән һыу етешмәне, ләкин эш планы, үҙған йылдарынан ҡарағанда, сағыштырғыһыҙ юғары ине. Икенсе номерлы бораулау конторалары үҙған ҡышта элеккеге ҡыштарға ҡарағанда, бер ярым тапҡырға күберәк проходка бирҙе. Элек бер ҡасан да планын үтәмәгән был контора, аҙғы көндәрҙә алдынғылар менән тиңләште. Дөрөҫ, аҙғы ташҡын ваҡытында был контора бораулау скважиналарының яртыһы сафтан сыҡҡайны. Шулай ҙа ул июль айына был эшенде ҡаплаңы һәм өтә айлыҡ программаны арттырып үтәне.

«Туймазыбурнефть» тресы арты йыллыҡ планды уңышлы үтәне һәм, бораулау бригадаларын ҡыҫҡартып, үткән йылғы арты йыллыҡҡа ҡарағанда, 20 процентҡа артыҡ проходка бирҙе. Проходка тиҙлеге лә 40,6 процентҡа артты һәм бораулауҙың үҙенә төшөү хаҡы 7 процентҡа кәмене.

Туймазы бораулаусылары нефтселәрҙең Бөтә Союз социалистик ярышында беренселекте алдылар. Икенсе кварталда отличнр эшләгәне өсөн социалистик ярышта «Туймазыбурнефть» тресына беренсе премия — СССР Министрҙәр Советының күсмә Ҡыҙыл Байрағы һәм 450 мең һум аҡсалата премия бирелде. Шулай уҡ Башҡортостан АССР-ы Министрҙәр Советы һәм ВКП(б) Өлкә Комитетенең күсмә Ҡыҙыл Байрағы тапшырылды.

Бораулаусылар социалистик ярышта беренселекте үҙҙәрендә тоторға, производство уңыштарын арттырыу һәм иптәш Сталинға яҙған хатта алған йөкләмәләрен уңышлы үтәү өсөн ныҡышмалы көрәш алып баралар.

«Туймазыбурнефть» тресы июль айында ошо йылдың иң юғары күрһәткестәренә өлгәште. Беренсе бораулау контораһы, планды 120 процентҡа үтәп, бынан ике йыл элек бөтә трест бирмәгән проходка метражын бирҙе. 14 мең метр проходка өсөн пландағы 23,5 станок-ай урынына, ни бары 18,4 станок-ай ғына кәрәк булды. Проходканың уртаса тиҙлеге станок-айға 750 метр, ә эксплуатацион бораулауҙа 815 метр тәшкил итте. Бораулаусылар араһында бынан бер йыл ғына элек, тиҙлектең уртаса кимәле станок-айға 500—600 метр ине.

Мастер Аитвашин иптәштең бригадаһы бер айға 1503 метр, иптәш Замесиндең бригадаһы 1495 метр бораулаңы. Алексеев, Топчий, Михайлов иптәштәрҙең бригадалары ла меңәр метрҙан артыҡраҡ проходка бирҙеләр.

Икенсе номерлы бораулау контораһы уртаса планда ҡаралған станок-айға 490 метр тиҙлек урынына июль айында 634 метр тиҙлек бирҙе. Бында станоктар һаны ҡыҫҡартылды һәм айлыҡ план арттырып үтәлде. Үткән йылға ҡарағанда бораулау тиҙлеге ике тапҡырға тиерлек артты. Контора алдынғы предприятиелар сафына баҫты.

Яңы техниканың ауыр һәм дауамлы процестарын үҙләштереү, бораулауҙың юғары хеҙмәт етештереүсәнле методтарына эйә булыу һәм проходканың юғары тиҙлегә өсөн барған көрәштең беренсе һөҙөмтәләре бына ошолар.

Бораулаусылар был уңыштар менән генә тынысланып ҡалырға тейеш түгел. Бораулауҙа әле күп резервтар асылмаған. Проходка тиҙлеген үҫтереүҙә күп мөмкинлектәр бар әле. Бөтә бригадалар ҙа тигеҙ эшләмәйҙәр. Икенсе номерлы бораулау контораһы буйынса егерме бригаданың бары туғыҙы ғына өтә айлыҡ планды үтәгәндәр. Беренсе бораулау контораһында яңы бораулау скважиналары өлгөртелмәү сәбәпле, бораулаусылар тиҡ торалар.

Вышка-монтажлау цехы бораулау эштәренең темпын әлеккесә тота. Ике контора ла аварияларҙы, технологик тәртипте боҙоуҙы һәм ойоштороу эштәре өсөн, тип аңлаған буш тороуҙарҙы бөтөрә алмайҙар әле.

Өлгәшелгән уңыштарҙы ныҡытыу, бөгөнгө тиҙлек рекордтарын даими массовый тиҙлеккә әйләндереү, Башҡортостандың бай еренең «ҡара алтын» ағымын тағы ла ҙурайтыу өсөн бораулаусылар алдында ҙур эштәр, мөһим һәм яуаплы бурыстар тора.

А. Лапетин.

Башҡорт государство ауыл хужалығы институтының бөтә факультеттарында ла дәрестәр зур ойошҡанлыҡ менән барып бара. Студенттарҙың үтелгән материалдарҙы тәрән үҙләштереүҙәре өсөн ныҡлы ҡарап бара. Бынын өсөн фән әйрәтеүҙәрен практик тәжрибә тығыҙ бәйләп алып барыу киң ҡулланыла.

Һүрәттә: Институттың урман хужалығы факультетенең 3-сө курс студенттәре доцент Я. Сәлашеваның лекцияһын тыңлайҙар. А. Червинский фотоһы.

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халыҡ армияһы Баш командованиеһенең белдереүе

ПХЕНЬЯН, 17 сентябрь. (ТАСС). Корея Халыҡ-Демократик Республикаһы Халыҡ армияһы Баш командованиеһе бөгөн Корея Халыҡ армияһының соединениелары, Ҡытай халыҡ добровольцтары частәре менән үҙ-ара тығыҙ бәйләнештә хәрәкәт итеп, бөтә фронттарҙа дошмандың атакаларын уңышлы кире ҡағыуҙы дауам итерҙәр, уға йәнлә кеҫтә һәм техникала юғалтыуҙар килтерҙәр, тип хәбәр итә.

Көнсығыш яр буйы районында Халыҡ армияһы частәре, Козе утрауына яҡын килеп, яр буйында халыҡ йәшәй торған пункттарҙы йыртҡыстарса бомбаға тотҡан дошмандың ике суднояын батырғылар һәм башҡа ике суднояын ныҡ зарарланылар.

Бөгөн Халыҡ армияһының зенит частәре һәм дошман самолеттарын күҙәтеүсе ҡулсылар Саривонь, Синмак, Анжу, Хванжу, Намыхо һәм Вонсан районын йыртҡыстарса бомбаға тотоуҙа һәм атыуҙа ҡатнашҡан 7 дошман самолетын атып төшөрҙеләр.

Нейтраль Кэсон зонаһында американлыларҙың провокацияһы тураһында Кореяның үҙәк телеграф агентствоһы

ПХЕНЬЯН, 16 сентябрь. (ТАСС). Кореяның үҙәк телеграф агентствоһы бөгөн Кэсондағы үҙенең махсус хәбәрсеһенең хәбәрен баҫып сығарҙы. Унда былай тип әйтелә: «11 сентябрҙә Риджуэйҙең штабы генерал Нам Ирга, Америка самолетының нейтраль Кэсон зонаһын бомбаға тотоу тураһындағы факт дөрөҫләнде, тип яуап бирҙе. Яуапта былай тип әйтелә: «Самолет ысынлап та Америка самолеты булып сыҡты һәм летчиктән һорау алыу һөҙөмтәһендә нейтраль зонаның уның тарафынан 1 сәғәт 30 минутта утҡа тотолоуы асыҡланды».

Ләкин ошо асыу тыуҙырғыс фактты танырға мәжбүр булған Риджуэй штабы бөтә ғәйепте бомбаға тотоу объектын дөрөҫ билдәләмәйенсә, йәнәһе, хата эшләгән Америка летчигенә аударып ҡалдырырға тырыша. Унан ары хәбәрсе былай тип һорай:

Шуныһы ҡыҙыҡлы, нейтраль Кэсон зонаһын боҙоу фактарын әлегә тиклем ҡырҡа рәүештә кире ҡағып килгән дошман ни өсөн һуң тап была хәҙер 10 сентябрҙәге инцидент өсөн үҙенең яуаплылыҡ тотҡанын танырға ҡарар итте? Кореялағы байтаҡ провокацион хәрәкәттәр Риджуэй штабына һөйләшеүҙәрҙе һуҙыу һәм өҙөү һәм Кореяла көсәргәнешле обстановка тыуҙырыу өсөн кәрәк булғанлығы тулыһынса билдәле. Ләкин бөтә донъя халыҡтарының асыуы Америка империалистәрен тактиканы үҙгәртергә һәм һөйләшеүҙәрҙе һуҙыу өсөн яңы тәҡдимдәр уйлап табырға мәжбүр итте. Шуға күрә улар һөйләшеүҙәр алып барыу урынын алыштырырға тәҡдим иттеләр. Шул уҡ ваҡытта эш һөйләшеүҙәрҙе ҡайҙа алып барылыуында түгел, ә һөйләшеүҙәр тураһында килешеүҙең нисек һаҡланасағында икәнлеге һәр кемгә лә билдәле. Общественный фекерҙе яңылыш алдарға һәм Кэсонда һөйләшеүҙәр алып барыуҙың мөмкин түгеллеге күренешен тыуҙырырға тырышып американлылар 10 сентябрҙә, нейтраль зонаны яңынан утҡа тоттолар. Хәҙер улар 10 сентябрҙә булған инцидент айҡанлы ике йөҙләлек менән ҡыҙғаныу белдереү һәм был, йәнәһе, беренсе инцидент тип раҫлап, общественный фекерҙе яңынан алдарға маташалар. Бындай тактика Америка яғының хәрәкәттәрендә ысын күңелле булмауын һәм һөйләшеүҙәрҙе яңынан башлауға тырышмағанлығын яңынан раҫлай.

„Тыныслыҡ өсөн көрәштә Советтәр Союзы менән бергә!“

Бельгия-совет дуҫлығы Обществоһы милли комитетенең пленумы

БРЮССЕЛЬ, 17 сентябрь. (ТАСС). Кисә Брюсселдә Бельгия-совет дуҫлығы Обществоһы милли комитетенең Обществоның бөтә урындағы бүлексәләре вәкилдәре һәм һуңғы йылдарҙа Советтәр Союзында булып ҡайтҡан делегацияларҙың члендәре ҡатнашлығында науботтағы ултырышы булды.

«Комитет» Обществоның генеральный секретаре Морис Сенжсен «Тыныслыҡ өсөн көрәштә Советтәр Союзы менән бергә» тигән темала докладын тикшерҙе. Докладсы биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ундарса мең ҡултамғалар йыйыған общество члендәренең үҫә барған активлегын күрһәтте. Йыл башынан бирле Обществоға бер нисә мең яңы член инган. Ете ҡалала Обществоның яңы бүлексәләре төҙөлгән. Советтәр Союзы тормошо тураһындағы күргәҙмәләр, совет кинофильмдәре, совет музыканттарының һәм совет искусствоһының, фәненең һәм культураһының башҡа вәкилдәренең Бельгиялағы сығыштары зур уңыш менән файҙалана, совет китаптарына ҡарата ҡыҙыҡһыныу үҫә.

Брюсселдә, Антверпендә, Льежда һәм Шарлеруала Общество секциялары рус телен өйрәнеү буйынса курстар ойоштороғандар, уларҙа 600-ҙән дә артығыраҡ кеше уҡый.

Советтәр Союзы тураһында дөрөҫөн һөйләп, Бельгия-совет дуҫлығы Обществоһының члендәре Советтәр Союзына ҡаршы ялған пропаганданы фашлайҙар, тыныслыҡ эшен нығыталар. Обществоның председателе Жакмотт, Экерен ҡалаһының йәш эшсеһе Келеманс, Менен ҡалаһының эшсеһе Вандам, Брюссель ҡалаһы уҡытыусыһы Зидон һәм башҡалар, фекер алышыуҙарҙа сығыш яһап, ошо турала һөйләнеләр.

Комитет Советтәр Союзы менән дуҫлыҡтың өс айлығын үткәреү планын раҫланы.

Өс айлыҡ 16 сентябрҙә башланды. Был ваҡыт эсендә яңы совет кинофильмдәре күрһәтеләсәк. Советтәр Союзы тураһында күргәҙмәләр, Советтәр Союзында булып ҡайтҡан делегация члендәренең сығыштары ойоштороласаҡ, уларҙың СССР-ҙа булыуҙарынан ҡалған тәьҫирҙәре тураһында мәҡәләләр йыйынтығы сығарыласаҡ.

ГРЕЦИЯЛА ТЕРРОР

АФИНЫ, 17 сентябрь. (ТАСС). «Аллаги» газетаһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, төрмәлә ултырыу срогын тамамлап сыҡҡан Вергиния Васиилу һәм Антигона Карлу төрмәнән сыҡҡан ваҡытта Асфалия (Греция гестапоһы — ред.) тарафынан ҡулға алынғандар. Асфалияла уларҙы «ҡыҫым яһау менән» үҙҙәренең политик ҡараштарынан баш тартыуҙары тураһында белдереүгә ҡул ҡуйырға мәжбүр итеп маташҡандар, ләкин улар быван ҡырҡа баш тартҡандар. Был ике ҡатын ауыр хәлдә яңынан Триккери төрмәһенә оҙатылған.

Англияның ябай кешеләре һуғыш теләмәйҙәр һәм уға ҡаршы ҡарашалар. Илдә биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәте аҫтына ҡултамғалары йыйыу йәйелә бара. Ҡултамғалары йыйыусылар [illegible] һында әлеккә итексе Уильям Джон Рит [illegible] күптәргә билдәле. Ул ошо йәштә булыуына ҡарамаҫтан (уға 75 йәш) ҡыҫҡа ғына ваҡыт эсендә 1000-дән дә артығыраҡ ҡултамғалары йыйыған. Ул: «[illegible] һуғыш юлын ябырға теләйем. Мин тыныслыҡтың еңәсәгенә ышанам. Тыныслыҡтың көстәре һуғыш көсөнән [illegible] дерәк» ти.

Һүрәттә: Уильям Джон Рит.

ТАСС фотохроникаһы.

Пекиндә тимер юл күргәҙмәһенең асылыуы

ПЕКИН, 17 сентябрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, 15 сентябрҙә Пекиндә тимер юлдар министерствоһы һәм Бөтә Ҡытай тимер юлсылар профсоюзының милли комитеты тарафынан ойошторолған тимер юл күргәҙмәһе асылған.

Күргәҙмәне үҙәк халыҡ хөкүмәте председателе урынбаҫары Чжу Дэ асҡан.

Тимер юлдар министре Тэн Дай-юань күргәҙмәне асҡандағы үҙенең сығышында, күргәҙмәнең маҡсаты азат ителгәндән һуң председатель Мао Цзе-дун етәкселегендә тимер юлсылар тарафынан яулап алынған зур уңышлыҡтарҙы күрһәтеүҙән ғибарәт, тип белдергән.

Күргәҙмә Ҡытай азат ителгәндән һуң тимер юл селтәрен әҙҙән баштырыуҙағы һәм үҫтереүҙәге уңышлыҡтарҙы, тимер юлсыларҙың новаторлыҡтары һәм алдынғы совет техникаһын өйрәнеү [illegible] уларҙың уңышлыҡтарын асыҡ [illegible] дырырлыҡ итеп күрһәтә.

Албанияла китап һәм матбуғат айлығының йомғаҡтары

ТИРАНА, 17 сентябрь. (ТАСС). Албания телеграф агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Албанияла ошо йылдың 25 июленән алып 25 августына тиклем үткәрелгән китап һәм матбуғат айлығына йомғаҡтар яһалған. Айлыҡ тында Албания хеҙмәтсәндәре [illegible] китап алғандар, был китаптарҙың 84 393-ен крәҫтиәндәр алған.

Ҡала һәм ауыл хеҙмәтсәндәре [illegible] газета һәм журналға яҙылғандар.

ВВС командаһы—СССР-ҙа һыуҙа йөҙөү буйынса чемпион

ТАШКЕНТ, 17 сентябрь. (ТАСС). Бөгөн бында һыуҙа йөҙөү буйынса илдә алдынғылыҡ өсөн ярыш тамамланды. Беренсе урынды һәм СССР чемпионы исемен Мәскәү хәрби округының ВВС командаһы яулап алды.

Бура һуғыу буйынса илдә шахси беренселек

ТАМБОВ, 17 сентябрь. (ТАСС). Бөгөн бында бура һуғыу буйынса илдә шахси беренселек өсөн ярыш тамамланды.

СССР чемпионы исемен «Металлург» обществоһы спортсмены Мәскәүҙең «Пролетарский труд» заводы токаре Н. А. Пигалев, икенсе урынды ала.

Мотоциклистар ярышы

Ошо көндәрҙә Өфө автомотоклубы йәш мотоциклистарҙың ярышын үткәрҙе. Ярышта 25 кеше ҡатнашты. Бында ирҙәр 50 километр, ә ҡатын-ҡыҙҙар 25 километр дистанцияла ярыштылар.

«Иж—350» маркалы мотоциклда беренсе урынды йәш мотоциклист Несговоров алды. Ул 50 километр араны 1 сәғәт 15 минут 52 секундта үтте. Икенсе урын Поляковҡа бирелде. Уның ваҡыты 1 сәғәт 17 минут 35 секунд. Финишҡа өсөнсө булып Краев килде. Несговоров, Поляков, Краев мотоциклистар өсөнсө разряд спортсмены исеменә бирелде. Шулай уҡ улар республика физкультура-спорт комитеты тарафынан грамота һәм ҡиммәтле премиялар менән бүләкләнделәр.

Ҡатын-ҡыҙҙарҙан 25 километр араны Валентина Храмушина 52 минут 45 секундта үтеп беренселекте алды.

А. Исламов.

Колхоз быуаһы

Әбйәлил районы Молотов исемендәге колхозда быуалар, 70 йәшлек ветеран Н. Ҡазаҡбаев тырышлыҡ буйынса быуалайҙар. Был сара ауыл хужалығы артеленә ығай һөҙөмтәләр бирҙе.

Ошо быуаның һыуы менән быйыл 250 гектар болонлоҡ һуғарылды. Бәләкләрҙе һыу ебәреү арҡаһында колхоз 3500 центнер бесән сабып алды. Ҡазаҡбаев бабай үҙ теләге менән сығып, колхозға 50 центнер бесән сабып бирҙе.

Н. Миндияров.

Колхоз милкен әрәм-шәрәм итеүҙәргә юл ҡуймаҫҡа

Ауылда хужалыҡ һәм культура төҙөлөшө өлкәһендәге зур уңышлыҡтар колхоздың общественный милкен нығытыу, ауыл хужалығы артеле Уставының бөтә талаптарын аныҡ үтәүгә бәйләнгән. Ләкин тикшереү һөҙөмтәләре ҡайһы бер урындарҙа ауыл хужалығы артеле Уставы боҙоуҙарҙа юл ҡуйылғанлығын тураһында һөйләй. Колхоздың продукттарын һәм башҡа төрлө милкен әрәм-шәрәм итеү, колхоз средстволарын дөрөҫ файҙаланмау, исәп-хисап эштәрен теләһә нисек ҡуймау колхоздарҙы хужалыҡ нығынан нығытыуға зур тотҡарлыҡ булып тора.

Артель Уставын боҙоу фактары бигерәк тә район һәм колхоз етәкселәре тарафынан большевистик тәртип урынлаштырыу, хеҙмәтсәндәрҙең сигналдарына ваҡытында иғтибар бирелмәгән урындарҙа йыш осрай.

Мәҫәлән, Федоровка районы «12 лет октября» колхозының әлекке председателе Горшечников колхоз милкен үҙләштереү менән даими шөғөлләнгән, колхоздың автомашинаһын спекуляция өсөн файҙаланған. Һөҙөмтәлә ул колхоздың 8420 һумлыҡ игенен һәм башҡа байлығын үҙләштергән.

Башҡорт АССР-ы Верховный Суды Горшечниковты 1947 йыл 4 июнь Указының 4-се статьяһы нигеҙендә тәрбиә-хеҙмәт лагерена ябыуға һәм уның милке конфискацияланыуға.

Тотешле районы Өмиров исемендәге колхоздың хужалыҡ эшмәкәрлеге районы булғанлыҡ инспекторы Раянов һәм шептуктор-бухгалтер Габдуллин интенттар тарафынан ике тапҡыр тикшерелеп, артель Уставын һәм финанс дисциплинаһын боҙоуҙа булған үр етешһеҙлектәр күрһәтелһә лә, район етәкселәре тарафынан ҡабиле кешеләргә ҡарата бер нинди ҙә сара күрелмәгән. Колхоздың ревизия комиссияһы әшһезлек ҡурһаткән. Шуның арҡаһында колхоз председателе Фархетдинов артелдең милкен әрәм-шәрәм итеүҙе дауам иткән. Ул колхоздың 7833 һум аҡсаһын үҙләштергән, 163 центнер игенде һәм 187 центнер мал аҙығын әрәм-шәрәм иткән.

Колхоз милкен үҙләштергәне һәм әрәм-шәрәм иткәне өсөн Фархетдинов Башҡорт АССР-ы Верховный Суды тарафынан хөкөм, тәрбиә-хеҙмәт лагерена ябылыуға хөкөм ителде.

Тотешле район етәкселәренең политик-массовый эшкә тейешле иғтибар бирмәүҙәре, ауыл хужалығы артеле Уставын боҙоуҙарҙа юл ҡуйылыуҙың сәбәбе, бынын тураһында ҡаты иғтибар итмәүҙәре лә шуның менән һаман да юҡ. Молотов исемендәге колхоздың бригадире Л. Солтанов ошо йылдың 7 июленән колхоз ырынынан 288 килограмм ашлыҡ урлаған. Тәтешле районының икенсе участка халыҡ суды Л. Солтановты колхоз милкен урлау һәм тәрбиә-хеҙмәт лагерена ябыуға хөкөм итте һәм Башҡорт АССР-ы Верховный Суды район халыҡ судының ҡарарын көсөндә ҡалдырҙы.

Республикабыҙҙың игенселәре үҙҙәренең ярыш ошо Сталингә яҙған хатта алған йөкләмәләрен сроктан алда үтәү өсөн ныҡышмалы көрәш алып баралар. Колхоздарҙа дөрөҫ етәкселек итеүҙе ойоштороу, бөтәһенә лә хеҙмәт дисциплинаһын нығытыу, ауыл хужалығы артеле Уставы талаптарын тәүәл тормошҡа ашырыу әлдә хеҙмәт юл ҡуйыусыларға ҡаршы уяу булыу уңышлы үтәүгә юл итәсе роль уйнай. Колхоз милкен әрәм-шәрәм итеүселәргә, ауыл хужалығы артеле Уставын боҙоусыларға үҙ ваҡытында тейешле сараларға ҡуйылерга тейеш.

Прокурор Ш. БУЛАТОВ.

ҠЫҪҠА ХӘБӘРҘӘР

Йомағужа районының Ворошилов исемендәге ауыл хужалығы артеле общественный малсылыҡты үҫтереү буйынса йыл һайын арттырып уҫып килә. Ул быйыл да планы срогынан алда үтәүгә өлгөштө.

Колхоз государствоға һөт тапшырыу планын үтәп, кооперацияға 30 мең литр һөт һатты. Унан алған доходҡа ул «ГАЗ—51» маркалы йөк автомашинаһы һатып алды.

Ф. Комиссаров.

Чернико[в]ка. Ошо көндәрҙә Беренсе номерлы совхоздың алдынғы эшсәләренең бер төркөмө ҡартофтан юғары урожай алғандары өсөн СССР Верховный Советы Президиумы тарафынан ордендәр һәм медалдәр менән наградланды.

Улар араһында Ғүмәрова, Посконина иптәштәр «Хеҙмәт Ҡыҙыл Байраҡ» ордене менән һәм Мостаева, Теплякова, Хафизова иптәштәр «Хеҙмәт отличиеһе өсөн» медале менән наградланылар.

И. Ханин.

Культура-ағартыу учреждениеләренә тейешле иғтибар

Район культура йорттары, библиотекалар, уҡыу өйҙәре, ауыл һәм колхоз клубтары колхозсыларҙың культура кимәлен күтәреүҙә, партия һәм хөкүмәт тарафынан колхоз крәҫтиәндәре алдына ҡуйылған политик һәм хужалыҡ бурыстарын тормошҡа ашырыуҙа урындағы партия һәм совет ойошмаларына зур ярҙам күрһәтәләр.

Беҙҙең республикабыҙҙа бөтәһе 297 библиотека, 63 район культура йорто, 766 уҡыу өйө, 494 ауыл һәм 2 меңдән артыҡ колхоз, бригада клубтары бар. Былар араһында башҡаларға өлгө булып тора алырлыҡ яҡшы культура усаҡтары ла күп. Улар матур итеп төрлө күргәҙмәләр, фотовитриналар, плакаттар һәм юлбашсыларҙың портреттәре менән биҙәлгәндәр. Уларҙа культуралы итеп ял итергә бөтә мөмкинлектәр тыуҙырылған. Был культура-ағартыу учреждениеләре үҙҙәренең бөтә эшмәкәрлектәрен киң халыҡ массаһының талаптарын ҡәнәғәтләндереүгә юналткандар. Уларҙа колхозсыларҙы культуралы хеҙмәтләндереү эше план буйынса, активтар ярҙамында алып барыла һәм күп төрлө художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәре систематик эшләп килә.

Быйыл республикабыҙҙың баҫыуҙарында урожай йыйыу осоронда улар үҙҙәренең бөтә эшмәкәрлектәрен мул урожайҙы үҙ ваҡытында юғалтыуһыҙ йыйып алыу һәм государство алдындағы иҫке бурысты үтәүҙә колхозсылар массаһына ярҙам итеүгә буйһондорҙолар. Был тәңгәлдә Бәләбәй, Балтас, Саҡмағош, Борай, Иглин район культура йорттары яҡшы эш өлгөләре күрһәтәләр. Улар тарафынан ойошторолоп, райондың колхозсыларын хеҙмәтләндереү өсөн сығарылған агиткультбригадалар баҫыу эшсәндәре тарафынан зур ихтирам ҡаҙандылар. Мәҫәлән, Иглин районы культура йортоноң агиткультбригадаһы урожай йыйыу эшенең тәүге көнөндә үк колхоздарға сығып китте. Ул Молотов, Матросов исемендәге, «Красный Октябрь» һәм башҡа колхоздарҙың баҫыу станларында, бригадаларҙа, комбайн агрегаттарында пьесалар һәм концерт номерҙәре күрһәттеләр. Бригада члендәренең был сығыштарын тамашасылар бик яратып, ҡыҙыҡһыныу менән ҡаранылар. Шулай уҡ Байғужа (Маҡар районы), Тукат (Күгәрсен районы), Песмян (Бәләбәй районы) уҡыу өйҙәре һәм Золотоношка (Стәрлетамаҡ). «Осков». Хрущев исемендәге колхоздың (Федоровка районы) ауыл һәм колхоз клубтарында ла культура-ағартыу эше яҡшы ҡуйылған. Колхозсылар үҙҙәренең клубтарын яраталар, уның көндәлек эшенә ҡатнашалар һәм ярҙам итәләр.

Был миҫалдар республикабыҙҙың колхоздарында культура-ағартыу эше юғары кимәлдә икән тигән һүҙ түгел әле. Учалы, Мәсетле, Ҡыйғы, Покровка, Кушнаренко һәм башҡа райондарҙың клубтары, уҡыу өйҙәре, библиотекалары һәм район культура-йорттары партия һәм хөкүмәт тарафынан ҡуйылған талаптарға яуап бирә алмайҙар. Район Советы исполкомдарының культура-ағартыу бүлектәре улар менән килешеүсәнлек күрһәтәләр, ә ВКП(б)-ның райкомдары, район Советы исполкомдары культура-ағартыу учреждениеләренең эшен даими контролгә алмайҙар. Мәҫәлән, Ҡыйғы районы культура-ағартыу работниктәренән ниндәй эш көтәргә мөмкин? Күптән түгел генә райондың һәр колхозында һәм ауыл Советтәре эргәһендә клубтар һәм уҡыу йорттары бар ине, улар китап уҡыусылар, лекция, доклад тыңлаусылар һәм художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәренең сығыштарын ҡараусылар менән тулы була торғайнылар.

Ләкин һуңғы ваҡытта райондың етәксе работниктәре культура-ағартыу эшенә булған иғтибарҙарын бөтөнләй юмшарттылар. Колхоздарҙың председателеге менән бергә ҡайһы бер клубтар һәм уҡыу өйҙәре бөтөрөлдө һәм ҡайһы берҙәре склад тарға, һарайҙарға әйләндерелде. Мәҫәлән, Үргә Ҡыйғы ауыл Советендә колхоздар ареләтелгәнгә тиклем өс колхоз клубы һәм бер уҡыу өйө бар ине. О хәҙер улар юҡ. Әлеккө «Урожай» колхозы клубына правление урынлашты, «Яңы батыр» колхоз клубы мал һарайына әйләндерелде, ә ауыл йәштәре инициативаһы менән яҡшы итеп ремонтланған һәм йыһазланҙырылған Үргә Ҡыйғы уҡыу өйө эпидемиология станцияһы ҡарамағына тапшырылды.

Учалы районының Ахун ауыл клубы район күләмендә генә түгел, республика күләмендә лә өлгөлө клубтарҙан һанала ине. Хәҙер унда бер ниндәй ҙә эш алып барылмай. Шулай уҡ Шишмә районының «Алға» колхозы клубы ла һәр ваҡыт бикле тора. Мәләүез заготзерноһында эшләүсе йәштәрҙең бындағы берҙән-бер булған ҡыҙыл мөйөштөң квартиранан бушатылыуын талап итәләр. Был дөрөҫ һәм бик урынлы талап.

Культура-ағартыу учреждениеләре хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик тәрбиәләүҙә һәм культуралы хеҙмәтләндереүҙә бик зур роль уйнайҙар. Шуның өсөн был государство әһәмиәтендәге эште тейешле юғарылыҡҡа күтәреү өсөн культура-ағартыу работниктәренә талапсанлыҡты көсәйтеү, һәр бер клубты, уҡыу өйөн, библиотеканы, культура йортон тейешле контролгә алыу, уларға етәкселекте көсәйтеү һәм практик ярҙам күрһәтеү талап ителә.

Т. Кабиров,

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы эргәһендәге культура-ағартыу учреждениеләре управлениеһенең инспекторы.

Көньяҡ Кореяла „үлем лагерҙәре“

НЬЮ-ЙОРК, 16 сентябрь. (ТАСС). Америка интервенттәре БМО флагы аҫтында «ҡасаҡтар өсөн лагерҙәр» тип аталған тиҫтәләрсә лагерь ойоштороғандар, уларға көсләү юлы менән бер нисә миллион кеше ябылған. Ҡот осҡос шарттар, бер ниндәй медицина ярҙамының булмауы һәм даими аслыҡ һөҙөмтәһендә ошо «үлем лагерҙәрендә» сабыртмалы тиф, сәсәк, язва, проказа ауырыуҙары таралған.

«Нью-Йорк геральд трибюн» газетаһы Сеулға яҡын лагерҙа тиф һәм сәсәк ауырыуы таралды, «лагерҙәге кешеләрҙең 90 проценте аслыҡта йәшәй һәм Сеул районындағы башҡа 11 лагерҙа ошондай уҡ хәл. уларҙың һәр береһендә 19.000-әр кореец бар» тип хәбәр [illegible]

«Нью-Йорк таймс» газетаһы «[illegible] БМО лагерҙәрендәге 37 мең кеше [illegible] үрмәләй» тигән баш аҫтында [illegible] баҫып сығарҙы. Унда былай тип [illegible] «Армияның хурт һаҙдат өсөн [illegible] гән палаткаларҙа ирҙәрҙе, ҡатын-ҡыҙҙарҙы һәм балаларҙы 40-ар кеше [illegible] лаштырылған. Һәр тән һайын [illegible] кешенең 7—8-е үлә, сәләк [illegible] осҡос шарттарҙа йәшәйҙәр».

Мексика компартияһы секретаре Энсинле халыҡ массалары ҡыҫымы аҫтында төрмәнән азат итеү

НЬЮ-ЙОРК, 17 сентябрь. (ТАСС). «Дейли уоркер» газетаһы хәбәрсеһе Мексиканан, ағымдағы йылдың 1 сентябрендә ҡулға алынған Мексика компартияһы секретаре Энсинле, 100 студентта һәм тыныслыҡ петицияһына ҡултамғалар йыйыусы 5 кешене хеҙмәтсәндәрҙең күп һанлы протестәре айҡанлы полиция төрмәнән сығарҙы, тип хәбәр итә.

Властәр шулай уҡ Мексикала [illegible] ла торған Латин Америкаһы «[illegible]» журналы редакцияһында тыныслыҡ көрәштең Куба милли комитеты [illegible] Ладислас Карбахалде азат иткәндәр.

Редактор Ғ. Ғ. ҒАБ[illegible]

БӨГӨН ТЕАТРҘАРҘА ҺӘМ КИНОЛАРҘА:

Башҡорт государство опера һәм балет театры — «ГАЛЬКА».
Киске 8 сәғәт 30 минутта башлана.

«Салауатта» — «ЗОЯ», «[illegible] КАХ».

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, ауыл хужалығы, транспорт һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, совет төҙөлөшө һәм информация бүлектәре — 2-80-49 хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П02099

Өлкә газеталар издательствоһы типографияһы.

Тиражы [illegible]

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙаре, берләшегеҙ!

33-сө ЙЫЛ СЫҒА.

СОВЕТ БАШҠОРТОСТАНЫ

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө кала Советы органы.

№ 6 (8903)
1951 йыл
21
сентябрь
йома

хаҡы 20 тин.

БӨГӨНГӨ НОМЕРҘӘ:

В. И. Ленин Әҫәрҙәренең ун икенсе томы ҡаҙаҡ телендә (1-се бит).
И. В. Сталиндең «Ленинизм мәсьәләләре» әҫәре кабарды телендә (1-се бит).
Иптәш И. В. Сталинға рапорт (1-се бит).
ТЫНЫСЛЫҠ ЭШЕ ТАНТАНА ИТЕР! (1-се бит).
ТУҢҒА ҺӨРӨҮҘӘ ТРАКТОРИСТӘРҘЕҢ ОКТЯБРЬ АЛДЫ СОЦИАЛИСТИК ЯРЫШЫН КИҢ ЙӘЙЕЛДЕРЕРГӘ! (1-се бит).
Промышленность һәм транспорт партия, хужалыҡ һәм профсоюз работниктәренең республика кәңәшмәһе (2-се һәм 3-сө биттәр).
В. Н. Долиных. — Башҡорт АССР-ы промышленность һәм транспорт предприятиеләрендә социалистик ярышҡа етәкселекте яҡшыртыу саралары тураһында (2-се бит).
А. Бочкин. — Сталинсе заданиене намыҫ менән үтәрбеҙ (3-сө бит).
С. Андриянос. — Днепрҙағы бөйөк ҡоролма (3-сө бит).
Халҡына ярҙам күрһәтеүҙең Ҡытай ассоциацияһы председателе Сун Цзин-линга халыҡ-ара Сталин премияһын тапшырыу (4-се бит).
Япония менән сепарат «ярашыу договорына» ҡул ҡуйыу айҡанлы Ҡытай Халыҡ Республикаһының сит ил эштәре министры Чжоу Эн-лайҙың белдереүе (4-се бит).
Кореялағы ваҡиғалар (4-се бит).

ОБЩЕСТВЕННЫЙ МАЛСЫЛЫҠ ПЛАНЫН БӨТӘ ТӨР МАЛДАР БУЙЫНСА ЛА ҮТӘРГӘ

Малсылыҡ — социалистик ауыл хужалығының мөһим тармағы булып тора һәм ул колхоздарҙың общественный байлығының үҫеше һәм беҙҙең бөтә халыҡтың яҡшы тормошо һәм уңышлы үҫешенә бәйләнгән.

«Кешеләрҙең аҙығы, — тип өйрәтә иптәш И. В. Сталин, — тик бер икмәк менән генә сикләнмәй. Уларға тағы ит һәм майҙар кәрәк. Ҡалаларҙың үҫеүе, техник культураның үҫеүе, халыҡ һанының дайым үҫеүе, мул тормош, — былар бөтәһе лә итка, майҙарға булған ихтыяждың үҫеүенә алып бара. Тимәк, халыҡтың ит продукттарына үҫә барған ихтыяждарын ҡәнәғәтләндерергә мөмкинлек булһын өсөн, ваҡ һәм эре мал һаны күп булған һәм яҡшы юлға һалынған малсылыҡтың булыуы кәрәк».

Республикабыҙҙың ауыл эшсәндәре, бөтә совет крәҫтиәндәре кеүек үк, общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын тормошҡа ашырыу өсөн көрәшеп, малдарҙың һанын арттыралар, уның продукт биреүсәнлеген күтәрәләр. Малдарҙың тоҡомон яҡшыртыу, малсылыҡ фермалары эшен механизациялаштырыу һәм ныҡлы аҙыҡ базаһы булдырыу эштәре киң йәйелдерелде.

Республикабыҙҙың күпселек колхоз фермаларында малдарҙың һаны һиҙелерлек артты. Хәҙер бөтә колхоздарҙа ла дүртәр, ә ҡайһыларында бишәр ферма бар. Күп кенә ауыл хужалығы артелдәре продукт биреүсе общественный малсылыҡтың өс йыллыҡ планын арттырып үтәнеләр.

Баҙбай районы колхоздары социалистик ярыштың алдынғы сафында баралар. Общественный малсылыҡты үҫтереү һәм һаҡлау буйынса 1951 йылдың тәүге ярты йылында еңеп сыҡҡан өсөн Баҙбай районына БАССР Министрҙар Советының һәм ВКП(б) Өлкә Комитетының күсмә Ҡыҙыл Байрағы тапшырылды. Зилаир һәм Бишбүләк районлары малсылыҡ работниктәре лә үҙҙәренең эштәрен намыҫ менән башҡаралар.

Ләкин республикала малдарҙың бер генә төрө буйынса ла 1951 йылғы государство планы үтәлмәгән, был эш ауыл хужалығының артта ҡалған тармағы булып килеүенә дәлил итә. Асҡын һәм Байҡыбаш районларының күпселек колхоздарында малдарҙың үлеүенә юл ҡуйыла, общественный малдарҙың байтаҡ өлөшө колхоздың «эске кәрәктәренә» расходлана, фермаларҙа малдарҙың продукт биреүсәнлеге бик түбән. Малдарҙың һанын арттырыу планы үтәлмәүгә ҡарамаҫтан, фермалар өсөн йәш малдар контрактовать итеү һәм һатып алыу эше ойошторолмаған.

Күп кенә район Советтәре исполкомдары, республиканың Ауыл хужалығы министерствоһы һәм уның урындарҙағы органдары малсылыҡты уңышлы үҫтереүҙә мөһим шарт булған аҙыҡ базаһын ныҡытыу эше менән тейешенсә шөғөлләнмәйҙәр. Сәсеүлек үләндәрен, тамыр аҙыҡтарының һәм силос өсөн сәселгән культураларҙың урожайлылығын күтәреү, болоноҡтарҙы һәм көтөүлектәрҙе яҡшыртыу эштәренә бөтөнләй иғтибар бирмәйҙәр. Асҡын һәм Байҡыбаш районлары общественный малдарға аҙыҡ әҙерләү эшен быйыл да бик насар ойошторғандар. Мәҫәлән, туңас аҙыҡ әҙерләү планы Асҡын районында 30 процентҡа, Байҡыбаш районында 37 процентҡа ғына үтәлгән.

Республиканың Ауыл хужалығы министерствоһы работниктәре лә колхоздарҙа малсылыҡты үҫтереү эше өҫтөнән йомшаҡ етәкселек итәләр, район ауыл хужалығы бүлектәренең һәм специалистәрҙең насар эшләүҙәренә килешеп ҡарайҙар.

Беҙ 1951 йылда общественный малсылыҡты үҫтереүҙең государство планын һәр бер колхоз, совхоз буйынса һәм бөтә төр малдар, ҡоштар буйынса үтәй алабыҙ һәм үтәргә тейешбеҙ. Быны өсөн республикала бөтә мөмкинлектәр бар. Государство планын үҙенең малдары менән тултыра алмаған колхоздарҙа малдар контрактовать итеү һәм һатып алыу эштәрен ойошторорға кәрәк.

Малдарҙы уңышлы ҡышлатыуҙа ферма торлаҡтарын әҙерләү, йылытыу мөһим шарт. Бөтә колхоздарҙа ла малсылыҡ фермалары төҙөү һәм ремонтлау эштәрен ҡыҙыу темп менән алып барыу — көндөң иң мөһим бурысы.

Колхоздарҙың һәм совхоздарҙың малсылығы юғары күтәрелешкә өлгәшһен өсөн, коммунистәр һәм комсомолецтар социалистик ярышты ойоштороусылар булырға тейештәр. Партия ойошмалары общественный малсылыҡ эше менән етәкселек итеүҙе тамырынан яҡшыртырға, малсылыҡ фермаларында партия-политик эштәрҙең әһәмиәтен күтәрергә бурыслылар.

«Иңде уңыш менән хәл ителгән бөртөклө ашлыҡ проблемаһы, — тине иптәш И. В. Сталин, — ВКП(б)-ның XVII съездында кисә никисек беренсе нәүбәттәге проблема булған булһа, хәҙер малсылыҡ проблемаһы ла шундай уҡ беренсе нәүбәттәге проблема булып торғанлығын күҙҙә тотоп, малсылыҡ эшен бөтә партия, беҙҙең бөтә работниктәребеҙ, партиялылары ла һәм партияһыҙҙары ла, үҙ ҡулдарына алырға тейештәр».

Республиканың колхозсылары, МТС һәм совхоз работниктәре биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пактын төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә СССР-ҙа ҡултамғалар йыйнау тураһында Тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитеты пленумы ҡарарын ҙур күтәренкелек менән ҡаршыланылар. Улар социалистик ауыл хужалығын күтәреү, малсылыҡ мәсьәләһен уңышлы хәл итеү, илебеҙҙе артабан сәскә атыуы өсөн, тынослыҡ өсөн арымай-талмай көрәш алып баралар.

Общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планы бөтә төр малдар буйынса һис һүҙһеҙ үтәлергә тейеш. Ауыл хужалығы органдары, район Советы исполкомдары малдарҙың һанын һәм продукт биреүсәнлеген, шулай уҡ государствоға малсылыҡ продукттары тапшырыу пландарын һәр бер колхоз һәм совхоз буйынса үтәүҙе тәьмин итергә бурыслылар.

В. И. Ленин Әҫәрҙәренең ун икенсе томы ҡаҙаҡ телендә

АЛМА-АТА, (ТАСС). Ҡаҙаҡ ССР-ының Государство нәшриәтсәһе В. И. Ленин Әҫәрҙәренең ун икенсе томын ҡаҙаҡ теленә тәржемә итеп баҫып сығарҙы.

Рус баҫмаһынан тәржемә ВКП(б) Үҙәк Комитеты эргәһендәге Маркс—Энгельс—Ленин Институтының Ҡаҙағстан филиалы тарафынан яһалды.

И. В. Сталиндең „Ленинизм мәсьәләләре" әҫәре кабарды телендә

НАЛЬЧИК. Кабарды АССР-ы Государство нәшриәтсәһе иптәш И. В. Сталиндең кабарды теленә тәржемә ителгән «Ленинизм мәсьәләләре» әҫәрен баҫып сығарҙы. Әҫәрҙе рус теленән тәржемә итеү ВКП(б)-ның Кабарды Өлкә Комитеты тарафынан эшләнде.

Тыныслыҡ эше тантана итер!

Тыныслыҡ талап итеүсе Мөрәжәғәткә ҡултамғалар йыйнау Өфө ҡалаһы предприятиеләрендә, төҙөлөштәрендә киң йәйелдерелде.

Һүрәттә: (һулдан уңға) Өфө ғилми-тикшеренеү нефть институтының инженер-химигы Н. Зарипова һәм 8 март исемендәге тегеү фабрикаһы эшселәре М. Йәдрисова һәм М. Садовникова иптәштәрҙең Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйыу ваҡыты.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Тыныслыҡ эшен үҙебеҙҙең фиданәр хеҙмәтебеҙ менән ныҡытабыҙ

Фрунзе исемендәге беҙҙең артелдең члендәре был көндәрҙә айырыуса ҙур күтәренкелек менән эшләйҙәр. Улар тынослыҡ эшен ныҡытыуға үҙҙәренең фиданәр хеҙмәттәре менән актив ярҙам итәләр. Беҙҙең колхоз государствоға иген тапшырыу һәм МТС эше өсөн натураплата түләү планын районда беренсе булып үтәне. Тыуған илгә бөтәһе 12.500 бот яҡшы сифатлы иген бирҙек.

Колхозсылар һәм механизаторҙар араһында социалистик ярыш киң йәйелдерелде, урожай йыйнауҙа, ашлыҡ һуҡыуҙа һәм государствоға иген тапшырыуҙа көндәлек график арттырып үтәлде. Комбайнер Турсунбаев «Сталинец—6» комбайны менән көн һайын 26—28 гектар, комбайнер Аҡбулатов «Коммунар» комбайны менән 16—19 гектар майҙандың урожайын йыйҙы. Комбайнлар менән бөтәһе, договорҙа ҡаралған 1000 гектар урынына, 1150 гектар майҙандың урожайы йыйылды. Ябай урғыстарҙа эшләүсе Садиҡ Ғибадуллин, Шәриф Ишмурзин иптәштәр һәр көндә бер ярым норма бирҙеләр.

Күпселек колхозсылар эштә стахановсы хеҙмәт өлгөләре күрһәтәләр. Нурислам Тутманов, Рәхимә Сабитова, Хәмидә Ғөмәрова һәм башҡа иптәштәр «ВИМ» машинаһы менән көн һайын, 120 центнер урынына, 300—350 центнер иген таҙарталар.

Коммунистәрҙән Дауыт Байғутлин, Мотаһар Муллабаев, Зәки Йәләев, Маһира Муллабаева иптәштәр, яуаплы участкаларҙа эшләп, башҡаларға өлгө күрһәттеләр.

Хәҙер беҙ урожай йыйнау һәм ашлыҡ һуҡыу эштәрен тулыһынса тамамланыҡ. Быйыл колхозсыларҙың һәр бер хеҙмәт көнөнә икешәр килограмм иген бирәсәкбеҙ. Бөрәр килограмм аванслата бирҙек тә инде. Колхозсы Ғимәт Әфләтунов һәм Нутфулла Ишмурзин иптәштәр авансылата 75-әр бот иген алдылар.

1952 йылдың яҙында 1400 гектар майҙанда һабан ашлыҡ культуралары сәсәсәкбеҙ, уның өсөн кәрәк булған орлоҡ фонды тулыһынса әҙерләнде. Бөтәһе 1852 центнер яҡшы кондициялы орлоҡ һалып ҡуйҙыҡ. Хәҙер туңға һөрөү темпын күтәреү сараларын күрәбеҙ. 500 гектар майҙанда туңға һөрелде лә инде. Беҙ был эште 25 сентябргә тулыһынса тамамлаясаҡбыҙ.

Беҙҙең колхозсыларыбыҙ тынослыҡ эшен ныҡытыу өсөн бөтә көстәрен һалып эшләйҙәр.

С. Игишев,

Баймаҡ районы Фрунзе исемендәге колхоздың председателе.

Нефтселәр тынослыҡ вахтаһында

Бөтә донъяла ныҡ һәм оҙаҡ тынослыҡ урынлаштырыуға йүнәлдерелгән тынослыҡты яҡлауҙың Совет Комитеты пленумы резолюцияһын Ишембай нефтселәре ҙур хуплау менән ҡаршы алдылар.

Өшө унай менән предприятиеләрҙә, учреждениеләрҙә көн кеше ҡатнашҡан митингылар һәм беседалар үҙғарылда. Ышла нефтселәр һуғыш утын тоҡандырыусыларға ҡаршы, тынослыҡты ныҡытыу эшенә бөтә көстәрен һаласаҡтарын бер тауыштан белдерҙеләр.

— Һәр бер нефтсе, — тине өсөнсө промыселдың мастер ярҙамсыһы иптәш Әхмәтшина, — биш бөйөк держава араһында Тынослыҡ Пактын төҙөү тураһында Тынослыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә үҙенең ҡултамғаһын ҙур шатлыҡ менән ҡуя. Ләкин ул ғына етмәй әле. Тынослыҡты намыҫлы хеҙмәт менән ныҡытырға кәрәк. Беҙҙең бригада шулай эшләй ҙә. Мин нефтселәрҙе тынослыҡ вахтаһына баҫырға саҡырам.

Иптәш Әхмәтшинаның саҡырыуына ҡушылып, меңдәрсә кешеләр тынослыҡ вахтаһына баҫтылар. Улар нефть сығарыу планын 120 процентҡа үтәргә йөкләмә алдылар.

Ҡала предприятиеләре, тынослыҡ вахтаһына баҫып, сентябрь айының беренсе көндәренән үк производство планын арттырып үтәйҙәр.

Б. Морзағәлиев.

ТУҢҒА ҺӨРӨҮҘӘ ТРАКТОРИСТӘРҘЕҢ ОКТЯБРЬ АЛДЫ СОЦИАЛИСТИК ЯРЫШЫН КИҢ ЙӘЙЕЛДЕРЕРГӘ!

Планды арттырып үтәйбеҙ

Йомағужа районының «Ҡыҙыл юл» колхозында беҙҙең трактор бригадаһы 1000 гектар майҙанда туңға һөрөү үткәрергә тейеш ине. Беҙ йөкләмәне намыҫ менән үтәйбеҙ. Хәҙер беҙҙең ни бары 200 гектар майҙанда туңға һөрөү үткәрәһе еребеҙ ҡалды.

Республикабыҙҙың колхозсыларына һәм механизаторҙарына ингән мөрәжәғәттә алған йөкләмәне үтәүгә беҙ бөтә көсөбөҙҙө һалабыҙ. Трактористарҙан Ә. Хәсанов һәм К. Панишков иптәштәр айырыуса тырышлыҡ менән эшләйҙәр. Улар сменаға 7 гектар урынына 9—11 гектар майҙанда ер һөрәләр.

Колхоз правлениеһе (председателе иптәш Ғ. Рәхимов) баҫыуҙарҙағы һаламды үҙ ваҡытында йыйнауҙы ойошторҙо. 550 гектар майҙан төрөҫ менән ашланды. Баҫыуҙа эшләүселәр өсөн дөйөм туҡланыу ойошторолдо. Яғыулыҡ һәм һыу ташыуға бүленгән колхозсылар үҙ эштәрен намыҫ менән башҡаралар. Эштең ошолай ойошторолоуы арҡаһында техник һәм башҡа сәбәптәр менән машиналарҙың тик тороуына юл ҡуйылмай.

Колхоздың партия ойошмаһы туңға һөрөүселәр араһында агитацион-массовый эште киң йәйелдерҙе. Агитаторҙарҙан Х. Әбсәләмов һәм С. Ишемголова иптәштәр көн һайын баҫыуҙа политик темалар буйынса беседалар үткәреп торалар. Тракторсылар һәм колхозсылар биш бөйөк держава араһында Тынослыҡ Пакты төҙөү тураһында Тынослыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтен ҙур күтәренкелек менән ҡаршыланылар. Беҙ быға стахановсы эш менән яуап бирәбеҙ.

Беҙ туңға һөрөүҙең отлично сифатлы булыуы өсөн көрәшәбеҙ. Ер 22—27 сантиметр тәрәнлегендә предплужниклы һабандар менән генә һөрелә. Участкаларҙың мөйөштәре һәм баштары ентекләп эшкәртелә. Сей ҡалдырыуға юл ҡуймайбыҙ. Шулай уҡ беҙ 1200 килограмм яғыулыҡҡа экономия яһаныҡ.

Республикабыҙҙың колхозсылары һәм механизаторҙары алдында алған социалистик йөкләмәләребеҙҙе беҙ ошолай үтәйбеҙ.

С. Рисаев,

Подгорный МТС-ының трактор бригадаһы бригадиры.

Механизаторҙарҙың яуабы

Зилаир районы Һүрән МТС-ының механизаторҙары, Йомағужа районы механизаторҙарының социалистик ярышҡа саҡырыуына яуап итеп, туңға һөрөүҙе 1 октябргә тамамларға һүҙ бирҙеләр. МТС-тың Фадеев һәм Брусницин етәкселек иткән алдынғы трактор бригадалары үҙҙәре хеҙмәтләндергән колхоздарҙа туңға һөрөү планын 25 сентябргә тамамларға йөкләмә алдылар.

Механизаторҙарҙың һүҙе эш менән аҡлана. Улар, тынослыҡ вахтаһына баҫып, смена нормаларын систематик арттырып үтәйҙәр. П. Лакомкин һәм М. Лакомкин иптәштәр, көн һайын 6,5 гектар урынына, 7,5 гектар ер һөрәләр. Улар хеҙмәтләндергән колхозда 800 гектар ер һөрелде лә инде.

Һүрән МТС-ы механизаторҙары хәҙер, октябрь алды социалистик ярышына ҡушылып, Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 34 йыллығы хөрмәтенә туңға һөрөү буйынса алған йөкләмәләрҙе срогынан алда үтәү өсөн көрәшәләр.

Ш. Ғәйнанов.

Туңға һөрөү алдынғылары

Ғафури районы, «Красный бор» колхозын хеҙмәтләндереүсе иптәш Андрияновтың трактор бригадаһы, Йомағужа районы игенселәренең саҡырыуына ҡушылып, туңға һөрөү планын срогынан алда үтәү өсөн социалистик ярышты киң йәйелдерҙе. Трактористарҙан Медведев, Пайумков, Ковальская иптәштәр смена нормаһын көн һайын арттырып үтәйҙәр. Бригада 600 гектарҙан артыҡ майҙанда ер һөрҙө лә инде. Бригада туңға һөрөү буйынса районда беренселекте алып килә.

Куйбышев исемендәге колхозда ла туңға һөрөү ҡыҙыу темп менән бара. Трактористарҙан Ишморатов һәм Вахитов иптәштәр «СТЗ—НАТИ» тракторында, смена һайын 10-ар гектар ер һөрәләр.

И. Ғәлиев.

ХЕҘМӘТСӘНДӘРҘЕҢ ХАТТАРЫНА ҺӘМ ЖАЛОБАЛАРЫНА ИҒТИБАР

Илебеҙҙең хеҙмәтсәндәре коммунистар партияһы һәм бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталин етәкселегендә, һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡ планды срогынан алда үтәүгә өлгәштеләр. Был бөтә донъя әһәмиәтендәге уңыш. Тыуған илебеҙҙең экономик ҡеүәтен артабан күтәреүгә һәм бөтә донъяла тынослыҡты ныҡытыу эшенә яңы өлөш булып тора. Совет халҡы һуғыштан һуңғы ҙур өлгәшеүҙәр менән рухланған хәлдә яңы дәрт һәм энергия менән алға, коммунизмдең яңы еңеүҙәренә табан бара. Хәҙер ул Волгала, Днепрҙа, Донда һәм Аму-Дарьяла бөйөк төҙөлөштәрҙе ҡороуҙа, шулай уҡ тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинсе планын тормошҡа ашырыуҙа актив ҡатнаша.

Беҙҙең Башҡортостан хеҙмәтсәндәре лә, илебеҙҙең башҡа өлкәләре һәм республикалары хеҙмәтсәндәре кеүек үк, һуғыштан һуңғы биш йыллыҡта хужалыҡ һәм культура төҙөлөшөндә, шулай уҡ ауыл хужалығы өлкәһендә байтаҡ ҙур уңыштарға өлгәштеләр. Төҙөлөш эштәре күләме йылдан-йыл киңәйә бара.

Хужалығыбыҙҙың айырым тармаҡтарында йәшәп килгән етешһеҙлектәрҙе асыуҙа һәм уларҙы бөтөрөү өсөн көрәштә хеҙмәтсәндәрҙең хаттары һәм жалобалары ҙур роль уйнай. Шуға күрә совет, хужалыҡ һәм профсоюз ойошмаларының етәкселәре хеҙмәтсәндәр тарафынан булған һәр бер хатҡа, сигналға ҙур иғтибар менән ҡарарға һәм уның тиҙ тикшерелеп, дөрөҫ хәл ителеүен тәьмин итергә бурыслылар.

«Масса менән бәйләнеш, был бәйләнеште ныҡытыу, масса тауышына ҡолаҡ һалыуға әҙер тороу — большевистик етәкселектең көсө һәм еңелмәҫлеге бына шунда. Большевиктар халыҡтың киң массаһы менән бәйләнештәрен һаҡлаған ваҡытта, улар еңелмәҫлек буласаҡтар, тип нығыҙа итеп танырға мөмкин», ти иптәш Сталин.

Шулай ҙа урындарҙағы ҡайһы бер совет һәм хужалыҡ ойошмалары етәкселәре хеҙмәтсәндәр тарафынан бирелгән жалобалар, сигналдар киң масса менән бәйләнеш тотоуҙың мөһим формаһы икәнлеген һәм жалобаларға дөрөҫ ҡарау булдырған ваҡытта уларҙың етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүгә ҙур ярҙам күрһәткәнлеген онотала. Бына ошо арҡала ҡайһы бер учреждениеләрҙә жалобаларҙы, ғаризаларҙы ҡарау тәртибен тупаҫ боҙоу факттары урын алып килә.

Иглин районы Курчеевский поселка Советы исполкомы хеҙмәтсәндәрҙең жалобаларына бюрократтарса мөнәсәбәт итә. Мәҫәлән, 1951 йылдың февраль айында гражданин Л. Шатунов, йорт һалыу өсөн урын биреүҙе һорап, ошо поселка Советы исполкомының председателе иптәш Наливайкоға мөрәжәғәт иткән. Председатель был эште хәл итеүҙе поселка Советының ауыл хужалығы даими комиссияһына тапшырған. Иптәш Шатунов даими комиссияның председателенә был турала 10 тапҡыр мөрәжәғәт итеп тә үҙенең теләгенә өлгәшә алмай. Ә поселка Советы председателе иптәш Наливайко был ғаризаның яҙмышы менән ҡыҙыҡһынмай. Бында предприятиеләрҙә һәм учреждениеләрҙә хеҙмәтсәндәрҙең жалобаларын ҡарау эшенең торошо һуңғы ете ай эсендә поселка Советы ултырышында бер генә тапҡыр ҙа тикшерелмәгән.

Ҡалтасы районы Краснохолм ауыл Советы исполкомында (председателе иптәш Новиков) ингән жалобаларҙы һәм ғаризаларҙы учетҡа алыу һәм уларҙың үтәлешен билдәләп барыу булдырылмаған. Шунлыҡтан бында 1951 йыл эсендә ауыл Советына күпме һәм ниндәй жалобалар ингәнлеге билдәһеҙ. Был мәсьәлә алты ай буйына исполком ултырышында бер генә тапҡыр ҙа тикшерелмәгән.

Айырым учреждение һәм ойошмаларҙың етәкселәре, газетала баҫылған сигналдарға ғәмһеҙ ҡарап, бюрократтарса яуап ҡайтарыу менән генә ҡәнәғәтләнәләр. Кушнаренко районы «Күмәк» һәм Димитров исемендәге колхоздарҙа ойошторолған агротехник курстарҙа уҡыуҙарҙың йыш ҡына өҙөлөүе һәм колхоз етәкселәренең был эш менән ҡыҙыҡһынмауҙары тураһында «Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһында хат баҫылғайны. Ләкин был хат район һәм колхоз етәкселәрен һис тә борсоманы, күрәһең.

Ҡуйылған тәртип буйынса, учреждениеләрҙең етәкселәре хеҙмәтсәндәрҙең жалобаларын һәм тәҡдимдәрен тура-тура үҙҙәре тикшереп, уларҙың яҙмышын тиҙ ваҡыт эсендә хәл итергә бурыслылар. Хаттарҙың авторҙары предприятиеләрҙә, колхоздарҙа һәм учреждениеләрҙә булған етди етешһеҙлектәрҙе асалар һәм киң общественностең фекерен йәшәп килгән кәмселектәрҙе бөтөрөүгә йүнәлтәләр. Һәр бер хаттың артында йәнле кеше тора. Шунлыҡтан хеҙмәтсәндәр тарафынан булған бер генә хат та, бер генә сигнал да иғтибарһыҙ ҡалдырылмаҫҡа, тиҙ ваҡыт эсендә ҡаралып, дөрөҫ хәл ителергә тейеш.

Тәнҡит, тип өйрәтә иптәш Сталин, уға ҡарата дөрөҫ мөнәсәбәт иткән саҡта, ул беҙҙең кадрҙарыбыҙҙы алға сөрә һәм улар массаның һорауҙарына айырыуса һиҙгер, иғтибар менән ҡарай башлайҙар.

Бына шуға күрә лә беҙҙең көндәрҙә хеҙмәтсәндәрҙең хаттарына бюрократтарса мөнәсәбәт итеү факттары түҙеп торғоһоҙ хәл булып тора, һәм был эштә ғәйепле кешеләр тағы тәнҡитләнергә, яуапҡа тартылырға тейештәр.

Урындарҙағы совет, хужалыҡ һәм профсоюз ойошмаларының бурысы предприятие һәм учреждениеләргә ингән жалобаларға һәм матбуғатта баҫылған тәнҡит материалдарына большевистик һиҙгер ҡарау булдырып, хеҙмәтсәндәр тарафынан асылған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн ныҡлы көрәш ойоштороуҙан тора.

Урындарҙағы партия ойошмалары хеҙмәтсәндәр тарафынан яһалған жалобаларҙың, хаттарҙың һәм сигналдарҙың тейешле органдар тарафынан үҙ ваҡытында тикшерелеүен һәм асылған етешһеҙлектәрҙең тиҙ бөтөрөлөүен тәьмин итеүҙә конкрет ярҙам күрһәтергә тейештәр.

Иптәш И. В. Сталинға рапорт

Үҙәк матбуғатта СССР Министрҙар Советы Председателе иптәш И. В. Сталинға яңы еңеү рапорты иғлан ителгән.

Белоруссия ССР-ының колхозсылары, колхозсы ҡатынҡыҙҙары, МТС һәм совхоз работниктәре государствоға иген тапшырыуҙың планы (ҡара бойҙайҙан башҡа) срогынан алда үтәлеү тураһында иптәш Сталинға рапорт бирҙеләр. Бойҙай, 1950 йылдың ошо уҡ осоро менән сағыштырғанда, 40 процентҡа артыҡ тапшырылған.

Колхоздар МТС эштәре өсөн бирелгән счеттар буйынса государствоға иген тапшырыуҙы дауам итерәләр.

Шулай уҡ бесән тапшырыу планының үтәлеүе тураһында ла хәбәр ителә. Государствоға бесән, 1950 йылға ҡарағанда, 10.300 тонна артыҡ тапшырылған, күк һағыҙ орлоғо әҙерләү планы 169 процентҡа үтәлгән.

Промышленность һәм транспорт партия, хужалыҡ һәм профсоюз работниктәренең республика кәңәшмәһе

Башҡорт АССР-ы промышленность һәм транспорт предприятиеләрендә социалистик ярышҡа етәкселекте яҡшыртыу саралары тураһында

Ошо йылдың 17 сентябрендә БАССР Министрҙар Советы залында промышленность, транспорт һәм яңы төҙөлештәрҙәге партия, хужалыҡ һәм профсоюз работниктәренең республика кәңәшмәһе уҙғарылды. Кәңәшмә республикабыҙҙағы промышленность һәм транспорт предприятиеләрендә социалистик ярыш менән етәкселек итеүҙе яҡшыртыу тураһындағы мәсьәләне ҡараны. Был мәсьәлә буйынса доклад менән ВКП(б) Өлкә Комитеты секретаре иптәш В. Н. Должных сығыш яһаны. Докладтан һуң йәнле фекер алышыуҙар булды. Түбәндә кәңәшмә материалдары урынлаштырыла.

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә Комитеты секретаре иптәш В. Н. Должных докладынан

Докладының беренсе өлөшөндә һуғыштан һуңғы сталинсо биш йыллыҡ йылдарында бөйөк Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә халыҡ хужалығын үҫтереүҙә совет халҡы өлгәшкән күренеклә уңыштарҙы билдәләп, иптәш Должных, был уңыштар хеҙмәтсәндәрҙең юғары политик аңлылығының һәм ижади активлегенең, социалистик ярышты киң йәйелдереүҙең һөҙөмтәһе булып тора, тип билдәләне.

Партия үҙенең ойошмаларынан социалистик ярышҡа, промышленность һәм транспорт алдында торған бурыстарҙы хәл итеүгә йүнәлтелгән ижади инициативаны үҫтереүгә даими иғтибар биреүҙе талап итә. Социалистик ярышҡа партия етәкселеген ойоштороуҙа бына шунан сығып эш итергә кәрәк.

Докладсы Башҡортостан республикаһының күп кенә предприятиеләрендә социалистик ярышҡа етәкселектәге етешһеҙлектәр тураһында ентекләп һөйләне, социалистик ярышты ойоштороуҙа формализм һәм шау-шыу факттарын килтерҙе.

— Шундай күп ваҡиғалар бар: социалистик йөкләмәләр заданиеларҙы һан яғынан үтәү өсөн генә алыналар. Мәҫәлән, төҙәлеш һәм юл машиналары төҙөү заводында (директоры иптәш Стась, партбюро секретаре иптәш Потапов, завком председателе иптәш Бәһапов) ярышыусыларҙың индивидуаль йөкләмәләрендә эшләп сығарыу нормаларын арттырып үтәү тураһында ғына әйтелә, ә продукцияның сифатын күтәреү, материалдарҙы расходлауҙы ҡыҫҡартыу һәм башҡалар тураһында бер нәмә лә юҡ. Ә заводта сифат мәсьәләләре иң актуаль мәсьәлә булып тора. Завод түбән сифатлы продукция эшләп сығара һәм уларҙы коммунизм төҙөлештәренә ебәрә, был заводты ғына түгел, ә бөтә республиканы хурлыҡҡа ҡалдыра.

Партия һәм профсоюз ойошмаларының, хужалыҡ етәкселәренең социалистик ярышты ойоштороуға формаль мөнәсәбәт итеүҙәре һөҙөмтәһендә ҡайһы бер предприятиеларҙа тегә йәки был эш күрһәткесе буйынса өлгәшелгән кимәлгә ҡарағанда түбән булған йөкләмәләр ҡабул ителә.

Мәҫәлән, 1-се номерлы ГЭС-та цехтарҙың йөкләмәләрендә «диспетчер графигын һаҡларға», «эш урынын таҙа тоторға», «электр энергияһын экономияларға», тигән кеүек бер кемде бер нәмәгә мәжбүр итмәгән пункттар яҙылған. Өфө фанера комбинатында эшселәр, техник хәүефһеҙлекте боҙмасҡа, тип йөкләмә алалар. «Баштрой» тресы коллективының члендәре эшкә һуңлап сыҡмауға өлгәшергә, тип вәғәҙә бирәләр.

Күп кенә предприятиеларҙа социалистик ярыш договорҙары кабинеттан торып, киң массаларҙың ҡатнашлығынан башҡа төҙәлә. Йөкләмәләрҙең үтәлеше тикшерелмәй йәки ул форма өсөн генә эшләнә. Ярыш алдынғыларын хөрмәтләндереүҙе Почет таҡтаһына, Почет кенәгәһенә яҙыу кеүек һәм башҡа төрлө формаларҙы тейешле күләмдә файҙаланылмай, ә йыш ҡына уларға мөнәсәбәт шул тиклем яуапһыҙ, ул ярыштың принциптарын боҙоуға килтерә. Ярышта еңеүселәргә күсмә Ҡыҙыл Байраҡтар, ҡайһы бер етәксе работниктарҙың насар хәтерле булыуҙары һөҙөмтәһендә, һуңлап тапшырыла йәки бөтөнләй тапшырылмай.

Йөкләмәләр үтәлешенең массаға еткерелә барыуы социалистик ярышты киң йәйелдереүҙең мөһим шарты булып тора. Һәр бер эшсе үҙ хеҙмәтенең һөҙөмтәләрен белгән, бөтә коллективтең йөкләмәләре нисек үтәлеүен күреп торған урында ярыш ҙур һөҙөмтәләр бирә. Йөкләмәләр үтәлешенең аңлатыла барыуы алдынғыларҙан өлгә алырға тырышыуҙы тыуҙыра, тапшырылған эш өсөн яуаплылыҡ тойғоһон көсәйтә.

Ләкин Башҡортостандың күп предприятиеларында партия һәм профсоюз ойошмалары ярыш йөкләмәләренең үтәлешен массаға аңлата барыуға тейешле әһәмиәт бирмәйҙәр. Мәҫәлән, Черниковск фанера комбинатында ошо йылдың 8 айы буйына ярышҡа ни бары 3 тапҡыр йомғаҡ яһалған, шул ваҡытта һәр ваҡыт— бер айға һәм унан да күберәккә һуңлап үткәрелгән. Предприятиеның күсмә Ҡыҙыл Байрағы бер кемгә лә тапшырылмай. Беҙҙең республикабыҙҙың күп кенә предприятиеларында социалистик ярышты ойоштороуҙа серьез етешһеҙлек шунан тора: алдынғыларҙың артта ҡалыусыларға ярҙамы насар ойошторолған, уларҙың тәжрибәһе бөтә эшселәрҙең хосусиһенә итерелмәй.

Ошо көнгә тиклем республикала күп кенә предприятиеларҙың производство пландарын үтәмәүҙәре социалистик ярышты ойоштороуҙағы серьез етешһеҙлектәр тураһында һөйләй. Тап бына был предприятиеларға, артта ҡалыуҙы иң ҡыҫҡа срокта бөтөрөү өсөн, социалистик ярышты ойоштороуға айырыуса серьез һәм энергиялы тотонорға кәрәк.

— Ярышҡа етәкселек итеү, — тине докладсы, — уның һөҙөмтәләрен массаға киң еткерә барыу, йөкләмәләрҙең үтәлешен даими тикшереү уларҙың ярышта ҡатнашыусы һәр бер эшсе тарафынан үтәлеүе өсөн шарттар тыуҙырыу, тигән һүҙ.

Ярышҡа етәкселек итеү — стахановсы эш методтарын торған һайын эшселәрҙең күберәк ҡулланыуына өлгәшеү, цехтың, предприятиеның техник-экономик күрһәткестәре һәр ваҡыт яҡшыра барһын өсөн көрәшеү, тигән һүҙ.

Социалистик ярышҡа партияның дөрөҫ етәкселеге хеҙмәтсәндәрҙең ижади инициативаһын һәм активлеген киң йәйелдереүҙе тәьмин итергә тейеш, ә был хеҙмәтсәндәрҙең социалистик аңлылығының кимәленә тура-тура бәйләнгән. Социалистик аңлылыҡ большевиктар партияһының идея йоғонтоһонда, социалистик төҙөлеш практикаһында, хеҙмәттә, беҙҙең Бөйөк Ватаныбыҙҙың сәскә атыуы өсөн көрәштә барлыҡҡа килә.

Шуға күрә партия ойошмаларының системалы, маҡсатҡа йүнәлешле массовый-политик эш алып барыуҙары — социалистик ярышты үҫтереүҙең, уның уңыштарының ныҡлы һәм һүҙһыҙ булыуының мөһим шарты ул.

Был эш хеҙмәтсәндәрҙең активлеген производство пландарын үтәүгә һәм арттырып үтәүгә, предприятие эшенең сифат күрһәткестәрен яҡшыртыуға, промышленностең бөтә эске резервтарын табыуға һәм файҙаланыуға мобилизациялауға һәм йүнәлтергә тейеш. Билдәле, массовый-политик эш ойоштороу эше менән ярышты алып барылырға тейеш. Партия ойошмалары, администрация һәм профсоюз ойошмалары менән берлектә, социалистик йөкләмәләрҙе үтәүгә йүнәлтелгән ойоштороу-техник сараларҙы эшләргә, уларҙың үтәлеүе өсөн көрәшергә тейештәр.

Республика партия ойошмаларының күбеһе, тип күрһәтә иптәш Должных, социалистик ярышты йәйелдереп, һәр бер яңылыҡты яҡлап, промышленность һәм транспорт предприятиеларының ритмле эшләүенә, продукция эшләп сығарыуҙы өҙлөкһөҙ арттырыуға, техник-экономик күрһәткестәрҙе яҡшыртыуға өлгәшәләр. Башҡортостан промышленносе продукция эшләп сығарыуҙың 8 айлыҡ планын уңышлы үтәне. Башҡортостан промышленносенең төп тармағы — нефть промышленносе үҙә бареҙән күтәрелеп менән эшләй. Ҡара металлургия, машиналар төҙөү, электр промышленносе предприятиелары ла яҡшы эшләйҙәр.

Өфө тимер юлының күрһәткестәре лә үткән йылға ҡарағанда байтаҡ яҡшырҙы. Ләкин тимер юлсылар социалистик йөкләмәләрҙең мөһим пункттарын үтәмәнеләр. Һуңғы ваҡытта юл эшенең сифат күрһәткестәре ҡырҡа насарайҙы. Партия, профсоюз ойошмалары коллективҡа эштең һәм социалистик ярыштың яңы шарттары айҡанлы уның бурыстарын үҙ ваҡытында аңлатманылар, тимер юлсыларҙы ярыштың яңы шарттарын үтәүгә мобилизацияламанылар.

БАССР Министрҙар Советына буйһоноуҙа булған промышленность министерстволары һәм управлениеларының бөтә предприятиелары ла, үҙған йылға ҡарағанда, байтаҡ яҡшы эшләйҙәр. Был системаларҙың бөтәһе лә продукция етештереү планын арттырып үтәйҙәр.

— Ләкин производство пландарын үтәү арттырып үтәү менән генә тыйыҫланыу һис тә дөрөҫ булмаҫ ине, — тип дауам итте докладсы. — Хеҙмәтсәндәрҙең инициативаһын һәм энергияһын арымай-талмайынса әле файҙаланмаған резервтарҙы мобилизациялауға, яңынан-яңы юғары күрһәткестәргә өлгәшеүгә мобилизацияларға кәрәк.

Социалистик ярыш — миллиондарҙың йәнле, ижади эше ул, халыҡ инициативаһының бөтмәҫ-төкәнмәҫ шишмәһе ул. Партия ойошмалары был инициативаны бөтә яҡтан яҡларға, ярыш практикаһында барлыҡҡа килгән бөтә яңы прогрессив нәмәләрҙе йылдам һәм тиҙ таратырға тейештәр.

Билдәле булыуынса, беҙҙең промышленность һәм транспортыбыҙ һуңғы йылдарҙа яңы техникаға байыны, эшселәрҙең һәм специалистарҙың юғары квалификациялы кадрҙары менән тулыланды һәм был стахановсылар хәрәкәтенең яңы баҫҡысҡа күтәрелеүенә шарт булды.

Хәҙер илебеҙҙә айырым эшселәр генә түгел, бәлки тотош коллективтар стахановса эшләйҙәр. Стахановсы тәжрибә фәнни яҡтан дөйөмләштерелә һәм планлы рәүештә башҡаларға күсерелә. Фән һәм производство работниктарының ижади дуҫлығы уңышлы үҫә. Социалистик ярыштың был яңы формаларында, яңы йөкмәткеһендә һуңғы йылдарҙа промышленноста булып үткән сифат үҙгәрештәре үҙҙәренең көүҙәләнешен таптылар.

Докладсы Башҡортостан предприятиеларында социалистик ярыштың был яңы формаларының массовый үҫеүен һәм партия, профсоюз ойошмаларының, хужалыҡ етәкселәренең промышленность һәм транспорт эшенең сифат күрһәткестәренә иғтибарҙы көсәйтеүҙәренең конкрет миҫалдарын һәм цифрҙарын килтерҙе.

Иптәш Должных кәңәшмәлә ҡатнашыусыларҙың иғтибарын «Буревестник» фабрикаһы стахановсылары башланғысының ҙур әһәмиәткә эйә булыуына йүнәлтә, улар һәр бер производство операцияһын арзанайтыу өсөн ярыш башланылар. Хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү, технологияны камиллаштыреү, эшселәрҙең экономик белемдәрен күтәреү, был ярыштың хәл иткес шарты булырға тейеш.

Операцияның үҙенә төшөү хаҡын арзанайтыуға өлгәшеү өсөн, эшселәр был продукцияның үҙенә төшөү хаҡының нимәнән барлыҡҡа килеүен белергә тейештәр. Предприятиеларҙа мастерҙар, бригадирҙар һәм эшселәр өсөн продукцияның үҙенә төшөү хаҡын өйрәнеү буйынса ҡыҫҡа сроклы курстар-мәктәптәр ойошторорға кәрәк. Был эшкә иҫәп-хисап работниктары тотонорға бурыслылар. Улар, отчеттың күләмен һәм иҫәп-хисап работниктарының һанын арттырмайынса, иҫәпкә алыуҙың оператив һәм ябай методтарын эшләргә тейештәр.

«Ишембайнефть» тресының өсөнсө промыселыһы инженеры А. М. Байковтың башланғысы ҙур иғтибарға лайыҡлы. Ул эшселәрҙең киң массаһын һәм инженер-техник работниктарҙы эске резервтарҙы мобилизациялауға ылыҡтырыуҙың бик уңышлы ойоштороу формаһын тәҡдим итте. Байков иптәштең тәҡдиме буйынса промыселда эске резервтарҙы мобилизациялау советы ойошторолдо. Уның эшендә күп һанлы нефтселәр ҡатнаша. Был башланғысты республиканың бөтә предприятиеларына күсерергә кәрәк.

Ярышыусыларҙың техниканы һәм бөтә төп етештереү средстволарын тулыраҡ файҙаланыуға, етештереү процестарын интенсификациялауға, эштең тиҙләтелгән режимдарын үҙләштереүгә, оборудованиеларҙы социалистик һаҡлыҡҡа алыуға массовый ылтылыуҙары, ремонт-ара осорҙо арттырыу өсөн көрәшеүҙәре ағымдағы йылда социалистик ярыштың үҙенсәлектәренән береһе булып тора. Докладсы был хәлдә республиканың нефтселәре һәм башҡа төҙәүселәре практикаһынан алынған күп һанлы факттар һәм цифрҙар менән күрһәтә. Ул техниканы яҡшыраҡ файҙаланыу өсөн ярышҡа етәкселек итеүҙә формализмға юл ҡуйған ҡайһы бер партия ойошмаларын тәнҡитләй. Мәҫәлән, Өфө өҫкә эшкәртеү заводында оборудованиеларҙы социалистик һаҡлыҡҡа биреү ҡағыҙҙа ғына үткәрелгән, телефон аппараттары заводында оборудованиеларҙың ни бары 22 проценты социалистик һаҡлыҡҡа тапшырылған. Урман промышленносында оборудованиеларҙы социалистик һаҡлыҡҡа биреү буйынса бер нәмә лә тиерлек эшләнмәй, ә тап бына унда оборудованиены социалистик һаҡлыҡҡа биреүҙең әһәмиәте айырыуса ҙур.

Партия ойошмаларының социалистик ярышҡа етәкселек итеүендә техниканы яҡшыраҡ файҙаланыу мәсьәләләре беренсе планда торорға тейеш. Партия ойошмалары рационализаторҙарҙың һәм уйлап табыусыларҙың ҡиммәтле тәҡдимдәрен бөтә яҡтан яҡларға һәм йылдам рәүештә ғәмәлгә ашырырға, бөтә эшселәрҙе техниканың һәм хеҙмәт культураһының яңы юғарылығына өлгәшеүгә күтәрергә бурыслылар. Шул уҡ ваҡытта техникалары һәр төрлө бер урында ҡатып ҡалған кешеләргә һәм консерваторҙарға ҡаршы килешмәүсән көрәш алып барырға, тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитте тағы ла киңерәк йәйелдерергә, эштәге етешһеҙлектәрҙе асырға һәм ҡыйыу бөтөрөргә кәрәк.

Партия ойошмалары, социалистик ярышҡа етәкселектең кимәлен күтәреү өсөн, профсоюздарға иғтибарҙы һәм ярҙамды көсәйтергә тейештәр.

ВЦСПС-тың күптән түгел булып үткән VI пленумы социалистик ярышҡа етәкселек итеү буйынса профсоюздарҙың конкрет бурыстарын билдәләне һәм, социалистик ярыштың һуңғы йылдарҙа халыҡ хужалығында булып үткән үҙгәрештәрҙе иҫәпкә алып, эшләнгән яңы шарттарын хеҙмәтсәндәргә киң аңлатыуҙы талап итте.

Ләкин күп профсоюз ойошмаларында был яңы шарттар эшселәргә еткерелмәгән әле. Ҡайһы бер урында улар завком председателдәренең йәки предприятие директорҙарының өҫтәлендә буталып ята.

Бөтә Союз социалистик ярышының яңы шарттары социалистик ярышта етәкселек итеү буйынса профсоюздарҙың бөтә ойоштороу эштәренең нигеҙе булып торорға тейеш.

Профсоюздарҙың эшселәрҙе һәм хеҙмәткәрҙәрҙе был шарттар менән таныштырыу ғына түгел, бәлки һәр бер эшсегә һәм хеҙмәткәргә предприятие алдына ҡуйылған яңы бурыстарға яуап биреүсе социалистик йөкләмәләр алыуға ярҙам итеүҙәре бик мөһим.

Бөтә күрһәткестәр буйынса — сифат һәм һан буйынса йөкләмәләрҙең үтәлешен оператив иҫәпкә алыуға һәм уны массаға еткерә барыуға өлгәшеү ҙә шулай уҡ мөһим әһәмиәткә эйә.

Предприятиеларҙа партия эшенең бөтә средстволары һәм методтары, профсоюз ойошмаларының бөтә иғтибары, предприятиеларҙың бөтә хужалыҡ һәм техник аппараты предприятиеның һәм ярышта ҡатнашыусы һәр бер эшсенең социалистик йөкләмәне үтәүенә өлгәшеүгә йүнәлтелергә тейеш.

Профсоюздарҙың бурысы — производство кәңәшмәләрен һәм эшселәр йыйылыштарының эштәрен йәнләндереүҙән, уларға алдынғылар кимәленә күтәрелеүгә ҡамасаулаусы етешһеҙлектәрҙе тәнҡитләүҙе киң йәйелдереүҙән тора.

Производство кәңәшмәләре продукцияның хаҡын арзанайтыу, күп көс һалыуҙы талап иткән эштәрҙе механизациялаштырыу, производствола юғалтыуҙарға ҡаршы көрәш мәсьәләләре менән конкрет шөғөлләнергә тейештәр.

Хеҙмәтте һәм производствоны ойоштороуҙағы етешһеҙлектәрҙе тәнҡитләү, эшселәрҙең, инженер-техник работниктарҙың ҡиммәтле тәҡдимдәрен үтәү —ярышта ҡатнашыусы бөтә эшселәр үҙҙәренең социалистик йөкләмәләрен намыҫ менән үтәһендәр өсөн шарттар тыуҙырыуға ярҙам итә икәнлекте хәтерҙә тоторға кәрәк.

Ярышҡа етәкселек иткәндә ярышыусыларҙың производство квалификацияһын күтәреүгә бик ныҡ иғтибар бирергә кәрәк.

Беҙҙә партия һәм хужалыҡ ойошмаларының был йүнәлештә ыңғай эш тәжрибәләре лә бар. Мәҫәлән, Ишембай ТЭС-ы коллективы «Предприятие работниктәренең тотош техник грамоталылығы өсөн» хәрәкәттең инициаторы булып сығыш яһаны. Бында коллективтең бөтә члендәре лә техник уҡыуға ылыҡтырылған, шуның һөҙөмтәһендә эшселәрҙе бригадирҙар һәм етәксе цех работниктәре вазифаларына үрләтеү өсөн резерв булдырылған.

Етерлек тәжрибәһе булмаған һәм шуға күрә ҡайһы ваҡыт техник нормаларҙы үтәп еткермәгән йәш эшселәрҙе уҡытыу тураһында айырыуса хәстәрлек күрергә кәрәк. Производствола уҡытыуҙың төрлө формаларын ойоштороу юлы менән йәш эшселәргә техник нормаларҙы тиҙерәк үҙләштереүгә һәм беҙҙең предприятиеларебеҙҙә булған күп һанлы яңы, алдынғы техникаға эйә булыуға ярҙам итергә кәрәк.

Социалистик ярышта сифат күрһәткестәрен яҡшыртыу төп бурыс булғанлыҡтан, партия ойошмалары хужалыҡ иҫәбе мәсьәләләре менән серьез шөғөлләнергә, партия-хужалыҡ һәм профсоюз кадрҙарының уҡыуҙарын юлға һалырға һәм киң экономик пропаганданы ойошторорға бурыслылар. Экономик уҡыуҙың һәм экономик пропаганданы ойоштороуҙың ҡайһы бер ыңғай тәжрибәләре Черниковск, Ишембай һәм Октябрьский ҡалаларының ҡайһы бер предприятиеларында бар. Партияның ҡала комитеттары был тәжрибәне активыраҡ таратырға тейештәр.

Социалистик ярышҡа партия ойошмаларының дөрөҫ етәкселек иткәндә уны киң йәйелдереү республикабыҙ промышленносына һәм транспортына 1951 йылды юғары күрһәткестәр менән тамамларға һәм производство планын срогынан алда — иптәш Сталиндең тыуған көненә үтәүгә ярҙам итәсәк.

Был ярыш барышында беҙҙә һаман да әле булған артта ҡалыусы предприятиеларҙы, ә предприятиелар эсендә — артта ҡалыусы цехтарҙы алдынғылар кимәленә күтәрергә бурыслыбыҙ. Социалистик ярыштың принцибе, дөйөм күтәрелешкә өлгәшеү өсөн, тап бына алдынғыларҙың артта ҡалыусыларға ижади ярҙам күрһәтеүҙәренән тора ла.

Ярыш менән шөғөлләнгәндә партия ойошмалары хеҙмәтсәндәрҙең көн-күрешен яҡшыртыу тураһында даими хәстәрлек күрергә, торлаҡ төҙөлеше программаһының үтәлешен, магазиндарҙың, столовыйҙарҙың һәм көн-күреш ярҙам хеҙмәтләндереүсе башҡа предприятиеларҙың эшен күҙәтеп торорға тейештәр.

Хәҙер Башҡортостан предприятиеларында, бөтә илдәге кеүек үк, Октябрь алды социалистик ярышы йәйелдерелә. Партия, профсоюз һәм хужалыҡ ойошмаларының бурысы — был ярышта массаның ижади инициативаһын артабан үҫтереүҙән тора.

Промышленность предприятиеларының, төҙөлештәрҙең һәм транспорттың партия, профсоюз һәм хужалыҡ ойошмалары социалистик ярышҡа етәкселекте бик ныҡ яҡшыртырға бурыслылар. Ярышҡа етәкселек итеү буйынса бөтә ойоштороу эше большевиктар партияһы һәм Совет хөкүмәте тарафынан алға ҡуйылған хужалыҡ-политик бурыстар кимәленә күтәрелергә тейеш.

Ленин—Сталин партияһының ҙур эше һөҙөмтәһендә барлыҡҡа килгән һәм нығынған социалистик ярыш халыҡ хужалығының бөтә тармаҡтарының яңы күтәрелешенең һәм хеҙмәтсәндәрҙең материаль иркен көн-күрешенең артабан яҡшырыуының ҡеүәтле средствоһы булып тора. Социалистик ярышты массовый йәйелдереү беҙҙең илебеҙҙә коммунизм төҙөү пландарын уңышлы үтәүҙең, бөйөк Сталин тарафынан күрһәтелгән юл буйынса алға уңышлы хәрәкәт итеүҙең хәл иткес шарты булып тора.

Иптәш В. Н. Должных докладЫ буйынса фекер алышыуҙар

Доклад буйынса йәнле фекер алышыуҙар йәйелдерелде. ВКП(б)-ның Ишембай ҡала комитеты секретаре иптәш Якимов һүҙ алды.

— Ишембай ҡалаһы хеҙмәтсәндәре,— тине ул, — Тыуған ил хөрмәтенә фиҙакәр хеҙмәт итәләр. Ҡала промышленносы һәм транспортының предприятиелары 8 айлыҡ планды 110 процентҡа үтәнеләр. Нефтселәр иптәш Сталинға яҙған хатта үҙҙәре алған йөкләмәләрен намыҫ менән үтәйҙәр.

— Был уңыштарға социалистик ярышты киң йәйелдереү ҙур йоғонто яһаны. Был мөһим эшкә партияның төп ойошмалары һәм ҡала комитеты, профсоюз ойошмалары ҙур иғтибар бирә башланылар. Иптәш Сталинға яҙған хатта алынған йөкләмәләрҙе үтәү өсөн барған көрәш мәсьәләләре бөтә нефтселәрҙең иғтибар үҙәгендә. Улар әленән-әле активтарҙа, партия һәм профсоюз йыйылыштарында, ВКП(б) ҡала комитетының бюроһында тикшерелделәр.

Артабан иптәш Якимов производствоға хеҙмәттең алдынғы методтарын индереү, инженер Ф. Ковалевтың ҡиммәтле тәҡдимен таратыу буйынса үҙгәрылған эштәр тураһында һөйләне. Нефть промышленносы предприятиелары өсөн өсөнсө номерле промыселдың өлкән инженеры Байков инициативаһы ҙур әһәмиәткә эйә. Был инициатива нефтселәргә күп кенә резервтарҙы асырға һәм файҙаланырға мөмкинлек бирәсәк.

Хәҙер нефтселәр үҙҙәренең йөкләмәләрен, яңынан ҡарап, күтәренкерәк итеп алдылар һәм йыллыҡ планды бораулау буйынса 7 ноябргә, ә нефть сығарыу буйынса 5 декабргә үтәргә ҡарар иттеләр.

Иптәш Якимов промышленность һәм транспорт эшенең барышы әле предприятиеларҙа бик күп резервтарҙың файҙаланылмауын күрһәткәнлеген әйтте. Социалистик ярышта етәкселек итеүҙә формализм элементтары бөтөрөлмәгән. Мәҫәлән, Башҡортостан һәм Азербайжан нефтселәре араһындағы ярыш тик ҡағыҙҙа ғына ойошторолған. Нефтселәрҙең профсоюз өлкә комитеты, «Башнефть» берекмәһе етәкселәре был ярышты йәнләндереү өсөн бер төрлө лә сара күрмәйҙәр. Ишембай предприятиеларында Кувыкин, Байрак, Соркин, Осляченко кеүек етәксе иптәштәр йыш ҡына булалар. Ләкин улар бер ваҡытта ла социалистик ярыштың барышы менән ҡыҙыҡһынмайҙар. Нефтселәр эшенең тәжрибәһен дөйөмләштереү тураһында улар бер төрлө лә хәстәрлек күрмәйҙәр. Был турала ошо көнгә тиклем әйбәт кенә бер брошюра һәм плакат та юҡ. Республиканың күренекле кешеләре менән бәйләнеш булдырыуға бер төрлө лә иғтибар итмәй. Әгәр ҙә беҙҙә Куприянов, Балабанов, Беляшинов кеүек танылған мастерҙар булһалар. Ишембай нефтселәре күп кенә файҙалы эшкә өйрәнгән булырҙар ине. Башпрофсоветҡа үҙенең эшендә ҙур ойошҡанлыҡ күрһәтергә кәрәк.

«Башнефть» берекмәһе начальнигенең урынбаҫары иптәш Байрак кәңәшмәгә Башҡортостан нефтселәренең социалистик ярышта алған йөкләмәләрен үтәүҙәге һигеҙ айлыҡ эш йомғаҡтары тураһында һөйләне. Быйылғы йылдағы ярыштың характерле сифаты, тине ул, киң ҡатлам нефтселәрҙең предприятиеларҙа сифат һәм техник-экономик күрһәткестәрҙе күтәреү өсөн барған көрәш булып тора.

Иптәш Байрак Ишембайҙың йәш инженеры А. М. Байков иптәштең башланғысы ҙур әһәмиәткә эйә икәнлеген һыҙыҡ өҫтөнә алып әйтте. Был инженер предприятиеларҙа эске резервтарҙы мобилизациялау өсөн барған массовый хәрәкәтте ойоштороуҙың ысын формаһын тәҡдим итте.

Стәрлетамаҡ станоктар төҙөү заводының завком председателе иптәш Тонконогий үҙҙәренең предприятиеһенең нисек итеп өҙлөкһөҙ артта ҡалыусанлыҡтан алғы сафҡа сығыуы һәм айлыҡ заданиеларҙы арттырып үтәй башлауы тураһында һөйләне. Заводта социалистик ярыш киң йәйелдерелгән, бөтә цехтар, бригадалар, сменалар үҙ-ара ярышалар. План үтәү өсөн барған көрәштең йомғаҡтары профгруппаларҙа, бригадаларҙа, шулай уҡ эшселәрҙең дөйөм завод йыйылышында һәр ай һайын тикшереп барыла. Еңеүселәргә күсмә Ҡыҙыл Байраҡтар бирелә. Партия һәм профсоюз ойошмалары профессиялар буйынса ярыш ойоштороуға, отличниктар һаны үҫеүгә ҙур әһәмиәт бирә. Хәҙер беҙҙә отлично сифатлы продукция етештереүсе 110 кеше бар. Ә элек улар 8 генә ине. 73 станок тиҙләтелгән методта эшләүгә күсерелде. 103 скоростник юғары хеҙмәт етештереүсәнлегенә өлгәшеү өсөн көрәшә. Иптәш Тонконогий Ишембай үҙәк электр станцияһының эшен тәнҡитләй. Ул заводты электр энергияһы менән тәьмин итмәй. Беҙгә 10 көн буйы энергия бөтөнләй бирелмәйәсәк тинеләр. Беҙ нисек итеп үҙебеҙҙең социалистик йөкләмәләребеҙҙе үтәй алырбыҙ. Иптәш Тонконогий, үҙҙәренең сығышын йомғаҡлап, алдынғы стахановсыларҙың тәжрибәләрен дөйөмләштереү буйынса Башҡортостанда бер үҙәк булдырыу һәм профкабинет ойоштороу тәҡдимен индерҙе. Ул кинофикация работниктарын, экрандарға техник фильмдарҙы бөтөнләй сығармаған өсөн, ҡаты тәнҡитләне.

Белорет металлургтарының Чусовск металлургтары менән барған социалистик ярышындағы тәжрибәләре тураһында Белорет металлургия комбинатының директоры иптәш Овчаренко һөйләне.

Был ике заводтың коллективтары производство пландарын үтәүҙәре тураһында бер-береһенә телеграф аша информация биреп торалар. Һәр ай аҙағында айырыуса тулы итеп йомғаҡлау информацияһы бирелә. Быларҙың бөтәһе лә социалистик ярышҡа ысын төҫ бирә. Белорет һәм Чусовск заводтарының коллективтары, шулай итеп, ярыштың барышын һәр көн һайын күрә барылар. Домнасылар, сталеварҙар, һәм прокатсылар регуляр рәүештә Белореттан Чусовскиға, Чусовскиҙан Белоретҡа барып килеп йөрөйҙәр. Был йәнле бәйләнеш, тәжрибәләр менән алышыу һәм үҙ-ара дуҫтарса тәнҡит предприятие эшен өҙлөкһөҙ яҡшыртыуға ҙур ярҙам итә.

Иптәш Овчаренко артабан кәңәшмә кольбуляция һәм домна, мартен, прокат цехтарындағы операцияларҙың үҙенә төшөү хаҡын иҫәпләүҙе ойоштороуҙың ҡыҙыҡлы формалары тураһында һөйләне. Ул шулай уҡ күп кенә участкаларҙа профсоюз ойошмаларының социалистик ярыш менән өҫтән генә, эште белмәйенсә етәкселек итеүҙәрен әйтте. Почет таҡтаһы, Почет кенәгәһе кеүек ярыш алдынғыларын маҡтаусы күп кенә средстволарға бөтә урында ла тейешле иғтибар бирелмәй.

Төҙәлеш машиналары заводы директоры иптәш Стась «Красная Башкирия» газетаһында һәм иптәш Должныхтың докладында улар адресына булған тәнҡиттең дөрөҫ булыуын әйтте. Завод әле булһа артта ҡалыусанлыҡтан сыға алмай, түбән сифатлы продукция етештереүгә юл ҡуя. Беҙ Куйбышев ГЭС-ы төҙөүселәренең дәғүәләрен иҫәпкә алып һәм байтаҡ ҡына ойоштороу сараларын тормошҡа ашырабыҙ. Был саралар беҙҙең эшебеҙҙе яҡшыртыуға һәм эшләп сығарылған продукцияның сифатын күтәреүгә мөмкинлек бирерҙәр. Айырып алып әйткәндә, хәҙер заводта сукештарҙы модернизациялау, уларҙың һуғыу көсөн арттырыу үҙгәрыла. Бөтә цехтарҙың көүәтә йыллыҡ планды уңышлы үтәп мөмкинлек биреүсе кимәлгә еткерелә. Ярыштағы формализм бөтөрөлә. Бөтә эшселәрҙең дә социалистик йөкләмәләре бар, уларҙы систематик тикшереп тороу ойошторолдо.

«Туймазынефть» тресының управляющийы иптәш Галенский Октябрьский ҡалаһы нефтселәренең социалистик ярышта өлгәшкән уңыштарын хәбәр итте. Йыллыҡ йөкләмә иҫәбенә пландан тыш күп кенә тонна нефть сығарылды. Ләкин был нефтте, әгәр ҙә нефтселәр үҙҙәренең социалистик йөкләмәләрен арттырып үтәргә йүнәлтелгән иге ыштың лыштарында ҡаршылыҡтар яһамаһалар, улар күберәк таҫҡан булырҙар ине. Бер ай буйы инде Башҡортостан тимер юлы транспорт управлениеһе нефтте ҙур тауҙар менән оҙата, ошо нигеҙҙә промыселдар эшмәкәрлегенә зыян килә. Улар нефть сығарыуҙы ваҡытлыса туҡтатып торорға мәжбүр булалар. Иптәш Галенский нефть сығарыусылар, транспортсылар һәм эшкәртеүселәрҙең ярышын берҙәм ағым ойоштороу мәсьәләһен күтәрҙе. Был сара берҙән-бер маҡсатҡа — социалистик йөкләмәләрҙе арттырып үтәүгә йүнәлтелгән булырға тейеш.

(Аҙағы 3-сө биттә).

Промышленность һәм транспорт партия, хужалык һәм профсоюз работниктәренең республика кәңәшмәһе

Башкорт АССР-ы промышленность һәм транспорт предприятиеләрендә социалистик ярышка етәкселекте яҡшыртыу саралары тураһында

Иптәш В. Н. Должных доклады буйынса фекер алышыуҙар

(Аҙағы. Башы 2-се биттә).

Өфө магистралендә социалистик ярыш барышы тураһында Дорпрофсож председателе иптәш **Поляков** һөйләне. Был ярыш иптәш Сталинға яҙған хатта алынған йөкләмәләрен үтәү өсөн тимер юлсыларға ярҙам итә. Ярышҡа регуляр йомғаҡ яһала. Еңеүсе тип ярыштың бөтә шарттарын үтәүсе коллектив билдәләнә. Унда машинист-бишйөҙсөләрҙең сафы үҫте. Иң яҡшы машинист исемен Лысенков, Солдатов һәм башҡа бик күп иптәштәр алдылар. Иң яҡшы өлгәшеүҙәр һәм стахановсыларҙың тәжрибәләре ғәләм һәм газета аша популярлаштырыла. Үҙ эштәрендә мастерҙәре стахановсы мәктәптәрҙә үҙҙәренең уҡыштары менән уртаҡлашалар. Шулай, мәҫәлән, күптән түгел генә, вагон-поездар мастеры иптәш Поляков вагондары йөрөтөү эшендәге үҙенең тәжрибәләре тураһында һөйләне.

— Шулай ҙа, — тине иптәш Поляков, — хеҙмәттең алдынғы методтарын таратыу юлда ҡәнәғәтләнерлек үҙгәрыш юҡ. Мәскәү фабрикаһы «Буревестник»ға стахановсылары Ғәшләнғысын күп тимер юлсылар әле лә белмәйҙәр. Һәр операция буйынса эшкә иҫәп яһау уларҙа бөтөнләй түгел. Ярышҡа етәкселек итеүҙә бюрократизм бөтөрөлмәгән әле. Беҙҙең күп кенә предприятиеләребеҙҙә ярышсылар бик түбән йөкләмәләр алалар. Почет таҡталары һәм Почет кенәгәләре бөтә урындарҙа ла булдырылмаған. Черниковка станцияһында йөкләмәләрҙең үтәлешенә йомғаҡ яһалмай. Бында социалистик ярыш бик ябайлаштырылған. Тимер юлсылар «эшкә ваҡытында сығырға, начальствоның бойороуын үтәргә» тигән кеүек йөкләмәләр алалар.

Тимер юлсылар һуңғы ваҡытта эш тапшыр тәперҙәләр. Бында беҙҙең партия һәм профсоюз ойошмалары ғәйепле. Улар социалистик ярыш менән етәкселекте яҡшыртыу өсөн әле тейешле сараларҙы күрмәнеләр. Партия ойошмалары профсоюз ойошмалары менән берлектә эшләмәйҙәр. Политик бүлек начальнигы иптәш Ракитин бынан тейешле һығымта яһарға бурыслы.

Социалистик ярыш менән етәкселек итеүҙә Ишембай ҡалаһының партия һәм профсоюз ойошмалары ҙур һәм файҙалы тәжрибәләр туплаһылар. Был турала нефтселәр союзының ҡала комитеты председателе иптәш **Савина** һөйләне.

— Социалистик ярыштың йомғаҡтары беҙҙә һәр ай һайын профсоюз ойошмаларында шулай уҡ эшселәрҙең йыйылыштарында регуляр тикшерелә, бөтә коллективҡа еткерелә. Ярыш алдынғыларына күсмә Ҡыҙыл Байраҡтар бирелә.

Алдынғы тәжрибәләрҙе таратыуҙа «стахановсы кисе ҙарҙалар» ҙур йогонто яһауы һәм бик популяр форма булып торалар. Бындай стахановсы кисәләр һәр ай һайын бер-ике тапҡыр уҙғарылалар. Быйыл бындай 11 кисә уҙғарылды. Уларҙа иң яҡшы стахановсы нефть сығарыусылар, нефть эшкәртеүселәр, автотранспорт работниктәре һәм башҡалар сығыш яһайҙар. «Стахановсыларҙың кәңәшмәләре» техник-совет ойошторо һәм уҙарға. Был совет профсоюзның ҡала комитеты эргәһендә 17 кешенән ойошторолған.

Иптәш Савина нефтселәр союзының өлкә комитетын, уның етәксе работниктәре Валиев һәм Пестов иптәштәрҙе етәкселек итеүҙәре формализм өсөн ҡаты тәнҡиткә алды. Профсоюз өлкә комитеты һәм Башпрофсовет хатта Башҡортостандағы нефть трестарының коллективтары араһында тәжрибәләр менән алышыу эшен дә ойошторһай. Өлкәләр араһындағы ярышты ойоштороу тураһында һөйләп тә торғоһо юҡ.

«Ишимбайнефть» тресы управляющийы иптәш **Коваленко** Өфө нефть ғилми-тикшеренеү институты һәм «Башнефть» берекмәһе работниктарын тәнҡитләне. Улар ҡатмарлы операцияларҙа нефтселәргә хеҙмәттең алдынғы методтарын үҙләштереү буйынса аҙ ярҙам күрһәтәләр. Промыслаларҙа Ковалев методы буйынса эшләүгә быйыл, планлаштырылғанға ҡарағанда, байтаҡ аҙ кеше өйрәтелгән. Нефтселәр союзының өлкә комитеты социалистик ярыш менән ҡәнәғәтләнерлек етәкселек итмәй, производствоға ул тәрән инмәй.

Иптәш Коваленко етәксе кадрҙарҙың экономик уҡыуҙары тураһында мәсьәлә күтәрҙе. Бындай уҡыу кәрәк. Ләкин тейешле программа юҡ. Иптәш Байковтың ҡиммәтле инициативаһы тураһында, тине оратор, әйтеп үтергә кәрәк. Беҙ был башланғыста халыҡтың актив ҡатнашҡанлығын күрәбеҙ. Беҙгә «Башнефть» берекмәһе етәкселәренең яҡындан ярҙам итеүе мотлаҡ кәрәк.

Башпрофсовет һәм нефтселәр союзының өлкә комитетын тәнҡитләүгә ВКП(б)-ның Октябрьский ҡала комитеты секретары иптәш **Корольковтың** сығышында ла байтаҡ урын арналды. Ул профсоюз өлкә комитетенең, шулай уҡ «Башнефть» берекмәһе етәкселәренең Азербайжан һәм Волга буйы нефтселәре менән өлкә-ара ярышын ойоштороуға һалҡын ҡарауҙары һәм формаль етәкселек итеүҙәренә факттар килтерҙе.

— Күптән түгел беҙҙең управление артта ҡала ине, — тине Союзэкскавация тресының Стәрлетамаҡ төҙөлөш управлениеһы начальнигы иптәш **Постылянов** үҙенең сығышында, — унда ҡеүәтле совет техникаһы насар файҙаланыла ине. Күп кенә эшселәр үҙҙәренең нормаларын үтәй алмаһылар. Етәксе работниктар йыш алышынды. Трестың дирекцияһы һәм партия комитеты управлениене кадрҙар менән нығытты. Социалистик ярыш ойошторолдо. Производство кәңәшмәләрен, эшселәр йыйылыштарын регуляр үткәрә башланыҡ. Беҙ хужалыҡ иҫәбендә эшләүсе 20 бригада ойошторҙоҡ. Автомашиналарҙы, тракторҙарҙы, бульдозерҙарҙы, экскаваторҙарҙы файҙаланыуҙы ҡырҡа яҡшыртыуға өлгәштек. Коллектив йыллыҡ планды 15 сентябргә үтәне. 800 мең һумлыҡ экономия яһалды. Бөтә донъяла тыныслыҡты нығытыуға тырышып, беҙҙең механизаторҙар Октябрҙең 34 йыллығын яңы хеҙмәт уңыштары менән ҡаршыларға һүҙ бирҙеләр.

Нефтселәр союзының өлкә комитеты адресына тәнҡит менән «Башнефтезаводы» берекмәһенең начальнигы иптәш **Оздченко** ла сығыш яһаны.

— Бөтә совет кешеләре үҙ алдарына изге маҡсат ҡуйҙылар, — тип башланы үҙенең сығышын ВКП(б) Үҙәк Комитетенең «Башзападнефтеразведка» тресындағы парторгы иптәш **Гуськова**, — улар 1951 йылдың халыҡ хужалығы планын срогынан алда үтәү өсөн көрәшәләр. Ләкин һаң күрһәткестәренә өлгәшеү генә...

[illegible]

...рос-сыбыҡ заводындағы парторгы иптәш **Губанов** үҙенең сығышында республика кәңәшмәһендә ҡатнашыусыларға заводтың 1951 йылдың 8 айлыҡ планын арттырып үтәүе тураһында әйтте. Завод продукцияның үҙенә төшөү хаҡын байтаҡ кәметте, 207 тонна металға һәм 1000 киловатт-сәғәт электр энергияһына экономия яһаны. Ләкин, әгәр бөтә мөмкинлектәр ҙә тулыһынса файҙаланылһалар, уңыштар тағы ла яҡшыраҡ булыр ине.

[illegible]

...Слепян, ВКП(б)-ның Өфө ҡала комитеты секретары **Бабуркин** һәм башҡа иптәштәр сығып һөйләнеләр.

Кәңәшмә аҙағында ВКП(б) Өлкә Комитетының секретары иптәш **Ваһапов** ҙур телмәр менән сығыш яһаны.

Кәңәшмәлә ҡатнашыусылар ҙур күтәренкелек менән совет халҡының бөйөк юлбашсыһы, тыныслыҡ көрәшенең байраҡ йөрөтөүсеһе иптәш Сталинға ҡотлау хаты текстын ҡабул иттеләр.

Днепрҙағы бөйөк ҡоролма

С. АНДРИЯНОВ, Днепрострой начальнигы.

[illegible]

...маһы Украинаның көньяҡ һәм Ҡырымдың төньяҡ өлкәләренең ауыл хужалығы ихтыяждарын ҡәнәғәтләндереүгә китәсәк.

Каховка гидроузелын ҡороу бурысы тапшырылған днепростройсылар коллективы алдына ҡатмарлы гидротехник бурыстар ҡуйылған. Ҡыҫҡа срокта ҙур күләмдәге эште үҙләштерергә кәрәк. Ленин исемендәге Днепр гидроэлектростанцияһын төҙөү һәм аяҡҡа баҫтырыу тәжрибәһе менән байыған днепростройсылар Тыуған илдең мәҡтаулы заданиеһын үтәү өсөн фидаҡәр хеҙмәт итәләр.

Гидроузелдың төп объекттарын ҡороуҙа эштең киң ҡоласын тәьмин итергә тейеш булған ныҡлы материаль-техник база булдырыу ағымдағы йылда беҙҙең төп бурыс ине. Был бурыс уңышлы үтәлә. Күп һанлы ярҙамсы предприятиеләр, тимер юллар һәм шоссе юллары, торлаҡ йорттары һәм культура-көнкүреш биналары төҙөлә, электр ебәреү линиялары һалына. Эшселәрҙе һәм инженер-техник персоналды урынлаштырыу өсөн Днепрострой 1951 йылда дөйөм майҙаны 24 мең квадрат метрлы торлаҡ йорттарын эксплуатацияға индерергә тейеш. УССР архитектура Академияһы тарафынан тәҡдим ителгән бүлемле-ағым методын ҡулланып, төҙөүселәр ҙур ғына уңыштарға өлгәштеләр. Днепрҙың матур тәбиғәтле һул яҡ ярында яңы ҡала барлыҡҡа килә. Виноградниктәр араһында 150 самаһы бер-әр квартирлы йыйылмалы стандарт өйҙәр күтәрелде лә инде.

Яңы ҡалала күп этажлы торлаҡ йорттары, мәктәптәр, йәйге театр, балалар учреждениеләре өсөн биналар, музейлар, магазиндар төҙөү эше бара. Бер үк ваҡытта Каховкала, Бериславта һәм төҙөлөш районында урынлашҡан кешеләр йәшәүсе башҡа пункттарҙа ҙур төҙөлөш эштәре алып барыла.

Август айында Бериславта 100 койкалыҡ больница һәм Каховкала 800 уҡыусы өсөн урта мәктәп төҙөү тамамланды. Каховканың үҙәгендә күп этажлы 5 торлаҡ йортон төҙөү тамамланып килә.

Автомобиль юллары бөтә юнәлештәрҙә лә яңы ҡаланың һәм төҙөлөш майҙанының территорияһын үтеп сыҡтылар.

Буласаҡ плотинаның төҙөү районында ярҙамсы производство предприятиеләренең беренсе биналары барлыҡҡа килде: ...залашҡа төрлө оборудованиеләр, машиналар һәм материалдар оҙаралар. Төҙөлөштөң автотранспорт конторлаһының һәм кран-экскаватор цехының паркында совет заводтарында эшләнгән һәр төрлө йөҙәрләгән машиналар һәм агрегаттар бар.

Днепрҙағы сталинсе төҙөлөштә бөтә халыҡтың ҡатнашыуы — халыҡтарҙың ленинсе-сталинсе дуслығының, бөйөк рус халҡының туғандарса ярҙамының асыҡ күренеше ул.

Гидроузел төҙөүселәрҙең ҙур дуҫ ғаиләһендә Ҡазан татары, такелажник булып эшләүсе Абрикаримов, Смоленщинанан килгән, ташсыларҙың иң яҡшы бригадаһына етәкселек итеүсе Петр Ковалев, Украина колхозниҡаһы, хәҙерге данлыҡлы штукатурсы Феликса Гнатовская, тикшереү партияларында бораулау машиналарында эшләүсе, белорус Дмитрий Невидалов һәм СССР-ҙың башҡа халыҡтарының вәкилдәре хеҙмәт итәләр.

Коммунистәр үҙҙәренең шәхси өлгәләре менән коллективте хеҙмәт подвигтарына рухландыралар. Төҙөлөштә коммунист-новаторҙарҙың: плотник Иван Руденконың, электрик Иван Новиковтың, ташсы Петр Ковалевтың һәм юғары етештереүсәнлекле эштең башҡа мастерҙарының исемдәре яҡшы билдәле.

3 меңдән артыҡ эшсе норманы систематик рәүештә арттырып үтәй, 600 самаһы стахановсы заданиеләрҙе ике тапҡырҙан күберәккә арттырып үтәй.

Коммунизмдең ике бөйөк төҙөлешенең — Каховка ГЭС-ы, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдарының ике коллективы араһындағы социалистик ярыш массаның ижади эшмәкәрлегенең үҫеүенә, эске резервтарҙы мобилизациялауға булышлыҡ итә.

Днепростройсылар 1952 йылда яңы ҡаланы, ярҙамсы предприятиеләрҙе төҙөү буйынса иң мөһим эштәрҙе тамамларға һәм гидроузелдың төп ҡоролмаларын төҙөүгә башларға тейештәр.

Коммунистик төҙөлештең бөйөк еңеүҙәре менән рухланған днепростройсылар коллективы партия ойошмаһы етәкселегендә Каховка гидроэлектростанцияһын төҙөүҙе срогынан алда тамамлау һәм шуның менән Тыуған ил алдындағы үҙ бурысын үтәү, бөйөк Сталинға биргән һүҙҙә тороу өсөн фидаҡәр көрәшә.

Сталинсе заданиене намыҫ менән үтәрбеҙ

А. БОЧКИН,
Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡрым каналдары төҙөлөшөнөң начальнигы

Бөгөн илебеҙ «Днепр йылғаһында Каховка гидроэлектростанцияһын, Көньяҡ Украина каналын, Төньяҡ Ҡрым каналын төҙөү һәм Украинаның көньяҡ райондарын, Ҡрымдың төньяҡ райондары ерҙәрен һуғарыу тураһында» СССР Союзы Министрҙар Советы ҡарарының иғлан ителеүенә бер йыл тулыуҙы билдәләй.

Гигант энергия-ирригация ҡоролмаларын халыҡ бәхете өсөн, беҙҙең социалистик Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен артабан күтәреү өсөн төҙөлә. Улар Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡрым яландарындағы ҡылдовсылаған гектар ҡоролоҡло ерҙәрҙе һуғарасаҡтар һәм һыу менән тәьмин итәсәктәр. Был ҙур майҙандарҙа юғары урожайҙар үҫтереү, малдарҙың һанын арттырыу һәм уның продуктивлеген күтәреү өсөн кәрәкле шарттар тыуҙырыла. Көньяҡ яландарҙағы бөйөк төҙөлөш Украина һәм Ҡрым экономикаһының яңы күтәрелешен тәьмин итәсәк.

Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡрым каналдарын төҙөү юғары инженерлек оҫталығын талап итеүсе бик ҡатмарлы эш булып тора. Был турала шундай һандар һөйләй: каналды төҙөү процесе 50 меңдән күберәк төрлө ҡоролмалар төҙөүҙе талап итә, ер эштәренең күләме 800 миллион кубометр самаһы тәшкил итәсәк, айырым участкаларҙа ҡаҙыу тәрәнлеге 70 метрҙан артасаҡ.

Төҙөлөштөң беренсе йылының йомғаҡтары нинди?

Проектлаштырыу һәм төҙөлөш ойошмалары тарафынан каналдарҙың трассаһын билдәләү, гидротехник ҡоролмалар өсөн урын һайлау буйынса байтаҡ эш башҡарылды. Тикшеренеү эшенә һәм проектлаштырыуға СССР Фәндәр Академияһының 20 тикшеренеү ойошмаһы һәм институттары йәлеп ителгән. Бораулау отрядтәре 30 мең погон метр скважина бораулаһылар, был геологтарға төрлө ҡатламдар ятышының структураһын билдәләргә ярҙам итте, ә был үҙ нәүбәтендә проектлаштырыусыларға, каналдың тәрәнлеген билдәләргә, һыуҙы юғалтыуҙарға ҡаршы саралар төҙөргә мөмкинлек бирҙе.

«Укргипроводхлопок» проектлаштырыу ойошмаһы Верхне-Ингулец массиве буйынса 100 мең гектар майҙанды һуғарыуҙың проект заданиеһен төҙөүҙе үҙ ваҡытында тамамланы. Бында төҙөлөш эштәре ағымдағы йылда башланды. Верхне-Ингулец системаһын һуғарыу Снигиревка ауылы районында 63 метрға һыу күтәреүсе насос станцияһы ярҙамында башҡарыласаҡ. 70 мең гектар майҙанлы Нижне-Ингулец массивында һуғарыу системаһының проект заданиеһен эшләү тамамлана.

Проектлаштырыу ойошмалары Көньяҡ Украина каналы трассаһын — Запорожье ҡалаһынан алып Молочанск һыу һаҡлағысына тиклем — һайлау өҫтөндә эшләнеләр: канал трассаһы варианттарын уңышлы һайлап алыу, тупраҡты ҡаҙып алыу тәрәнлеген кәметергә һәм һуғарыу системаһының эксплуатация үҙенсәлектәрен яҡшыртырға мөмкинлек бирәсәк.

Молочная йылғаһында буласаҡ ғәйәт ҙур ер плотинаһының проект заданиеһе тамамланып килә. Был плотинаның оҙонлоғо 13 километр, бейеклеге — 40 метр тәшкил итәсәк. Плотинаны төҙөү районында ҡомдарҙың булыуы гидромеханизацияны киң ҡулланыуға мөмкинлек бирәсәк.

Каменский Под районында 20.000 гектар майҙанлы ҙур һуғарыу массиве проектлаштырылды. Был системаны төҙөү башланды ла инде.

Көньяҡ Украина каналы трассаһы буйынса ҙур майҙанда геологик тикшереү тамамланды. СССР һәм УССР фәндәр Академияһы ярҙамында Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡрымдың балакой йылғаларының геологик характеристикалары төҙөлдө. Украинаның, Грузияның ғалимдәре, фәнни-тикшеренеү институттарының сотрудниктәре урындағы төҙөлөш материалдарын өйрәнәләр, төҙөүселәргә ҡоролоҡло райондарҙың тәбиғәтен үҙгәртеп ҡороу проблемаһының бөтә комплексен хәл итеүгә ярҙамлашалар.

Каналдың бөтә трассаһы буйынса — Запорожьенан алып Джанкой һәм Сиигиревкаға тиклем әҙерлек эштәре йәйелдерелде. Айырым участкаларҙа ҡеүәтле экскаваторҙар, ҡапау ҡаҙығыстар, бульдозерҙар, автоматик крандар һәм башҡа машиналар хәрәкәт итәләр ҙа инде.

Төҙөүселәр йыллыҡ планды срогынан алда үтәү өсөн көрәшәләр. Каховка ГЭС-ын төҙөүселәр менән ярышҡа сығып, улар Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 34 йыллығына йыллыҡ программаны үтәргә, хеҙмәт етештереүсәнлеген планда ҡаралғандан 5 процентҡа күтәрергә, төҙөү һәм монтаж эштәренең үҙенә төшөү хаҡын түбәнәйтергә йөкләмә алдылар. Был йөкләмәләр намыҫ менән үтәлә. Капиталь төҙөлөш планы арттырып үтәлә. Үҙенә төшөү хаҡын түбәнәйтеү буйынса илап заданиеһен уҙып китте. «Укрводстрой» коллективына ВЦСПС-тың һәм ССР Союзы Мамыҡсылыҡ министерствоһының күсмә Ҡыҙыл Байрағы бирелде.

Төҙөлөш-монтаж эштәренең 9 айлыҡ планы 25 августа уҡ инде арттырып үтәлде. Август айының производство программаһы 174 процентҡа күберәккә үтәлде. Төҙөлөш эштәренең үҙенә төшөү хаҡын түбәнәйтеү һөҙөмтәһендә «Укрводстрой» предприятиеләре пландан тыш унар миллиәгән һум аҡса экономияланылар.

Үткән йылда автомобиль юллары һәм связь линиялары, таш һәм ҡом карьерҙәре, торлаҡ йорттары төҙөлдө. Сентябрь һәм октябрь айҙарында тағы ла 20 хужалыҡ объекты сафҡа индереләсәк һәм 16 мең самаһы квадрат метр дөйөм майҙанлы торлаҡ йорттары, 16 километр тимер юлы һәм автомобиль юлы эксплуатацияға тапшырыласаҡ.

Өлгәшелгән уңыштар коллективҡа яңы, юғары йөкләмәләр алырға мөмкинлек бирҙе. Тыныслыҡ вахтаһына баҫып, төҙөүселәр 21 сентябргә — СССР Министрҙар Советы ҡарарының бер йыллығы көнөнә төҙөлөш-монтаж эштәренең йыллыҡ планын үтәү генә түгел, бәлки йыл аҙағына тиклем йыллыҡ планын өҫтәп ике өлөшөн тәшкил итеүсе өҫтәмә эш башҡарырға йөкләмә алдылар.

Күп меңле коллективтең социалистик ярышының авангардында коммунистәр бара. Беренсе номерлы төҙөлөш-монтаж управлениеһендәге партияның тәүге ойошмаһының инициативаһы буйынса иптәш Васин етәкселек иткән участкала комплекслы ике бригада ойошторолдо. Был күп ҡатлы торлаҡ йортон төҙөүҙә хеҙмәт етештереүсәнлеген ике тапҡыр самаһы арттырырға мөмкинлек бирҙе. Мелитополь төҙөлөш-монтаж управлениеһенең шоферы коммунист Будрин үҙ автомашинаһының капиталь ремонтһыҙ 125 мең километр юл үтеүе өсөн ярыштың инициаторы булып сығыш яһаны. Уның инициативаһына 100-ҙән артыҡ шофер ҡушылды.

Мелитополь төҙөлөш-монтаж управлениеһенең коммунист иптәш Бугаевский етәкселек иткән беренсе участкаһы июль айында социалистик ярышта еңеп сыҡты. Был коллективҡа КП(б)У Запорожье Өлкә Комитетенең һәм өлкә исполкомының күсмә Ҡыҙыл Байрағы тапшырылды. Балта осталары бригадиры коммунист иптәш Курначев эшләп сығарыу нормаһын систематик рәүештә ике тапҡырға арттырып үтәй.

Запорожье төҙөлөш-монтаж управлениеһенең иң яҡшы ташсыларынан береһе иптәш Лашин ҙур уңышҡа өлгәште. Уның бригадаһы йыл ярымлыҡ норманы үтәне лә инде. Бульдозерист Чумаченко, скреперист Орлов, грейдерист Закарчаны, тракторист Кисель һәм башҡа бик күп стахановсыларҙың юғары күрһәткестәре бар.

Комсомолецтар хеҙмәттә социалистик мөнәсәбәт өлгәләрен күрһәтәләр. Запорожье төҙөлөш-монтаж управлениеһенең мотористкаһы — стахановка Екатерина Мороз производствонан айырылмайынса юғары квалификациялы кадрҙар әҙерләүҙең инициаторы булды. Ул 11 мотористе өйрәтте. Плотниктәрҙән Шпидко һәм Колодинлең комсомолец-йәштәр бригадалары, шулай уҡ Комаровскийҙың комплекслы бригадаһы көн һайын икешәр норма үтәйҙәр, төҙөлөштөң иң яҡшы 34 комсомолецы ЛКСМУ Үҙәк Комитетенең, комсомолдың Запорожье һәм Николаев өлкә комитеттәренең Почет грамоталары менән наградланды.

Бөтә был производство һәм политик уңыштарға өлгәшеүҙә ВКП(б) Үҙәк Комитетенең ҡарары буйынса төҙөлгән политик бүлектәр ғәйәт ҙур роль уйнаны. Политбүлектәр һәм партияның тәүге ойошмалары хеҙмәт һәм государство дисциплинаһын нығытыуҙа, социалистик ярыш ойоштороуҙа, производство пландарын үтәү һәм арттырып үтәү өсөн көрәштә хужалыҡ етәкселәренә ярҙам итәләр.

Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡрым каналдарын беҙҙең бөтә илебеҙ төҙөй. Бөйөк төҙөлөштәрҙең заказдары, ҡарарҙа рәүешендә, промышленность предприятиеләре тарафынан срогынан алда үтәлә. Ошо йылдың башынан алып беҙ 167 мең тоннанан күберәк төрлө йөк һәм оборудованиеләр алдыҡ, был 170 тимер юл эшелонының йәки 10 мең вагонды тәшкил итә.

Беҙгә Украинаның көньяҡ райондарының һәм Ҡрымдың төньяҡ райондарының тәбиғәтен үҙгәртеп ҡороу буйынса сталинсе планды ғәмәлгә ашырыуҙа үҙ хеҙмәттәре менән ҡатнашыуға ҡайнар теләк белдереүсе совет патриоттарынан 8 мең самаһы хат килде.

Украина — Ҡрым энергия-ирригация системаһын төҙөүселәрҙең коллективы, өлгәшелгән уңыштар менән тынысланмайынса, үҙенең көстәрен яңы, тағы ла ҡатмарлыраҡ бурыстарҙы хәл итеүгә мобилизациялай. Беҙ төҙөлөш эштәренең темпын һәм масштабтарын ҡырҡа күтәрергә, 1952 йылдағы төп эштәргә әҙерлекте киң йәйелдерергә тейешбеҙ.

Каменский Поҙта һәм Ингулец йылғаһында өс һуғарыу системаһын төҙөү эше киң йәйелдерелә. Улар беренсе булып Каменский Поҙта — 1953 йылдың аҙығында, Нижний һәм Верхний Ингулец массивтарында — 1954 йылдың аҙында эксплуатацияға инергә тейештәр.

Ленин—Сталиндең бөйөк эшенә фидаҡәр бирелгән күп меңле «Укрводстрой» коллективы партия һәм хөкүмәттең яуаплы заданиеһен намыҫ менән үтәү — Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡрым каналдарын төҙөү һәм шуның менән коммунизм төҙөлөшөнә ҡиммәтле вклад индереү өсөн көстәрен аямай.

Япония менән сепарат „ярашыу договорына" ҡул ҡуйыу айҡанлы Ҡытай Халыҡ Республикаһының сит ил эштәре министры Чжоу Энь-лайҙың белдереүе

ПЕКИН, 19 сентябрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһының тапшырыуына ҡарағанда, Япония менән сепарат ярашыу договорына Ҡушма Штаттарҙың һәм уларҙың сателлиттарының Сан-Францискола ҡул ҡуйыуҙары айҡанлы 18 сентябрҙә Ҡытай Халыҡ Республикаһының Үҙәк халыҡ хөкүмәтенең сит ил эштәре министры Чжоу Энь-лай түбәндәге белдереүҙе яһаған:

Бынан 20 йыл элек — 1931 йылдың 18 сентябрендә — Мукден инциденты булып үтте, бының менән Япония империализмы Ҡытайға ҡаршы үҙенең ҡоралды агрессияһын башланы. Шул көндән алып Ҡытай халҡы Японияға ҡаршы ҡоралды көрәш башланы. Унан һуң, 1937 йылдың 7 июлендә Япония империализмы бөтә Ҡытайҙы баҫып алыу маҡсатында Люкоуцяоза инцидент тыуҙырып, артабанғы агрессияһын яһаны. Шулай итеп, Японияға ҡаршы ҡоралды көрәш Японияға ҡаршы азатлыҡ һуғышына әйләнде. Ҡытай халҡы Япония империализмы тар-мар ителгәнгә һәм капитуляция яһағанға тиклем, 8 йыл буйына был һуғышта көрәште. Ҡытай халҡының оҙаҡ дауам иткән бөйөк һуғышы ашаһында, Япония империализмы тар-мар ителгәс, Ҡытай халҡы ни ҙур ҡорбандар килтереүенә ҡарамаҫтан, Японияға ҡаршы һуғышта еңеүгә өлгәшеүҙә хәл итеүсе факторҙарҙың береһе булды. Шуға күрә Ҡытай халҡы Японияның тыныслыҡ сөйөүсе демократик ил булыуын теләй. 1951 йылдың 4 сентябрендә Сан-Францискола конференция саҡырылып, Ҡытай Халыҡ Республикаһы ҡатнаштырылмаҫтан, ... 8 сентябрҙә Япония менән сепарат ярашыу договорына ҡул ҡуйҙы. Был айҡанлы бөтә Ҡытай халҡы үҙенең нәфрәтен һәм протестын белдерә. Ҡытай Халыҡ Республикаһының хөкүмәте, Япония менән ярашыу договорының Америка-Англия проектына һәм Сан-Францискола конференцияға ҡарата 1951 йылдың 15 августында минең тарафтан яһалған белдереүҙә әйтелгән позицияларға таянып, түбәндәгеләрҙе белдереүҙе үҙенең бурысы тип һанай:

1. Ҡушма Штаттар хөкүмәтенең Ҡытай Халыҡ Республикаһын ҡатнаштырмайынса башҡарған Сан-Францискола конференцияла Япония менән төҙөлгән сепарат ярашыу договоры бөтә яҡлы ярашыу договоры булып тормай, ул Япония менән ... Ҡушма Штаттар хөкүмәте Японияның Иосида хө-
күмәте менән империалистик Америка-Япония ике яҡлы пактын төҙөнө, ул Японияны ҡабаттан ҡоралландырыу һәм уны тулыһынса Американың хәрби базаһына әйләндереү өсөн юл таҙартыу маҡсатын тота. Был, Ҡушма Штаттар хөкүмәтенең Азияла һәм Алыҫ Көнсығышта тағы ла ҙурыраҡ масштабтарҙа яңы агрессив һуғышҡа әҙерләнеүен шикһеҙ иҫбатлау булып тора. Ҡытай Халыҡ Республикаһының Үҙәк халыҡ хөкүмәте, Сан-Францискола ҡул ҡуйылған Япония менән ярашыу договоры һәм Ҡушма Штаттар хөкүмәтенең баҫымы аҫтында төҙөлгән империалистик Америка-Япония ике яҡлы пакты Ҡытай Халыҡ Республикаһының һәм Азияның башҡа күп кенә илдәренең именлеге өсөн серьёз ҡурҡыныс булып тора, тип иҫәпләй. Ҡытай халҡы, һис шикһеҙ, Ҡушма Штаттар хөкүмәтенең Сан-Францискола ҡул ҡуйылған Япония менән ярашыу договорын һәм империалистик Америка-Япония ике яҡлы пакты тип аталған нәмәне яңы агрессив һуғышҡа әҙерләнеүҙе көсәйтеү өсөн файҙалана торған мәкерле планға ҡаршы аҙағына тиклем бөтә тырышлыҡ менән көрәшәсәк.

2. Сан-Францискола конференция һәм Япония менән был конференцияла ҡул ҡуйылған сепарат ярашыу договоры Ҡытай, Советтар Союзы халыҡтарының, Азия һәм бөтә донъя халыҡтарының ҡараштарын сағылдырмау ғына түгел, бәлки ғөмүмән был ҡараштарға туранан-тура ҡаршы киләләр, сөнки Америка хөкүмәте Ҡытай Халыҡ Республикаһын конференцияға саҡырыу тураһында Советтар Союзы, Польша һәм Чехословакияның Сан-Францискола конференцияла делегаттарының тәҡдимдәрен диктаторҙарса һәм ҡырҡа кире ҡаҡты һәм шулай уҡ Япония менән ярашыу договорына ҡул ҡуйыуға ҡарата халыҡ-ара килешеүҙәр рухында Советтар Союзы тарафынан яһалған бик мөһим төрлө тәҡдимдәрҙе лә кире ҡаҡты; сөнки Америка хөкүмәте Азия илдәренең ихтыярына һәм ышанысына иғтибар бирмәне һәм Индия менән Бирманың тәҡдимдәрен кире ҡаҡты.

Япония менән Сан-Францискола ҡул ҡуйылған һәм Америка хөкүмәте тарафынан яһалған ярашыу договоры һәм империалистик Америка-Япония ике яҡлы пакты Азияға һәм бөтә донъяға бер ваҡытта ла тыныслыҡ килтерә алмаясаҡтар. Улар тик Азиялағы һәм бөтә донъялағы хәҙерге киҫкенлекте көсәйтә генә алалар. Азияла һәм бөтә донъяла киҫкенлекте тыуҙырған Америка хөкүмәте тарафынан һуғышҡа әҙерләнеү маҡсатында яһалған был хәрәкәт, хәҙерге ваҡытта Кореяла уның тарафынан тормошҡа ашырылған ҡоралды интервенция бөтә донъя халыҡтарының һәм бигерәк тә Азия халыҡтарының ҡырҡа ҡаршылығын тыуҙырасағына бер ниндәй ҙә шик юҡ.

Алыҫ Көнсығышта һуғышты киңәйтеү-
се Сан-Францискола ҡул ҡуйылған Япония менән ярашыу договоры һәм империалистик Америка-Япония ике яҡлы пакты тыуҙырған ҡурҡынысҡа ҡаршы көрәштә ... Ҡытай халҡы Азияның башҡа халыҡтары менән берлектә ... Япония халҡы менән ... ҡул ҡуйылған ярашыу договорын ... телә...

3. Япония менән Сан-Францискола ҡул ҡуйылған ярашыу договоры һәм империалистик Америка-Япония ике яҡлы пакты Япония өсөн ... Японияны ... Америка империализмының ... Ҡытай Халыҡ Республикаһының Үҙәк халыҡ хөкүмәте ... Ҡытай халҡы ... Америка ... Алыҫ Көнсығышта ... Сан-Францискола ҡул ҡуйылған ...

4. Ҡытай Халыҡ Республикаһының Үҙәк халыҡ хөкүмәте Япония менән Сан-Францискола ҡул ҡуйылған ... Ҡытай Халыҡ Республикаһының ҡатнашыуынан башҡа әҙерләнгән, төҙөлгән һәм ҡул ҡуйылған булғас, Үҙәк халыҡ хөкүмәте уны законлы һәм көсөндә тип бер ваҡытта ла таныя алмай, тип тағы ла бер тапҡыр белдерә.

Хәйбулла районы «Красное знамя» һәм «Красная звезда» колхоздары 1950 йылда общественный малсылыҡты үҫтереүҙә ҙур өлгәшеүҙәре өсөн государство тарафынан «Победа» маркалы бер еңел автомашина менән бүләкләнделәр. Һүрәттә: «Сельхозснаб» базаһының мөдире иптәш Ғ. Ғаббасов юғары күрһәтелгән колхоздарҙың вәкилдәре Громов һәм Ал... тафиев иптәштәргә автомашиналарҙы тапшыра.
М. Әхмәтьянов фотоһы.

Бөтә Союз ауыл хужалығы күргәзмәһенә әҙерлек

Башҡортостан емеш-еләк тәжрибә станцияһында

Башҡортостан емеш-еләк тәжрибә станцияһы 1950 йылдың урожайы буйынса юғары күрһәткестәре өсөн Бөтә Союз ауыл хужалығы күргәзмәһенә кандидат итеп раҫланды. Емеш-еләк станцияһы 1951 йылда ла яҡшы ғына күрһәткестәр бирҙе. Ҡурай еләге, ҡарағат һәм крыжовниктең һәр бер гектарынан 40-ар центнер урожай йыйналды. Еләктән юғары урожай алыуҙа, уларҙы үҙ ваҡытында тәрбиәләүҙә һәм бөтә билдәләнгән агротехник саралар үткәреүҙә бригадир-агроном Кузаҡина, эшселәрҙән Мөхәммәтәминова һәм Ғизәтуллина иптәштәр бик яҡшы эш күрһәткестәре бирҙеләр.

Тәжрибә станцияһында виноградтарҙың төньяҡ сорттарын индереү һәм өйрәнеү эштәре алып барыла. Был эш менән Сталин премияһы лауреаты, ғилми работник иптәш Стрелява етәкселек итә. Уның ҡатнашлығында станцияла виноградтың 40 сорты һәм Башҡортостан виноградының 20 гибридле формалары өйрәнелә. Мадленанжевик, рус конкорды, Альфа һәм башҡа 20 процентҡа тиклем шәкәрле булған сорттар станция һәм колхоз шарттарында бигерәк тә сыҙамлы һәм урожайлы булып сыҡтылар. 1950 йылда тәжрибә станцияһында бөтә майҙандан 500 килограмм виноград алынды, ә быйыл тағы ла юғарыраҡ урожай алына.

Виноград үҫтереү участкаһында бик күп үҫентеләрҙең сығыуы көтелә. Был үҫентеләр виноградты артабан үрсетеү өсөн республиканың колхоз һәм совхоздарына биреләсәк.

Бәкәлы районы Карл Маркс, Бөрө районы Ленин исемендәге колхоздарҙа быйыл виноградтан юғары урожай алына.

Хәҙер станцияла натураль экспонаттарҙы Бөтә Союз ауыл хужалығы күргәзмәһенә әҙерләү эштәре киң йәйелдерелде.

Г. Хәбибуллин.

Курс мөдирҙәрен әҙерләү

Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министерствоһы агрозоотехник уҡыуҙар буйынса район курстары мөдирҙәренең квалификацияһын күтәреү курсын ойошторғайны. Курс ошо көндәрҙә эшен тамамланы.

Квалификацияны күтәреү курсында уҡыусылар быйыл агрозоотехник уҡыуҙарҙы ойоштороу, колхоздарҙағы уҡыу группаларының эшен планлаштырыу буйынса методик әҙерлекте өйрәнделәр, ауыл хужалығы өлкәһендә фән ҡаҙаныштары һәм алдынғы тәжрибәләр тураһында лекциялар тыңланылар. Курстарҙа занятиеларҙы яңы программа буйынса ойоштороу, эш пландары төҙөү, дәрестәр алып барыу, экскурсиялар үткәреү методикаһы өйрәнелде.

Курсты тамамлаусыларҙың дөйөм кәңәшмәһе булды. Район курстары мөдирҙәре быйыл агрозоотехник уҡыуҙарҙың өс йыллыҡ курстарында уҡыуҙарҙы яҡшы ойоштороу буйынса социалистик ярышҡа сығырға һүҙ бирҙеләр һәм йөкләмәләр алдылар.

Курс яҡшы һөҙөмтәләр бирҙе. Ләкин ҡайһы бер район ауыл хужалығы бүлектәре агрозоотехник уҡыуҙарҙы ойоштороуға ныҡлы әҙерлек күрмәйҙәр. Йомағужа районы өлкә курсҡа кеше ебәреүҙе һүңлатты. Стәрлетамаҡ, Бөрө һәм Благовещен район ауыл хужалығы бүлектәре өс йыллыҡ курс мөдирҙәрен уҡыуға ебәрмәне.

Колхозсыларҙың агрозоотехника уҡыуҙарын быйыл әлгәлә ойоштороу өсөн алдан әҙерлек күрергә кәрәк.

Г. Акимов.

Йәш нефтселәр отряды

Ишембай. Икенсе номерлы һөнәрселек училищеһы быйыл республиканың нефть промышленносенә йәш кадрҙарҙың яңы отрядын бирҙе. Һынау үтеүселәр араһында операторҙар, ер аҫты ремонтсылары, слесарҙар һәм башҡалар бар.

Был йәш нефтселәр һуңғы көндәрҙә «Ишембайнефть» трестының ватан техникаһы менән ҡоралландырылған промыслаларында бораулау мастерҙары Ғәлиев, Ҡотлозаманов, Федосеев, Ғәйфуллин иптәштәрҙең буровойҙарында производство практикалары уҙҙылар. Бында улар тәрән забойлы һәм күп стволлы скважиналарҙы бораулауҙың технологик процесын практикала өйрәнделәр.

Шуның һөҙөмтәһендә улар государство комиссияһы алдында үҙҙәренең программаны яҡшы һәм отличноға үҙләштереүҙәрен күрһәттеләр. Училищела мастерҙарҙан Сәлихов, Павлов һәм Алиев иптәштәр етәкселек иткән төркөмдәр айырыуса юғары күрһәткестәр бирҙеләр.

Квалификация алған йәш нефтселәр республиканың төрлө промыслаларына эшкә ебәрелделәр.

Н. Ишембаев.

Вкладчиктәр һаны арта

Республикабыҙҙың һаҡлыҡ кассаларында вкладчиктәр һаны һәм вкладтар суммаһы көндән-көн арта бара. Ағымдағы йылдың 8 айы эсендә генә вкладчиктәр һаны 21 меңдән күберәк кешегә, вкладтар суммаһы 26 миллион һумға ашыуыраҡҡа артты.

В. Рәхмәнов.

Редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Халыҡҡа ярҙам күрһәтеүҙең Ҡытай ассоциацияһы председателе Сун Цзин-лингә халыҡ-ара Сталин премияһын тапшырыу

ПЕКИН, 19 сентябрь. (ТАСС). Пекинда 18 сентябрҙә Ҡытай халҡының бөйөк ҡыҙы, Ҡытай Халыҡ Республикаһының общественный деятеле һәм бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн арымай-талмай көрәшеүсе, Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы члены, халыҡҡа ярҙам күрһәтеүҙең Ҡытай ассоциацияһы председателе Сун Цзин-лингә «Халыҡтар араһында тыныслыҡты нығытыу өсөн» халыҡ-ара Сталин премияһын тапшырыуға арналған тантаналы ултырыш булып үтте.

Бынан ике йыл элек Ҡытай Халыҡ Республикаһының Үҙәк хөкүмәте төҙөлгән Хуайжэнь залында кис 8 сәғәт 30 минутта Ҡытай Халыҡ Республикаһы хөкүмәтенең, тыныслыҡты яҡлауҙың һәм Америка агрессияһына ҡаршы көрәштең Ҡытай халыҡ комитеты, ҡатын-ҡыҙҙарҙың бөтә Ҡытай демократик федерацияһы, демократик йәштәрҙең бөтә Ҡытай федерацияһы, әҙәбиәт һәм искусство работниктарының бөтә Ҡытай ассоциацияһы, Ҡытай-Совет дуҫлығының бөтә Ҡытай обществоһы вәкилдәре һәм башҡа общественный ойошмаларҙың вәкилдәре, ғалимдар, яҙыусылар һәм Пекинда аккредитовать ителгән дипломатик вәкилдәр йыйналды.

Тыныслыҡ өсөн дәртле көрәшсе Сун Цзин-линдең, шулай уҡ комитет исеменән Сун Цзин-лингә Сталин премияһын тапшырыу өсөн Пекинға килгән «Халыҡтар араһында тыныслыҡты нығытыу өсөн» халыҡ-ара Сталин премиялары буйынса комитет члендәре Илья Эренбургтың һәм Пабло Неруданың президиумда күренеүен йыйналыусылар ҡайнар ҡотланылар.

«Халыҡтар араһында тыныслыҡты нығытыу өсөн» халыҡ-ара Сталин премиялары буйынса комитет председателенең урынбаҫары Го Мо-жо тыныслыҡты яҡлау һәм Америка агрессияһына ҡаршы көрәш Ҡытай халыҡ комитеты исеменән Сун Цзин-линде ҡайнар ҡотланы.

Халыҡ-ара Сталин премиялары буйынса комитеттең 1951 йылдың 6 апрелендәге ҡарары рус һәм ҡытай телдәрендә иғлан ителә. Унда, тыныслыҡты һаҡлап алып ҡалыу һәм нығытыу өсөн көрәш эшендә күренекле хеҙмәттәре өсөн Сун Цзин-лингә «Халыҡтар араһында тыныслыҡты нығытыу өсөн» халыҡ-ара Сталин премияһы бирелде, тип әйтелә.

Унан һуң Илья Эренбург лауреатҡа ҡотлау телмәре менән мөрәжәғәт итте, һәм айырым алғанда, былай тине:

«Мин һеҙгә «Халыҡтар араһында тыныслыҡты нығытыу өсөн» халыҡ-ара Сталин премияһын тапшырыу хөрмәтенә эйә булдым. Һеҙ, хәҙерле Сун Цзин-лин, тыныслыҡ эше өсөн бик күп нәмә эшләнегеҙ. Сит ил юлбаҫарҙарының оҙаҡ йылдар буйына вотчинаһы булып торған үҙегеҙҙең бөйөк тыуған илегеҙҙең Азияла азатлыҡ һәм тыныслыҡ терәгенә әүерелеүе өсөн һеҙ батырҙарса көрәштегеҙ. Һеҙҙең тормош юлығыҙ бөтә намыҫлы кешеләрҙе, уларҙың ҡайҙа йәшәүҙәренә ҡарамаҫтан рухландыра. Ул юғары өлгө булып хеҙмәт итә ала.

Төрлө илдәрҙәге тыныслыҡ дуҫтарының вәкиле булған комитет һеҙгә, юғары наградаһы биреп, шуның менән, арттырып күрһәтергә мөмкин булмаған һеҙҙең шәхси хеҙмәттәрегеҙ менән бер рәттән, тыныслыҡты яҡлау эшендә һеҙҙең халҡығыҙ уйнаған ғәйәт ҙур ролде лә билдәләргә теләне.

Совет яҙыусыһы булараҡ, мин, Сталин һүрәте төшөрөлгән миҙалды Ҡытай ғорурланған ҡатынға тапшырам, тип әйтергә теләйем. Был Ҡытай халҡына Совет халҡы тарафынан күрһәтелгән мөхәббәттең, тәрән хөрмәттең тағы ла бер күренеше булһын. Бер-береңә ышаныуға, дәрәжәлеккә, тиңлеккә нигеҙләнгән союздар бар. Беҙҙең бөйөк государстволарыбыҙ араһындағы союз ошондай союз булып тора. Был союздың ныҡлылығы һәм ҡаҡшамаҫлығы — һуғыш көстәре өҫтөнән тыныслыҡ көстәре тантанаһының иң дөрөҫ ышанысы.

«Халыҡтар араһында тыныслыҡты нығытыу өсөн» халыҡ-ара Сталин премияларын биреү буйынса комитет, тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитеты исеменән һәм үҙ исемемдән һеҙҙе был наградаһы алыуығыҙ менән ҡотларға рөхсәт итегеҙ.

Мин миҙалды һеҙгә тапшырам. Унда һеҙҙең тыуған илегеҙҙең ҙур дуҫы, тоғро дуҫы, ҡаҡшамаҫ дуҫы, ер шарының бөтә өлөштәрендәге кешеләр ышаныс менән уйлаған кешенең һүрәте төшөрөлгән. Үҙегеҙҙең бөтә тормошоғоҙ менән һеҙҙең Сталин һүрәтен күкрәгегеҙгә ҡаҙап йөрөтөү хоҡуҡын яулап алғанлығығыҙҙы мин беләм».

Көслө ҡул сабыуҙар аҫтында И. Эренбург Сун Цзин-лингә халыҡ-ара Сталин премияһы лауреаты дипломын һәм тыныслыҡтың бөйөк байрағысы И. В. Сталин һүрәте төшөрөлгән, күкрәккә ҡаҙап йөрөтелә торған алтын миҙалды тапшырҙы.

Халыҡ-ара Сталин премияһы лауреаты Сун Цзин-лин, ҡатнашыусылар тарафынан йылы ҡаршыланып, яуап телмәре менән сығыш яһаны.

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халыҡ армияһы Баш командованиеһының белдереүе

ПХЕНЬЯН, 19 сентябрь. (ТАСС). Корея Халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы Баш командованиеһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Корея Халыҡ армияһының частары Ҡытай халыҡ добровольцтары менән үҙ-ара тығыҙ хәрәкәт итеп, бөтә фронттарҙа ла дошман атакаларын уңышлы кире ҡаҡҡандар, уның йәнле көсөнә һәм техникаһына байтаҡ юғалтыуҙар килтергәндәр. Халыҡ армияһының көнсығыш яр буйында хәрәкәт итеүсе частары Халыҡ армияһының оборона линияһын ярырға маташҡан Лисынмансы 7-се дивизияһының һәм Американың икенсе дивизияһының 10-дан артығыраҡ ныҡлы атакаһын кире ҡаҡҡандар.

19 сентябрҙә Халыҡ армияһының зенит частары һәм дошман самолеттарын аулаусы уҡсылар дошмандың 6 самолетын атып төшөргәндәр.

СССР халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу һәм үҫтереүҙең дүртенсе государство заемының

1951 йылдың 9 сентябрендә Андижан ҡалаһында булып үткән дүртенсе отош тиражының

БЕЛЕШМӘ ТАБЛИЦАҺЫ

отоштар заемдың бөтә 242 разрядендә серия һәм облигацияларҙың түбәндәге номерҙәренә сыҡты

Серия номерҙәре	Облигация номерҙәре	Отош күләме һумдарҙа	Серия номерҙәре	Облигация номерҙәре	Отош күләме һумдарҙа	Серия номерҙәре	Облигация номерҙәре	Отош күләме һумдарҙа	Серия номерҙәре	Облигация номерҙәре	Отош күләме һумдарҙа	Серия номерҙәре	Облигация номерҙәре	Отош күләме һумдарҙа
060132	1—50	200	064958	40*)	1 000	068107	46*)	1 000	072237	01*)	1 000	076915	23*)	5 000
060226	1—50	200	065029	37*)	1 000	068145	1—50	200	072340	06*)	1 000	077026	1—50	200
060301	1—50	200	065111	20*)	1 000	068152	02*)	1 000	072397	30*)	1 000	077037	48*)	1 000
060606	10*)	1 000	065131	36*)	1 000	068173	46*)	1 000	072593	01*)	1 000	077050	24*)	1 000
060690	11*)	1 000	065191	1—50	200	068241	38*)	1 000	072828	49*)	5 000	077070	01*)	1 000
060772	1—50	200	065367	1—50	200	068327	33*)	10 000	072951	1—50	200	077113	1—50	200
060875	1—50	200	065606	08*)	1 000	068430	29*)	1 000	073015	05*)	1 000	077150	50*)	1 000
060954	31*)	1 000	065641	10*)	1 000	068535	16*)	1 000	073052	27*)	1 000	077325	45*)	1 000
061001	1—50	500	065673	45*)	1 000	068748	1—50	200	073131	42*)	1 000	077535	44*)	1 000
061129	1—50	500	065716	1—50	200	068788	1—50	200	073162	1—50	500	077631	31*)	1 000
061350	40*)	1 000	065787	1—50	500	068843	34*)	1 000	073414	34*)	1 000	077674	21*)	10 000
061361	30*)	1 000	065859	43*)	5 000	068851	44*)	10 000	073593	49*)	1 000	077785	30*)	1 000
061388	1—50	500	065877	40*)	1 000	069143	21*)	1 000	073709	1—50	500	077797	45*)	1 000
061393	16*)	1 000	065974	1—50	200	069192	1—50	500	073727	07*)	1 000	077845	36*)	5 000
061423	1—50	500	065975	25*)	1 000	069280	19*)	1 000	073861	23*)	1 000	077897	40*)	1 000
061431	28*)	1 000	065985	1—50	500	069315	1—50	200	074124	12*)	1 000	077934	39*)	1 000
061578	43*)	1 000	066297	1—50	200	069605	1—50	200	074131	47*)	10 000	077953	36*)	50 000
061843	1—50	500	066558	1—50	200	069608	41*)	1 000	074416	1—50	500	078146	18*)	1 000
061922	48*)	1 000	066673	43*)	1 000	069937	25*)	1 000	074466	25*)	1 000	078188	26*)	1 000
062067	1—50	200	066810	27*)	1 000	069948	1—50	500	074479	1—50	200	078379	11*)	1 000
062326	29*)	1 000	066867	45*)	1 000	070191	38*)	1 000	074565	06*)	1 000	078404	19*)	1 000
062600	1—50	200	066888	01*)	1 000	070267	36*)	1 000	074595	1—50	200	078408	34*)	5 000
063188	40*)	1 000	066962	24*)	1 000	070643	1—50	200	074690	29*)	1 000	078527	31*)	1 000
063202	27*)	1 000	067018	02*)	1 000	070695	50*)	1 000	074758	11*)	1 000	078607	1—50	200
063262	28*)	1 000	067115	48*)	1 000	071242	1—50	200	075035	10*)	1 000	078609	1—50	200
063411	37*)	1 000	067334	49*)	1 000	071267	1—50	500	075122	23*)	1 000	078692	1—50	500
063634	43*)	1 000	067339	1—50	500	071397	37*)	1 000	075197	22*)	1 000	079021	19*)	25 000
063830	24*)	1 000	067388	48*)	1 000	071459	1—50	200	075365	42*)	1 000	079526	17*)	25 000
064020	32*)	1 000	067477	11*)	1 000	071538	13*)	1 000	075514	24*)	1 000	079551	01*)	5 000
064243	1—50	500	067480	1—50	500	071633	1—50	200	075568	07*)	1 000	079593	1—50	500
064282	29*)	1 000	067840	20*)	5 000	071645	50*)	5 000	075652	05*)	1 000	079611	10*)	10 000
064435	27*)	5 000	067866	45*)	1 000	071851	1—50	200	075732	36*)	1 000	079827	1—50	200
064463	33*)	1 000	068045	43*)	1 000	072002	50*)	1 000	076626	03*)	5 000	079854	22*)	1 000
064493	15*)	1 000	068047	1—50	500	072011	1—50	500	076758	1—50	200			
064816	1—50	200	068098	1—50	200	072166	43*)	1 000	076841	26—50	200			

*) Был серияларҙағы облигацияларҙың ҡалған 49 номерена 200-әр һумлыҡ отош сыҡты.

Башҡорт АССР-ының государство хеҙмәт һаҡлыҡ кассаһы һәм Госкредит Управлениеһы

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, ауыл хужалығы, транспорт һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, совет төҙөлөшө һәм информация бүлектәре — 2-80-49 хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П02105 Өлкә газеталар издательствоһы типографияһы. Тиражы 25000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

СОВЕТ БАШҠОРТОСТАНЫ

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

33-сө ЙЫЛ СЫҒА.

№ 7 (8904)
1951 йыл
22
сентябрь
шәмбе

Хаҡы 20 тин.

БӨГӨНГӨ НОМЕРҘӘ:

ССР Союзы Министрҙәр Советы Председателе иптәш Иосиф Виссарионович СТАЛИНГӘ рапорт (1-се бит).
Иптәш Иосиф Виссарионович СТАЛИНГӘ хат (1-се бит).
Туңға һөрөү (1-се бит).
Мостай Кәрим. — Халҡ ихтыяры еңәсәк (2-се бит).
М. Мирза. — Төҙөүселәр ҡул ҡуялар (2-се бит).
М. Бикбулат. — Тыныслыҡ һәм халҡтар бәхете өсөн көрәштең киң фронты (2-се бит).
БӨТӘ СОЮЗ СОЦИАЛИСТИК ЯРЫШ АЛДЫҢҒЫЛАРЫ. — А. Лалетин. — Стахановсы промысла (2-се бит).
АУЫЛ ХУЖАЛЫҒЫ АЛДЫҢҒЫЛАРЫНЫҢ ӨЛГӨЛӨ ЭШ ТӘЖРИБӘЛӘРЕНӘН.— А. Люскова. — Беҙ донъя рекордына инсек олташтек (3-сө бит).
СПЕЦИАЛИСТ КӘҢӘШТӘРЕ. — Ә. Әхтәмов. — Арыш-ҡыуаҡ орлоҡтарын йыйнау һәм һаҡлау (4-се бит).
Германия Демократик Республикаһы телеграф агентствоһы хәбәрсеһенең һорауына Германиялағы Совет Контроль Комиссияһының Председателе армия генералы В. И. Чуйковтың яуабы (4-се бит).
Кореялағы ваҡиғалар (4-се бит).

Мәскәү, Кремль

ССР Союзы Министрҙәр Советы Председателе иптәш Иосиф Виссарионович СТАЛИНГӘ

Ҡәҙерле Иосиф Виссарионович!

Һеҙгә Башҡорт АССР-ы колхозсыларының һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарының, МТС һәм совхоз работниктарының, ауыл хужалығы специалистарының һеҙгә биргән һүҙҙе намыҫ менән үтәүҙәре һәм иген әҙерләү буйынса государство планын (тарифтан һәм ҡара бойҙайҙан башҡа) срогынан алда үтәүҙәре тураһында хәбәр итеүебеҙ менән шатбыҙ. Аҙыҡ-түлек культуралары әҙерләү планы 107,8 процентҡа үтәлде. Уҙған йылдың ошо уҡ ваҡытына ҡарағанда государствоға иген 22 миллион 300 мең ботҡа күберәк тапшырылды. МТС эше өсөн колхоздарға тапшырылған счеттар буйынса государствоға иген тапшырыу дауам иттерелә.

Республиканың колхоздары һәм совхоздары үҙҙәрен орлоҡ менән тулыһынса тәьмин итәләр. Хәҙер колхоздар фураж, страховой һәм ауыл хужалығы артелдәренең общественный хужалығын нығытыу һәм артабан үҫтереү өсөн кәрәк булған башҡа общественный фондтар булдыралар.

Бер үк ваҡытта һеҙгә, иптәш Сталин, республика колхоздарының күк һағыҙ орлоғо әҙерләү планын 200 процентҡа үтәүҙәрен һәм күп йыллыҡ үлән орлоҡтары тапшырыуҙы уңышлы алып барғанлыҡтарын хәбәр итәбеҙ. 15 сентябргә күп йыллыҡ үлән орлоҡтары бөтә уҙған йылға ҡарағанда ике ярым тапҡырға күберәк әҙерләнде.

Общественный малсылыҡты бөтә саралар менән үҫтереү тураһында партия һәм хөкүмәттең ҡарарҙарын үтәү өсөн көрәшеп, Башҡортостан республикаһы колхоздары уҙған ике йыл һәм һигеҙ ай ваҡыт эсендә сусҡалар һанын 234 процентҡа, һарыҡтар һәм кәзәләрҙе 91 процентҡа, мөгөҙлө эре малдарҙы 47 процентҡа һәм ҡоштарҙы 128 процентҡа арттырҙылар. Йылҡысылыҡты үҫтереүҙә государство планы 102,5 процентҡа үтәлде.

Республиканың партия, совет һәм ауыл хужалығы органдары колхоздарҙа общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын уңышлы үтәү, малдарҙы аҙыҡ һәм торлаҡтар менән тәьмин итеү һәм малдарҙы алда торған ҡышлатыу йылында, уҙған йылдағыларға ҡарағанда, ойошҡанлыраҡ үткәреүҙе тәьмин итеү өсөн бөтә сараларҙы күрерҙәр.

Хәҙерге ваҡытта республиканың колхоздары һәм совхоздары бөртөклө ашлыҡ культураларын йыйнауҙы тамамлайҙар, шәкәр сөгөлдөрө, картоф, йәшелсә һәм кәнбәғеш йыйнауҙы йәйелдерәләр. Киләһе йылғы юғары урожайҙың нигеҙҙәрен ағымдағы йылда һалынырға тейешлеге тураһында хәтерҙә тотоп, республика ауыл хужалығының работниктары ужым культуралары сәсеү планын үтәп, 1952 йылда ярҙаҡ сәсеүлектең бөтә майҙанында туңға һөрөүҙе үткәреү өсөн киң социалистик ярыш йәйелдерәләр.

Башҡортостандың колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙары, МТС һәм совхоз работниктары беҙҙең республикабыҙҙың ауыл хужалығына атайҙарса көндәлек хәстәрлек һәм ярҙам өсөн большевиктар партияһына, Совет хөкүмәтенә, һеҙҙең үҙегеҙгә, иптәш Сталин, тәрән рәхмәт белдерәләр һәм һеҙгә, ҡәҙерле Иосиф Виссарионович, колхоздарҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан артабан нығытыу өсөн, ауыл хужалығындағы төп бурысты үтәү — бөтә ауыл хужалығы культураларының урожай биреүен байтаҡ күтәреү, общественный малсылыҡтың бер үк ваҡытта продукт биреүсәнлеген байтаҡ үҫтереү менән бергә, уның һанын йылдам арттырыу өсөн улар киләсәктә лә арымай-талмай көрәшәсәктәре тураһында ышандыралар.

Һеҙгә, иптәш Сталин, совет халҡының һәм бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең бәхете өсөн һаулыҡ һәм оҙаҡ ғүмер теләйбеҙ.

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә Комитеты Секретары **С. ВАҺАПОВ.**
Башҡорт АССР-ы Министрҙәр Советы Председателе **В. НӘБИУЛЛИН.**
СССР Әҙерләүҙәр Министерствоһының Башҡорт АССР-ы буйынса вәкиле **Һ. ВӘЛИЕВ.**
Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министры урынбаҫары **Ш. ҒАЙСИН.**

Мәскәү, Кремль

Иптәш Иосиф Виссарионович СТАЛИНГӘ

Ҡәҙерле Иосиф Виссарионович!

Башҡорт АССР-ы промышленность һәм транспорт работниктарының социалистик ярышҡа етәкселек итеүҙе яҡшыртыу буйынса көнүҙәктәге бурыстарҙы тикшереү өсөн саҡырылған кәңәшмәһе һеҙгә, совет халҡының һәм бөтә прогрессив кешелектең бөйөк юлбашсыһына, үҙенең ялҡынлы сәләмен ебәрә һәм оҙон ғүмер һәм һаулыҡ теләй.

Совет халҡы, һеҙҙең гениаль етәкселегегеҙҙә коммунизм төҙөү буйынса ижади эш менән шөғөлләнә. Совет государствоһының ныҡлы һәм эҙмә-эҙлекле тыныслыҡ политикаһы бөйөк Тыуған илебеҙ халҡ хужалығының бөтә тармаҡтарының быға тиклем күрелмәгән үҫешен тәьмин итте. Беҙҙең илебеҙ коммунизмдең гигант төҙөлөштәрен тормошҡа ашыра, меңәрләгән башҡа промышленность предприятиеларын төҙөй.

Башҡорт АССР-ының һеҙҙең гениаль күрһәтмәләрегеҙ буйынса төҙөлгән ҡеүәтле промышленносы беҙҙең партиябыҙҙың ленинсы-сталинсы политикаһы тантанаһының асыҡ күрһәткесе булып тора. Башҡортостан промышленносының һәм транспортының предприятиелары, партия һәм хөкүмәттең һәм һеҙҙең, иптәш Сталин, көндәлек һәм әлеңгә-әле үҫә барған ярҙамығыҙ арҡаһында үҙ эштәрен көндән-көн яҡшырта баралар, 8 айлыҡ пландарҙы арттырып үтәнеләр, илебеҙгә пландан тыш тиҫтәләгән мең тонна нефть, металл, машиналар төҙөүҙең пландан тыш миллионлаған һумлыҡ продукцияһын һәм киң ҡулланыу тауарҙарын бирҙеләр.

Промышленность һәм транспорт предприятиеларында техник-экономик күрһәткестәрҙе яҡшыртыу өсөн социалистик ярыш йәйелдерелә, хеҙмәттең алдынғы методтары һәм алдынғы совет техникаһы индерелә. Экономия режимы һәм һаҡлыҡ менән тотонор өсөн көрәш һөҙөмтәһендә промышленность һәм транспорт предприятиелары государствоға пландан тыш тиҫтәләгән миллион һум табыш бирҙеләр.

Шул уҡ ваҡытта Башҡортостандың партия, профсоюз һәм хужалыҡ ойошмаларының социалистик ярышҡа етәкселек итеү эшендә ҙур етешһеҙлектәр ҙә бар. Ярышта формализм элементтары, күп кенә предприятиеларҙа хеҙмәткә ҡәнәғәтләнерлек ойоштормау ярышыусыларҙың юғары етештереүсәнлекле эшләүенә ҡамасаулыҡ итә. Большевистик тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләү нигеҙендә был етешһеҙлектәрҙе асып, беҙ социалистик ярыш тураһында ВКП(б) Үҙәк Комитетының күрһәтмәләрен тулыһынса үтәү өсөн, Башҡорт АССР-ы промышленность һәм транспортының эшен артабан яҡшыртыу өсөн саралар күрәбеҙ. Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 34 йыллығын лайыҡлы ҡаршыларға әҙерләнеп, беҙ промышленность һәм транспорт предприятиеларының ҡышҡы шарттарҙа эшләргә яҡшы әҙерләнеүенә өлгәшәсәкбеҙ һәм уларҙың ритмлы эшләүен тәьмин итәсәкбеҙ.

Беҙ, һеҙгә, ҡәҙерле Иосиф Виссарионович, социалистик ярышты киң йәйелдереү нигеҙендә беҙҙең промышленносыбыҙ һәм транспортыбыҙҙың яңы күтәрелешенә өлгәшергә, республика промышленносының йыллыҡ планын, бөтә сифат күрһәткестәрен дә һаҡлап, 21 декабргә — һеҙҙең тыуған көнөгөҙгә үтәргә һүҙ бирәбеҙ.

Социалистик ярыш нигеҙендә үҙ эштәренең темпын һәм сифатын күтәреп, Башҡортостан республикаһы промышленность һәм транспорт эшселәре, эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженерҙары, техниктары һәм хеҙмәткәрҙәре коммунизм төҙөү өсөн, бөтә донъяла тыныслыҡты һаҡлап алып ҡалыу өсөн совет халҡы көрәшенең дөйөм эшенә үҙ вкладтарын арттырасаҡтар.

Йәшәһен беҙҙең бөйөк Тыуған илебеҙ — Совет Социалистик Республикалар Союзы!

Йәшәһен беҙҙең еңеүҙәребеҙҙе рухландырыусы һәм ойоштороусы—Бөтә Союз Коммунистар (большевиктар) Партияһы!

Йәшәһен беҙҙең бөйөк юлбашсыбыҙ һәм уҡытыусыбыҙ иптәш Сталин!

Партия мәғарифенең яңы күтәрелешенә

Ленин—Сталин партияһы кадрҙарға марксистик-ленинсы тәрбиә биреү тураһында арымай-талмай хәстәрлек күрә. Сөнки беҙҙең Тыуған илебеҙҙең алға — коммунизмға хәрәкәтенең темптары коммунистарҙың, етәксе работниктарҙың һәм бөтә хеҙмәтсәндәрҙең политик аңлылығына һәм әҙерлегенә бәйләнгән. Государство һәм партия эшенең талабы ниндәй тармаҡтағы работниктарҙың политик кимәле һәм марксистик-ленинсы аңлылығы ни тиклем юғары булһа, эш тә шул тиклем яҡшы һәм уңышлы, эштең һөҙөмтәләре шул тиклем эффектлы була, ти иптәш Сталин.

Коммунистар партияһы, үҙ эшендә марксистик-ленинсы теорияға таянып, совет халҡын коммунизм төҙөү юлынан алға алып бара. Быға шуға күрә лә партия пропагандаһының бурысы беҙҙең бөтә кадрҙарыбыҙҙы общественный үҫеш закондары тураһындағы марксистик-ленинсы фән менән ҡоралландырыуҙан тора.

«Йәш кадрҙарҙы үҫтереү һәм формалаштырыу беҙҙә ғәҙәттә фәндең һәм техниканың айырым тармаҡтары буйынса, специальностар буйынса бара, — ти иптәш Сталин. — Был кәрәк һәм мәҡсатҡа ярашлы... Ләкин фәндең шундай бер тармағы бар, ул тармаҡты белеү фәндең бөтә тармаҡтарындағы большевиктар өсөн мәжбүри булырға тейеш, ул — общество тураһындағы, обществоның үҫеш закондары тураһындағы, пролетар революцияһының үҫеш закондары тураһындағы, социалистик төҙөлөштең үҫеш закондары тураһындағы, коммунизмдең еңеүе тураһындағы марксистик-ленинсы фән...» Бөйөк марксистик-ленинсы теорияға эйә булырға кадрҙарға ярҙам итеү — партия пропагандаһының иң мөһим бурысы ул.

Тирән ҡалаларҙа һәм ауылдарҙа коммунистар, шулай уҡ партияһыҙ активтар большевизмдең теорияһын һәм тарихын өйрәнеүҙе дауам итә башлаясаҡтар. Бурыс — яңы уҡыу йылында партия мәғарифенең яңы күтәрелешен тәьмин итеүҙән тора.

Республикабыҙҙың күп партия ойошмалары уҡыу йылына ҙур әҙерлек эше алып баралар. Партия мәғарифе селтәрен комплектовать итеүгә ныҡлы иғтибар бирелә. Пропагандистарҙы әҙерләү һәм ҡабул итеү тамамланып килә. Уҡыу әсбаптары булдырыу саралары күрелә.

Өфө ҡалаһының Киров, Жданов район комитеттары, Стәрлетамаҡ һәм Октябрьский ҡала комитеттары уҡыу йылын ойошҡанлыҡ менән башлауға әҙерҙәр. Мәтәр, Илеш, Йомағужа район партия ойошмалары ла был йәһәттән бик ҙур эш башҡарҙылар.

Быйыл, коммунистарҙың идея-теоретик кимәлдәре күтәрелеү арҡаһында, үҙ алдарына уҡыусыларҙың һаны үҫә, юғарылатылған типтағы түңәрәктәр байтаҡ арта. Мәҫәлән, Черниковск ҡалаһында 1950—1951 уҡыу йылында ВКП(б) тарихын өйрәнеү буйынса юғарылатылған типтағы түңәрәктәрҙә 216 коммунист уҡыһа, быйыл был түңәрәктәрҙә 650-нән артыҡ кеше шөғөлләнәсәк. Үткән йыл политик экономияны өйрәнеү буйынса ни бары 2 семинар эшләһә, хәҙер 7 семинар ойошторолған. 1951—1952 уҡыу йылында диалектик һәм тарихи материализмды өйрәнеү буйынса беренсе тапҡыр 8 түңәрәк эшләйәсәк.

Партия мәғарифе системаһының идея кимәле партия комитеттарының ойоштороу эшенә бик ныҡ бәйләнгән. Политик мәктәп һәм түңәрәктәрҙең, үҙ алдарынса уҡыусыларҙың составын дөрөҫ билдәләү, пропагандистарҙы, консультанттарҙы һайлап алыуға һәм уларҙың эшенә ныҡ иғтибар биреү хәл иткес әһәмиәткә эйә булып тора. Шулай булһа ла, айырым партия ойошмалары быға серьез иғтибар бирмәйҙәр әле. Үткән йыл ВКП(б)-ның Көйөргәҙе райкомы партия мәғарифе системаһын комплектовать итеүҙә серьез хаталарға юл ҡуйғайны. Бында быйыл да тейешле һығымта яһалмаған. Тыңлаусыларҙың белем кимәлдәре иҫкә алынмай, ә уларҙы партия мәғарифенең теге йәки был формаһына формаль рәүештә беркетәләр. Күп кенә райондарҙа үткән йыл политик мәктәптәрҙе һәм түңәрәктәрҙе тамамлаусыларҙы быйыл да шунда уҡ ҡалдыралар. Ә улар марксистик-ленинсы теорияны тәрәнерәк өйрәнеү өсөн етерлек әҙерлекле.

Яңы уҡыу йылы башланыуға күп ваҡыт ҡалманы. Партия ойошмалары булған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн оператив саралар күрергә тейештәр. Партия мәғарифе селтәрен комплектовать иткәндә коммунистарҙың һәм партияһыҙ кадрҙарҙың идея-политик кимәлдәрен нығыраҡ иҫәпкә алырға кәрәк. Коммунистарҙы түңәрәктәргә формаль рәүештә, уларҙың теләктәрен иҫкә алмайынса беркетеүгә юл ҡуйылырға тейеш түгел. Был занятиеларҙың юғары кимәлдә булыуын тәьмин итәсәк.

Яңы уҡыу йылында партия мәғарифенең идея-политик кимәлен серьез күтәреүгә өлгәшергә кәрәк. Юғарылатылған типтағы түңәрәктәрҙең эшенә ныҡ иғтибар бирелергә тейеш. Үткән йыл был түңәрәктәрҙең күбеһе программа материалын үтеп бөтмәнеләр, занятиеларҙың сифаты түбән булды. Был хаталарға юл ҡуйырға ярамай.

Партия мәғарифе системаһында пропагандист — хәл иткес фигура. Шуға күрә политик мәктәп һәм түңәрәк етәкселәре итеп әҙерлекле, эшкә һынаулы коммунистарҙы һайлап алырға кәрәк, улар менән даими эш алып барылырға, һәр бер теманы үтеү буйынса уларға тейешле теоретик һәм методик ярҙам күрһәтелергә тейеш.

Коммунистарҙың үҙ алдарынса уҡыуҙарын яҡшыртыу серьез бурыс булып тора. Уларҙың эшенә даими контроль булдырырға һәм эшлекле индивидуаль ярҙам күрһәтергә кәрәк. Быны өсөн, беренсе нәүбәттә, консультанттарҙың эшен бик ныҡ яҡшыртыу талап ителә. Консультант үҙ алдарынса уҡыусылар менән көндәлек эш алып барыуға, уларҙы китап өҫтөндә эшләүгә өйрәтеүгә һәм марксизм-ленинизм теорияһын тәрән өйрәнеүгә ярҙам итергә саҡырылған.

Марксистик-ленинсы теорияны үҙ алдарынса өйрәнеүселәргә һәм пропагандистарға ярҙамға лекциялар циклы ойоштороуҙың әһәмиәте бик ҙур. ВКП(б) тарихы, диалектик һәм тарихи материализм, политик экономия буйынса уҡыу йылы башланыу менән уҡ йөкмәткеле лекциялар ойоштороуға серьез иғтибар бирелергә тейеш. Был үҙ алдарынса уҡыусыларға марксистик-ленинсы теорияның мөһим мәсьәләләрен тәрән аңлауға һәм китап өҫтөндә эшләүгә ярҙам итәсәк.

Партия ойошмаларының бурысы партия мәғарифенең идея-политик кимәлен артабан күтәреүҙе тәьмин итеүҙән тора. Марксистик-ленинсы теорияны тәрән, коммунистик төҙөлөштөң практик бурыстарына бәйләп өйрәнеүгә өлгәшергә кәрәк.

Туңға һөрөү

Пландарҙы арттырып үтәү менән яуап бирәбеҙ

Беҙҙең трактор бригадаһына 10 октябргә тиклем 782 гектар майҙанда туңға һөрөү үткәреү планы бирелгәйне. Йомағужа районы колхозсыларының, механизаторҙарының йөкләмәһен өйрәнгәндән һуң, беҙ үҙебеҙҙең эске мөмкинлектәребеҙҙе ҡарап сығып, бригаданың туңға һөрөү планын 1 октябргә тиклем тамамларға булдыҡ.

Биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә СССР-ҙа ҡултамғалары йыйнауҙы үткәреү тураһында тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитеты пленумы резолюцияһын беҙ хуплап ҡаршы алдыҡ. Сөнки, беҙ һуғыш теләмәйбеҙ. Һуғыш тоҡандырыусыларҙың агрессив ынтылыштарына яуап итеп, беҙ туңға һөрөүҙе тиҙләтелгән темп менән алып барабыҙ.

Бригада 10 сентябргә 560 гектар майҙанда туңға һөрөү үткәрҙе. Тракторсылар смена нормаларын арттырып үтәйҙәр. Бригада члендары был көндәрҙә стахановсы вахтаға баҫып, гүзәл эш өлгөләре күрһәтәләр.

Алдынғы тракторист Бәхтиәров Ғилем менән Бәхтиәров Фәрүәз иптәштәр смена нормаларын 120—130 процентҡа үтәйҙәр. Улар күп кенә яғыулыҡҡа экономия яһайҙар.

Беҙҙең трактор бригадаһы «Совет» колхозын хеҙмәтләндерә. Был колхозды беренсе номерлы баҫыусылыҡ бригадаһы үткән йыл район колхоздары араһында урожайлылыҡ буйынса беренсе урынға сыҡҡайны. Ул бригаданы беҙ хеҙмәтләндерҙек. Урожай быйыл да яҡшы. Беҙ сәсеп үҫтергән ашлыҡтар гектарынан уртаса 15—16 центнер урожай бирәләр.

Быйыл иң яҡшы агротехник срокта үткәрелгән туңға һөрөү, киләһе йылда ла юғары урожай үҫтереүгә нығыу гарантия булып тора.

М. Бәхтиәров,
Учалы МТС-ының трактор бригадаһы бригадиры.

Трактористка ҡыҙҙар ярышы

Стәрлебаш районы Күндрәк МТС-ының алдынғы механизаторы, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы депутаты иптәш Даутова бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталинға яҙған хатта «ДТ—54» тракторы менән 1100 гектар майҙанда ер эшкәртергә йөкләмә алғайны.

Ул йөкләмәһен намыҫ менән үтәй. Иптәш Даутова 934 гектар майҙанды ерен эшкәртте лә инде. Бер үк ваҡытта 1145 килограмм яғыулыҡҡа экономия яһаны. Күндрәк МТС-ының механизаторҙарынан ул тыныслыҡ яҡлаусыларҙың республика конференцияһына делегат булып ҡатнашты.

Трактористка Хәсәнетдинова үткән йылдағы юғары эш күрһәткестәре өсөн хөкүмәт тарафынан «Хеҙмәт отличиеһы өсөн» миҙалы менән награҙланды. Ул быйыл да тырыш хеҙмәт күрһәтә, хәҙерге көндә ул йыллыҡ заданиеһын 132 процентҡа үтәне һәм 1160 килограмм яғыулыҡҡа экономия яһаны. Хөкүмәттең наградаһына яуап итеп ул тағы ла күтәренкерәк йөкләмәләр алды.

Трактористка Юшина Зинаида шулай уҡ тырышып эшләй. Ул да йыллыҡ заданиеһын 121 процентҡа үтәне һәм 362 килограмм яғыулыҡҡа экономия яһаны.

Улар тыныслыҡ вахтаһына баҫтылар һәм туңға һөрөүҙе тағы ла тырышып эшләргә һүҙ бирҙеләр. **Ф. Ғүмәров.**

Республикабыҙҙың предприятиеларында, учреждениеларында, колхоздарында, совхоздарында, МТС-тарында, уҡыу йорттарында тыныслыҡ талап итеүсе Мөрәжәғәткә ҡултамғалар йыйнау киң ҡолас алды.
Һүрәттә (һулдан уңға): Өфө районы «Берҙәм» колхозы члены М. Ғәҙелшина, Башҡорт педагогия институты физика-математика факультетының өсөнсө курс студенткаһы Г. Филатова, Ауырғазы районы, Талбазы урта мәктәбе уҡыусыһы Г. Мирсаитов иптәштәр Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡул ҡуялар.
М. Әхмәтьянов, А. Черинский фотолары.

Халыҡ ихтыяры еңәсәк

Донъяның тыныслығы, хөкүмәт халыҡ менән яулап алынған тыныслыҡ — ҡурҡыныс алдында. Кешелеккә кот осҡос яңы һуғыш ҡурҡынысы яный. Тыныслыҡ дошмандарының йөҙҙәрендәге битлектәр күптән инде янып көлгә әйләнде. Кореяны солғап алған утта яндылар ул битлектәр.

Бөтә донъяның хеҙмәт кешеләрендә Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының күк флагына ҡарата һаҡланып килгән ышаныс та ошо уҡ утта янды. Вашингтонда һәм Лондонда политика аһаусы шанған карактәр Уолл-стрит һәм Ситиҙең өҫләтеүе буйынса аҙ күк төҫөндәге ошо флагты балалар ҡанына — мәңге юйылмаҫлыҡ тарихи хурлыҡҡа батырҙылар. Кеше ашаусылар шайкаһы хәҙер ошо һуғыш усағы тирәһендә шлереп бейеп йөрөй. Уларға был ғына аҙ әле. Бөтә донъяның ҡан эсендә ҡалыуын, бөтә донъяның ҡыйралыуын теләйҙәр улар.

Ҡасандыр Берлин һәм Рим майҙандарында янған усаҡтар хәҙер океан артында тоҡанды. Нью-Йорк урамдарында Марк Твен һәм Говард Фастың гүзәл китаптарын яндыралар. Ҡасандыр Германия ла үҙҙән һуғышта ҡанға туймаған фашист бандиттары яңынан ҡоралға тотондолар. Япония утрауҙарында тағы ла әҙәм сифатлы чума ҡомаҡтарын үрсетергә керештеләр. Иҫке һәм шафҡәтле планетабыҙҙың тәнен уйҙыҡ-уйҙыҡ, ҡутырлы яман яраларға оҡшаған, Америка хәрби базалары сәсән алды. Империализмдың пушкалары бөтә — социализм, демократия һәм прогресс донъяһына төбәлгән.

Икенсе бөтә донъя һуғышынан һуңғы империализм сатһыҙлыҡтың һәм ҡомһоҙлоҡтоң сигенә етте. Бына ул — донъя агрессияһы — шыр яланғас, ерәнгес кейә 20-се быуаттың 51 йылы алдына килеп баҫты. Ул халыҡтарҙың тыныслығына, хеҙмәтенә, йәшәүенә хәҙер үк, ошо минутта уҡ ташланыр ине, әгәр ҡаршыһында тыныслыҡ өсөн көрәшселәрҙең күп миллионлы армияһы булмаһа, шундай ярһыу һәм ҡомһоҙлоҡ менән ташланыр ине ул!

Ғәҙел көрәшкә күтәрелгән изге теләкле кешеләрҙең сафтары иҫәпһеҙ күп. Был сафтарға яңынан-яңы миллиондар өҫтәлә. Тыныслыҡ өсөн барған көрәш фронтының тылында аҙашып, аптырап йөрөүселәр көндән-көн аҙая. Сөнки кешеләр ошоно аңланылар: сафтан тыш көрәш юҡ, көрәшһеҙ еңеү юҡ.

Тыныслыҡ өсөн көрәш алғыһының башында совет халҡы тора. Уның тарихи урыны — шул. Донъяның йәшәүе өсөн беҙ үҙебеҙҙе яуаплы һанайбыҙ. Сөнки тыныслыҡты беҙҙең халҡыбыҙ яулап алды, кешелекте фашизм үлеменән беҙҙең халҡыбыҙ ҡотҡарып ҡалды, иң ҙур ҡорбандарҙы беҙҙең халҡыбыҙ бирҙе. Еребеҙҙә немец-фашистары ҡалдырып киткән бушлыҡ вопалары хаҡында беҙ онота алмайбыҙ; ҡалаларыбыҙҙың майҙандарында фашистар ултыртып киткән дар бағаналарын беҙ онота алмайбыҙ; фашист ҡоллоғонда ҡазап сиккән ҡыҙҙарыбыҙ хаҡында, Россияның гүзәл ҡыҙҙары хаҡында беҙ онота алмайбыҙ. Ватаныбыҙҙың һуғышта һәләк булған батыр улдарының ҡәберҙәрен инде үләндәр ҡапланы. Ләкин тере ҡалғандарҙың йөрәктәрендәге әрнеүле яралар һис ҡасан да уңалмаҫ. Бында — ваҡыт доктор түгел.

Ауырлыҡ та, яфа ла, ҡайғы ла беҙҙе йомшарта алманы. Үткән һуғышта совет халҡы үҙенең еңелмәҫлеген, беҙҙең ғәҙел эшебеҙҙең, Ленин—Сталин эшенең еңелмәҫлеген күрһәтте. Совет халҡының һуғышсы һәм ижадсы халыҡтың, баһадир көсөн бөтә донъя күрҙе.

Ватан һуғышының данлыҡлы һәм еңеүле йылдары ҡалдырған иҫтәлектәр әле онотолмаған. Минең ҡоралдаш дуҫтарымның елдәр еҫкән серьез йөҙҙәре әле лә күҙ алдында. Мин һаман да дошман танкыһы менән алышҡа сыҡҡан, сабыр тәбиғәтле Себер агрономы Морозовтың утлы ҡараштарын тоям, беренсе булып атакаға күтәрелгән Ғилмановтың — 18 йәшлек Урал егетенең кескә генә тауышын ишетәм. Мин үҙемдең дуҫтарым тураһында — батыр танкистар, артиллеристар, пехотинецтар тураһында йыш ҡына уйлайым. Мин беләм, улар шундай уҡ геройлыҡ менән тыныслыҡ һәм коммунизм өсөн хеҙмәт итәләр. Батырлыҡ һәм ҡыйыулыҡ — халҡыбыҙ характерының иң яҡшы һыҙаттары улар.

Тыныслыҡҡа арналған митингыларҙың береһендә Өфө паровоздар ремонтлау заводының эшсеһе Ғатауллин былай тине:

— Һуғышта мин ун яра алдым. Ләкин мине дошман имгәтә алманы. Хәҙер мин әлеккегә ҡарағанда ун тапҡырға көслөрәкмен!

Беҙҙең халҡыбыҙ хәҙер көслөрәк тә, батырыраҡ та, аҡыллыраҡ та. Ул үҙен дә, дуҫтарын да яҡлай аласаҡ. Яңы һуғыш уты тоҡандырыусылар был хаҡта ла онотоп ебәрмәһендәр.

Балаларҙың шат көләүҙәрен ишеткәндә, әсәйемдең сал сәстәрен, йәш ағастың йәшел япраҡтарын, яңы заводтарҙың биналарын, тыуған ҡырҙарымдың киңлектәрен күргәндә мине ҙур яуаплылыҡ тойғоһо — шуларҙың йәшәүе өсөн яуаплылыҡ тойғоһо солғап ала. Беҙҙең һәр ҡайһыбыҙ Ватандың киләсәге алдында шәхсән яуаплыбыҙ. Мин шулай уйлайым, минең хеҙмәт иптәштәрем шулай уйлай, бөтә совет кешеләре шулай уйлайҙар.

Беҙҙең халҡыбыҙ хәрби базалар төҙөмәй, ә коммунизмдың бөйөк ҡоролоштарында хеҙмәт итә. Колорадо ҡуңғыҙҙары һәм чума ҡомаҡтары үрсетмәй ул, ә йәш урмандар ултырта, яңы сорт бойҙайҙар үҫтерә. Беҙ шуны яҡшы беләбеҙ: Совет Ватаны ни тиклем ҡеүәтле булһа, тыныслыҡ фронты шул тиклем көслөрәк һәм ныҡыраҡ буласаҡ. Һәр бер тонна нефть, ҡорос, икмәк, яңы төҙөлешкә өҫтәлгән һәр бер кирбес, совет яҙыусыһы ижад иткән һәр бер яҡшы китап тыныслыҡтың бөйөк эшенә хеҙмәт итә.

Беҙҙең күкрәк менән яҡларлыҡ тормошобоҙ, эшебеҙ, бәхетебеҙ бар. Беҙҙең Башҡортостанға ғына күҙ ташлайыҡ: ни бары 30 йыл эсендә генә ул ғәйәт культуралы Автономиялы Совет Социалистик Республикаһы булып үҫеп етте. Элек үлемгә дусар ителгән башҡорт халҡы социалистик төҙөлештә мөғжизәләр күрһәтте. Былар бөтәһе лә Совет хөкүмәтенең тыныслыҡ политикаһы арҡаһында, бөйөк туғаныбыҙ рус халҡының ярҙамы арҡаһында, республиканың йәшәүе тураһында большевиктар партияһының арлыҡһыҙ хәстәрлеге арҡаһында барлыҡҡа килде.

Тыныслыҡ беҙгә бәхетле тормош бирҙе. Совет халҡының беренсе теләге — тыныслыҡ. Ләкин беҙ тыныслыҡты һорамайбыҙ, ә талап итәбеҙ, бөтә йәнебеҙ, тәнебеҙ менән Тыныслыҡ Пактын талап итәбеҙ. Сөнки ҡулдарыбыҙҙа көс, йөрәктәребеҙҙә батырлыҡ бар. Беҙ һуғыш уты тоҡандырыусыларҙың бөтә мәкерле пландарын еңербеҙ. Тыныслыҡ һуғышты еңәсәк. Сөнки совет халҡының ихтыяры шундай. Донъялағы изге теләкле бөтә кешеләрҙең ихтыяры шундай, бөйөк Сталиндың — тыныслыҡ өсөн көрәштәге беренсе баһадирҙың ихтыяры шундай.

Мостай Кәрим.

БӨТӘ СОЮЗ СОЦИАЛИСТИК ЯРЫШ АЛДЫНҒЫЛАРЫ

Стахановсы промысла

«Туймазынефть» тресының өсөнсө промыслаһы скважиналары уңарлаған квадрат километр майҙанға урынлашҡан. Бында бораулаусылар күптән юҡ инде. Улар бынан бер йыл элек, беренсе нәүбәттәге скважиналарҙы бораулауҙы тамамлап, был районнан киттеләр. Промыслала коллектив алдына, яңы скважиналарҙы хәрәкәткә индермәйенсә, эске резервтарҙы мобилизациялау һәм технология режимын яҡшыртыу иҫәбенә нефть сығарыуҙың юғары кимәлен һаҡлау бурысы ҡуйылды. Бына шуның өсөн дә промысла коллективының социалистик йөкләмәһендә һәм 1951 йылға билдәләнгән ойоштороу-техник сараларында резервтарҙы файҙаланыуҙың, скважиналарҙың дебитен арттырыуҙың, нефттең үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙең конкрет юлдары күрһәтелгән. Бөтә цехтарҙың һәм промысла участкаларының коллективтары эске ресурстарҙы мобилизациялау һәм технологияны яҡшыртыу буйынса шулай уҡ үҙ өҫтәренә йөкләмәләр алдылар. Промысланың бөтә операторҙары, слесарҙары, электриктары ла индивидуаль социалистик йөкләмәләр алдылар.

Партбюро, промысланың профсоюз һәм комсомол комитеттары социалистик ярыштың барышы һәм йөкләмәләрҙең үтәлеше өҫтөнән үҙҙәренең контролен булдырҙылар.

Ярыш йомғаҡтарын ай аҙағында тикшереү практикаһы, участкаларҙың эшенә оператив йоғонто яһау һәм эштәге етешһеҙлектәрҙе йылдам төҙәтеү мөмкинлеген бирмәгәнлеген күрһәтте. Шуның өсөн нефть сығарыу участкаларының партия һәм профсоюз группалары йөкләмәләрҙең үтәлешен көн һайын тикшерәләр. Участкаларҙың күрһәткес таҡталарында вахталар эшенең йомғаҡтары көн һайын билдәләнеп бара.

Ойоштороу-техник саралар планының үтәлеше айырым контроль аҫтына алынған. Уларҙың күпселеге срогынан алда тормошҡа ашырылып килә.

Был эштә өсөнсө участка коллективы айырыуса ҙур уңыштарға өлгәште. Бында мастер иптәш Букин етәкселегендә бөтә скважиналар ҙа парафиндан таҙартыу өсөн штанғылы беркеткестәр йәки электролебедкалар менән йыһазландырылған. Байтаҡ ҡына скважиналарҙа иптәш Букиндың инициативаһы менән мерниктәр ҡалҡыу нигеҙгә ҡуйылған. Шуның арҡаһында, бер нисә насосты һәм электр моторҙарын эштән бушатып, нефтте коллекторға үҙенән-үҙе ағыу юлы менән сығарыуҙы тормошҡа ашырыу мөмкин булды. Берәй төрлө деталь ватылһа, агрегатты автоматик рәүештә туҡтатыу өсөн, бөтә станок-качалкаларға ла иптәш Букин тарафынан тәҡдим ителгән ҡулайламалар ҡуйылған. Шуның һөҙөмтәһендә ер өҫтө оборудованиеларының аварияға осрауҙары бөтөрөлдө.

Мастер Ғирфанов иптәш етәкселек иткән икенсе участка коллективы стахановсы ижади хеҙмәттең гүзәл өлгөләрен күрһәтә. Ул — юғары производство культураһы һәм алдынғы технология участкаһы. Бында скважиналарҙы хеҙмәтләндереүҙә автоматика уңышлы ҡулланыла, киң фронт менән тикшеренеү эштәре алып барыла. Был, хеҙмәт етештереүсәнлеген байтаҡ күтәреү, нефть сығарыуҙы арттырыу, бер оператор тарафынан күп скважина хеҙмәтләндереүҙе киң ҡулланыу мөмкинлеген бирҙе.

Күптән түгел генә промысланың икенсе, өсөнсө һәм дүртенсе участкаларында операторҙарҙың сәғәтле эш графигы индерелде. Был сара хеҙмәтте ойоштороуҙа ҙур йоғонто яһаны.

Шулай уҡ ер аҫты оборудованиеларын ремонтлау бригадаларында ла байтаҡ ҡына серьез ойоштороу-техник саралары үҙғарылды. Бында Молчанов аскысы үҙләштерелде һәм уңышлы ҡулланыла. Ер аҫты ремонтсылары иң яҡшы стахановсы — Тимербулатов, Камалетдинов, Кашафетдинов иптәштәрҙең алдынғы эш алымдарын ғилми дөйөмләштереү нигеҙендә төҙөлгән яңы технологик карталар буйынса эшләйҙәр. Эш урынын әҙерләүсе махсус бригада ойошторолған. Шуға күрә трактор — подъемник һәм ремонт эшселәре эшһеҙ тормайҙар, скважиналарға кәрәкле эш менән тулыһынса тәьмин ителәләр.

Ер аҫты ремонты эштәрен ойоштороуҙы яҡшыртыу буйынса ентекле һәм ныҡышмалы сараларҙы тормошҡа ашырыу яҡшы һөҙөмтәләр бирҙе. Ер аҫты ремонты эштәре буйынса икенсе кварталда хеҙмәт етештереүсәнлеге 19,2 процентка күтәрелде. Скважиналарҙы ремонтлау ваҡыты 5 сәғәткә ҡыҫҡартылды. Бөтә төр технологик саралар менән бергә ер аҫты ремонты эштәренең сифатын яҡшыртыу, скважиналарҙың ремонт-ара эшләү осорон бары тик икенсе кварталда ғына уртаса 32 көнгә оҙайтыу һәм уны 179 көнгә еткереү мөмкинлеген бирҙе. Эксплуатациялау коэффициенте, план буйынса ҡаралған 0,962 урынына, 0,974-кә еткерелде. Был инде промысланың бер генә скважинаһы ла тик тормағанлығын, уларҙың бөтәһе лә иң ҡулайлы режимда эшләүен күрһәтә.

Промысланың бөтә цехтары һәм участкалары ла хужалыҡ иҫәбенә күсерелгәндәр. Шуның арҡаһында промысла файҙа бирмәй торған предприятие булыуҙан туҡтаны. Икенсе кварталда ул 695 мең һум пландан тыш табыш бирҙе. Июль айында продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү, хужалыҡ иҫәбендә эшләүҙе киңерәк ҡулланыу мәсьәләләре партияның дөйөм йыйылышында тикшерелде. Был йыйылышта ҡатнашыусы нефтселәр, мастерҙар, ер аҫты ремонтсылары нефттең үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙең яңы юлдарын күрһәттеләр, тәҡдимдәр индерҙеләр. Улар хәҙер тулы рәүештә тормошҡа ашырыла.

Промыслала хәҙер эш нормаһын үтәмәүсе бер генә эшсе лә юҡ. Хеҙмәт етештереүсәнлеге икенсе кварталда 111 процент тәшкил итте. Эш көнөн тығыҙландырыу һәм күп скважина хеҙмәтләндереүгә күсеү һөҙөмтәһендә сығарылған бер тонна нефткә киткән эшсе көсөнөң удель расходы ҡыҫҡарҙы, башҡа төр күрһәткестәр ҙә байтаҡ яҡшырҙы.

Эске резервтарҙы файҙаланып, промысла коллективы яңы скважиналарҙы эксплуатацияға индермәйенсә нефть сығарыуҙы айҙан-айға үҫтерә. Продукцияның үҫеше, беренсе кварталға ҡарағанда, 8 процент тәшкил итте. Ете ай эсендә промысла коллективы пландан тыш нефть сығарыу буйынса туғыҙ йыллыҡ йөкләмәһен үтәне.

Өсөнсө промысланың стахановсы-новаторҙарының эштәре һәм исемдәре Октябрьский ҡалаһында ғына түгел, башҡа урындарҙа ла билдәле. Улар, нефть сығарыу мастерҙары Букин, Ғирфанов, Белозеров, Воробьев иптәштәр техник прогрестың ысын ойоштороусылары һәм етәкселәре. Улар, йәш стахановсы операторҙар Ишмаков, Катеркина, Чигирев һәм башҡа иптәштәр, коммунист-операторҙар Кашапов, Нафиков, Тиханов, Белов һәм башҡа күптәр. Улар — промыслала экономия һәм культура өсөн көрәш инициаторҙары. Хәҙер инде тулыһынса коллектив стахановсы предприятие тип әйтергә мөмкин булған был промысла коллективында үҙ эштәренең инициативалы хужалары булып әйләнгән стахановсы бригадир Насибуллин, Махишев һәм башҡа иптәштәр кеүек тағы ла уңарлаған һәм йөҙәрләгән кешеләрҙең исемдәрен әйтергә мөмкин.

Стахановсы коллективтың хеҙмәте лайыҡлы баһаланды. Промысла нефтселәре Бөтә Союз социалистик ярышында еңеүсе тип табылды, уға СССР Советы Министрҙар Советының күсмә Ҡыҙыл Байрағы һәм беренсе премия бирелде.

Беренселекте үҙ ҡулдарында тотоу, социалистик ярышта яңы уңыштарға өлгәшеү — промысла стахановсыларының йөкләмәләре һәм ынтылышы бына шулай. Промысла коллективы үҙ продукцияһын байтаҡҡа арттырып үтәй, был үҙенең техник-экономик күрһәткестәрен яҡшыртты. Нефтселәр ныҡышмалы рәүештә ҡышҡа әҙерләнәләр, нефть сығарыуҙы арттырыуҙың, ярыулыҡтың үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙең яңы юлдарын эҙләйҙәр.

Өлгәшелгәндәр менән ҡәнәғәтләнмәү һәм яңы өлгәшеүҙәргә ынтылыу — стахановсы коллективтың артабанғы уңыштарына нигеҙ булып тора.

А. Лапатин.

Төҙөүселәр ҡул ҡуялар

Ташсы стенаға кирбес һала. Ул бейек корпустар менән бергә юғарыға күтәрелә. Күтәрелгән һайын үҙенең бәхете артҡанлығын һәм Тыуған иленең үҫкәнлеген күрә. Штукатурсы корпустарҙың стеналарын матурлап, шымарта. Маляр биналарҙы төрлө төҫтәге буяуҙар менән биҙәкләй. Төҙөүселәр үҙҙәре төҙөгән һәр бер йорт һәм һәр бер цех бинаһында үҙ тормоштарының гүзәллеген, Тыуған илебеҙҙең йәмен күрәләр.

Бына шуның өсөн дә бөгөн төҙөүселәр, бөтә совет халҡы менән бергә, яңы һуғыш уты тоҡандырырға әҙерләнеүсе империалистарға ҡаршы ҡаты нәфрәт белдереп, биш бөйөк ил араһында Тыныслыҡ Пактын төҙөүҙе талап итәләр.

Черниковск төҙөүселәренең политик һәм хеҙмәт активлеге был көндәрҙә айырыуса ныҡ күтәренке. Ташсылар, балта оҫталары, штукатурсылар, төҙөлөштең бөтә профессиялағы эшселәре, тыныслыҡ вахтаһына баҫып, тыныслыҡ эшен стахановсы хеҙмәт менән нығытыу өсөн көрәшәләр. Төҙөлгән гүзәл биналар емерелмәһен өсөн, совет кешеләренең тыныс хеҙмәте өсөн, Тыуған илебеҙҙең артабан тағы ла ҡеүәтләнеүе өсөн Тыныслыҡ Пактын төҙөү тураһындағы Мөрәжәғәткә берҙәм ҡул ҡуялар.

Черниковск төҙөлөш тресының (управляющийы иптәш Зеленин) конторалары ла, участкаларында, йәштәрҙең дөйөм торлаҡтарында Мөрәжәғәткә ҡултамғалар йыйнауға арналған йыйылыштар ҙур активлек менән үтә.

Беренсе номерлы контораның төҙөлөш участкаһында смена тамамланды. Төҙөүселәр өйҙәренә ҡайтырға ашыҡмайҙар. Участка ҙур байрам төҫөн алған. Бында бөгөн Тыныслыҡ Пактын төҙөү тураһындағы Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйыуға арналған йыйылыш була. Был тарихи документҡа ҡул ҡуйыу хөрмәтенә штукатурсы Телевченко, балта оҫтаһы Решетников, столяр Суслов иптәштәрҙең бригадалары бөгөн икешәр норма үтәнеләр. Яңы ғына стахановсы вахтанан бушаған төҙөүселәр участка начальнигы иптәш Боряковтың тыныслыҡ тураһындағы докладын ҙур иғтибар менән тыңланылар.

Контораның стахановсы балта оҫтаһы иптәш Казыев, йыйылышта сығыш яһап, бөтә эшселәрҙе лә Тыныслыҡ Пактын төҙөүҙе талап иткән Мөрәжәғәткә берҙәм ҡул ҡуйырға саҡырҙы.

Йыйылыштарҙа стахановсылар Тыныслыҡ Пактын төҙөү тураһындағы Мөрәжәғәткә берҙәм ҡул ҡуйыу менән бергә, үҙ ҡултамғаларын стахановсы хеҙмәт менән нығытыу өсөн конкрет йөкләмәләр алалар. Балта оҫталары бригадаһының бригадиры иптәш Звягов, малярҙар бригадаһының бригадиры Мәхмүтов һәм башҡа иптәштәр нормаларын 200 проценттан да кәм үтәмәҫкә һүҙ бирәләр.

Трестың кирбес заводы, транспорт конторалы, ағас эшкәртеү комбинаты һәм башҡа участкаларында ла төҙөүселәр Мөрәжәғәткә ҙур берҙәмлек менән ҡул ҡуялар.

М. Мирҙа.

„Совет Башҡортостаны" материалдары буйынса

„Плюшкиндең хәҙерге копияһы"

Ошо исем менән газетабыҙҙың 12 август номерында Дүртөйлө районы Байыш МТС-ы директоры Г. К. Сафиуллин тураһында фельетон баҫылып сыҡҡайны.

ВКП(б)-ның Дүртөйлө район комитеты был материал буйынса редакцияға түбәндәгеләрҙе белдерҙе:

— ВКП(б)-ның район комитеты бюроһы газетаның тәнҡитен тулыһынса дөрөҫ тип тапты.

Государство милкен үҙенең шәхси интересына файҙаланғаны, механизаторҙар менән тупаҫ мөғәмәләлә булғаны, комбайндарҙы урожай йыйнауға әҙерләп тәьмин итмәгәне өсөн райком бюроһы Байыш МТС-ы директоры Г. К. Сафиуллинға шелтә иғлан итте һәм уның был ҡылыҡтарын ВКП(б) Өлкә Комитетының ауыл хужалығы бүлегенә белдерергә булды.

Тыныслыҡ һәм халыҡтар бәхете өсөн көрәштең киң фронты

Культура деятелдәренең тыныслыҡ өсөн, яңы һуғышты булдырмау өсөн ойошҡан халыҡ-ара хәрәкәткә нигеҙ һалған һәм Польшаның Вроцлав ҡалаһында булған Бөтә Донъя конгресы үткәрелеүгә өс йыл ваҡыт үтте. Ул моменттан башлап, тыныслыҡ яҡлаусыларҙың ойошҡан фронты үҫте, нығыны. Был фронт ошо ҡыҫҡа ваҡыт эсендә йөҙ миллиондарса хеҙмәт, фән һәм культура кешеләрен үҙ байрағы аҫтына тупланы. Был фронт империалистик һуғыш тоҡандырыусыларҙың енәйәтсел пландарын өҙөргә һәләтле ҡеүәтле көс булып әүерелде.

Был фронттың көслөлөгө үткән йыл Стокгольм Воззваниеһына ҡул ҡуйыу кампанияһында асыҡ күренде. Был Воззвание атом энергияһын кешеләрҙе массовый үлтереү ҡоралы, һуғыш ҡоралы итеп ҡулланыуҙы тыйыуға һәм уны беренсе башлап ҡулланған хөкүмәтте хәрби енәйәтсе итеп иғлан итеүгә юлландырғайны. Был Воззваниеға 500 миллиондан артыҡ кеше ҡул ҡуйҙы.

Ошо йылдың февралендә Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы биш бөйөк держава — Америка Ҡушма Штаттары, СССР, Ҡытай Халыҡ Республикаһы, Англия һәм Франция араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында яңы, тағы ла киңерәк кампания башлау тураһында иғлан итте. Бер нисә ай ғына үтеүгә ҡарамаҫтан, Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советының был Мөрәжәғәтенә 450 миллион самаһы кеше ҡул ҡуйҙы.

Халыҡ демократияһы илдәрендә, Германия демократик Республикаһында, Ҡытай Халыҡ республикаһында һәм Корея Демократик республикаһында бөтә өлкән йәштәге кешеләр был Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйҙылар. Ҡултамғаларҙы йыйыу кампанияһы капиталистик илдәрҙә лә киң ҡолас алды. Мәҫәлән, Италияла 1 сентябргә 13 миллион 325 меңдән артыҡ, Францияла 7 миллиондан артыҡ, Японияла 5 миллион 600 мең, Иранда бер миллион ярымға яҡын кеше ҡул ҡуйҙы. Яҡын Көнсығыш илдәрендә, Алыҫ Көньяҡ Африка, Латин Америкаһы илдәрендә, океандарҙағы утрауҙарҙа йәшәгән халыҡтар араһында — донъяның бөтә мөйөштәрендә изге теләкле бөтә кешеләр Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Мөрәжәғәткә ҡул ҡуялар.

Был кампанияла тыныслыҡ өсөн көрәшеүҙә яңы подвигтар, геройлыҡтар күрһәтеүселәр һаны арта бара. Францияның Нор департаментындағы Гам ҡалаһы балалар баҡсаһындағы балалар 3.100 ҡултамға йыйғандар. Бының 7 йәш ярымлыҡ Мишель Вошам исемле бала бер үҙе 281 ҡултамғаһы йыйған.

Тыныслыҡ яҡлылар хәрәкәтендә бөтә илдәрҙең иң күренекле общественный деятелдәре, фән, әҙәбиәт һәм искусствоның иң яҡшы вәкилдәре ҡатнашалар. Тыныслыҡ өсөн үҙ-үҙҙәрен аямай көрәшеүсе, «Халыҡтар араһында тыныслыҡты нығытыу өсөн» халыҡ-ара Сталин премияһы лауреаттары — Фредерик Жолио-Кюри, Хьюлетт Джонсон, Сун Цзин-Лин, Пак Ден-Ай һәм башҡалар бөтә кешегә билдәле. Һәр бер илдә һәр көн тыныслыҡ өсөн көрәшеүсе яңы ысын халыҡ геройҙары тыуа.

Тыныслыҡ яҡлылар сафтарының шундай йылдам үҫеүе, Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы билдәләгән сараларҙың бөтә алдынғы, прогрессив кешеләр тарафынан яҡланыуы халыҡ массаларының тыныслыҡ өсөн, һуғышҡа ҡаршы хәрәкәте сикһеҙ көслө һәм еңелмәҫлек икәнлеген күрһәтә.

Тыныслыҡ өсөн хәрәкәт донъяның халыҡтарҙың иң ҙур күпселегенең, бөтә ябай кешеләрҙең интерестарына яуап бирә. «Донъялағы халыҡтар һуғыштың яфаларын ҡабатланыуын теләмәйҙәр. Улар тыныслыҡты һәм именлекте нығытыу өсөн ныҡышмалы көрәш алып баралар» — ти иптәш Сталин.

Хәҙер тыныслыҡ хәрәкәтенең башында барыусы, бөтә донъяла тыныслыҡ урынлаштырыуҙың терәге, ижади хеҙмәт менән үҙендә коммунизм төҙөүсе бөйөк Тыуған илебеҙ — Советтар Союзы тора. Биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһындағы Мөрәжәғәткә ҡултамғалар йыйыу кампанияһы башланды.

Һис шик юҡ, бөйөк совет халҡы был Мөрәжәғәткә берҙәм ҡул ҡуйып һәм шуның менән Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә тыныслыҡ һәм халыҡтарҙың именлеге өсөн алғы сафта тиңдәм көрәшергә әҙер тороуын, тыныслыҡтың бөйөк байраҡсыһы иптәш Сталинға бирелгәнлеген тағы ла бер тапҡыр күрһәтер.

Тыныслыҡ фронтына бөтәһе 800 миллион халыҡлы демократия һәм социализм илдәре — СССР, Ҡытай Халыҡ Республикаһы, Үҙәк һәм Көньяҡ-Көнсығыш Европа илдәре инә. Был фронтҡа ғәйәт күп һанда профсоюз, йәштәр, ҡатын-ҡыҙҙар, кооператив, культура, спорт һәм башҡа общественный ойошмалар инә.

Был фронтҡа инеүсе профсоюздарҙың Бөтә Донъя Федерацияһы 56 илдең 78 миллион хеҙмәтсәнен берләштерә. Был халыҡ-ара эшселәр ойошмаһы донъяла тыныслыҡ урынлаштырыу, яңы һуғышты булдырмау юлында көрәшен көндән-көн активләштерә. Бөтә донъя профсоюздар Федерацияһы башҡарма бюроһының июль айында Венала булып үткән нәүбәттәге сессияһында төп мәсьәләләрҙән береһе булып, «Тыныслыҡ өсөн, Германия менән Японияны яңынан ҡоралландырыуға ҡаршы көрәш» мәсьәләһе ҡаралды.

Был бөтә донъя профсоюздары ойошмаһы Башҡарма бюроһы Сессияһы тыныслыҡты яҡлау эшен киңәйтергә, уға ярҙам итергә, яңы һуғыш әҙерләүгә ҡаршы көрәште көсәйтергә, тыныслыҡ байрағы аҫтында көрәш өсөн бөтә эшселәрҙең берҙәмлегенә өлгәшергә ҡарар ҡабул итте. Был сессия шулай уҡ Европа һәм Азия профсоюздарының Германияны һәм Японияны ҡоралландырыуға ҡаршы йүнәлдерелгән көрәшенә ярҙам итергә ҡарар бирҙе.

Сессия Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы конгресының биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһындағы Мөрәжәғәтен бер күңелдән яҡларға һәм уға ҡултамғалар йыйыу кампанияһын киңәйтеүҙә ярҙам итергә булды. Уның Мөрәжәғәтендә былай тип әйтелә:

«Беҙҙең миллиондарса ҡултамғаларыбыҙ биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөүҙе талап итә. Был донъяның бөтә өлөштәрендәге бөтә илдәрҙең ябай кешеләре, бөтә хеҙмәтсән кешеләр донъяһы теләгән тыныслыҡты һаҡлау һәм нығытыу эшенә ҡиммәтле вклад булыр».

Демократик ҡатын-ҡыҙҙарҙың бөтә донъя Федерацияһы күп төрләгән илдәрҙән йөҙ миллионға яҡын ҡатын-ҡыҙҙарҙы берләштерә һәм тыныслыҡ өсөн актив көрәшә.

Бөтә илдәрҙәге йәштәр, һуғыш тоҡандырыусыларҙың йөгәнһеҙләнгән һәм яла яғыусы пропагандаһына, яла һәм провокацияларына ҡарамаҫтан, тыныслыҡ өсөн көрәште көсәйтә, үҙҙәренең берҙәмлеген киңәйтә һәм нығыта. Демократик йәштәрҙең бөтә донъя федерацияһы хәҙерге ваҡытта үҙ сафтарына 78 илдән 72 миллион егет һәм ҡыҙҙарҙы берләштерә. 71 илдән 5 миллион студент студенттарҙың Халыҡ-ара союзына инә. Былар бөтәһе лә тыныслыҡ өсөн көрәш сафында торалар. Демократик йәштәрҙең бөтә донъя федерацияһы һуңғы ваҡыттарҙа яңы гүзәл уңышҡа өлгәште. Индия йәштәренең иң ҙур ойошмаһы — 250 мең егет һәм ҡыҙҙарҙы берләштергән Бөтә Индия Йәштәр Союзы, шулай уҡ Индия прогрессив студенттары союзы һәм Дели демократик йәштәре лигаһы, үҙҙәрен член итеп алыуҙы һорап, Бөтә Донъя Демократик Йәштәр Федерацияһына ғариза бирҙеләр. Күптән түгел Перу һәм Эквадор йәштәре ойошмалары, Яңы Зеландия лейборист студенттар федерацияһы, Камерун йәштәренең «Тыныслыҡ өсөн» тигән комитеты, Сирия демократик йәштәр Союзы, Исландия социалистик йәштәре федерацияһы, Австрия социалистик йәштәре һәм башҡалар шулай уҡ ғариза менән Бөтә Донъя Демократик Йәштәр Федерацияһына мөрәжәғәт иттеләр.

Тыныслыҡ өсөн көрәштә йәштәрҙең коммунистик, социалистик, католик, христиан, спорт һәм башҡа ойошмаларының үҙ илдәрендәге берҙәмлек Союздары үҫә һәм нығый. Италияла йәштәр альянсы, Франция демократик йәштәр комитеты, әле төҙөлөп ятҡан Испания йәштәре Милли альянсы һәм башҡа илдәрҙәге төрлө формалағы демократик йәштәр ойошмаларының тыныслыҡ өсөн көрәштә әһәмиәте ҙур.

Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советының тыныслыҡ өсөн көрәште көсәйтеү, биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү өсөн ҡултамғалар йыйыу тураһындағы Мөрәжәғәтен бөтә илдәрҙең йәштәре яҡлайҙар. Улар хәҙерге замандың иң мөһим бурысы булған — тыныслыҡты һаҡлау, нығытыу бурысын үтәү өсөн бөтә көсөн бирергә әҙер торалар.

Был күптән түгел Берлинда булып үткән йәштәрҙең III Бөтә донъя фестивалендә бигерәк тә асыҡ күренде.

Был фестивалдә 104 илдән делегаттар ҡатнашты. Берлинда булған грандиоз демонстрацияла 2 миллиондан артыҡ немец йәштәре ҡатнашты.

Бөтә донъялағы йәштәрҙең вәкилдәре был фестивалдә «Һуғышты булдырмайбыҙ!», «Тыныслыҡ өсөн актив көрәшәйек!» тинеләр. Бында төрлө телдәрҙә «Тыныслыҡ!», «Дуҫлыҡ!», «Сталинға дан!» тигән һүҙҙәр яңғыраны.

— Һуғыш уты тоҡандырыусыларға беҙҙе ҡанлы һуғышҡа тартырға ирек бирмәбеҙ! Вьетнамда ҡанлы һуғыш бөтһөн! Кореяла һуғышты туҡтатырға!

— Һуғыш өсөн бер тонна ла [illegible] һәм бер тонна ла башҡа нәмә бирмәбеҙ!

— Беҙ тыныслыҡ эшенә тоғро ҡалырға ант итәбеҙ! Йәштәр, тыныслыҡ өсөн, яңы һуғышҡа ҡаршы [illegible] берләшегеҙ! — тинеләр улар.

* * *

Донъяла тыныслыҡты яҡлаусы көстәр күп. Тыныслыҡ өсөн көрәшеүсе бөйөк армияның резервтары бөтмәҫлек. Был хәрәкәт үҙенең сафтарын берләштереп, тағы ла активләштереп, тыныслыҡ өсөн көрәшкә яңынан-яңы миллиондарҙы ылыҡтырып үҙенең тарихи бурысын үтәр, агрессорҙарҙың ауыҙлыҡлар һәм империалистарҙың яңы бөтә донъя һуғышын әҙерләнеү һәм башлау пландарын [illegible]. Сөнки тыныслыҡ һәм демократия лагеренең башында ҡеүәтле Советтар Союзы, тыныслыҡтың бөйөк байраҡсыһы иптәш Сталин тора.

М. Бикбулат[illegible]

Ауыл хужалығы алдынғыларының өлгөлө эш тәжрибәләренән

Беҙ донъя рекордына нисек өлгәштек

Академик С. С. Перов былай тип яҙҙы: «Совет иленең данлыҡлы сусҡа ҡараусыһы Александра Евгеньевна Люскова үҙенең эше менән ауыл хужалығы практикаһын юғары күтәреү менән генә сикләнмәй, бәлки фәндә лә юлдар ҙа һала. Беҙ, академиктар, уны, хәҙерге диплом һыҙ ғына, үҙ сафыбыҙға фән докторы сифатында ҡабул ителгән, тип иҫәплейбеҙ».

А. Е. Люскова — илебеҙҙең алдынғы сусҡа үҫтереүселәренән береһе ул. Талантлы мал үҫтереүсе — мичуринсы, ул әле бынан 11 йыл элек үк сусҡа балалары үҫтереүҙә донъя рекорды ҡуйҙы. Данлы стахановка шул көндән бирле был рекордты тотоп тороу менән генә сикләнмәй, бәлки уны йылдан-йыл яҡшырта.

Вологда өлкәһе Междуреченск районы «Буденновец» колхозының инде бер нисә йылдар буйына А. Е. Люскова етәксәлек иткән сусҡасылыҡ фермаһы үҙенә күрә бер ғилми-тикшеренеү лабораторияһы булып тора, унда сусҡасылыҡты яҡшыртыу өсөн яңы мөмкинлектәр эҙләйҙәр һәм табалар. Данлы стахановка талантлы мал үҫтереүсе мичуринсы ғына түгел, ул малсылыҡтың алдынғы методтарының ялҡынлы пропагандисы, ҙур общественный деятель булып та тора.

А. Е. Люскова — ул Социалистик Хеҙмәт Геройы, Сталин премияһы лауреаты, СССР Верховный Советы депутаты.

Беҙҙең колхозыбыҙҙа сусҡасылыҡ фермаһы 1931 йылдан бирле йәшәй. Ләкин ул йылдан-йыл тәжрибәләр туплауыҡ, ферманың материаль базаһы яҡшырҙы, беҙҙең өлгәшеүҙәребеҙ үҫте. 1939 һәм 1940 йылдарҙа инде беҙ 15 инә сусҡанан йыл һайын икешәр тапҡыр сусҡа балалары ала башланыҡ. Һәр бер инә сусҡанан алынған сусҡа балалары уртаса 24,5 баш тәшкил итте. Минең тәрбиәләүемдәге Ялта исемле инә сусҡа 1940 йылда ике тапҡыр балалауҙа 31 сусҡа балаһы бирҙе, уларҙың дөйөм тере ауырлығы 4.754,5 килограмға етте. Бындай итеп Бөтә Союз ауыл хужалығы күргәҙмәһендә бер инә сусҡанан ит продукцияһы етештереүҙең донъя рекорды итеп танылды.

Бөйөк Ватан һуғышы фронтҡа ярҙам итеү өсөн бөтә совет кешеләренең бөтә көстәренең көсөргәнешләнелеген талап итте. Мин ҙә уйландым: фронтҡа, Ватанға күберәк ит биреү өсөн, ферманың производство күрһәткестәрен тағы ла арттырыу өсөн нималар эшләргә мөмкин? Һәм шуны белдем, инә сусҡаларҙан йылына өс тапҡыр сусҡа балалары алырға мөмкин, тигән һығымтаға килдем.

Исәпләп та, инә сусҡа үҙенең тоҡомон 3 ай, 3 аҙна һәм 3 көн йөрөтә. Бала биргәндән һуң ҡыҫҡа ваҡыт эсендә ул яңынан торорға ала. Тимәк, тап үҙ ваҡытында, сусҡа йылына өс тапҡыр бала килтерә алһаҡ. Был тоҫмарлап ҡарау ғына инә әле. Шулай ҙа мин был тәжрибәне үткәрергә ҡарар иттем. Ул уңышлы сыҡты. 1941 йылда уҡ инде Ялта исемле инә сусҡаны өс тапҡыр балалаттым. 44 сусҡа балаһы алдым. Уларҙың дөйөм ауырлығы 4.180 килограмм тәшкил итте.

1942 йылда Июнька исемле инә сусҡанан өс тапҡыр бала килтереүҙә 41 сусҡа балаһы алдым. Унан алынған йәш инә сусҡалар һигеҙ айлыҡ ваҡытта торҡторолдолар, һәм йыл аҙағына тиклем, тағы 65 сусҡа балаһы килтерҙеләр. Шулай итеп, бер инә сусҡанан һәм уның балаларынан бер йыл эсендә 106 сусҡа балаһы алынды. Уларҙың дөйөм ауырлығы 4.910 килограмм тәшкил итте.

Быйыл йылда, тоҡомсолоҡ фермаһына бөтә ҡуйылған айырыуса шарттарҙың эсендә (сусҡа тәрбиәләүселәр сусҡа балаһын дүрт айлыҡ йәшкә тиклем тәрбиәләйҙәр), мин был эште 15 ай буйына үткәрергә тура килде. Был осор эсендә мин Ялта исемле инә сусҡанан һәм уның балаларынан килтергән тәүге йәш инә сусҡаларҙан бер йыл эсендә 128 баш тоҡомло сусҡа балаһы алдым. Уларҙың ауырлығы 4.818 килограмм тәшкил итте. Зоотехник контораһы беҙ үҫтергән 107 сусҡа балаһын элита һәм беренсе класлы итеп таныу итте.

Быйыл 29 июлдә махсус комиссия беҙҙең яңы уңыштарыбыҙҙы раҫланы, 12 ай һәм 20 көн ваҡыт эсендә мин 856-сы номерлы Июнька исемле инә сусҡанан, уның балаларынан балаларын да иҫәпләп, 171 сусҡа балаһы алдым. Уларҙың терелэй ауырлығы 5.330 килограмм тәшкил итте. 856-сы номерлы Июнька исемле инә сусҡа үҙенең бәрдәге (уның терелэй ауырлығы 250 килограмм), тыныс тәбиғәтле, тиҙ үрсемле булыуы менән айырыла. Башҡа инә сусҡалар кеүек үк, Июнька исемле инә сусҡа элиталы ата сусҡа менән бер тапҡыр торҡторолоуҙа быуаҙ ҡалды. Былтыр 9 июлдә беренсе тапҡырында 19 баш сусҡа балаһы алынды. Июнька сусҡаһының 14 имсәге бар. Ул килтергән бөтә балаларҙы имеҙеп туйындырыу ҡыйын ине. Һәм 6 таҙа сусҡа балаһын бер айлыҡ ваҡытта иптәшләй һәм мәлдә рәүештә ашатырға тура килде. Шулай итеп, 19 сусҡа балаһы ла тулыһынса һаҡлап үҫтерелде. Бер айлыҡ ваҡытта сусҡа балаларының дөйөм ауырлығы 159 килограмм булды. Имеҙә ташлауға тиклем һәр бер сусҡа балаһының терелэй ауырлығы 23-шәр килограмм тәшкил итте.

Июнька исемле инә сусҡа икенсе тапҡыр августа торҡто. Был имеҙеүҙә ташлағандан бер нисә көн һуңыраҡ ине. 1950 йылдың 8 декабрендә икенсе тапҡыр 14 баш сусҡа балаһы алынды. Өсөнсө тапҡыр Июнька исемле сусҡа ғинуар аҙағында тороҡторолдо. һәм 18 баш бала килтерҙе. Бында 13 сусҡа балаһы килтерҙе. Шулай итеп, бөтәһе өс тапҡыр бала килтереүҙә ул 46 сусҡа балаһы бирҙе.

Имеҙеүҙә ташлағандан һуң һәр бер сусҡа балаһы аҙна һайын үлсәнеп, ҡаралып торолдо. Әгәр ҙә берәр сусҡа балаһы үҙенең үҫешендә артта ҡалһа, уға иң яҡшы шарттар тыуҙырылды. Беренсе тапҡырында килтерелгән тәүге ун бер йәш инә сусҡа айырыуса тәрбиәләүҙе талап итте. Улар февралгә тиклем яҡшы үҫешләнделәр. Һәр береһенең ауырлығы 130—150 килограмм булды һәм 8—8,5 айлыҡ ваҡытта торҡторолдолар.

Йәш инә сусҡалар 1951 йылдың 2 һәм 21 июнь көндәре араһында бала килтерҙеләр. Июнька исемле сусҡаның балаларынан беҙ 125 сусҡа балаһы алдыҡ. Улар яҡшы, көр инеләр. Шулай итеп, 12 ай һәм 20 көн ваҡыт эсендә 856-сы номерлы Июнька исемле инә сусҡа һәм ул килтергән 11 йәш инә сусҡа 171 сусҡа балаһы бирҙе. Июнька исемле инә сусҡаның тәүге ике тапҡырында килтергән балаларының класлылығын билдәләп, махсус комиссия унан 22 сусҡа балаһын элита класына, 7-һен—беренсе класҡа һәм 6-һын—икенсе класҡа индереп теркәне. Беренсе тапҡырҙағы сусҡа балаларының һәр береһе 12 ай һәм 20 көнлөк ваҡытта уртаса 221 килограмм тәшкил итте. Июнька исемле инә сусҡаһынан өс тапҡыр алынған сусҡа балаларының дөйөм ауырлығы 4896 килограмға тиң булды. Ә бөтәһе, юғарыла күрһәтелгәненсә, балаларының балаларын да индереп, был тоҡомло инә сусҡанан алынған сусҡаларҙың терелэй ауырлығы 5.330 килограмға тиң булды.

Июнька исемле инә сусҡаға һәм уның балаларына 12 ай һәм 20 көн ваҡыт эсендә түбәндәге күләмдә аҙыҡтар ҡулланылды: клевер бесәне — 8.717 килограмм, йәшел үлән — 3.491, һоло оно — 7.971, арпа оно — 5.549, соя төпраһе — 827, борсаҡ оно — 72, картуф— 3.209, айырылмаған һөт — 1.412, айырылған һөт — 623, бойҙай кепмаһе—1.195 һәм тоҙ — 136 килограмм.

Дөйөм алғанда бирелгән аҙыҡтарҙың күләме 22.886,2 аҙыҡ берәмеген тәшкил итә. Шулай итеп, тоҡомло һәр бер сусҡа балаһының һәр бер килограмм ауырлығы өсөн 4,3 аҙыҡ берәмеге тотолдо.

Беҙҙең фермабыҙҙа 5 кеше эшләй. Улар — мин, ферма мөдире, (ул бер үк ваҡытта сусҡалар ҡарай), ике сусҡа ҡараусы — А. П. Аносова һәм Л. П. Короткова, шулай уҡ ярҙамсы эштәрҙе башҡарыусы бер кеше һәм бер йәк йөрөтөүсе (шул уҡ ҡарауылсы ла булып тора). Сусҡа ҡараусылар булып эшләгән беҙҙең эшебеҙгә 1946 йылда Сталин премияһы бирелде. Ә 1948 йылдағы эштәребеҙҙең һөҙөмтәһе буйынса миңә һәм сусҡа ҡараусыларҙан Л. П. Коротковаға Социалистик Хеҙмәт Геройы исеме бирелде. Беҙҙең фермабыҙҙа шулай уҡ зоотехник В. Ф. Барбашова эшләй. Ул бөтә тоҡомсолоҡ эшен алдынғы мичуринсы фән нигеҙендә алып барыуға ярҙам күрһәтә.

Һуңғы 10 йыл эсендә беҙ һәр бер инә сусҡанан йылына икешәр тапҡыр бала алабыҙ. Алынған бөтә сусҡа балалары тулыһынса һаҡланды. 1945 йылдан алып 1951 йылға тиклем фермабыҙ буйынса йылына уртаса алынған сусҡа балалары 28,3 баш тәшкил итте.

Беҙҙә сусҡасылыҡ колхоз хужалығының иң килемле тармаҡтарының береһе булып һаналә. Һуғыштан һуңғы биш йыллыҡта беҙ сусҡасылыҡ фермаһынан 1 миллион һумдан күберәк керем алдыҡ. Сусҡа ҡараусылар эстәмә түләү тәртибендә: 1946 йылда — 46 сусҡа балаһы, 1947 йылда — 50, 1948 йылда — 51, 1949 йылда — 44 һәм 1950 йылда — 52 сусҡа балаһы алдылар.

Һәр бер сусҡа ҡараусы ошондай күрһәткестәргә өлгәшеүҙә булдыра ала. Быны өсөн, бөтәһенән элек, ата һәм инә сусҡаларҙы торҡторорға яҡшы әҙерләнергә һәм урта кәрәкле булырға тейештәр. Был мәсьәлә менән әлемтәлек аһауға юл ҡуйырға ярамай, — ул тоҡомдоң ҡайтанан тыуыуына алып бара. Инә сусҡаны уның теләге килеүе менән торҡторорға кәрәк. Ул ике тапҡыр, икенсе тапҡыры—беренсеһенән 10—12 сәғәттән һуң торҡторола. Беҙ ҡабатлап торҡтороуҙың күп бала килтереүгә ярҙам итеүенә ышандыҡ.

Бөтә эште шулай үткәрәбеҙ, торҡтороу беҙҙең төньяҡ шарттарҙағы ваҡыттарға иң уңайлы осорҙа үткәрелә. Уның беренсеһе — март айында була. Был имеҙеүҙе ташлау ваҡыты иҫәпләнә. Имеҙеүҙе ташлау ике айлыҡ ваҡытта үткәрелә. Был саҡта сусҡа балалары көтөүлектә йөрөй алалар (был йәш мал организмы өсөн бик мөһим). Икенсе тапҡыр бала килтереү, башлыса, августа була. Был сусҡа балалары ла көҙгә һалҡындарға тиклем ныҡлы үҫеп өлгөрәләр.

Инә сусҡа быуаҙ булыуының тәүге артыһында бөтә нәмәне лә яратып ашай. Был осорҙа уның көндәлек рационы 5 килограмм клевер бесәненән (ул йәйге осорҙа шуға ярашлы үлән менән алыштырыла), 4 килограмм картуфтан, 2 килограмм силостан (ҡышҡы осорҙа), 800 грамм концентраттан тора. Бындай рацион уртаса булып иҫәпләнә. Ул сусҡаның терелэй ауырлығын һәм ҙурлығын иҫәпкә алып төҙөлә. Бынан башҡа, беҙ рационға көн һайын 25 грамм натураль орлоҡ һәм ҡыш 100 грамм витаминлы аҙыҡ — шытҡырылған орлоҡ өҫтәп бирәбеҙ. Был беҙҙең төньяҡ шарттарҙа бик мөһим булып иҫәпләнә. Сөнки улар ябай витаминлы аҙыҡтарҙа бик аҙ булалар. Инә сусҡаларҙы, көтөүлектәге бөтә сусҡалар кеүек үк, көнөнә ике тапҡыр эсерәбеҙ. Һыу булмә температураһындағы йылылыҡта булырға тейеш.

Рационды беҙ сусҡаның быуаҙ булыуының өсөнсө айы башында үҙгәртәбеҙ. Аҡрынлап тупаҫ аҙыҡ биреүҙе бер килограмға тиклем кәметәбеҙ, ә концентрат порцияны 2 килограмға тиклем арттырабыҙ. Һоло оно һәм шытҡырылған һоло бирәбеҙ. Бындай аҙыҡ аш ҡаҙанының ҡатып китеүен булдырмауға ярҙам итә. Был быуаҙ булыуҙың һуңғы осоро өсөн айырыуса мөһим. Бала килтереүҙән алда 10 көн буйына концентраттарҙы болғатып, шыйыҡ хәлендә бирәбеҙ. Һыу күпме теләһә, шул тиклем бирелә.

Быуаҙ булыу һәм бала килтереүҙән һуңғы осорға рационды төҙөп, беҙ бында инә сусҡаның һөт биреүен һәр яҡлап күбәйтеү сараһын күрәбеҙ. Был эш үҙеп алдай. Беҙҙә инә сусҡаның үҙ балаларын имеҙеүгә һөтө етмәү важнһаһы булғаны юҡ. Сусҡа балалары 16—18-әр баш булғанда ла инә сусҡаның һөтө етә. Инә сусҡаны тәүлегенә дүрт тапҡыр, һәр бер 6 сәғәттән һуң ашатабыҙ, көнөнә ике тапҡыр таҙа һыу эсерәбеҙ.

Инә сусҡаны быуаҙ булыу ваҡытында йыш хәрәкәт яһатырға кәрәк. Йәйге осорҙа уларҙы яҡындағы көтөүлектә 8 сәғәт йөрөтәбеҙ, ә ҡышҡы осорҙа, яҡшы һауа шарттары булғанда, бер сәғәтлек прогулкаға сығарабыҙ йәки сусҡалар һарайының коридорында йөрөтәбеҙ. Беҙҙә сусҡалар һарайы бик ҙур, уның оҙонлоғо 90 метр. Бында улар теләгән тиклем йөрөй алалар.

Бала килтергәндән һуң тәүге ашатыу осоронда инә сусҡаға беҙ таҙа һыу һәм бер литр айыртылған йәки ярты литр айыртылмаған һөт бирәбеҙ, уға ярты литр йылы һыу ҡушабыҙ. Ә 6 сәғәттән һуң үткәрелгән икенсе тапҡыр ашатыуға еңелсә болғатылған һоло оно (150 грамм онға 1,5 литр һыу ҡушып) бирәбеҙ. Аҙыҡ биреү аҡрынлап арта бара, һәм бала килтереүҙән дүртенсе көнөнә ул тулы норма ала.

Имеҙеүсе инә сусҡаның көнлөк рационы уның терелэй ауырлығына, балаларының күплегенә һәм һөтлөлөгөнә ҡарап төҙөлә. Терелэй ауырлығы 200 килограмм һәм 12 балаһы булғанда, ул көнөнә 3 килограмм һоло оно, 3 килограмм ябай аҙыҡ (клевер йәки парландырылған холда икһа-һоло ҡушылғаһы), 3 килограмм картуф ашарға тейеш. Тәүге көндәрҙә болғатылған һоло айырым рәүештә, а һуңынан бөтә аҙыҡтар ҡатыштырылған холда, тигеҙ өлөштәрҙә тәүлегенә 4 тапҡыр, фермалағы көндәрек тәртипкә ярашлы итеп, билдәле сәғәттәрҙә бирелә.

Бала килтереүҙән һуңғы тәүге 15 көнөндә беҙ инә сусҡаның рационына 1 литр айыртылған йәки ярты литр айыртылмаған һөт өҫтәйбеҙ. Ҡышҡы көндәрҙә бала килтереүҙән 20 көн алда сусҡаға силос биреүҙе туҡтатабыҙ. Ул бала килтергәндән һуң бер аҙна ваҡыт үҙгәс бирелә башлай. Бында силос биреү нормаһы тәүлегенә 1,5 килограмға тиклем аҡрынлап арттырыла. Йәй бала килтергәндән һуң 6-сы көндә сусҡаны көтөүлеккә сығарабыҙ. Улар бында берәр сәғәтләп биш тапҡыр йөрөтәләр.

Инә сусҡаларҙың һөт биреүен күбәйтеүгә бик ҙур иғтибар бирәбеҙ. Был сусҡа балаларын һөт менән тулыһынса тәьмин итеү өсөн кәрәк. Уға беҙ түбәндәгеса өлгәшәбеҙ.

Инә сусҡаның бала килтереп бөтөүен көтөп тормаҫтан, һәр бер бала биреүҙән һуң бер-бер ярым сәғәт үткән һайын, сусҡа балаһын әсәһенең имсәгенә һөт имеҙеүгә килтерәбеҙ. Балаларҙы килтереүҙең тамамланыуына тиклем һәр бер килтерелгән йәш сусҡа балаһын имеҙеү— бик мөһим һәм кәрәк сара. Ул инә сусҡа өсөн дә файҙалы. Сөнки ул бала килтереүҙе тиҙләтә. Ул сусҡа балалары өсөн дә файҙалы. Улар бында оҙаҡ ваҡыт үтмәҫтән аҙыҡ ала башлайҙар.

Сусҡа балалары тәүге өс көндә махсус йәшниктәрҙә тотолалар. Уларҙы беҙ сәғәт һайын, йәғни тәүлегенә 24 тапҡыр, әсәһенә имеҙеүгә килтерәбеҙ. Яңы тыуған сусҡа балаларын былай да һирәк имеҙергә ярамай. Сөнки улар ҡорһаҡта саҡта аҙыҡты өҙлекһеҙ алғандар. Бынан тыш, уларҙы иң тиклем йыш аҙыҡландырһаң, улар шул тиклем һөттө күп һуралар һәм һөт сусҡаның еленендә шул тиклем күберәк етештерелә. Был осорҙа беҙ һәр бер сусҡа балаһын билдәле бер имсәккә өйрәтәбеҙ. О балалы сусҡаны һәр бер имеҙеүҙә ике яҡ ҡабырғаһына ла алыштырып һалырға кәрәк. Өйтәйек, беренсе имеҙеүҙә һул яғына ятһа, а икенсе имеҙеүҙә уң яғына ятырға тейеш.

Инә сусҡаны дөрөҫ ашатыу бик мөһим эш. Ул үҙ балаларын ике ай имеҙә. Был осор эсендә уның балаларының тере ауырлығы үҙ ауырлығынан бик күп артып китә. Өйтәйек, инә сусҡа 200—250 килограмм ауырлыҡта. Уның 12 балаһы бар. Ике айлыҡ ваҡытта сусҡа балаларының ауырлығы 22—23 килограмға етә. Дөйөм алғанда, был ауырлыҡ 276—300 килограмм тәшкил итә. Ошо тиклем ҙур ауырлыҡлы аҙыҡ менән тәьмин итеү өсөн инә сусҡаны яҡшы ашатырға кәрәк. Тик ошо шарттарҙа ғына киләсәктә килтереләсәк балалары таҙа һәм теремек буласаҡтар. Бында йылына ике тапҡыр сусҡа балалары алыуҙы иҫтә тоторға кәрәк. Тимәк, сусҡа балалары имеҙеүҙә ташлағандан һуң 4—5-се көнөндә инә сусҡаны яңынан торҡторорға кәрәк. Шуға күрә беҙ уға аҙыҡ биреүҙе кәметмәйбеҙ. Сөнки имеҙеүҙе ташлау алдынан аҙыҡ нормаһының үҙгәреүе инә сусҡаның киләсәктә балалар килтереүендә һаулығына йоғонто яһауы мөмкин.

Беҙ йәш сусҡаларҙы үҫтереүгә һәм дөрөҫ тәрбиәләүгә ҙур иғтибар бирәбеҙ.

Сусҡа балаларын тыуғандан һуң беҙ дүртенсе көндә инәһе янында ҡалдырабыҙ. Был ваҡытта улар үҙҙәре имгән имсәкке үҙләшеп бөтәләр. Өйтергә кәрәк, бөтә имсәктәр ҙә бер төрлө булмайҙар. Шуға күрә иң көслө сусҡа балаларын күп һөт бирә торған имсәктәргә беркетәбеҙ. Бындай холда бөтә сусҡа балалары тигеҙ булып үҫәләр.

Сусҡа ҡараусы тәүге көндәрҙән үк сусҡа балаларын ниндәй имсәккә билдәләүҙе белһен өсөн, беҙ уларҙы алдан уҡ билдәләп ҡуябыҙ. Ике сусҡа балаһының маңлайына тәләм менән билдә яһайбыҙ. Был беренсе пар була. Ә икенсе пар сусҡа балаларының елкәһенә шундай уҡ билдә яһала. Өсөнсө парҙың арҡы талаҡ һөйәгенә билдә ҡуйыла һәм башҡалар.

Сусҡа һөттө тигеҙ бирмәүе менән башҡа малдарҙан айырыла. Тәүге ике-өс минут буйына һөт урғылып килә, ә бынан һуң һөт биреү туҡтала. Ул үҙенең балалары яҡшы ныған һәм тыныс ятҡан саҡта һөттө күп бирә. Шуға күрә сусҡа ҡараусы имеҙеү ваҡытында һәр бер сусҡа балаһын ныҡ күҙәтә. Сусҡа балалары һөт алып имеҙеүҙе дауам иттерәләр, шуның менән инәһенең еленен һәм имсәктәренә массаж яһайҙар.

Беҙ, сусҡа балаларын инәһе менән дүртенсе көндә станокта ҡалдырып, уның үҙ балаларын тапамауын, ҡыҫмауын күҙәтәбеҙ, инәһен һаҡлыҡ менән хәрәкәт итеүгә өйрәтәбеҙ. Шунлыҡтан беҙҙә инә сусҡалар үҙ балаларын яҡшы үҫтерә.

Дүрт көнлөк ваҡытта сусҡа балаларын өҫтәмә рәүештә ашата башлайбыҙ. Тәүҙә ҡайнаған һыу, һуңынан тәүлегенә 50-шәр грамм һыйыр һөтө бирәбеҙ. Ярты айлыҡ ваҡытта улар инде 500-әр грамм һөт алалар. Быны уңышлы рәүештә айыртылған яңы һөт менән алыштырырға мөмкин.

Йәш сусҡаларҙың организмы минераль аҙыҡтар һәм витаминдар талап итә. 5 көнлөк ваҡытта инде беҙ уларға минераль аҙыҡтарҙы өҫтәмә рәүештә бирәбеҙ. Был маҡсатта таҙа ҡыҙыл балсыҡ, агас күмере, һөйәк оно бирелә. Тәүҙә тәүлегенә 5-әр грамдан да артыҡ бирелмәй. Һуңға табан ул норма аҡрынлап арттырыла.

Ике аҙналыҡ ваҡытта сусҡа балалары клевер һалымын ҡайнатылған һыуҙан торған ҡиммәтле витамин аҙыҡтар ала. Уны шулай әҙерләйбеҙ. Иң яҡшы клевер бесәне алына. Был бесәп клеверҙән сәскәләнеү ваҡытында сабылған булырға тейеш. Ул һалам турағыс менән ваҡлатыла. Ошо ваҡлатылған бесәнгә ҡайнар һыу һибәбеҙ һәм 2—3 сәғәткә ҡалдырабыҙ. Бынан һуң уны һыуыҡ алып сусҡа балаларына эсерәбеҙ. Ошо уҡ ваҡытта сусҡа балаларына иң яҡшы клевер бесәне көлтәләрен ҙа ҡуябыҙ. Был бесәп клеверҙән сәскә атыуға тиклем сабылған, күләгәле урында киптерелгән булырға тейеш. Сусҡа балалары нормаль һәм теремек булып үҫһендәр өсөн, уларҙы күберәк хәрәкәт иттерергә кәрәк. Шуға күрә беҙ көтөүлеге төрлө урындарға тарттып һалабыҙ. Улар был көтөүлек айлаһында күберәк йөрөй алалар. Бынан һуң тиҙрәтелгән арпа йәки һоло ярмаһы, шытҡырылған орлоҡ, ике-өсәр грамм тоҙ бирәбеҙ. Алты көнлөк ваҡытта ҡаралды бутҡа ашауға күнектерәбеҙ. Һоло ярмаһына ҡайнаған һыу һалына. Ул шунда парлана. Һыуына. Уға тоҙ ҡушыла, һәм ошо хәлендә сусҡа балаларына бирелә. Ярты айлыҡ ваҡытта сусҡа балалары тәүлегенә 100 грамдан алып 150 грамға тиклем концентрат алалар.

Бер айлыҡ ваҡытта өҫтәмә ашатыу рационына 250—300 грамм концентрат инә. Икенсе айлыҡ ваҡытта көндәлек рацион аҡрынлап арттырыла бара. Алтынсы-етенсе аҙна аҙағында бындай рацион түбәндәгесә була: концентрат 500 грамм, клевер бесәне оно — 400 грамм, картоф — 300 грамм, һыйыр һөтө — 500 грамм һәм минераль аҙыҡ. Бөтә аҙыҡтар парландырылалар һәм көнөнә дүрт тапҡыр тигеҙ өлөштәргә бүлеп ашатылалар.

Ике ай ваҡыт үҙгәс беҙ сусҡа балаларын имеҙеүҙән айыра башлайбыҙ. Уны ошолай үткәрәбеҙ: һуңғы биш көндә сусҡа балаларына өҫтәмә ашатыу нормаһын арттырабыҙ, ә имеҙеү кәметәбеҙ. Инә сусҡаны ашатыу кәметелмәй, сөнки ул ябырыуға һәм теләкһеҙ ҡалмаска мөмкин. Имеҙеүҙе ташлағандан һуң сусҡа балаларына һыйыр һөтө биреүҙе туҡтатабыҙ. Быныңурынына бер ай буйына, ҡайһы бер саҡта оҙайтып та, берәр литр айыртылған һөт бирелә. Аҙыҡтарҙы был осорҙа бер сусҡа балаһы түбәндәге күләмдә алалар: концентрат — тәүлегенә бер килограмм, клевер бесәне — 500 грамм, картоф — 500 грамм. Йәше ҙурайған һәм ауырлығы артҡан һайын уларға аҙыҡ биреү нормаһы аҡрынлап арттырыла, һәм 6 айлыҡ ваҡытта инде 1,5 килограмм концентрат, 2,5 килограмм тупаҫ аҙыҡ (бесән һәм силос), 1,5 килограмм картоф алалар. Йәғни улар 2,73 аҙыҡ берәмеген тәшкил итә.

Мин, сусҡа балаларын яҡшы ашатыу менән бергә, уларға иң яҡшы йәшәү шарттары тыуҙырыуы турһында һәйләп тә, тормайым. Быйын мөһимлеге үҙенән-үҙе аңлашыла. Беҙҙең фермала сусҡа торлары ҡоро, таҙа, яҡты һәм йылы. Унда сусҡалар айырым станоктарҙа ашатылалар. Станоктарҙа иҙәнде беҙ көнөнә ике тапҡыр йыуабыҙ, а аҫтына түшәлгәндәрҙе бысранған һайын алыштырабыҙ. Йәш сусҡа балаларын аҙна һайын йыуабыҙ, ә йәй улар көтөүлектә йөрөп йылғала ҡойоналар.

Хәҙер беҙҙең фермала эш түбәндәгесә ойошторолған: иртәнге 4 сәғәттә сусҡа ҡараусылар станоктарҙы таҙарталар, аҙыҡ әҙерләйҙәр. 5 сәғәттә сусҡаларҙы ашатыу башлана. 6 сәғәттә торлаҡ икенсе тапҡыр таҙартыла — станоктарҙағы түшәлмәләр алыштырыла. Бынан һуң беҙҙең беребеҙ станоктарҙы йыуа, ә икәүебеҙ икенсе тапҡыр ашатыу өсөн аҙыҡтар әҙерләйбеҙ. Был ваҡытта сусҡалар ял итәләр. Бынан һуң уларҙы прогулкаға сығарабыҙ һәм икенсе тапҡыр ашауға ҡуябыҙ. Өсөнсө тапҡыр ашатыу кискә 6—7 сәғәттәргә, дүртенсеһе — төнгө 11 сәғәттә үткәрелә. Төнөн торлаҡта дежурный тора.

Ферма өсөн кәрәк булған төп аҙыҡтарҙы ферма янындағы участкаларҙа үҙебеҙ үҫтереп етештерәбеҙ. Уларҙы сәсеү эшләнеше тулыһынса үҙәштерелгән. Бында бөтәһе 28,6 гектар һөрөнтө ер файҙаланыла.

Йәшел аҙыҡҡа айырыуса әһәмиәт бирәбеҙ. Беҙҙең өсөн быйын мөһимлеге бик асыҡ. Беҙҙә йәйҙәр ҡыҫҡа була, һәм сусҡаларҙың организмын ныҡытыу, уларға мөмкин тиклем күберәк бай витаминле аҙыҡтар ашатыу өсөн ошо ҡыҫҡа йәйге осорҙо яҡшы файҙаланырға кәрәк.

Беҙ сусҡалар көтөү өсөн Шейбухта йылғаһы ярҙарында ҡоро, юлдарҙан алыҫ урынды билдәләгәнбеҙ. Ул клеткаларға бүленгән. Уларҙың һәр ҡайһыһы 6—7 көн файҙаланыла. Бынан һуң сусҡалар башҡа участкаларға күсерелә. Был осорҙа ҡалған участкаларҙа үләндәр үҫеп өлгөрәләр.

Көтөүлек өсөн беҙ тобиғи үләнле урындарҙы файҙаланыу менән бергә, үлән сәсеп үҫтерелгән баҫыуҙарҙы ла файҙаланабыҙ. Шулай итеп, беҙҙә үҙенә күрә бер йәшел конвейер барлыҡҡа килтерелә. Шуның арҡаһында сусҡалар бөтә йәй буйына йәшел аҙыҡтар, химмәле һәм туклыклы, бай витаминдар менән тәьмин ителәләр.

Балалы һәм быуаҙ сусҡалар өсөн ферма эргәһендә айырым көтөүлек булдыра. Был көтөүлектә беҙ инә сусҡаларҙы бала килтереүҙән алтынсы көнөндә сығарабыҙ. Улар бында тәүлегенә берәр сәғәтләп 5 тапҡыр сығарылалар. Бында сусҡа балалары сәғәт һайын имеҙелергә тейештәр. 11 көнлөк ваҡытта инә сусҡалар балалары менән көтөүлеккә сығарыла. Тәүҙә улар бер сәғәт йөрөтелә, а һуңынан көтөүлектә йөрөтеү ваҡыты аҡрынлап арттырыла барыла.

Бик күп сусҡа ҡараусылар минән, сусҡаларҙың продуктивлеген арттырыу буйынса эште ниңнән башларға кәрәк, тип һорайҙар. Ә мин уларға: һеҙ ҙә мин башлағандарҙан башлағыҙ, тип яуап бирәм. Бөтә сусҡа ҡараусыларға үҙҙәренең алдына түбәндәге беренсе нәүбәттәге бурыстарҙы ҡуйырға кәрәк: 1) һәр бер инә сусҡаның йылына ике тапҡыр бала килтереүенә өлгәшергә, 2) аҙ тигәндә бер инә сусҡа килтергән үрсемдән йылына һәм бер килограмм ауырлыҡ етештереп алырға өлгәшергә кәрәк.

А. Люскова,

Вологда өлкәһе Междуреченск районы «Буденновец» колхозының сусҡа ҡараусыһы.

Республикабыҙ колхоздарында государствоға иген тапшырыу планының үтәлеше

(План үтәлеше, 1951 йылдың 20 сентябренә, проценттарҙа)

Тотҡан урыны	Райондар	Үтәлеш
1	Ҡандра	118,9
2	Шишмә	114,2
3	Туймазы	113,5
4	Төтешле	112,9
5	Әбйәлил	109,1
6	Өфө	108,2
7	Белорет	108,1
7	Бәрйән	108,1
8	Бишбүләк	107,3
9	Ғафури	106,3
10	Борай	105,7
11	Асҡын	105,6
12	Дүртөйлө	105,5
13	Стәрлетамаҡ	105,1
13	Саҡмағош	105,1
14	Ҡариҙел	104,7
15	Йылайыр	104,2
16	Благовар	104,1
17	Ҡайыҡыбаш	103,5
18	Ауырғазы	103,4
18	Зианчура	103,4
19	Дәүләкән	103,1
19	Кушнаренко	103,1
20	Балтач	102,9
21	Стәрлебаш	102,8
22	Йәрмәкәй	102,7
23	Бүләк	102,5
24	Матрай	102,3
25	Бөрө	102,2
26	Мәләкә	101,9
27	Абҙан	101,8
28	Бөрҡалы	101,4
28	Нуриман	101,4
29	Оло Теләк	101,2
30	Күгәрсен	101,0
31	Әлшәй	100,9
31	Краснокама	100,9
32	Баймаҡ	100,7
33	Федоровка	100,4
34	Мәләүез	100,2
34	Йомағужа	100,2
35	Илеш	100,1
36	Мәсәғүт	99,9
37	Благовещен	99,8
38	Хәйбулла	97,4
39	Яңауыл	96,8
40	Бәләбәй	96,7
41	Кейеҙгәҙе	96,4
42	Ҡырмыҫҡалы	95,9
43	Воҙаяз	95,6
44	Архангельск	94,9
45	Шаран	93,1
46	Воскресен	92,8
47	Ҡалтасы	91,2
48	Мишкә	90,7
49	Яҡуп	90,1
50	Учалы	89,5
51	Ҡыйғы	85,9
52	Иглин	83,8
53	Покровка	79,2
54	Мәсетле	70,4
55	Белокатай	70,3
56	Салауат	63,2

Государствоға йөн тапшырыу планын срогында үтәү өсөн

Республикабыҙҙың колхоздары һәм совхоздарында хәҙер көҙгө һарыҡ йөндәрен алыу һәм государствоға йөн тапшырыу эштәре бара.

Быйыл мал аҙығының мул булыуы һарыҡ йөнөнөң яҡшы үҫеүенә ыңғай шарттар тыуҙырҙы.

Көҙгө һарыҡ йөнөн алыу өсөн һәр бер колхозда һәм совхозда план төҙөргә кәрәк. Бында һарыҡтарҙың һанын билдәләү, йорт әҙерләү, инвентарь, тоҡтар, стерилек тиклем йөн ҡырҡыусылар бүләү, был эшкә яуаплы кешеләр билдәләү кеүек саралар күрелергә тейеш.

Юғары сифатлы йөн алыу өсөн, ҡырҡыу башланыр алдынан һарыҡтарҙың өҫтәндәге төрлө сүптәрҙе, тегәнәктәрҙе таҙартырға кәрәк. Ул сүптәр булғанда йөндөн промышленность өсөн сифаты түбән була һәм хаҡы ла арзанла. Һарыҡтарҙың йөнөн бары тик ҡоро көйгә генә алыу тәҡдим ителә, еүеш көйгә алғанда йөндөң боҙолоуы мөмкин.

Һарыҡ йөнөн алыу өсөн яуаплы итеп билдәләнгән етәксе тарафынан продукцияның сифаты ныҡ тикшерелергә тейеш. Колхоздарҙа һәм совхоздарҙа һәр бер һарыҡтан алынған йөндөң учетын бик дөрөҫ алып барырға кәрәк.

Көҙгө һалҡын көндәргә тиклем был эште башлау һәм 5 —7 көн эсендә тамамлау талап ителә. Көҙгө йөн алыу эше тупаҫ йөнлө һәм ярым тупаҫ йөнлө һарыҡтарҙа ғына башҡарыла. Уларҙы бергә бутарға ярамай. Нәҙек һәм ярым нәҙек йөнлө ола һарыҡтарҙың һәм бәрәстәрҙең йөндәрен көҙ көнө ҡырҡыу ҡәтғи тыйыла. Бындай һарыҡтарҙан көҙ көнө ҡырҡылған йөн промышленноста бракка сығарыла.

Һарыҡ йөндәрен алыу менән үк, уны әҙерләп һис кисекмәҫтән государствоға тапшырырға кәрәк. Заготживсырье аппараты колхоздарҙан, совхоздарҙан һәм башҡа тапшырыусыларҙан килгән йөндөң сифатына ныҡлы иғтибар итергә һәм сортына ҡарап хаҡын тулыһынса түләргә тейеш.

Һәр бер колхоздың һәм совхоздың бурысы — промышленносҡа юғары сифатлы йөн тапшырып, алынған социалистик йөкләмәләрҙе срогында үтәүҙән тора.

В. Чичканов.

КЫҪКА ХӘБӘРҘӘР

Кушнаренко районы «Коммунизм» колхозының общественный һәм колхоз хеҙмәтсәндәре малдарына бүреләр күп вена зыян килтерҙеләр.

Һуңғы вакыттарҙа бүреләргә ҡаршы ҡаты көрәш бара. Оло кенҙәрҙә Илек ете йыллык мәктәбе директоры Л. Лутьев һәм агротехник Ф. Мансуров иптәштәр «Көнсө» урманында ике бүре атып үлтерҙеләр.

Һунарсылар әҙер йыр һум акса һәм бәрәр баш һарык менән бүләкләнделәр.

Н. Валиев.

* * *

Помогужа районындағы колхоздары общественный малдар өсөн торлактар төҙеү эшенә ҙур әһәмиәт бирәләр.

«Красный маяк» колхозында 40 баш ат өсөн конюшня, 50 баш быҙау, 600 баш һарык, 30 баш сусҡа өсөн яңы торлактар һалынды. Былан башка колхоз [illegible] өсөн яңы бина төҙелеп, эксплуатацияға тапшырылды.

«Кызыл юл», Ворошилов исемендәге колхоздарҙа торлаҡ [illegible].

Ф. Комиссаров.

* * *

Бишбүләк районы колхоздары [illegible] районы игенселәренең саҡырыуына кушылып, [illegible]

[illegible] Киров исемендәге колхоз [illegible] 80 процент [illegible] ВКП(б) райкомының һәм район Советы [illegible]

А. Петров.

* * *

Баймак. Тау-металлургия техникумы коллективы яңы төҙелеш эштәренә [illegible] бирҙе.

Былый [illegible] 6 яңы квартира төҙелеп, эксплуатацияға тапшырылды.

И. Зарипов.

* * *

Илеш районының «Заря коммунизма» колхозында радиоузел төҙеү эше башланды. Ул йыл аҙағында эксплуатацияға тапшырыласак.

Шулай ук колхоздың малсылык фермаһы ла механизациялаштырыла. Хәҙер һыйыр һауыу һәм һарык йөнө алыу электр көсө менән башкарыла.

С. Афзалов.

* * *

Өфө районы Хрущев исемендәге ауыл хужалығы артеле [illegible] бик һәйбәт урожай алды. Колхоз былый мул урожай үстереп, государствоға иген тапшырыу планын 150 процентка үтәне. Өфө һәм Дим баҙарҙарында [illegible] 58 мең һум доход алынды.

М. Баранов.

* * *

Бакалы районының игенселәре колхоз баҫыуҙарында мул урожай үстерҙеләр. Улар бөтөһө лә бер тигеҙ [illegible] урожай алыуҙары ысынлап та [illegible], государство тапшырыу планын [illegible].

Государствоға иген тапшырыу планын уңышлы үтәүҙә Ырым комбайнерҙары ҙур ярҙам күрһәтәләр. Иптәш Михаил Лузащенко «Сталинец—6» комбайны менән Шверник исемендәге колхозда көнөнә 35-әр гектар майҙанда бойҙай культураһын урып йыйҙы.

Елена Антипова.

Художник Н. Ганфтың «Искусство» издательствоһы тарафынан сығарылған плакаты. (ТАСС фотохроникаһы).

Яңы сорт тарынан юғары урожай

Әлшәй районы Матросов исемендәге ауыл хужалығы артелендә 1947 йылда 100 гектар майҙанды торған государство орлоҡ участкаһы ойошторолғайны.

Был участка менән колхоздың тәжрибәле агрономы иптәш Н. Саламатин етәкселек итә. Ул 1937 йылдан бирле тарынан сортлы орлоҡ алыу өсөн арымай-талмай эшләй. Ә орлоҡ участкаһы ойошторолғас, был эшкә тағы ла ныҡыраҡ көс һала башланы. Уның төп маҡсаты— ҡоролоҡло райондарҙа юғары урожай биреүсе тары үстереп алыу өсөн сортлы тары орлоғо етештереү.

Иптәш Н. Саламатин 1943 йылда колхоздың тары баҫыуынан бер яңы сорт тары башағы тапҡайны. Агрономды яңы сорт тары бик ҡыҙыҡһындырҙы һәм ул уны айырым бер участкаға сәсә килде. Тәүге тәжрибә яҡшы һөҙөмтә бирҙе. Ә һуңғы йылдарҙа был яңы сорт тары Әлшәй һәм Миәкә районы колхоздарына киң таралды. Был яңы сорт тары орлоғона государство комиссияһы тарафынан «Альшеевское — 5» исеме бирелде.

Бығаса тиклем Әлшәй районы колхоздарында «Доминское—86» сортлы тары сәселеп килде. Ләкин әлегә тиклем сәселеп килгән тарыға ҡарағанда, яңы сорт тары урожайҙы байтаҡҡа артыҡ бирә. Мәҫәлән, «Доминское—86» сортлы тары 1949 йылда һәр гектарҙан 13,3 центнер урожай бирһә, «Альшеевское—5» сортлы тарынан 14,9 центнер орлоҡ алынды.

Был ике сорттың айырмаһы колхоздарҙа ла бик ныҡ һиҙелә. Мәҫәлән, районың «Шаҙ» колхозында 1950 йылда «Доминское—86» сортҡа ҡарағанда, «Альшеевское—5» сортлы тары һәр гектарҙан 2,5 центнер, ә Раевка совхозында 3,6 центнерға артыҡ урожай алынды.

Хәҙер «Альшеевское—5» сортлы орлоҡ Куйбышев, Ульянов өлкәләре һәм Татарстанда тәжрибә станцияларында ла ыңғай һөҙөмтәләр бирҙе.

Бынан тыш «Альшеевское—5» сортлы тарының «Доминское—86» сортлы тарыға ҡарағанда, ошондай өҫтөнлөктәре лә бар. Беренсенән ул эре бөртөклө, Торомбаш ауырыуы менән аҙ зарарлана. Бер ваҡытта ла йығылып төшмәй һәм йыйнағанда ҡойолмай. Уны хатта лобогрейка машиналары менән йыйырға мөмкин.

Колхоз быйыл сортлы тарының һәр гектарынан 100-әр бот урожай алды.

М. Солтанов.

Германия Демократик Республикаһы телеграф агентствоһы хәбәрсеһенең һорауына Германиялағы Совет Контроль Комиссияһының Председателе армия генералы В. И. Чуйковтың яуабы

БЕРЛИН, 20 сентябрь. (ТАСС). Германия Демократик Республикаһы телеграф агентствоһының (АДН) хәбәрсеһе Совет Контроль Комиссияһының Председателе иптәш В. И. Чуйковҡа дөйөм Германия кәңәшмәһен саҡырыу тураһында Бонн парламентына Германия Демократик Республикаһы Халыҡ Палатаһының тәҡдименә ҡағылған һорау менән мөрәжәғәт итте.

Түбәндә хәбәрсенең һорауы һәм иптәш В. И. Чуйковтың яуабы баҫыла.

Һорау: Түбәндәге ике мәсьәләне тикшереү өсөн Германия Демократик Республикаһының һәм Көнбайыш Германияның вәкилдәрен саҡырыу тураһында Германия Демократик Республикаһы Халыҡ Палатаһының бундестагҡа яһаған тәҡдименә Германиялағы Совет Контроль Комиссияһы нисек ҡарай:

1. Берҙәм демократик тыныслыҡ һөйөүсе Германияны төҙөү маҡсатында Милли Собраниегә дөйөм Германияның иркле һайлауҙарын үткәреү тураһында һәм

2. Германия менән ярашыу договорын төҙөүҙе тиҙләтеү тураһында.

Яуап: Германия Демократик Республикаһы Халыҡ Палатаһының был тәҡдимен мин берҙәм демократик тыныслыҡ һөйөүсе Германияны төҙөүгә һәм ныҡлы тыныслыҡты һәм Германия өсөн бойондороҡһоҙ йәшәүҙе тәьмин итеүгә халыҡ тарафынан һайланыусыларҙың законлы ынтылышын сағылдырыу итеп ҡарайым.

Шик юҡ, Германияның берҙәмлеген аяҡҡа баҫтырыу һәм ныҡлы тыныслыҡты, бойондороҡһоҙлоҡто тәьмин итеү тураһындағы мәсьәләләр бөтә герман халҡын тулҡынландыралар.

Беҙ, немец халҡы һәм уның тарафынан һайланған органдар демократик һәм тыныс башланғыстарҙа Германияның берҙәмлеген аяҡҡа баҫтырыу эшен үҙ ҡулдарына алырға хоҡуҡлылар, шулай уҡ улар Германия менән ярашыу договорын төҙөүҙе тиҙләтеү кәрәклегенә ҡарата ла үҙ фекерҙәрен белдерергә хоҡуҡлылар, тип иҫәпләйбеҙ. Герман халҡының бындай хоҡуҡы туранан-тура Потсдам конференцияһы ҡарарҙарынан сыға. Германияны йәшәп килгән бүлгеләү оҙаҡ дауам итә алмай һәм дауам итергә тейеш түгел. Был бүлгеләү башҡа тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарҙың яҡлауы менән файҙаланыусы немец халҡының тырышлыҡтары менән бөтөрөлә ала.

Берҙәм демократик тыныслыҡ һөйөүсе Германияны төҙөү маҡсатында Милли Собраниегә дөйөм Германияның иркле һайлауҙарын үткәреү тураһындағы мәсьәлә буйынса дөйөм Германия кәңәшмәһен саҡырыу тураһында Халыҡ Палатаһының тәҡдиме, һәм Көнсығыш Германия шулай уҡ Көнбайыш Германия халҡы араһында булһын, был тәҡдим тапҡан ғәйәт ҙур отклик Германияның ныҡый барған демократик көстәренең милли аңы үҫеүенең сағылышы булып тора.

Көнсығыш һәм Көнбайыш Германия вәкилдәренең дөйөм Германия кәңәшмәһенең Германия менән ярашыу договорын төҙөүҙе тиҙләтеү тураһында талап ҡуйыуы хаҡында Халыҡ Палатаһының икенсе тәҡдименә килгәндә инде, был тәҡдимдең дә ғәҙел булып тороуына һәм был мәсьәлә буйынса Көнсығыш һәм Көнбайыш Германия вәкилдәренең берләшеп яһаған хәрәкәттәренең Германия проблемаһын тыныс юл менән хәл итеүгә һәм Германия менән ярашыу договорын әҙерләүҙе һәм уға ҡул ҡуйыуҙы тиҙләтеү эшенә ҙур вклад була алыуына шик тыуҙырмай.

Шуны иҫәпкә алырға кәрәк, Көнбайыш Германияны оккупациялаусы һәм хәҙерге ваҡытта Германия менән ярашыу договорын төҙөүҙе «һуғыш хәлендә булыуҙы туҡтатыу» тип аталған нәмә тураһындағы буш декларациялар менән алмаштырырға маташыусы державалар герман халҡының фекере менән иҫәпләшмәйенсә ҡала алмайҙар, был мәсьәләлә бәхәсһеҙ хоҡуҡ, шулай уҡ тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарҙың яҡлауы герман халҡы яғында.

Билдәле булыуынса, Совет хөкүмәте демократик һәм тыныс башланғыстарҙа Германияның берҙәмлеген аяҡҡа баҫтырыу яғында, шулай уҡ бөтә оккупацион ғәскәрҙәрҙе Германиянан сығарып, Германия менән ярашыу договорын төҙөүҙе тиҙләтеү яғында торҙо һәм тора.

Шуға күрә һеҙгә Көнсығыш Германия шулай уҡ Көнбайыш Германия вәкилдәре яғынан был йүнәлештә яһалған теләһә ниндәй тырышлыҡтарҙың Советтар Союзының иң ныҡлы һәм шул уҡ ваҡытта әсәрһеҙ яҡлауын табасағына шикләнмәҫкә мөмкин.

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халыҡ армияһы Баш командованиеһенең белдереүе

ПХЕНЬЯН, 20 сентябрь. (ТАСС). Корея Халыҡ-Демократик Республикаһы Халыҡ армияһының Баш командованиеһе 20 сентябрҙә, Корея Халыҡ армияһының соединениелары Ҡытай халыҡ добровольцтарының частары менән үҙ-ара тығыҙ хәрәкәт итеп, бөтә фронттарҙа ла дошмандың ныҡлы атакаларын уңышлы кире ҡаҡтылар, уның йәнле көсөнә һәм техникаһына ҙур юғалтыуҙар килтерҙеләр, тип хәбәр итте.

Үҙәк фронтта Нөньчхонь районында һәм Хвачхондан төньяҡтараҡ Халыҡ армияһының частары Американың беренсе мотомеханизациялы һәм 24-се пехота дивизияларының атакаларын кире ҡаҡтылар. Был дивизиялар бер нисә көндәр буйына Халыҡ армияһының оборона линияларын өҙөргә ярһыулап маташтылар. Дошман һуғыш яланында бик күп үҙенең үлектәрен ҡалдырҙы.

Көнсығыш фронтта Халыҡ армияһының частары Иньчжендан төньяҡтараҡ Хянгобонсан тауы районында лисынмансы 8-се һәм 11-се дивизияларҙың 10-дан артығыраҡ ярһыулы атакаһын уңышлы кире ҡаҡтылар, был дивизиялар Халыҡ армияһының оборона линияларын өҙөргә ынтылғайнылар. Дошмандың йәнле көсөнә ҙур зарар килтерелде.

Халыҡ армияһының зенит частары һәм дошман самолеттарын аулаусы үҡсылар 20 сентябрҙә Пхеньянды, Вонсанды, Аньакты, Сарывонде һәм Хванчжуҙы бомбаға тотоусы [illegible] бомбаға һәм утҡа тотҡан дошмандың 12 самолетын атып төшерҙеләр.

Кэсондағы хәлгә ҡарата

Ким Ир Сен менән Пын Дэ-хуайҙең Риджуэйгә яуабы

ПЕКИН, 20 сентябрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһының хәбәрсеһе Пхеньяндан Берләшкән Милләттәр ҡоралы көстәренең баш командующийы Риджуэйҙең 17 сентябрҙәге хатына Корея Халыҡ армияһының баш командующийы Ким Ир Сен менән Ҡытай халыҡ добровольцтарының командующийы Пын Дэ-хуайҙең 19 сентябрҙә ебәрелгән яуабының текстын тапшыра. Яуапта ошолар әйтелә:

Һеҙҙең хатығыҙҙа булһын, шулай уҡ беҙҙең яҡтың баш делегаты Нам Ир [illegible] һеҙҙең яҡтың баш делегаты вице-адмирал Джойҙың 11 сентябрҙәге хатында ла Берләшкән Милләттәр ҡоралы көстәре самолетының 10 сентябрҙә Кэсондағы нейтраль зонаны утҡа тотоуы фактын таныны. Ләкин һеҙҙең яғығыҙ 10 сентябргә тиклем булған төрлө инциденттарҙы әле булһа кире ҡаға, был ваҡытта Берләшкән Милләттәрҙең ҡоралы көстәре Кэсондағы нейтраль зона тураһындағы килешеүҙе һауала ла һәм ерҙә лә боҙҙолар, был Кэсонда һөйләшеүҙәрҙе дауам иттереү мөмкинлеген өҙҙө. Шулай ҙа, бындай төр кире ҡағыу был инциденттарға ҡарата беҙҙең ҡулда булған иҫбатлаусы әйберҙәрҙе һәм шаһиттарҙың бөтә күрһәтмәләрен һис тә үҙгәртә йәки бөтөрә алмай; һәм шуға күрә беҙҙең яғыбыҙ тарафынан иғтибар йүнәлтелгән һәм улар айҡанлы протест белдергән инциденттарға бөтә яуаплылыҡ менән ҡарарға кәрәк.

Берләшкән Милләттәр ҡоралы көстәренең Кэсондағы нейтраль зонаны боҙоуҙарында ҡаҙаланған һуңғы инцидент айҡанлы һеҙҙең яғығыҙ үҙенсә һәм Кэсондағы нейтраль зона тураһындағы килешеүҙе боҙоуҙарға яуаплы ҡарарға әҙер тороуҙарын белдергәс, һәм һәр ике яҡ һөйләшеүҙәренең прогрессына әлек тәьҫир төшөрөлгән яйға һалынмаған инциденттар артабан ҡамасаулыҡ итмәйәсәк, беҙ, ваҡытлы килешеү тураһындағы һөйләшеүҙәрҙе ҡайтанан башлау шарттарын артабан тикшермәйенсә, ике яҡ делегаттарының ваҡытлы килешеү тураһында Кэсонда киҫеҙмәҫтән һөйләшеүҙәр башлауын тәҡдим итәбеҙ.

Әлек хәтергә төшөрөлгән яйға һалынмаған инциденттарға, шулай уҡ Кэсондағы зонаның нейтраллеге тураһында ныҡлы килешеүгә шарт ҡуйыу һәм гарантиялауға ҡарата саралар күреүгә килгәндә, беҙ ваҡытлы килешеү тураһында Кэсонда һөйләшеүҙәрҙе яңынан башлағандан һуң беренсе ултырышта ике яҡтың да ризалашыуы юлы менән был бурыстарҙы үтәү өсөн тейешле механизмды өҙөргә тәҡдим итәбеҙ. Әлбиттә, ошо тейешле механизм ярҙамында өлгәшелгән бөтә килешеүҙәр уларҙы һәр ике яҡ делегацияларының раҫлағандан һуң ғына көсөнә инәсәктәр.

Әгәр ҙә һеҙ ризалашһағыҙ, Кэсонда һөйләшеүҙәрҙе ҡайтанан башлауҙың көнөнә һәм ваҡытына ҡарата үҙ яғығыҙҙың связь офицерҙарына беҙҙең яҡтың связь офицерҙары менән килешергә киҫеҙмәҫтән бойороҡ бирерһегеҙ, тип беҙ һанабыҙ.

Польшаның яңы конституцияһын төҙөүгә ҡарата

ВАРШАВА, 20 сентябрь. (ТАСС). Яңы Польшаһы конституцияһының проектын төҙөү өсөн сейм тарафынан төҙөлгән конституцион комиссияның 19 сентябрҙә Польша республикаһының президенты Болеслав Берут председателлегендә беренсе ултырышы булды.

Үҙенең беренсе ултырышында комиссия конституция проектын эшләү өсөн 11 подкомиссия төҙөү тураһында ҡарар ҡабул итте. Конституция проекты уның тулы конституцион комиссия тарафынан раҫланғас, комиссия конституция проектын дөйөм халыҡ тикшереүе барышында гражданлыҡтарҙың тәҡдимдәр, төҙәтеүҙәр һәм өҫтәмәләр индереүе срогын һәм методын билдәләйәсәк.

Италия транспортсыларының эш хаҡын күтәреү өсөн уңышлы көрәше

РИМ, 20 сентябрь. (ТАСС). Ҡала транспорты һәм автотранспорт линиялары хеҙмәтсәндәре эш хаҡын күтәреү өсөн [illegible] көрәштәрендә уңышҡа өлгәшкәндәр. Бөтөн түгел предпринимателдәр транспорт [illegible] лар профсоюздары менән йылдан артыу [illegible] алып барылған һөйләшеүҙәрҙә өлгәйем [illegible] улар эш хаҡын күтәреү тураһындағы мәсьәләне артабан тикшерергә теләүҙәрен белдергәйнеләр. Был ваҡытта транспортсылар профсоюздары 20 сентябрҙә [illegible] сәғәтлек дөйөм забастовка иғлан иттеләр. Предпринимателдәр уступка яһарға мәжбүр булғандар һәм хеҙмәтсәндәрҙең талаптарын ҡәнәғәтләндерергә ризалаштылар.

Редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Бөгөн театрҙарҙа һәм кинола[illegible]:
Башҡорт государство опера һәм [illegible] театрында — «АҠҠОШТАР КҮЛЕ».
«Октябрҙә» — «МЕКСИКА ҠЫҘЫ».
«Салауатта» — «ЗОЯ», «РӘЖӘП БАХ».
Матросов исемендәге кинотеатрҙа — «БИРНӘҺЕҘ ҠЫҘ».

Специалист кәңәштәре

Ағас-ҡыуаҡ орлоҡтарын йыйнау һәм һаҡлау

Игенселектең үлән баҫыулы системаһына нигеҙ һалыусы академик В. Р. Вильямс: урындағы урмандар менән берлектә беҙҙең яландарыбыҙҙы уратып алған баҫыу һаҡлаусы урман полосалары ҡоролоҡҡа, ҡоро эҫе елдәргә ҡаршы көрәштә айырыуса ҙур әһәмиәткә эйә булып торалар, улар ҡоролоҡто тулыһынса еңеүҙә колхоздарға, совхоздарға ярҙам итерҙәр те.

Баҫыу һаҡлаусы урман полосаһының урожайҙы күтәреүгә ҡарата булған йоғонтоһо, хатта ағастарҙы ултыртыуҙың 2—3 йылында уҡ, ағастарҙың оҙонлоғо бер-ике метр булған сағында уҡ һиҙелә. Тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинсе планы нигеҙендә республикабыҙҙың колхоздарында, совхоздарында 1949—1965 йылдарҙа 267 мең 600 гектар майҙанда баҫыу һаҡлаусы урман полосалары үстерелергә тейеш. Хәҙер республика колхоздарында 40 мең гектарға яҡын һәм совхоздарында 4 мең гектар майҙанда баҫыу һаҡлаусы урман полосалары бар. Быйыл яҙ колхоздарҙа 14 мең гектар һәм совхоздарҙа 1385 гектар майҙанда ағас ултыртылды. Баҫыуҙарҙа ағас ултыртыу һәм уларҙы ваҡытында тәрбиәләү эштәрен Бүздәк, Шишмә, Саҡмағош, Дәүләкән, Ҡандра һәм Өфө райондары колхоздарында яҡшы үткәрҙеләр.

Алдағы йылдарҙа ағас ултыртыу эштәрен юғары сифатлы үрсетмәләр менән тәьмин итеү өсөн, был һуңғы 2—3 йыл эсендә 428 урында колхоз һәм государство ағас питомниктары ойошторолдо һәм 300 гектарҙан артыҡ майҙанда ағас һәм ҡыуаҡ орлоҡтары сәселде. Былардан башҡа, республикабыҙ күләмендә колхоз, совхоз баҫыуҙарына ошо йылдың көҙөндә һәм 1952 йылдың яҙында ултыртыу өсөн 14 мең центнер һәр төрлө ағас-ҡыуаҡ орлоҡтары һәм 100 мең төп ултыртыу материалдары — үрсетмәләр етештереү талап ителә. Был маҡсатта ағас-ҡыуаҡ орлоҡтары етештереү, уларҙы дөрөҫ һаҡлау һәм сәсеүгә әҙерләү, бик мөһим саҙа булып тора.

Башҡортостандың тәбиғи шарттарында баҫыу һаҡлаусы урман полосалары үстереү өсөн имән, ҡайын, юкә, уҫаҡ, тополь, ҡарағай, ҡарағас, шыршы, ҡыйғас япраҡлы, саған, себер алмаһы, ҡарағат, гөльемеш һәм сәтләүек ҡыуаҡтары, орлоҡтары тәҡдим ителә.

Был ағастарҙың, ҡыуаҡтарҙың орлоҡтарын йыл әйләнәһенә әҙерләргә мөмкин. Беҙҙәге тәбиғи шарттарҙа йәйҙең икенсе яртыһында һары акация, ҡайын, ҡарағай, елме орлоҡтары, көҙ көндәрендә имән сәтләүеге, юкә, алма, сәтләүек, миләш, муйыл, гөльемеш орлоҡтары, ҡыш көндәрендә: йыла (ясень), ҡыйғас япраҡлы саған, шыршы, ҡарағас орлоҡтары һәм яҙ аҙағында — йәй башында: тал, уҫаҡ, ҡарама, тополь орлоҡтары йыйнала.

Ағас орлоҡтарын йыйнау өсөн колхоздарҙа, совхоздарҙа даими кешеләр билдәләргә, уларға тейешле күрһәтмәләр бирергә, инвентарҙар менән тәьмин итергә кәрәк.

Ағас орлоҡтары йыйнауҙа мәктәп балалары, пионерҙар бик ҙур ярҙам итә алалар. Мәҫәлән, үткән йыл Оло Теләк районында мәктәп балалары, пионерҙар 7,5 тонна юкә ағасы орлоғо, 25 тонна имән сәтләүеге, 7,5 центнер ҡарама ағасы орлоғо һәм 3,5 центнер ҡыйғас япраҡлы саған орлоғо йыйнап, Оло Теләк район ағас орлоҡтары әҙерләү пунктына тапшырҙылар. Өфө районы мәктәп балалары 46 центнер имән сәтләүеге һәм башҡа ағас орлоҡтары йыйнанылар. Ағас-ҡыуаҡ орлоҡтарын ваҡытында йыйнау менән дөрөҫ һаҡлауға айырыуса ҙур иғтибар бирелергә тейеш. Сөнки йыйналған орлоҡто дөрөҫ һаҡлай белмәгәндә, ул боҙола һәм шытып сығыу көсөн юғалта. Был турала түбәндәге ҡағиҙәләрҙе күҙ алдында тотоп эш итергә кәрәк. Баҫыу һаҡлаусы урман полосаларында имән иң күп ултыртыла торған ағастарҙан һанала. Шуға күрә имән сәтләүеген үҙ ваҡытында йыйнап алыу һәм дөрөҫ һаҡлау — бик мөһим эш. Ул ғәҙәттә сентябрь айында йыйнала. Ултыртыу өсөн уның эре һәм таҙа булғандарын ғына һайларға кәрәк. Бындай имән сәтләүеге һарғылт төҫтә, тышҡы тәбиғы шыма, ялтырап тороусан була.

Ҡыш көнө имән сәтләүеге бер ярым метр тәрәнлектә булған махсус соҡорҙа йәки подвалда һаҡлана. Бының өсөн соҡорҙоң йәки подвалдың иҙәненә 10—15 сантиметр ҡалынлыҡта ҡоро ҡом түшәлә, уның өҫтөнә 10 сантиметр ҡалынлыҡта имән сәтләүеге һалына. Соҡор тулғансы бер метр бейеклеккә тиклем имән сәтләүектәре ошо рәүештә ҡом аралаштырып тултырыла. Ә иң өҫтө ҡоро япраҡ менән ҡаплана. Сәсеү алдынан имән сәтләүеге таҙартыла. Таҙа сәтләүектәрҙе боҙолғандарынан, ҡорткостар менән зарарланғандарынан һәм башҡа сүп-сарҙан айырып алыу өсөн, улар киҫмәктәге йәки башҡа шундай һауыттағы һыуға һалып батырыла һәм таяҡ менән болғатыла. Бында сәсеүгә ярамһыҙ булған орлоҡтар һәм ҡыйҙар өҫкә ҡалҡалар, ә таҙа орлоҡ һыу төбөндә ҡала. Шулай итеп, таҙартылған имән сәтләүеге бер аҙ елләткәндән һуң сәселә.

Республикабыҙ колхоз, совхоз баҫыуҙарында киләһе яҙ 3 мең гектар майҙанда имән сәтләүеге академик Т. Д. Лысенко методы буйынса оялап ултыртылырға тейеш. Был метод менән сәскәндә бер гектарға 140—150 килограмм имән сәтләүеге етә.

Һары акация орлоғо, тоҡтарға йәки йәшниктәргә һалынып, һалҡын урындарҙа, иген амбарҙарында һаҡлана. Ҡыйғас япраҡлы саған, йыла ағасы орлоҡтары көҙ көнө өлгөрә. Был орлоҡтар бәләкәй генә ике япраҡ араһына йәбешеп торалар. Улар көҙ ергә ҡойолоп бөтмәйҙәр, ботаҡтарҙа аҫылынып тороп ҡалалар. Шуға күрә саған орлоғон көҙгә һәм тышҡы көндәрҙә лә йыйнарға мөмкин.

Ҡарағай, ҡарағас, шыршы тубырсыҡтары йыл буйына ботаҡтарҙа торалар. Орлоҡ өсөн тубырсыҡтарҙың бер йыллыҡтарылары һайланып алынырға тейеш. Сөнки 2—3 йыллыҡ тубырсыҡтарҙың орлоҡтары ҡойолоп бөткән йәки зарарланған булалар. Тубырсыҡтар көҙ һәм ҡыш көндәрендә йыйналып, 40-45 градус йылылыҡта таратып киптерелә. Бының һуңында был тубырсыҡтарҙың орлоҡтары айырылып алына һәм таҙартыла. Ҡарағай тубырсығының һәр 100 килограмынан 3—4 килограмм орлоҡ, ҡарағас тубырсығының һәр бер 100 килограмынан бер килограмм, шыршы тубырсығының һәр бер 100 килограмынан 2 килограмм орлоҡ сыға.

Юкә ағасы орлоғо ваҡ ҡына 4—5 ҡырлы сәтләүектә өлгөрә. Һәр бер сәтләүектә ҡыҙғылт-көрән төҫтә 1—2 орлоҡ була. Был сәтләүектәр көҙ көнө өлгөрөп, март айына тиклем юкә ағасы ботаҡтарында аҫылынып торалар. Шуға күрә юкә ағасы орлоғо көҙ һәм ҡыш көндәрендә йыйналына һәм, саған орлоғо кеүек, һалҡын урында һаҡлана. Сәтләүек ҡыуағы орлоғо йәй аҙаҡтарында һарғайып өлгөрә һәм ергә ҡойола башлай. Шуның өсөн һарғайып өлгөргән һәм ҡорттар зарарламаған сәтләүектәрҙе сентябрь айҙарында ҡыуаҡтан йыйнап ҡояшта киптерергә кәрәк. Ошо рәүешсә әҙерләнгән сәтләүек орлоғо тышҡы ҡабығынан таҙартылып октябрь аҙаҡтарында ағас үстереү питомниктарына сәселә.

Орлоҡтарҙың сифаты ағас-ҡыуаҡ орлоҡтарын йыйнау һәм һаҡлау ваҡытында боҙолорға, йәки сығышы түбәнәйергә мөмкин. Шуға күрә был орлоҡтарҙың сәсеүгә яраҡлылығы ныҡлап тикшерелә. Бының өсөн ағас орлоҡтарының эрелегенә ҡарап, төрлө урындан 100—500 грамм самаһы проба алынып, район орлоҡ тикшереү лабораторияһына ебәрелә. Ҡарағай, шыршы, ҡарағас орлоҡтары 100-әр грамм, һары акация, муйыл, елме, ҡайын орлоҡтары 150-шәр грамм, саған, юкә, йыла ағасы орлоҡтары 300-әр грамм һәм сәтләүек ағасы орлоҡтары 5-әр килограмм алына. Был орлоҡтар, ваҡ ҡына киндер тоҡтар менән, исемдәре, ауырлыҡтары һәм йыйнау осоро яҙылып, лабораторияға тикшерергә ебәрелә. Бының һуңында орлоҡтарҙы сәсеүгә әҙерләү бик мөһим бурыс булып тора. Ағас ҡыуаҡтарының ҡабыҡтары бик ҡалын һәм ҡаты булыу сәбәпле шытыу ваҡытында орлоҡ эсенә һыу бик ауыр үтә, тупраҡта оҙаҡ ваҡыт орлоҡ шытмай ята.

Юкә, сәтләүек, алма, сейә, саған ағасы орлоҡтары алдан эшкәртмәйенсә сәселһә, был төр ағастарҙың орлоҡтары бер йыл буйына ерҙән шытып сыҡмай ятыуҙары мөмкин. Шуға күрә был төр ағастарҙың орлоҡтары шытыуын, сығышын тиҙләтеү өсөн уларҙы алдан уҡ эшкәртергә кәрәк.

Билдәле булғанынса, урында үҫкән ағас һәм ҡыуаҡтарҙың орлоҡтары, шул уҡ тәбиғи шарттарға күнеккән булыуы менән, бик яҡшы үҫеүсән булалар. Һәр бер колхоз, совхоз урман полосаһына ултыртыуға етерлек ағас орлоҡтары әҙерләүгә, уларҙы дөрөҫ һаҡлауға ныҡ әһәмиәт бирергә тейештәр.

Агроном Ә. Әхтәмов.

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, ауыл хужалығы, транспорт һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, совет төҙөлөшө һәм информация бүлектәре — 2-80-49, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П02612 Өлкә газеталар издательствоһы типографияһы. Тиражы 25000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

33-се ЙЫЛ СЫҒА.

СОВЕТ БАШҠОРТОСТАНЫ

№ 8 (8905)
1951 йыл
23
сентябрь
йәкшәмбе

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

Хаҡы 20 тин.

БӨГӨНГӨ НОМЕРҘӘ:

ТЫНЫСЛЫҠ ӨСӨН КӨРӘШ БАЙРАҒЫ АҪТЫНДА (1-се бит).
В. Новокщенов. — Беҙҙең гәзел эшебеҙҙең тантанаһы өсөн (1-се бит).
ПАРТИЯ ТОРМОШО. — А. Байков. — Партия мәғарифенең идея кимәлен юғары күтәрергә (2-се бит).
С. Кәлимуллин. — Коммунистар ауыл хужалығын нығытыу өсөн көрәшәләр (2-се бит).
Өлкә партия мәктәбе коммунистарының дөйөм йыйылышы ((2-се бит).
С. Ҡорбанғолов. — Библиотекалар эшен яҡшыртырға (2-се бит).
ЭКОНОМИК БЕЛЕМДӘРЕН КҮТӘРЕҮСЕЛӘРГӘ ЯРҘАМҒА. — Ә. Янғуразов. — Продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү — общественный байлыҡ үҫешенең мөһим сығанағы (2-се һәм 3-сө биттәр).
АУЫЛ СОВЕТЕ ПРЕДСЕДАТЕЛДӘРЕ ТРИБУНАҺЫ. — Н. Гәрәев. — Колхоз ауылының культураһын күтәреү өсөн көрәштә ауыл Советы (3-сө бит).
Ғ. Ғәлиев.—Далаларҙы йыр (4-се бит).
Халыҡ-ара күҙәтеү. (4-се бит).
Көрәшләгы ваҡиғалар (4-се бит).

Башҡортостан ауыл хужалығы эшсәндәренең яңы еңеүе

Республикабыҙҙың колхоздары һәм совхоздары иген әҙерләүҙең государство планын срогынан алда арттырып үтәнеләр. Колхозсылар һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙар, МТС һәм совхоз работниктәре, ауыл хужалығы специалистәре үҙҙәренең вәғәҙәләрен намыҫ менән үтәүҙәре тураһында бөйөк юлбашсыбыҙ Иосиф Виссарионович Сталингә рапорт биреү бәхетенә өлгәштеләр.

Бөйөк юлбашсыға бирелгән вәғәҙәнең ауыл хужалығы эшсәндәре тарафынан срогынан алда үтәлеүе республикабыҙҙың бөтә хеҙмәтсәндәре өсөн ҙур шатлыҡ булып тора. Ауыл хужалығы өлкәһендә был яңы еңеү Башҡортостан хеҙмәтсәндәренең бөтә донъяла ныҡлы һәм оҙаҡ ваҡытлы тыныслыҡ өсөн көрәш фондына күренекле вклад булып инәсәк. Колхозсылар һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙар, МТС һәм совхоз работниктәре, ауыл хужалығы специалистәре үҙҙәренең фиҙакәр хеҙмәттәре менән вәғәҙәгә тоғро булыуҙарын, большевиктар партияһына һәм бөйөк Сталингә икһеҙ-сикһеҙ бирелгәнлектәрен, социалистик Тыуған ил хаҡына, халыҡтар араһында туғандарса дуҫлыҡ һәм тыныслыҡ хаҡына хеҙмәттә яңы подвигтар яһауға һәләтле икәнлектәрен тағы ла бер тапҡыр күрһәттеләр.

Киң йәйелдерелгән социалистик ярыш нигеҙендә быйыл урожай йыйыу һәм государствоға иген тапшырыуҙың йыллыҡ планын үтәү өсөн көрәш, үҙған йылдарҙағыға ҡарағанда, байтаҡ ойошҡанлыраҡ барҙы. Хәҙер колхоздар МТС эше өсөн үҙҙәренә тапшырылған счеттар буйынса государствоға натуралата түләүҙе дауам итәләр.

«Совет Башҡортостаны» газетаһының кисәге номерендә СССР Союзы Министрҙар Советы Председателе иптәш Иосиф Виссарионович Сталингә Башҡорт АССР-ы игенселәренең рапорты баҫылып сығарылды.

«Хәҙерле Иосиф Виссарионович — тип әйтелә рапортта, — һеҙгә Башҡорт АССР-ы колхозсыларының һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарының, МТС һәм совхоз работниктәренең, ауыл хужалығы специалистәренең һеҙгә биргән һүҙҙә намыҫ менән үтәүҙәре һәм иген әҙерләүҙең государство планын (тарынан һәм ҡарабойҙайҙан башҡа) срогынан алда үтәүҙәре тураһында хәбәр итеүебеҙ менән шатбыҙ. Ашлыҡ-түлек культураларын әҙерләү планы 107,9 процентҡа үтәлде. Үҙған йылдың ошо уҡ ваҡытына ҡарағанда, государствоға иген 22 миллион 300 мең бутҡа күберәк тапшырылды».

Шулай уҡ быйыл колхоздар тарафынан күҙ һағыҙ орлоғо әҙерләү планының 200 процентҡа, күп йыллыҡ үләндәр орлоғон әҙерләү планының, үҙған йылдағыға ҡарағанда, ике ярым тапҡырға арттырылып үтәлеүе, республикабыҙҙа малдар һанының байтаҡ артыуы тураһында ла хәбәр ителде.

Был яңы еңеүгә большевиктар партияһының, хөкүмәтебеҙҙең, иптәш Сталиндең үҙенең социалистик ауыл хужалығын һәм общественный малсылыҡты артабан үҫтереү, колхоздарҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан нығыта барыу, хеҙмәтсәндәрҙең материаль тормошон яҡшырта барыу өсөн тәрән хәстәрлегә һөҙөмтәһендә өлгәшелде. Был атайҙарса хәстәрлектең емештәре беҙҙең үҙ республикабыҙҙың тормошонда һәм эшендә бик асыҡ сағыла. Республикабыҙ колхоздары һәм совхоздары тракторҙар, комбайндар, ҡатмарлы ауыл хужалығы машиналары һәм транспорт средстволары менән өҙлөкһөҙ-әле күберәк байытыла бара. Шул арҡала айырым колхоздарҙа урожай йыйыу бик ҡыҫҡа сроктарҙа тамамланды, юғары сифатлы тауыр иген государствоға тапшырылды, игенселәр үҙҙәре лә авансҡа байтаҡ иген алдылар. Быны өсөн колхозсылар һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙар, барлыҡ ауыл хужалығы эшсәндәре партиябыҙға, Совет хөкүмәтенә, атайыбыҙ бөйөк Сталингә бурыслылар.

Иген — беҙҙең Тыуған илебеҙҙең экономик байлығы ул. Промышленность өсөн дә, коммунизмдең бөйөк төҙөлештәрен тормошҡа ашырыу өсөн дә, ҡала һәм ауыл хеҙмәтсәндәренең тыныс тормошон һаман яҡшыртыу өсөн дә илебеҙ өсөн иген запастарының күп булыуы шарт. Государство алдында бөрөнсе бурысты үтәү өсөн көрәштә республикабыҙҙың күпселек райондары партия, совет һәм комсомол ойошмаларының ҙур ойошҡанлыҡ һәм оператив эш өлгөләре күрһәттеләр. Хәҙер 45 район үҙенең государствоға иген тапшырыу планын арттырып үтәне. Ҡандра, Зианчура, Шишмә, Туймазы, Тәтешле, Йомағужа, Стәрлетамаҡ райондары иген өсөн көрәштә социалистик ярыштың башында булдылар.

Ләкин государствоға иген тапшырыуҙың республика планы алдынғы райондарҙың үҙ пландарын арттырып үтәүҙәре һөҙөмтәһендә тормошҡа ашырылды. Алдынғы райондар менән бер рәттән беҙҙә бөтөнләй артта һөйрәлеүсе райондар ҙа бар әле. Салауат, Белокатай, Мәсетле, Покровка, Иглин, Шаран, Бәләбәй райондары, үҙҙәренең күрше райондары менән бер үк шарттарҙа эшләүҙәренә, шулай уҡ күп машиналар менән тәьмин ителгән булыуҙарына ҡарамаҫтан, был беренсе нәүбәттәге государство-политик әһәмиәтле мөһим эште һаман тамамламанылар, государствоға иген тапшырыу планын үтәүҙә хурлыҡлы һуҙалар әле. Был, әлбиттә, урожай йыйыу һәм государствоға иген тапшырыу эштәрен ойоштора белмәүҙән, тейешле яуаплылыҡты һиҙмәүҙән һәм хеҙмәтсәндәр араһында социалистик ярышты киң йәйелдермәүҙән килеп тыуған хәл. Әгәр ҙә был райондарҙың етәкселәре, урындағы партия һәм совет органдары массаларҙың инициативаһының башында кәрәкле юғарылыҡта торһалар һәм уны файҙалана белһәләр, һис һүҙһеҙ, алдынғы райондар менән тиңләшкән булырҙар ине. Быны өсөн уларҙа бөтә мөмкинлектәр бар.

Республикабыҙ хеҙмәтсәндәре алдында ауыл хужалығын һәм общественный малсылыҡты артабан үҫтереү буйынса бик ҙур бурыстар тора әле. Партия һәм совет ойошмалары, ауыл хужалығы органдары совет крәҫтиәндәрен колхоздарҙы ойоштороу һәм хужалыҡ яғынан тағы ла нығытыу өсөн фиҙакәр хеҙмәткә ойошторорға, яңы уңыштарға өлгәшергә тейештәр. Быны өсөн производство-техник базаны һәм хеҙмәт ресурстарын бөтә тулылығы менән файҙаланырға кәрәк. Производство-техник базаны кәрәгенсә файҙаланыуҙа беҙҙең күренекле комбайнерҙарыбыҙ Социалистик Хеҙмәт Геройҙары Кирәев, Мөхетдинов, Соловин һәм башҡа күп иптәштәр хеҙмәт өлгөләре күрһәттеләр.

Республикабыҙ колхоздарында быйылғы ауыл хужалығы эштәрен тамамлау һәм алдағы 1952 йылдың уңышы өсөн көрәште тағы ла нығыраҡ йәйелдерергә, туңға һөрөү планын бөтә колхоздарҙа ла үтәргә өлгәшергә кәрәк.

«Башҡортостандың колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙары, МТС һәм совхоз работниктәре, — тип әйтелә иптәш Сталингә бирелгән рапортта, — беҙҙең республикабыҙҙың ауыл хужалығына атайҙарса көндәлек хәстәрлек һәм ярҙам өсөн большевиктар партияһына, Совет хөкүмәтенә, һеҙҙең үҙегеҙгә, иптәш Сталин, тәрән рәхмәт белдерәләр һәм һеҙҙе, хәҙерле Иосиф Виссарионович, колхоздарҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан артабан нығытыу өсөн, ауыл хужалығындағы төп бурысты үтәү — бөтә ауыл хужалығы культураларының урожай биреүен байтаҡ күтәреү, общественный малсылыҡтың бер үк ваҡытта продукт бирәүсәнлеген байтаҡ үҫтереү менән бергә уның һанын йылдам арттырыу өсөн улар киләсәктә лә арымай-талмай көрәшәсәктәре тураһында ышандыралар».

Шик юҡ, Башҡортостан игенселәре бөйөк Сталингә биргән был вәғәҙәне үтәү өсөн дә намыҫ менән көрәшәсәктәр. Колхоздарҙа һәм совхоздарҙа һуңғы культураларҙың урожайын йыйыу һәм картоф алыуҙы уңышлы үткәреү, туңға һөрөүҙе тиҙерәк тамамлау өсөн бөтә мөмкинлектәрҙе ҡулланырға кәрәк. Урындағы партия һәм совет ойошмалары быйылғы ауыл хужалығы эштәренең уңышлы тамамланыуы өсөн көрәштә артабан конкрет етәкселекте көсәйтергә бурыслылар.

Государствоға иген тапшырыуҙың йыллыҡ планын срогынан алда үтәү менән рухланған ауыл хужалығы эшсәндәре араһында Октябрь алды социалистик ярыш байрағын тағы ла юғарыраҡ күтәрәйек, бөйөк юлбашсы алдында алынған бөтә йөкләмәләрҙе тулыһынса үтәлеүенә өлгәшәйек! Социалистик ауыл хужалығын артабан күтәреү һәм нығытыу был өлкәлә яңынан-яңы уңыштарға өлгәшеү Тыуған илебеҙҙең экономик ҡеүәтен һәм халыҡ-ара авторитетын тағы ла нығытыр.

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советында һәм ВКП(б) Өлкә Комитетында

Туңға һөрөү буйынса алдынғы районға күсмә Ҡыҙыл Байраҡ биреү

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһы республикала туңға һөрөү буйынса ошо йылдың 20 сентябренә райондарҙың социалистик ярыш йомғаҡтарын ҡараны.

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советының һәм ВКП(б) Өлкә Комитетының күсмә Ҡыҙыл Байрағын туңға һөрөү планын 60 процентҡа үтәүсе Йомағужа районында ҡалдырырға ҡарар ҡабул итте.

Тыныслыҡ өсөн көрәш байрағы аҫтында

☆☆☆

Беҙҙең гәзел эшебеҙҙең тантанаһы өсөн

В. НОВОКЩЕНОВ — Өфө нефть эшкәртеү заводы инженеры.

Коммунизмдең бөйөк ҡоролмаларын төҙөүсе беҙҙең совет кешеләре тик тыныс хеҙмәт тураһында ғына уйлайҙар, улар беҙҙең иртәгеһе көндө—коммунизмде яҡындан күрәләр. Беҙҙең балалар—донъяла иң бәхетле балалар, кешеләрҙең хеҙмәтен еңеләйтеүсе машиналар төҙөү өсөн, Төньяҡта ла һоҡландырғыс баҡсалар үҫтереү өсөн, фәнде яңы асыштар менән байытыу өсөн архитекторҙар, конструкторҙар, ғалимдар булыу хаҡында хыялланалар.

Америка-Англия заправилалары, совет кешеләренә яла яғып, халыҡтарҙы алдарға маташалар. Ләкин улар халыҡтарҙы алдай алмаҫтар. Сөнки совет кешеләренең һәр ваҡыт тыныслыҡҡа ынтылыуҙары һәм тыныслыҡ өсөн көрәшеүҙәре бөтә донъяға билдәле.

Һуғыш ҡан ҡойоуҙан ҙур табыш табыусыларға—комһоҙ капиталистарға кәрәк. Һуғыш — емереклек һәм үлем ул. Һуғыш халыҡтарҙың хеҙмәте менән тупланған материаль ҡиммәттәрҙе кеслөү юлы менән үҙ ҡулдарына алырға тырышыусы йыртҡыс империалистарға ғенә хас нәмә. Бөтә илдәрҙең халыҡтары һуғыш түгел, тыныслыҡ теләйҙәр.

Бөтә илдәрҙең хеҙмәтсәндәре яңы бөтә донъя һуғышын тоҡандырыусыларға протест белдерәләр. Бөтә илдәрҙә лә батыр тыныслыҡ яҡлылар биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалар йыйнау кампанияһын киң йәйелдерәләр.

Ҡаты әҙерләүҙәргә ҡарамаҫтан Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйыусы тыныслыҡ яҡлылар һаны көн һайын үҫә.

Халыҡтарҙың бөйөк юлбашсыһы иптәш Сталин күрһәтмәләре менән етәкселек ителеп, бөтә илдәрҙең халыҡтары тыныслыҡты һаҡлап алып ҡалыу эшен үҙ ҡулдарына алалар.

Беҙ, совет кешеләре, бөтә халыҡтар менән тыныслыҡта йәшәргә ынтылабыҙ һәм беҙҙең бөтә көсөбеҙ тиҙерәк коммунизм төҙөүгә йүнәлтелгән.

Совет ғалимдарының, производство новаторҙарының ижади инициативаһы хеҙмәтте еңеләйтеүгә, тәбиғәтте буйһондороуға, яңы техникаға эйә булыуға йүнәлтелгән.

Беҙгә тыныслыҡ тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинса планын тормошҡа ашырыу өсөн, беҙҙең илдә коммунизмде төҙөүҙә материаль-техник база булдырыу өсөн кәрәк.

Совет кешеләре Тыныслыҡты яҡлаусылар Совет Комитеты саҡырыуына ҡайнар отклик бирҙеләр. Улар быны менән партия һәм хөкүмәт етәкселегендә тыныслыҡты һәм халыҡтар иминлеген бөтә көс менән яҡларға әҙер торғанлыҡтарын раҫланылар.

Бөтә совет халҡы менән бергә, беҙҙең завод коллективы ла үҙенең фиҙакәр хеҙмәте менән тыныслыҡты һаҡлау эшенә вклад индерә.

Геологтар һүҙе

Биш сәғәт 40 минут. Көнбайыш Урал геология управлениеһы работниктәре Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡул ҡуйыуға арналған йыйылышҡа йыйналдылар. Зал байрамса биҙәлгән. Сәхнәлә иптәш Сталиндең скульптуралар һәм тыныслыҡ күгәрсендәре менән биҙәлгән портреты. «Советтар Союзы — тыныслыҡ өсөн көрәштең авангардында» тигән доклад менән геология управлениеһы начальнигының политик эш буйынса урынбаҫары иптәш Әсәдуллин сығыш яһаны. Доклад һуң трибунаға бер-бер артлы геологтар, эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр күтәрелде.

Трибунала — геолог иптәш Хвесин. Ул шағир Сурковтың «Сталингә» тигән шиғырын ҙур тулҡынланыу менән уҡыны. Уның артынан тыныслыҡ яҡлауҙың республика комитеты секретары геологтау инженеры, Сталин премияһы лауреаты Юлия Павловна Куразова сығыш яһаны.

Йыйылышҡа килеүселәр ире Ватан һуғышында һәләк булған иптәш Долгополиктең сығышын ҙур иғтибар менән тыңланылар.

— Беҙҙең совет ғалимдәре, — тине ул, — ижади хеҙмәт менән тәбиғәтте буйһондоралар, кеше тормошон оҙайтыу юлдарын эҙләйҙәр, Волгала һәм Днепрҙа, Аму-Дарьяла коммунизмдең грандиоз ҡоролмаларын төҙөүҙә актив ҡатнашалар. Бына шул ваҡытта Америка-Англия, Франция һәм башҡа агрессив государстволарҙың империалистары яңы һуғышҡа асыҡ әҙерлек алып баралар.

Беҙ тыныслыҡты һорамайбыҙ, тыныслыҡты талап итәбеҙ һәм уның өсөн көрәшәбеҙ. Беҙ халыҡтарҙың ҡорос ихтыяры тыныслыҡ эшен һаҡлап алып ҡаласағын беләбеҙ. Сөнки тыныслыҡ байрағын беҙҙең атайыбыҙ һәм дуҫыбыҙ бөйөк Сталин алып бара.

Йыйылышта шулай уҡ механик мастерской токары Лысков, инженерҙарҙан Боровлева, Сигова, химия фәндәре кандидаты Хризман һәм башҡа иптәштәр сығыш яһанылар.

Геологтар йыйылышта йөкләмә ҡабул иттеләр. Йыйылыштан һуң биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡул ҡуйыуҙар башланды.

М. Ҡорбанғалиева.

Беҙ тыныслыҡ теләйбеҙ

«Комсомолдың 15 йыллығы» исемендәге Башҡорт медицина институтында биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советының Мөрәжәғәтенә ҡултамғалар йыйнауға арналған йыйылыш булып үтте. Йыйылышта институттың профессорҙары, уҡытыусылары, студенттәре һәм хеҙмәткәрҙәре ҡатнаштылар.

Профессор Г. Н. Тереғулов, ҡарт уҡытыусы Л. А. Вихновский, профессор Смирнова, Сталин стипендиаты Мөхсинова, Бөйөк Ватан һуғышында ҡатнашыусы Никульшин һәм Большагин иптәштәр ялҡынлы телмәр менән сығыш яһанылар.

— Хәҙерле иптәштәр! — ти профессор Г. Н. Тереғулов, — беҙ барыбыҙ ҙа тыныслыҡ теләйбеҙ, беҙгә һуғыш кәрәкмәй. Беҙ үҙебеҙҙең бөтә көсөбөҙҙө һәм белемебеҙҙе тыныслыҡ эшенә юнәлттек. Тик беҙҙең институт 1950—1951 уҡыу йылында ғына 300-ҙән артыҡ юғары квалификациялы врачтар әҙерләп сығарҙы. Ә 1917 йылға тиклем Башҡортостан территорияһында ни бары 90 врач эшләгән, хәҙерге көндә Башҡортостанда 2 меңгә яҡын юғары квалификациялы врач эшләй.

V курс студенты Никульшин үҙенең сығышында былай тине: «Мин Бөйөк Ватан һуғышында ҡатнаштым, һуғыштың нәмә икәнен мин үҙ күҙҙәрем менән күрҙем һәм үҙ елкәмдә татыным. Атаәсәһеҙ, туғандарын юғалтыусы кешеләрҙең күҙ йәштәре лә кипеп өлгөрмәгән, ә ҡанға һыуһаған империалистар яңы һуғыш уты тоҡандырырға маташалар. Ләкин, һуғыш булмаҫ! Тыныслыҡ һуғышты еңәсәк. Беҙ уны эш менән яуларға тейешбеҙ һәм яуларбыҙ ҙа».

Йыйылышта сығып һөйләүселәр барыһы ла тыныслыҡ өсөн көрәштә совет кешеһенең иң алдынғы сафта атлаясағын һәм уның йөрәгендә уға тәрән ышаныс йәшәүен белдерҙеләр.

Йыйылыштан һуң Тыныслыҡ Пактына ҡултамғалар йыйнау башланды һәм ул бер сәғәт эсендә тамамланды.

Ф. Ғафурова,
А. Кәбиров.

Мөрәжәғәткә берҙәм ҡул ҡуйҙылар

Өфө нефть институтында биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пактын төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалар йыйнауға арналған йыйылыш булып үтте. Сығып һөйләүселәр Мөрәжәғәткә берҙәм ҡул ҡуйырға һәм илебеҙҙең ҡеүәтен артабан нығытыу өсөн тағы ла яҡшыраҡ уҡырға саҡырҙылар. Сығыш яһаусыларҙан Ватан һуғышында ҡатнашҡан дипломница А. Демина былай тине:

— Беҙ һуғыш теләмәйбеҙ һәм бәхетле тормошта йәшәү өсөн тыныслыҡ эшен аҙағына тиклем яҡлаясаҡбыҙ. Тыныслыҡ өсөн көрәш — беҙҙең иң гә бурысыбыҙ.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Өфөлә булып үткән республика конференциянында ҡатнашҡан иптәш Заһиҙуллина конференцияның эше тураһында һөйләне.

Мөрәжәғәткә берҙәм ҡул ҡуйылды.

А. Хәсәнов.

Өфө ҡалаһының Жданов районында 19, 27 һәм 31-се номерле йорт управлениеларының йорттарында йәшәүсе йорт хозяйкаларының Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалар йыйнауға арналған йыйылыштары булып үтте. Йыйылыштан һуң улар Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйҙылар.
Һүрәттә: (һулдан уңға) йорт хозяйкаһы Ғәйниә Әхтәриева һәм Рәйлә Әхмәтгәрәева иптәштәрҙең тыныслыҡ талап итеүсе Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйыу ваҡыты.
М. Әхмәтьянов фотоһы.

Октябрь алды социалистик ярышы

Оборудованиеларҙе — социалистик һаҡлыҡҡа

Беҙҙең заводтың күпселек эшселәре оборудованиеларҙе социалистик һаҡлыҡҡа алдылар. Уларҙағы алдынғы стахановсылар үҙҙәренә беркетелгән станоктарҙы һөйөп тәрбиәләйҙәр. Станоктар үҙ ваҡытында майлана, таҙартыла. Уларҙың ҡеүәте тәрән өйрәнелә. Шуның һөҙөмтәһендә оборудованиелар яҡшы һаҡлана һәм һәр бер стахановсы үҙ станогынан күберәк продукция алыуға өлгәшә.

Станоктарға планда ҡаралған норма буйынса 4 йылдан һуң капиталь ремонт үҙғарылырға тейеш. Ә иптәш Герцов етәкселек иткән цехтың стахановсы токарҙәре Иванов, Владимиров, Булгаков, шлифовщик Зубарев һәм башҡа иптәштәр үҙ станоктарында капиталь ремонт үткәрмәйенсә, алты-ете йыл эшләйҙәр. Шул уҡ ваҡытта улар үҙ станоктарының һәр йыл һайын икешәр-өсәр норма үтәйҙәр.

Хәҙер заводта производство күрһәткестәрен артабан яҡшыртыу маҡсатында Октябрь алды социалистик ярыш киң йәйелдерелде.

А. Ғәлимов.
Өфө телефон аппаратуралары заводының технологы.

Нормалар арттырып үтәлә

Ҡандра МТС-ы механизаторҙарының Октябрь алды социалистик ярышында БАССР Верховный Советы депутаты иптәш Афзалов етәкселек иткән 2-се номерле бригада алдынғы сафта бара. Ул быйылғы сезонда һәр бер шартлы тракторға йомшаҡ ер һөрөү иҫәбе менән 500-әр гектар майҙанда ер һөрөргә тейеш ине. Был план инде 160 процентҡа үтәлде.

Бригада трактористары туңға һөрөүҙә лә алда баралар. Улар Молотов исемендәге колхозда, план буйынса ҡаралған 380 гектар урынына, 420 гектар майҙанда туңға һөрөү өсөн көрәшәләр. Трактористарҙан Хәкимов, Гуссамов һәм Закиров иптәштәр һәр сменала норманы арттырып үтәйҙәр.

Ҡандра районының «1 Май» совхозы механизаторҙары ла туңға һөрөүҙә өлгө күрһәтәләр. Трактористар Пантелеев һәм Бабдев иптәштәр норманы 200—250 процентҡа үтәйҙәр. Совхозда 2140 гектар майҙанда туңға һөрөү планы 15 сентябргә үк үтәлде.

Ғ. Үмәрҡоев.

ҠАТЫ ТОҠОМДАРҘЫ БОРАУЛАЙҘАР

«Туймазынефть» тресының өсөнсө номерле промыселаһы нефтеселәренең Октябрь алды социалистик ярышын йәйелдереү тураһындағы саҡырыуы бораулаусылар араһында ҙур шатлыҡ тыуҙырҙы.

336-сы номерле разведка буровойы коллективы, тыныслыҡ вахтаһына баҫып, мастер иптәш Агапов етәкселегендә яңы уңыштарға өлгәшә. Август айында был коллектив план буйынса станок-айға 544 метр проходка биреү урынына 996 метр проходка бирзе.1284 метрҙан 1700 метрға тиклем интервалдарҙа, бораулау өсөн ауыр булған ҡаты тоҡомдар булыуға ҡарамаҫтан, коллектив сентябрь айында ла уңышлы эшләй.

Х. Рәхмәтуллин.

ПАРТИЯ ТОРМОШО

Партия мәғарифенең идея кимәлен юғары күтәрергә

Большевиктәр партияһы коммунистәрҙе, совет интеллигенцияһы кадрҙарын идея-политик тәрбиәләү тураһында һәр ваҡыт арымай-талмай хәстәрлек күрә. Кадрҙарҙы тәрбиәләү, партия пропагандаһы, партия эшенең мөһим һәм бик яуаплы өлкәһе булып тора.

Беҙҙә коммунистәрҙең һәм партиһыҙ активтың идея-политик кимәлдәрен күтәреү өсөн кәрәкле булған бөтә шарттар бар. Марксизм-ленинизм классиктәренең әҫәрҙәре ғәйәт ҙур тираж менән баҫып сығарыла. Иптәш Сталиндең «Ленинизм мәсьәләләре» башҡорт телендә баҫып сығарылды. И. В. Сталин әҫәрҙәренең тулы йыйынтығы сығарыла, В. И. Лениндең бик күп әҫәрҙәре баҫып сығарылған. Пропагандист кадрҙарын әҙерләү һәм ҡабаттан әҙерләү эше системалы алып барыла, партия мәғарифенең киң селтәре төҙөлгән. Быларҙың бөтәһе лә пропаганданы эшен юғары кимәлдә алып барырға мөмкинлек бирә.

Хәҙерге ваҡытта партия ойошмалары партия мәғариф селтәрендә яңы уҡыу йылына әҙерләнәләр. Бөтә ыңғай тәжрибәне нығытыу һәм булған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн партия мәғарифе селтәренең үткән уҡыу йылындағы эшенә тәрән анализ яһарға кәрәк. Үткән уҡыу йылының йомғаҡтары коммунистәрҙең уҡыуҙарының йөкмәткеһендә һәм уны ойоштороуҙа серьез етешһеҙлектәр булыуы тураһында һөйләйҙәр. Күп кенә түңәрәктәрҙә һәм политик мәктәптәрҙә занятиелар түбән идея-теоретик кимәлдә, коммунизм төҙөү практикаһы менән бәйләнешһеҙ үткәрелде. Һөҙөмтәлә уҡыусылар өйрәнелгән мәсьәләләрҙең йөкмәткеһен үҙләштермәйҙәр, тейешле политик белем һәм китап өҫтөндә үҙаллы эшләү күнекмәләрен алмайҙар.

Партия мәғарифендә төп етешһеҙлек шунан тора: ошо көнгә тиклем коммунистәрҙең үҙ алдарына уҡыуҙарын серьез яҡшыртыуға өлгәшелмәгән. Партияның Байкыбаш, Ҡырмыҫҡалы, Дим район комитеттарынан коммунистәрҙең үҙ алдарына уҡыуҙарына контроль яһамауҙары арҡаһында үҙ алдарына уҡыусы бик күп коммунистәр һәм айырыуса етәксе кадрҙар асылда үҙҙәренең идея-теоретик кимәлдәрен күтәреү өҫтөндә эшләмәйҙәр. Марксистик-ленинсе теорияны үҙ алдарына өйрәнеүселәрҙең эшен ойоштороуҙа партияның ҡайһы бер ойошмалары уҡыусыларға индивидуаль яҡын килмәйҙәр. Коммунистәрҙе, уларҙың әҙерлек кимәлдәрен иҫәпкә алмайынса, бер үк әҫәрҙәрҙе һәм бер үк срокта өйрәнергә мәжбүр итәләр.

Билдәле булыуынса, партия мәғарифе эшенең сифаты пропагандистар составына бәйләнгән. Ләкин партияның ҡайһы бер район һәм ҡала комитеттары пропагандистарҙы һайлап алыу һәм уҡытыу тураһында тейешенсә хәстәрлек күрмәнеләр. Покровка, Ҡариҙел, Матрай һәм Әлшәй райондарында семинарҙар насар ойошторолдо һәм пропагандистарға тейешле теоретик һәм методик ярҙам күрһәтелмәне.

Партияның Мәләүез, Благовещен, Благовар, Бөрө райкомдары партия мәғарифе селтәренең эшендә ойошҡанлыҡты күтәреү буйынса тейешле сара күрмәнеләр. Күп кенә түңәрәктәрҙә һәм политик мәктәптәрҙә уҡыу йылы ваҡытында бөтә занятияны, занятиелар йыш ҡына өҙөлдө һәм икенсе көнгә күсерелде, тыңлаусылар уларға регуляр йөрөмәнеләр. Быларҙың бөтәһе лә шуға килтерҙе: был райондарҙа түңәрәктәрҙең һәм политик мәктәптәрҙең күбеһе уҡыу планын үтәмәне. Ә республика буйынса бөтәһе 500-ҙән артыҡ түңәрәк һәм политик мәктәп уҡыу программаһын үтеп бөтөрә алманы.

Партия мәғарифенең бөтә звеноларының да идея-теоретик кимәлен артабан күтәреү яңы уҡыу йылында бик мөһим бурыс булып тора. Бының өсөн бөтәһенән дә элек пропагандистар итеп теоретик яҡтан айырыуса әҙерлекле коммунистәрҙе һайлап алырға, уларҙың семинарҙарҙа уҡыуҙарын ойошторорға кәрәк. Семинарҙарҙа марксизм-ленинизм классиктәренең әҫәрҙәрен тәрән өйрәнеүҙе, теоретик һәм методик мәсьәләләрҙе ижади тикшереүҙе, пропаганда эше тәжрибәһе менән уртаҡлашыуҙы ойоштороуға ныҡ иғтибар бирелергә тейеш. Семинарҙарҙа етәкселек итеүгә теоретик яҡтан айырыуса әҙерлекле, тәжрибәле пропагандистарҙы, партияның ҡала һәм район комитеттарының яуаплы работниктарын йәлеп итергә кәрәк.

Партия мәғарифе селтәрен комплектовать итеүҙе ваҡытында тамамларға һәм уҡыу формаһын коммунистәрҙең политик һәм дөйөм белем кимәлдәрен иҫәпкә алып билдәләргә кәрәк. Шул уҡ ваҡытта партия мәғарифенең юғарылатылған звеноларында — ВКП(б) тарихын өйрәнеү буйынса юғарылатылған типтағы түңәрәктәрҙә, диалектик һәм тарихи материализм түңәрәктәрендә уҡыусы коммунистәрҙең һәм бөтәһенән дә элек марксистик-ленинсе теорияны үҙ алдарына өйрәнеүселәрҙең һанын арттырыуға өлгәшелергә тейеш. Беҙҙә әле партия мәғарифе селтәрен комплектовать итеүҙә ҙур етешһеҙлектәр бар. Ҡайһы бер райкомдар бөтә коммунистәрҙе лә түңәрәктәрҙә уҡыуға билдәләйҙәр, уларҙың үҙаллы уҡыуға әҙер булыуҙары иҫәпкә алынмай.

Уҡыу йылы башланыу менән үк партия ойошмалары коммунистәрҙең үҙ алдарына уҡыуҙарына етәкселекте яҡшыртырға тейештәр. ВКП(б)-ның теорияһы һәм тарихы буйынса лекциялар уҡыуҙы ойошторорға, лекция пропагандаһының сифатын күтәреү сараларын күрергә, партия кабинеттарында консультацияларҙы системалы үткәрергә кәрәк. Үҙ алдарына уҡыусыларға бөтә яҡлап ярҙам күрһәтеү менән бергә, уларға талапсанлыҡты күтәреү, коммунистәрҙең үҙ алдарына уҡыуҙарына нығыраҡ контроль яһау мөһим бурыс булып тора.

Партия ойошмалары яңы уҡыу йылында партия пропагандаһына етәкселек кимәлен күтәрергә һәм партия мәғарифенең артабан күтәрелеүен тәьмин итергә тейештәр. Беҙҙең илебеҙҙә коммунизм төҙөү бурыстары бөтә коммунистәрҙең, етәксе работниктарҙың марксистик-ленинсе теорияға эйә булыуҙарын, практик мәсьәләләрҙе хәл иткәндә уларҙы ҡуллана белеүҙәрен талап итә.

А. Байков,
ВКП(б) Өлкә Комитетының пропаганда һәм агитация бүлеге мөдиренең урынбаҫары.

Өлкә партия мәктәбе коммунистәренең дөйөм йыйылышы

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә Комитеты ҡарамағындағы өлкә партия мәктәбе партия ойошмаһы коммунистәренең дөйөм йыйылышы булып үтте. Йыйылышта партияның Башҡортостан Өлкә Комитеты секретаре иптәш Сәйтбатталов общественный фәндәрҙе уҡытыуҙың торошо һәм уны яҡшыртыу саралары тураһында доклад менән сығыш яһаны.

Иптәш Сәйтбатталов үҙенең докладында кадрҙарҙың марксистик-ленинсе белемдәрен күтәрә барыу эшенә беҙҙең партиябыҙҙың һәм бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталиндең һәр ваҡыт ғәйәт ҙур иғтибар биреп килеүен айырыуса һыҙыҡ өҫтөнә алды. ВКП(б) Үҙәк Комитетының идеологик мәсьәләләр буйынса ҡабул иткән ҡарарҙары, философия, биология, тел белеме һәм физиология мәсьәләләре буйынса дискуссиялар, иптәш Сталиндең «Марксизм һәм тел белеме мәсьәләләре» исемле гениаль әҫәре, күп миллионлы тиражда, бик күп телдәрҙә баҫтырылып сығарылған «ВКП(б) тарихының ҡыҫҡаса курсы», Марксизм-ленинизм классиктәренең күп һанлы башҡа әҫәрҙәре — былар бөтәһе лә Ленин—Сталин партияһының кадрҙарҙың идея кимәлен күтәреү буйынса күргән хәстәрлеге ул.

Беҙҙең партиябыҙ, Совет хөкүмәте йәштәргә, коммунизм төҙөүселәргә, юғары һәм урта техник белем биреү, уларҙы марксизм-ленинизм уҡыуҙары менән ҡоралландырыу өсөн бөтә шарттар тыуҙыралар. Юғары һәм урта уҡыу йорттарында совет интеллигенцияһы кадрҙарының яңынан-яңы отрядтары әҙерләп сығарыла. Беҙҙең кадрҙарыбыҙ өсөн марксизм-ленинизм нигеҙҙәрен өйрәнеү мотлаҡ кәрәк.

«...Фәндең шундай бер тармағы бар,— тип күрһәтә иптәш Сталин, — ул тармаҡты белеү фәндең бөтә тармаҡтарындағы большевиктәр өсөн мәжбүри булырға тейеш, ул — общество тураһындағы, обществоның үҫеш закондары тураһындағы, пролетар революцияның үҫеш закондары тураһындағы, социалистик төҙөлөштөң үҫеш закондары тураһындағы, коммунизмдың еңеүе тураһындағы марксистик-ленинсе фән».

Унан ары докладсы иптәш Сәйтбатталов өлкә партия мәктәбендә уҡытыу-тәрбиә эштәренең торошона туҡталды.

Доклад буйынса фекер алышыуҙар йыйылышта ҡатнашыусыларҙың ҙур активлеге менән үтте.

Беренсе булып һүҙ алыусы иптәш Әхмәтова, семинар һәм класс занятиеларынан тыш, уҡыусыларҙың программа материалдарын үҙләштереүҙәрен күтәреү өсөн өҫтәмә занятиелар үткәреү кәрәклеген әйтте.

Доклад буйынса шулай уҡ уҡытыусыларҙан Уразметов, Хәсәнов, Дьяков, Абдуллин, Хәйҙәров, Трофимов, уҡыусыларҙан Голышев, Бағаев, Песов иптәштәр сығыш яһанылар. Улар, общественный фәндәрҙе уҡытыуҙа булған ҡайһы бер етешһеҙлектәр тураһында һөйләп, был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү юлдарын күрһәттеләр.

Өлкә партия мәктәбенең директоры иптәш Ковригин мәктәптәге уҡытыу-тәрбиә эштәренең торошона ҡыҫҡаса анализ яһаны.

Партия йыйылышы коллективтың иғтибарын общественный фәндәрҙе уҡытыу эшен яҡшыртыуға йүнәлткән киң ҡарар ҡабул итте.

Коммунистәр артель хужалығын нығытыу өсөн көрәшәләр

Партия ойошмаһы урожай йыйыу эшен ҙур ойошҡанлыҡ менән үткәреүҙе тәьмин итте. Артелдең эш планы партия йыйылышында тикшерелде. Урожай йыйыу осоронда ойоштороу-массовый эштәрен производство эше менән нык бәйләнештә алып барыу өсөн барлыҡ баҫыусылыҡ бригадаларына, баҫыу станларына — эштең иң яуаплы участкаларына коммунистәр беркетелде һәм улар менән инструктаж үткәрелде. Конкрет заданиелар бирелде.

Коммунистәрҙән Зариф Яҡупов, Ғәлим Вәлиев иптәштәр баҫыусылыҡ бригадалары менән етәкселек итәләр. Әхмәт Зәкиев ашлыҡ һуғыу машинаһында, шофер Зәки Нәбиев автомашина менән элеваторға иген ташыуҙа, Константин Филиппов ашлыҡ таҙартыу һәм киптереүҙә эшләйҙәр.

Коммунистәр урожай йыйыуҙың тәүге көндәренән үк үҙҙәренең фиҙакәр хеҙмәттәре менән башҡаларға өлгө булып торалар, уларҙың большевистик һүҙҙәре практик эш менән нығытылып барыла. Коммунист Зариф Яҡупов етәкселек иткән өсөнсө баҫыусылыҡ бригадаһы, урожай йыйыу эштәрен беренсе сентябргә тамамлап, колхоз правлениеһы һәм партия ойошмаһының күсмә Ҡыҙыл Байрағын алды. Коммунист Әхмәт Зәкиев ашлыҡ һуғыу машинаһында көндәлек нормаһын системалы 130—140 процентҡа еткереп үтәй. Ул бының менән генә сикләнмәй, ашлыҡ һуғыусылар араһында агитатор булып та эшләй.

Партия ойошмаһы социалистик ярышҡа етәкселек итеүгә айырыуса иғтибар бирә. Беҙҙә бөтә бригадалар ҙа үҙ-ара ярышалар, айырым колхозсылар араһында ла социалистик ярыш киң йәйелдерелгән. Беҙҙең колхоз Сталин исемендәге колхоз менән ярыша. Ике колхоздың эш һөҙөмтәләре беҙҙең алда барыуыбыҙҙы күрһәтә. Партия ойошмаһы алған йөкләмәләрҙең үтәлешенә систематик рәүештә йомғаҡ яһай, эшкә ҡамасаулыҡ иткән етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүгә айырыуса саралар күрә. Бөтөн түгел генә урожай йыйыу эштәренең йомғаҡтары партбюро ултырышында тикшерелде.

Партия ойошмаһы һәр яңылыҡты башлап һәм ойоштороп ебәреүсе булып тора. Партия ойошмаһы биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә СССР-ҙа ҡултамғалар йыйыуҙы үткәреү тураһында тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитеты пленумы ҡарарын колхозсыларға еткереүҙә ҙур эштәр башҡарҙы.

Һөҙөмтәлә беҙҙең колхоз районда беренсе булып государствоға иген тапшырыу планын 20 августа үтәп сыҡты. Государствоға 5076 центнер иң яҡшы сифатлы иген тапшырылды. Бынан тыш МТС эштәре өсөн натуралата түләүгә 4280 центнер иген тапшырҙыҡ. Бөтә сәсеү майҙанына етерлек сәсеү орлоғо һаҡланды. Көҙгө арыш сәсеү планы ла агротехник сроктарҙа үтәлде. Хәҙер колхозда ашлыҡ һуғыу һәм туңға һөрөү эштәре ҙур тиҙлек темптар менән алып барыла.

С. Кәлимуллин,
Баҡалы районы Карл Маркс исемендәге колхоздың партия ойошмаһы секретаре.

Библиотекалар эшен яҡшыртырға

Һуңғы йылдарҙа республикабыҙҙа массовый государство библиотекаларының селтәре байтаҡ үҫте, уларҙың китап фондтары үҫте, район һәм ауыл библиотекаларының эше байтаҡ яҡшырҙы.

Ләкин улар хеҙмәтсәндәрҙең үҫә барған талаптарын тулыһынса [illegible] Республика буйынса ауыл библиотекаларының селтәре [illegible] Стәрлетамаҡ, Шаран, Бөрө һәм башҡа [illegible] ауыл Советтарында библиотекалар [illegible]

Күп кенә библиотекалар фәнни-популяр, ауыл хужалығы, художестволы һәм балалар әҙәбиәте менән етерлек тәьмин ителмәгән. [illegible]

[illegible]

1951—1952 йылдарҙа [illegible]

[illegible]

С. Нәрбаев.

Өлгөлө китап магазине

Ишембай ҡалаһының китап магазине халыҡ менән тулы була. Бында тәүге йәштәге һәм бик күп төрлө профессиялағы кешеләр осратырға мөмкин. Уларҙы бында [illegible] теләге килтергән. Китап киштәләрендә нефть, геология, медицина, транспорт һәм башҡа өлкәләр буйынса, шулай уҡ һуңғы ваҡыттарҙа сыҡҡан техник китаптар һәм күп иҫемдә художестволы әҙәбиәт табып була.

Ҡала хеҙмәтсәндәренең марксизм-ленинизм классиктәре әҫәрҙәренә талаптары ҙур. Ленин һәм Сталин әҫәрҙәренә подписчиктар һаны бер меңгә яҡын. 300-ҙән артыҡ кеше рус классиктәре әҫәрҙәренә яҙылған.

Магазин работниктары Мөхибуллина һәм Исламова иптәштәр [illegible] һатыусылар ғына түгел, [illegible] пропагандистар ҙа. Уларҙы йыш ҡына мәктәптәрҙә, библиотекаларҙа, артелдәрҙә һәм промышленность предприятиеларында осратырға мөмкин. Почетлы хеҙмәтте намыҫ менән башҡарыу арҡаһында магазин китап һатыу планын айҙан-айға арттырып үтәй.

Б. Мөрҙәғолов.

Экономик белемдәрен күтәреүселәргә ярҙамға

Продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү — общественный байлыҡ үҫешенең мөһим сығанағы

Мәскәүҙең Ленин орденлы «Буревестник» фабрикаһы стахановсылары — Мария Левченко һәм Григорий Муханов иптәштәр яңы башланғыс менән сығыш яһанылар. Үлсәп киҫеү һәм дүртенсе тегеү цехтарының берләштерелгән производство кәңәшмәһендә улар һәр бер производство операцияһында продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү өсөн социалистик ярышты башлап ебәрергә тәҡдим иттеләр.

Был башланғыстың ҡиммәтлеге шунда тора: ул социалистик ярышта ҡатнашыусыларҙың бөтәһенең дә иғтибарын продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү сығанаҡтарына — хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү, сырьё һәм материалдарҙы яҡшы файҙаланыу, беренсе сортлы изделиелар етештереүҙе арттырыу, оборудованиеларҙың ремонт-ара эшләү осорон оҙайтыуҙан торған бөтә күрһәткестәргә йәлеп итә.

М. Левченко һәм Г. Муханов иптәштәр фабрика коллективы алдына — цехтарҙа тегеү операцияларҙы башҡарғанда алынған экономияны һаҡлау ғына түгел, шулай уҡ киләһе операцияларҙа ла экономияны арттырыуға өлгәшеүҙе маҡсат итеп ҡуйҙылар. Үҙҙәренең был тәҡдимдәрен индереп, стахановсылар продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү өсөн һәр көрәштә һәр бер эшсе үҙенең ниндәй вклад индерәсәген асыҡ белергә тейешлеген күҙ алдында тоттолар.

Стахановсы М. Левченко, Г. Мухановтың һәр бер операцияла продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү өсөн социалистик ярышты йәйелдереү тураһындағы ҡиммәтле тәҡдимдәре хеҙмәт етештереүсәнлеген артабан күтәреүгә, продукцияның сифатын яҡшыртыу һәм уның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүгә ярҙам итә. М. Левченконың һәм Г. Мухановтың башланғысы промышленностең бөтә тармаҡтарындағы предприятиеларҙың эшендә техник-экономик күрһәткестәрҙе яҡшыртыуҙа ҙур әһәмиәткә эйә булып тора.

«Буревестник» стахановсыларының саҡырыуы, СССР халыҡ хужалығының бөтә тармаҡтарында ла ҙур активлек менән ҡаршы алынды.

Мәскәүлеләр өлгөһендә Башҡортостан предприятиелары ла был ярышҡа ҡушылдылар.

* * *

Экономия өсөн бөтә халыҡ көрәше, социализм төҙөлөшө темптарын, социализмдан коммунизмға күсеү темптарын артабан тиҙләтеүҙә иң мөһим шарттарҙың береһе булып һанала.

Социалистик экономиканың бөтә тармаҡтарында ла продукцияның үҙенә төшөү хаҡын систематик кәметеү, үҙенең үҫешендә объектив кәрәкле эш булып тора. Сөнки продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү йәнһеҙ әйберҙәрҙең һәм тере хеҙмәттең экономияһын тыуҙыра һәм шулай итеп общественный байлыҡтарҙы арттырыуҙың мөһим сығанағы булып иҫәпләнә.

СССР промышленносендә продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү өҫтәмә продукция арттырыуҙы һәм, тимәк, социалистик тупламаны арттырыуҙы аңлата. Социалистик предприятиелар файҙаһының үҫеүе продукцияның үҙенә төшөү хаҡын систематик кәметеү нигеҙендә килеп сыға. Шуның менән бергә продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү хеҙмәтсәндәрҙең материаль-тормош хәлдәрен күтәреүҙә хәл итеүсе шарт булып тора. Бынан башҡа социалистик обществоның үҫешен уйға ла килтереп булмай.

Продукцияның үҙенә төшөү хаҡын систематик кәметеү социалистик хужалыҡтың законы булып тора. Был закон, социалистик экономиканың башҡа закондары кеүек үк, стихия юлы менән түгел, ә аңлылыҡ, халыҡ хужалығын государство тарафынан планлаштырыу нигеҙендә тормошҡа ашырыла. Государство пландарының йөкмәткеһендә, социалистик промышленность работниктарының фиҙакәр хеҙмәте арҡаһында СССР промышленносе продукцияның үҙенә төшөү хаҡы беренсе биш йыллыҡ эсендә 9.2 процентҡа, икенсе биш йыллыҡ эсендә 10,3 процентҡа кәметелде.

Билдәле булғанынса, социалистик предприятиеларҙың һәм хужалыҡ ойошмаларының тупланмаһы һәм доходтары халыҡ хужалығын алға баҫтырыу һәм артабан үҫтереү эштәренә тотола торған расходтарҙы финансировать итеүҙең мөһим сығанағы булып торҙо. Ә был доходтарҙың күләме производство пландарын үтәү һәм продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙең кимәле менән, шулай уҡ предприятиелар продукцияһының үҙенә төшөү хаҡын кәметеү буйынса государство заданиеларын нисек үтәүҙәре һәм ҡаты экономия режимы үткәреү менән бәйләнгән. Шуны ла ныҡ иҫтә тоторға кәрәк, производствоның сикһеҙ ҙур масштабы шарттарында продукцияның һәр бер берәмеген эшләп сығарған ваҡытта алынған аҙ ғына экономиянан да миллионлаған һум файҙа йыйыла.

Продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙе планлаштырғанда Совет государствоһы, обществоның бөтә материаль һәм хеҙмәт ресурстарын тулыраҡ, эффектлерәк файҙаланыу мөмкинлектәрен асыуы, социалистик хужалыҡ системаһының сикһеҙ ҙур өҫтөнлектәрен иҫкә алыуҙан сығып эш итә.

Социалистик производствоның планлы характерҙа булыуы, эксплуатацияның, кризистарҙың һәм эшһеҙлектең булмауы общественный сығымдарҙы ҡыҫҡартыуҙың бығаса күрелмәгән мөмкинлектәрен асалар. СССР-ҙа социализм төҙөлөшөнөң экономик нигеҙе булып торған общественный милек, хеҙмәтсәндәрҙә материаль, хеҙмәт һәм аҡса расходтарын экономиялауға ҙур ҡыҙыҡһыныу тыуҙыра, сөнки был экономия халыҡ доходтарын үҫтереүҙең сараһы булып хеҙмәт итә һәм обществоның етештереүсе көстәре үҫешенең һәм халыҡ байлыҡтары үҫешенең сығанағы булып тора.

Хужалыҡтың капиталистик системаһы тураһында әйтеп, Маркс былай тип яҙҙы:

«Капиталистик производство, ғөмүмән, үҙенең бөтә ҙур һаранлығына ҡарамаҫтан, кешеләрҙең материалы менән эш иткәндә һис шикһеҙ туҙҙырыусан булалар... икенсенән, ул үҙ продукттарын һатыу итеү ярҙамында һәм уға хас булған конкуренцияға нигеҙләнгәнлектән, материаль средстволарҙы тотоноуҙа бик туҙҙырыусан булалар. Ошо ваҡытта общество өсөн киткән средство уның айырым капиталистар тарафынан отоп алған сағлыһы ғына була». (К. Маркс. «Капитал». 3 том, 92-се бит. 1949 йылғы баҫмаһы).

Шулай итеп производство средстволарын һәм эшсе көстәрен файҙаланыуҙа бик ҙур туҙҙырыусылыҡ капитализмға хас нәмә булып тора. Капитализм ваҡытында айырым капиталистар продукция эшләп сығарыуҙа уның үҙ капиталы сығымдары менән үлсәнә торған индивидуаль сығымдар менән производствоның общественный хеҙмәт сығымдары менән үлсәнә торған общественный сығымдар араһында бергә һыйышмаҫлыҡ ҡаршылыҡтар йәшәп килә.

Капиталистик һәм социалистик хужалыҡтарҙа производство сығымдарының һәм үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙең социаль характерҙағы төп айырмалары уларҙы кәметеүҙең юлдарын һәм мөмкинлектәрен төрлөсә билдәләйҙәр ҙә.

Социалистик обществола, айырым социалистик предприятиела продукцияның үҙенә төшөү хаҡы менән, бөтә общественный продукты эшләп сығарыуға тотола торған бергә ҡушылған сығымдар араһында бер төрлө лә ҡаршылыҡтар юҡ. Шуның өсөн дә һәр бер айырым предприятиела продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү производствоның общественный сығымдарын ҡыҫҡартыуҙа ярҙам итә.

Материаль, хеҙмәт һәм хеҙмәт ресурстарын экономиялау буйынса М. И. Калинин былай тине:

«Минең аңлауымса, коммунистик общество кеүек тә һаҡлыҡ менән тотонған общество кешелек тарихында булғаны юҡ. Был шулай тәбиғи ҙә. Сөнки средстволарға хужа булыу, уларҙы тотоноу тик коммунистик обществола ғына эшләп сығарыусылар ҡулында була. Мин уйлайым, тотоноуҙа эшләп сығарыусылар, икенсе кешеләр байлығын туҙҙырыусы эксплуататорҙарға ҡарағанда, экономиялыраҡ булыуын иҫбатлап тороу ҙа кәрәкмәй». (М. И. Калинин. «Коммунистик тәрбиә һәм уҡытыу тураһында», 60-сы бит. 1948 йыл баҫмаһы).

Беҙҙең илебеҙҙә продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү, пландан тыш тупланма биреү һәм рентабелле эшләү өсөн ҙур уңыш менән йәйелгән патриотик хәрәкәт, миллионлаған совет кешеләренең государство средстволарын экономиялы тотоноу кәрәклеген аңлау тойғолары менән тулы булыуҙарын асыҡ күрһәтеп тора.

Хәҙерге ваҡытта, беҙҙең илебеҙ социализм төҙөүҙән әкренләп коммунизмға күсеү осоронда, иптәш Сталиндең инициативаһы менән Волгала һәм Днепрҙа ҙур гидроэлектростанцияларҙы, шулай уҡ Волга-Дон, Төп Төркмәнстан, Көньяҡ Украина, Төньяҡ Ҡырым каналдарын төҙөү буйынса грандиоз эштәр йәйелдерелгән осорҙа, промышленность продукцияларының үҙенә төшөү хаҡын систематик рәүештә кәметеү бигерәк тә ҙур әһәмиәткә эйә булып тора. Бары тик социалистик планлы хужалыҡ шарттарында ғына мөмкин булған, коммунизмдың был бөйөк төҙөлөштәрен тормошҡа ашырыу миллиард һумдар капитал һалым талап итәсәк. Социалистик хужалыҡтың бөтә тармаҡтарында ла һәм беренсе нәүбәттә промышленность продукцияһының үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙән алынған экономия, был төҙөлөштәрҙе финансировать итеүҙең төп сығанағы булып иҫәпләнә. Һәр бер предприятиела материаль һәм аҡса средстволарын тотоноуҙа ҡаты экономия өсөн көндәлек көрәште ойоштормай тороп, коммунистик экономиканы төҙөүҙең бөйөк программаһын тормошҡа ашырыу мөмкин түгел.

Средстволарҙы аҡыллы тотоноу белеү һәм һаҡлы булыу ҙур искусство, ти өйрәтә иптәш Сталин. Партия һәм хужалыҡ етәкселәре был искусствоны яҡшы белергә тейештәр.

Государство халыҡ хужалығы планында иҫәптән продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү заданиелары предприятиелар өсөн мотлаҡ директива булып [illegible]ләнәләр. Уларҙы тормошҡа ашырыу предприятиеларҙа бөтә эшселәр, инженер-техник работниктар һәм хеҙмәткәрҙәр коллективының иң актив ҡатнашлығы менән төҙөлгән техник-ойоштороу һәм рационализаторлыҡ сараларының бөтә суммаһын ҡулланыу менән тәьмин ителергә тейеш.

Промышленность предприятиелары продукцияһының үҙенә төшөү хаҡы — [illegible] предприятиеның продукция эшләп сығарыуға һәм уны аҡсаға әйләндереүгә тотола торған материаль һәм аҡса средстволарының сығымы булып тора. Шулай булғас, тауарҙарҙың хаҡтарын [illegible] шәреүҙә продукцияның үҙенә [illegible]

Башҡорт АССР-ы колхоздарында туңға һөрөү барышы

(Үтәлеш, 1951 йылдың 20 сентябренә, процентгәрҙә)

Тотҡан урыны	Райондар	Үтәлеш	Тотҡан урыны	Райондар	Үтәлеш	Тотҡан урыны	Райондар	Үтәлеш
1.	Йомағужа	60	23.	Ҡариҙел	34	45.	Бөрйән	21
2.	Абзан	52	24.	Оло Теләк	34	46.	Ҡыйғы	20
3.	Хәйбулла	50	25.	Воскресен	33	47.	Архангель	20
4.	Стәрлетамаҡ	48	26.	Бүздәк	33	48.	Баҡалы	19
5.	Зианчура	48	27.	Бозаяҙ	32	49.	Дүртөйлә	19
6.	Түймәҙә	45	28.	Мәләүез	32	50.	Шаран	18
7.	Әбйәлил	44	29.	Благовар	32	51.	Асҡын	17
8.	Шишмә	44	30.	Өфө	28	52.	Йылайыр	17
9.	Федоровка	43	31.	Сәҡмәгош	28	53.	Балтач	16
10.	Бишбүләк	43	32.	Учалы	28	54.	Благовещен	16
11.	Ҡалара	43	33.	Дыуан	27	55.	Илеш	16
12.	Күгәрсен	42	34.	Мәсетле	27	56.	Яңауыл	16
13.	Стәрлебаш	41	35.	Ғафури	27	57.	Покровка	15
14.	Дәүләкән	39	36.	Бәләбәй	27	58.	Салауат	15
15.	Күйөргәҙе	38	37.	Нуриман	25	59.	Борай	15
16.	Ермәкәй	38	38.	Тәтешле	24	60.	Кушнаренко	14
17.	Баймаҡ	37	39.	Ҡырмыҫҡалы	24	61.	Белорет	13
18.	Ауырғазы	36	40.	Белоҡатай	22	62.	Ҡалтасы	11
19.	Маҡар	36	41.	Иглин	22	63.	Краснокама	9
20.	Миәкә	36	42.	Байкыбаш	21	64.	Октябрьский ҡалаһы.	17
21.	Матрай	36	43.	Бөрө	21			
22.	Әлшәй	35	44.	Мишкә	21			

* * *

Һуңғы биш көнлөктә йәғни 16 сентябрҙән 20 сентябргә тиклем Ғафури районы туңға һөрөүҙә 12 процент үҫеш бирҙе. Стәрлетамаҡ районы ла үҙгән биш көнлөктә 6500 гектар майҙанда ер һөрөп, 11 процент үҫеш бирҙе.

Әммә республикабыҙҙың күпселек районында туңға һөрөү темпы бик түбән. Ҡалтасы, Благовещен райондары үҙгән биш көнлөктә ни бары 3 процент үҫеш бирҙеләр. Район ауыл хужалығы бүлектәренең мөдирҙәре Сухов һәм Чачин иптәштәр туңға һөрөү темпын көсәйтеү саралары күрмәйҙәр, был мөһим эште үҙ ағышына ҡуйып килеләр.

Шаран районы Ерекле МТС-ында (директоры иптәш Сәхибгәрәев) гусеницалы 40 тракторҙан 25-е техник төҙөк булмау сәбәпле эшләмәй ултыра. Күпселек трактористәр нормаларын ни бары 50—60 процентҡа ғына үтәйҙәр. Күпселек машиналарҙың тик тороуы һәм хеҙмәт етештереүсәнлегенең түбән булыуы сәбәпле был МТС-та туңға һөрөү планы ни бары 13 процентҡа ғына үтәлгән.

Ҡәҙәү, Борай, Үләй һәм Шәриш МТС-тарында ла туңға һөрөү планы 5—12 процентҡа ғына үтәлеүгә ҡарамаҫтан бик күп тракторҙарҙың простой яһауҙарына юл ҡуялар.

Архангель, Дүртөйлә, Илеш һәм башҡа күп кенә райондарҙа аттар менән туңға һөрөүҙе ойоштормайҙар.

Туңға һөрөү планын үҙ ваҡытында үтәү өсөн эш темпын икеләтә-өсләтә күтәрергә кәрәк.

ТУҢҒА ҺӨРӨҮ ТАМАМЛАНДЫ

Йомағужа районы «Кәнгәк» колхозы (председателе иптәш Хәмидуллин) 1952 йылдың яҙғы сәсеүе өсөн талап ителгән бөтә майҙанды туңға һөрөүҙе тамамланы. Колхозды Хоҙайбирҙин МТС-ының иптәш Тимер Зәйнәретдинов етәкселек иткән трактор бригадаһы хеҙмәтләндерә.

Бригада трактористәре, тыныслыҡ вахтаһына баҫып эшләп, Октябрь алды ярышында алған йөкләмәне үтәне. Трактористәр Байбулатов, Хәйбуллин иптәштәр смена нормаларын систематик рәүештә 140 процентҡа үтәнеләр.

Р. Хәйбуллин.

ЛЗС-тың колхоздарға ярҙамы

Стәрлетамаҡ районында бынан 6 ай элек Николаевск ЛЗС-ы төҙөлдө. Ҡыҫҡа ғына ваҡыт эсендә ул күп кенә эштәр башҡарҙы.

Станцияның 23 комбайны Стәрлетамаҡ районының 4 колхозын һәм Стәрлебаш районының бер колхозын хеҙмәтләндерә.

Комбайнерҙар урожай йыйыуҙа ауыл хужалығы артелдәренә ҙур ярҙам иттеләр. Бригадалар, ойошҡанлыҡ менән эшләү еңеүен тәьмин итте. Ошо ЛЗС хеҙмәтләндергән колхоздарҙа урожай йыйыу планы 200 процентҡа үгәлде.

Алдынғы комбайнерҙар Чибизов һәм Абашкин иптәштәр социалистик ярышта еңеүсе тип табылдылар.

Механизаторҙар хәҙер туңға һөрөү эшен ҡыҙыу темп менән алып баралар.

И. Ширяев,

ЛЗС директорының политик эштәр буйынса урынбаҫары.

НАМЫҪЛЫ ХЕҘМӘТ

Күгәрсен районының Сталин исемендәге ауыл хужалығы артелендә ашлыҡ һуҡыу өсөн 35 кешенән торған комсомолецтар бригадаһы ойошторолғайны. Был бригада менән комсомол ойошмаһы секретаре И. Ҡорбанаев етәкселек итә. Бригада членарының намыҫлы хеҙмәте һөҙөмтәһендә тик 5 көн эсендә генә 3000 ботҡа яҡын ашлыҡ һуғылды.

Бында комсомолецтарҙан Ҡорбанаев, Хәйбуллин, Мәмпанов һәм башҡа иптәштәр көндәлек эш нормаларын арттырып үтәйҙәр.

Колхоз государствоға игеп тапшырыу планын срогынан алда үтәне.

М. Әмирғәлин.

Завод-фабрикаларҙа эшләүсе бик күп егеттәр һәм ҡыҙҙар производствонан айырылмайынса киске эшсе-йәштәр мәктәптәрендә уҡыйҙар.

Һүрәттә (һулдан уңға): Өфө кабель заводының киске эшсе-йәштәр мәктәбендә уҡыусы Ғариф Идрисов һәм цех комсомол ойошмаһы секретаре Клавдия Сынкова иптәштәр. Улар производствола ла әйҙәп эшләйҙәр. Иптәш Ғ. Идрисов нормаһын 175 процентҡа үтәй. Л. Янубов фотоһы.

„Совет Башкортостаны" материалдары буйынса

„Тормоштан ситтә"

1951 йылдың 9 сентябрендә «Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһында басылған «Тормоштан ситтә» тигән мәҡәлә айһанда Башҡортостан тарих, тел һәм әҙәбиәт институты эшенең торошо турыһындағы мәсьәләне тикшереп, институт дирекцияһы һәм партия ойошмаһы институт эшендәге серьез етешһеҙлектәрҙе тәнҡитләүҙе тулыһынса дөрөҫ һәм ғәҙел тип таныйҙар.

Институт эшендәге ҙур етешһеҙлектәр һәм хаталар, уның ВКП(б) Үҙәк Комитетенең «Башҡортостан партия ойошмаһында агитацион-пропагандистик эштең торошо һәм уны яҡшыртыу саралары турыһында» 1945 йылдағы ҡарары һәм партияның идеология мәсьәләләре буйынса артабанғы ҡарарҙары нигеҙендә үҙ эшен тейешенсә үҙгәртеп ҡормауы менән аңлатыла.

Институт эшендә тупаҫ политик хатаға юл ҡуйылғайны. ул XVIII—XIX быуаттарҙағы Ялсығуловтың, Соҡорой-ҙоп һәм улар кеүек «мөнәжәттәр» һәм «бәйеттәр» яҙыусы иҫке, буржуаз-милләтсе әҙәбиәттең клерикаль-дини ағымы вәкилдәренең «ижадын» өйрәнеүгә иғтибар бирелеүҙән тора. Юғарыла әйтелгән «деятелдәрҙең» «ижадын» өйрәнеү менән шөғөлләнеп, институт уларҙың ысын политик йөҙөн үҙ ваҡытында баһаламаны һәм уны асманы.

ВКП(б) Үҙәк Комитете үҙенең ҡарарында Башҡортостан тарихе буйынса «Очерктәр»ҙәге серьез политик хаталарҙы күрһәткәйне. Шулай ҙа, партия Үҙәк Комитетенең күрһәтелгән ҡарарынан һуң әҙерләнгән беренсе китапта күп кенә хаталар бар һәм ул серьез эшләп еткереүҙе талап итә. «Очерктәр»ҙе әҙерләү бер нисә йылдар буйына бара.

Һуғыштан һуңғы йылдарҙа институт башҡорт совет әҙәбиәтенең тарихе буйынса бер генә монографик һәм очерк әле лә баҫып сығарманы; институт работниктәре айырым башҡорт совет яҙыусыларының һәм шағирҙарының ижады турыһында ҙур булмаған мәҡәләләрҙе эшләү менән сикләнеләр. Әҙәбиәткә күптән түгел килгән йәш яҙыусылар һәм шағирҙар ижады менән институт сотрудниктәре шөғөлләнмәйҙәр.

И. В. Сталиндың тел ғилеме мәсьәләләре буйынса гениаль хеҙмәттәре баҫылып сыҡҡас бер йыл үтеүгә ҡарамаҫтан, институт башҡорт әҙәби теленең проблемаларын эшләү буйынса етерлек саралар күрмәне.

«Тормоштан ситтә» тигән мәҡәлә һәм институт эшенең торошо һәм уны яҡшыртыу саралары турыһындағы мәсьәлә институттың партия йыйылышында һәм дирекция эргәһендәге кәңәшмәлә тикшерелде. Эштәге етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн яҡын ваҡытҡа түбәндәге сараларҙы үткәреү билдәләнелде:

1. Башҡорт совет әҙәбиәтен үҫтереүҙең актуаль мәсьәләләрен эшләү буйынса темалар билдәләнде. Был мәсьәләләр, бигерәк тә башҡорт әҙәбиәте һәм искусствоһының Мәскәүҙәге декадаһына әҙерләнеү айҡанлы институт коллективе иғтибарының үҙәгендә тора.

2. «Башҡортостан тарихе буйынса очерктәр»ҙең беренсе томын редактировать итеүҙе һәм баҫып сығарырға әҙерләүҙе тиҙләтеү өсөн октябрь айында СССР фәндәр Академияһы тарих институтының ғилми работниктәре менән берләшеп эшләү өсөн Мәскәүгә ғилми работниктәр ебәрергә.

3. Башҡорт теленең һүҙлек составын өйрәнеүҙе көсәйтеү маҡсаттарында институттың ғилми сотрудниктәрен райондарға сығарырға. Ошо уҡ маҡсаттарҙа һәм халыҡ теле ижадының материалдарын йыйнауҙы ойоштороу өсөн институт хәбәрселәре селтәрен булдырырға. Быуның өсөн Мәғариф министерствоһы менән берлектә республика райондарындағы уҡытыусылар һәм культура фронтының башҡа работниктәре менән бәйләнеш тотороға.

4. Ғилми сотрудниктәргә ижади ярҙам күрһәтеү һәм ғилми-тикшеренеү эштәре темаларының үтәлеүенә контролде көсәйтеү өсөн фәнни эштәрҙе секторҙар ҡаҙаныштарында тикшереүҙе үткәрергә.

М. Янгиров,

Тарих, тел һәм әҙәбиәт институтының директоры.

С. Васильев,

Партия ойошмаһы секретаре.

Ауыл Советы председателдәре трибунаһы

Колхоз ауылының культураһын күтәреү өсөн көрәштә ауыл Советы

Совет социалистик ҡоролош халыҡ массаларының материаль көн-күрешен һәм культураһын үҫтереү өсөн бөтә шарттарҙы тыуҙырҙы. Бөйөк Сталин тарафынан ҡуйылған тарихи бурыс — бөтә эшселәрҙе һәм крәҫтиәндәрҙе культуралы һәм белемле итеү бурысы уңышлы тормошҡа ашырыла.

1934 йылда уҡ әле, партияның XVII съезында иптәш Сталин, колхоз ауылының йөҙө үҙгәреүенә характеристика биреп, былай тигәйне:

«Иң күренекле урында ултырған сиркәүҙән, урядниктең, поптың, ҡулаҡтың беренсе пландағы иң яҡшы өйҙәренән, крәҫтиәндәрҙең арттағы пландағы ярым емерек өйҙәренән торған иҫке ауыл юғала башланы. Уның урынына үҙенең общественный-хужалыҡ ҡаралтылары, үҙенең клубтары, радиоһы, киноһы, мәктәптәре, библиотекалары һәм ясләләре, үҙенең тракторҙары, комбайндары, молотилкалары, автомобилдәре булған яңы ауыл тыуа. Ҡулак-эксплуататорҙарҙың, ростовщик-ҡан эсескестең, купец-спекулянттың, батюшка-урядниктың элекке атаҡлы фигуралары юғалды. Хәҙер атаҡлы кешеләр булып колхоздар менән совхоздарҙың, мәктәптәр менән клубтарҙың эшмәкәрҙәре, өлкән трактористәр һәм комбайнерҙар, баҫыусылыҡ һәм малсылыҡ бригадирҙары, колхоз баҫыуҙарының иң яҡшы ударниктәре һәм ударницалары торалар».

Иптәш Сталин был һүҙҙәрҙе әйткәндән һуң 17 йыл ваҡыт үтте һәм ошо осор эсендә колхоз ауылының культураһы танымаҫлыҡ булып үҙгәрҙе. Колхоздар ойоштороу-хужалыҡ һәм культура төҙөлешә яғынан бик ныҡ алға киттеләр. Ауыл хужалығын механизациялаштырыуҙың ҡеүәтле үҫеше, колхоздарҙың хужалыҡ һәм общественный милыҡ өлкәһендәге ҙур уңыштары колхоз ауылының йөҙөн танымаҫлыҡ үҙгәртте. Шул уҡ ваҡытта колхозсыларҙың культура талаптары ла бик ныҡ үҫте.

Беҙҙең ауыл Советы ауылдың культураһын күтәреү өлкәһендә байтаҡ уңышлы эштәр башҡарҙы һәм башҡарып килә. Һуңғы бер йыл ваҡыт эсендә генә Күк-Ҡуян ауылында стандарт типта яңы ҙур клуб һалдырҙыҡ һәм ул яҡшы итеп йыһазландырылды. Клуб бинаһында библиотека, уҡыу йорто һәм 350 кеше ингән һыйырлыҡ тамаша залы бар. Сәхнәһе, грим бүлмәләре кәрәкле йыһаздар менән тәьмин ителде.

Ауылда культура-ағартыу эштәрен ойоштороуҙа ауыл Советының культура-ағартыу комиссияһы (председателе ауыл Советы депутаты Хәжәр иптәш Мәҡсүтова) үҙенең эшен хеҙмәтсәндәрҙең ихтыяждарынан сығып төҙөлгән айлыҡ план нигеҙендә алып бара. Был комиссияның членары — ауыл Советы депутаттары Әхнәф Нәбиев, Зәһит Нәбиев, Хәбибуллин иптәштәр яңы клуб һалыуҙа үҙҙәре эшсе ойоштороусылар һәм турыдан-тура ҡатнашып эшләүселәр булдылар.

Культура-ағартыу учреждениеларының эше йыш ҡына ауыл Советы исполкомы һәм даими культура-ағартыу комиссияһы ултырыштарында тикшерелә. Сығарылған ҡарарҙарҙың үтәлеүенә өлгәшергә тырышабыҙ. Үтәлеште тикшереү эшенә күберәк депутаттарҙы, комиссия членарын йәлеп итеп, уларҙан конкрет эш талап итәбеҙ.

Беҙҙең ауыл Советындағы культура-ағартыу учреждениеларының хеҙмәтсәндәре коммунистик рухта тәрбиәләү өлкәһендә яҡшы ғына эшләп киләләр. Улар социалистик ауыл хужалығы эшсәндәренә общественный производствола яңы уңыштарға өлгәшеүгә булышлыҡ итәләр, уларҙың культура һәм агротехник белемдәрен күтәрәләр, ауыл хужалығы фәндәрен һәм колхоздарҙың алдынғы тәжрибәһен пропагандалайҙар. Культура-ағартыу учреждениеларының работниктәре, ауыл интеллигенцияһы һәм депутаттар халыҡ араһында докладтар, лекциялар менән сығыш яһайҙар, беседалар үткәрәләр, ҡысҡырып газета һәм журналдар уҡыйҙар, стена газеталары, боевой листоктар сығаралар.

Хәҙерге ваҡытта культура-ағартыу учреждениелары хеҙмәтсәндәргә биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү турыһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә СССР-ҙа ҡултамғалар йыйыу турыһында киң аңлатыу эштәре алып баралар.

Хеҙмәтсәндәрҙең культура-тормош шарттарын яҡшыртыуға булған талаптарын ҡәнәғәтләндереп, ауыл Советы быйыл яңы медицина пункты һалдырыу эшен тамамланы. Медпункт медицина работниктәре менән комплектовать ителде. Хәҙер ауыл хеҙмәтсәндәрен ошо яңы медицина пункты хеҙмәтләндерә.

Ауыл Советы ауылдың культураһын үҫтереү буйынса башҡа күп кенә практик саралар үткәрҙе. Хеҙмәтсәндәргә шәхси йорттар төҙөүҙә ярҙам итә. Беҙҙең ауыл Советында быйыл ғына 14 хужалыҡ яңы йорт һалып инде. Ауылды йәшелләндереү буйынса йыл һайын общественный биналар һәм хеҙмәтсәндәрҙең шәхси йорттары тирәһенә күп һанда емеш ағастары һәм ҡыуаҡлыҡтар ултыртыла.

Колхоз ауылы эшсәндәре агрономия һәм техник белемдәрен киңнән-киң күтәрергә тырышалар. Культура-ағартыу учреждениелары колхозсыларға һәм механизаторҙарға был өлкәлә серьез ярҙам итергә тейештәр. Улар фәндең ҡаҙаныштарын һәм колхоз новаторҙарының бай тәжрибәләрен киң пропагандаларға саҡырылғандар.

Лекциялар уҡыу эшен яҡшыртыу буйынса ла был учреждениеларға һәм ауыл Советына ҙур бурыстар йөкмәтелә. Беҙҙә йыш ҡына лекцияларҙың тематикаһы тар, сифаты түбән кимәлдә була. Хеҙмәтсәндәрҙең политик, халыҡ-ара хәл, тәбиғи-фәнни, тарихи темаларға юғары квалификациялы лекциялар тыңлағылары, фәндең яңылыҡтары, бөйөк коммунизм төҙөлештәре турыһында күберәк белгеләре килә.

Ләкин хеҙмәтсәндәрҙең был талаптарын тулыһынса ҡәнәғәтләндереүҙә ауыл Советы етерлек тиклем эшләмәй әле. Был эшкә күп һандағы ауыл интеллигенцияһы, ауыл Советы работниктәре тейешенсә йәлеп ителмәгәндәр.

Культура-ағартыу учреждениеларының эшен яҡшыртыу юлы менән хеҙмәтсәндәрҙең культура талаптарын тулыһынса ҡәнәғәтләндереү — ауыл Советының иң мөһим бурыстарынан береһе.

К. Гәрәев,

Дүртөйлә районы Күк-Ҡуян ауыл Советы председателе.

...(ет)кән кәметеүгә таянып ҡына тормошҡа ашырырға мөмкин. Бына шул саҡта ғына хаҡтарҙы төшөрөү, тимәк, хеҙмәтсәндәрҙең материаль-тормош хәлдәрен күтәреү, социалистик накоплениеның артыуы һәм общественный производствоның киңәйеүе менән бергә бәйләнеп барыла. Был тауар шарттарҙан башҡа тауарҙарҙың хаҡтарын төшөрөү ҡотолғоһоҙ рәүештә социалистик туплаһмаларҙы кәметеүгә, производствоны киңәйтеү темптарын аҡрынайтыуға һәм аҙаҡ сиктә беҙҙең тотонолмаларҙы ҡыҫҡартыуға килтергән булыр ине.

Сталинсе биш йыллыҡтарҙың уңышлы үтәлеше хужалыҡтың эске резервтарын мобилизациялау өсөн, экономия өсөн көрәш менән тығыҙ бәйләнгән.

1931 йылда иптәш Сталин хужалыҡ етәкселәренә: промышленноста үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙең һәр бер процентынан алынған экономия 150—200 миллион һум тәшкил итә, тип күрһәтте. О һуғыштан алдағы йылдар (1940—1941 йылдар) эсендә промышленность продукцияһының үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙең һәр бер проценте Совет государствоһына 18 миллиард һум экономия бирҙе. Һуғыштан алдағы ул йыл эсендә промышленноста үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙең һәр бер процентенең экономик һөҙөмтәләре 10 тапҡырҙан артығыраҡҡа үҫте.

Продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙең планын үтәү, социалистик туплаһмалар планын, капиталь эштәр планын үтәүҙең шарты булып тора. Ул хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү өсөн, экономия режимен һаҡлау өсөн иң тикшелекле уңышлы көрәш алып барылыуҙың һөҙөмтәләре булып тора.

Хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү иҫәбенә продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүгә килгәндә, был мәсьәләлә ВКП(б) Үҙәк Комитетының 1924 йылдың 10 августында үҙгәрелгән пленумында ...тураһындағы ҡарарында бирелгән директиваны иҫкә төшөрөп китергә кәрәк. Был директивала: «Хеҙмәт етештереүсәнлегенең үҫеүе хеҙмәт хаҡының үҫеүен уҙып китергә тейеш. Бары тик шулай булғанда ғына хеҙмәт хаҡының үҫеүен тәьмин итеү өсөн дә, оборот средстволарының артыуын талап итеүсе производствоны киңәйтеү өсөн дә, иҫкергән һәм туҙған оборудованиеларҙы алмаш баҫтырыу өсөн дә, үҫә барған культура ихтыяждарын ҡәнәғәтләндереү өсөн дә, үҫә барыусы быуынды тәрбиәләү һәм уҡытыу өсөн дә, государство менән идара итеү һәм уны һаҡлау өсөн дә материаль база булдырылыр һәм средстволар тупланылыр», тип күрһәтелгәйне. Партияның был директиваларын эҙмә-эҙлекле тормошҡа ашырыу промышленность продукцияһының үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙең иң кәрәкле шарты булып тора.

СССР-ҙа промышленность продукцияһының үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙең структураһында булған үҙгәрештәр, беренсенән, социалистик промышленностең материаль-техник базаһы бик ныҡ үҫеүен һәм яңы техниканы киң рәүештә индереүҙе, икенсенән, хеҙмәт етештереүсәнлегенең байтаҡ үҫеүен сағылдыралар. Шуны ғына әйтеү ҙә етә: 1932—1937 йылдар эсендә (икенсе биш йыллыҡта промышленноста эшселәрҙең хеҙмәт етештереүсәнлеге 82 процентҡа үҫте, ә 1938—1940 йылдар эсендә (өсөнсө биш йыллыҡтың өс йылы) — тағы ла 30 процентҡа артты. Промышленноста хеҙмәт етештереүсәнлегенең шулай үҫеүе, бер үк ваҡытта материаль сығымдарҙың удельный үлсәүе артыуы менән бергә, продукцияның үҙенә төшөү хаҡы составында хеҙмәт хаҡы өлөшөн кәметеүгә килтерҙе.

Шуны ла билдәләп үтергә кәрәк, үҙенә төшөү хаҡында хеҙмәт хаҡы өлөшөнөң кәмеүе, эшселәрҙең уртаса хеҙмәт хаҡы байтаҡ артыуына һәм уларҙың материаль-тормош шарттарының үҫеүенә килтерҙе.

Совет промышленноста хеҙмәт етештереүсәнлеге йылдан-йыл күтәрелә. 1950 йылда СССР промышленноста эшселәреҙең хеҙмәт етештереүсәнлеге, һуғышҡа тиклемге 1940 йылға ҡарағанда, 40 процентҡа ла артығыраҡ булды. Шуның һөҙөмтәһендә социалистик промышленность хеҙмәт етештереүсәнлегенең артыуы иҫәбенә продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙә яңы уңыштарға өлгәште.

Продукцияның үҙенә төшөү хаҡы предприятие эшендә аксалата алынған эффекттарҙы билдәләй торған иң мөһим сифат күрһәткесе булып тора. Был күрһәткестә промышленностең хужалыҡ эшмәкәрлеге бөтә яҡлап сағылдырыла. Мәҫәлән, производствоның ҡеүәтен эффективлерәк файҙаланыу һәм оборудованиеларҙы файҙаланыуҙың уртаса-прогрессив нормаларын индереү, эшләп сығарыуҙың күләмен арттырыуға ярҙам итә, был эшләп сығарыуҙың сығымдарын байтаҡ кәметеүҙе сағылдыра. Материаль ресурстарҙы һаҡлыҡ менән тотоноу һәм сырье, материал, яғыулыҡтарҙы тотоноуҙың прогрессив нормаларын ҡулланыу үҙенә төшөү хаҡында материаль сығымдар кимәленең кәмеүен күрһәтә. Хеҙмәтте ойоштороу һәм уның етештереүсәнлек кимәле, беренсе нәүбәттә хеҙмәт хаҡына тотола торған расходтар аша, продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүгә йоғонто яһай. Бөтә производство менән идара итеүҙе ойоштороуҙың сифаты һәм уны хеҙмәтләндереү, үҙенә төшөү хаҡы кимәленә административ-управление һәм башҡа төр накладной расходтар аша йоғонто яһай. Шулай итеп, продукцияның үҙенә төшөү хаҡының кимәле, тегә йәки был предприятиеның әле государство өсөн күпмегә барып төшкәнлеген, ул файҙалы йәки зыянлымы икәнлеген күрһәтә.

Үҙенә төшөү хаҡын сығымдарҙың бөтә элементтәре буйынса иҫәпләп сығарған ваҡытта предприятиеның продукция эшләп сығарыуға тотолған сығымдарҙың бөтә суммаһы асыҡлана. Шул уҡ ваҡытта продукция етештереүгә тотолған сығымдарҙың донъя суммаһын белеү генә етмәй, шулай уҡ һәр бер айырым изделиеға тотолған конкрет сығымдарҙы ла белергә кәрәк.

ВКП(б)-ның XVIII Бөтә Союз конференцияһы ҡарарҙарында былай тип әйтелгән: «Предприятиелар эше менән дөрөҫ етәкселек итеү маҡсатында, үҙенә төшөү хаҡының төп элементтәре буйынса изделиелар берәмегенә тотола торған фактик расходтарҙы — хеҙмәт хаҡын, сырье, яғыулыҡ һәм электр энергияһының хаҡын, амортизацион начислениеларҙы, административ-управление расходтарын яҡшы белергә кәрәк һәм предприятиелар эшмәкәрлегенең экономик ярын үҙенә төшөү хаҡын кәметеү буйынса һәм файҙа буйынса пландар һис һүҙһеҙ үтәлерлек итеп йүнәлдерергә кәрәк.

Изделиелар берәмегенә тотолған сығымдарҙың суммаһын билдәләү, үҙенә төшөү хаҡын кәметеү буйынса пландарҙың үтәлешен контролдәү өсөн дә һәм шулай уҡ, был мәғлүмәттәрҙән файҙаланып, төрлө изделиеларға хаҡтарҙы кимәлен билдәләү мөмкинлеге булһын өсөн дә кәрәк.

Предприятиеларҙа продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү өсөн барған көрәштең конкрет формалары бик күп төрҙә булыуҙары менән айырылып торалар. Билдәле, промышленностең күберәк хеҙмәт талап итә торған тармаҡтарында төп иғтибар хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүгә һәм продукция берәмегенә хеҙмәт хаҡы сығымдарын ҡыҫҡартыуға йүнәлдерелгән сараларға юнәлтелгән булырға тейеш. Промышленностең, эшләп сығарыу өсөн материаль сығымдарының удельный үлсәүе юғары булған һәм уның сағыштырма рәүештә хеҙмәтте аҙыраҡ талап итә торған тармаҡтарында, төп иғтибар материалдарға, сырьеға, яғыулыҡ һәм электр энергияларына күберәк экономия яһауға юнәлдерелгән булырға тейеш.

Шуның менән бергә, үҙенә төшөү хаҡын кәметеү өсөн көрәштең байтаҡ ҡына төп йүнәлештәре бар. Был йүнәлештәр промышленносте теләһә ниндәй тармаҡтары өсөн дә һәм теләһә ниндәй предприятиелар өсөн дә дөйөм булып һаналалар. Промышленноста технологик процестарҙы һәм техниканы камиллаштырыу ошондай йүнәлештәрҙең иң мөһимдәре булып иҫәпләнәләр. Күп хеҙмәт талап итә торған ауыр эштәрҙе киң механизациялаштырыу, ҡул менән эшкәртелә торған эштәрҙе машина көсө менән алмаштырыу, изделиелар конструкцияһының рационалерәк булғандарын һайлап алыу һәм конструкторлыҡ эштәрен дөйөм яҡшыртыу, һәр төрлө ҡулайламалар индереү — был сараларҙың бөтәһе лә, машиналар төҙөү промышленноста ғына түгел, халыҡ хужалығының башҡа тармаҡтарында ла ҙур уңыш менән тормошҡа ашырыла ала.

Продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙә хеҙмәтте ойоштороуҙы; эшсе кәсторен рациональ урынлаштырыу, производствола алдынғы методты индереү, график буйынса эшләүгә күсеү, эш урындарын ойоштороуҙы һәм хеҙмәтләндереүҙе артабан яҡшыртыу ҙур әһәмиәткә эйә булып тора.

Хужалыҡтың социалистик системаһында общественный хеҙмәттә экономияны тотоноуға бөтә мөмкинлектәр бирелгән. Бурыс — хәҙер был мөмкинлектәрҙе файҙаланыуҙан һәм уларҙы ысынбарлыҡҡа әйләндереүҙән тора. Быныңөсөн хеҙмәтсәндәр массаһы араһында экономия өсөн көндәлек көрәште ойоштороға кәрәк. Был эштә уртаса-прогрессив нормаларҙы аҡрынлап индерә барыу, производствоның ҡеүәтен тулыраҡ файҙаланыу, материалдарҙы, сырьены, яғыулыҡты һәм электр энергияһын һаҡлыҡ менән тотоноу ҙур ойоштороусы роль уйнай.

1923 йылда В. И. Ленин шундай бурысты ҡуйҙы: «Шуға өлгәшергә кәрәк; экономиянан йыйылған бәләкәй генә средство ла беҙҙең эре машина индустрияһын үҫтереүгә һаҡланырға тейеш...» (Ленин. Әҫәрҙәр, 33-сө том, 459-сы бит). Иптәш Сталин «Советтар Союзының хужалыҡ хәле һәм партияның политикаһы» турыһындағы докладында былай тине:

«Экономия режимен тормошҡа ашырыуҙа, государство резервтарын туҙҙырыу һәм юғалтыуға ҡаршы барған көрәштә, теләһә ниндәй маска кейгән ҡарағ һәм мошенниктарҙы тыуып сығарыуҙа, беҙҙең государство аппаратын һауыҡтырыу һәм арзанайтыуҙа һәр эшсенең, һәр намыҫлы крәҫтиәндең партия һәм хөкүмәтебеҙгә ярҙам итеүе кәрәк. (И. Сталин, Әҫәрҙәр, 8-се том, 140-сы бит).

Промышленность менән етәкселек итеүҙең практикаһы шуны күрһәтә, производство процестарының бөтә деталдәрен һәм продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙе барлыҡҡа килтереүсе бөтә элементтарҙы тикшереүгә эшселәрҙең, инженерҙарҙың, техниктарҙың һәм хеҙмәткәрҙәрҙең киң ҡатламдары йәлеп ителгәндә генә, продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү буйынса реаль һөҙөмтәләргә өлгәшергә мөмкин.

Промышленность продукцияһының үҙенә төшөү хаҡын систематик рәүештә кәметеү өсөн бөтә халыҡ көрәше социалистик экономиканың иң бөйөк өҫтөнлөгөн раҫлаусы факт булып тора. Был көрәште тағы ла ныҡыраҡ көсәйтеү беҙҙең Тыуған илебеҙҙең коммунизмға барыу темпын тиҙләтер.

Республиканың урындағы партия һәм профсоюз ойошмалары промышленностең һәм транспорттың бөтә тармаҡтарында ла яңы хәрәкәтте киң йәйелдереүгә һәр бер операцияла продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү өсөн социалистик ярыш менән етәкселек итергә, социалистик ярыш йомғаҡтарын киң массаларға еткереүҙе, стахановсыларҙың алдынғы эш методтарын уртаҡлашыуҙы тәьмин итергә, продукцияның үҙенә төшөү хаҡы нимәнән торғанлығын, уның элементтарен өйрәнеү буйынса эшселәр өсөн ҡыҫҡа сроклы мәктәптәр һәм курстар ойоштороға тейештәр.

Ә. Янғуразов.

ХАЛК-АРА КҮҘӘТЕҮ

ТЫНЫСЛЫККА ҺӘМ БЕРҘӘМЛЕККӘ ЮЛ

Германия Демократик Республикаһы Халк Палатаһының ғәҙәттән тыш ултырышында немец халкына кабул ителгән Мөрәжәғәт үткән аҙнаның мөһим вакиғаһы булды. Ул Германия мәсьәләһе буйынса АКШ, Англия һәм Франция сит ил эштәре министрҙәренең Вашингтондағы сепарат кәңәшмәһенең карарҙары һуңында барлыкка килде.

«Һәр кемгә асык, — тип күрһәтте хөкүмәт белдереүендә Германия Демократик Республикаһының премьер-министры Гротеволь, — был Вашингтон кәңәшмәһе немец милитаризмын кайтанан тыуҙырыу һәм Европала яңы бөтә донъя һуғышын әҙерләү эшендә яңы, һуңғы этапты булдырырға тейеш».

Европалағы хәрби плацдарҙы немец халкынан башка тормошка ашырып булмауҙы һуғыш лагерендә якшы аңлайҙар. Бына шуға күрә Америка-Англия империалистәре Көнбайыш Германияны ремилитаризациялауҙы тиҙләтеүгә, немец-фашистик реваншистик армияны булдырыуға ставка яһайҙар.

Быларҙың бөтәһе лә — Потсдам килешеүҙәрен үтәүҙе өҙгән көнбайыш державалар тарафынан күптән алып барылған агрессив политиканың дауамы.

Ремилитаризациялау политикаһы илдең көнбайыш өлөшөнең халкын хәйерселеккә калдыра. Быға йылыкка 11 миллиард марктан артык оккупацион расходтарҙы ла өҫтәргә кәрәк. Хәҙерге вакытта Көнбайыш Германия халкына, Маршалл планы буйынса бурыстарҙы ла индереп, 30 миллиард марктан артығырак суммала тышкы бурыстарҙы үтәү өсөн ғәйәт ҙур ауырлыктар йөкмәтелгән. Бонн «хөкүмәте» немецтәрҙең иҫке тышкы бурыстарын бер һүҙһеҙ танырға риза булды һәм Германияның сит илдәрҙәге элекке милкенә хокукты империалистик державаларға бирҙе.

Көнбайыш державаларҙың империалистик политикаһы немец халкының ҙур күпселегенең кырка каршылығын тыуҙыра. Германия демократик республикаһында халктан һорау алыуҙа катнашыусыларҙың 96 проценте ремилитаризациялауға каршы һәм 1951 йылда Германия менән ярашыу договорын төҙөү өсөн сығыш яһаны. Шуға күрә Германия Демократик Республикаһының Халк Палатаһы [illegible]

[illegible]

«Европалылар (йәғни Көнбайыш Европа илдәре. — М. А.), — тип яҙа «Нью-Йорк таймс» газетаһы, — Эйзенхауэр та- [illegible]

[illegible]

— Франс Пресс агентствоһының мәғлүмәттәренә караганда, Францияның финанс министры Мейер, [illegible]

[illegible] Англияның финанс министры Гэйтскелл [illegible]

Халк Палатаһының был инициативаһы [illegible]

Көнбайыш державаларының буржуаз матбуғаты ла Халк Палатаһының яңы тәкдимдәренең көсөн һәм логикаһын танырға мәжбүр. Англия газетаһы «Манчестр гардиан», Германия мәсьәләһен хәл итеү — Европала айға һалыуғы

аңлатыр ине», тип билдәләп, тәкдимдәрҙең «әйләнергә лайыклы булыуҙарын» таный.

Бонн парламенте официаль яуап бирмәне әле.

Европала тыныслыкка юл — берҙәм, тыныслык һөйәүсе, демократик Германияны төҙөүҙә. Ошондай Германияны төҙөү өсөн немец халкының көрәше бөтә тыныслык һөйәүсе халыктарҙың, һәм, бөтәһенән элек, Советтар Союзы халыктарының яклауын таба.

«АТЛАНТИК БЕРЕКМӘЛӘ» ЫҘҒЫШ

15 сентябрҙә Оттавала (Канада) Төньяк-атлантик пакт советы тип аталған нәмәнең сессияһы башланды. Ямананы сыккан «Атлантик берекмәгә» инеп 12 илдең сит ил эштәре, финанс һәм оборона министрҙәре катнашкан был сессия АКШ, Англия һәм Францияның Вашингтон кәңәшмәһе тамамланғандан һуң икенсе көндә асылды. АКШ-тың идара итеүсе кругтары Оттава сессияһында үҙҙәренең атлантик «союзниктарының» Вашингтон кәңәшмәһендә хәл ителгән нәмәне хуплауына иҫәп тоттолар.

Бөтәһенән элек, түбәндәге проблемалар күҙҙә тотолдо: Көнбайыш Германияның коралды көстәрен үҙ эсенә алыусы «Европа армияһын» төҙөү; Көнбайыш Европа илдәрендә коралланыуҙар артынан кыуыуҙы көсәйтеү; Италияның коралды көстәренә тарата сикләүҙәрҙе бөтөрөү маҡсатында был ил менән ярашыу договорын кайтанан карау; Төркиә менән Грецияны Төньяк-атлантик пактка индереү.

Ләкин Вашингтондың иҫәп тотоуы уңышлы булманы. АКШ-тың государство секретаре Ачесон, «Атлантик берекмәлә» «берҙәмлек» хөкөм һөрә, тип раҫлаһа ла, Оттавала ыҙғыш һәм, бөтәһенән элек, «кайтанан коралланыу ауырлығын бүлеү» турыһындағы мәсьәлә буйынса ыҙғыш көн һайын көсәйә бара.

[illegible]

кыйын булған тирбәлеп тороуы көнбайыш донъяла серьез финанс кризисына килтереүе мөмкин».

«Дейли мейл» газетаһы, Гэйтскеллдең сығышы «бәләкәй государстволарҙың вәкилдәре тарафынан киҫеүмәҫтән яклаяны», тип күрһәтә. Англияның икенсе бер газетаһы — «Дейли экспресс»тең һүҙҙәренә караганда, «бәләкәй илдәр ҙур өсәүгә (АКШ, Англия һәм Франция) каршы баш күтәрәләр».

АКШ-тың оятһыҙ рәүештә диктат политикаһын үткәреүе айканлы Оттава сессияһындағы ыҙғыш көсәйә. Бельгия газетаһы «Дерньер эр» был айканлы ошолай тип билдәләй: «Бөйөк державалар тарафынан кабул ителгән карарҙарҙы бәләкәй илдәрҙең йыш кына тик хуплауҙарын ғына һорайҙар, тип иҫәпләйҙәр».

Ассошиэйтед Пресс агентствоһының хәбәрсеһе Хайтауэр Американың диктат политикаһын тағы ла асығырак итеп һүрәтләй. Уның һүҙҙәренә караганда, бик йыш бәләкәй илдәрҙе, бөйөк державаның карарҙарын хуплауҙы штамплауға ғына саҡыралар». «Был настроениелар, — тип билдәләй ул, — хәҙерге вакытта, элек булғанға караганда, айырыуса үткерҙәр, сөнки Кушма Штаттар Греция менән Төркияне союзға (атлантик — М. А.) индереүгә уларҙың ризалығын алыу өсөн бәләкәй илдәрҙең оппозицияһына кесле баҫым яһайҙар».

«Хәҙерге сессия эшенең, — тип яҙа «Нью-Йорк таймс»та Маккормик, — унда катнашыусылар көткәнгә караганда, катмарлырак һәм кыйынырак буласағы күренеп тора».

Атлантик пакттың етәкселәре, үҙҙәре теләйҙәрме йәки теләмәйҙәрме, һуғыш һәм хәйерселек политикаһына халыктарҙың каршылык күрһәтеүенең үҫә барыуы менән әленән-әле күберәк иҫәпләшергә мәжбүрҙәр.

ИМПЕРИАЛИСТИК ЭҘЛӘНЕҮҘӘРҘЕҢ ЕМЕРЕЛЕҮЕ

Яңы бөтә донъя һуғышының агрессив пландарын эшләп, Америка-Англия империалистәре халк демократияһы илдәрен [illegible]

[illegible]

Америка агенте тарафынан етәкселек ителгән террорсылар бандаһы ошо көндәрҙә [illegible] Чехословакия [illegible] Көнбайыш Германия территорияһына алып сыккан. [illegible]

«Беҙ шуға күрә кире кайттык, сөнки беҙ был илде һөйәбеҙ, сөнки беҙ бөтә халыкты бәхетле киләсәккә, тыныслыктың иң бөйөк терәге — бөйөк Советтар Союзы һәм Генералиссимус Сталин юлынан алып барыусы һеҙҙе һөйәбеҙ».

М. Афонин.

КОРЕЯЛАҒЫ ВАКИҒАЛАР

Халк армияһы Баш командованиеһенең белдереүе

ПХЕНЬЯН, 21 сентябрь. (ТАСС). Корея Халк-Демократик Республикаһы Халк армияһының Баш командованиеһе 21 сентябрҙә, Корея Халк армияһының соединениелары Кытай халк добровольцтарының частәре менән үҙ-ара тығыҙ хәрәкәт итеп, бөтә фронттарҙа ла Америка-Англия интервенттарының һәм лисынмансы гаскәрҙәрҙең атакаларын кире кағып, каты һуғыштар алып барыуҙы дауам итәләр, тип хәбәр итте.

Фронттың үҙәк участкаһында Халк армияһының частәре Чхолвондан һәм Кымхвадан көньяктарак районда Халк армияһының оборона линияларын өҙөргә маташкан Американың 3-сө һәм 25-се дивизияларына каршы каты һуғыштар алып барыуҙы дауам итерҙәләр һәм уларҙың йәнле көсөнә һәм боевой техникаһына ҙур юғалтыуҙар килтерҙеләр.

Фронттың көнсығыш участкаһында Иньчженән төньяктарак районда Халк армияһының частәре Американың беренсе диңгеҙ пехотаһы дивизияһы һәм лисынмансы 8-се һәм 11-се дивизиялар частәренең 10-дан ашыуырак ныклы атакаһын уңышлы кире кағып, уларға ҙур юғалтыуҙар килтерҙеләр.

Халк армияһының зенит частәре һәм дошман самолеттарын аулаусы уксылар 21 сентябрҙә дошмандың 4 самолетын атып төшерҙеләр.

Кэсондағы һөйләшеүҙәргә карата

Кэсондың нейтраль зонаһын БМО коралды көстәре хәрби хеҙмәткәрҙәренең яңы боҙоуы турыһында Синьхуа агентствоһының хәбәрсеһе

ПЕКИН, 21 сентябрь. (ТАСС). Синьхуа хәбәрсеһенең Кэсондан 19 сентябрҙә бирелгән хәбәрендә былай тип әйтелә:

Корея Халк армияһы һәм Кытай халк добровольцтары делегацияһынан билдәле булыуынса, БМО коралды көстәренең дүрт хәрби хеҙмәткәре йөк машинаһында Паньмыньчжонда Кэсондағы нейтраль зонаға инеп, 18 сентябрҙә 14 сәғәт 30 минутта Кэсондағы нейтраль зона турыһындағы килешеүҙе боҙғандар. Был дүрт хәрби хеҙмәткәр Кэсондың нейтраль зонаһындағы беҙҙең хәрби патрулдәр беҙ тарафынан киҫеүмәҫтән тотолдолар. Инцидентты тикшергәндән һуң беҙҙең связь офицерҙарыбыҙ 18 сәғәт 30 минутта каршы яктың связь офицерҙарына хәбәр иттеләр һәм Кэсондың нейтраль зонаһы турыһындағы килешеүҙе был боҙоуҙы Кэсонда 19 сентябрҙә 9 сәғәт 00 минутта ике яктың тикшерәсәктәре турыһында килештеләр.

Икенсе көнне ике яктың связь офицерҙары араһында булып үткән кәңәшмәлә хәрби патрулдәрҙән яуап алынды. Беҙҙең связь офицерҙарыбыҙ каршы яктың связь офицерҙарына, Кэсондың нейтраль зонаһы турыһындағы килешеүгә ярашлы рәүештә Паньмыньчжондағе күперҙән нейтраль зонаға якын урындан үтеүсе һәм Кэсонға алып барыусы шоссе тик БМО коралды көстәре командованиеһенең делегацияһы тарафынан ғына файҙаланыла, тип күрһәттеләр. БМО коралды көстәренең был вакиғға Паньмыньчжонға үтеп ингән хәрби хеҙмәткәрҙәре, күрәһең, БМО коралды көстәре делегацияһының членәре булмағандар. Нейтраль зонаға уларҙың үтеп инеүе килешеүгә асыктан-асык капма-каршы тора һәм законһыҙ булып тора. Беҙҙең связь офицерҙарыбыҙ, шулай ук, үҙебеҙҙең баш делегатыбыҙҙың күрһәтмәләренә ярашлы рәүештә хәрәкәт итеп, Кэсондың нейтраль зонаһы турыһындағы килешеүҙе был боҙоу турыһында беҙ каршы яктың иғтибарына еткерҙек һәм киләсәктә каршы яктың ошондай инциденттарҙың кабатланыуын булдырмаҫ өсөн килешеүҙе нык һаклауын талап иттек, тип белдерҙеләр.

Боҙоуҙа катнашкан кешеләргә карата дисциплина саралары күреләсәге турыһында каршы як ышандырғас, беҙҙең ярыбыҙ каршы яктың связь офицерҙарына нейтраль зонаға законһыҙ үтеп ингән дүрт хәрби хеҙмәткәрҙе уларҙың йөк машинаһы һәм ойберҙәре менән бергә кире кайтарҙы.

Бәләбәй калаһында мәктәптәр һаны йылдан-йыл арта бара. Унда меңәрләгән совет балалары укыйҙар.

Һүрәттә: каланың 2-се номерле урта мәктәбенең 5-се, 6-сы класс укыусылары дәрестән һуң.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Ғ. Гәлиев

ДАЛАЛАҒЫ ЙЫР

1. Ак Шишмә

Баҫыу уйһыуында Ак шишмә бар
Парлап үҫә тәлгәш кайыны,
Иҫкә төшһә ошо тере шишмәң
Артык һағынам һине, ауылым.
Ел иҫкәндә, япрактарын йәйеп,
Арлап көмөш шишмә дуҫына,
Ак кайындар әгәр йыр башлаһа,
Карғ еректәр йырға кушыла.
Бына ярһый шишмә ошо мәлдә
Кубарырҙай булып таштарын,
Күргәнем юк минең һис бер кайҙа
Һыуҙың шулай матур акканын.
Әйтерһең ул кайындарға үрелә
Һөйләр өсөн серен, теләген,
Әйтерһең ул офоктарға ашкан
Баҫыуҙарҙың кайнар йөрәге.
Юк, йөрәге түгел,
Ул тик һыуҙың
Беҙҙең йәшәү кеүек татлыһы,
Тыуған ерҙең ул тик бер өлөшө,
Көмөш кеүек саф бер тамсыһы.
Ни табайым уға окшатырға —
Бик-бик күркәм, тонок, саф бит ул,
Игеи йыйған минең якташтарҙың
Уйҙарындай якты, пак бит ул.

2. Һукмактар һәм оло юлдар

Бала сак үткән һукмактар
Хәтерҙә кала оҙак.
Бына әрем түпләгән ер,
Бында йыйылған куҙак.
Игеи һуғылған токтарға
Барған сакта яланға,
Хәтерҙә асылып йөрәгәндәр
Тартмалы арбаларға.
Бөтәһен дә хәтерләп, мин
Баҫыу буйлап атланым.
Бөтәһе йәшәй күңелдә,
Тик береһен дә тапманым.
Шашып йөрәгән урындар
Тәүге фордзон артынан,
Күптән-күптән күмелгәндәр
Яңы кәҫтәр аҫтына.
Юк, касышып уйнап йөрәгән
Межалар әремдәре,
Йәш урмандар әйләндергән
Баҫыуҙарҙың илдәрен.
Күрҙем самоходкаларҙың
Ашкынып йөрәгәндәрен.
Яңы кайткан дизелдәрҙең
Ярһынып килгәндәрен.
Иҫке эҙҙәрем өҫтөндә
Башка юлдар үтәләр,
Шул юлдар беҙҙең быуынды
Бөйөк таңға илтәләр.
Мин ошо таң юлдарына
Һокланып торҙом карап,
Һәм бала сак һукмактарын
Эҙләмәҫ булдым кабат.

3. Кәбәнсе

Осраштык беҙ ток янында
Күптәнге таныш кеүек,
Ул етмеш йәшендә хәҙер,
Мин ВУЗдан кайткан егет.
Күҙ яктары шәптән түтел —
Зарлана шуға бабай,
Тик кемгә лә йөҙә асык,
Һүҙҙәре уның абай:
— Йәшәйем әле акрынлап —
Бына шул минең эшем,
Колшка етер кәбәнде
Койорлок әле көсөм.
Кешенең тәбиғәте шул —
Хеҙмәтендә һөйәһең,
Ил-көндөң имешлегенә
Бөтәһен дә бирәһең.
Бына шуға тынғы белмәй
Мин өйәм көлтә тауын,
Яктырак күренә донъя
Ул бейек үҫкән һайын.

4. Агитатор

Ырҙын тынды,
Агитатор баҫты,
Дуҫтарына төбәп күҙҙәрен.
Һәм йөрәге шул сак һәр берәүҙең
Һорап алды ошо һүҙҙәрҙе:
Һөйлә беҙгә ҙур Ватанды иңләп,
Нисек балкып таңдар тыуғанды,
Илгә тағы нindәй өҫәү биргән
Даһиебеҙҙең якты уйҙары.
Һөйлә нисек тыныс күгәрсендәр
Айкай ерҙең бөтә кыктәрен,
Һөйлә кытай, поляк, венгерҙәрҙең,
Болгарҙарҙың данлы эштәрен.
Һөйлә беҙгә Алтай, Кубань еренең
Бойҙайҙары нисек уңғанын;
Тыуған илгә күпме корос биреүен
Магниттағы яңы домнаның.
Күпме артыр тағы тракторҙар
Баҫыуҙарҙа тыуыр эҙҙәрҙә,
Күпме кайтыр яңы комбайндар
Игеи өсөн кеҙгә ныҙарға.
Һөйлә, иптәш, күпме көс биреүен
Ауылдарға яңы ГЭС-тәрҙең.
Күпме, нисек тағы күркәмләнер
Беҙҙең аклангарҙың өҫтәре.
Киң йылмайҙы шунда агитатор
Һәм һөйләне баҫыу халкына.
Ер йөҙөндә иң тыныс, иң матур,
Иң кеүәтле Ватан хакында.
Бөтә ырҙын тағы эшкә баҫты,
Молотилка ярһып йырланы,
Тыуған илдең кескәй мөйөшөндә
Ҙур тыныслык шауы яңғыраны.

5. Далалағы йыр

Бына кырҙар,
Үтә юлдар
Офоктан-офоктарға,
Далалар йырын тыңланым
Мин ана шул юлдарҙа.
Тойҙом уларҙың моңон да,
Ләззәтен имеп ерҙең,
Күрҙем тормоштоң кайнарын,
Муллыктың тинһеҙлеген.
Күрҙем шул муллыкты биргән
Дуҫтарым ихтыярын,
Дуҫтарымда хеҙмәт өсөн
Емерелмәҫ көс барын.

Шишмә.

План уңышлы үтәлә

Туймазы районы «Ык» колхозы районда иң ҙур ауыл хужалығы артелдәренән һанала. Бында малсылыкты үҫтереүҙең государство планын уңышлы үтәү өсөн бөтә мөмкинлектәр бар. Уның тәбиғи болонлоғо ғына ла 700 гектарға етә.

Колхоз малсылыкты үҫтереүҙең государство планын аттар буйынса 97 процентка, мөгөҙлө эре малдар — 101, һарыктар — 116, сускалар — 95 процентка үтәне.

Ферма работниктәре государство планын үтәү өсөн бөтә көстәрен биреп эшләйҙәр. Зәйнәп Насибуллина 14 йылдан бирле фермала һыйырҙар һауа. Ул үҙ эшенең мастеры. Ул 12 һыйырҙан быйыл 12 быҙау алып, тәрбиәләп үҫтерҙе. Фәриҙә Шәмсетдинова, Гәүһәр Шәрәфиева һәр бер һыйырҙан бәрәр быҙау алып үҫтерҙеләр. Суска караусы Хәмидуллина һәм Зарипова иптәштәр ҙә 42 суска балаһы алдылар һәм уларҙы якшы тәрбиәләйҙәр.

Район колхоздарында ярты йылда һәр бер фураждағы һыйырҙан уртаса 427 литр һөт алғанда, «Ык» колхозы 700 литр һөт һауып алыуға өлгәште.

Колхоз государство алдындағы йөкләмәләрен срогынан алда үтәп килә. Государствоға бесән, йомортка, тире, һөт тапшырыу пландары арттырылып үтәлде. Ит тапшырыу планы ла сентябрҙә тамамланасак.

Колхозсылар иптәш Сталинға яҙған хатта алған йөкләмәләрен намыҫ менән үтәү өсөн үҙ-ара ярышып эшләйҙәр. Бесән сабыу планы 140 процентка үтәлде, кышка етерлек силос әҙерләнде. Фермаларҙы ремонтлау кыҙыу темп менән бара. Колхозсылар малдарҙы якшы кышлатыу өсөн бөтә сараларҙы күрәләр.

Фермала эшләүселәр араһында кыскырып газеталар укыла, боевой листоктар, стена газеталары сығарыла. Күрһәткес такталарында алынған социалистик йөкләмәләрҙең үтәлеше яҙылып торола.

Колхозсылар тыныслыкты яклауҙың Совет Комитеты пленумының резолюцияһын ҙур күтәренкелек менән каршыланылар. Был айканлы унда эшләүсе иптәштәр яңы социалистик йөкләмәләр алдылар.

Ғ. Фәҙлыев.

КЫҪКА ХӘБӘРҘӘР

Кушнаренко районы «Заветы Ильича» ауыл хужалығы артелендә ошо көндәрҙә локомобиль ходка ебәрелде. Уның ярҙамында тирмән хәрәкәткә килтерелә. Бынан тыш локомобилдең көсөтө электр ауылын радиолаштырыуҙа һәм башка ауыл хужалығы эштәрендә файҙаланыласак.

С. Гарин.

* * *

Кыйғы районы Калинин исемендәге колхоздың һыйыр һауыусыһы Ф. Әхәтова үҙенә беркетелгән һыйырҙарын якшы карай. Ул 12 баш һыйырҙан быйыл 12 баш быҙау алып, тәрбиәләп үҫтерҙе.

А. Ғабдрафиков.

* * *

Благовар районы Киров исемендәге ауыл хужалығы артеле төҙөлеш эшенә ҙур иғтибар бирә. Быйыл яңы мәктәп бинаһы, медицина пункты һәм колхоз правлениеһе һалынды. Шулай ук общественный малдар өсөн торлактар төҙөү эше лә тамамланыу алдында тора. Иҫке торлактарға капиталь ремонт үткәрелде.

Р. Корбангалиев.

* * *

Учалы районының «Берлек» колхозында мал аҙыктары әҙерләү кыҙыу темп менән бара. Бында икенсе бригаданан комсомолец Б. Ғәтиәтуллин етәкселек иткән звено айырыуса якшы эшләй. Звено көндәлек эш нормаһын һәр вакыт 185—200 процентка үтәп бара. Иптәш Ғәтиәтуллин үҙ звеноһында массовый-политик эште якшы ойоштора. Ул звено членәрен партия һәм хөкүмәтебеҙҙең мөһим карарҙары менән таныштыра, беседалар үткәрә, кыскырып газеталар укый.

Х. Вафин.

* * *

Стәрлетамак районы Мичурин исемендәге совхоздың комбайнерҙары быйылғы мул урожайҙы кыҫка срокта йыйып алдылар.

Был совхоз «Красное знамя» ауыл хужалығы артеленә лә урожай йыйырға ҙур ярҙам күрһәтте. Копытев һәм Стрелков иптәштәр үҙ агрегаттары менән 111 гектар майҙандың урожайын йыйыштылар.

Ғ. Анчурин.

* * *

Баймак МТС-ы механизаторҙары иптәш Сталинға биргән вәғәҙәне үтәүҙә фиҙакәр көрәшәләр.

Улар араһында ойошторолған социалистик ярыш ыңғай һөҙөмтәләр бирә. МТС механизаторҙары колхоздар менән төҙөшкән договорҙы срогынан 7 көн алда үтәп сыктылар. Комбайндар менән 11.300 гектар урынына 11.450 гектар майҙандың ашлығын урып йыйыштылар.

МТС механизаторҙары хәҙер колхоздарҙа туңға ер һөрәләр.

И. Зарипов.

Редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

„ӘҘӘБИ БАШКОРТОСТАН“ ЖУРНАЛЫ УКЫУСЫЛАРЫ ИҒТИБАРЫНА!

Һуңғы көндәрҙә «Әҙәби Башкортостан» журналы укыусыларынан йыш кына журналдың бик көндәрендә бик һуңлап басылыуы сәбәбен һораған хаттар килә башланы. Ысынлап та быйыл йәй «Октябрь вагоны» типографияһының бөтә көсте ресслектәрҙе укыу йылы башланыу сығарып бөтөрөүгә биреү арҡаһында йәйге номерҙар бик һуңлап сыктылар. Журналдың 6-сы номерын подписчиктар ошо көндәрҙә генә алдылар. Хәҙер 7, 8 һәм 9-сы номерҙәре сығыу алдында. Типография раҫланған график буйынса журналдарын үҙ вакытында сығарыу эшенә керешә. Подписчиктарға бынан һуң журналдың һәр айның ай аҙағында тапшырыу мөмкинлеге тәьмин ителде.

Журналдың октябрь номеры өсөн материалдар туплана. Беҙ был номерҙа башкорт яҙыусыларының тыныслыкты һаклау турыһындағы шиғырҙарын, хикәйәләр, тәнкит мәкәләләре һәм 9-сы номерҙа башланған «Тальян гармонь» пьесаһының аҙағын бирәсәкбеҙ.

«Әҙәби Башкортостан» журналының редакцияһы.

БӨГӨН ТЕАТРҘАРҘА ҺӘМ КИНОЛАРҘА:

Башкорт государство опера һәм балет театрында көндөҙ — «АККОШТАР БИЛЕ», кис — «ЯРҒАНАТ».

«Октябрҙә» — «МЕКСИКА КЫҘЫ».

«Салауатта» — «ЗОЯ» һәм «ПИНОККАХ».

Матросов исемендәге кинола — «ПӘҺЕҘ КЫҘ».

Редакцияның адресы: Өфө калаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, ауыл хужалығы, транспорт һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, совет төҙөлеше һәм информация бүлектәре — 2-80-49 хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П02108 Өлкә газеталар издательствоһы типографияһы. Тиражы 25000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

33-сө ЙЫЛ СЫҒА.

СОВЕТ БАШҠОРТОСТАНЫ

№ 9 (8906)
1951 йыл
25
сентябрь
шишәмбе

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

Хаҡы 20 тин.

БӨГӨНГӨ НОМЕРҘӘ:

В. И. Ленин әҫәрҙәренең утыҙ беренсе томы латыш телендә (1-се бит).
Иптәш И. В. Сталинға рапорт (1-се бит).
ОКТЯБРЬ АЛДЫ СОЦИАЛИСТИК ЯРЫШЫ (1-се бит).
ТЫНЫСЛЫҠ ТАЛАП ИТӘБЕҘ! (1-се бит).
Х. Сафин. — Бөрө районында туңға һөрөүҙе өҙәләр (1-се бит).
АГИТАТОРҘАРҒА ҺӘМ ПРОПАГАНДИСТАРҒА ЯРҘАМҒА. Д. Фекляев. — Хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик тәрбиәләү турһында (2-се һәм 3-сө биттәр).
ПРОФСОЮЗ ТОРМОШО. Социалистик ярышҡа конкрет етәксәлек итергә (2-се бит).
К. Нуржаев. Бораулау эштәренең үҙенә төшөү хаҡын һәр бер операцияла кәметеү өсөн (2-се бит).
КОММУНИЗМ ТӨҘӨЛӨШТӘРЕ — БӨТӘ ХАЛЫҠ ЭШЕ. А. Утешев. — Башҡортостан — коммунизмдең бөйөк төҙөлөштәренә (3-сө бит).
ФАБРИКА МАРКАҺЫНЫҢ ДАНЫ ӨСӨН. — Ғәзел Үлмәсов. — Алдынғылар өлгөһендә. (3-сө бит).
Ғ. Хеснетдинов. — Күп һағыу үстереү мастерҙарының уңыштары (4-се бит).
ФЕЛЬЕТОН. С. Асҡаров. — Уңышһыҙ юлланған (4-се бит).
Х. Чанышева. — Картуфты һәм йәшелсәне ҡарау һаҡларға (4-се бит).
М. Моулютова. — Совхоздарҙа өс йыллыҡ агрозоотехника курстарында уҡыусыларҙы өлгөлө ойоштороуға (4-се бит).
КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР (4-се бит).

Етәксе работниктәрҙе идея-политик тәрбиәләүгә серьез иғтибар

Большевиктар партияһы кадрҙарҙы һайлап алыу, урынлаштырыу һәм тәрбиәләү эшенә һәр ваҡыт ҙур иғтибар биреп килә. Практикала тәкшерелгән дөрөҫ политик линия эшләп сығарылғандан һуң, тип өйрәтә иптәш Сталин, партия кадрҙары партия һәм государство етәкселегенең хәл иткес көсөнә әйләнәләр. Бына шуға күрә лә партияның дөрөҫ политик линияһын тормошҡа ашыра белеүсе, уның өсөн яуап бирергә, уны яҡларға, уның өсөн көрәшергә һәләтле булған марксистик-ленинсе ҡарашлы етәксе кадрҙар кәрәк.

ВКП(б) Үҙәк Комитеты һәм иптәш Сталин үҙе етәксе кадрҙарҙы марксистик-ленинсе тәрбиәләү, уларҙың политик һәм теоретик кимәлдәрен күтәреү эшенә сиктән тыш ҙур әһәмиәт бирәләр. «ВКП(б) тарихының ҡыҫҡаса курсы» сығарылыуы айҡанлы партия пропагандаһының ҡуйылышы турһындағы ҡарарында ВКП(б) Үҙәк Комитеты беҙҙең кадрҙарыбыҙҙың иғтибарлы идея-политик артталыҡты бөтөрөргә, марксистик теорияға эйә булырға юһаттте. Марксизм-ленинизм теорияһын белмәһәләр, большевизмға эйә булмаһалар, үҙҙәренең идея-теоретик артталыҡтарын бөтөрмәһәләр, тип күрһәтелде был ҡарарҙа, беҙҙең кадрҙарыбыҙ бик ныҡ аҡһаясаҡтар. Сөнки социалистик халыҡ хужалығына дөрөҫ етәкселек итеү, партияның политик линияһын тормошҡа ашырыу бурысы етәксе работниктарҙың марксизм-ленинизм теорияһына эйә булыуҙарын, практик мәсьәләләрҙе хәл иткәндә был теорияны ҡуллана белеүҙәрен талап итә.

Хәҙер совет халҡы яңы грандиоз бурыстарҙы хәл итә, тәбиғәтте үҙгәртеп ҡора, сусыҡтарҙы ... гигант гидроэлектростанциялар төҙөй, ил ... коммунизмды ... төҙөү эшендә хеҙмәтсәндәрҙең ... әһәмиәт ... партия ... етәкселек ... политик ... ҙур ... Ленин ... .

«Марксистик-ленинсе теорияның иң көсө шунан тора, — ти иптәш Сталин, — ул партияға обстановкала юл табырға, күренештәрҙең эске бәйләнешен аңларға, ваҡиғаларҙың барышын алдан күрергә һәм ваҡиғаларҙың нисек һәм ҡайҙа табан үҫеүҙәрен генә түгел, бәлки уларҙың киләсәктә нисек һәм ҡайҙа табан үҫергә тейешлектәрен дә белергә мөмкинлек бирә».

Большевиктар партияһы тап бына практик мәсьәләләрҙе хәл иткәндә бөйөк марксизм-ленинизм теорияһына таяныу арҡаһында ла беҙҙә бөтә донъя әһәмиәтендәге тарихи еңеүҙәргә өлгәште ул. Беҙҙең илебеҙҙе ... коммунистик ... марксизм ... Маркс, Энгельс, Ленин һәм Сталин идеяларының тантанаһы ул.

Тыуған илебеҙ алдында торған яңы, тарихта тиңдәше булмаған ҙур бурыстар етәксе кадрҙарҙы тәрбиәләү эшен артабан яҡшыртыуҙы талап итә. Халыҡ хужалығының бөтә тармаҡтарындағы етәксе работниктарҙы марксизм-ленинизм идеяһы булыуға ярҙам итергә, уларҙы общественный үҫеш закондарын, илебеҙ экономикаһын, Совет государствоһының экономик политикаһын белеү, шулай уҡ ... һәм ... тынысһыҙ политиканы аңлау менән ҡоралландырырға кәрәк.

Республикабыҙҙың партия ойошмалары, ВКП(б) Үҙәк Комитетының ҡарарҙарынан сығып, етәксе кадрҙарҙы идея-политик тәрбиәләү буйынса ҙур эш башҡарҙылар. Партия мәғарифе системаһында үткән уҡыу йылында етәксе работниктар бик ... тармаҡ ... уҡыу ... марксизм-ленинизм ... уҡыусылары ... Был ... эштә ... марксизм-ленинизм уни-

верситеттарында уҡынылар. Большевизм теорияһын һәм тарихын үҙаллы өйрәнеү байтаҡ яҡшырҙы.

Партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылы етәксе работниктарҙы идея-политик тәрбиәләү эшен артабан яҡшыртыу йылы булырға тейеш. Үткән уҡыу йылында ҡайһы бер райондарҙа серьез хаталарға юл ҡуйылды. Марксизм-ленинизм теорияһын серьез һәм тәрән үҙләштереү урынына, айырым түңәрәктәрҙә уҡыусылар цитаталарҙы, даталарҙы, тарихи факттарҙы ятлау менән шөғөлләнделәр, теорияны коммунистик төҙөлөш практикаһына һәм бурыстарына бәйләп өйрәнмәнеләр. Ул ғына ла түгел, күп кенә урында партия һәм совет работниктарының марксистик-ленинсе уҡыуына тейешле иғтибар биреп еткерелмәне. Ҡайһы бер ҡала һәм райондарҙың етәкселәре үҙҙәренең идея-политик кимәлдәрен күтәреү өҫтөндә даими эшләмәйҙәр, политик яҡтан артта ҡалалар. Киске партия мәктәптәрендә, марксизм-ленинизм университеттарында етәксе работниктарҙың бик аҙ ғына өлөшө уҡый. Нуриман, Ҡырмыҫҡалы, Бөҙәләк, Байҡыбаш райондарында был етешһеҙлектәр айырыуса ҙур урын алып тора. БАССР Министрҙар Советы работниктарының да политик уҡыуҙары тейешенсә ойошторолмаған. Бында киске марксизм-ленинизм университеты үҙенең эшен юғары кимәлдә, ойошҡанлыҡ менән тамамлай алманы. Ауыл хужалығы министрствоһының работниктары бомғаклау занятиеларында идея-теоретик кимәлдәренең түбән булыуын күрһәттеләр.

Марксистик-ленинсе теорияға эйә булыу — ул был теорияның асылына төшөнөү, практик эштең ҡатмарлы мәсьәләләрен хәл итеүҙә уны файҙаланырға өйрәнеү, айырым ... һәм положениеларҙы коммунистик төҙөлөш практикаһы менән бәйләп белеү, тигән һүҙ. Кадрҙарҙы марксистик-ленинсе тәрбиәләү — ул ... коммунизм төҙөү ... практик ... юғары ... .

Уҡыулы уҡыу, актив өҫтөндә системалы эшләү — марксизм-ленинизмға эйә булыуҙың төп методы. Партия ойошмалары етәксе кадрҙарҙың уҡыуына ... ярҙам ... күрһәтергә, уларҙы ... өйрәнеүгә ... бурыслы.

Шулай уҡ марксизм-ленинизм университеттарында, партияның киске мәктәптәрендә етәксе работниктарҙы уҡытыуға айырыуса ныҡлы иғтибар бирелергә тейеш. Экономик семинарҙарҙың, диалектик һәм тарихи материализмды өйрәнеү түңәрәктәренең эшен яҡшыртырға кәрәк. ... Бөтә был сараларҙы ... етәксе работниктарҙың идея-политик кимәлдәрен ... ярҙам итергә тейеш.

Етәксе работниктарҙы идея-политик тәрбиәләү — беҙҙең коммунизмға табан уңышлы хәрәкәт итеүебеҙҙең тегәлтарын ... шарттарҙың береһе. «Шуны ышаныс менән әйтергә мөмкин, әгәр ҙә беҙ эштең бөтә тармаҡтарындағы кадрҙарыбыҙҙы идеологик яҡтан әҙерләй алһаҡ һәм уларҙы политик яҡтан сыныҡтыра алһаҡ, улар эске һәм тышҡы обстановкала иркен рәүештә ориентировка яһай алырлыҡ дәрәжәлә политик яҡтан сыныҡтырып алһаҡ, әгәр ҙә беҙ уларҙы илгә етәкселек итеү мәсьәләләрен серьез хәл итерлек тулы өлгөргән марксист-ленинсылар итә алһаҡ, — ул саҡта үҙебеҙҙең бурыстарҙың туғыҙ унынсы өлөшөн хәл иткән булыр инек» (И. Сталин).

Етәксе кадрҙарҙы идея-политик тәрбиәләү — беҙҙең бөтә партия һәм государство эшебеҙҙе артабан күтәреүҙең төп юлы.

В. И. Ленин әҫәрҙәренең утыҙ беренсе томы латыш телендә

РИГА, 21 сентябрь. (ТАСС). Латвияның государство нәшриәтендә В. И. Ленин әҫәрҙәренең утыҙ беренсе томы латыш телендә тәржемә итеп, басып сығарылды.

Том басмаһының тәржемә ВКП(б) Үҙәк Комитеты әргәһендәге Маркс—Энгельс—Ленин институтының филиалы — «Латвия КП(б) Үҙәк Комитеты әргәһендәге партия тарихы институты» тарафынан яһалды.

Иптәш И. В. Сталинға рапорт

СССР Министрҙар Советы Председателе иптәш И. В. Сталин исеменә Советтар Союзы ... колхоздарының ... районы ... уҙғаре ... планын срогынан алда үтәү тураһында ... рапорт ... СССР-ҙың ... государство ... 100,5 процентҡа ... Үҙәк ...

порт басылып сыҡты. Бойҙай, ... 5,5 ... тапшырылған ... МТС эше ... государствоға ... .

Бер үк ваҡытта республика колхоздары беҙҙең әҙерләү государство планын шулай уҡ срогынан алда үтәнеләр, тип белдерелә.

Тыныслыҡ талап итәбеҙ!

☆ ☆ ☆

Тыныслыҡ—һуғышты еңер

А. Я. СОКОЛОВ — Бәләбәй ҡалаһынан делегат, РСФСР һәм БАССР-ҙың атҡаҙанған врачы

Ер шарының бөтә халыҡтарында тыныслыҡҡа ынтылыш ғәйәт ҙур. Бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн хәрәкәттең грандиоз ҡолас алыуы бының асыҡ шаһите булып тора. Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы кеүек шундай көсәтле халыҡ-ара ойошманың төҙәлеүе һәм тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә 450 миллион кешенең ҡултамғаһы — халыҡтарҙың тыныслыҡҡа булған ынтылыштарының көслө булыуын тағы ла асығыраҡ көүҙәләндерә.

Бәхетле, шатлыҡлы һәм тыныс тормошҡа һыуһаған ябай кешеләр — хеҙмәт кешеләре тыныслыҡты һаҡлау өсөн көрәш сафына баҫалар.

Ә бына һуғыштан ҙур табыш алырға иҫәп тотҡан Уолл-стрит хужалары һәм уларҙың ялсылары тәрән менән аҡсайҙар һәм тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарҙы яңы һуғыш утҡынына ташларға теләйҙәр. Ләкин быға халыҡ юл ҡуймаҫ. Сөнки улар үткән һуғыштың фажиғаһын онотмағандар әле, улар һуғышты булдырмаҫ өсөн көрәшкә берләшкәндәр. Халыҡтарҙың һуғышҡа ҡаршы хәрәкәте халыҡ-ара хәрәкәт булып өйөрөлдө. Был хәрәкәттең башында Советтар Союзы бара.

Тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитетының 1951 йыл 28 августа булып үткән пленумы, биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү турһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә Советтар Союзында ҡултамғалар йыйыуҙы башларға кәрәк, тигән ҡарар сығарҙы. Тыныс төҙөлөш эше, коммунизмдың бөйөк төҙөлөштәрен башҡарған совет халҡы был ҡарарҙы берҙәм хуплап ҡаршы алды.

Медицина работниктары, бөтә совет халҡы менән бергә, үҙенең фиҙакәр хеҙмәте менән Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен нығыталар. Улар почетлы вахтаны намыҫ менән үтәйҙәр — коммунизм төҙөүселәрҙең һаулыҡтарын һаҡлау посында торалар.

Бәләбәй районының медицина работниктары, тыныслыҡ яҡлылырҙың республика конференцияһына делегаттар ебәргәндә, үҙҙәренең бер күңелдән тыныслыҡ теләүҙәрен, Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә бер кешеләй булып ҡултамғалар ҡуясаҡтарын һәм хеҙмәтсән халыҡҡа медицина ярҙамы күрһәтеүҙә бөтә көстәрен һалып эшләйәсәктәрен белдерҙеләр.

Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғаһы ҡуйып, беҙ бөтә донъя халҡы алдында үҙебеҙҙең хөкүмәтебеҙҙең тыныслыҡты яҡлаусы тышҡы политикаһын хуплауыбыҙҙы, үҙебеҙҙең мораль-политик берҙәмлегебеҙҙе, большевиктар партияһына һәм бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталин тирәһенә тығыҙ туплаңғанлығыбыҙҙы демонстрациялаясаҡбыҙ.

Ҙур берҙәмлек менән

Өфө ҡалаһы Жданов район промкомбинатының тегеү фабрикаһы коллективының Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡул ҡуйыуға арналған йыйылышы ҙур политик күтәренкелек менән үтте.

Йыйылышта ВКП(б)-ның Жданов район комитетының агитация һәм пропаганда бүлеге мөдире иптәш Атаповтың «Советтар Союзы тыныслыҡ өсөн көрәштең авангарды» тигән темала докладын тыңланды.

Доклады һуң фабриканың эшселәре, инженер-техник работниктары һәм хеҙмәткәрҙәре, тыныслыҡҡа ҡарата булған үҙҙәренең тойғоларын һәм Америка-Англия һуғыш уты тоҡандырыусыларына йүнәлдерелгән тәрән нәфрәттәрен белдереп, ялҡынлы һүҙҙәр менән сығыш яһанылар.

Трибунаға беренсе булып тегеү мастеры Умова күтәрелде һәм былай тине:

— Мин фабрикала 1941 йылдан бирле эшләйем. Эшемде һәр ваҡыт намыҫлы һәм юғары сифатлы итеп башҡарам. Ләкин беҙҙең был тыныс хеҙмәткә Америка-Англия империалистары ҡамасауларға теләйҙәр. Юҡ! Барып сыҡмаҫ уларҙың ҡара эштәре. Бөйөк Ватан һуғышында ирем Тыуған илебеҙ өсөн үҙ ғүмерен бирҙе. Мин 2 балам менән ҡалдым. Ләкин хөкүмәтебеҙ, большевиктар партияһы һәм атайыбыҙ иптәш Сталиндең көндәлек хәстәрлек күреүҙәре арҡаһында балаларым етем булманылар. Икеһе лә юғары белем алдылар һәм инженер булып еттеләр. Мин һуғыш теләмәйем, ә тыныслыҡ талап итәм. Беҙ, әсәләр, һуғыштың дәһшәтле, әсә картиналарын әле онотмаҡыҡ. Шуның ҡтан Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә мин һис һүҙһеҙ ҡул ҡуям һәм ҡултамғамды стахановсы хеҙмәттә нығытырға һүҙ бирәм.

— Совет халҡы, — ти үҙенең сығышында стахановсы тегеүсе Сладкевич, — коммунизм төҙөй. Тыныс хеҙмәт менән йәшәй. Ләкин Америка-Англия һуғыш уты тоҡандырыусылары ҡанға һыуһағандар, улар яңы һуғыш утын тоҡандырыу өсөн бөтә көстәрен һалалар. Хәҙер йылдан артыҡ инде Корея халҡын талайҙар, миллионлаған табыш алалар. Улар Корея балаларының, ҡарттарының һәм ҡатын-ҡыҙҙарының ҡандарын доллардарға әйерелдерәләр. «Һуғышты булдырмабыҙ!». Бөтә Тыныслыҡ һөйөүсе кешеләр был һүҙҙәрҙе ныҡлы ышаныс менән бөтә йөрәктән ҡабатлайҙар.

Бына мастер Ворохова, эшсе Фукалова һәм башҡа күп кенә иптәштәр сығып һөйләнеләр һәм производствола күтәренке йөкләмәләр алдылар.

Йыйылыш Мөрәжәғәткә бер кешеләй ҡул ҡуйырға ҡарар итте һәм күтәренке производство йөкләмәләре алды.

Коллектив тыныслыҡ Мөрәжәғәтенә актив рәүештә ҡул ҡуйҙы.

А. Баязитов.

ТЫНЫСЛЫҠ ВАХТАҺЫНА БАҪЫП

Баймаҡ районы Йылҡысылыҡ заводының эшселәре үҙҙәренең фиҙакәр хеҙмәттәре менән тыныслыҡ эшен нығытыуға ярҙам итәләр. Завод туңға һөрөү планын срогынан алда үтәне. Трактористарҙан Юнысбаев, Бочкарев, Үтәбаев һәм Сафин иптәштәр, тыныслыҡ вахтаһына баҫып, смена нормаларын 150-шәр процентҡа үтәнеләр.

Общественный малсылыҡты ҡышлатыуға әҙерлек эштәре лә уңышлы бара. Йәш малдар һәм ҡоштар өсөн яңы торлаҡтар төҙәлде, иҫкеләрен ремонтлау эштәре лә уңышлы тамамланды.

Б. Дияров.

ТҮЛӘҮҘӘРҘЕ СРОГЫНАН АЛДА ИНДЕРӘЛӘР

Биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү турһындағы Мөрәжәғәткә ҡултамғалар ҡуйыу турһындағы саҡырыуҙы Бәләбәй районы Михайловка ауыл Советы хеҙмәтсәндәре ҙур шатлыҡ менән ҡаршыланылар. Улар үҙҙәренең ҡултамғаларын намыҫлы хеҙмәт һәм государство алдындағы түләүҙәрҙе бюджетҡа срогынан алда индереү менән нығытырға булдылар.

Жданов исемендәге ауыл хужалығы артеле членары П. Воронов, М. Пишенов, М. Игнатьева, Ваншетти исемендәге колхоз члены М. Курочкин һәм башҡалар ауыл хужалығы налогы аҡсаларын тулыһынса индерҙеләр.

Һуңғы көндәрҙә был Совет күләмендә ауыл хужалығы налогы буйынса ғына 32 мең һум аҡса индерелде.

К. Абдуллин.

НЕФТЬ ЭШКӘРТЕҮСЕЛӘР ҺҮҘЕ

Ленин орденле Өфө нефть эшкәртеү заводы эшселәре тыныслыҡ талап итеүсе Мөрәжәғәткә берҙәм ҡул ҡуялар.

Начальнигы иптәш Дмитриев булған цехта йыйылыш ҙур патриотик активлыҡ менән үтте.

Цех начальнигы Дмитриев, өлкән оператор Исаев һәм башҡа иптәштәр ҙә Совет хөкүмәтенең тыныслыҡ политикаһын һәм тыныслыҡ талап итеүсе Мөрәжәғәтте хуплап сығыш яһанылар.

Йыйылышта ҡатнашыусылар, тыныслыҡ эшен хеҙмәт уңыштары менән нығытыу өсөн һүҙ биреп, октябрь, ноябрь айҙарының производство планын 104 процентҡа үтәргә, йыл аҙағына тиклем пландан тыш 5 миллион һум экономия бирергә йөкләмә алды.

М. Мостафин.

Бөрө районында туңға һөрөүҙе өҙәләр

Бөрө район ауыл хужалығы бүлеге мөдире иптәш Воробьев колхоздарҙа туңға һөрөү буйынса практик ярҙам күрһәтеү урынына, кабинетта ултырып, телефон аша күрһәтмә биреү менән генә шөғөлләнә. Ул колхоз председателдәрен өгөтләй, тиргәй һәм шуның менән эш тамамлана. Колхоздарҙа туңға һөрөү буйынса төҙәлгән эш пландары, көндәлек графиктар үтәлмәйҙәр. Районда һәр көн һайын йөҙәрләгән ат, тиҫтәләгән трактор һөрөү эшендә файҙаланылмай.

Калинников МТС-ында һәр көн һайын төнгө сменаларҙа ғына 262-шәр гектар ер һөрөргә мөмкин. Ләкин МТС хеҙмәтләндергән колхоздарҙа эш темпы бик түбән. Тракторҙар төрлө сәбәптәр менән көндөҙ ҙә, төндә лә эшләмәй ултыралар. Техник ярҙам ваҡытында күрһәтелмәй. Хәҙерге ваҡытта 11 трактор ватыҡ тора. МТС үҙ зонаһындағы 7 колхозда 9400 гектар майҙанда ҡара пар һәм туңға һөрөргә тейеш. Туңға һөрөү эштәре башланғанға ай ярымдан артыҡ ваҡыт үтеүгә ҡарамаҫтан, бында ни бары 1972 гектар ғына майҙанда ер һөрөлгән.

Ни өсөн эш темпы түбән һуң? Калинников МТС-ы районда иң алдынғы МТС-тарҙың береһе ине. Ул комбайндар менән урожай йыйыу һәм ашлыҡ һуғыу эштәре планын районда иң алдынғылар иҫәбенән тамамланы. Ләкин МТС етәкселәре был уңыштарҙы нығытманылар. МТС директоры Перков һәм өлкән агроном Елизарьев иптәштәр:

— Ваҡыт бар әле, көндәр матур, нимәгә ашығырға? Ҡар яуғанға тиклем һөрөрбөҙ, — тип үҙҙәрен тынысландырҙылар. Улар трактор бригадаларының эштәре менән ныҡлап ҡыҙыҡһынмайҙар, унда һирәк була башланылар. Һөҙөмтәлә, эш темпы төштө, механизмдар насар файҙаланыла.

Киров исемендәге колхозда, 2 мең гектар урынына, 6 трактор менән ни бары 209 гектар майҙанда туңға һөрөлгән. Әттар менән һөрөү бөтөнләй башланмаған. «Большевик» колхозында әле көнгәсә ни бары 30 гектар ғына ер һөрөлгән. Жданов исемендәге колхозда был эш башланмаған да әле.

Шуныһы ғәжәп, Калинников МТС-ы директорының политик эштәр буйынса урынбаҫары иптәш Лобастов:

— Помағужа районы игенселәренең мөрәжәғәтә трактор бригадаларында, колхоздарҙа өйрәнелде һәм 1 октябргә туңға һөрөүҙе тамамларға йөкләмә алдыҡ, — ти.

Ләкин ул был йөкләмәне үтәү өсөн механизаторҙар араһында ярышты йәйелдермәй. Бер генә трактор бригадаһында ла туңға һөрөү эшендә сәғәт графигы ҡулланылмай. Иптәш Васильев кеүек алдынғы трактор бригадаһы бригадирҙарының эш тәжрибәләре башҡалар араһында популярлаштырылмай. Эштең торошо стена газеталарында, боевой листоктарҙа яҡтыртылмай. Агитаторҙар ныҡлап эшләмәйҙәр.

Бөрө МТС-ы хеҙмәтләндергән колхоздарҙа ла туңға һөрөүҙең темпы түбән. Был МТС Куйбышев исемендәге колхозда 30 сентябргә 2 мең гектар майҙанда туңға һөрөргә тейеш ине. Колхоз бөгөнгә көнгәсә бөтәһе 45 гектар майҙанда ғына ер һөрөлдө. Аттар көсө менән һөрөү эштәре башланмаған да әле.

Партия райкомының колхоздарға ебәрелгән вәкилдәре туңға һөрөү эше менән ҡыҙыҡһынмайҙар. Куйбышев исемендәге колхоздағы райком вәкиле иптәш Коновалов бына шундайҙарҙан иҫәпләнә. Был колхозда тракторҙар яңыулыҡ етешмәүҙән йәки техник сәбәптән эшләмәй ултыралар. Шулай булһа ла, иптәш Коновалов, урожай йыйыу һәм государствоға иген тапшырыу эштәре менән генә шөғөлләнеп, туңға һөрөү эшенә иғтибар бирмәй.

Шулай итеп, эштең үҙ ағышына ҡуйылыуы Бөрө районының колхоздарында туңға һөрөүҙең өҙөлөүенә килтерҙе. Район быйыл 42 мең гектар майҙанда ҡара пар һәм туңға һөрөүҙе пландаштырһа, хәҙергә көнгә ни бары 5176 гектар ғына майҙанда һөрөлгән. Һуңғы биш көнлөктә районың колхоздарында аттар менән 2399, тракторҙар менән 8100 гектар ер һөрөлөргә тейеш ине. Ләкин аттар менән ни бары 50 гектар һәм тракторҙар менән 1072 гектар самаһы ғына һөрөлдө.

Район ауыл хужалығы бүлеге работниктары, МТС агрономдары тик кабинетта ғына ултыралар, колхоздарҙа булмайҙар. Улар колхоздарҙа туңға һөрөү эшен контролгә алмайҙар.

Бөрө районында туңға һөрөүҙә килеп тыуған тревогалы хәл был өлкәлә кисектергеһеҙ саралар күреүҙе талап итә.

Х. Сафин,
(Үҙ хәбәрсебеҙ).

Октябрь алды социалистик ярышы

«Ишимбайнефть» трестының 1-се номерлы промысла коллективы Октябрь алды социалистик ярышын киң йәйелдерҙе.

Һүрәттә: Комсомолец-слесарь иптәш М. Байгутлин эш өҫтөндә. Ул скважиналар ремонтлау буйынса нормаһын 140—150 процентҡа үтәй.

Л. Якубов фотоһы.

Яңы еңеүҙәр өсөн

Өфө телефон аппараттары заводы коллективы «Туймазынефть» трестының өсөнсө номерлы промыслаһы, Белорет ҡорсоҡ ҡойоу заводы һәм Өфө кейеҙ-мамыҡ комбинаты эшселәренең, инженер-техник работниктарының һәм хеҙмәткәрҙәренең Октябрь алды социалистик ярышын киң йәйелдереү турһындағы мөрәжәғәтен ҙур хуплау менән ҡаршылаңы. Хәҙер заводта политик һәм хеҙмәт күтәренкелеге юғары. Коллектив, тыныслыҡты нығытыу өсөн көрәшеп, сентябрь айында тағы ла яҡшыраҡ хеҙмәт өлгөләрен күрһәтә. Әҙерләүҙәр цехының револьверщиктарынан стахановсы Широкова, Абдуллин, Кислицин, тыныслыҡ яҡлылырҙың республика конференцияһы делегаты Васильева, токарь Шакиров, намотчица Егошина, Быкова һәм башҡа иптәштәр көндәлек нормаларын икеләтә, өсләтә арттырып үтәйҙәр.

Тыныслыҡ Пактын төҙөүҙе талап иткән Мөрәжәғәткә ҡултамғалар йыйыу айҡанлы заводтың цехтарында Октябрь революцияһының 34 йыллығын производство еңеүҙәре менән ҡаршылау өсөн социалистик ярыш тағы ла киңерәк йәйелдерелде. Завод коллективы сентябрь һәм октябрь айҙарының пландарын арттырып үтәргә, был ваҡыт эсендә пландан тыш 400 мең һум экономия биреү өсөн күтәренке йөкләмәләр алды.

Тыныслыҡты яҡлауға арналған йыйылыштарҙың береһендә әҙерләүҙәр цехының участка мастеры иптәш Полещук былай тине:

— Беҙ һуғыш теләмәйбеҙ. Һуғыш ул капиталистар өсөн кәрәк. Һуғыш илгә бәлтенлек килтерә, күҙ йәштәре түктерә, тыныс ҡалаларҙы, ауылдарҙы емерә. Бына шуның өсөн беҙ тыныслыҡты стахановсы хеҙмәт менән нығытыу өсөн көрәшәбеҙ. Һуғыш тоҡандырыусыларға яуап итеп, минең смена коллективы сентябрь һәм октябрь айҙарының планын 140 процентҡа үтәргә һүҙ бирә.

Ә. Сәйфетдинов.
Телефон аппараттары заводының әҙерләүҙәр цехы өлкән контролеры.

Ярышҡа ҡушылып

Помағужа районы Киров исемендәге ауыл хужалығы артелен Хозайбирҙин МТС-ының иптәш Лоҡман Шәрипов етәкселек иткән трактор бригадаһы хеҙмәтләндерә. Был бригада, Октябрь алды социалистик ярышына ҡушылып, юғары хеҙмәт күрһәткестәре бирә.

Бригада быйыл, 2325 гектар майҙанда ер эшкәртеп, колхоз менән төҙөшкән договорҙы срогынан алда арттырып үтәүгә өлгәште.

Трактористар туңға һөрөү планын да беренсе октябргә арттырып үтәйәсәктәр. «ДТ—54» тракторында эшләүсе иптәш Кильмяков, Ғәйсин, шулай уҡ СТЗ—НАТИ тракторында эшләүсе Пәмилев, Байназаров иптәштәр, тыныслыҡ вахтаһына баҫып, туңға һөрөүҙә эш нормаларын арттырып үтәйҙәр.

Х. Разин.

Бораулау эштәренең үҙенә төшөү хаҡын һәр бер операцияла кәметеү өсөн

Илебеҙҙә барған гигант төҙөлөш эштәре программаһын тормошҡа ашырыу һәр урында ҡаты экономия режимен һаҡлауҙы талап итә. Ләкин бораулау эштәрендә был мәсьәлә буйынса әле һаман байтаҡ ҡына серьёз етешһеҙлектәр йәшәп килә. Ҡайһы бер участкаларҙа материалдарҙы, эшсе көстәрен, транспортты, электр энергияһын иҫәпһеҙ тотоноуға юл ҡуйыла. Продукция бирмәй торған эштәргә күп ваҡыт әрәм ителә. Брак һәм авариялар бөтөрөлмәгән. Бораулау эштәренең һәр бер операцияһында продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү өсөн көрәш был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүҙә ҙур әһәмиәткә эйә булып тора.

«Туймазыбурнефть» тресының бораулаусылар коллективе, шул иҫәптән икенсе номерлы бораулау контораһы коллективе лә, ошо йылдың 7 айы эсендә үҙенең социалистик йөкләмәһен уңышлы үтәне. Пландан тыш 900 метрҙан артығыраҡ проходка бирелде. Ошо ваҡыт эсендә пландан тыш 880 мең һум экономия алынды.

Һуңғы йылдар эсендә беҙҙең конторала күп кенә алдынғы бригадалар үҫеп сыҡтылар. Улар оборудованиеларҙы, инструменттарҙы һәм материалдарҙы һаҡлыҡ менән файҙаланыу, тиҙләтелгән метод менән бораулауҙы үҙләштереү һөҙөмтәһендә производствоның юғары күрһәткестәрен бирәләр. Мәҫәлән, Аллаяров, Гуров, Бочкарев иптәштәр етәкселек иткән бораулау бригадалары, производство пландарын систематик рәүештә арттырып үтәү менән бергә, экономик күрһәткестәрҙе лә байтаҡ яҡшыртыуға өлгәштеләр. Ләкин әлә беҙҙең бораулаусыларыбыҙ экономияның йәки артыҡ тотолған расходтарҙың ниндәй эштәр буйынса һәм ниндәй операциялар буйынса килеп сыҡҡанлығын асыҡ аңлап еткермәйҙәр. Был хәл бигерәк тә производство өсөн файҙа биреп эшләүсе цехтарҙың һәм бригадаларҙың коллективтәрен тынысланыуға килтерә. Улар үҙҙәре биргән файҙаның нәмәнән килеп сыҡҡалығын, уның ниндәй сығымдар һәм ниндәй операциялар буйынса йыйылғанлығын өйрәнмәйҙәр. Өлгәшелгәндәр менән сикләнеп, продукцияның үҙенә төшөү хаҡын артабан кәметеү эшенә тынис тараймаҙар.

Мәскәүҙең «Буревестник» фабрикаһы стахановсылары Мария Левченко һәм Григорий Муханов иптәштәр производствоның һәр бер операцияһында продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү өсөн социалистик ярышты ойоштороға тәҡдим иттеләр. Производство новаторҙарының был ҡиммәтле яңы башланғысы хеҙмәткә юғары аңлы һәм социалистик ҡарашты тыуҙырыуҙың өлгәһен күрһәтә.

Был башланғыста иғылыҡ шунан тора: уны тормошҡа ашырған ваҡытта, илебеҙҙең һәр бер төрө буйынса һәр бер эшсенең үҙ операцияһында продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүенә өлгәшергә мөмкин. Шуның менән бергә предприятиеларҙа бөтә коллективтең иғтибары үҙе эшләп сығарған продукцияның үҙенә төшөү хаҡын ниндәй сығымдарҙан торғанлығын өйрәнеүгә йүнәлдерелә.

Баштағы стахановсыларының патриотик башланғысы, промышленностең бөтә тармаҡтарында лә, шул иҫәптән бораулау конторыһы эше шарттарында ла ҙур уңыш менән тормошҡа ашырыла әле. Күп кенә предприятиеларҙың коллективтәре был башланғысты ҡайнар рәүештә күтәреп алдылар. Социалистик ярыштың был яңы формаһы, продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙә, уларҙың эшмәкәрлегендә ниндәй ҙур мөмкинлектәр асыуын күрһәтә.

Беҙҙең бораулаусыларыбыҙ ҙа был ярышҡа берҙәм ҡушылырға тейештәр.

Левченко һәм Муханов иптәштәрҙең башланғысын тормошҡа ашырыуҙа ҙур роль бораулау конторыһының иҫәп-хисап работниктарына ҡайтып ҡала. Участка, цех һәм бригадаларҙың коллективтәренә, шулай уҡ айырым эшселәргә экономияның йәки юғалтыуҙарҙың нәмә иҫәбенә килеп сығыуын аңлатыу буйынса иҫәп-хисап работниктәре алдына мөһим бурыстар ҡуйыла. Улар социалистик ярышта ҡатнашыусыларҙың күрһәткестәрен нормаль иҫәпләүҙе тәьмин итергә тейештәр.

Әлегә тиклем беҙ продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү буйынса контораның дөйөм күрһәткестәрен генә иҫәпләй инек. Ләкин хәҙер, һәр бер операцияла продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү өсөн социалистик ярышты ойошторған ваҡытта ул ғына етмәй, хәҙер үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙең мөһим сығанаҡтарын өйрәнеү һәм уны бөтә эшселәргә лә аңлатыу талап ителә. Продукция етештереүгә тотолған сығымдарҙың һәр бер һумының ҡайҙа киткәнлеген һәм нәмә өсөн тотолғанлығын белгәндә генә беҙҙең эшселәребеҙ сифат күрһәткестәрен яҡшыртыуға йөгөнтө эһәй алырҙар. Шунда ғына улар производствоның юғалтыуҙарҙы асып һалыуҙа, булған резервтарҙы яҡшыраҡ файҙаланыуҙа беҙгә ярҙам итә алырҙар.

Бораулау эштәре бер нисә эре операциянан тора. Был операциялар айырым бригадалар тарафынан үтәләләр. Шулай булғас, һәр бер операцияла продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү өсөн социалистик ярышты айырым бригадалар буйынса ойошторорға кәрәк. Ярыш буйынса һөҙөмтәләрҙе билдәләү һәм экономик күрһәткестәрҙе иҫәпләү ҙә бригадалар буйынса үҙгәрылырға тейеш.

Һәр бер операцияла продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү өсөн социалистик ярышты нисек итеп ойоштороу буйынса бораулау конторыһының вышка монтажлау цехындағы производство процесен миҫал итеп алырға мөмкин. Был цехта монтаж операцияларынан торған бик күп төрлө эштәр башҡарыла. Улар эсендә: трубопроводтар үткәреү, вышкалар, котельныйҙар төҙөү, бораулау оборудованиеларен, котельныйҙарҙы, иҙелмә насостарын монтажлау һәм башҡа операциялар инәләр. Әлегә тиклем цехтың эшмәкәрлегендә продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү буйынса план үтәлешө һәм башҡа төп экономик күрһәткестәр бөтә операциялар буйынса бергә иҫәпләнеп килде. Әгәр ҙә беҙ күрһәткестәргә һәр бер операция буйынса айырым анализ яһап барған булһаҡ, ул ваҡытта ҡайһы операцияла экономия яһала һәм ниндәй операция буйынса артыҡ расход тотола икәне билдәле булыр ине.

Мәҫәлән, 1951 йылдың 7 айы эсендә вышка монтажлау цехы трубопроводтар төҙөү буйынса 41 мең һум экономия биргән, ә вышкалар төҙөү эшендә 28 мең һум артыҡ расход яһаған. Тимәк, вышкалар төҙөү эшендә экономия өсөн көрәш етерлек булмаған. Был операцияның күрһәткестәренә ваҡытында анализ яһалмаған.

Социалистик ярыштың яңы шарттарында былай эштәргә юл ҡуйылырға тейеш түгел. Ниндәй операция иҫәбенә артыҡ средство тотолғанлығы шунда уҡ белергә һәм артыҡ расход тотоуҙы булдырмау өсөн ниндәй саралар күрергә кәрәк икәнлеге эш процесында уҡ хәл итергә тейеш.

Продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙең сығанаҡтары бик күп. Материалдарҙы һаҡлыҡ менән тотоноу был сығанаҡтарҙың береһе булып һанала.

Мәҫәлән, бер вышканы төҙөүҙең үҙенә төшөү хаҡы смета буйынса уртаса 60 мең һум тәшкил итә. Уның 71 проценте — материалдарҙан, 13 проценте транспорт расходтарынан тора. Әгәр ҙә һәр бер төҙөүсе бригада материалдарҙың 5 процентын экономиялауға өлгәшһә, бер вышканы төҙөүҙә генә бер бригада 2150 һум файҙа бирәсәк.

Хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙең икенсе мөһим сығанағы булып тора.

Беҙҙең ҡайһы бер алдынғы бригадаларыбыҙ был мөмкинлектәрҙе файҙаланыуҙың уңышлы өлгөләрен күрһәтәләр. Шул арҡала улар продукцияның үҙенә төшөү хаҡын байтаҡ кәметеүгә өлгәшәләр. Ләкин бер үк шарттарҙа эшләп, экономия режимен һанға һуҡмаусы бригадалар ҙа күп кенә.

Миҫал өсөн шул уҡ вышка монтажлау цехында эшләүсе ике төҙөлөш бригадаһының 1951 йылдың беренсе ярты йылындағы эш йомғаҡтарын күрһәтергә мөмкин. Был ваҡыт эсендә иптәш Вексессер етәкселек иткән бригада 9 вышка, ә иптәш Прохоров бригадаһы 6 ғына вышка төҙөнө. Был бригадаларҙа бер вышканы төҙөүгә тотолған төп материалдарҙың уртаса сығымы ла һәм бер вышканы төҙөүҙең уртаса үҙенә төшөү хаҡы ла бөтөнләй төрлөсә килеп сыҡты.

Иптәш Вексессер бригадаһы бер вышканы төҙөүгә уртаса 111,6 кубометр ағас, 226 килограмм ҡаҙаҡ тотҡан. Был бригадала бер вышканы төҙөүҙең үҙенә төшөү хаҡы 49 мең һум тәшкил итә. Ә иптәш Прохоров бригадаһында шундай уҡ типтағы вышканы төҙөүгә 133,2 кубометр ағас, 256 килограмм ҡаҙаҡ киткән. Бында бер вышканы төҙөүҙең үҙенә төшөү хаҡы 65 мең һумға барып етте.

Күренгәнсә, иптәш Вексессер бригадаһының етештереүсәнлеге лә юғары, экономик күрһәткестәре лә яҡшы. Бына шуның өсөн дә был бригадала бер вышканы төҙөүҙең үҙенә төшөү хаҡы, иптәш Прохоров бригадаһына ҡарағанда, 16 мең һумға арзанығыраҡ.

Был факт, күрһәтелгән бригадаларҙың вышкаларҙы төҙөү процесенә, хеҙмәтте ойоштороуға, материалдарҙы һаҡлыҡ менән тотоноуға икеһе ике төрлө ҡараштә булыуҙарын күрһәтә.

Мәскәү стахановсылары башланғысы өлгөһендә, һәр бер операцияла продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү өсөн, социалистик ярышты ойошторғанда, беҙ бригадаларҙың күрһәткестәренә айырым анализ яһарға һәм күрһәткестәрҙе тормошҡа ашырырға тейешбеҙ. Һәр бер бригаданың һәм айырым эшсенең эш һөҙөмтәләрен үҙ алдына иҫәпләгәндә генә, икенсе төрлө итеп әйткәндә, һәр бер операция буйынса айырым иҫәп алып барыуҙы ойошторғанда ғына, беҙҙең бораулаусыларыбыҙ ҡайһы урында экономия алынғанлығын һәм ҡайһы урында артыҡ расход сарыф ителгәнлеген белерҙәр. Ул ваҡытта беҙгә дөйөм экономия өсөн көрәш алып барыу еңелерәк булыр.

Ошо кеңәштә конторының партия, профсоюз һәм хужалыҡ активе йыйылышы уҙғарылды. Был йыйылышта «Буревестник» фабрикаһы стахановсыларының ҡиммәтле башланғысы ныҡлап тикшерелде һәм уны бораулау конторыһы шарттарында практик тормошҡа ашырыу саралары билдәләнде. Бында агитаторҙар, цех начальниктәре, бораулау мастерҙәре, бригадирҙар һәм контораның алдынғы эшселәре ҡатнаштылар.

«Буревестник» фабрикаһы новаторҙарының тәҡдимен ҡайнар яҡлап һәм был башланғысҡа берҙәм ҡушылып, коллектив бораулау конторыһында һәр бер операцияла продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү өсөн социалистик ярыш ойошторорға ҡарар итте.

Йыйылышта сығыш яһаусы бораулау мастеры Фролов, вышка монтажлау цехының инженеры Дунюшкин, шул уҡ цехтың начальнигы Малов, бораулау эшсеһе Вахтегареев һәм башҡа иптәштәр айырым операциялар буйынса бораулау эштәренең үҙенә төшөү хаҡын кәметеү мөмкинлектәрен бирә торған байтаҡ ҡына резервтарҙы билдәләнеләр.

Иптәш Фролов үҙенең сығышында аҫ балсыҡ иҙелмәһен һәм долото ҡалдыҡтарын файҙаланырға тәҡдим итте.

Мәҫәлән, ҙур тәрәнлектә бораулау ваҡытында, төрлө төрлө техник сәбәптәр менән, бораулау инструменттарын юғары мендерергә тура килә. Ә долото әле бик ныҡ туҙып етмәгән була. Ләкин скважинаны ҙур тәрәнлектә бораулау өсөн был долотоны ҡайтанан забойға төшөрөүҙең мәғәнәһе булмай. Шул сәбәпле бәләкәй тәрәнлектәге скважиналарҙы бораулау өсөн файҙаланырға мөмкин булған, әшкә яраҡлы долотолар ташланып килде.

— Ошондай долото ҡалдыҡтарын ҡайтанан файҙаланыу һәр бер скважинаны бораулауҙа долотоларға тотола торған расходты 5 мең һумға ҡыҫҡартыу мөмкинлеген бирә, — ти иптәш Фролов.

Транспорт машиналарын рациональ файҙаланыу буйынса ла ҡиммәтле тәҡдимдәр индерелде. Хәҙерге ваҡытта һәр бер буровойҙың үҙенә бер машина бүленә. Йыйылышта сығыш яһаусылар бер вахта машинаһы менән бер нисә буровойҙы хеҙмәтләндереү мөмкинлеге тураһында әйттеләр.

Бынан башҡа, һәр бер операцияла бораулау эштәренең үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙең, тағы ла байтаҡ ҡына мөмкинлектәре билдәләнде.

Продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү өсөн һәр көн һайын эҙлеклеһеҙ бөтә коллектив менән берлектә көрәшергә кәрәк. Эшселәрҙең, бригадирҙарҙың, мастерҙарҙың һәм инженер-техник работниктарҙың ижади инициативаларын әҙмә-эҙлекле тормошҡа ашырғанда ғына, материалдарҙың, ягыулыҡтың, транспорттың, электр энергияһының расходтарын систематик ҡыҫҡартырға һәм һәр бер операцияла бораулау эштәренең үҙенә төшөү хаҡын кәметеүгә өлгәшергә мөмкин.

Продукция етештереүгә тотола торған бөтә төр сығымдарҙы тайпылышһыҙ ҡыҫҡартыу юлы менән продукцияларҙың үҙенә төшөү хаҡын арзанайтыу беҙҙең Тыуған илебеҙҙең экономик ҡеүәтен артабан күтәреү өсөн барлыҡ көрәштең мөһим бурысы булып тора.

К. Нурнаев,
«Туймазыбурнефть» тресының 2-се номерлы бораулау конторыһы план бүлеге начальнигы.

ПРОФСОЮЗ ТОРМОШО

Социалистик ярышҡа конкрет етәкселек итергә

Башпрофсоветтең ошо көндәрҙә Өфөлә булып үткән өсөнсө пленумы профсоюз ойошмаларының социалистик ярышҡа етәкселек итеү эштәрен яҡшыртыу һәм Сибай эшселәр посёлкаһында торлаҡ һәм коммуналь предприятиелар төҙөү барышы тураһындағы мәсьәләләрҙе тикшерҙе.

Көн тәртибендәге беренсе мәсьәлә буйынса Башпрофсовет председателе иптәш Улин доклад менән сығыш яһаны.

— Республикабыҙҙың нефтселәре, металлургтары, машина төҙөүселәре һәм башҡа күп төр промышленность эшселәре биш йыллыҡ планды уңышлы тамамлап, — тине иптәш Улин, — 1951 йылғы производство планын да срогынан алда үтәү өсөн көрәшәләр. Промышленноста, төҙөлөштәрҙә, транспортта һәм ауыл хужалығында стахановсы хеҙмәттең яңы методтары һәм формалары тыуҙы. Социалистик ярыш барышында отличнокачественный сифатлы продукция биреү, продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү, сырьёға, материалға экономия яһау, оборудованиеларҙы тулы ҡеүәтендә файҙаланыу өсөн хәрәкәт киң йәйелдерелде.

Ләкин күп кенә урындарҙа социалистик ярышҡа конкрет етәкселек итеү юҡ әле, ярыш формаль рәүештә генә ойошторола, йөкләмәләрҙең үтәлешө регуляр тикшерелеп барылмай, алдынғы кешеләрҙең эш методтары насар өйрәнелә һәм таратыла, Почёт таҡталары һәм Почёт китаптары файҙаланылмай. Күп кенә предприятиеларҙа социалистик ярыш производство планын үтәү өсөн генә ойошторола, ә предприятиеның рентабелле итеү, яҡшы сифатлы продукция биреү өсөн көрәш йомшаҡ бара. Профсоюз һәм хужалыҡ ойошмаларының хәҙерге көндәге төп бурыстары ВЦСПС-тың VI пленумы ҡарарҙарын нигеҙендә социалистик ярышты киң йәйелдереүҙән һәм ярыш менән етәкселекте яҡшыртыуҙан тора. ВЦСПС-тың VI пленумы ҡарарҙарын барлыҡ эшселәргә һәм хеҙмәткәрҙәргә еткерергә һәм ярыштың яңы көслө күтәрелешен тыуҙырырға кәрәк.

Доклад буйынса сығыш яһаусылар социалистик ярышта булған формализм һәм башҡа күп етешһеҙлектәргә туҡталдылар.

— Беҙҙең комбинатта, — тине кирпич заводы комбинаты фабкомы председателе иптәш Наумов, — Мәскәү ҡалаһының «Буревестник» фабрикаһы новаторҙарының һәр бер операцияла экономия булдырыу өсөн ярыш ойоштороу буйынса яңы башланғыстары тәфсил яҡлау тапты. Ләкин беҙҙә был ярыштың нисек ойошторолоуы тураһында Башпрофсовет работниктәре ҡыҙыҡһынмайҙар, улар беҙгә килмәйҙәр, беҙҙе өйрәтмәйҙәр, етешһеҙлектәрҙе күрһәтмәйҙәр.

Башпрофсоветтең социалистик ярышҡа етәкселек итеүҙә конкрет ярҙам күрһәтмәүе тураһында йылғасылар профсоюзының Әгиҙел йылға профсоюз комитеты председателе иптәш Чигапшев, нефтселәр профсоюзының Октябрьский ҡала комитеты председателе иптәш Сабиров һәм башҡалар һөйләнеләр. Иптәш Соловьёв (Черниковск ҡалаһы) Башпрофсоветтең ярышҡа йомшаҡ яһағанда артта ҡалған предприятиеларҙың планды үтәмәүҙәренең сәбәптәрен асып бирмәүен һәм конкрет ярҙам күрһәтмәүен әйтте. Был фактар үҙҙәре генә лә Башпрофсоветтең социалистик ярышҡа формаль ҡараштә булыуын күрһәтәләр.

Тау оборудованиелары заводы төҙөүсеһе иптәш Меньшиков завод завкомының ярышҡа етәкселек итмәүе тураһында конкрет фактар килтерҙе. Башпрофсовет, тине ул, завкомдың был ҙур етешһеҙлеген күрмәй.

Телефон аппаратуралары заводы төҙөүсеһе иптәш Логинов завод дирекцияһының рационализаторҙар һәм уйлап табыусыларҙың тәҡдимдәренә бюрократтарса ҡарауы тураһында һөйләне. Иптәш Логинов 1948 йылда бер автомат уйлап сығарған һәм быны өсөн авторлыҡ таныҡлығы алған. Был автомат илебеҙҙең ҡайһы бер заводтарында ҡулланыла ла башлаған. Ә Өфө телефон аппаратуралары заводында уны һаман һуҡмайҙар. Иптәш Логинов быйыл бер станоктың эшләп сығарыуын 4—5 тапҡырға арттырыу өсөн яңы ҡулайламма яһарға булған. Ләкин новаторҙарҙың был патриотик ынтылышына заводтың дирекцияһы ярҙам итмәй. Ә завком килмешә ҡарай. Новаторға ижади эш өсөн шарттар тыуҙырылмаған. Иптәш Логинов яңы станоктың подшипниктарен ҡойоу өсөн бронза һорап баш инженерға инеү, «Минһинә яңы станок эшләргә рөхсәт бирмәнем» тигән яуап алған һәм новаторҙарҙың һорауын тәнҡәтләндермәй сығарған.

Фекер алышыуҙарҙа шулай уҡ Смирнов, Хәтип, Полятов, Климонтов һәм башҡа иптәштәр ҡатнаштылар.

Пленум ВЦСПС-тың VI пленумының профсоюз ойошмаларының социалистик ярышҡа етәкселек итеү эштәрен яҡшыртыу тураһындағы ҡарарҙарын тормошҡа ашырыу буйынса практик саралар билдәләгән конкрет ҡарар ҡабул итте.

Көн тәртибендәге икенсе мәсьәлә буйынса пленум иптәш Галиндың докладын тикшерҙе һәм тейешле ҡарар ҡабул итте.

„Совет Башҡортостаны“ материалдары буйынса

„БАЙМАҠТА КИТАП МЕНӘН САУҘА ИТЕҮҘЕ БАҺАЛАМАЙҘАР“

Газетабыҙҙың 145-се номерында юғарыла күрһәтелгән исем аҫтында хәбәрселәр рейде материалы баҫылып сыҡҡайны.

Унда Баймаҡ районында китап менән сауҙа итеү эшенең насар ойошторолоуы, ошо арҡала КОГИЗ-ҙең магазиндарында, складтарында меңләгән китаптарҙың һатылмай ятыуҙары, китап магазиндарын ремонтлауға, йыһазландырыуға яуапһыҙ ҡарауҙар күрһәтелде.

ВКП(б)-ның Баймаҡ район комитеты секретары иптәш Якупов был материал буйынса оноләрҙы белдерҙе:

— Партияның район комитеты бюроһы районда китап менән сауҙа итеү эшен махсус мәсьәлә итеп тикшерҙе. Был эш участкаһында айырыуса яуаплы кешеләр — райпотребсоюз председателе Фәйзуллин һәм КОГИЗ бүлеге мөдире Насонов иптәштәр үҙҙәренә тапшырылған эшкә яуапһыҙ ҡарағандар. Шуның өсөн бюро ултырышы уларға ҡаты иҫкәртеү яһаны һәм газетала күрһәтелгән етешһеҙлектәрҙе тиҙ бөтөрөүҙе талап итте.

Бынан тыш, партияның тәүге ойошмалары секретарҙарына масса араһына китап һатып алыуҙы, китап уҡыуҙы киң пропагандаларға, шуның аша халыҡтың матбуғат менән бәйләнешен ныҡ көсәйтергә ҡушылды.

Шулай уҡ хеҙмәтсәндәр депутаттарының Баймаҡ ҡала Советы исполкомы КОГИЗ-ҙең Баймаҡтағы бүлексәһе бинаһына ағымдағы ремонт үткәреүгә мәжбүр итте.

Агитаторҙарға һәм пропагандистәргә ярҙамға

Хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик тәрбиәләү тураһында

Бөйөк Сталин тарафынан рухландырылған совет халҡы большевиктар партияһы етәкселегендә һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ заданиеларен уңышлы үтәне, ә мөһим күрһәткестәр буйынса байтаҡҡа арттырып үтәне һәм коммунизм юлынан алға ҙур аҙым яһаны. Хәҙер СССР халыҡтары алдында халыҡ хужалығының яңы ҡеүәтле күтәрелешенә өлгәшеү, коммунизм төҙөлөшө темптарын артабан тиҙләтеү бурысы тора.

Иптәш Сталин, халыҡ хужалығының яңы ҡеүәтле күтәрелеше мәсьәләһенә туҡталып, промышленность үҫешенең шундай темптарын алға ҡуйҙы, был темптар һуғышҡа тиклемге сағыштырғанда, промышленность кимәлен өс тапҡырға күтәрергә мөмкинлек бирергә тейеш. «Беҙ, — тине иптәш Сталин, — беҙҙең промышленностебеҙҙең йыл һайын 50 миллион тоннаға тиклем суйын, 60 миллион тоннаға тиклем ҡорос, 500 миллион тоннаға тиклем күмер, 60 миллион тоннаға тиклем нефть етештерә алыуына өлгәшергә тейешбеҙ». (Һайлаусыларҙың һайлау алды йыйылышында 1946 йылдың 9 февралендә һөйләгән телмәренән).

Коммунизм төҙөүҙең сталинсе пландарын уңышлы тормошҡа ашырыу өсөн көрәштә, экономик база булдырыу менән бергә, хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик рухта тәрбиәләүҙә мөһим әһәмиәткә эйә.

* * *

Хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик тәрбиәләү кешеләр аңындағы капитализм ҡалдыҡтарын бөтөрөүҙе, совет кешеләрендә хеҙмәткә намыҫлы һәм аңлы мөнәсәбәт, общественный-социалистик милекте һаҡлыҡ менән тотоноу, юғары совет патриотизмы, совет милли ғорурлығы рухында тәрбиәләүҙе, совет кешеләрен коммунизм еңеүе хаҡында һөләтле һәм аңлы көрәшселәр итеү өсөн уларҙы донъяға марксистик-ленинсе ҡараш менән ҡоралландырыуҙы маҡсат итеп ҡуя.

Марксизм дошмандары, коммунизм тормошҡа ашмаҫлыҡ хыял, тип раҫлаһылар. Быны раҫлау өсөн улар, кешеләге «тыңғыһыҙ тойғоларҙы» — иҫке капиталистик общество ҡалдыҡтарын юҡ итеү мөмкин түгел, тигән «иҫбатлау» килтерҙеләр.

Иптәш Сталин үҙенең 1906 йылда яҙылған «Анархизмме әллә социализмме?» тигән мәҡәләһендә, коммунизм дошмандарының был дәлилдәрен фашлап, «тыңғыһыҙ тойғолар һәм кешеләрҙең ҡараштары ул тиклем үк мәңгелек түгелдәр, шундай яңы заман килер, ул ваҡытта кешеләрҙең тойғолары һәм аҡылы социалистик ынтылыш менән һуғарылған булыр» тип асыҡ күрһәтте. Тормош иптәш Сталиндең был һүҙҙәренең дөрөҫлөгөн тулыһынса раҫланы. Ленин—Сталин партияһы совет кешеләренең аңын ҡайтанан ҡороу буйынса ғәйәт ҙур эш башҡарҙы. СССР-ҙа социализмдың еңеүе, коммунизм төҙөү өсөн уңышлы көрәш — алдынғы марксизм-ленинизм идеяларының массаға эйә булыуының һәм тормошҡа ашырылыуының асыҡ миҫалы ул.

Марксизм-ленинизм: кешеләрҙең ҡараштарының һәм уларҙың идеологияһының үҙгәреүе нигеҙендә етештереү ысулдарының үҙгәреүе ята, тип әйтә. СССР-ҙа социализмдың еңеүе етештереү ысулдарының тамырынан алып үҙгәреүен күрһәтә. Социалистик хужалыҡ системаһы, етештереү ҡоралдарына һәм средстволарына социалистик милек совет обществоһының ҡаҡшамаҫ нигеҙе булып әүерелде. Илдә эксплуататор синыфтар һәм кешенең кеше тарафынан эксплуатацияланыуын тыуҙырыусы сәбәптәр тулыһынса бөтөрөлдө. СССР халҡының ил күпселеге турапан-тура социалистик етештереү ысулы менән бәйләнгән.

Етештереү ысулында тамырынан алып үҙгәрештәр совет кешеләренең аңы өлкәһендә лә, хеҙмәтсәндәрҙең аңын коммунизм рухында ҡайтанан ҡороу өлкәһендә лә переворот яһауҙы тәьмин итте. Совет кешеһенең аң кимәле һаман юғарынан-юғарыға күтәрелә. Уның хосуси милекселек психологияһы коммунизм төҙөүҙең дөйөм эшенә хеҙмәт итеү психологияһы менән алышына. Совет кешеһе буржуаз общество ҡалдырған иҫке традицияларҙан һәм ғәҙәттәрҙән акрынлап ҡотола бара.

Социалистик хеҙмәткә һәм общественный социалистик милеккә ҡараш тамырынан алып үҙгәрҙе. СССР-ҙа хеҙмәт намыҫ, дан, батырлыҡ һәм геройлыҡ эше булып әүерелде. Общественный-социалистик милекте һаҡлау совет обществоһының законы булып әүерелде. Эшселәр, крестьяндар һәм интеллигенция араһындағы сик юйыла бара. Совет обществоһының морально-политик берҙәмлеге ныҡыны. Тыуған илдең күп милләтле халыҡтары араһында бөйөк дуҫлыҡ һәм туғанлыҡ сәскә атты. Совет патриотизмы көсөк йәшәү дәрте биреүсе көс үҫте һәм бөйөк ролгә эйә булды. Яңы мораль нормалар, семьяға яңы ҡараш, социалистик обществоға хас булған яңы ҡараштар һәм ғәҙәттәр барлыҡҡа килде.

* * *

Бер кешеләрҙең икенселәр иҫәбенә йәшәргә ынтылышы иҫке донъяның иң тәрән ҡалдығы булып тора. «Кеше — кешегә бүре» — кешенең кеше тарафынан эксплуатацияланыуына нигеҙләнгән синфи обществоның моралы бына ошондай. Буржуаз ҡоролош кешеләрҙә йыртҡыслыҡ инстинкттары тыуҙыра һәм ҡабарта. Йыртҡыс шовинизм, кешене күрә алмаусанлыҡ, тупаҫ индивидуализм—эксплуататорҙар обществоһының характерлы чертаһы ул. Капиталистик идеологиянан айырмалы, коллективизм совет идеологияһының төп чертаһы булып тора. Совет кешеләре үҙҙәренең иркен көн-күрештәренең тотошо менән совет обществоһының именселегенә бәйләнгәнлеген аңлайҙар. Индивидуализм, обывателлек интерестәре, мещанлыҡ сикләнгән донъяһы — совет кешеһенә ят нәмә. Совет кешеһе дөйөм эште үҙенең намыҫ эше тип һанарға өйрәнгән, Уның өсөн дөйөм халыҡ интересы бөтәһенән дә юғары.

Капиталистик илдәрҙә кешенең кеше тарафынан эксплуатацияланыуы хөкөм һөрә. Унда хеҙмәт емешенең күп өлөшөн эксплуататорҙар үҙләштерә. Беҙҙең илдә хеҙмәтсәндәр эксплуататорҙарға түгел, ә үҙҙәренә, совет обществоһына эшләргә мөмкинлек алдылар.

Социалистик обществола хеҙмәт һәр бер кешенең батырлығының үлсәгесе, уның иркен материаль көн-күрешенең сығанағы булып тора. Беҙҙә хеҙмәткә яңы социалистик мөнәсәбәт, хеҙмәт етештереүсәнлеген артабан күтәреү өсөн аңлы көрәш барлыҡҡа килде. Хеҙмәткә яңы социалистик мөнәсәбәт — социалистик ярыш, производствоға фән, техника новаторҙарының алдынғы тәжрибәһен индереү — былар бөтәһе лә халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу юлдарында һуғышҡа тиклемге сталинсе биш йыллыҡтарҙа өлгөрҙө, Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында дошманды тар-мар итеү өсөн ҡап ҡойолған ваҡыттарҙа яңы көс алды, халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу һәм артабан үҫтереүҙең һуғыштан һуңғы биш йыллығында, коммунизмдең бөйөк төҙөлөштәрендә, Тыуған илебеҙҙең тәбиғәтен ҡайтанан ҡороуҙа бығаса күрелмәгән яңы көс менән йәйелдерелде.

Йәнле совет патриотизмы, совет кешеләренең үҙ Тыуған илдәренә, большевиктар партияһына һәм бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталинга булған мөхәббәте һәм бирелгәнлеге беҙҙең обществоның характерлы чертаһы булып тора. Совет халҡы совет патриотизменең юғары тойғоларын һәр ваҡыт күрһәтеп килә. Совет патриотизмы СССР граждандарын туғанлаштыра, Советтар Союзы халыҡтарының милли традицияларын гармоник ярашыра.

Совет Армияһының һалдаттары һәм офицерҙары «Ватан өсөн, Сталин өсөн!» тигән һүҙҙәр менән һуғышҡа барған Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында йәнле совет патриотизмы айырыуса көс менән көүҙәләнде. Совет воиндары тарихта әлегә булмаған ныҡлыҡ, батырлыҡ һәм үҙ-үҙҙәрен ҡорбан итергә әҙер торғанлыҡтарын демонстрацияланылар. Уларҙың күптәре, совет патриотизменең юғары тойғоһо менән һуғарылып, башларын һалдылар. Ватан өсөн, бойондороҡһоҙлоҡ һәм совет халҡының бәхете өсөн үҙҙәренең ғүмерҙәрен бирҙеләр. Совет кешеләре, тылда үҙҙәренең бөтә көстәрен биреп, «Бөтәһе лә фронт өсөн, бөтәһе лә дошманды еңеү өсөн!» тигән бер фекер менән эшләнеләр. Бөйөк Ватан һуғышы тарихына Зоя Космодемьянскаяның, Лиза Чайкинаның, Александр Матросовтың, капитан Гастеллоның, Краснодон геройҙары — Олег Кошевойҙың, Ульяна Громованың, Люба Шевцованың, Иван Земнуховтың һәм башҡаларҙың үлемһеҙ подвигтары алтын хәрефтәр менән яҙылдылар.

Һуғыштан һуңғы йылдарҙа совет халҡы ғәйәт ҙур ауырлыҡтарҙы еңеп, һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ заданиеһын үтәү генә түгел, бәлки уны байтаҡҡа арттырып үтәне һәм коммунизм юлынан ҙур аҙым алға атланы.

Совет власе урынлаштырыуға 34 йыл самаһы ғына ваҡыт үтте. Ә совет кешеһе бик ныҡ үҙгәрҙе. «Һәр көн, — тине иптәш Жданов, — беҙҙең халҡыбыҙ һаман да юғарынан-юғарыға күтәрелә. Беҙ бөгөн кисәгә көйөн түгелбеҙ, ә иртәгә бөгөнгә көйөн булмабыҙ. Беҙ 1917 йылға тиклем булған рустар түгел һәм беҙҙә Русь тә шул уҡ түгел, беҙҙең характер ҙа шул уҡ түгел. Беҙ илебеҙҙең йөҙөн тамырынан үҙгәрткән бөйөк үҙгәрештәр менән бергә үҙгәрҙек һәм үҫтек» («Ленинград» һәм «Звезда» журналдарының эше тураһында доклад).

* * *

Хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик тәрбиәләү өлкәһендә ғәйәт ҙур уңыштарға өлгәшелде. Ләкин бөтә совет кешеләре лә яңы социалистик аңлы кешеләр булып әүерелделәр, тип әйтеү дөрөҫ уҡ булмаҫ ине. СССР-ҙа социалистик етештереү ысулы тормошҡа ашырылһа ла, был бөтә совет кешеләренең дә аңы социалистик булыуҙы аңлатмай әле.

Кешеләрҙең аңы үҙенең үҫешендә экономик хәлдән артта ҡала. Капитализм ҡалдыҡтары уларҙың экономик һәм социаль тамырҙары бөтөрөлгәндән һуң да оҙаҡ ҡала әле. Общественный

КОММУНИЗМ ТӨҘӨЛӨШТӘРЕ—БӨТӘ ХАЛЫҠ ЭШЕ

Башҡортостан—коммунизмдең бөйөк төҙөлөштәренә

...республикабыҙҙа ла, Тыуған ...башҡа өлкәләрендәге кеүек үк, ...дең бөйөк төҙөлөштәре тура... белгәнән һәм совет халҡының ...уңыштары өсөн шатланмаған ...кеше лә юҡ. Кешелектең бөйөк ...һы иптәш Сталин етәкселегендә ...ҙағы коммунистик обществоны ...бурыстарын уңышлы хәл итә. Коммунизмдең был бөйөк төҙөлөштәре — ...электростанцияларҙы һәм каналдарҙы ...Совет государствоһының көсө ...тә үҫә барғанлығын асыҡ күр...

...бер йыл элек СССР Министрҙар Советы Волга йылғаһында Куйбышев ...станцияһын төҙөү, Сталинград гид...ростанцияһын, Төп Төркмәнстан ..., Каховка гидроэлектростанцияһын, Көньяҡ Украина, Төньяҡ Ҡырым һәм ...-Дон каналдарын төҙөү тураһында ҡарарҙар ҡабул итте. Был ҡарарҙарҙы совет халҡы ҙур шатлыҡ менән ҡаршыланы. Совет кешеләре ...төҙөлөштәрҙә коммунизмдең уттарын, ...листик государствоның берҙәм кө... Шуға күрә лә коммунизмдең ...төҙөлөштәрен төҙөүҙә бөтә ил ...итә. Ленинград, Мәскәү, Киев, ..., Ташкент һәм Рига—бөтә ҡа...лар һәм предприятиелар был бөйөк төҙөлөштәрҙең почетлы заказдарын үтәйҙәр.

Совет Башҡортостаны промышленносы ...заказдарҙы төҙөүгә ҙур ярҙам ... Был бик мөһим факт. Сөнки революцияға тиклем элекке Өфө губернаһы ...Россияһының иң артта ҡалған ...окраинаһы ине. Хәҙерге Башҡортостан биләгән был территорияла ...промышленность тимер юлдың ваҡ ...мастерскойҙарынан, Белорет металлургия заводы, шәм заводы, һабын ...заводы кеүек бер нисә бәләкәй генә заводтарҙан тора ине.

Большевиктар партияһы етәкселегендә ...рус халҡының ярҙамында, совет ...туғандарса дуҫлыҡ семьяһында хәҙер Совет Башҡортостаны үҫте ...ныҡыны. Элекке иҫке, емерек мастерскойҙар юҡ хәҙер! Сикһеҙ ҙур киң... яңы заводтарҙың корпустары үҫеп ... Октябрьский, Баймаҡ, Белорет, ..., Ишембай, Черниковск ҡалалары индустрияның яңы үҙәктәре ... Башҡортостан бик ныҡ үҫ... индустриаль республика булып өүе... Хәҙер Башҡортостан промышленносы почетлы заказдарҙы үтәп, коммунизмдең бөйөк төҙөлөштәренә ярҙам итә. ...изделиелары һәм ағас, бензин һәм ...тире быялаһы һәм шырпы, ...йөрөүсе экскаваторҙар өсөн ҡа..., баҫҡыстар һәм яҙыу машиналары—былар барыһын бөтәһен дә беҙҙең республикабыҙҙың промышленносы бөйөк төҙөлөштәргә бирә.

Башҡортостан — урман республикаһы. Тәтешле районындағы Танып леспромхозы коллективына маҡтаулы бурыс ... Ул коммунизмдең гигант төҙөлөштәренә юғары сифатлы ағас материалдары оҙата.

Быйыл сезонда, СССР Урман промышленносы министрствоһынан хәбәр ... Танып леспромхозы коллективы ... ҙур ... алды. Ағас ҡырҡыу ...араһында бөтә эш «Башҡортостандың иң яҡшы ағас материалдары — коммунизм төҙөлөштәренә!» тигән лозунг аҫтында барҙы.

Леспромхоздың партия ойошмаһы киң ...агит-массовый эште йәйелдереп ебәрҙе. Агитаторҙар эшселәргә бөйөк төҙөлөш заказдарын срогынан алда үтәүҙең әһәмиәтен аңлаттылар. Һөҙөмтә яҡшы булды. Яңы төҙөлөштәргә 70 мең кубометр беренсе сортлы ағас материалдары оҙатылды. Һал ағыҙыу срогынан 15 көнгә алда тамамланды. Хәфер шпал киҫеү заводы, гидростанцияларға илеүсе тимер юлдар өсөн шпал әҙерләй. Завод нормаһы буйынса көнөнә 380 шпал етештереү урынына һәр көн һайын 700 дана шпал бирә. Стахановсыларҙан Хәмитов, Шакирьянов, Әхмәдуллин, Ғилметдинов һәм башҡа иптәштәр икешәр норма үтәйҙәр.

Танып леспромхозы коллективы ошо көндәрҙә республиканың бөтә леспромхоздарын көҙгө-ҡышҡы сезонда ағас әҙерләү планын алгәле үтәргә, коммунизмдең бөйөк төҙөлөштәренә күберәк ағас бирергә саҡырып мөрәжәғәт итте.

Белорет ҡорос-сымыҡ заводы коллективы бөйөк төҙөлөштәрҙең заказдарын уңышлы үтәй. Бында, башҡа предприятиеләрҙәге кеүек үк, һәр бер эшсе почетлы заказдарҙы срогынан алда һәм юғары сифатлы итеп үтәүҙе үҙенең даң эше итеп иҫәпләй. Июль айында коллектив атлап йөрөүсе экскаваторҙар өсөн канат эшләп сығарыуға заказ алды. Белорет ҡорос-сымыҡ заводы канаттары Волгаға, Днепрға, Донға һәм Аму-Дарьяға китә.

Яңы төҙөлөштәргә канаттар ебәреү өсөн ҡорос сымыҡ етештереүҙә ҡатнашыусы бөтә эшселәр ҙә айырыуса ҙур күтәренкелек менән эшләйҙәр. Канаттар өсөн ҡорос сымыҡ эшләүҙә иптәш Додонов бригадаһы эшләй. Додонов былай тип һөйләй:

— Атлап йөрөүсе экскаваторҙар өсөн канаттар етештереү буйынса заказды беҙҙең бригада коллективы дәртлелек менән ҡабул итте. Һәм уны уңышлы үтәй. Канат ишеүсе Асҡаров һәм Филиппов иптәштәр һәр көн һайын бер ярым-икешәр норма бирәләр. Заказ уңышлы үтәлә. Күптән түгел завод коллективы бөйөк төҙөлөштәрҙең заказдарын уңышлы үтәгәне өсөн беҙҙең бригадаға ҡыҙыл флаг тапшырҙы.

Ҡорос-сымыҡ заводы коллективы, өсөнсө квартал планы иҫәбенә срогынан ун көн алда ике эшелон канаттар етештереп, Волга-Дон каналына оҙатты.

Өфө тау оборудованиелары заводы Куйбышев гидроэлектростанцияһы өсөн насостар етештерә.

Красноусол быяла заводы сталинсе яңы төҙөлөштәр өсөн пландан тыш быяла етештерә.

Өфө яҙыу машиналары заводтарында ҡыҙыу эш бара. Бында бөйөк төҙөлөштәр өсөн «Башҡортостан» маркалы 500 яҙыу машинаһы эшләп сығарыуға заказ алынған. Йыйнау цехы был почетлы заказды үтәү көндәрендә стахановсы цех исемен алды.

Бындай заказдарҙы үтәү партия ойошмаларының һәм предприятие коллективтарының маҡтаулы бурысы булып тора. Шуның менән бергә ул яуаплы һәм сәрьөз экзамен дә.

Нефть промыслаларында пландан тыш нефть сығарыусы, Белорет металлургия заводында тиҙләтелгән метод менән ҡорос иретеүсе стахановсылар, бай уңыш йыйып государствоға игеп тапшырыу пландарын уңышлы үтәүсе колхозсылар, МТС һәм совхоз работниктары:

— Беҙ һөйөклө Тыуған илебеҙ алдында үҙебеҙҙең бурысыбыҙҙы намыҫ менән үтәйбеҙ, — тиҙәр.

Пландан тыш бирелгән бензин һәм нимәк, бөйөк төҙөлөштәрҙең заказдарын срогынан алда үтәү — ул Башҡортостан хеҙмәтсәндәренең коммунизм төҙөү эшенә һәм тыныслыҡ эшенә ҡеүәтле вкладтары булып тора.

А. Утешев.

Республикабыҙ хеҙмәтсәндәре, бөтә совет халҡы кеүек үк, бөйөк коммунизм гиганттарын төҙөүҙә үҙҙәренең фидакәр хеҙмәттәре менән актив ҡатнашалар. Промышленность предприятиеларында коммунизм төҙөлөштәренең почетлы заказдарын срогынан алда үтәү өсөн социалистик ярыш тулҡыны көндән-көн киңерәк ҡолас йәйә бара.

Һүрәттә: Өфө яҙыу машиналары заводының «Отлично сифат бригадаһы» бригадиры иптәш А. Кобызев. Ул, бөйөк коммунизм төҙөлөштәренең почетлы заказын срогынан алда үтәү өсөн көрәшеп, көндәлек нормаһын 2 тапҡырға арттырып үтәй.

А. Червинский фотоһы.

Фабрика маркаһының даны өсөн

Алдынғылар өлгөһөндә

Уларҙың хеҙмәте тыныслыҡты ныҡыта

Тыныслыҡ!

Был ҡиммәтле һүҙ бөтә ер шарында яңғырай. Бөтә илдәрҙең ябай кешеләре яңы һуғыш утын тоҡандырырға маташыусы Америка-Англия империалистарына һәм уларҙың сателлиттарына ҡаршы көрәш алып баралар. Европа, Азия, Америка, Австралия, Африка эшселәре, крәҫтиәндәре һәм намыҫлы интеллигенцияһы, Ҡытайға, Советтар Союзына, халыҡ демократияһы илдәренә ҡаршы бер ваҡытта ла һуғышмаясаҡтарын белдереп, ҙур дәрт, күтәренке рух менән Мөрәжәғәткә ҡул ҡуялар.

Барлыҡ илдәрҙең ябай кешеләре бер тауыштан: «Америка-Англия империалистары! Ҡороҡһан ҡанлы ҡулығыҙҙы алығыҙ! Бөтһөн һуғыш, йәшәһен тыныслыҡ!» — тиҙәр.

Биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә СССР-ҙа ҡултамғалары йыйнау кампанияһы ҙур ойошҡанлыҡ, патриотик күтәренкелек менән бара. Башҡортостан хеҙмәтсәндәренең вәкилдәре тыныслыҡ яҡлыларҙың республика конференцияһында Мөрәжәғәткә бер кешеләй булып ҡул ҡуйыуҙы бик ваҡытлы, бик кәрәкле эш тип таптылар. Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен тағы ла ныҡытыу өсөн фидакәр хеҙмәт итәсәктәрен белдерҙеләр һәм Ленин—Сталин партияһына аҙатына тиклем бирелгәнлектәрен тағы ла бер тапҡыр демонстрацияланылар.

Тыныслыҡ яҡлыларҙың республика конференцияһының резолюцияһын Башҡортостандың бөтә хеҙмәтсәндәре ойоплар һәм ҡултамғалары йыйнау берҙәм рәүештә дауам итә.

Өфө ҡалаһындағы өсөнсө номерлы тегеү фабрикаһының партия һәм профсоюз ойошмалары тыныслыҡ өсөн көрәш мәсьәләһен актуаль бурыс итеп ҡуйҙылар. Бында эшселәрҙең, инженер-техник работниктарҙың һәм хеҙмәткәрҙәрҙең дөйөм йыйылышында ВЦСПС-тың Тыныслыҡ Пактына ҡултамғалар йыйнау тураһындағы Мөрәжәғәте өйрәнелде. Коллектив был документты ҙур хуплау менән ҡаршыланы.

Мөрәжәғәткә беренсе булып, социалистик ярышта еңеүсе мастер иптәш Сажиҙә Ғәбдрахимова ҡул ҡуйҙы.

— Мин тыныслыҡ өсөн, Тыуған ил бәхете өсөн ҡул ҡуям. Атайыбыҙ, уҡытыусыбыҙ Бөйөк Сталин етәкселегендә беҙҙең илебеҙ гел баҡсаһына әйләнер, — ти ул.

Өҫтәл артына ирҙәр кейеме тегеү цехы мастеры инвалид иптәш Шәрифьян Хәмәдиев килеп туҡтаны ла ҡулына ручка алды.

— Мин таң ҡоҙғоно империалистарға нәфрәт тойғоһо менән яҙам, — тине ул. — Улар балаларҙы, әсәләрҙе тағы ла етем ҡалдырырға, яңы һуғыш утын тоҡандырырға иҫәп тоталар. Юҡ, уларҙың ҡәбәхәт уйҙары барып сыҡмаҫ! Халыҡ уларҙың ҡулдарын боғаулар. Мин үҙ Тыуған илемдең бәхете өсөн ҡул ҡуям. Мин етәкселек иткән цех бары тик беренсе сортлы ғына продукция етештерә, алдағы көндә тағы ла яҡшыраҡ эшләргә һүҙ бирәм.

Фабрика коллективы Мөрәжәғәткә берҙәм теләк менән ҡул ҡуйҙы. Күтәренке күңелле, яҡты сырайлы, шат йөҙлө эшселәр, инженер-техник работниктар намыҫлы хеҙмәт менән тыныслыҡты ныҡыталар. Уларҙың һүҙҙәре эштән айырылмай. Ошо йылдың һигеҙ айлыҡ производство программаһы 105 процентҡа, август айындағы 108 процентҡа үтәлде. Пландан тыш 1 миллион 287 мең һум накопление бирелде.

— Был беҙҙең коллективтың тыныслыҡ өсөн көрәш фондына вкладыбыҙ, — ти партбюро секретары иптәш Шилов.

„Буревестник" фабрикаһы новаторҙарының өлгөһө буйынса

Мәскәү ҡалаһының Ленин орденлы «Буревестник» фабрикаһы стахановсылары Левченко һәм Муханов иптәштәрҙең башланғысы фабрикала ҡайнар отклик тапты. Продукцияның үҙенә төшөү хаҡын һәр операцияла кәметеү өсөн социалистик ярыш киң йәйелдерелде.

Өсөнсө номерлы тегеү фабрикаһы коллективы был эште машиналарҙы рациональ файҙаланыуҙан башлап ебәрҙе. Тегеү машиналарының ҡеүәте уның һәр минут һайын күпме оборот биреүе менән билдәләнә. Фабрикала тегеү машиналары нигеҙҙә ике типта: «22—А» класындағы машиналарҙың максималь обороты минутына 3500, ә «31» кластағы машиналарҙыҡы — 2200.

Фабрикала быға тиклем һәр агрегат дөйөм трансмиссия менән эшләп килде. Машина хәрәкәт итеү өсөн моторҙы ала, ул бары тик бер генә тегеү машинаһын хеҙмәтләндерә һәм электр энергияһы фрикцион ярҙамында мотор шкивенән машинаға бирелә. Был хәл байтаҡ электр көсөн расходлауҙы кәметте.

Хәҙерге көндә күп кенә тегеү машиналарынан фрикциондар алынды һәм улар контакттар менән алыштырылды. Икенсе төрлө әйткәндә, моторҙың шкиве ҡайыш ярҙамында туранан-тура тегеү машинаһының шкиве менән тоташтырылды, ә моторҙы хәрәкәткә ебәреү һәм туҡтатыу (шулай уҡ машинаны ла) контакттар ярҙамында башҡарыла. Бер үк ваҡытта ошо операцияла мотор шкивтәренең диаметры ҙурайтылды һәм ул машиналарҙың оборотын арттырыуға мөмкинлек бирҙе.

Был саралар эксперимент сифатында ғына производствоға индерелде. Ләкин ул ыңғай һөҙөмтәләр бирҙе. Мәҫәлән, элек «22—А» класындағы тегеү машиналары үҙҙәренең расчет минутына максималь 3500 оборот биреү урынына, 2600 оборот ҡына бирә ине. Ә инде контакттар индергәс һәм мотор шкивтәренең диаметры ҙурайтылғас, машиналарҙың минутына уртаса оборот биреү тиҙлеге 3300-гә етте. «31» кластағы машиналарҙың оборот биреүе лә иң шәп әйләнә торған сиккә еткерелде.

Был саралар ошо операцияла эшләүселәрҙең хеҙмәт етештереүсәнлеген бер ярым тапҡырға арттырҙы. Меңәрләгән киловатт-сәғәт электр энергияһына экономия яһалды. Ул продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүгә ярҙам итте.

Предприятиела оборудованиеләрҙе планлы-иҫкәртеү ремонтын башҡарыу өсөн график төҙөлдө. Шуның арҡаһында машиналарҙың капиталь ремонтһыҙ эшләү срогы 1,5—2 тапҡырға арттырылды.

Материалдарҙы экономиялау буйынса алдынғы эшселәрҙең үҙ счеттары асылды. Бындай счеттар массовый тегеү цехында бөтәһе өсө. Мастер иптәш Костина бригадаһы бигерәк тә яҡшы эшләй. Ул экономияланған кәтүктәрҙең һаны 1198 данаға барып етте. Мастер иптәш Сафронова бригадаһы 686 кәтүк еп экономияға ҡалдырҙы. Бригадаларҙа экономияланған кәтүктәрҙең һаны 2661 дана тәшкил итә.

Киҫеү цехында үҙ счеттарын асҡан 8 кеше бар. Бөйөм киҫеүсе иптәш Горелкина 2012 метр, иптәш Вахонина — 1640 метр туҡыманы экономияға ҡалдырҙылар. Материалдарҙы тупаусылар ҙа алдынғыларҙан ҡалышмайҙар. Улар 1175 метр туҡымаға экономия яһанылар.

Ныҡышмалы көрәш, алдынғы методтарҙы, яңылыҡтарҙы производствоға индереү ыңғай һөҙөмтәләр килтерҙе. План буйынса продукцияның үҙенә төшөү хаҡы 0,5 процентҡа кәметелергә тейеш булһа, фактик алғанда, 3,45 процентҡа үтәлде. План буйынса туҡыманы 1 процентҡа экономиялау ҡаралған, ә ул 2,65 процентҡа үтәлде. Фабрика буйынса бөтәһе 11403 метр туҡымаға экономия яһалды.

Бөйөк Октябрь байрамына бүләк

Фабрика коллективы «Туймазынефть» тресының өсөнсө промыселаһы, Өфө киҙе-мамыҡ комбинаты һәм Белорет ҡорос-сымыҡ заводы коллективтарының Октябрь алды ярышына сығырға саҡырған мөрәжәғәтен ҙур хуплау менән ҡаршыланы. Был мөрәжәғәт эшселәрҙең, инженер-техник работниктарҙың дөйөм йыйылышында тикшерелде һәм Октябрь байрамы хөрмәтенә яңы социалистик йөкләмәләр алынды.

Фабрикала элек алынған социалистик ярыш йөкләмәләренең үтәлеше тикшерелде. Алдынғы стахановсылар, новаторҙар өлгө итеп эшләргә, биргән вәғәҙәне еренә еткереп үтәргә тулы мөмкинлектәр барлығын практик эш менән күрһәттеләр.

Ярышта массовый дөйөм тегеү цехының мастеры Сажиҙә Ғәбдрахимова етәкселек иткән бригадаһы беренсе урынды алды. Был бригада һуңғы айҙа производство планын 110 процентҡа үтәне. Беренсе сортлы продукцияны эшләп сығарыу 99 процент тәшкил итә. Бригадалағы бөтә 30 кеше лә стахановсы һәм ударник. Күп кенә материалдарға экономия яһалды. Бригадаға фабриканың күсмә Ҡыҙыл Байрағы тапшырылды, алдынғылар бүләкләнде. Бригаданың алдынғылары Мария Лобастова, Аполинария Спиридонова, Зоя Зубарева иптәштәр ай һайын 150—300 процент үтәлеш бирәләр. Бригадаға «Отлично сифатлы продукция етештереүсе бригада» тигән маҡтаулы исем бирелде.

Мастер Шәмсиә Әмирова, Мария Афанасьева, Шәрифьян Хәмәдиев иптәштәр етәкселек иткән бригадаларҙың эше лә маҡталды. Улар ҙа маҡтаулы исемгә алдылар. Үтюгләүселәрҙән Пелагея Кутельвас, Ләлә Бикбулатова, тегеүсе-моторист Галина Ильиных иптәштәр фабрикала иң яҡшы стахановсылар тип табылдылар һәм Почет кенәгәһенә яҙылдылар.

Фабрика коллективы Октябрь байрамына бүләк әҙерләй. Бында номенклатурала билдәләнгән планды мотлаҡ үтәү менән бергә, продукцияның сифатын күтәреү, үҙенә төшөү хаҡын кәметеү, материалдарға экономия яһау, хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү, машиналарҙы тулы ҡеүәтендә файҙаланыу өсөн көрәш төп бурыс итеп ҡуйылды.

Фабрика коллективы йыллыҡ производство планын 21 декабргә — Бөйөк юлбашсыбыҙ И. В. Сталин тыуған көнгә үтәү, пландан тыш 900 мең һумлыҡ продукция етештереү йөкләмәһен алды.

Бригадаларҙа, цехтарҙа, ленталарҙа, айырым эшселәр араһында социалистик ярыш яңы төҫ алды. Предприятиела эшләүсе иптәштәр Бөйөк Октябрь байрамын яңы еңеүҙәр менән ҡаршылау өсөн фидакәр хеҙмәт итәләр.

Ғәҙел Улмәсов.

...ственный бытье менән, йәғни общественный экономик шарттары менән билдәләнгән, был общество тормошонда экономик шарттарҙың үҙгәреүе менән бергә автоматик үҙгәрә, тигән һүҙ түгел. Иптәш Сталин үҙенең «Анархизмме социализмме?» тигән классик хеҙмәтендә «...төҙөү экономик шарттар үҙ..., ә һуңынан, уға ярашлы рәүештә ...аңы үҙгәрә» тип яҙҙы.

Социалистик общество капиталистик ...тән килеп сыға. Ул үҙенә капитализмдең «ҡара таптарын» — общество, семьяла, тормошта кешеләрҙең капиталистик обществонан мираҫ булып ҡалған ҡараштарын, ғәҙәттәрен, ҡылыҡтарын оҙаҡ ваҡытҡа һаҡлай.

Совет кешеләренең ҙур күпселеге алдынғы социалистик идеология менән һуғарылған. Ләкин әле беҙҙә артта ҡалған, ...интерестарын общественный интерестарҙан өҫтөн ҡуйған, общество ...йәшәргә тырышҡан кешеләр ҙә ...хеҙмәткә насар мөнәсәбәттә булған, ...общественный социалистик милекте урлаған, спекуляция менән шөғөлләнгән, ...алған кешеләр ҙә бар әле. Үкенескә ҡаршы, әле беҙҙә прогул яһаусылар, ...ҡтаусылар, брак эшләүселәр, ...ҙа осрай. Был кешеләр илебеҙ хеҙмәтсәндәренең абсолют аҙсылығын тәшкил итһәләр ҙә, уларҙы коммунистик тәрбиәләү мәсьәләһе иң актуаль әһәмиәткә эйә булып тора. Бурыс — ныҡышмалы тәрбиә эше менән уларҙы коммунизмдың ...лы төҙөүселәре итеүҙән...

* * *

Хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик тәрбиәләүҙең иң мөһим бурыстарының береһе бюрократизмға ҡаршы көрәш тора. Бюрократизм, ҡағыҙ волокитаһы, маһаймаҡлыҡ, тәкәбберлек — кешеләр ...һәм ...лығында капитализм ҡалдыҡтарының бер күренеше ул. Бюрократизм ҡурҡынысы, иптәш Сталин күрһәткәнсә, шунан тора: ул беҙҙең ҡоролошобоҙҙа булған ғәйәт күп резервтарҙы баҫып ятҡыра, массаларҙың ижади инициативаһын юҡҡа сығарырға тырыша, уны канцелярщина менән сикләй, үтәлеште тикшереүгә түҙмәй, йәнле эште ҡағыҙ ағымында батырырға тырыша.

Большевиктар партияһы бюрократизмдең бөтә күренештәренә ҡаршы килешә алмаусы көрәш алып бара, капитализмдең был ҡалдығын юҡҡа сығарып килә. Хеҙмәтсәндәр культураһын һәм политик активлеген артабан үҫтереү, беҙҙең кадрҙарҙың эшендә большевистик стиль тәрбиәләү, тәнҡитте һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитте йәйелдереү бюрократизмды бөтөрөүҙә мөһим средство булып тора.

ВКП(б) Үҙәк Комитеты, иптәш Сталин үҙе совет обществоһының үҫешендә төп хәрәкәт иттереүсе көс булған тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡит мәсьәләһенә ғәйәт ҙур әһәмиәт бирә. Тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡит айырым работниктарҙың, ҡайһы бер тармаҡтарҙың эшендәге хаталарҙы һәм етешһеҙлектәрҙе асырға, уларҙы йылдам бөтөрөргә ярҙам итә. Ә бының менән беҙҙең обществоның коммунизм юлынан алға тиҙ хәрәкәт итеүе өсөн шарттар тыуҙырыла. Беҙҙә әле шундай кешеләр ҙә бар: улар үҙҙәренең дуҫтарын, эштәге коллегаларын тәнҡитләмәйҙәр, уларҙың хаталарын йәшереп ҡалдыралар. Бындай практика уның дуҫтарына ла һәм беҙҙең дөйөм эшкә лә зарарлы. Тегә йәки был работниктың хаталарын үҙ ваҡытында асыу — уға үҙ ваҡытында төҙәлергә ярҙам итеү, дөйөм эшкә ярҙам итеү, тигән һүҙ ул.

Совет обществоһында семьяны ныҡытыу өлкәһендә ҙур уңыштарға өлгәшелде. Ләкин был беҙҙең совет обществоһында семьяла етешһеҙлектәр бөттө, тигән һүҙ түгел әле. Киреһенсә, капитализм ҡалдыҡтары семьяла ғәҙәттән тыш йәшәүсәндәр. Улар ҡайһы бер кешеләрҙең семьяға еңел мөнәсәбәттәрендә, ҡатын-ҡыҙға, ҡартайған ата-әсәләренә насар ҡарашында, тормош яғынан тарҡалыу факттарында асыҡ күренә.

Ҡайһы бер кешеләр семьяны һәр бер гражданиндең личный эше, тип иҫәпләйҙәр. Был — тәрән яңылышыу. Бындай ҡылыҡтар кешенең личный эше генә түгел, бәлки государство әһәмиәтенә эйә булған мөһим эш. Совет государствоһы совет семьяһын ныҡытыу өсөн бөтә кәрәкле сараларҙы күрә. Семьяны совет законы яҡлай.

Ҡайһы бер кешеләр араһында дини ғөрөфтәргә, юҡ-барҙарға ышаныу бар. Шуға күрә хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик тәрбиәләүҙә тәбиғи-фәнни пропаганда ҙур әһәмиәткә эйә. Был эш политик һәм фәнни белемдәрҙе таратыу буйынса Бөтә Союз Обществоһы бүлектәре тарафынан алып барылырға тейеш.

* * *

Тәрән аҡыллы ленинсе-сталинсе милли политика нигеҙендә СССР-ҙа милли мәсьәлә кешелек тарихында тәүге тапҡыр уңышлы хәл ителде. Ҡеүәтле күп милләтле государство барлыҡҡа килде. Ул тиң хоҡуҡлы халыҡтарҙың ҡаҡшамаҫ дуҫлығына нигеҙләнгән. Халыҡтар дуҫлығы һәм туғанлыҡ идеологияһы социалистик обществоны төҙөү өсөн көрәштә сыныҡты һәм һынау үтте, ул Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында тағы ла ныҡынды һәм хәҙер беҙҙең илдә коммунизм төҙөүҙең сталинсе планын тормошҡа ашырыу өсөн көрәштә артабан киң ҡолас ала.

Ләкин ҡайһы бер кешеләрҙә капитализм ҡалдыҡтары милли мәсьәлә өлкәһендә лә ҡалғандар әле. Ул шовинизм, милләтселек һәм антисемитизм күренештәрендә күҙәлә. «Кешеләрҙең аңында капитализм ҡалдыҡтары, — ти иптәш Сталин, — теләһә ниндәй башҡа өлкәләргә ҡарағанда ла милли мәсьәлә өлкәһендә бигерәк тә йәшәүсән» (Ленинизм мәсьәләләре 11-се баҫма, 474-се бит).

Беҙҙең Тыуған илебеҙҙең дошмандары уның милли үҙенсәлектәре менән уйнарға маташалар, халыҡтар араһында милли күрә алмаусанлыҡ сәсергә тырышалар. Милли мәсьәләлә капитализм ҡалдыҡтары Советтар иленә күптән түгел ҡушылған Балтик буйы, Көнбайыш Украина һәм Көнбайыш Белоруссия райондарында байтаҡ күренә.

Советтар иле тышҡы донъянан айырып ҡуйылмаған. Беҙ капиталистик илдәр менән бәйләнеш тотабыҙ. Яңы бөтә донъя һуғышы утын тоҡандырыусы империалистар, беҙҙең илдең ҡеүәтен йомшартыу маҡсаты менән, милли мәсьәлә буйынса беҙҙең илгә реакцион ҡараштарҙы индерергә, СССР-ҙың күп милләтле халыҡтарын үҙ-ара талаштырырға маташыуҙарынан бер генә минутҡа ла туҡтамайҙар әле.

Беҙҙә әле лә ҡайһы бер әҙәбиәтселәр, тарихсылар милли мәсьәлә өлкәһендә капитализм ҡалдыҡтарын яңынан тергеҙеүсе тупаҫ хаталарға юл ҡуялар, шуның менән беҙҙең ил дошмандарының тирмәненә һыу ҡоялар. ВКП(б) Үҙәк Комитеты үҙенең тарихи ҡарарҙарында Украина, Татарстан, Башҡортостан һәм башҡа республикаларҙың әҙәбиәтселәренең һәм тарихсыларының ҙур хаталарын асты. Ҡайһы бер әҙәбиәтселәр һәм тарихсылар, үҙ халыҡтарының көрәшенә ҡарылып, был көрәштә рус халҡының бөйөк роле тураһында әйтмәйҙәр, шулай уҡ башҡа халыҡтар менән бергә көрәште күрһәтмәйҙәр, патриархаль-феодаль ҡоролошто идеаллаштырыу юлына баҫалар, тарихи ысынбарлыҡты боҙалар.

Милли мәсьәлә өлкәһендә кешеләрҙең аңында капитализм ҡалдыҡтарын тулыһынса бөтөрөү, СССР халыҡтарының дуҫлығын һәм туғанлығын артабан ныҡытыу өсөн көрәш хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик тәрбиәләүҙә бик мөһим бурыс булып тора.

Хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик тәрбиәләү өлкәһендә ситтән индерелә торған буржуаз идеологияға ҡаршы көрәшеү һәм беҙҙең халыҡты совет милли ғорурлығы рухында тәрбиәләү сәрьөз әһәмиәт ҡаҙана. Совет идеологияһын формировать итеүҙә совет фәне, культураһы һәм искусствоһы — бик мөһим ҡорал ул. Серей барған буржуаз фәнгә, культура һәм искусствоға ҡарағанда, совет фәне, культураһы һәм искусствоһының бөйөк өҫтөнлектәре бар.

Беҙҙең ил халыҡтарының алдынғы эшмәкәрҙәре быуаттар буйына Ватаныбыҙ фәнен, культураһын һәм искусствоһын тыуҙырҙылар һәм үҫтерҙеләр, беҙгә бик бай мираҫ ҡалдырҙылар. Совет ғалимдәре, культура һәм искусство работниктары фәнде, культураны һәм искусствоны ҙур юғарылыҡҡа күтәрҙеләр, улар Ватан фәненең приоритетын һәр ваҡыт яҡлап киләләр. Совет халҡы бөтә был ҡаҙаныштар менән хаҡлы ғорурлана.

Ләкин эштең был өлкәләрендә сәрьөз етешһеҙлектәр ҙә бар әле. ВКП(б) Үҙәк Комитеты инициативаһы менән философия, биология фәне һәм тел ғилеме мәсьәләләре буйынса үткәрелгән дискуссияларҙа ҙур етешһеҙлектәр асылды һәм совет фәненең үҫешенә принципиаль линия билдәләнде.

ВКП(б) Үҙәк Комитеты һуңғы йылдарҙа идеология мәсьәләләре буйынса — театрҙарҙың репертуарҙары, «Ҙур тормош» кинофильмы, «Ленинград» һәм «Звезда» журналдарының эше, Мураделиҙың «Бөйөк дуҫлыҡ» операһы тураһында һәм башҡа ҡарарҙар ҡабул итте. Был ҡарарҙар совет ысынбарлығын боҙоп күрһәтеүҙә, сит илдән килгән нәмәләргә теҙ сүгеүҙә күҙәлгән идеяһыҙлыҡты бөтә тәрәнлеге менән асты, совет әҙәбиәтенең һәм искусствоһының үҫешенә принципиаль линия билдәләне.

Партия ситтән килгән нәмәләргә теҙ сүгеүҙең бөтә күренешенә ҡаршы ҡырҡа һәм аяуһыҙ көрәш алып барыуҙы талап итә. Капиталистик тәртиптәрҙе, капитализм ваҡытындағы социаль һәм милли иҙеүҙәрҙе һәр ваҡыт фашларға, буржуазия демократияһының ике йөҙлөләнгән асылын һалырға, буржуаз культураның һәм искусствоның серей барыуын күрһәтергә, шуның менән социалистик культураның бөйөк өҫтөнлектәрен, социалистик демократияның асылын аңлатырға кәрәк. Халыҡты совет милли ғорурлығы рухында тәрбиәләү большевиктар партияһының һәм бөтә идеология работниктарының кисектергеһеҙ бурысы булып тора.

* * *

Иң алдынғы фәнни донъяға ҡараш булған марксизм-ленинизм идеяларын пропагандалау хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик тәрбиәләүҙең нигеҙе булып тора. Беҙҙең бөйөк юлбашсыларыбыҙ Ленин һәм Сталиндең тормошо һәм эшмәкәрлеге өлгөләрендә совет халыҡтарын һәр ваҡыт ҡыйыулыҡ һәм батырлыҡ, ғәҙеллек һәм намыҫлылыҡ, совет патриотизмының юғары тойғолары, беҙҙең Ватандың ҡеүәте тураһында һәр ваҡыт хәстәрлек күреү рухында, хеҙмәткә аңлы мөнәсәбәт, социалистик милекте һаҡлау, халыҡтар дуҫлығын, совет семьяһын ныҡытыу, беҙҙең халыҡта һиҙгерлек һәм беҙҙең илдең дошмандарын күрә алмаусанлыҡ рухында тәрбиәләргә кәрәк.

Д. Фәйләев,
ВКП(б)-ның Өфө ҡала комитеты лекторы.

Күк һағыҙ үстереү мастерҙарының уңыштары

[illegible]

...орлоҡ урожайы өлгөрөү алдынан, туптакта мул дым һаҡлау маҡсатында рәт араларына 2-3 сантиметр ҡалынлыкта серегән тирес таратылды. Бына шуның менән ике йыллыҡ плантацияны эшкәртеү эштәре тамамланды.

Бригада члендары июль айында орлоҡ йыйнай башланылар. Юғары урожайҙы тиҙ һәм юғалтыуһыҙ йыйнауҙы тәьмин итеү өсөн бригадаға өҫтәмә рәүештә колхозсылар беркетелде.

Плантацияның 8 гектарының һәр береһенән, 27-шәр килограмм урынына, 144-әр килограмм орлоҡ урожайы йыйып алынды. Ә иптәш Мирзаһнова етәкселек иткән звено 2 гектар майҙандың һәр гектарынан 146-шар килограмм орлоҡ йыйнаны. Был — урожай алыу планын 140 процентҡа үтәү, тигән һүҙ. Был республикала иң юғары күрһәткестәрҙән иҫәпләнә. Шулай уҡ 8 гектар майҙандың һәр гектарынан 21-әр центнер тамыр ҡаҙып алынды. Государствоға 168 центнер күк һағыҙ тамыры тапшырылды. Һөҙөмтәлә колхоз 8 гектар майҙандан йыйналған орлоҡ һәм тамыр урожайын государствоға тапшырыуҙан ғына 212 мең һум аҡсалата доход алды.

Колхозда хәҙер бер йыллыҡ плантацияларҙан урожай йыйнау һәм государствоға орлоҡ тапшырыу дауам итә. Шулай итеп, колхоз күк һағыҙҙан ошо бөтәһе 305 мең һум аҡсалата доход алды. Колхоздың күк һағыҙҙан алынасаҡ быйылғы аҡса доходы 500 мең һумға етәсәк.

Бригада 60 кешенән тора. Уларҙың күбеһе 5-6-шар йыл эшләй. Бригадаға Башҡорт АССР-ы Верховный Советы депутаты иптәш Мәҙинә Баһаутдинова етәкселек итә. Ул үҙенең бай тәжрибәһе һәм хеҙмәте менән районның барлыҡ игенселәре араһында дан тота.

Иптәш Баһаутдинова быйыл үҙ участкаһында юғары урожай алыуҙы тәьмин иткәне өсөн өҫтәмә түләү тәртибендә 4,5 мең һум аҡсалата бүләк аласаҡ. Бригада члендарының да аҡса доходы ҙур. Күк һағыҙ участкаһынан аҡсалата алынған доходтың 25 проценты бригада члендарының хеҙмәт көндәренә бүленәсәк.

Хәҙер бригада көҙгө сәсеүгә әҙерләнә һәм ул быйыл көҙ 40 гектар майҙанда күк һағыҙ сәсеп ҡалдырасаҡ.

F. Хөснәтдинов.

Фельетон

Уполминзаг юғалған

[illegible]

...ҙәр, тигән яуап ишетелде.

— Нисек Өфөгә киткән ул, кисә кис кенә Аҫтарҙа ине бит, — тип ғәжәпләнде секретарь.

Захаровтың күршеһеме икән, бер работник ҡапыл ғына һикереп торҙо ла:

— Дөрөҫ, иптәш Вахитов, Захаров бөгөн төнөн, семьяһын тейәп, Өфөгә китте, унан үҙенең тыуған районы — Ҡаҙалыға ҡунаҡҡа барасаҡ, — тип асыҡлап ҡуйҙы.

Бәхәс йөрөтөр урын ҡалманы. Райком секретары был ваҡиға менән ризалашырға теләмәһә лә, кәңәшмәне башлап ебәрҙе.

Ҡыҙыу эш ваҡыты ине. Кәңәшмә оҙаҡҡа һуҙылманы. Күп тә үтмәй, саҡырылған иптәштәр кабинеттан сыҡтылар. Улар йорт алдында үҙ-ара Захаров тураһында һүҙ алып барҙылар.

— Быны нисек аңларға инде. Урожай йыйнау һәм государствоға иген тап-

[illegible]

...вәкиленең контролленгендә булған райондағы 13 әҫке пункттың иген ҡабул итеүгә әҙер булмауын, районда государствоға малсылыҡ продукттары тапшырыу планының йылдан-йыл үтәлмәй ҡалыуҙарын, һалым һалыуҙа совет закондарын тупаҫ боҙоу факттарын, уполминзаг аппаратында иҫәп-хисап эштәрендәге буталсыҡтарҙы, Захаровтың күпселек ваҡытын охотала йөрөп үткәреүҙәрен, Аҡташ лесничествоһында көн-төн бал эсеп, айырым кешеләрҙе төрлө һалымдарҙан ҡотҡарыуҙарын, уның массанан айырылыуын һәм совет работниктарына хас булмаған башҡа күп кенә ҡылыҡтарын яҙып тормайбыҙ. Сөнки был факттарҙы Әбйәлилдә генә түгел, Өфөлә лә беләләр.

Шуныһы ғәжәп, тик үҙ интересе менән генә йәшәүсе Захаров тураһында ВКП(б)-ның Әбйәлил район комитеты ниңәлер артыҡ түҙемлелек күрһәтә.

С. Асҡарлы.

Картофты һәм йәшелсәне дөрөҫ һаҡларға

Картофты һәм йәшелсәне боҙолоуҙан һаҡлау өсөн алдан әҙерлек саралары үткәрергә кәрәк. Бөтәһенән дә элек, ул культураларҙы һаҡлау урындарына ентекләп ремонт үткәреү, сүп-сарҙы һәм туҙанды бөтөрөү өсөн механик таҙартыу үҙғарыу талап ителә.

Бөтә тишектәр, ҡомаҡ һәм сысҡандарҙың йөрөү урындары кирбес, цемент менән ныҡлыҡлырға йәки уңа быяла ватыҡтары тултырылырға тейеш. Механик таҙартыу үткәргәндән һуң картоф һәм йәшелсә һаҡлау урындарын түбәндәге химикат менән йоғошһоҙландырырға кәрәк: 2 килограмм әзбиз, һәр 10 литр һыуға 100 грамм күк таш һалып ағартыу үткәреү яҡшы була; йәки иретмәсе формалин менән, 100 өлөш һыуға 40 процент формалин ҡушып, ағартыла.

Хлор әзбизе иретмәһен түбәндәгесә әҙерләргә мөмкин: үлсәнгән хлор әзбизе ағас сапсаҡҡа һалына, шунан һуң уға бер аҙ тиклем һыу һалына һәм унда әзбиз иретмәһе яһала. Шунан һуң ҡуйы массаны тейешле нормаға еткәнсе һыу һалып шыйыҡлайҙар һәм уға ултырыу өсөн бер-ике сәғәт ваҡыт бирелә. Сапсаҡтың өҫтө таҡта йәки фанера менән ҡапланып ҡуйыла. Был срок үткәс, иретмә бутала һәм киштәргеска һалына.

Ағартыу һәм иретмә менән һиптертеү ваҡытында стеналарҙа, иҙәндәрҙә, түшәмдәрҙә ярыҡтарҙың еүешләнеүен бик ныҡ ҡарарға кәрәк. Бынан башҡа газ менән дезинфекция үткәреү эше лә тәҡдим ителә. Ул айырым ҡағиҙә буйынса башҡарыла.

Картофты һәм йәшелсәне һаҡлау урындарына һалғанға тиклем уларҙы бик яҡшылап сорттарға айырырға кәрәк, киҫелгәндәрен, боҙола башлағандарын бергә ҡушырға ярамай. Һаҡлау өсөн бары тик яҡшы картоф һәм яҡшы йәшелсә генә бүленергә тейеш. Һаҡлау урындарына һалыу алдынан был культураларҙы ҡояшта йәки ябма аҫтында киптереү тәҡдим ителә. Көҙ һәм ҡыш көндәрендә һаҡлау режимен дөрөҫ үткәреү мөһим сараларҙың береһе булып тора. Ул ҡыш көнө картофты һәм йәшелсәләрҙе яҡшы һаҡлауға булышлыҡ итәсәк.

Агроном Х. Чанышева.

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халыҡ армияһы Баш командованиеһының белдереүе

ПХЕНЬЯН, 23 сентябрь. (ТАСС). [illegible]

...оборона линияларын әҙергә матлашҡан дошмандың 10-дан артығыраҡ ныҡлы атакаһын кире ҡаҡтылар.

23 сентябрҙә Халыҡ армияһының зенит частары һәм дошман самолеттарын аулаусылар дошмандың 17 самолетын атып төшөрҙөләр.

Кэсондағы һөйләшеүҙәргә ҡарата

ПЕКИН, 22 сентябрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһының махсус хәбәрсеһе Кэсондан ошоларҙы хәбәр итә:

22 сентябрҙә 06 сәғәт 15 минутта, йәғни 20 сентябрҙә генералдар Ким Ир Сен менән Пын Дә-хуэй Риджуэйгә үҙ яуаптарын ебәргәндән һуң ике көн үткәс, БМО ҡоралы көстәренең яғы беҙҙең делегацияға телефон аша 22 сентябрҙә 09 сәғәт 00 минутта беҙгә мөһим документ ебәрәсәге тураһында белдерҙе. Ләкин бер нисә минут үткәс, ул кәтелмәгәндә беҙгә уны ебәрелмәүе тураһында хәбәр итте. Ҡаршы яҡ тарафынан күрһәтелгән бындай икеләнеү Вашингтон менән Токионың бындайҙар трюк әҙерләүен асыҡтан-асыҡ күрһәтә.

Америка агрессорҙарының хәрби әҙерләнеүҙәрендә японлыларҙы файҙаланыу тураһында Синьхуа агентствоһы

ПЕКИН, 23 сентябрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһы ошоларҙы тапшыра:

Ҡушма Штаттар бер миллион японды «күсереү» билдәһе аҫтында Аляскаға ебәрергә тырышалар, улар был районда АҠШ-тың хәрби әҙерләнеүҙәрендә ҡатнашасаҡтар. АҠШ-тың Арктикалағы базаларында — Аляскала һәм Алеут утрауҙарында Америка ғәскәрҙәре составында 85 меңдән артығыраҡ япон һалдаты һәм офицеры хәрби әҙерлек үтә лә инде.

Гонконгтың реакцион «Обсерватория» газетаһында иғлан ителгән Токионан 10 августа алынған хәбәрҙә, «хәҙерге ваҡытта Япония хөкүмәте бер миллион японды Аляскаға күсерергә уйлай» тип әйтелә. Белдереүҙәргә ҡарағанда, был саҡ Америка-Япония хәрби килешеүенең йәшерен шарттары менән бәйләнгән, был шарттарға ярашлы рәүештә Япония Америка агрессорҙарын кеше резервтары менән тәьмин итергә тейеш.

Хәбәрҙә, АҠШ-тың государство департаменты Японияла ауыл хужалығын һәм урмандарҙы тикшереү маҡсатында Японияға күптән түгел ике советник ебәрҙе, тип күрһәтелә. Ысынбарлыҡта был советниктар Америка оккупацион ғәскәрҙәре штабының һәм Япония хөкүмәтенең вәкилдәре менән йәшерен кәңәшмә үткәргәндәр. Улар АҠШ-ҡа кире ҡайтҡас, Американың Япониялағы ғәскәрҙәре штабының тәбиғи ресурстар бүлеге Япония хөкүмәтенә халыҡтың бер өлөшөн Аляскаға күсерергә әҙерләнә башларға мөмкин, тип белдергән.

Дания газетаһы Көньяҡ Корелағы хәл тураһында

КОПЕНГАГЕН, 23 сентябрь. (ТАСС). «Информашон» газетаһы Көньяҡ Корелағы хәл тураһында үҙ хәбәрсеһе Роберт Гиййэндең күп кенә мәҡәләләрен, айырым алғанда, Пусандағы хәл тураһында мәҡәләһен баҫып сығарған. Пусан хәҙерге ваҡытта Америка интервенттарының армияһын тәьмин итеүҙең мөһим базаһы булып тора.

«Пусанда, — тип яҙа Гийэн, — һәр бер аҙым һайын әлеге-әле яңы трагедияларға осрайһың. Һәм был шул тиклем ғәҙәттәге күренешкә әйләнде, һуңғы сиктә бөтә нәмәгә күнегәһең. Хәлһеҙләнгән бала һиңең күҙ алдыңда аның юғалтып йығыла, ҡарттар һәм ҡарсыҡтар хәйер һорашалар».

Америка һәм Япония тауарҙары менән спекуляция, иҫерткес нәмәләр һатыу һәм фахишәлек хакимлек иткән был ҙур ҡала тормошонан Гийэн ҡот осҡос картиналар килтерә. Ҡалала 10 йәшлек ҡыҙ балалар тотолған фахишәлек йорттары бар.

Унан әры Гийэн Көньяҡ Кореяның хәрби лагерҙарындағы ҡот осҡос [illegible] тураһында яҙа, уларҙа [illegible] кешеләр аслыҡтан, туберкулездан башҡа ауырыуҙарҙан һәләк булған. [illegible] лисынмансы армия офицерҙарының [illegible] ҡыслыҡтары тураһында һөйләй.

Көньяҡ Корелағы режимде [illegible] режиме итеп характерлап, Гийэн [illegible] тип яҙа: «Һуғыш һөҙөмтәһендә [illegible] иң өҫтөн косҡа әйләнде. Тормош [illegible] менән шығрым тулы. Тотҡондарҙың [illegible] процентҡа артығырағы, арҙаҡ [illegible] ордер күрһәтелмәйенсә тормоҙоп [illegible] ған. Тотҡондарҙың күбеһенә үҙ [illegible] тарын хәл итеүҙә күп айҙар буйын [illegible] тәргә тура килә, улар ҡот осҡос [illegible] дусар ителәләр...»

«Үҙемдең әмәтһеҙ аналитм [illegible] тип яҙа йомғаҡлау һүҙендә Гийэн, [illegible] ысынбарлыкты сағылдыра ал[illegible] уйлайым. Шул уҡ ваҡытта, мин [illegible] иткән нәмәләр — Кореяла һәр бе[illegible] шетә билдәле булған факттар».

Болгарияла

СОФИЯ, 23 сентябрь. (ТАСС). Болгария халҡы 23 сентябрҙә болгар халҡының 1923 йылдың сентябрендә беренсе антифашистик восстаниеһының 28 йыллығын билдәләне.

«Работническо дело» газетаһы баш мәҡәләлә, Россияла Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы Болгариялағы революцион хәрәкәткә ҙур йоғонто яһаны, тип яҙа. Сентябрҙәге антифашистик восстание Болгария коммунистар партияһының большевизм һәм уның ленинсе-сталинсе типтағы партияға формалашыу юлы буйлап үҫешендә тәрән һынылыш яһаны.

Сентябрь восстаниеһының 28 йыллығы бөтә хеҙмәтсәндәрҙе лә социализм төҙөү өсөн халыҡтар араһында [illegible] нығытыу, бөтә донъяла тыныслыҡты нығытыу өсөн көрәшкә мобилизация билдәһе аҫтында үткәрелә. Болгарияның бөтә ҡалаларында ла һәм [illegible] рында ла докладтар, лекциялар, [illegible] лар үткәрелә.

22 сентябрҙә Софияла сентябрь [illegible] иләһенең 28 йыллығы айҡанлы [illegible] тантаналы йыйылыш үткәрелде, ун[illegible] лад менән министрҙар советы пред[illegible] ленең урынбаҫары Иван Михайлов [illegible] ғын яһаны. Йыйылышта ҡатнашыу[illegible] лар болгар халҡының иң [illegible] һәм азат итеүсеһе — иптәш И. В. Ста[illegible] ҙур күтәренкелек менән хатыу [illegible] ләр.

Көнбайыш державаларҙың Оттавалағы кәңәшмәһе тураһында „Юманите“ газетаһы

ПАРИЖ, 22 сентябрь. (ТАСС). Франция газеталары көнбайыш державаларҙың Оттавала тамамланған кәңәшмәһенең йомғаҡтарына аңлатмалар бирәләр.

Оттавала ҡабул ителгән ҡарарҙар, тип яҙа «Юманите» газетаһы, экономик мәсьәләләргә һәм Көнбайыш Европаны Американың оккупациялауын финансировать итеүгә ҡағылалар. Беҙҙең илебеҙгә килгәндә инде, Робер Шуман, Жорж Бидо һәм Рене Мейер (Франция министрҙары — кәңәшмәлә ҡатнашыусылар. — ред.) оккупанттар иҫәбенә 30 авиация һәм диңгеҙ базаһы төҙөргә риза булғандар. Ысынбарлыҡта икенсе төрлө килеп сыға: Францияла тораҡ[illegible] тә хәрби ҡоролмалар өсөн аҡса [illegible] ҡаҙнаһы тарафынан түләнеле, [illegible] рикалылар үҙ өлөштәрен түләргә [illegible] ҡандар». О был әле «эштәрҙең [illegible] нәүбәтә генә». Ачесон бит «тиҙ [illegible] Сөрәк эшләүҙе» талап итте, һәм [illegible] Бидо шунда уҡ Америка журнал[illegible] нә: «Ҡайтанан ҡоралланыу [illegible] хәҙерге тырышлыҡтар маҡсатын [illegible] гәндәр әле, тип иҫәпләй Франция», белдергән. Был беҙҙең илебеҙ[illegible] йөрсәлектең көсәйеүен, [illegible] халыҡтарҙың һәм хәрби налогтарҙың [illegible] үҫен аңлата, тип белдерә газета.

Вьетнам Халыҡ армияһы штабының 500 хәрби пленныйҙы азат итеүе

ШАНХАЙ, 22 сентябрь. (ТАСС). Вьетнам информацион агентствоһының Төньяҡ Вьетнамдан хәбәр итеүенә ҡарағанда, Ҡыҙыл йылғаның ҡуйған районында Вьетнам Халыҡ армияһының штабы, президент Хо Ши Мин һәм Вьетнам халыҡ хөкүмәте тарафынан үткәрелгән политикаға ярашлы рәүештә, күптән түгел ошо йылдың йәйендә пленгә алынған 500-ҙән артығыраҡ европалы һәм африкалы пленныйҙы һәм Бао-Дай армияһының хәрби пленныйҙарын азат итте. [illegible] араһында 25 офицер бар.

Хәрби пленныйҙар яҡшылыҡ [illegible] һәткән һәм яҡшы мөғәмәлә [illegible] президент Хо Ши Минға, Вьетнам [illegible] тенә һәм халҡына рәхмәт белдер[illegible].

Австралиялағы референдум йомғаҡтарына ҡарата

ЛОНДОН, 22 сентябрь. (ТАСС). Лондон радиоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Австралияла референдум ваҡытында бирелгән тауыштарҙың өстән ике өлөшө самаһы иҫәпләнгән дә инде. Булған мәғлүмәттәргә ҡарағанда, хөкүмәткә коммунистар партияһын тыйыу хоҡуҡын биреү маҡсатында конституцияны үҙгәртеүгә Австралияның 6 штатының 5-һендә күпселек ҡаршы килгән. Референдумда Австралияның 5 миллион самаһы [illegible] ҡатнашҡан. Хөкүмәттең [illegible] юлы менән коммунистар партия[illegible] йырға маташыуы уңышһыҙ тамам[illegible] Австралияның верховный суды, [illegible] мент ҡарары илдең конституция[illegible] ҡапма-ҡаршы килә, тип табған.

Фәнни-техник фильмдең бишенсе халыҡ-ара конгресе эшенең тамамланыуы

ГААГА, 23 сентябрь. (ТАСС). 22 сентябрҙә Гаагала фәнни-техник кинофильмдарҙың бишенсе халыҡ-ара конгресе үҙ эшен тамамланы. Конгрестең маҡсаты кино искусствоһының был жанрын үҫтереү тураһында төрлө илдәрҙең вәкилдәре араһында фекер алышыуҙан торҙо. Конгреста 30 ил, шул иҫәптән Советтар Союзы һәм ҡайһы бер халыҡ демократияһы илдәре ҡатнашты. Конгресҡа [illegible] шыусылар ҙур уңыш ҡаҙанған [illegible] кинофильмен — «Воронеж заповедн[illegible]» һәм «Ауыл хужалығы» тигән фильм[illegible] ҙе ҡараныҙар. Шулай уҡ Венгрия[illegible] Польшала фәнни-техник кинофильм[illegible] булдырыуҙа уңыштар билдәләнде.

Редактор F. F. ҒАФАРОВ.

СОВХОЗДАРҘА ӨС ЙЫЛЛЫҠ АГРОЗООТЕХНИКА КУРСТАРЫНДА УҠЫУҘАРҘЫ ӨЛГӨЛӨ ОЙОШТОРОРҒА

Юғары техника менән ҡоралландырылған социалистик ауыл хужалығы һәр бер эшсенең һәм колхозсының өгөрлек тиклем белемле булыуын талап итә. Хужалыҡҡа күп файҙа килтерә торған мичуринсе агробиология белемдәрен өйрәнеү, алдынғы эш тәжрибәләрен практик эштә киң ҡулланыу юлдарын һәр бер ауыл хужалығы работнигы һәм колхозсы өйрәнергә тейеш.

Үткән йылда Башҡортостан һөтсөлөк-сускасылыҡ тресы совхоздары буйынса агрозоотехника курстарында 53 группала бөтәһе 1133 кеше уҡыны. Дим, Миәкә, Байрамғол, Арслан, Мораптал һәм Һарғамыш совхоздарында курстар үҙҙәренең эштәрен ҡәнәғәтләнерлек алып барҙылар һәм уларҙа 941 кеше уҡып сыҡҡаны.

Мораптал совхозының курстар мөдире иптәш Никитина етәкселегендә уҡыуҙар өлгөлө ойошторолдо, беренсе йыл программаһы уңышлы үтәлде. Миәкә совхозында курстар мөдире иптәш Лаптева ла уҡыуҙарҙы яҡшы ойоштороҙо.

Ләкин ҡайһы бер совхоздарҙа уҡыуҙар ҡәнәғәтләнерлек ойошторолманы. Бөгөрәк тә Таналыҡ совхозы, Бишлинка, Аллағуз совхоздары уҡыуҙарҙы тейешенсә ойоштормаһылар һәм шуның арҡаһында эштең һөҙөмтәһе бик насар булды.

Үткән йылғы уҡыуҙар һөҙөмтәһе курстарҙа уҡыуҙың сифатын яҡшыртыу һәм программаны уңышлы үтәүҙе тәьмин итеү сараларын күреүҙе талап итә.

Ҡайһы бер совхоз етәкселәренең был мөһим эшкә һалҡын ҡарауҙары һөҙөмтәһендә курстарҙа уҡыуҙар нормаль алып барылманы. Уҡыу өсөн даими бинаалар бирелмәне, ҡара таҡталар, ултырғыстар, лампа, утын һәм уҡыу әсбаптары менән тәьмин ителмәне. Курстарға уҡыусылар ҡабул итеү эше үҙ ағышына ҡуйылды. Уҡыусыларҙы үҙ ризалыҡтарынан башҡа алыу сәбәпле, йәше үҙған ҡарт йәки бөтөнләй уҡый-яҙа белмәгән кешеләрҙе курсҡа алыу факттары булды. Уҡытыусылар составы, курс мөдирҙәре квалификациялы кешеләрҙән һайлап алынманы. Һөҙөмтәлә уҡытыу һәм методика эштәрендә ҙур кәмселектәр булды. Совхоз директорҙары, партия һәм профсоюз ойошмалары был мөһим эшкә сәрьөз иғтибар итмәнеләр.

Үткән йылғы хаталарҙы ҡабатламау өсөн быйыл уҡыуҙарҙы ҙур әҙерлек менән башларға кәрәк. Бөтәһенән дә элек уҡыусылар комплектовать итеү эшен билдәле план буйынса алып барыу талап ителә. Беренсе һәм икенсе группаларҙа уҡыусылар һанын дөрөҫ билдәләргә, был турала совхоз эшселәре араһында киң аңлатыу эштәре алып барырға кәрәк.

Һәр бер совхоздың штаттары 50 проценты эшсеһе өс йыллыҡ уҡыуға ылыҡтырылырға тейеш.

Уҡытыусылар составын комплектовать итеүгә айырыуса иғтибар итергә кәрәк. Уҡытыусылар һәм курс мөдирҙәре иң яҡшы специалистарҙан һайлап алынырға һәм ВКП(б) райкомы тарафынан раҫланған булырға тейештәр.

Курстарҙа занятиелар үткәреү өсөн совхоз директорының махсус приказы буйынса айырым көндәр билдәләргә кәрәк. Агротехника группаларында уҡыуҙарҙы аҙнаға бер тапҡыр 8 сәғәт, зоотехника группаларында аҙнаға ике тапҡыр 4 сәғәт үткәрергә кәрәк.

Хәҙер һис кисекмәҫтән педагогик совет йыйылыштарын үткәреү, унда бөтә ойоштороу мәсьәләләрен хәл итеү, беренсе һәм икенсе йылғы уҡыу программаларын раҫлау талап ителә. Һәр бер уҡытыусы был эштә үҙен бик ныҡ яуаплы һанарға тейеш.

Бына шуға күрә лә был мөһим эшкә бөтә хужалыҡ етәкселәре, партия һәм профсоюз ойошмалары айырыуса әһәмиәт бирергә, яңы уҡыу йылын ҙур ойошҡанлыҡ менән башларға тейештәр.

Агрозоотехника курстарында уҡыуҙар ошо йылдың беренсе октябренән башланасаҡ. Хәҙер ваҡыт килеп етте. Бөтә әҙерлек эштәрен ентекләп тикшерергә һәм уҡыуҙарҙы нормаль үткәреү өсөн тейешле саралар күрергә кәрәк.

Һөтсөлөк-сускасылыҡ совхоздары тресы буйынса яңы уҡыу йылында 62 группа ойошторолоп, уларҙа 1386 кеше уҡырға тейеш. Шунан 19 группаһында беренсе уҡыу йылының программаһы буйынса 545 кеше, икенсе йылғы группаһында 841 кеше уҡыясаҡ.

Быйыл уҡыуҙар бигерәк тә ҙур күләмдә үткәреләсәк. Сөнки икенсе уҡыу йылының программаһы айырым профессиялар буйынса үткәрелә. Уҡытыусылар һәр бер фермала бер нисә вак группалар менән эш итәсәктәр. Шуға күрә лә уҡытыусыларҙы дөрөҫ билдәләү һәм группаларҙы дөрөҫ ойоштороу эшенә ныҡлы иғтибар бирелергә тейеш.

Малсылыҡ совхоздары буйынса Мораптал, Бәләбәй, Максим Горький, Миәкә, Дим, Һаҡмар, Арслан, Һарғамыш совхоздары яңы уҡыу йылына яҡшы әҙерлек менән киләләр. Үткән йылда был совхоздарҙа уҡыуҙар яҡшы ойошҡанлыҡ менән башҡарылыу арҡаһында, күп кенә производство уҡыу отличниктары барлыҡҡа килде. Улар үҙҙәренең алған теоретик белемдәрен практикаға бик ныҡ бәйләй алдылар. Миәкә совхозының быҙауҙар ҡараусы иптәш Ғәйникамал Ямалетдинова 8 ай буйына 131 быҙауҙың һәр береһенең көнөнә 1 килограмдан ашыуыраҡҡа арттырыуға өлгәште. Шул уҡ совхоздың комбайнеры иптәш Юлбирҙин 32 эш көнөндә тағылмалы ике комбайнда 1090 гектар майҙандың урожайын йыйып алды һәм 6065 центнер иген һуҡты. Баҫыу эштәрендә эшләүсе иптәштәр көнлөк норманы 2-3 тапҡырға арттырып үтәүгә өлгәштеләр. Шулай итеп, агрозоотехника курстарында уҡыуҙар ыңғай һөҙөмтәләр килтерә.

Совхоз дирекциялары, партия һәм профсоюз ойошмалары яңы уҡыу йылын өлгөлө ҡаршыларға һәм уны уңышлы дауам иттереү өсөн бөтә сараларҙы күрергә бурыслылар.

М. Моулютова,

Башҡортостан һөтсөлөк-сускасылыҡ совхоздары тресының зоотехнигы.

БӨГӨН ТЕАТРҘАРҘА ҺӘМ КИНОЛАРҘА:

Башҡорт государство опера һәм балет театрында — «МАЗЕПА». Башлана кисе 8 сәғәт 30 минутта.
«Октябрҙә» — «МЕКСИКА ҠЫҘЫ».
«Салауатта» — «ЦИРК».

Матросов исемендәге кинотеатр[illegible] көндөҙ «СЕБЕР ЕРЕ ТУРАҺЫНДА [illegible] ПӘ». Кис менән «БИРНӘҺЕҘ ҠЫҘ».
«Иҙелдә» — «ҘУР ТОРМОШ».

ГЛАВКИНОПРОКАТТЫҢ Башҡортостан контораһы республика экрандарына
„ТРЕВОГА“
тигән художестволы болгар фильмен сығара.
О. Васильев, А. Вагштейн сценарие.
Режиссеры — Захарий Жандов.
Ролдәрҙе башҡарыусы артистар: С. Савов, П. Станиславская, Г. Го[illegible], Д. Гачев, К. Ганчева, Г. Банчев, Р. Валчанов.
Болгарияның художестволы фильмдар киностудияһы тарафынан 195[illegible] йылда эшләнгән.
ГЛАВКИНОПРОКАТТЫҢ 1951 ЙЫЛҒЫ СЫҒАРЫЛЫШЫ.

Башҡорт АССР-ы Сауҙа министерствоһының Октябрь революцияһы урамы 9-сы номерла йортҡа күсеүе тураһында ойошмаларҙың һәм граждандарҙың иғтибарына еткерелә.

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, ауыл хужалығы, транспорт һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, совет төҙөлөшө һәм информация бүлектәре — 2-80-49, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙары, берләшегеҙ!

СОВЕТ БАШҠОРТОСТАНЫ

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

33-сө ЙЫЛ СЫҒА.

№ 10 (8907) 1951 йыл 26 сентябрь шаршамбы

хаҡы 20 тин.

БӨГӨНГӨ НОМЕРҘӘ:

СОВЕТ ХАЛҠЫ ТЫНЫСЛЫҠТЫ ҺАКЛАУ ҺӘМ НЫҒЫТЫУ ӨСӨН КӨРӘШТӘ. Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалары йыйнау (1-се бит).
Н. Наумкин.— Колхозсыларҙың вклады (1-се бит).
ОКТЯБРЬ АЛДЫ СОЦИАЛИСТИК ЯРЫШЫ. Ф. Зәйнуллин. — Йылғасыларҙың уңыштары (1-се бит).
СОВЕТТӘР СОЮЗЫНДА (1-се бит).
ПАРТИЯ МӘҒАРИФЕНДӘ ЯҢЫ УҠЫУ ЙЫЛЫН ОЙОШҠАНЛЫҠ МЕНӘН БАШЛАЙЫҠ! И. Нәсимуллин. — Уҡыуҙың сифатын күтәреү өсөн (2-се бит).
М. Филиппчев. — Эшатмаһарҙы бастырыуға әҙерләү (2-се бит).
О. Печатнов. — Ауылға шефлыҡ ярҙамы (2-се бит).
Зәйнәп Бикшева.—Мин ҡул ҡуям (2-се бит).
СОВЕТ ТӨҘӨЛЕШӨ. Ғ. Ғәйнетдинова. — Район Советы сессияһында — ығарыслыҡты үҫтереү мәсьәләһе (3-сө бит).
МАЛДАРҘЫ ҠЫШЛАТЫУҒА ӘҘЕРЛӘҮҘЕ ЙЫЛДАМ ТАМАМЛАРҒА.
М. Абрагов. — Өс йыллыҡ план срогынан алда үтәлә (3-сө бит).
В. Простенюк. — Шәкәр сөгөлдөрө урожайын йыйнауҙа механизацияны киң файҙаланырға (3-сө бит).
Рәхим Суфиян. — Ул тыныслыҡ яҡлы (4-се бит).
КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР. (4-се бит).

Хужалыҡ эшмәкәрлегенә партия контролен көсәйтәйек

Башҡортостан партияһы — Совет государствоһының етәксе һәм юнәлеш биреүсе көсө. Шуға күрә ул үҙенең түбәнге ойошмаларынан [illegible] хужалыҡ эшмәкәрлегенә етәкселек итеүҙе һәм хужалыҡ эшмәкәрлеген партия контролен тормошҡа ашырыуҙы талап итә.

[illegible]

«Производство предприятиеларындағы, — тиелгән ВКП(б) уставында, — шул иҫәптән совхоздарҙағы, колхоздарҙағы һәм МТС-тарҙағы түбәнге партия ойошмаларына [illegible] предприятиеның администрацияһы эшенә контроль итеү хоҡуғы бирелә».

[illegible]

Совет халҡы тыныслыҡты һаҡлау һәм нығытыу өсөн көрәштә

☆ ☆ ☆

Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалары йыйнау

Биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пактын төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә миллионлаған совет кешеләре ҡул ҡуя.

Смоленск өлкәһенең Ярцеволағы Молотов исемендәге еп иләү-туҡыу фабрикаһы һуғыштан һуң емерек өйөмдәренән аяҡҡа баҫтырылды. Фабрика дворында әле төҙөүселәр күренһә лә, меңәрләгән эшселәр фабрикала эшләй ҙә инде.

Смена тамамланғандан һуң бында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалары йыйнауға арналған йыйылышта туҡыусы Е. Посредникова сығыш яһаны.

— Беҙ ер шарындағы бөтә кешеләр өсөн дә тыныслыҡ теләйбеҙ, — тип белдерҙе ул. — Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡуйылған үҙ ҡултамғаларыбыҙҙы беҙ стахановсы эштәр менән нығытасаҡбыҙ.

Бынан бер нисә аҙна элек, Мәскәүҙә тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитетенең пленумы барған ваҡытта, иптәш Посредникова фабрика етәкселегенән уның участкаһын 16 туҡыу станогына тиклем арттырыуҙы һораны. Ул эшләп сығарыуҙы 150 процентҡа еткерергә һүҙ бирҙе. Фабриканың күп кенә туҡыусылары уның өлгөһөнә эйәрҙеләр.

Тыныслыҡ Пактын төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалары йыйнау Ҡарағанда шахталарында һәм предприятиеларендә лә башланды.

— Бөтә совет халҡы менән бергә беҙ ҙә тыныслыҡтың бөйөк эшенә үҙ вкладыбыҙҙы индерәбеҙ, — тип белдерҙе Жданов исемендәге шахта горняктарының йыйылышында яһаған сығышында навалоотбойщик, почетлы шахтер Алексей Каликов. — Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡуйылған ҡултамғаларын горняктар пландан тыш меңәрләгән тонна күмер сығарыу менән нығыталар.

Молотов, Кемерово, Орск һәм илебеҙҙең башҡа ҡалаларында ҡултамғалары йыйнау уңышлы бара.

(ТАСС).

Колхозсыларҙың вклады

Беҙҙең ауыл хужалығы артеле члендәре Тыуған илебеҙҙең еңелмәҫлек булыуы бөтә донъялағы тыныслыҡтың нигеҙен тәшкил иткәнлеген бик яҡшы аңлайҙар. Шуның өсөн улар Ватаныбыҙҙың ҡеүәтен арттырыу буйынса көсөргәнешле көрәш алып баралар. Быйыл беҙ урожай йыйнауҙы 40 эш көнө эсендә, үткән йылдағыға ҡарағанда, 45 көн алда тамамланыҡ. Государствоға иген тапшырыу планы тулыһынса үтәлде.

Колхоздың малсылыҡ работниктәре лә ҙур уңыштарға өлгәштеләр. Бөтә төр малдар буйынса беҙ өс йыллыҡ планды арттырып үтәнек. Быйыл артелдә күп кенә төҙөлөш эштәре башҡарҙыҡ. Урта мәктәп бинаһы, ҡоштар, бәрәстәр, сусҡалар өсөн стандарт торлаҡтар эксплуатацияға тапшырылды. Малсылыҡ работниктәре ҡышҡа әҙерләнеү эштәрен октябрь башына тиклем тамамлау өсөн көрәшәләр.

Колхозсыларҙың намыҫлы хеҙмәте колхоздың доходын арттырыуҙы тәьмин итә. Быйылғы йылдың 7 айы эсендә генә ул 340 мең һум тәшкил итте.

Тыныс хеҙмәт менән шөғөлләнеүсе совет кешеләре һуғыш теләмәйҙәр, әлбиттә. Бына шуның өсөн беҙҙең колхоздың бөтә кешеләре: ололарҙы ла, йәштәре лә берҙәмлек менән «һуғышты булдырмабыҙ!», тиҙәр. Тыныслыҡ талап итеүсе Мөрәжәғәткә ҡултамғалары йыйнау ауыл эшсәндәрендә хеҙмәт һәм политик күтәренкелек тыуҙырҙы. Хоҙайбирҙин МТС-ы механизаторҙары 2700 гектар майҙанда ҡара пар һәм түңгә һөрөүҙе 30 сентябргә тамамларға йөкләмә алдылар. Уларҙың һүҙе эштәренән айырылманы. Тракторист С. Проничкин смена һайын 12,5 гектар ер һөрҙө. Башҡа трактористар ҙа уларҙан ҡалышмайҙар. Ә ошондай фиҙакәр хеҙмәт тыныслыҡ эшенә иң яҡшы вклад ул.

Н. Наумкин,

СССР Верховный Советы депутаты, Йомағужа районы, М. Горький исемендәге колхоз председателе.

МЕХАНИЗАТОРҘАР ТЫНЫСЛЫҠ ӨСӨН КӨРӘШӘЛӘР

Беҙҙең Әбдрәшит МТС-ы механизаторҙары үҙҙәренең стахановсы хеҙмәттәре менән тыныслыҡты нығытыуға ярҙам итәләр.

Быйыл беҙҙең МТС механизаторҙары айырыуса яҡшы эшләнеләр. Колхоз баҫыуҙарында ерҙәр юғары сифатлы эшкәртелде, мул урожай үҫтерелде һәм ул юғалтыуһыҙ, ваҡытында йыйнап алынды. Комбайнер иптәш Нигмәтьянов Киров исемендәге колхозда «Сталинец—6» комбайны менән 35 эш көнөндә 624 гектар майҙандың ашлығын урҙы, 5183 центнер иген һуҡты. Комбайнер иптәш Доценко Поскребышев исемендәге колхозда 621 гектар ашлыҡ урҙы.

Механизаторҙарыбыҙ Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә берҙәм ҡул ҡуйып, киләсәктә тағы ла яҡшыраҡ эшләргә, тракторҙарҙы көҙгө-ҡышҡы ремонтлауҙы яҡшы ойоштороға, бының өсөн ремонт мастерскойын ремонтлауҙы һәм электр станцияһын төҙөүҙе йылдам тамамларға йөкләмәләр алдылар.

Т. Раянов,

Әбдрәшит МТС-ы партия ойошмаһы секретаре.

МЕТАЛЛУРГТАР ҺҮҘЕ

Белорет. (Телефон аша). Ҡаланың хеҙмәт эйәләре биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ғәйәт ҙур берҙәмлек, тәрән тәнәғәтләнеү тойғолары менән үҙ ҡултамғаларын ҡуялар. Ҡултамғалар йыйнау бөтә предприятиеларҙа ла, учреждениеларҙа ла, мәктәптәрҙә лә совет патриотизмының асыҡ демонстрацияһы булып әүерелде.

Белорет металлургия заводының мартен цехы сталевары иптәш Шәрәфетдинов, тыныслыҡ талап итеүсе Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйып, былай тине:

— Мин был ғәҙел документҡа ысын күңелдән ҡул ҡуям һәм сталевалҙарҙы государство планын срогынан алда үтәргә саҡырам. Был тыныслыҡ эшенә беҙҙең иң яҡшы вкладыбыҙ булыр.

Сталевар Иноземцев, тыныслыҡ талап итеүсе Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйып, тыныслыҡ вахтаһына баҫты.

Ул, стахановса эшләп, 8 сәғәт 40 минут эсендә тиҙләтелгән плавка бирҙе һәм бер квадрат метр мейес төбөнән, 5,9 тонна урынына, 8,3 тонна ҡорос алды.

— Беҙ үҙебеҙҙең фиҙакәр хеҙмәтебеҙ менән һөйөклө Ватаныбыҙ ҡеүәтен тағы ла нығытырбыҙ, — ти иптәш Иноземцев.

ҘУР ОЙОШҠАНЛЫҠ МЕНӘН

Әлшәй районының игенселәре Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҙур шатлыҡ менән ҡул ҡуялар.

Тельман исемендәге әрелән телгән ауыл хужалығы артеле члендәре быйыл колхоз баҫыуҙарында айырыуса берҙәмлек менән эшләп, мул урожай алдылар. Государствоға 8782 центнер иген тапшырылды. Колхозда 1952 йылдың яҙғы сәсеүе өсөн бөтә культуралар буйынса ла етерлек сәсеү орлоҡтары әҙерләнде. Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалары ҡуйыуға арналған йыйылышта колхозсылар бер-бер артылып икенсеһе трибунаға сығып һөйләнеләр.

— Мин, — ти колхозсы иптәш Ғиниәт Хисмәтуллин, — немец-фашист илбаҫарҙарына ҡаршы һуғышта үҙем ҡатнаштым, һуғыштағы ҡот осҡос хәлдәрҙе үҙ күҙем менән күрҙем. Беҙ һуғыш теләмәйбеҙ. Беҙҙең ҡултамғаларыбыҙ империалистарға көслө удар буласаҡ.

Районның башҡа колхоздарында ла ҡултамғалары ҡуйыуға арналған йыйылыштар һәм митингылар юғары идея-политик кимәлдә үткәрелделәр.

Октябрь алды социалистик ярышы

Йылғасыларҙың уңыштары

Ағиҙел йылға пароходствоһы коллективы 1951 йылғы навигация планын срогынан алда үтәү, пландан тыш 11 мең тонна йөк ташыу һәм 700 мең һум файҙа биреү, шулай уҡ 300 мең һумлыҡ яғыу материалдарына экономия яһау һәм башҡа шундай күп экономик күрһәткестәргә өлгәшеү тураһында бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталинға һүҙ биргән ине. Коллектив үҙенең алған йөкләмәһен уңышлы үтәй.

Хәҙер коллектив Белорет ҡорос-сыбыҡ заводы эшселәренең, «Туймазынефть» тресының өсөнсө номерлы промыселдағы нефтселәренең һәм Өфө киҙе-мамыҡ комбинаты коллективының Октябрь алды социалистик ярышын йәйелдереү тураһындағы саҡырыуына ҡушылды. Бөтә пароходтарҙа һәм пристань коллективтарында социалистик ярыштың яңы тулҡыны башланды. Ярышта алдынғы сафта пароходствоның «Икенсе Баку», «Бирск», «Ляпидевский» һәм «Барнаул» пароходтары баралар. Улар үҙҙәренең айлыҡ заданиеларын 120—130 процентҡа үтәйҙәр. Пристань коллективтары араһында Красный ключ пристане коллективының эше ҙур иғтибарға лайыҡлы. Уға пароходствоның һәм политик бүлектең вымпелы бирелде. Черниковка пристане коллективының айлыҡ план үтәлеше 130—180 процент, Красная горка пристаненең — 120—135 процент тәшкил итә. Бындайҙар пароходствола аҙ түгел. Хәҙер пароходствоның коллективы тыныслыҡ вахтаһына баҫып һәм Октябрь алды социалистик ярышының байрағын юғары күтәреп, йыллыҡ планды срогынан алда үтәргә, бөйөк юлбашсыға рапорт биреү өсөн көрәшә.

Ф. Зәйнуллин,

Ағиҙел йылға пароходствоһының политик бүлеге инструкторы.

Алған йөкләмәләрен намыҫ менән үтәйҙәр

Һурәп МТС-ының комбайнерҙары тыныслыҡ вахтаһына баҫып, үҙҙәренең өҫтәренә күтәренке йөкләмәләр алғайнылар. Уларҙың һүҙҙәре эштән айырылмай. Коммунист иптәш Мөрсәлимов етәкселек иткән трактор бригадаһының трактористы иптәш Әбхәликов СТЗ—НАТИ тракторында түңгә һөрөүҙә план буйынса билдәләнгән 6,5 гектар урынына, көнөнә 8—8,5 гектар майҙанды һөрә башланы.

Иптәш Стройков етәкселек иткән трактор бригадаһында план буйынса бирелгән 500 гектар урынына, трактористарҙан иптәш Д. Романов 775 гектар һәм иптәш В. Рузанова 571 гектар түңгә һөрҙөләр ҙә инде.

Колхозсылар механизаторҙарҙан ҡалышмайҙар. Киров исемендәге, «Заветы Ильича», «Большевик» ауыл хужалығы артеле члендәре государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәп, 1952 йылдың яҙғы сәсеүенә етерлек орлоҡ әҙерләп ҡуйҙылар.

Ф. Солтанов.

КҮМЕР ПРЕДПРИЯТИЕЛӘРЕН ТӨҘӨҮҘЕ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТЫРЫУ

«Главстроймеханизация» заводтары [illegible]

[illegible]

(ТАСС).

СОВЕТТӘР СОЮЗЫНДА

☆ ☆

Мәскәүҙең «Компрессор» заводында М. Левченко һәм Г. Муханов иптәштәрҙең патриотик башланғысы киң таралды.

Һүрәттә: механика цехының экономисы А. Б. Вилкова участка начальнигы В. И. Бибинға (һулда) һәм токарь А. И. Федосеевҡа уларҙың участкаһында деталдәрҙең үҙенә төшөү хаҡын кәметеү тураһында һөйләй.

Н. Киреев фотоһы,
(ТАСС фотохроникаһы).

„Волгодонстрой“ өсөн оборудованиеларҙың һуңғы партияһы

24 сентябрҙә Мәскәүҙең «Динамо» заводында сулюзлар йөрөй торған Волга-Дон каналының шлюздары өсөн һуңғы агрегаттарҙы йыйнау башланды.

Завод коллективы каналдың 11 шлюзы өсөн автоматик оборудованиены эшләп лә инде.

Тыныслыҡ вахтаһына баҫҡан слесарҙарҙың, станочниктарҙың һәм электриктарҙың тиҫтөләгән бригадалары был көндәрҙә фиҙакәр хеҙмәт өлгөләре күрһәтәләр. Мәҫәлән, уй иженсе шлюз подъёмен монтажлаусы иптәш Александров етәкселегендәге слесарҙар бригадаһы бер сменаға, норма менән күҙҙә тотолғанға ҡарағанда, ике тапҡырға тиерлек артығыраҡ эшләүгә өлгәшә.

Сентябрҙың һуңғы көндәре — заводта хәл иткес көндәр. Автоматик агрегаттарҙың пландан тыш өс комплекты эшләнергә тейеш. Завод коллективы был бурысты уңышлы үтәй. (ТАСС).

Г. Орджоникидзеның йорт-музейын асыу

ОРДЖОНИКИДЗЕ (Грузия ССР-ы), 24 сентябрь. (ТАСС). Орджоникидзе районының Гореша ауылында Григорий Константинович Орджоникидзе тыуған йортта йорт-музей асылды.

Йорт-музейҙа 200-ҙән артығыраҡ төрлө материалдар, фото һүрәттәр һәм документтар йыйналған. Документтар араһында В. И. Ленин менән И. В. Сталинға Серго Орджоникидзеның 1921 йылдың 25 февралендә Бакуҙан ебәрелгән телеграммаһы иғтибарҙы үҙенә айырыуса йәлеп итә. Телеграммала былай тип әйтелә: «Тифлис өҫтөндә Совет властеның ҡыҙыл байрағы елберләй, йәшәһен Совет Грузияһы». Музей материалдары беҙҙең илебеҙҙе индустриализациялауҙа Серго Орджоникидзеның күренекле роле тураһында, социалистик Тыуған илебеҙ хеҙмәтенә уның уңышлы эшмәкәрлеге тураһында һөйләйҙәр.

Йорт-музей ергәһендә Серго Орджоникидзеға йәш скульптор Вахтанг Маградзе проекты буйынса эшләнгән һәйкәл асылды.

Йорт-музейҙа һәм һәйкәлде асҡан ваҡытта митинг булып үтте, унда 5 меңдән артығыраҡ кеше — Тбилиси, Кутаиси, Орджоникидзе, Зестафони, Чиатура һәм Грузияның башҡа райондарының общественный ойошмаларының һәм хеҙмәтсәндәренең вәкилдәре ҡатнашты.

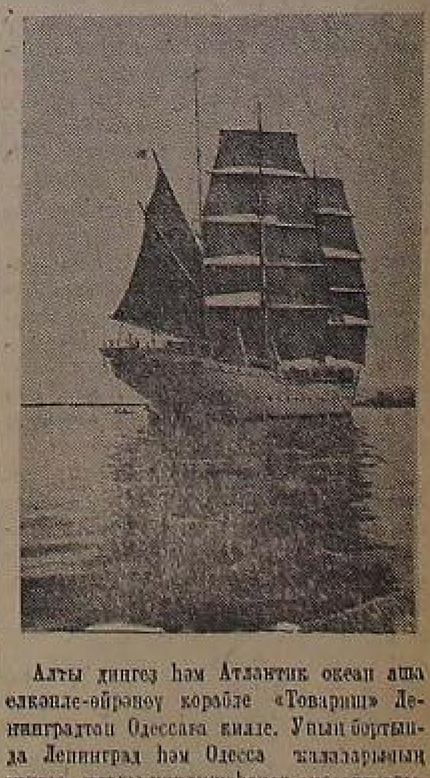

Алты диңгеҙ һәм Атлантик океан аша елкәнле-өйрәнеү карабы «Товарищ» Ленинградтан Одессаға килде. Уның бортында Ленинград һәм Одесса ҡалаларының диңгеҙ юғары училищеларының курсанттары. Герой ҡаланың меңәрләгән хеҙмәтсәндәре «Товарищ» карабының ҡыйыу экипажын шатлыҡлы ҡаршыланылар.

Һүрәттә: елкәнле-өйрәнеү «Товарищ» карабының Одесса портына инеүе.

А. Побединский фотоһы,
(ТАСС фотохроникаһы).

ПАРТИЯ МӘҒАРИФЕНДӘ ЯҢЫ УКЫУ ЙЫЛЫН ОЙОШКАНЛЫК МЕНӘН БАШЛАЙЫК!

☆

Укыуҙың сифатын күтәреү өсөн

ВКП(б)-ның Саҡмағош район комитеты партия мәғарифе селтәрен комплектовать итеү эшен тамамланы.

Тәүге партия ойошмаларының коммунистәрҙең һәм партияһыҙ активтең яңы укыу йылында ниндәй төр политик мәктәп йәки түңәрәктә укырға тейешлеге билдәләнде. Мәҫәлән, Үрнәк ауыл Советы территориаль партия ойошмаһында 6 коммунист ВКП(б) тарихен өйрәнеү буйынса юғары типтағы түңәрәктә укыясак, уның менән урта мәктәп директоры иптәш Кәримов етәкселек итәсәк. Ә 4 кеше «ВКП(б) тарихенең кыҫкаса курсын» өйрәнәсәктәр, уның етәксеһе итеп ВКП(б) Өлкә Комитеты эргәһендә ойошторолған бер айлык пропагандистар курсын тамамлап кайткан иптәш Шәймөхәмәтов билдәләнде.

1951—1952 укыу йылында 32 урында «ВКП(б) тарихенең кыҫкаса курсын» өйрәнеү түңәрәге, 6 урында юғары типтағы түңәрәк, район партия мәктәбе, И. В. Сталиндең биографияһын өйрәнеү буйынса 19 түңәрәк, 5 политик мәктәп һәм былардан тыш укытыусылар һәм комсомолецтар өсөн ойошторолған политик мәктәп һәм түңәрәктәр эшләйәсәк. Был политик мәктәп һәм түңәрәктәрҙә бөтәһе 872 коммунист, 273 комсомолец һәм 586 партияһыҙ актив (бригадирҙар, ферма мөдирҙәре, правление члендары) укыясак. Яңы укыу йылында 191 коммунист, 104 комсомолец һәм 107 партияһыҙ иптәштәр марксизм-ленинизм теорияһын үҙ алдарына өйрәнәсәктәр. Быйылғы укыу йылында политик укыуҙарға партияһыҙ активте йәлеп итеүгә ҙур иғтибар бирелә.

Район партия комитеты штаттан тыш пропагандистарҙы һайлап алыуға һәм уларҙы тәрбиәләүгә айырыуса ныклы иғтибар итә. Пропагандистар бөтә политик мәктәп һәм түңәрәктәр өсөн дә һайланып алынылар һәм партияның район комитетында раҫландылар.

Штаттан тыш пропагандистарҙың 95 проценты бер нисә йыл эшләгән, бай тәжрибәле иптәштәр. Улар — нигеҙҙә етәксе работниктар, ауыл Советы һәм колхоз председателдәре, предприятие һәм учреждение етәкселәре, тәүге партия ойошмаһы секретарҙәре, укытыусылар. Штаттан тыш пропагандистар өсөн партияның район комитеты эргәһендә даими семинар эшләй башланы.

Марксизм-ленинизм теорияһын үҙ алдарына өйрәнәсәк иптәштәрҙең күпселеге, яңы укыу йылында өйрәнергә тейешле материалдарҙы билдәләп, үҙҙәренең календарь планларын төҙөнөләр.

Марксизм-ленинизм теорияһын үҙ алдарына өйрәнеүсе иптәштәргә ярҙам итеү һәм уларҙың эшенә системалы контроль булдырыу өсөн 22 кеше составында консультант һайланып алынды һәм улар партияның район комитетында раҫландылар.

Партияның район комитеты укытыусылар һәм комсомолецтар өсөн ойошторолған политик мәктәп һәм түңәрәктәр өсөн пропагандистар һайлап алыуға ла ярҙам итте. Уларҙың күбеһе коммунистар.

И. Кәлимуллин,

ВКП(б)-ның Саҡмағош район комитетының пропаганда һәм агитация бүлеге мөдире.

☆

Республикабыҙҙың партия ойошмалары партия мәғарифендә яңы укыу йылын уңышлы каршылау өсөн ныклы әҙерлек алып баралар. Политик мәктәп һәм түңәрәктәрҙе комплектовать итеү, пропагандистарҙы һайлап алыу һәм раҫлау эштәре тамамланып килә.

Беҙ бөгөнгө номерҙа алдынғы райондарҙың тәжрибәһе турағында материалдар урынлаштырабыҙ.

☆

Занятиеләргә башлауға әҙербеҙ

«Ишембайнефть» трестының бораулау конторағы партия ойошмаһы коммунистарҙа һәм партияһыҙ активта марксистик-ленинсо теория менән коралланырыу эшендә йылдан-йыл яңы уңыштарға өлгәшә. Марксизм-ленинизм идеяларын мәсәләләргә еткереүҙә пропагандистарҙың хеҙмәте айырыуса ҙур. Үткән укыу йылында пропагандистарҙың һәм консультанттарҙың күбеһе үҙҙәренә йөкмәтелгән бурысты намыҫ менән үтәнеләр. Занятиеләрҙең, семинарҙарҙың һәм консультацияларҙың идея-политик кимәлдәре һиҙелерлек күтәрелде. Мәҫәлән, ВКП(б) тарихен өйрәнеү буйынса Наумов, Никитин, Петров һәм Лазутин иптәштәр етәкселек иткән түңәрәктәрҙең укыусылары йомғаклау занятиеләрендә программаны тәрән үҙләштергәнлектәрен күрһәттеләр. Коммунистарҙан Хәсәнов, Бажанов, Степанов, Алехин һәм башка бик күп иптәштәр түңәрәктәрҙә укыуҙар тамамланғас та үҙҙәренең политик белемдәрен күтәреүҙе туктатманылар. Һөҙөмтәлә уларҙы рядовой эшселәрҙән етәксе работниктар итеп күсерергә мөмкинлек тыуҙы. Иптәш Хәсәнов слесарҙан өлкән механик итеп, Прокопов механик мастерскойы начальниге итеп, Бажанов ябай хронометражистан нормалар билдәләү буйынса инженер итеп үрләтелделәр. Электросварщик Степанов, газосварщик Кочетков иптәштәр профсоюздың цех комитеты председателдәре итеп һайландылар.

Политик мәктәптәрҙә һәм түңәрәктәрҙә укыуҙарҙы тамамлаған коммунистар һәм комсомолецтар цехтарҙа һәм разведкаларҙа агитаторҙар булып эшләйҙәр. Улар — иптәш Сталинға яҙған хатта алған социалистик йөкләмәләрҙе үтәү өсөн көрәшкә ойоштороусылар. Бораулаусылар коллективы алған йөкләмәләрен намыҫ менән үтәй. 9 айлык план 25 августа үтәлде, хәҙер коллектив ноябрь айы иҫәбенә эшләй. Бораулау мастерҙәре — коммунистар Котлозаманов һәм Голиков иптәштәр алған йөкләмәләрен арттырып үтәйҙәр. Тик иптәш Голиковтың бригадаһы ғына 8 ай эсендә пландан тыш 429 метр проходка бирҙе һәм 659 мең һумлык экономия яһаны. Электросварщик булып эшләүсе Федотов һәм Степанов иптәштәр 1952 йыл иҫәбенә эшләйҙәр.

Партбюро бик күптән инде яңы укыу йылына әҙерлек эштәре алып бара. Ағымдағы йылда беҙ коммунистарҙы генә түгел, ә күберәк һанда партияһыҙ активте политик укыуға йәлеп итеү бурысын куйҙык. Политик әҙерлектәре һәм дөйөм белемдәренә карап уларға укыу формаларын билдәләнек. Пропагандистарҙы һәм консультанттарҙы һайлап алып, уларҙы партия йыйылышында раҫланык. Пропагандистарҙың һәм консультанттарҙың күбеһе — урта һәм юғары белемле, пропаганда эшендә тәжрибәле иптәштәр.

Ағымдағы йылда конторала бөтәһе 26 түңәрәк эшләйәсәк. Шуларҙан 3 түңәрәк ВКП(б) тарихен беренсе сығанактарҙы йәлеп итеп өйрәнеү буйынса, ВКП(б) тарихенең кыҫкаса курсын өйрәнеү буйынса 5 түңәрәк һәм иптәш Сталиндең биографияһын өйрәнеү буйынса 16 түңәрәк эшләйәсәк. Политик укыуҙарҙың төрлө формаһында бөтәһе 385 кеше укыясак. Был үткән йылғы менән сағыштырғанда бер ярым тапкырға артык. Партбюро түңәрәктәрҙе кәрәкле әҙәбиәт һәм күргәҙмә пособиелар менән тәьмин итеү сараларын күрҙе. Пропагандистарҙың күбеһе беренсе занятиеләр өсөн конспекттар әҙерләйҙәр. Беҙҙең политик мәктәп һәм түңәрәктәрҙә занятиеләргә башлауға бөтә нәмә әҙер.

Контораның партия комитеты ағымдағы укыу йылында коммунистарҙың һәм партияһыҙ активтең идея-политик әҙерлеген тағы ла күтәреү сараһын күрә.

М. Филиппчев,

партия ойошмаһы секретары урынбаҫары.

ПРОПАГАНДИСТ БУЛЫУ—МАКТАУЛЫ ЭШ

Үткән укыу йылында беҙҙең «Кыҙыл йондоҙ» колхозы тәүге партия ойошмаһы тарафынан ойошторолған политик мәктәптә укыусыларҙың составы бик төрлөсә булды. Был занятиеләр үткәреүҙе бик нык кыйынлаштырҙы. Шуға карамаҫтан, беҙҙең политик мәктәп үҙенең эшен яҡшы күрһәткестәр менән тамамланы. Партия ойошмаһы быйыл май айында укыу йылына йомғак яһап, үткән йылғы етешһеҙлектәрҙе күрһәтеп үтте һәм белем дәрәжәләренә карап коммунистарҙың кайҙа укыуҙарын билдәләне.

Политик мәктәп менән етәкселек итеү практикамда мин тыңлаусыларҙың активлеге, занятиеләрҙең политик кимәле пропагандистың нықлы әҙерлекле булыуына бәйләнгән икәнлеген асык аңланым. Шуның өсөн мин занятиеләргә алдан әҙерләнеп барам. Тикшереләсәк тема буйынса китапта булған материалдар менән генә сикләнмәйенсә, Ленин—Сталин әҫәрҙәрен, был тема буйынса газеталарҙа, журналдарҙа булған консультацияларҙы укып әҙерләнәм.

ВКП(б) райкомы тарафынан үткәрелгән семинарҙар миңә, белемде күтәреү менән бергә, методик яҡтан да күп кенә ярҙам итте. Мин алдағы укыу йылында занятиеләрҙе тағы ла йәнлерәк, юғары идеялы итеп, үткәреү өсөн кәрәкле күрһәтмәләр алдым.

Большевиктар партияһы тарихен өйрәнеүҙе тейешле дәрәжәгә күтәреү өсөн мин көсөмдө аямай эшләйәсәкмен.

Шаһи Яхин,

Бәкәлы районы «Кыҙыл йондоҙ» колхозы партия ойошмаһының политик мәктәп етәксеһе.

☆

Пропагандистарҙы һайлап алыуға—серьез иғтибар

Беҙҙең партия ойошмаһы партия мәғарифендә үткән укыу йылына йомғак яһап, унда булған бөтә етешһеҙлектәрҙе иҫкә алды.

Яңы укыу йылына әҙерләнгәндә партбюро пропагандистар һайлап алыуға һәм уларҙы тәрбиәләүгә ныклы иғтибар бирҙе. Быйыл беҙҙең партия ойошмаһында коммунистар өсөн ВКП(б) тарихенең кыҫкаса курсын өйрәнеү буйынса 3 түңәрәк ойошторолдо. Уларҙың икеһе юғары тип программаһы менән эшләйәсәк. Был түңәрәктәргә әҙерлекле пропагандистар билдәләнде. Уларҙың береһе — завод директоры А. К. Сарычев. Ул күп йылдар инде пропагандист булып эшләгән кеше, үткән йылда ла юғары типтағы түңәрәк менән етәкселек итте. Икенсе түңәрәк менән Д. П. Копаков етәкселек итә. Ул да бер нисә йыл пропагандист булып эшләй. Быйыл ВКП(б) Өлкә Комитеты эргәһендәге пропагандистар курсын тамамлап кайтты. Коммунист П. М. Смирнов үткән йыл юғары типтағы түңәрәкте яҡшы тамамлап, тәрән белем алды. Ул быйыл ВКП(б) тарихенең кыҫкаса курсын төп программа буйынса өйрәнеү түңәрәгенә етәксе итеп үрләтелде.

Былардан башка комсомол политик мәғарифе түңәрәге эшләйәсәк. Унда комсомолецтар иптәш Сталиндең биографияһын өйрәнәсәктәр. Инженер-техник работниктар һәм профсоюз активы өсөн ВКП(б) тарихенең кыҫкаса курсын төп программа буйынса өйрәнеү түңәрәге ойошторолдо. Был түңәрәктәргә лә пропагандистар итеп яҡшы әҙерлекле коммунистар билдәләнде. Бөтә пропагандистар ҙә ВКП(б) райкомы парткабинеты эргәһендәге бер көнлөк семинарҙа булдылар.

Укыуҙар яҡшы йыһазландырылған бүлмәләрҙә башланасак. Беҙҙең партия ойошмаһы яңы укыу йылын яҡшы әҙерлек һәм ойошканлык менән каршылай.

Х. Ленский,

Бәләбәй машиналар төҙөү заводы партбюро секретары.

КОММУНИСТӘРҘЕҢ УКЫУҘАРЫ БАШЛАНДЫ

ВКП(б)-ның Ленин райкомы һәм тәүге ойошмалар партия мәғарифендә яңы укыу йылына ҙур әҙерлек эштәре алып баралар. Пропагандистарҙы һайлап алыу һәм раҫлау, түңәрәктәрҙе һәм политик мәктәптәрҙе комплектовать итеү тамамланды.

Коммунистарҙан һәм партияһыҙ активтән 140 кеше марксизм-ленинизм университетында укый башланылар ҙа инде. Район партия ойошмаһы яңы укыу йылын яҡшы әҙерлек менән каршылау өсөн бөтә сараларҙы күрә.

Ауылға шефлык ярҙамы

Республикабыҙҙың баҫыуҙарындағы мул урожайҙы, ваҡытында юғалтыуһыҙ йыйнап, государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәү — һәр бер колхоз, совхоз һәм МТС-тың изге бурысы булып тора.

Был бурысты үтәүҙә Өфө калаһының күп кенә промышленность предприятиелары МТС һәм колхоздарға ҙур ярҙам күрһәттеләр. Кабель заводы коллективы Кырмыҫкалы МТС-ын шефка алғайны. Ул МТС менән һәр ваҡыт элемтә тотоп, политик-массовый эштәрҙе ойоштороу, социалистик ярышты артабан киңәйтеү һәм төрлө техник мәсьәләләрҙә консультациялар үткәреүҙә ҙур ярҙам итте. МТС-ҡа боевой листок бланкалары ебәрелде һәм яңынан йыһазландырылған Почет тактаһы булдырылды.

Ошо көндәрҙә был МТС-та заводтың күренекле агитаторҙары Чурусова һәм механик Барков иптәштәр булдылар. Улар ике аҙна эсендә бригадалар араһында төрлө производство темаларына 65-тән артык бәседәләр үткәрҙеләр һәм техниканы яҡшы файҙаланыуҙа социалистик ярыштағы ойоштороу тәжрибәләре менән уртаклаштылар.

Ватылған комбайндарҙы баҫыуҙа ремонтлау өсөн токарь Ярмөхәмәтов һәм слесарь Нугаев иптәштәрҙе завод ваҡытлыса МТС-ҡа ебәрҙе. Бынан тыш колхоздарға 40 эшсе һәм 6 йөк машинаһы эшләне.

8 Март исемендәге тегеү фабрикаһы коллективы лә ауыл хужалығы артелдәрен шефка алды. 70 кешенән артык эшсе төрлө колхоздарға киттеләр.

Ләкин был коллектив быныһы менән генә сикләнмәне. Ул партия һәм комсомол ойошмаларының инициативаһы буйынса шефка алынған Бөҙәҙ районының Калинин исемендәге колхозына барып, һәр аҙна һайын воскресниктар ойоштора. Мәҫәлән, шәмбе көндә кис партия бюроһы секретары Седых һәм фабком председателе Макаров иптәштәрҙең етәкселегендә 25 коммунист һәм комсомолец шефлыкка алынған колхозға киттеләр. Улар, иртәнге 5 сәғәттә эшкә башлап, 400 центнерҙан артык ашлык елгәрҙеләр, ә был ваҡытта уларҙы килтергән автомашина государство әҙерләү пунктына 55 центнер иген ташыны.

Һуңынан иптәш Седых колхозсыларға «Халык-ара хәл», «Тыныслык өсөн көрәштә катын-кыҙҙарҙың тоткан урындары» тигән темаларға доклад яһаны. Иптәш Макаровтың да «Урып йыйнауҙа коллектив стахановсы хеҙмәтте ойоштороу» тигән темалағы докладын колхозсылар ҙур кыҙыҡһыныу менән тыңланылар.

Иптәш Макаров һәр бер бригадала күрһәткес тактаһы булдырыуҙа ярҙам итте. Хәҙер бригада члендәре үҙҙәренең һөҙөмтәләрен күрһәткес тактаһында күрәләр һәм был өлгәшеүҙәрҙе тағы ла юғарыраҡ күтәреү өсөн нықышмалы көрәш алып баралар.

Башкорт государство издательствоһы коллективы ла Илеш районы «Урал» колхозына шефлык ярҙамын яҡшы ойоштора.

Бындай миҫалдарҙы күп килтерергә мөмкин. Быйыл республика колхозларында урожай йыйнау һәм государствоға иген тапшырыу эшендә кала предприятиеларынан ебәрелгән 179 автомашина һәм 25 меңдән артык эшсе эшләне. Бынан тыш, государство әҙерләү пункттарына иген тапшырыуҙы тиҙләтеү өсөн, воскресниктар ойошторолдо һәм был эшкә меңдәрсә кеше, йөҙәрләгән автомашиналар катнашты.

Былар бөтәһе лә кала промышленность предприятиеларының ауыл хужалығы артелдәренә ҙур ярҙам итеүҙәрен күрһәтә. Ләкин ауыл хужалығы Өфө калаһынан тағы ла ҙурыраҡ шефлык ярҙамы күрһәтеүҙе талап итә. Был эштән калаһың бер генә предприятиеһе лә ситтә торон калырға тейеш түгел. МТС һәм колхоздарға эффектлы ярҙам күрһәтеү өсөн бөтә мөмкинлектәрҙе лә файҙаланыу — хужалык етәкселәренең, партия һәм профсоюз ойошмаларының мөһим бурысы булып тора.

Әле беҙҙең кайһы бер хужалык етәкселәребеҙ, үҙҙәренең тар ведомство интерестары менән, төрлө объектив сәбәптәргә һылтанып, колхоздарға ярҙам итергә тоткарлык яһайҙар.

Автотранспорт һәм эшсе көстәре ебәреү менән бергә, шефлык ярҙамы итеү колхоз һәм МТС-тарҙағы массовый-политик эштәргә лә ҙур әһәмиәт бирергә тейеш. Ауыл хужалығы эшсәндәре араһында ҙур хеҙмәт һәм политик күтәренкелек хөкөм һөрә. Райондарға ебәрелгән агитаторҙар, был патриотик күтәренкелекте үҙҙәренең агитацион-массовый эштәрендә оҫта файҙаланып, колхоз, совхоз һәм МТС-тарҙа ауыл хужалығы йылын бөтә күрһәткестәр буйынса ла уңышлы тамамларға булышлык итергә бурыслылар.

С. Печатнов,

ВКП(б)-ның Өфө кала комитеты промышленность һәм транспорт бүлеге мөдире.

„Совет Башкортостаны" материалдары буйынса

„Мал торлактары төҙөү үҙ ағышына тапшырылған"

ВКП(б)-ның Макар район комитеты редакцияға «Мал торлактары төҙөү үҙ ағышына тапшырылған» тигән мәкәлә (ул газетабыҙҙың 165-се номерында баҫылғайны) ВКП(б)-ның район комитеты бюроһы ултырышында, уның һуң, ауыл Советтары һәм колхоз председателдәренең, партияның тәүге ойошмалары секретарҙәренең район кәңәшмәһендә тикшерелеп, күрһәтелгән етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү маҡсатында, конкрет саралар билдәләнде, тип хәбәр итте.

„Өфө ял йортондағы етешһеҙлектәр турағында"

Газетабыҙҙың 131-се номерында иптәш Бачкиндең «Өфө ял йортондағы етешһеҙлектәр турағында» тигән хаты баҫылып сыккайны.

ВЦСПС-тың курорттар, санаторийҙар һәм ял йорттары буйынса Башкортостан управлениеһы начальнигы иптәш Овчинников редакцияға, газетала яҙылғандар тулыһынса дөрөҫ, хатта күрһәтелгән етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн управление тарафынан саралар күрелә, тип яуап бирҙе.

МИН КУЛ КУЯМ

Был урындарҙа мин Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында ла булып үткәйнем. Ул саҡта нисек кенә будмаһын, һәр ерҙә, һәр йөҙҙә дәһшәтле һуғыштың емергес эҙҙәре, ауыр кисерештәре күҙгә сағыла ине әле. Кайһы бер урындарҙа баҫыуҙар сүпләнеүенгәрәгән, хатта, сәселмәй калған урындар ҙа күренгеләй, йорттарҙа, колхоз кораmaларында ир кешенең оҙаҡ ваҡыт өйҙә юклығын күрһәтеп, ситәндәр туҙып, кағыҡтар кыйшайып тора. Ә күп йөҙҙәрҙә ауыр кайғы күренә. Был һуғыш килтергән кайғы эҙҙәре... Ни тиклем ауырлыктар, күпме корбандар аша килдек беҙ бөгөнгө яҡты көндәргә!

Бына мин хәҙер яңынан ошо ерҙәрҙән уҙып барам. Минең алда, гирә-яҡта, Эйек йылғаһының буйынан-буйына һуҙылған иген баҫыуҙары ята. Былар Күгәрсен районы колхоздарының баҫыуҙары. Сәсеү айланеше араларына, соҡорҙарға, йырындарға ултыртылған ағас һыҙаттары йәш-йәшел тасма булып, был иген диңгеҙе өҫтөнә айырыуса матурлык биреп торалар.

Хәҙер инде был ерҙәрҙә һуғыш йылдарында булған күңелһеҙ күренештәрҙең эҙе лә юк. Кайһы ғына өйгә инмә, ниндәй генә йөҙгә карама — муллык, үҙ көн-күрешенән ризалык. Йорттарҙа ла, колхоз кораmaларында ла төҙөклек, тәртиплелек күҙгә бәрелә. Бына, көмдәгеҙер ниңә өй һала. бында — мәктәп, клуб, тегендә — ҙур ағас келәт эшләнә. Бөтә ерҙә тыныс, етештереүсәнлекле хеҙмәт кайнай.

Бына, Карт колхозсы баҫыуҙар өҫтөнә үҙенең һынаулы һәм кәнәғәт карашын ташлаңы да, башын сайкап, һөйләнып куйҙы.

— Колхоз эшенең өҫтөнлеге бына кайҙа асык күренә ул, кыҙым. Әлек, революцияға тиклем бындай корологло йылдарҙа бөтә сәсеүлек кара ятып кала торғайны. Ә беҙ, әнә күрәһең, яҡшы урожай алдык, — ти ул.

Бына колхоз баҡсаһы. Кыҙҙар күңелле йырҙар йырлай-йырлай карағат йыялар.

— Елбер-елбер ел иҫә,
Баҡсаларҙа гөл үҫә.
Гөлбаҡсалай шатлык бөркөп,
Тыуған илебеҙ үҫә.
Алмағастар сәскә ата
Колхоз баҡсаларында.
Йөҙөм яҡты, күңелем тыныс,
Сталин атам барында...

Сөм кара булып, тулышып бешкән карағаттар талдан матур итеп үрелгән кәрзинкәләрҙә күңелле балҡып ята. Колхоз быйыл карағат баҡсаһынан мул урожай алды.

— Әле беҙ киләһе йылда алма баҡсаһы ла булдырырбыҙ. Быйыл бик күп төп алма ултырттык та инде, — ти бер кыҙ.

— Виноград та үҫтерәсәкбеҙ, — тип өҫтәй икенсеһе. — Беҙ ул йылы яктың нәҙлы емешен беҙҙең ерҙә лә үҫтерергә өйрәтербеҙ!

Кыҙҙар шатланышып, рәхәтләнеп көләләр.

— Тик һыу ғына етешмәй әле, — тип өҫтәй бригадир. — Бына, Эйекте быуып, электр станцияһы төҙөйәсәкбеҙ. Бына шуның инде беҙ уны, баҡсаларҙы, баҫыуҙарҙы һуғарырға ла мәжбүр итербеҙ. Ул саҡта инде беҙ корологто ла бөтөнләй еңербеҙ, баҡсаны ла теләгәнсә киңәйтербеҙ...

Һәм мин был яҡшы теләкле, шат күңелле, эшсән кешеләрҙе әле иҫкә алам да:

— Эйе, һеҙ ул эштәрҙе лә эшләрһегеҙ. Һеҙ колхозығыҙҙы тағы ла бай, тағы ла көслө итер өсөн бөтә көсөгөҙҙө һалырһығыҙ, — тим.

Мин һеҙгә артабан да ошондай тыныс хеҙмәт теләп, Тыныслык Пактына кул куям. Мин беләм, һеҙ ҙә шуның өсөн кул куйһығыҙ, минең яҡташтарым!

Бөрйән. Мин уның ҡолатып аҫө пурҙары менән ҡойолоп, тыныш ултырған калын кара урманы, бөйөк тауҙары араһында, әрә һуйыр таштар араһынан һыҙылып ағып яткан, көмөш һыулы Ағиҙеле буйында йөрөйөм. Һәм был район халкының үткәне һәм бөгөнө турағында уйлайым.

Революцияға тиклем бында тотош грамотаһыҙлык булған. Медицина ярҙамынан мәхрүм булыу аркаһында төрлө йоғошло ауырыуҙар хөкөм һөргән. Хәҙер бында өтө йыллык күләмдә дөйөм укыу тормошка ашырыла. Бөрйән егеттәре, кыҙҙары Советтар Союзының төрлө калаларында техникумдарҙа, институттарҙа укыйҙар. Бөрйән хеҙмәтсәндәрен юғары квалификациялы врачтар хеҙмәтләндерә. Бөрйәндә культуралы бай тормош сәскә ата.

Бөрйән урманға бай. Уның йөҙҙәрсә километрҙарға һуҙылған урмандарында тыныс хеҙмәт кайнай. Бөрйән урмансылары коммунизмдең бөйөк төҙөлештәренә иң яҡшы сифатлы төҙөү материалдары бирәләр.

Бөрйән районы хеҙмәтсәндәре коммунизм төҙөлештәре өсөн кәрәкле булған был хеҙмәттәрен артабан да уңышлы дауам итһендәр, социалистик культураға ейә булыу юлында тағы ла ҙурыраҡ уңыштарға өлгәшһендәр өсөн, мин Тыныслык Пактына кул куям. Һәм улар ҙа шуның өсөн бөтә йөрәктән шатланып кул куялар.

Мин Сибай тауҙары араһында йөрөйөм. Сибайҙың, Сибай эшселәренең бөгөнгө ҙур уңыштарын, бөгөнгө бәхетле тормоштарын күреп йөрәгем сикһеҙ шатлык һәм ғорурлык менән тула. Ә касан ғына һуң әле был ерҙәргә миллионер Рамеевтар һәм уның яҡындары хужа булғандар. Халыктың тау эсендә яткан байлығын комһоҙланып талағандар. Эшселәрҙән иң ябай, артта калған коралдар менән тау көрәген йырттырып, байлык йыйнағандар. Ә эшселәр аҫ, яланғас хәлдә йәшәгәндәр. «Зимагурҙар» тип атағандар уларҙы.. Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы Сибай эшселәрен дә был кайғыле тормоштан коткарҙы. Хәҙер бында аңлы, культуралы, мул тормошло яңы эшсе синыф етеште. Бында эшселәр хәҙер үҙе өсөн, үҙ государствоһы өсөн, тыныслык өсөн эшләй. Сибай эшселәр поселкаһы үҫә, матурлана, төҙөкләнә.

— Бында тиҙҙән кала буласак. Шахтерҙар калаһы. Беҙ тиҙҙән каласа һалынған квартираларҙа йәшәй башлаясакбыҙ, — тиҙәр эшселәр. Һәм был һүҙҙәрҙә сикһеҙ ышаныс һәм ғорурлык яңғырай.

Эйе, яҡын киләсәктә бында кала буласак. Сибайҙың бөгөнгө шаулы үҫеше быныц шаһите булып тора.

Мин Сибай эшселәренең яңы, социалистик калала тағы ла бәхетлерәк, тыныс тормош менән йәшәүҙәрен, ил бәхете өсөн, тыныслык өсөн, тағы ла уңышлырак эшләүҙәрен теләп, Тыныслык Пактына кул куям. Мин беләм, улар ҙа шуның өсөн кул куялар.

Бына Магнитогорск. Гигант домналар үҙҙәренең мәһабәт торбаларын болоттарға һуҙып, тыныс кына боҫоран ултыралар. Бында, коммунизмдең гигант усактарында кешелектең бөгөнө һәм киләсәк бәхете тыуа. Бында бөтә донъяла тыныслыктың нигеҙе һалына. Магнит домналарында койолған көрәштәр тракторҙар, һабандар, комбайндар булып социалистик баҫыуҙарға бара. Был машиналар кешеләрҙең кулынан бөтә ауыр эштәрҙе алалар, хеҙмәткә сикһеҙ етештереүсәнлек бирәләр. Баҫыуҙарҙың уңышын күтәрәләр. Ә һәр бер бөртөк артык ашлык — ул байлык, ул тыныслыкты нығытыу корал.

Мин был гигант домналарҙа, улар менән идара итеүсе, юғары квалификациялы был яңы төҙөм эшселәргә һоклаңып карайым да:

— Һеҙгә достоин әҙәбиәтте һеҙҙең араңан, домналар кулынан кайнап сыккан яҙыусы ғына тыуҙыра алыр. Электр, атом энергияһы осоро, коммунизм осоро эшсеһенең образын тыуҙырыр өсөн талант кына етмәй, яҙыусыға шул техник прогрестең юғарылығында торорға ла кәрәк, — тип уйлайым мин.

Коммунизм осоро эшселәренең даhлы образын бөтә бөйөклеге менән күрһәткән яңы әҫәрҙәр тыуһын өсөн мин кул куям.

Беҙҙең бөйөк Тыуған илдең кайһы ғына еренә барма, кайһы ғына мөйөшөнә күҙ ташлама, бөтә урында кешенең, совет кешеһенең бәхетле бөгөнгөһө, уның да яктырак, шатлыклырак иртәгеһе өсөн ижади хеҙмәт кайнай. Совет кешеһе ниндәй генә эш тармағында эшләмәһен, ул тик халк бәхете, ил бәхете өсөн намыҫлы хеҙмәт итеү турағында ғына уйлай. Совет кешеһенең йөрәге илгә, халыкка, кешелеккә хеҙмәт итеү теләге менән тулы. Уның башка теләге юк. Уға тыныс хеҙмәт кәрәк. Уның коммунизм обществоһын төҙөү тигән бөйөк идеялы бар. Ул ошо идеалын тормошка ашырыу, кешелекте бәхетлелектең иң юғары фазаһына еткереү өсөн ынтыла. Ошондай бөйөк маҡсатка ейә булған кешенең йөрәгендә һуғыш, яуыш, кеше үлтереү кеүек йырткыслыктарға урын булыуы мөмкинме һуң?! Юк, әлбиттә, юк!

Мин донъяла иң ябай, иң кешелекле, иң саф йөрәкле, батыр, ғорур, гүзәл совет кешеһенең коммунизм обществоһын төҙөү юлындағы даhлы хеҙмәтен һис бер тоткарлыкһыҙ дауам итеүе өсөн, канлы һуғыш уттары уның изге юлын бүлмәһен өсөн кул куям. Бөтә совет кешеһе шуның өсөн кул куя. Ә совет кешеһенең кулы — ул ниндәй генә дошмандың булһа ла канлы кулын алып ырғытырға һәләтле. Бөтә совет халкының кулы тыныслык өсөн күтәрелгәндә дошман үтә алмаҫ.

Беҙ тыныс хеҙмәт менән илебеҙҙе кайтанан төҙөйбеҙ. Беҙҙең илебеҙҙең картаһы яңынан-яңы калалар, каналлар, урман һыҙаттары, гигант электр станциялары— бөйөк коммунизм төҙөлештәре менән биҙәкләнә. Беҙҙең илебеҙҙә хеҙмәтсән халкытың тормошо көндән-көн яҡшырак, байырак, шатлыклырак була бара. Беҙ бөйөк коммунистар партияһының, тыуған Совет хөкүмәтенең, һөйөклө юлбашсыбыҙ иптәш Сталиндең даими хәстәрлеге йылыһында тыныс ижади хеҙмәт менән йәшәйбеҙ. Беҙ бөгөнөбеҙҙең яҡшы булыуына шатланабыҙ, иртәгебеҙҙең тағы ла яҡшырак булыуына бөтә йөрәктән ышанабыҙ. Сөнки, беҙҙә иң хеҙмәтсән халыктың үҙ власы, иң демократик, иң ирекле, иң гүзәл власть хөкөм һөрә.

Ә шул уҡ ваҡытта Америка, Англия кеүек империалистик илдәрҙә хеҙмәтсән халыктың тормошона, уның бөтә кешелек хокуктарына каты һөжүм бара. Уолл-стрит магнаттары үҙҙәренең миллиондарын, миллиардтарын тағы ла арттырыу өсөн хеҙмәтсәндәрҙе ас, яланғас йәшәргә, канлы һуғыш уты эсенә ташларға мәжбүр итәләр. Ошо маҡсат менән ерҙә кеше канлы менән йыуалар. Американың егерменсе быуат варварҙары Корея халкы азатлык һөйгән өсөн, иркле йәшәргә, үҙ илендә хужа булырға теләгән өсөн генә уның калаларын, ауылдарын аяуһыҙ бомбаға тоталар. Ил гөйөнһеҙ балаларҙы, карттарҙы, катындарҙы ғазаплы үлемгә дусар итәләр. Француз империалистары героик Вьетнам халкының азатлык өсөн булған изге көрәшен бөтә көсө менән быуырға маташа. Донъя капиталистары котороноп һуғыш тоҡандыра.

Был канлы һуғыш токандырыусыларға сик куйылырға тейеш. Американың енәйәтсел кулын Корея өҫтөнән алһын! Немец фашистарын, япон самурайҙарын яңынан терелтеп, уларҙың кулына дәһшәтле емергес коралдар бирмәһен беҙҙең өҫкә, демократик илдәр өҫтөнә ташларға әҙерләгән Уолл-стрит магнаттарының быссрак эштәрене сик куйылһын! Бөтһен һуғыш! Бөтһен һуғыш токандырыусылар! Йәшәһен дуҫлык, татыулык һәм кешелек бәхете өсөн ижади хеҙмәт! Йәшәһен тыныслыктың бөйөк таянысы Советтар иле! Йәшәһен бөтә хеҙмәтсәндәренең иң гүзәл, батыр йөрәкле, бөйөк атайы һөйөклө Сталин!

Мин ошоның өсөн Тыныслык Пактына кул куям. Бөтә совет кешеһе шуның өсөн кул куя.

Беҙ биш бөйөк держава араһында Тыныслык Пакты талап итәбеҙ.

Зәйнәп Биишева.

СОВЕТ ТӨҘӨЛӨШӨ

Район Советте сессияһында— һарыксылыкты үҫтереү мәсьәләһе

Ошо көндәрҙә Әлшәй район Советенең сессияһы булып үтте. Унда һарыксылыкты үҫтереүҙең өс йыллык планы үтәлеше тураһында район Советы исполкомы председателе иптәш Тереғулов доклад яһаны. [illegible]

— [illegible] — тине иптәш Тереғулов, — партия, совет ойошмаларының етәкселегендә районыбыҙ колхозсылары ВКП(б) Үҙәк Комитетының февраль Пленумы ҡарарын тормошҡа ашыра барып, общественный малсылыкты үҫтереү һәм уның продукт биреүсәнлеген күтәреүҙә ҙур уңыштарға өлгәштеләр. [illegible]

«Ҡыҙыл звезда», «Победа», «Правда» колхоздары һәм башҡалар — бөтәһе урынлы һарыксылыкты үҫтереүҙең өс йыллык планын тулыһынса үтәнеләр. 1949 йыл менән сағыштырғанда [illegible] 200 баш һарыҡ [illegible] 900 баш [illegible] колхозында — 400 баш [illegible] 270 баш һарыҡҡа етерҙеләр. [illegible] 127 бәрәс [illegible] 100 баш һарыҡтан 170 бәрәс алып үҫтерҙе.

[illegible]

— Ворошилов исемендәге колхозда,— тине депутат Васильев, — общественный малсылыкты үҫтереүгә икенсе дәрәжәлә-ге эш итеп ҡарайҙар. Колхоз председателе иптәш Ахметов [illegible]

— Бөҙөнө Сталин исемендәге колхоз,— тине үҙенең сығышында депутат Самитов, — ВКП(б) Үҙәк Комитетының февраль Пленумы ҡарарын тормошҡа ашырыуҙа [illegible] 146 процент тәшкил итте. [illegible]

Колхозның чабандары Гәрәев, Хәбибуллин, Миңнуллин иптәштәр быйыл һәр 100-әр баш һарыҡтан 112-шәр бәрәс алып, тәрбиәләп үҫтерҙеләр. [illegible]

Сессия был өлкәлә [illegible] депутаттарҙың [illegible]

[illegible] колхозсылар был Мөрәжәғәт менән рухланып, тыныслыкты нығытыу өсөн быйылғы ауыл хужалығы эштәрен тиҙ тамамлау һәм общественный малдарҙы ҡышлатыуға алдан әҙерләнеү менән яуап бирәсәктәр.

F. Ғәйнетдинова.

Һайлаусыларҙың наказдарын аныҡ үтәргә

Өфө ҡалаһы Жданов районының хеҙмәтсәндәре үҙҙәренең һайлау алды йыйылыштарында районды төҙөкләндереү, коммуналь-торлаҡ хужалығын нығытыу, медицина, сауҙа һәм культура-ағартыу учреждениеларының эшен яҡшыртыу һәм башҡа мәсьәләләр буйынса район Советенең составына 76 наказ һәм тәҡдим бирғәйнеләр.

Район Советы исполкомы һайлаусыларҙың был наказдарын һәм тәҡдимдәрен үтәү юлында байтаҡ эштәр башҡарған. Һайлаусыларҙың наказдары һәм тәҡдимдәре район Советы тарафынан үҙ ваҡытында иҫәпкә алынып, дөйөмләштерелгән һәм тейешле рәүештә исполком бүлектәренә, Советтың даими комиссияларына еткерелгән. Был наказдарҙың 47-һе үтәү өсөн район Советы исполкомы бүлектәренең эш пландарына индерелгән.

Һайлауҙарҙан һуң үткән 8 ай ваҡыт эсендә, һайлаусылар тарафынан индерелгән тәҡдимдәрҙең 21-е, йәғни 27,6 проценты үтәлгән һәм 14-е үтәлеү алдында тора. Тормошҡа ашырылғандары иҫәбенә түбәндәгеләр: һайлаусылар Нижегородка—«Дөгөө» күле аша һәм Свердлов урамы өлөштәре аша ҡупмараҙар һалыуҙы һорағайнылар. Күперҙәр һалынғандар. Ғәйнә йылғаһы аша Чкалов исемендәге ураманы нормаль эшләтеү сараларын күрҙерен. Зенцов урамынан алып Свердлов урамы вак таш менән түшәлгән. Өсөнсө кварталда мунсаға капиталь ремонт үткәрелгән, уның эше яҡшыртылған. Зенцов урамында һыу колонкаһы булдырылған. Тукай, Благоев, Возновая урамдарындағы колонкаларға ремонт үткәрелгән. Степан Разин, Возновая, Михайлов һәм ҡала ситендәге урамдар ҡаҙыр әҙерләһы менән тәьмин ителде, һәм башҡа күп кенә төҙөкләндереү саралары тормошҡа ашырылды.

Кооператив Поляналағы общественный мунса төҙөлә. Нижегородкаға тиклем яңы троллейбус магистрале үткәреү эше тамамланыу алдында тора. Кооператив Ҡатанғы Аркыс йылғаһы аша капиталь кәпер ҡамаһын төҙөү эше алып барыла. Нижегородкала күҙҙән арыҡ ойошмасын [illegible] сараһы күрелә.

Ләкин шулай ҙа, Жданов районында һайлаусылар тарафынан бирелгән наказдар һәм тәҡдимдәр ҡәнәғәтләнерлек үтәлмәй әле. Район Советы исполкомы уларҙы тормошҡа ашырыу өсөн етерлек тырыш һәм ҡыҙыу эшкә сараларын күрмәй. Күптәр саралар планы эшләнмәгән һәм уларҙы үтәү сроктары ла билдәләнмәгән. [illegible] 29-ы 1951 йылғы планға бөтөнләй индерелмәгән. Исполком наказдарҙың үтәлештәрен даими тикшермәй һәм уның өҫтөнән кәндәлек контроль алып бармай. Ул үҙенең ултырыштарында бүлек мөдирҙәренең, предприятие һәм ойошма етәкселәренең тәҡдимдәрҙе нисек тормошҡа ашырыуҙары хаҡында отчеттарын тыңламай.

Наказдарҙы тормошҡа ашырыу эшенә депутаттар, даими комиссияларҙың члендәре, район Советы активистары етерлек тиклем йәлеп ителмәгәндәр. Һәм был тәңгәлдә улар конкрет эш алып бармайҙар. Улар был мөһим мәсьәләнең үтәлешен тикшереүҙе ойошторманағандар. Райондағы предприятие һәм учреждениеларҙың етәкселәре лә был эштән ситтә торалар.

Индерелгән наказдарҙың һәм тәҡдимдәрҙең нисек үтәлеүе тураһында һайлаусыларға еткерелмәй. Депутаттарҙың үҙ һайлаусылары алдында отчет биреп барыуҙары ла ойошторолмаған. Шул арҡала наказдар тормошҡа йомшаҡ ашырылалар. Үтәлмәгән наказдар араһында районды төҙөкләндереү, сауҙа, һаулыҡ һаҡлау, халыҡ мәғарифы, культура-ағартыу, коммуналь-торлаҡ хужалығы, урындағы промышленность буйынса бик күп актуаль мәсьәләләр бар. Урындағы промышленность мәсьәләһен алғанда ғына ла, райондағы азыҡ комбинаты, 18 партсъезд исемендәге артель кеүек ҡайһы бер предприятиелар производство программаларын үтәүҙә ҡыйыусы һөйрәлеп килләр. Артелдәр бөрөһе лә, тип әйтерлек, изделиеларҙы ассортименте буйынса етештереүҙе үтәмәйҙәр. Уларҙа социалистик ярыш ойошторолмаған. Производствоға яңы, алдынғы методтар индерелмәй. Быға шуның өсөн дә райондағы урындағы промышленность эшен һис киҫекмәҫтән киҫкен яҡшыртыу талап ителә.

Жданов район Советы исполкомына был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүгә һәм һайлаусыларҙың наказдарын тулыһынса практик тормошҡа ашырыуҙа бөтә сараларҙы күрергә кәрәк. Бигүк өсөн ул хәҙерге көндә Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалар йыйыу кампанияһын үткәреү айҡанлы хеҙмәтсәндәр араһында тыуған ҙур патриотик күтәренкелекте районның хужалыҡ һәм культура төҙөлөшө эштәрен артабан яҡшыртыуға, һайлаусыларҙың тәҡдимдәрен аныҡ үтәүгә юнәлдерергә бурыслы.

Х. Ишмаков,
Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советының өлкән инструкторы.

Малдарҙы ҡышлатыуға әҙерләүҙе йылдам тамамларға

Өс йыллыҡ план срогынан алда үтәлде

Беҙҙең Матросов исемендәге колхоз члендәре малсылыҡ үҫтереү өлкәһендә ҙур ғына уңыштарға өлгәштеләр. Колхоз йыл һайын малсылыҡ үҫтереүҙең йыллыҡ планын үтәп килә. Ө малсылыҡ үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын бөтә төр малдар буйынса ла ошо йылдың 1 сентябренә үтәнек. Мөгеҙле эре малдар, һарыҡ-кәзәләр һәм сусҡалар һаны планда билдәләнгәндән байтаҡ арттырылып үтәлде.

Малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын уңышлы үтәүҙә һәм уның продукт биреүсәнлеген күтәреүҙә малдарға ҡыш әйләнәһенә етерлек аҙыҡ базаһы булдырыу ҙур роль уйнаны. Беҙ быны үҙебеҙҙең үткән йылғы эш тәжрибәбеҙҙә күрҙек. Ҡыш әйләнәһенә етерлек аҙыҡ туплап ҡалыу беҙгә малдар һанын арттырыуға, уларҙың продукт биреүсәнлеген күтәреүгә һәм йәш малдарҙы һаҡлап үҫтереүгә бик ҙур мөмкинлек бирҙе.

Беҙ быйыл да шулай эшләнек. Колхоз правлениеһе мал аҙығы әҙерләүгә яҙҙан уҡ махсус бригада беркетте. Был бригада менән етәкселек итеү алдынғы колхозсы иптәш Бәҙретдиновҡа тапшырылды. Мал аҙығы әҙерләү эше яҙҙан уҡ башланды. Бригада 20 гектар майҙанда тамыр аҙыҡтары, 6 гектар майҙанда силос культуралары, 20 гектар майҙанда картоф һәм башҡа мал аҙыҡтары сәсте. Шулай уҡ малдар өсөн төп аҙыҡ булған бесән, һалам һәм силос етерлек күләмдә әҙерләнде.

Малдарҙың продукт биреүсәнлектәре лә йылдан-йыл күтәрелә бара. Быйыл, үткән йылға ҡарағанда, һәр бер һыйырҙан һөт һауып алыу 90 литрға артты. Йә һәр бер һарыҡтан 1 килограмм 400 грамм йөн алынды. Тимәк, һәр һарыҡтан йылына 2—2,5 килограмм йөн алыуға беҙҙең тулы мөмкинлегебеҙ бар.

Малсылыҡты үҫтереүҙең планын уңышлы үтәү һәм уның продукт биреүсәнлеген күтәреү малсылыҡ продукттары тапшырыу планын үтәүҙә мөһим роль уйнай. Беҙҙең колхоз һөт тапшырыу заданиеһын күптән инде үтәп, пландан тыш һөт тапшырыуҙы дауам итә. 10 центнер ит 1952 йыл иҫәбенә тапшырылды. Беҙ быйыл 1952 йылғы ит тапшырыу планын да үтәйбеҙ. Йөн, брынза, йомортҡа тапшырыу планы ла Октябрь байрамының 34 йыллығына үтәләсәк.

Малсылыҡ колхозда ҙур доход сығанағы булып тора. Беҙҙең колхозда малсылыҡ бөтә доходтың 35 процентын тәшкил итә. Ошо йылдың сентябрь айына тиклем колхоз малсылыҡтан 50 мең һумдан да артыҡ доход алды.

Хәҙер колхозда малдарҙы әлгәле ҡышлатып сығарыу өсөн әҙерлек эштәре алып барыла. Колхоз фермаларында төҙөлөш эштәре ҡыҙыу бара. Мал торлаҡтарын ремонтлауҙа, яңыларын төҙөүҙә 22 кешенән торған махсус бригада эшләй. Колхоздың ярҙамсы тармаҡтары—ағас яра, кирбес заводы, мастерской — бөтәһе лә мал торлаҡтары төҙөү өсөн материалдар әҙерләйҙәр.

Беҙ быйыл һыйырҙар өсөн яңы стандарт торлаҡ төҙөйбеҙ. Был фермала (мөдире иптәш Мостафин) малдарға һыу эсереү автоматлаштырыласаҡ.

М. Абратов,
Мәсетле районы Матросов исемендәге колхоз председателе.

> 1951 йыл — общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын тамамлау йылы.
>
> Фермаларҙы ҡышҡы осорға яҡшы әҙерләү, мал аҙыҡтарын тулыһынса етештереү, малдарҙы тәрбиәләп үҫтереү, уларҙың продуктивлеген күтәреү — өс йыллыҡ планды үтәүҙең бөгөнгө мөһим шарттары улар. Һәр бер колхоз һәм совхоз ҡышҡа әҙерлекте тамамлау өсөн көҙгө көндәрҙе тулыһынса файҙаланырға бурыслы.

Малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлекте тикшереү буйынса

хәбәрселәр рейде

Саҡмағош районы малсылыҡты үҫтереүҙә артта ҡала

Роза Люксембург исемендәге эре колхозда малсылыҡты үҫтереүҙең государство планын үтәү һәм уның продукт биреүсәнлеген күтәреү өсөн бөтә мөмкинселектәр бар. Был колхозда мал торлаҡтарын төҙөү өсөн тулы шарттар булыу менән бергә, малдарҙы йәйге көтөүлектәрҙә тәрбиәләү өсөн һәм уларҙың продукт биреүсәнлеген күтәреү өсөн тәбиғи шарттарҙың да бик уңайлы булыуын әйтергә кәрәк. Был колхоз башҡа ауыл хужалығы артелдәренә ҡарағанда тәбиғи көтөүлектәргә һәм болондарға бик бай. Ләкин, шулай булыуға ҡарамаҫтан, малсылыҡты үҫтереүҙең государство планы бер йылда ла үтәлгәне юҡ һәм малдарҙың продукт биреүсәнлеге лә бик түбән.

Дөрөҫ, мөгөҙлө эре малдар үҫтереүҙең 1951 йылғы планы һан яғынан үтәлгән, ләкин һауым һыйырҙарының тоҡомон яҡшыртыу өсөн колхоз етәкселәре тарафынан (председателе иптәш Бағишев) бер төрлө лә практик саралар күрелмәй. Бында һәр бер һауым һыйырынан быйыл уртаса 1700 литр урынына 1 сентябргә ни бары 776 литр ғына һөт һауып алынған. 33 баш һауым һыйырынан май, июнь, июль айҙарында 6 һыйыр көнгә 8—9 литр ғына, ҡалған 27 һыйыр 4—5 литр ғына һөт биргән.

Бында көтөүлектәрҙе дөрөҫ файҙаланыу ойошторолмаған, көтөүлектәрҙә загондар бүленмәгән, эсереү урындары эшләнмәгән, төнгө көтөү һәм көнгә өс тапҡыр һауыу ойошторолмаған. Быны быларҙың бөтәһе лә һыйырҙарҙан продукт алыу планын өҙөүгә килтерә.

Был колхозда һарыҡтар үрсетеүгә лә тейешле иғтибар бирелмәй. План буйынса 500 баш һарыҡ урынына 421 баш ҡына тәшкил итә. Уларҙан йөн алыу планы 60 процентҡа ғына үтәлгән. Колхоз етәкселәре малдарҙан үрсем алыу планын арттырып үтәгән өсөн мал ҡараусыларға өҫтәмә түләү биреү тураһындағы законды боҙғандар. 1950 йылда һарыҡ ҡараусыларҙан Насима Миңнекаева һәм Мәсәйкә Хажиахметова иптәштәр үҙҙәренә беркетелгән 70 баш һарыҡтан 84 бәрәс алып үҫтереп биргәндәр. Колхозсыларҙың дөйөм йыйылышы был иптәштәргә өҫтәмә түләү тәртибендә 2 һарыҡ бирергә ҡарар иткәйне. Ләкин улар был һарыҡтарҙы әле булһа алмағандары юҡ.

Сусҡасылыҡ үҫтереүҙең государство планы ла үтәлеүҙән бик алыҫ тора. План буйынса 150 урынына 102 баш ҡына сусҡа иҫәпләнә.

Сусҡасылыҡ фермаһында үрсем бик аҙ алына. Алынған үрсемгә тейешле тәрбиә етешмәү сәбәпле уларҙың үлеү фактары ла булғылап тора. Бында кешеләргә үрсетеүгә лә иғтибар бирелмәй. Ҡоштар өсөн махсус торлаҡ булмағанлыҡтан, инкубаторҙан ҡайтарылған меңләгән себештәр колхозсыларға таратылып бирелгән. Улар әле булһа йыйылып алынмағандар. Колхоз хисапсыһы Дәүләтовтың ҡулында булған мәғлүмәттәргә ҡарағанда, тошселек планы хатта арттырылып үтәлгән. План буйынса 2900 урынына 3242 тауыҡ иҫәпләнә. Ләкин был һандың үҙгәрешһеҙ ҡалыуына Дәүләтов үҙе лә шикләнә. Сөнки колхозсыларға бирелгән себештәрҙең 35—40 проценты үлеп бөткән.

«Базы», «Тайпаш», «II—коммуна», Ленин исемендәге һәм башҡа күп кенә колхоздарҙа ла малдарҙың тоҡомон яҡшыртыу һәм уларҙың продукт биреүсәнлеген күтәреү өсөн бер төрлө лә практик саралар үткәрелмәй әле.

Иҫке Ҡалмаш ауыл Советының «Комбайн» колхозында (председателе иптәш Сухов) малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлек эштәре тулыһынса тамамланыу алдында тора. Был колхозда малдарға ҡышҡа етерлек аҙыҡ әҙерләнгән һәм ул үлсәнеп, һәр бер фермаға бүленеп бирелгән. Мал торлаҡтары ремонтланған. Ләкин райондың күпселек колхоздарында яңы мал торлаҡтарын һалыу, иҫкеләрен ремонтлау эштәре ғәфү ителмәҫлек әкрен темптар менән алып барыла.

«Базы» колхозының (председателе иптәш Ғиләжев) малсылыҡ фермаларының торлаҡтары 6 урынға урынлашҡан. Ләкин уларҙың береһендә лә ремонт эштәре тамамланмаған. Мөгөҙлө эре малдар ҡышлаясаҡ торлаҡтарға хатта ремонт та башланмаған. Уларҙың түбәләре асыҡ, ишек үтә, стеналары һыланмаған. Был фермаларҙа бөтәһе 18 малсылыҡ работнигы иҫәпләнә. Ферманың үҙенең аттары һәм эш үгеҙҙәре лә бар. Был көстәрҙе дөрөҫ файҙаланғанда ремонт эштәрен күптән уҡ тамамларға мөмкин булыр ине.

Ләкин ферма мөдире иптәш Мостафиндең контролһеҙлегенән файҙаланып, малсылыҡ работниктары буш ваҡыттарын үҙ хужалыҡтарында үткәрәләр. Быйыл бында һыйырҙар өсөн яңы стандарт торлаҡ төҙөү планлаштырылғайны, төҙөү материалы өсөн колхозға делянка ла бүленгәйне. Шулай ҙа ул материалды тиҙерәк ташып төҙөлә башлаған һыйырҙар торлағын төҙөп бөтөрөү сараһы күрелмәй.

Малдарҙы аҙбарҙарға индереүгә һанаулы ғына көндәр ҡалып килә, ә шулай ҙа Саҡмағош районы етәкселәре малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлек мәсьәләһен һуңғы нәүбәткә ҡалдырып киләләр.

Рейдта ҡатнашыусылар: Н. Ямунов,
ВКП(б) райкомының бүлек мөдире.
Х. Ғәлимов,
(Үҙ хәбәрсебеҙ).

Һарыксылыҡ үҫтереүҙә беҙҙең уңыштарыбыҙ

Беҙ һарыҡтар ҡарауҙа өс-дүрт йыл ғына эшләйбеҙ әле. Шулай ҙа был ваҡыт эсендә малсылыҡ эшендә бик бай тәжрибә туплап өлгерҙек.

Үткән йыл беҙ фермалағы 114 һарыҡтан 215 бәрәс алып үҫтерҙек. Йәғни был һәр 100 баш һарыҡтан 188 бәрәс алыу тигән һүҙ. Был эштә билдәле беҙҙең хеҙмәтебеҙ ҙур булды.

Был уңышҡа беҙ малдарҙы тәрбиәләүгә яҡшыртыу һөҙөмтәһендә өлгәштек. Элекке йылдарҙа беҙҙә бәрәстәр ҡараңғы, тығыҙ торлаҡтарҙа йәшәй инеләр. Шул арҡала бәрәстәрҙең үлеүенә юл ҡуйыла ине. Хәҙер беҙҙә был етешһеҙлектәр бөтерелде, һарыҡтар һәм бәрәстәр таҙа, иркен торлаҡтарҙа йәшәйҙәр.

Яңы тыуған бәрәстәр һәм бәрәсле һарыҡтар тураһында айырыуса хәстәрлек күрәбеҙ. Уларҙы йылы, яҡты торлаҡҡа урынлаштырылған станоктарға күсерәбеҙ һәм яҡшы бесән, силос һәм туҙаҡлы ашлыҡтар һалам менән тәьмин итәбеҙ. Бәрәстәрҙең рационына минераль аҙыҡтар: ҡыҙыл балсыҡ, аҡбур, тоҙ, ағас күмере һәм алма ағасы ябраҡтары индерәбеҙ. Ҙурайтып бәрәстәргә 100-әр грамм яҡшы сифатлы силос бирә башлайбыҙ. Литырһыҙ көндәрҙә бәрәстәрҙе прогулкаға сығарабыҙ.

Беҙҙең һарыҡтарҙың юғары кәрәккә булыуы уларҙы йылына ике тапҡыр бәрәсләтеү методын ҡулланыуға мөмкинлек бирә. Йылына ике тапҡыр бәрәсләтеү өсөн һарыҡтарҙы айырым тәрбиәгә ҡуябыҙ. Быйыл да 100-гә яҡын һарыҡты ике тапҡыр бәрәсләтәсәкбеҙ һәм 300—350 бәрәс аласаҡбыҙ.

Беҙ һарыҡтарҙы яҙҙан алып көҙгә тиклем үҙебеҙ көтәбеҙ. Беҙҙә көтөүлектәр иркен түгел. Ләкин беҙ һарыҡтарҙы үләнле иң яҡшы урынын ҡарап, йөрөтөп ашатабыҙ. Шуға күрә лә беҙҙең һарыҡтар юғары кәрәктәләр.

Һарыксылыҡ үҫтереүҙең планын арттырып үтәгән өсөн хеҙмәт көндәребеҙгә өҫтәмә түләү тәртибендә йыл һайын 20-шәр бәрәс алабыҙ.

П. Скоробогатова.
Л. Савеличева,
Бәләбәй районы «Память Ленина» колхозының чабандары.

Һәр бер сусҡанан 18-әр сусҡа балаһы

Архангель районы М. Горький исемендәге колхоз сусҡасылыҡ үҫтереүҙә ҙур ғына уңыштарға өлгәште. Был колхоздың сусҡасылыҡ фермаһында үткән йыл 28 сусҡанан 517 сусҡа балаһы алынып үҫтерелде. Тимәк, һәр бер инә сусҡанан 18-әр сусҡа балаһы алынған тигән һүҙ.

Алдынғы сусҡа ҡараусыларҙан иптәш Луст Наталья үҙе тәрбиәләгән 9 сусҡанан 20-шәр сусҡа балаһы, ә иптәш Тараканова Евгения үҙе тәрбиәләгән 10 сусҡанан 19-ар сусҡа балаһы алдылар. Айырым сусҡаларҙан 24—33-әр сусҡа балаһы алынды.

Сусҡа балаһы алыуҙа юғары күрһәткестәр өсөн был ферма Бөтә Союз ауыл хужалығы күргәҙмәһенә кандидат итеп раҫланды.

Ғ. Хәбибуллин.

Шәкәр сөгөлдөрө урожайын йыйнауҙа механизацияны киң файҙаланырға

Республикабыҙ колхоздарында шәкәр сөгөлдөрө урожайын йыйнау эше бара. МТС-тар был эштә ҙур ярҙам күрһәтергә бурыслылар.

Шәкәр сөгөлдөрө үҫтереүсе райондарҙа бөтә МТС-тарыбыҙ сөгөлдөр ҡаҙый торған машиналар менән, ә Ҡырмыҫҡалы МТС-ы сөгөлдөр ҡаҙыусы комбайндар менән тәьмин ителгәндәр. Былар колхоздарҙа сөгөлдөр ҡаҙыу эшенең 80—85 процентын механизация көсө менән башҡарырға мөмкинлек бирәләр. Был хәл урожайҙы юғалтыуһыҙ, үҙ ваҡытында йыйнап алыуҙы тәьмин итәсәк.

Практика шуны күрһәтә, сөгөлдөр ҡаҙыусы машиналарҙы ҡулланыу 7—8 кешене эштән бушатырға мөмкинлек бирә, ә комбайнды ҡулланыу хеҙмәт етештереүсәнлеген өс тапҡырға арттыра. Тимәк, МТС-тарҙа булған механизмдарҙы тулыһынса файҙаланыу сөгөлдөр урожайын йыйнауҙың төп шарты булып тора.

Шулай булыуға ҡарамаҫтан, ҡайһы бер МТС-тарҙың етәкселәре сөгөлдөр урожайын йыйнауҙа механизмдарҙы файҙаланыуҙы ойошторорлаймайҙар, эш срокттарын ҡыҫҡартыу өсөн ҡарашмайҙар. Ҡарлыман МТС-ы (директоры иптәш Михайлов) һәм Архангель МТС-ы (директоры иптәш Анчурин) кеүек МТС-тарҙың директорҙары механизацияның әһәмиәте менән иҫәпләшеп тормайынса, улар У—2 тракторҙарын һәм сөгөлдөр ҡаҙыусы машиналарҙы урожай йыйнауға әҙерләмәгәндәр. Шулай уҡ улар сөгөлдөр ҡаҙыусы ҡайһы бер машиналарҙы һәм автоматтарҙы сельхозснаб базаларынан барып алмағандар. Был МТС-тарҙың етәкселәре, үткән йылдарҙағы кеүек уҡ, механизация көсө менән урожай йыйнау планын үтәүгә иғтибарһыҙ ҡарайҙар, урожай йыйнауҙағы бөтә эште колхозсыларға йөкмәтергә телләйҙәр.

Сөгөлдөр урожайын йыйнауҙа механизациялауҙы байлап еткермәү шулай уҡ Ташлы күл, Михайловка, Бураы һәм башҡа МТС-тарҙа ла бар. Үҙгән йылғы практика шуны күрһәтте, механизация көсөн етерлек файҙаланмау урожай йыйнауҙың темпын нык кәметте. Машиналар сөгөлдөр урожайын йыйнауҙа тулыһынса файҙаланылматы, улар дөрөҫ көйләп йөрөтөлмәне.

Сөгөлдөр урожайын йыйнау машинаның байтаҡ операцияларынан — сөгөлдөрҙө тамырҙары менән йолҡоуҙан, тупраҡтан айырыуҙан һәм таҙартыуҙан тора. Беренсе операцияны үтәү сөгөлдөрҙө күтәргестәр менән башҡарыла. Улар тағылмалы һәм аҫылмалы булалар. Башҡортостан МТС-тарында тик аҫылмалы сөгөлдөр ҡаҙыусылар ҡулланылалар.

Аҫылмалы сөгөлдөр ҡаҙыусылар «Универсал—2» тракторы рамына беркетелә. Шәкәр сөгөлдөрөн йыйнау өсөн был ҡаҙыусылар ике топка менән тәьмин ителгән. Уның өҫкө өлөшө махсус тоткостар менән рамаға нығытыла һәм шулар менән ул регулировать ителә. Рәт араларының киңлеге, тотҡостарҙы рамдар буйынса урынлаштырыу иҫәбенә, 44,5—50 сантиметр күләмдәрендә регулярлаштерелә. Тәрәнлеккә табан өҫтәмә рәүештә көйләү ҡул менән үткәрелә. Был маҡсатта штурвалы ике винт ҡуйылған. Ошо винттарҙы бороу һөҙөмтәһендә рамдарҙы урынлаштырыу үткәрелә. Сөгөлдөр ҡаҙыусыларҙың эш сифаты топкаларҙы урынлаштырыуға һәм уларҙың эшләү формаһына ҡарап йөрөй.

Сөгөлдөр ҡаҙыу рәттәрен эшкә башлауҙың тәүге әйләнеүендә уҡ, ә һуңынан эш процесында өҙлөкһөҙ рәүештә тикшерә барырға кәрәк. Бында сөгөлдөр ҡаҙыусыларҙың тәрәнлектәре һәм аралыҡтары, шулай уҡ эштең сифаты тикшерелә.

Эш процесында ҡаҙыусылар тупаҫлана-лар. Был ваҡытта ҡаҙыусыларҙың өҫкө өлөшөн, уларҙың тәүге формаһын үҙгәртмәйенсә, тарттырырға кәрәк. Ҡаҙыусыларҙың нормаль тәрәнлеге 20 сантиметр, ә иң ҙур тәрәнлек 28 сантиметр булып тора.

Ҡаҙыусылар сәғәтенә 0,7 гектар майҙанды эшкәртәләр. Шулай ҙа, агрегатты сәғәт графигенә күсергәндә, был күрһәткесте байтаҡ арттырырға мөмкин. Тимәк, тракторҙар йөрөтә торған бөтә агрегаттар сөгөлдөр урожайын йыйнауҙа сәғәт графиге буйынса эшләргә тейештәр. Шуның менән бергә, агрегаттарҙың эше сөгөлдөрҙө йыйнаусы кешеләр һәм транспорт средстволары менән тәьмин ителергә тейеш.

Сөгөлдөр ҡаҙыусы комбайн универсаль машина булып тора. Ул сөгөлдөр урожайын йыйнауҙа бөтә операцияларҙы бер үк ваҡытта башҡара. Сөгөлдөр урожайын йыйнауҙа ҡаҙыусыларҙың эштәрен сөгөлдөрҙәрҙе йыйнап алыу һәм уларҙы таҙартыу эштәре менән бәйләнештә алып барыу ҙур әһәмиәткә эйә. Таҙартылмаған сөгөлдөр өйөмдәрҙә тиҙ һыулана һәм сифаты кәмей. Тимәк, шәкәр сөгөлдөрө урожайын йыйнағанда уны ҡаҙыу, һайлап алыу, таҙартыу һәм шәкәр заводына оҙатыу эштәре араһында өҙеклеккә юл ҡуймаҫҡа, хеҙмәтте дөрөҫ ойошторорға кәрәк. Шулай уҡ урожайҙы йыйнауҙа хеҙмәтте дөрөҫ ойошторорға, ҡаҙылған сөгөлдөрҙәрҙе йылдам эшкәртергә кәрәк. Комбайн менән ҡаҙылған сөгөлдөр шул уҡ көндә таҙартылырға һәм оҙатылырға тейеш.

Агрегаттарҙы, бигерәк тә сөгөлдөр ҡаҙыусы комбайндарҙы юғары етештереүсәнлектә эшләтеү өсөн эш майҙанын алдан әҙерләү талап ителә. Сөгөлдөр плантацияларын алдан әҙерләп ҡуйыуҙың эш барышына ҙур тәьҫир яһауын практика яҡшы күрһәтте. Юғалтыуҙарҙы булдырмау өсөн урожайҙы йыйнауҙа айырым участкаларҙың тәртиптәрен билдәләргә кәрәк. Айырым колхоздарҙа быуаса сөгөлдөрҙәрҙең өлгөшөнә ҡарамаҫтан, бөтә участкаларҙың урожайы бер рәттән йыйналды. Шулай итеп, тигеҙләүсәлеккә юл ҡуйылды. Быны булдырмаҫ өсөн быйыл сөгөлдөр үҫемлектәренең өлгөшөнә ҡарап урожай йыйнауҙы ойошторорға, тигеҙләүсәлеккә юл ҡуймаҫҡа, юғалтыуҙарҙы булдырмаҫҡа кәрәк. Айырым участкаларҙың урожайын дөрөҫ нәүбәттә йыйнауҙы ойоштороу өҫтәмә рәүештә һәр гектарҙан 10—15 процент урожай алырға мөмкинлек бирә.

Шәкәр сөгөлдөрө урожайын баҫыуҙа һаҡлауға һәм таҙартыуға айырыуса ныҡ иғтибар итергә кәрәк. Уны баҫыуҙа ҙур ғына ваҡыт һаҡлағанда ла вак өйөмдәрҙә ҡалдырырға ярамай. Ул ҙур өйөмдәрҙә булырға һәм өҫтө ябылып ҡуйылырға тейеш. Вак өйөмдәрҙә ҡалдырылған сөгөлдөр үҙ ауырлығының 2,3 процентын юғалтыуға алып бара.

Баҫыуҙа сөгөлдөр урожайын йыйнауҙы ойоштороу менән бергә, сөгөлдөр япраҡтарын силослауҙы ойошторорға кәрәк. Ул малдар өсөн юғары сифатлы аҙыҡ булып иҫәпләнә. Был япраҡтар бик һутлы булалар. Шуға күрә силослағанда уларға ярты-ярты һалам ҡушыу талап ителә.

Сөгөлдөр урожайын йыйнауҙа механизацияны юғары етештереүсәнлектә файҙаланыу һәм уны ойошҡан рәүештә үткәреү республикабыҙҙың сөгөлдөр сәсеүсе райондарындағы колхоздарҙың һәм МТС-тарҙың бөгөнгө мөһим бурысы ул. Был бурыс намыҫ менән башҡарылырға тейеш.

В. Простенюк,
БАССР Ауыл хужалығы министрлығының МТС-тар Управлениеһының баш инженеры.

Кытай Халык Республикаһы. Пекин. Кореяла һуғышыусы Кытай добровольцтары хөрмәтенә Ван Фу-цзин урамында һуғылган статуя. (ТАСС фотохроникаһы).

КОРЕЯЛАҒЫ ВАКИҒАЛАР

Халык армияһы Баш командованиеһенең белдереүе

ПХЕНЬЯН, 24 сентябрь. (ТАСС). Корея Халык-Демократик Республикаһы Халык армияһының Баш командованиеһе 24 сентябрҙә, бөтә фронттарҙа ла Корея Халык армияһының соединениелары Кытай халык добровольцтары менән берлектә уҙ-ара тыныш хәрәкәт итеп, дошманга каршы каты һуғыш алып барҙылар һәм уның йәнле көсөнә һәм техникаһына ҙур юғалтыуҙар килтерҙеләр, тип хәбәр итте.

Үҙәк һәм көнсығыш фронттарҙа Халык армияһының соединениелары дошмандың айырым атакаларын уңышлы кире какты.

24 сентябрҙә Халык армияһының зенит частары һәм дошман самолеттарын аулаусы укыусылар Пхеньяндың, Пампхоны, Вонсанды, Сариводе, Хваннжуҙы, Сохшоны һәм Синьчоводе йыргыкстарова бомбага тотоуға катнашкан дошмандың 11 самолетын атып төшөрҙөләр.

Кэсондағы һөйләшеүҙәргә карата

Ким Ир Сен менән Пын Дэ-хуэйгә Риджуэйҙең мөрәжәғәте

НЬЮ-ЙОРК, 23 сентябрь. (ТАСС). Юнайтед пресс агентлығының Токиолағы хәбәрсеһенең хәбәр итеүенә карағанда, генерал Риджуэй 23 сентябрҙә Корея Халык армияһының баш командующийе Ким Ир Сен менән Кытай халык добровольцтарының командующийе Пын Дэ-хуэйгә хат менән мөрәжәғәт итеп, унда, Кэсондың нейтралитет режимен боҙоу тураһында хәбәр итеүгә әҙерлекләнде. Бынан ике йыл элек Кэсонда, тулыһынса тикшерелделәр, тип иғлан итте.

Кэсондағы һөйләшеүҙәрҙе инициатор булырға әҙерлеген белдереп, ул нейтраль зонаның торошо өсөн ауапыланып сигенеп, Риджуэй, «артабан бынан тукталыуҙарҙы булдырып максималь көмәгә бирергә тип әйтте. Кәсон связь офицерҙарына»ын илселәр менән тәлгә нәйләп һөйләшеүҙәр ҙә был бик мөһим. Связь офицерҙары абырыуса иштибар бирелеүен таныш итеү өсөн уәҙмен связь офицерҙарына күрһәтә бирҙем, тип бәлдерҙе.

Ким Ир Сен менән Пын Дэ-хуэйҙең генерал Риджуэйгә яуабы

ПЕКИН, 24 сентябрь. (ТАСС). Синьхуа агентлығының хәбәрсеһе Пхеньяндан ошоларҙы хәбәр итә: Корея Халык армияһының Верховный командующийы генерал Ким Ир Сен менән Кытай халык добровольцтарының командующийы генерал Пын Дэ-хуэй генерал Риджуэйгә сбарҙан яуапты былай тип яҙҙылар:

Үҙегеҙҙең хатығыҙҙа һеҙ бөтә инцидентторҙо ла һеҙҙең яғығыҙ тарафынан тулыһынса тикшерелеүе тураһында хәбәр итәһегеҙ. Кэсондың нейтралитеты тураһындағы килешеүгә БМО ғәскәрҙәренең 10 сентябргә тиклем һауала һәм ергә тәрә боҙоуҙарын һәм вакытлы килешеү тураһында Кэсондағы һөйләшеүҙәргә дауам иттереү мәсьәләһе өсөн бороуҙарын тамырҙан иҫке буйҙа бер тарихлы ҙа, шулай ук беҙҙең был инциденттарға һеҙҙең яғығыҙҙың ауаплы тарауын талап итеүҙә-дауам иттереү өсөн бөтә нигеҙҙәребеҙ һәм хоҡуҡыбыҙ бар, сөнки беҙҙең ҡулыбыҙҙа был инциденттарға ҡарылған етерлек тиклем иҫбатлауҙар бар. Һәм беҙҙең яғыбыҙ яңынан тикшереү үткәреүгә бер нисә тапҡыр баш тартты.

Дөйөм бындай булыуынса, 22 августағы провокацион инцидент һәм бөтәһе лә һеҙҙең яғығыҙ тарафынан тыуҙырылған уңын һуғыш күп кенә ошондай инцидентҙар Кэсон һөйләшеүҙәрен дауам иттереү мөмкинлеген ошҡорҙо. Шуға күрә бынын өсөн һеҙҙең яктын ауапты булырға тейешлеге тобини. Кэсон нейтралитетен был БМО ғәскәрҙәренең һуңғы бороуҙары булып торған 10 сентябрҙәге инцидент айканлы һеҙҙең яғығыҙ үҫеш белдерҙе, һәм Кэсондың нейтралитете тураһындағы килешеүгә бороуҙар ауаплылығы менән харарға әҙер булыуҙар тураһында белдерәк, беҙ, вакытлы килешеүҙәр тураһында һөйләшеүҙәр Кэсонда киселкөстән башлансаға тейеш һәм был айырыусы һалыныусан инцидентлар ине яғ аркаһында һөйләшеүҙәргә протрессага артабан тамасаулык итергә тейеш түгел, тип таптык.

Бороуҙарҙың артабан кабатланыуын булдырмаҫ өсөн һәм киләсәктә һөйләшеүҙәрҙең туктатылыуын кәметеү йәки хатта бөтөрөү өсөн беҙҙен яҡ Кэсон районының нейтралитеты тураһындағы мәсьәлә буйынса һыҡлы килешеү эшләнгәнсе, тип һәр вакытта тоткан итте; шулай уҡ беҙ ике яҡтың вакытлы тикшереүҙәргә бәр дә ҡыйыу иткенә булыу һәм вакытлы килешеүҙе кон рейтинг хәбәр итеүҙәр, уғата ошондай ике ҡатлы ошондай конкурт һәм ебәрелгән ашыраған вакытта был өсөн вакытта тура булып сиккәс тәрәнәйҙә буйынса тикшерелгән һәм вакытта ҡатнашыр тарафыбыҙ һәм уның тиҙ саралары.

Шуға күрә беҙ үҙ яғыбыҙҙың связь офицерына Кэсонда һөйләшеүҙәрҙе кайтанан башлау көнөн һәм вакытын тикшереү өсөн 24 сентябрҙә иртәнге 10 сәғәттә һеҙҙең яктың связь офицеры менән осрашырға бойороҡ бирҙек.

Америка һалдаттары Кореяла һуғышырға теләмәйҙәр

ПХЕНЬЯН, 24 сентябрь. (ТАСС). Кореяның үҙәк телеграф агентлығы 23 сентябрҙә Кэсонда һөйләшеүҙәрҙең һуҙылыуы, шулай уҡ һуғыштың күңелһеҙ перспективалары айканлы БМО ғәскәрҙәре тип аталған ғәскәрҙәр һалдаттарының һәм офицерҙарының боевой рухының төшөнкө халәт булыуы тураһында хәбәр таратырҙы.

Күптән түгел, тип әйтелә хәбәрҙә, көнсығыш фронтта 8-се армияның икенсе дивизияһы 38-се полкы 2-се батальонының рота командиры етәкселегендә Американың 40 һалдаты һәм офицеры пленга төшкән. Уларҙың бөтәһе лә бер тауыштан: пленга шуҡ күрә төштек, сөнки Кореялағы һуғыштың сиген күрмәйбеҙ, ә Кэсонда һөйләшеүҙәрҙең һуҙылыуы пленга төшеү тураһында күптән уйланылған уларҙы тиҙләтте генә, тип белдергәндәр.

«Ф» ротаһының икенсе бүлегенең командиры былай тип һөйләй: «Мин үҙемдең дуҫтарым менән бергә пленга төшергә карар иттем, сөнки кем һайын үлем куркынысын, шул уҡ вакытта мәғәнәһеҙ һәм хурлыклы үлем куркыныҫын тойҙом. Кэсондағы һөйләшеүҙәрҙең яңы һөжүмгә һәм һуғышты киңәйтеүгә әҙерләнеү өсөн тып алыу итеү командованиеға кәрәкле булған Америка хөкүмәтенең манёвры ғына булып тороуын белгәс, мин икеләнеүһеҙ рәүештә пленга төшергә карар иттем».

Мин, тигән пленный, хәрби пленныйҙар тураһында хәстәрлек күргән өсөн Төньяк Корея властарына бөтә йөрәктән рәхмәт белдерергә теләйем. Мин шулай уҡ Помона калаһындағы (Калифорния штаты) үҙемдең туғандарыма, таныштарыма һәм якташтарыма Кореяға китеп минең тарафтан яһалған ағыулыҡлыкты уларҙың берәһе лә кабатламаһын, тип таһшырырға телар инем. Бер нәмәгә лә карамаҫтан, Кореялағы беҙҙең хәлебеҙ әмәтһеҙ».

Көнбайыш державалар ғәскәрҙәренең Көнбайыш Германияла манёврҙары

БЕРЛИН, 24 сентябрь. (ТАСС). Көнбайыш Германияла 24 сентябрҙә көнбайыш державалар коралды көстәренең ҙур көҙге манёврҙары тамамланды.

Манёврҙар Германияның Англия оккупация зонаһында Ганновер-Бремен районында 10 көн дауам итте. Уларҙа ете государствоның: АКШ, Англия, Франция, Голландия, Дания, Норвегия һәм Бельгияның 150 мең һалдаты, шулай уҡ ике бронетанк дивизияһы һәм 300-ҙән артыграҡ самолет катнашкан.

Был манёврҙарҙа Көнбайыш Германияла кайтанан тыуҙырылған герман хәрби көстәре лә катнашкан. Тулы булмаған мәғлүмәттәргә карағанда, 20 мең герман һалдаты Англияның «ярҙам итеүсе отрядтары» составында «манёврҙарҙы үткәреүгә булышлык иткән».

Манёврҙарҙы үткәргән вакытта Америка һәм Англия командованиелары немец халкына китерелгән ҙайыт ҙур һәм Көнбайыш Германияның миллиондарсы маркаһынан торған зыян менән иҫәпләшмәгәндәр. Көнбайыш Европа агентлыктарының һәм газеталарының мәғлүмәттәренә карағанда, манёврҙар барышында 25 һалдат һәм офицер үлтерелгән һәм 500-ҙән артығырак кеше яраланған.

Ул тыныслык яклы

Дәрестән һуң күп уйлығас
Газета карап,
Уҙ-үҙенә һорау бирҙе
Пионер Марат:
«Ныйыр тиһәң корһағына
Һыу шулай һыйһай,
Ни өсөн һуң Трумэн юлар
Тап өсөн туймай?
Ул ике йыл Кореяны
Бомбаға тота;
Көнбайышта Европаның
Байлығын йота.
Ул бөгөн дә бысак жайрай
Кытай сигенә,
Хужа булып халмак була
Япон ерендә.
Эттәрҙәргә вәғәҙә итә
Доллар кисәген,
Һәм БМО-ла тотоп һөйләй.
Атом күсәген.
Трумэн дә Гитлер һымак
Һаташамы икән,
Йәки ул да үҙ башына
Маташамы икән?
Нигә тоя белмәй икән
Халыктың көсөн,
Миллиондарҙың берләшеүен
Тыныслык өсөн.
Һуғыш өтҙән хурлык һайай
Бөтә ер халкы,
Сөнки һәр намыслы кеше
Тыныслык яклы.
Хыялланма атом менән
Трумэн юлар,
Барлы бер ергә дерәсләк һәм
Тыныслык сиерә.
Шундай уйҙар уйланы ла
Пионер Марат,
Кәшаш бирҙе әсәйенә
Түп-тура карап:
«Бөгө үҫеү, укыу өсөн
Тыныслык көрәк,
Бөтөн һуғыш, шуға әсәйем
Күл куй тиҙерәк.
Һинең тауышың миллиондарҙы
Туплаһын бергә,
Дуҫлык еңһен, канлы һуғыш
Булмаһын ергә!»

Рохим Суфиян.

Үҙ эшмәкәр художниктәр

Бынан ике йыл элек Черниковск калаһының «Ударник» клубында балалар һәм ололар өсөн һынлы искусство түңәрәктәре ойошторолғайны. Ошо ике йыл вакыт эсендә Башкорт Совет художниктәр союзы члены иптәш Г. Огородов етәкселегендәге был үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәре якшы ғына һөҙөмтәләргә өлгәштеләр. Ололар түңәрәгендә катнашыусылар каләм менән һүрәттәр, этюдтәр эшләүҙән татмарлы композицияларға күстеләр. Клубта ошо вакыт эсендә һынлы искусство түңәрәге члендәренең ижадтарынан дүрт тапкыр күргәҙмә ойошторолдо. Һуңғы отчет күргәҙмәһе профессиональ художниктәр тарафынан ҙур баһа алды. Отзыв дәфтәренә Башкорт Совет художниктәр союзының яуаплы секретары Русских: «күргәҙмә түңәрәк члендәренең һәм уның етәксеһе иптәш Огородовтың ҙур ғына эштәр башкарғанлыктары тураһында һөйләй. Кайһы бер картиналар айырыуса якшы һәм оҫта эшләнгәндәр», тип яҙҙы.

Түңәрәк члендәре клубка бик ҙур ярҙам күрһәтәләр, улар «Төрмош төбөндә» (А. М. Горький әҫәре). постановкаһына һәм «Йондоҙ сере» тигән спектаклгә декорация эшләнеләр.

Түңәрәк члендәре үҙҙәренең йәйге ял вакыттарын йокмәткеле һәм күңелле итеп уҙғарҙылар, етәкселәр менән республикабыҙҙың алыҫ райондарына барып этюдтәр эшләнеләр. Уҙған йылда улар ла вакыттарын Бөрө районында уҙғарҙылар. Быйыл Карыҙел йылғаһы буйлап пароходта туристик походта булдылар. Улар хәҙер республика күләмендә уҙғарыласак үҙ эшмәкәрлек һынлы искусство күргәҙмәһенә әҙерләнәләр. Иптәш Харин «Яңы социалистик кала — Черниковск» тигән картина. Сабанцев «Александр Матросов портреты» өҫтөндә эшләйҙәр. Иптәш Литвинов Урал тауы пейзажы фонында электр ярҙамында йөрөтелгән юл төҙәлешен кәүҙәләндерәсәк. Шулай уҡ Ворона, Арифьев һәм башка иптәштәр ҙа хәҙерге көн үҙәгендә торған темаларға картиналар яҙалар.

Бында балалар түңәрәге лә якшы эшләй. Түңәрәктә тәрбиәләнеүсе Шура Пронина үткән йыл Башкорт государство художество училищеһына укырға инде. Айырыуса һәләтле малай Гена Сысолятин ошо йылда Мәскәүҙәге йәш талантлар мәктәбенә алынды.

Клуб ойошмаһындағы был һынлы искусство түңәрәктәре художество эшен һәйәүсе йәштәргә үҙҙәренең һәләтлектәрен арттырыу, оҫталыктарын камиллаштереү өсөн якшы мәктәп булып тора.

М. Ханин.

СРОГЫНАН АЛДА

Башкортостан лесохимик промысловой артелдәре промышленность өсөн киммәтле сырье булған сайыр сығарыуҙы йылдан-йыл арттыралар. Сайыр сығарыу эше, һуғышка тиклем булған 1940 йыл кимәленә карағанда, 4 тапкырға үҫте.

Лесохимиктар ошо йылдың башында сайыр сығарыуҙа бирелгән планды срогынан алда үтәргә һәм илебеҙгә пландан тыш продукцияны 20 процентка күберәк бирергә йөкләмә алғайнылар. Хәҙер лесохимиктар үҙҙәренең ныкышмалы хеҙмәттәренең йомғактарын яһайҙар.

Башлесхимпромсоюз системаһындағы артелдәр сезон планын 10 августа 105 процентка үтәне. Ярышта алдынғы булған Белорет һәм Йылайыр райлесхимпромсоюздары сезон нормаһын 105 — 118 процентка үтәнеләр. Әбйәлил районы «Яңы Урал» артеле лесохимиктары ла, был производствоны уҙған йыл ғына үҙләштереүгә карамаҫтан, сезон нормаһын 107 процентка еткереп үтәүгә өлгәштеләр.

Сайыр сығарыусылар Тимофеев системаһындағы ағас кабығын тишеү инструменты — каканы үҙләштереп, дөрөҫ файҙаланыу һөҙөмтәһендә планды арттырып үтәйҙәр.

Сайыр сығарыуҙа Йылайыр районының «Восток» артеленән Николай Попов, «Передовик» артеленән Николай Трофимов, Белорет районы «Заря пятилетки» артеленән Екатерина Ведешкина, Бөрйән районы Молотов исемендәге артелдән Ғәшиә Ғабитова, Фатима Ягудина иптәштәр ярышта алдынғылар сафында баралар.

Башкортостан лесохимик промысла кооперациялары, быйылғы сезонда сайыр сығарыу планын 135 процентка арттырып үтәү өсөн ныкышмалы көрәш алып баралар.

М. Вәлитов.

Район ауыл хужалығы күргәҙмәһе

Кандра районы колхоздарында ошо йылдың октябрендә үткәреләсәк район ауыл хужалығы күргәҙмәһенә әҙерлек эштәре башланды. Күргәҙмәлә катнашасак малдар айырым тәрбиәләүгә куйылды. Колхоздарҙа экспонаттар әҙерләнә.

Күргәҙмәгә әҙерлек эштәре «Трактор», «Кыҙыл маяк», «Өс кайын», «Большевик» һәм Ленин исемендәге колхоздарҙа айырыуса якшы бара. «Трактор» колхозынан күргәҙмәгә рус юртағы — «Турист» исемле токомло айғыр катнаша. «Туристың» балалары булған хәҙер 11 током айғыры бар. Уның токомо районның башка колхоздарына ла бирелә. «Туристы» тәрбиәләүсе — колхоздың йылкысылык фермаһы мөдире элекке кавалерист иптәш Фәттәхов Мәсғүт күргәҙмәгә катнашыуға ҙур әҙерлек алып бара.

«Кыҙыл маяк» (председателе орденле иптәш Яценко) колхозынан күргәҙмәгә Бестужев токомло «Бедовой» исемле током үгеҙе катнашасак. Уның ауырлығы хәҙер 580 килограмм.

Күргәҙмәгә йылкысылык үҫтереүҙә ҙур уңыштарға өлгәшеүсе «Большевик», «Кыҙыл Октябрь», «Правда» һәм башка колхоздар ҙа катнашасак.

Хәҙер күргәҙмә майҙанын йыһазландырыу, экспонаттарҙы кабул итеүгә әҙерлек эштәре башланды.

Ғ. Ғәзизуллина.

Ғафури районында

Иәшелсәнән бай урожай

Быйыл Ғафури районының күп кенә колхоздары йәшелсәнән бай урожай үҫтереп алыуға өлгәштеләр. Мәҫәлән, «Ударник» колхозы тик һуғандан ғына 1220 бот урожай үҫтереп алды.

«Вольная жизнь», «Красный бор», «Еган» һәм Ворошилов исемендәге колхоздар помидор, карбуҙ, кауын һәм кыярҙан юғары урожай алдылар.

Эшселәр клубында

Красноусол бынла заводы дирекцияһы Ленин исемендәге эшселәр клубына йыл һайын күп кенә акса бирел килә. Быйыл клуб кайтанан йыһазландырылды. Клубтың баксаһына өҫтәмә ағастар ултыртылды, сәскәләр үҫтерелде. Бакса якшы койма менән уратылып алынды. Баксаға Ленин—Сталиндең постаменттәре куйылды.

Быйыл кыш клуб пар менән йылытыласак.

Тәжрибә емештәре

Фрунзе исемендәге колхоздың члены иптәш М. Фәйрузов «Ф—13» сортлы кабыкһыҙ һоло үҫтереү өҫтөндә тәжрибә эштәре алып бара.

Ул 1947 йылда ҙурт кенә бөртөк орлок сәскәйне. Ә быйыл ул 11 килограмм орлок сәсеп, 4 центнер урожай алыуға өлгәште.

Колхоз алдағы йылдың яҙында 3 гектар майҙанда кабыкһыҙ һоло сәсәсәк.

Һыра заводы

Райпищепромдың һыра заводында ошо көндәрҙә капиталь ремонт тамамланды, ул ай һайын 12 мең литр һыра кайнатып сығарасак.

Й. Ғәлиев.

КЫҪКА ХӘБӘРҘӘР

Ауырғазы колхоз-совхоз театры артистәр түгел Макар районына килә. Район хеҙмәтсәндәренә Һ... Н... «Яҙғы йыр» тигән пьесаһын күрһәтте.

Коллектив район үҙәге клубында, күп кенә колхоздарҙа һәм промартелдәрҙә йөҙҙәрсә тамашасыларҙы хеҙмәтләндерә лә инде.

С. Макарский.

* * *

Баймак районының «Ирәндек» ауыл хужалығы артеленең баксасылык бригадаһы менән тәжрибәле колхозсы Мөнирә Абдуллина етәкселек итә.

Бригада быйыл 20 гектар майҙанда йәшелсә сәскәйне. Һәм бөтә төр йәшелсәнән дә юғары урожай үҫтерҙе.

Колхоз йәшелсәнән йыл һайын күп доход ала. Хәҙер баксасылыктан 18 мең һум доход алынды ла инде. Бынан башка колхозсыларға хеҙмәт көнө иҫәбенә 10 мең һумлык йәшелсә бирелде.

Б. Дияров.

* * *

Бәләбәй районы Аксаков поселкаһының 15-се номерлы мәктәбендә бер нисә йыл инде «Йәш географтар» түңәрәге эшләп килә. Түңәрәк үҙенең йәшәү ...ронда укыусылар өсөн төрлө походтар, экскурсиялар ойоштороҙо.

Ике урында торф, әзбиз һәм төрлө таштары ятҡылыктарын асты. Тау ...комдарын һәм үҫемлектәрҙе өйрәнеп ... ла кырсын таштарҙан һәм башка ...риалдарҙан мәктәптә «Тәбиғәт ...» ойоштороҙо.

Н. Абдуллин.

* * *

Дыуан районы Ленин исемендәге ауыл хужалығы артеле быйыл 124 гектар майҙанда клевер, 181 гектар майҙанда тимофеевка, 8 гектар майҙанда люцерна сәскәйне. Орлокҫолок участкаһында 60 гектар майҙанда клеверҙән 1,5-ар центнер, 175 гектар майҙанда тимофеевканың 2-шәр центнер урожай алынды. Башка государствоға 320 центнер күп йыллык үләндәр орлоғо тапшырып, 226 мең һум доход алды.

Р. Сафин.

„Совет Башкортостаны" газетаһының редакцияһына

Кәҙерле иптәштәр!

Һуңғы көндәрҙә Башкортостан ... газеталарының биттәрендә минең ижадыма карата тәнкит мәкәләләре баҫылып сыкты. Ул мәкәләләрҙә минең ижадымда идея һәм художество яғынан булған серьез етешһеҙлектәр күрһәтелә. Ул етешһеҙлектәрҙең күпселек өлөшө минең ижадымда 1941 йылға тиклем булған һәм Бөйөк Ватан һуғышы йылдарындағы осорға кайтып кала. Мәҫәлән, осорға бәйле булмаған һағышлы мәхәббәт тураһындағы йырҙар, милли сикләнеүҙе күрһәтеп торған «Башкортостан улдары», «Ғәзиз Шайморатов» кеүек әҫәрҙәрем минең ижадымдағы серьез хаталар булып торалар. Шулай уҡ Бөйөк Ватан һуғышынан һуң яҙылған кайһы бер әҫәрҙәремдә лә хаталар барлығын күрәм.

Тормошто ныклап белмәү, әйҙәп арҡаһында совет ысынбарлығын ... күрһәтмәгән әҫәрҙәрем бар. Мәҫәлән, «Дим буйында» тигән йырымда ... дағы эш артта калған хеҙмәт ... менән күрһәтелә. «Урал» тигән ... рымда Уралдың бай тәбиғәте менән ... мауығып, ундағы совет кешеләренең ... дакәр хеҙмәтен, йәнле тормошон күрһәтмәгәнмен. Был, әлбиттә, бай тормошло социалистик Уралды яғынан тәрән ... мәү арҡаһында килеп сыкҡан.

Минең ижадымдағы серьез хаталарҙы большевистик дөрөҫ тәнкит менән күрһәткән иптәштәргә ысын күңелдән рәхмәт белдерәм. Ул тәнкиттәр минең ижадымдың идея-художество кимәлен күтәреү өсөн шикһеҙ ҙур ярҙам итәсәктәр.

Минә марксизм-ленинизм теорияһы менән нык коралланырға, беҙҙең совет ысынбарлығын тәрән итеп өйрәнергә кәрәк.

Минең ижадымдағы хаталарҙы күрһәтеп, алдағы көндә ундай хаталарҙы кабатламайынса, якшы әҫәрҙәр яҙырға теләгән бөтә иптәштәргә бөтә йөрәктән ҙур рәхмәт әйтәм, һәм иптәштәремдең ышаныуын теләйем. Мин үҙемде ижади көсөмдө Сталин эпохаһына тиң булған әҫәрҙәр ижад итеү өсөн рәсәкмен.

Кадир Даян.

Редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

БӨГӨН ТЕАТРҘАРҘА һәм КИНОЛАРҘА:

Башкорт государство опера һәм балет театрында — «ЯРҒАНАТ».

Башлана 8 сәғәт 30 минутта.

«Октябрҙә» — «МЕКСИКА ЙЫРЫ».

«Салауатта» — «ЦИРК».

Матросов исемендәге кинотеатрҙа көндөҙ «СЕВЕР ЕРЕ ТУРАҺЫНДА ХИКӘЙӘ», кис «БИРНӘҺЕҘ КЫҘ».

«Иҙелдә» — «ҘУР ТОРМОШ».

Редакцияның адресы: Өфө калаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, ауыл хужалығы, транспорт һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, совет төҙөлөшө һәм информация бүлектәре — 2-80-40, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П02617 Өлкә газеталар издательствоһы типографияһы. Тиражы 25000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

СОВЕТ БАШҠОРТОСТАНЫ

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

33-сө ЙЫЛ СЫҒА.

№ 11 (8908) 1951 йыл 28 сентябрь йома

хаҡы 20 тин.

БӨГӨНГӨ НОМЕРҘӘ:

ТУҢҒА ҺӨРӨҮҘӘ ТРАКТОРҘАРҘЫҢ ТӘҮЛЕК ӘЙЛӘНӘҺЕНӘ ЭШЛӘҮЕН ОЙОШТОРОРҒА! С. Маҡарский. — Тракторсыларҙың өлгөлө эштәре (1-се бит).
Е. Тулбаев. — Пландарҙы срогынан алда үтәү өсөн көрәшәләр (1-се бит).
ТЫНЫСЛЫҠ ӨСӨН. Б. Ибраһим. — Витамин етештереүселәр һүҙе (1-се бит).
ПАРТИЯ ТОРМОШО. А. Масленников.— Фидаҡәр хеҙмәт — тыныслыҡ өсөн көрәш (2-се бит).
М. Хәйҙәров. — Агитколлективтың эше ... (2-се бит).
Архивта, анкеталар һәм фактылар буйынса ... өсөн (2-се бит).
И. Исмаҡов. — Шөҙөр сәләмәтлек ... (2-се бит).
С. Титаренко. — Пролетар интернационализмы — бөтә халыҡ хеҙмәтсәндәренең байрағы (2-се һәм 3-сө биттәр).
П. Баһиров. — Ауылдағы районда ... (3-сө бит).
Ш. Мостафин. — Предприятиеларҙы ... (3-сө бит).
Н. Пиксанов. — ... (3-сө бит).
З. П. Винтайкин. — Картоф йыйнауҙа хеҙмәтте ойоштороу (4-се бит).
КОНСУЛЬТАЦИЯ. Колхоз төҙөлөшө буйынса һорауҙарға яуаптар (4-се бит).
КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР (4-се бит).

Совет интеллигенцияһы—коммунистик общественоһы актив төҙөүсе

Тыуған илебеҙҙә совет интеллигенцияһы барлыҡҡа килтерелеү — культура революцияһының иң ҙур ҡаҙаныштарының береһе. Совет интеллигенцияһы эшселәр һәм крәҫтиәндәр сафынан үҫеп сыҡты.

Ленин—Сталин партияһының гениаль етәкселегендә «...беҙҙә эшселәр синыфы, крәҫтиәндәр, совет хеҙмәткәрҙәре сафтарынан сыҡҡан, — ти иптәш Сталин, — ... бөтә ... менән ... халыҡ ... совет интеллигенцияһы, ... эксплуатацияһы ... хеҙмәт итергә әҙер ... интеллигенция тыуҙы һәм үҫте». Хәҙер беҙҙең Тыуған илебеҙҙең күп һандағы интеллигенцияһы ... интеллигенцияның ... составы буйынса ла, үҙенең социаль-политик йөҙө буйынса ла элекке буржуаз интеллигенцияһынан тамырынан уҡ айырылып тора, ул халыҡҡа хеҙмәт итә.

Коммунистар партияһы, Совет хөкүмәте һәм Иосиф Виссарионович Сталин үҙе совет интеллигенцияһының барлыҡҡа килеүенә ҙур эш башҡарҙы.

Батша Россияһында бер мең кешегә иң бары бер генә юғары белемле специалист тура килде. Ул ваҡытта Россияла юғары белемле кеше йөҙ меңдән артмаған. Сөнки эшселәр һәм крәҫтиәндәр балаларына юғары уҡыу йорттарына юлды ... ябыҡ булған. 1914 йылда Россияның университеттарында уҡыусылар араһында эшсе һәм крәҫтиәндәрҙең иң бары 4,5 процент бүлгәнлегенә тыуған булған. Ә дворян, чиновник, буржуазия, динселәр һәм ҡулаҡ балалары уҡыусылар һаны 95,5 процентте тәшкил итте.

Совет хөкүмәте һәм коммунистар партияһы илебеҙҙә юғары уҡыу йорттары селтәрен бик ныҡ киңәйтте. Был эш беҙҙә халыҡ уҡыу йорттарынан бер генә ... ҡына ла ... ине. Тик беҙҙең Башҡортостанда ғына ла хәҙер 9 юғары уҡыу йорто бар һәм күп кенә ғилми-тикшеренеү институттары барлыҡҡа килде. Иптәш Сталиндың атаҡлы хәстәрлеге менән СССР фәндәр Академияһының Башҡортостан филиалы төҙөлдө.

Батша Россияһы юғары уҡыу йорттарынан йылына иң бары 8—10 мең кеше уҡытып сығарған булһа, Советтар Союзы 1940 йылда 110 мең юғары белемле специалист етештереп сығарҙы. Ә һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ план менән юғары белемле специалистар әҙерләү эше тағы ла бик ныҡ алға китте. 1949 йылда СССР-ҙың юғары уҡыу йорттарында уҡыусыларҙың һаны һуғышҡа тиклемгенән 316 мең кешегә артыҡ булды. Был хәҙер тағы ла ҙурыраҡ һандар тәшкил итә.

Юғары уҡыу йорттары менән бергә беҙҙең Тыуған илебеҙҙә урта белемле специалистар әҙерләү һәм ремесленный училищеларҙа уҡытыу эше бик ныҡ алға китте. Эшселәрҙең һәм колхозсы крәҫтиәндәрҙең культура-техник кимәле йылдан-йыл үҫә, алға бара. Элек ҡырағай ил тип аталған Башҡортостан хәҙер, Ленин—Сталин партияһының көндәлек хәстәрлеге менән бик ныҡ үҙгәрҙе, уның халҡы ла үҙгәрҙе, үҙенең интеллигенцияһы барлыҡҡа килде, формаһы яғынан милли һәм йөкмәткеһе яғынан социалистик культураһы үҫте. Башҡортостан — эре индустриялы һәм механизацияланған, культуралы ауыл хужалығы республикаһы, «Иҫкесе Баҡу» үҙәге булып үҫерҙе.

Ә капиталистик илдәрҙә бөтөнләй башҡа хәл — уларҙа юғары уҡыу йорттарында уҡыусылар һаны йылдан-йыл кәмей, халыҡтың культура кимәлен күтәреү эше яны һуғышҡа әҙерләнеү, үлем ҡоралдары әҙерләү менән алыштырыла бара. Мәҫәлән, Америка Ҡушма Штаттарында 1940 һәм 1941 уҡыу йылында 150 техник вузда 110 мең студент уҡыған булһа, ә 1944 һәм 1945 уҡыу йылында уларҙың һаны иң бары 38 мең генә тәшкил итте. Башҡа капиталистик илдәрҙә лә шундай уҡ хәл.

Тик социалистик система ғына халыҡтың культураһын күтәреүгә, тыныс тормош менән коммунизмды бөйөк гигант төҙөлөштәре һалыуға ... Советтар Союзындағы эшселәр һәм колхозсы крәҫтиәндәр араһынан үҫеп сыҡҡан күп һанлы интеллигенцияның коммунистик общество төҙөүҙә актив ҡатнаша, Ленин—Сталин партияһы эшенә ышыҡ көнендән бирелгән, бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн арыу-талыу белмәй Тыуған илебеҙгә хеҙмәт итә.

Хәҙер Совет Башҡортостанында ла мең-мең кеше юғары белемле специалистар — агрономдар, зоотехниктар, инженерҙар, врачтар, уҡытыусылар — фән кандидаттары һәм докторҙары үҫеп сыҡтылар. Улар республикабыҙҙың экономикаһын һәм культураһын артабан үҫтереүҙә бөйөк рус халҡы менән туғандарса уҙ хеҙмәт итәләр. Совет хөкүмәте, коммунистар партияһы һәм иптәш Иосиф Виссарионович Сталиндың үҙе тарафынан атайҙарса хәстәрлек менән солтан алынғандар.

Республикабыҙҙа ВКП(б)-ның күп кенә ҡала һәм район комитеттәре совет интеллигенцияһының марксистик-ленинсе тәрбиәһе эше буйынса, уларҙың идея-культура кимәлен артабан күтәреү ҙур ярҙам итәләр. Партияның Өфө һәм Черниковск ҡала комитеттәре әҙрәбиенгәре марксизм-ленинизмды киске университеттарында әҙерәлгән специалистар уҡыйҙар һәм халыҡ эше өсөн, тыныслыҡ өсөн ныҡлы көрәшсе булып барырлар. Мендәрәҙә специалистар эшселәр араһында бик ҙур тәрбиә эше башҡаралар, эшселәр синыфының сәйәси-техник кимәлен күтәреү ҙә һыҙатлы эшләйҙәр. Шулай уҡ ауыл ерҙәрендә лә мендәрәҙә специалистар колхозсы крәҫтиәндәрҙең культура-техник кимәлен күтәреүҙә, крәҫтиәндәр араһында мал, капитализм ҡалдыҡтары бөтөрөүҙә ... гигант эш башҡаралар.

Ләкин партияның ҡайһы бер райкомдары интеллигенция менән эшләүҙе, уларҙың идея-культура кимәлен артабан күтәреүгә ҙур әһәмиәт бирмәй. Был хәл ВКП(б)-ның Воскресен, Покровка районшарының эш практикаһында күренде. Партияның Воскресен һәм Покровка райкомдары райондағы агрономдар, механиктар, уҡытыусылар һәм врачтарҙың көндәлек эшенән айырылғандар һәм уларҙың эшендә ярҙам ойоштормағандар. Ауылдарҙағы совет интеллигенцияһын тәбиғәтте үҙгәртеүҙең сталинсе планын үтәүгә туплашмағандар, партия-политик эшкә йәлеп итәлмәгәндәр.

Интеллигенция менән эшләүгә бындай яуапһыҙлыҡҡа артабан юл ҡуйырға ярамай. Совет интеллигенцияһы — ул коммунистик обществолы актив төҙөүсе. Эшселәрҙең һәм колхозсы крәҫтиәндәрҙең идея-культура кимәлен күтәреүҙә совет интеллигенцияһы партия ойошмаларына ҙур ярҙам итәләр. Улар бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталиндың — **«Беҙ барлыҡ эшселәрҙе һәм барлыҡ крәҫтиәндәрҙе культуралы һәм белемле итергә теләйбеҙ һәм беҙ быны ваҡыты менән эшләрбеҙ»** тигән күрһәтмәһен үтәү өсөн көрәшәләр. Был тәңгәлдә партия ойошмалары совет интеллигенцияһына яҡындан һәм киң һайын ярҙам итергә тейешлеләр.

ВКП(б)-ның ҡала һәм район комитеттәре интеллигенцияның марксистик-ленинсе теория менән ҡоралланыуы өсөн бөтә сараларҙы күрә алалар һәм уларҙы общество тураһындағы, обществоның үҫеш закондары тураһындағы, коммунистик төҙөлештең үҫеш закондары һәм коммунизмдың еңеүе тураһындағы марксистик-ленинсе фән менән системалы ҡоралландырырға серьез иғтибар итергә мотлаҡ бурыслылар.

Совет Башҡортостанында йәшәүсе һәм **коммунизм өсөн көрәшеүсе** интеллигенция республикабыҙҙың халыҡ хужалығын артабан үҫтереүҙә, фәнен, әҙәбиәтен, искусствоһын сәскә аттырыуҙа арымай-талмай эшләр һәм был тәңгәлдә Башҡортостан партия ойошмаһының боевой ярҙамсыһы ролен намыҫ менән башҡарыр.

Иптәш И. В. Сталинға рапорттар

Смоленск өлкәһенең колхоздары һәм совхоздары иген әҙерләүҙең государство планын (ҡара бойҙайҙан башҡа) срогынан алда үтәү турағында СССР Министрҙар Советы Председателе иптәш Иосиф Виссарионович Сталинға рапорт бирҙеләр. Аҙыҡ-түлек культураларын тапшырыу планы 115,8 процентҡа үтәлгән. МТС эше өсөн колхоздарға бирелгән счеттар буйынса государствоға иген тапшырыу дауам итә.

* * *

Украина ССР-ы Винница өлкәһенең колхоздары һәм совхоздары бөртөклө культуралар урожайын йыйнауҙы ойошҡанлыҡ менән үткәреп, иген әҙерләүҙең государство планын (кукурузанан, тарынан һәм ҡара бойҙайҙан башҡа) срогынан алда 100 процентҡа үтәүҙәре турағында иптәш И. В. Сталинға рапорт бирҙеләр. Ҡиммәтле аҙыҡ культураһы — бойҙай әҙерләү планы 112,3 процентҡа үтәлгән. Бер үк ваҡытта государствоға бөртөклө культураларҙың сортлы орлоҡтарын тапшырыу планының 100 процентҡа, күк һағыҙ орлоҡтарын тапшырыу планының 183,8 процентҡа үтәлеүе турағында хәбәр ителә.

Туңға һөрөүҙә тракторҙарҙың тәүлек әйләнәһенә эшләүен ойошторорға!

БАШОБЛ ... Китапханаһы

☆

Краснокам районында туңға һөрөү эшенә етәкселек итмәйҙәр

Краснокам районының колхоздарында туңға һөрөү темпы һәм сифаты бик түбән. Көн һайын нигеҙһеҙ төрлө сәбәптәр менән йөҙәрләгән ат, тиҫтәләгән трактор туңға һөрөү эшендә файҙаланылмай. Эш графигы нигеҙендә райондың колхоздарында һәм МТС-тарҙа көн һайын туңға һөрөү эшендә 154 трактор һәм 350 эш аты ҡатнашырға тейеш ине. Был ҙур көстө тулыһынса файҙаланғанда тракторҙар көнсә менән 1456 гектар, аттар менән 175 гектар майҙанда ер һөрөү пландаштырылды.

Был турала ҙур-ҙур ҡарарҙар сығарыуға, күп күрһәтмәләр биреүгә, эш графигы төҙөүгә һәм социалистик йөкләмәләр алыуға күп ваҡыт үтте, ләкин районда туңға һөрөү эшендә һаман да үҙгәреш булғаны юҡ. Сентябрь айының тәүге ике биш көнлөгөндә колхоздарҙа 801 гектар майҙанда ер туңға һөрөлһә, өсөнсө биш көнлөктә — 652 гектар ғына һөрөлдө. Дүртенсе һәм бишенсе биш көнлөктә лә график үтәлмәне. Әгәр ҙә өшө һандарҙы дөйөмләштергәндә районда тракторҙар һәм аттар менән сентябрь айының 4 биш көнлөгөндә, эш графигенең иң бары ике көнлөк эш заданиеһе генә үтәлгән.

Ә быйыл район колхоздары 34500 гектар майҙанда ҡара пар һәм туңға һөрөргә тейештәр. Бындай ҙур эш планын бары хеҙмәттә алдынғыларҙың эш методтары нигеҙендә ойошторғанда һәм районда булған бай техниканы тулы ҡеүәтендә файҙаланғанда ғына үтәргә мөмкин.

Ҡәҫәү МТС-ы быйыл 15000 гектар майҙанда ҡара пар һәм туңға һөрөүҙе пландаштырғайны. Ләкин, ай ярым ваҡыт эсендә бында иң бары 596 гектар майҙанда ер һөрөлгән.

Молотов исемендәге колхоз районда экономик яҡтан көслө, иң ҙур колхоздарҙың береһе иҫәпләнә. Унда 132 эш аты бар. Колхозды Ҡәҫәү МТС-ының Өбләзнев Федор етәкселек иткән трактор бригадаһы хеҙмәтләндерә. Бригадаға 10 трактор беркетелгән. Ләкин, шундай ҙур мөмкинлектәр булыуға ҡарамаҫтан, тракторҙар туңға һөрөүҙә бик насар файҙаланылалар. Өшө көнгәсә иң бары 100 гектар майҙанда ғына ер һөрөлгән. Ә аттар менән туңға һөрөү эше бөтөнләй башланмаған да әле. Был колхоз МТС эргәһендә генә булыуға ҡарамаҫтан, тракторҙар күп ваҡыт ватылып ултыралар. Ләкин МТС механиктәре был тракторҙар эргәһенә бер генә тапҡыр ҙа килеп әйләнгәндәре юҡ. Колхозға ВКП(б) райкомының ауыл хужалығы бүлеге мөдире иптәш Мерзляков вәкил итеп ебәрелгән. Ләкин ул партия, комсомол ойошмаларының иғтибарын был мөһим бурысты уңышлы үтәүгә йүнәлдермәй. Ул правлениеға илеп, колхоз председателен күрер сыға ла, тиҙерәк район үҙәгенә ҡайтып китергә ашыға. График буйынса был колхоз тракторҙар менән көн һайын 110-ар гектар, аттар менән 20 гектар туңға һөрөү үткәрергә тейеш. Ләкин ай ярым ваҡыт эсендә иң бары 100 гектар майҙанда ғына туңға һөрөү үткәргән.

Колхоз етәкселәре тап көстө алынған йөкләмәләрҙе үтәүгә тупламағандар.

Бына шундай сәбәптәр арҡаһында Краснокам районы колхоздарында туңға һөрөү эштәре әҙелә. Бөгөнгә ҡәҙәр районға 2 МТС-та 50-ләп трактор ватылып, эшләмәй ултыра. Ә МТС директорҙары уларҙы тиҙерәк эшкә ҡушыу өсөн практик саралар үткәрмәйҙәр. Аттар менән туңға һөрөү, райондағы 23 колхоздың тик 10-һында ғына ойошторолған. «Красный Октябрь», «Ҡыҙыл таң», «Парижская коммуна», Хрущев, Дзержинский, Сталин исемендәге колхоздарҙа иң бары 20—50 гектар майҙанда ғына ер һөрөлгән.

Х. Сафин.
(Үҙ хәбәрсебеҙ.)

Планды срогынан алда үтәү өсөн көрәшәләр

Бишбүләк МТС-ы механизаторҙары тыныслыҡ вахтаһына баҫып, туңға һөрөү планын срогынан алда үтәү өсөн көрәшәләр. Уларҙың һүҙе эштән айырылмай. Бөгөнгә көнгә 12 мең гектарҙан артыҡ майҙанда туңға һөрөлдө лә инде.

Механизаторҙар ярышында иптәш Васильев Павел бригадаһы алда бара. Был бригаданың трактористтәре Киров исемендәге колхозда 800 гектар урынына 1140 гектар майҙанда туңға һөрҙөләр. Трактористтәрҙән Яковлев, Вителиев иптәштәр көндәлек нормаларын 120—150 процентҡа үтәйҙәр.

Шулай уҡ иптәш Иванов Василий бригадаһы ла туңға һөрөү планын 101 процентҡа үтәне.

Е. Тулбаев.

☆ ☆

ВКП(б)-ның Йомағужа райкомы һәм район Советы исполкомы тапшырыуы буйынса туңға һөрөү планын срогынан алда үтәүҙәре өсөн Йомағужа районының түбәндәге колхоздары ауыл хужалығы алдынғыларының республика **ПОЧЕТ ТАҠТАҺЫНА** индерелделәр:

«Ағиҙел» колхозы — председателе иптәш **Байгилдин**, тәүге партия ойошмаһы секретаре иптәш **Дәүләтчурин**, туңға һөрөү планын 100 процентҡа үтәне;

Хөҙайбирҙин исемендәге колхоз — председателе иптәш **Аҙнағолов**, тәүге партия ойошмаһы секретаре иптәш **Яппаров**, туңға һөрөү планын 100 процентҡа үтәне;

М. Горький исемендәге колхоз — председателе иптәш **Наумкин**, партия ойошмаһы секретаре иптәш **Кобзев**, туңға һөрөү планын 100 процентҡа үтәне;

Чапаев исемендәге колхоз — председателе иптәш **Костылев**, партия ойошмаһы секретаре иптәш **Белов**, туңға һөрөү планын 100 процентҡа үтәне.

Башҡорт АССР-ы колхоздарында туңға һөрөү барышы

(Үтәлеш, 1951 йылдың 25 сентябрәнә, процентарҙа)

Тотҡан урыны	Райондар	Үтәлеш	Тотҡан урыны	Райондар	Үтәлеш	Тотҡан урыны	Райондар	Үтәлеш
1	Помарғуш	68	23	Ауырғазы	41	45	Дүртөйлө	26
2	Абзан	57	24	Малаяз	41	46	Архангельск	25
3	Стәрлетамаҡ	57	25	Кәрмәскәле	40	47	Мишкә	25
4	Хәйбулла	56	26	Матрай	40	48	Бөрйән	25
5	Зианчура	55	27	Ола Төләк	38	49	Асҡын	24
6	Ҡандра	53	28	Бөзәй	38	50	Ҡыйғы	23
7	Туймазы	53	29	Өфө	38	51	Яңауыл	23
8	Шишмә	53	30	Воскресен	36	52	Покровка	22
9	Стәрлебаш	50	31	Саҡмағош	33	53	Шаран	21
10	Бишбүләк	50	32	Бәләбәй	33	54	Благовещен	21
11	Күгәрсен	49	33	Мәсетле	31	55	Илеш	21
12	Әбйәлил	47	34	Нуриман	31	56	Салауат	20
13	Федоровка	47	35	Тәтешле	31	57	Балтас	19
14	Пермәкәй	46	36	Учалы	31	58	Борай	19
15	Бәйергәзә	45	37	Дыуан	30	59	Кушнаренко	19
16	Дәүләкән	45	38	Бөрө	30	60	Белорет	19
17	Миәкә	45	39	Ғафури	28	61	Йылайыр	19
18	Баймаҡ	43	40	Ҡырмыҫҡалы	28	62	Краснокам	13
19	Маҡар	42	41	Байҡыбаш	27	63	Ҡалтасы	11
20	Әлшәй	42	42	Белоҡатай	27	64	Октябрьский ҡалаһы	17
21	Благовар	42	43	Баҡалы	27			
22	Бүздәк	42	44	Иглин	27			

* * *

Уҙған биш көнлөктә туңға һөрөүҙә Благовар районы айырыуса ҙур үҫеш бирҙе. Бында биш көн эсендә 10 процент үҫеш булды.

Ғафури районында ер һөрөүҙә темпты ҡырҡа түбәнәйттеләр. Бында уҙған биш көнлөктә иң бары 1 процент үҫеш бирҙеләр. Ә сентябрҙең дүртенсе биш көнлөгөндә район 12 процент үҫеш биргәйне. Район Советы исполкомы председателе Ғүмәров, ВКП(б) райкомы секретаре Гәрәев иптәштәр туңға һөрөү графигенең көн һайын үтәлеп барыуын тәьмин итмәйҙәр. Артта ҡалыусы колхоздарҙың, трактор бригадаларының эштәре менән ҡыҙыҡһынмайҙар, уларҙың эштәрендә практик ярҙам күрһәтмәйҙәр.

Бәләбәй районында туңға һөрөүҙә тракторҙарҙы бик насар файҙаланалар. «20 лет Октября», Шевченко, Буденный исемендәге һәм шулай уҡ башҡа күп кенә колхоздар туңға һөрөү планының дүрттән бер өлөшөн генә үтәнеләр. МТС директорҙары Ғәләмов һәм Иванов иптәштәр тракторҙар паркының насар файҙаланылыуына ҡилешеп йәшәйҙәр.

Шаран районында ла эш темпы күтәрелмәй. 20 сентябргә был район республика сводкаһында 50-се урында булһа, һуңғы биш көнлөктә ул 53-сө урынға төштө.

Учалы, Дыуан, Воскресен, Балтас һәм Ҡыйғы райондары ла һуңғы биш көнлөктә иң бары 3 процент кенә үҫеш бирҙеләр.

Бөгөн газетабыҙҙа Йомағужа район Советы исполкомының һәм ВКП(б) райкомының тапшырыуы буйынса туңға һөрөү планын срогынан алда үтәүсе алдынғы колхоздар республика Почет Таҡтаһына индерелделәр. Уларҙан өлгө алырға кәрәк.

Бурыс—тракторҙарҙың тәүлек әйләнәһенә эшләүен тәьмин итеп, һәр бер трактористың һәм һабансының смена нормаһын үтәүенә һәм арттырып үтәүенә өлгәшеүҙән тора. Туңға һөрөүҙең иң яҡшы сроктары үтеп барыуын хәтерҙән сығарырға ярамай. Эш темпын ныҡлап-ныҡлап күтәрергә кәрәк. Бының өсөн тракторҙарҙы тәүлек әйләнәһенә эшләтеү һәм уларҙы тулы ҡеүәтендә файҙаланыу талап ителә.

Трактористтәрҙең өлгөлө эштәре

Маҡар районы «Большевик» ауыл хужалығы артеле члендәре биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү турағында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡул ҡуйғанда тыныслыҡ эшен үҙҙәренең стахановсы хеҙмәттәре менән нығытырға, ауыл хужалығы эштәрен уңышлы тамамларға вәғәҙә биргәйнеләр.

Колхозсылар был вәғәҙәләрен намыҫ менән үтәйҙәр. Урожай йыйнау эштәре уңышлы тамамланды. Государствоға иген, ит, һөт һәм башҡа ауыл хужалығы продукттары тапшырыу планы ла срогынан алда үтәлде. Общественный малсылыкты үҫтереүҙә лә ҙур ғына уңыштарға өлгәшелде.

Хәҙер колхозсылар бөтә көстө туңға һөрөү планын тиҙерәк үтәүгә, малдарҙы ҡышлатыуға әҙерләнеүгә туплапылар. Маҡар МТС-ының иптәш Дәүләтов етәкселек иткән трактор бригадаһы үҙ эшен ике сменала тәүлек әйләнәһенә ойошторҙо. Туңға һөрөүҙә трактористтәрҙән Ғәләмов, Ильин, Халиков, Килмөхәмәтова иптәштәр смена нормаларын арттырып үтәйҙәр. Был бригада 600 гектар майҙанда туңға һөрөү үткәрҙе лә инде.

С. Маҡарский,
Маҡар районы «Большевик» колхозы партия ойошмаһы секретаре.

Тыныслыҡ өсөн

Биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү турағында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре берҙәм рәүештә ҡул ҡуйлар.

Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйыу завод-фабрикаларҙа, колхоздарҙа, совхоздарҙа яңы хеҙмәт активлеге менән билдәләнә.

Республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре политик-мораль берҙәмлектәре менән үҙҙәренең коммунистар партияһы тирәһенә, һөйөклө юлбашсыбыҙ иптәш Сталин тирәһенә тығыҙ туплапғанлыҡтарын тағы бер тапҡыр демонстрациялайҙар.

Витамин етештереүселәр һүҙе

Өфө витамин заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренең Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалар йыйнауға арналған йыйылышы ҙур патриотик күтәренкелек менән үтте. Бында «Тыныслыҡты һаҡлау һәм нығытыу өсөн көрәштә совет халҡы» тигән темаға Киров район Советы исполкомы председателе иптәш Баптелькин доклад яһаны.

Докладтан һуң эшселәр, инженер-техник работниктәр бер-бер артлы трибунаға күтәрелеп ысын күңелдәренән тыныслыҡ теләгәнлектәрен һәм илебеҙҙә коммунизм төҙөүҙе тиҙләтеү өсөн үҙ посттарында фиҙакәр эшләгәнлектәрен белдерҙеләр. Заводтың стахановсыһы иптәш Әбйәлилов йыйылышта ялҡынлы сығыш яһап, былай тине:

— Беҙ Америка империалистәренең яңы һуғыш уты тоҡандырырға ынтылыуына ҡаты нәфрәт белдерәбеҙ. Беҙ һуғыш теләмәйбеҙ. Бына шуның өсөн дә беҙ Тыныслыҡ Пактын төҙөү турағында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҙур теләк һәм шатлыҡ менән ҡул ҡуябыҙ. Мин смена заданиеһен систематик арттырып үтәп килем. Тыныслыҡты стахановсы хеҙмәт менән нығытыу өсөн артабан тағы ла яҡшыраҡ эшләргә һүҙ бирәм. Коллективтағы бөтә эшселәрҙе һәм инженер-техник работниктәрҙе хеҙмәт етештереүсәнлеген артабан күтәреү өсөн тыныслыҡ вахтаһына баҫырға саҡырам.

Бынан һуң сығыш яһаусы ҡаҙан цехы стахановсыһы Марьин, Зубакина һәм башҡа иптәштәр тыныслыҡты нығытыу өсөн үҙҙәренең бөтә көстәрен һәм энергияларын ҡыҙғанмайынса эшләйәсәктәрен белдерҙеләр. Йыйылышта ҡатнашыусылар тыныслыҡ өсөн көрәштә стахановсы хеҙмәт менән нығытыу өсөн эштә социалистик ярышты киң йәйелдерергә, көндәлек нормаһы тултырып һәм арттырып үтәргә, етештерелгән продукцияның сифатын күтәрергә, тигән ҡарар ҡабул иттеләр.

Йыйылыш аҙағынан Тыныслыҡ Пактына ҡултамғалар йыйнау башланды. Эшселәр, бөтәһе лә бер кешеләй булып, Мөрәжәғәткә ҙур теләк менән ҡул ҡуйҙылар.

Б. Ибраһим.

Стахановсы вахтала

Өфө тимер юлының Аксаков дистанцияһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре «Туймазынефть» тресының өсөнсө номерлы промыслаһы, Өфө киҙе-мамыҡ комбинаты һәм Белорет ҡорос-сыбыҡ заводы коллективтәренең Октябрь алды социалистик ярышына саҡырған мөрәжәғәтен ҡайнар яҡланылар.

Коллектив, стахановсылар вахтаһына баҫып, социалистик ярышта яңы уңыштарға өлгәшеү өсөн көрәшә. Август айында юлға ремонт үткәреү планы дистанция буйынса 120 процентҡа үтәлеп, ремонт эшендә 222,8 мең һумлыҡ средствоға экономия яһалды.

Юл бригадирҙарынан Б. Кәримов, И. Рысин, Я. Герасимов, юл ҡарауысыларҙан Г. Шафиков, Р. Хөсәйнов һәм К. Дмитриев иптәштәр социалистик ярышта юғары күрһәткестәр бирәләр. Улар үҙ участкаларындағы юлды отличноһ хәлдә тоталар.

Дистанция коллективының сентябрҙең тәүге декадаһында социалистик ярыш һөҙөмтәләрен йомғаҡлау йыйылышы булды. Ярышта беренсе урынды алған өсөн коллективҡа Өфө тимер юлы Управлениеһының күсмә Ҡыҙыл Байрағы тапшырылды.

Йыйылышта бик күп кеше сығыш яһаны. Улар бөтә донъяла тыныслыҡты нығытыу өсөн Октябрь алды социалистик ярышында тағы ла ҙур уңышлыҡтарға өлгәшергә йөкләмә алдылар.

М. Солтанов.

Партия тормошо

Фидакәр хеҙмәт—тыныслыҡ өсөн көрәш ул

Беҙҙең Дәүләкән районы игенселәре, бөтә совет халҡы кеүек үк, Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен нығытыу һәм бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн арымай-талмай эшләйҙәр. Тыныс хеҙмәт колхоз производствоһында көн һайын яңынан-яңы уңыштар килтерә. Партия һәм хөкүмәтебеҙҙең көндәлек хәстәрлеге арҡаһында Дәүләкән районы колхоздары йылдан-йыл күберәк техника менән байытылалар. Быйыл район колхоздарының баҫыуҙарында 128 трактор, 188 комбайн, былардан тыш 400-ҙән артыҡ башҡа бик күп төрлө ауыл хужалығы машиналары эшләне һәм эшләй. Бына ошо бай техниканы эштә дөрөҫ файҙалана белеү, ерҙе яҡшы итеп эшкәртеү, сәсеүлектәрҙе йәй буйына яҡшы тәрбиәләү арҡаһында колхозсылар бай урожай үҫтереп алдылар. Матросов исемендәге эре-ләтелгән колхоз члендары арыштың һәр бер гектарынан уртаса 22-шәр центнер, М. Ғафури исемендәге ауыл хужалығы артеле члендары арыштың һәр бер гектарынан 21—22-шәр центнер урожай алдылар.

Урожай йыйыу эштәренә районның колхоздары алдан ҙур әҙерлек менән килделәр, был мәсьәлә урожай йыйыу эштәре башланғанға тиклем ВКП(б) райкомының бюро ултырыштарында, пленумда һәм партияның тәүге ойошмалары йыйылыштарында ҡаралды. Урожай йыйыу һәм государствоға иген тапшырыу эштәре һәр ваҡыт район партия ойошмаһының иғтибар үҙәгендә һәм партия ойошмаларының ныҡлы контроле аҫтында барҙы.

Партияның тәүге ойошмалары район игенселәренең иптәш Сталинға яҙған хатта алған йөкләмәләрен үтәү өсөн йәйелдерелгән социалистик ярыш менән даими етәкселек иттеләр, колхозсылар массаһын берҙәм эшкә туплай белеүҙәре арҡаһында, район 71.315 гектар бөртөклө ашлыҡ культураларын урыуҙы һәм государствоға иген тапшырыуҙы, уҙған йылға ҡарағанда, 25 көнгә алда—5 сентябргә тулыһынса тамамланы. Шулай уҡ районның колхоздары 1952 йыл өсөн үҙҙәрен сәсеү орлоктары менән тулыһынса тәьмин иттеләр.

Партияның тәүге ойошмаларының коммунистарҙы урожай йыйыу һәм государствоға иген тапшырыу осоронда яуаплы эш участкаларына дөрөҫ урынлаштыра белеүҙәре был мөһим бурыстарҙы уңышлы хәл итеүҙә ғәйәт ҙур роль уйнаны. Бына «Авангард» колхозы партия ойошмаһын ғына алайыҡ. Унда 22 коммунист иҫәпләнә. Үҙенең алдан төҙөлгән эш планы нигеҙендә партия ойошмаһы секретаре иптәш Сахәүетдинов коммунистарҙың бөтәһен дә яуаплы участкаларға беркетеп, уларҙан тапшырылған эш өсөн даими яуаплылыҡ талап итте. Коммунист иптәш Сетиҡ иген таҙартыуҙа яуаплы итеп беркетелгәйне. Ул һәр ваҡыт колхоз члендарын оҫта ойоштороусы булды, таҙартылмаған игендәрҙең йыйналып ятыуына юл ҡуйманы. Коммунист иптәш Кәримов транспорт бригадаһы менән етәкселек итеп, һәр бишкән өсөн билдәләнгән графиктың арттырылып үтәлеүенә өлгәште. Һөҙөмтәлә «Авангард» колхозы государствоға 10.129 центнер иген тапшырып, йыллыҡ планды срогынан алда үтәп сыҡты. Колхоздың коммунист иптәш Сәлимов етәкселек иткән 3-сө номерлы баҫыусылыҡ бригадаһы члендары башҡа бригадаларға ҡарағанда юғарыраҡ урожай үҫтереп, 721 гектар бөртөклө ашлыҡ культураларын иң алдынғы булып ҡыҫҡа срокта йыйнап алдылар.

М. Ғафури исемендәге эреләтелгән колхоздың коммунистары ла, социалистик ярыштың алдынғы сафында барып, үҙҙәре беркетелгән эш участкаларында гүзәл эш өлгөләре күрһәттеләр. Колхоз председателе коммунист иптәш Төхбәтуллин эшкә башлауҙың тәүге көндәренән үк колхозсылар массаһын берҙәм эшкә туплай белде. Һөҙөмтәлә был колхоз урожай йыйыу эштәрен районда беренсе булып тамамланы һәм государствоға срогынан алда 8667 центнер яҡшы сифатлы иген тапшырҙы.

Ҡаҙанкүл орлоксолоҡ совхозының партия ойошмаһы 20 коммунисты берләштерә. Партия ойошмаһы уларҙың бөтәһен дә яуаплы участкаларға беркетте, ә 14 коммунист турынан-тура урожай йыйыуҙа эшләне һәм үҙҙәренә йөкмәтелгән бурысты намыҫ менән үтәне.

Урожай йыйыу һәм государствоға иген тапшырыу осоронда ВКП(б) райкомы колхозсылар һәм механизаторҙар араһында массовый-политик эште киң күләмдә алып барыуға айырыуса иғтибар итте. Партияның тәүге ойошмалары урожай йыйыу эштәре башланыр алдынан агитколлективтарҙың составын иң яҡшы агитаторҙар иҫәбенә тулыландырҙылар. Коммунистарҙан, комсомолецтарҙан, колхоз активынан һәм ауыл интеллигенцияһынан 637 кеше агитатор булып эшләне. Улар колхозсылар, механизаторҙар араһында бөйөк коммунизм төҙөлештәре, совет халҡының тыныслыҡ өсөн көрәше тураһында һәм башҡа төрлө темаларға бик күп беседалар үткәрҙеләр. Алдынғы игенселәрҙең, механизаторҙарҙың эш тәжрибәләрен башҡаларға күсереүҙә ярҙам итеп 193 стена газетаһы, 486 боевой листок һәм молниялар сығарҙылар.

Дәүләкән, Суйынсы, Аслыкүл МТС-тарының партия ойошмалары социалистик ярышта алған йөкләмәләренең үтәлешенә бик көн һайын йомғаҡтар яһанылар, алдынғы комбайнерҙарҙы почет таҡталарына индерҙеләр, ыңғай эш тәжрибәләрен газеталар аша яҡтырттылар. Былар бөтәһе лә иген әҙерләү планын срогынан алда үтәүгә ярҙам итте.

Районның колхоздарында хәл ителмәгән мәсьәләләр күп әле. Ошо ваҡытҡа тиклем район буйынса общественный малсылыҡ үҫтереүҙең өс йыллыҡ планы үтәлмәгән, ҡайһы бер колхоздарҙа мал торлаҡтарын ҡышҡа әҙерләү эштәре тамамланмаған, тупға һөрөү эштәре лә бик аҡрын бара.

Тыныслыҡ өсөн көрәш идеялары менән рухланған беҙҙең Дәүләкән районы игенселәре, Тыуған илебеҙҙең киләсәктә тағы ла ҡеүәтлерәк сәскә атыуы өсөн урожай йыйыу һәм государствоға иген тапшырыу осоронда берҙәм эшләгәндәре кеүек үк, ауыл хужалығы йылын уңышлы тамамлау өсөн башҡа эш тармағында ла берҙәм һәм ойошҡанлыҡ менән эшләйәсәктәр. Ә район партия ойошмаһының бурысы колхозсыларҙың, механизаторҙарҙың һәм ауыл хужалығы специалистарының көстәрен ауыл хужалығы йылын уңышлы тамамлап, иптәш Сталинға яҙған хатта алған йөкләмәләрҙе тулыһынса үтәүгә йүнәлтеүҙән тора.

А. Масленников,

ВКП(б)-ның Дәүләкән райкомы секретаре.

Армияға, авиацияға һәм флотка булышлыҡ итеүсе ирекле обществолары

[illegible]

(ТАСС)

ВЦСПС секретариатында

ФЗО мәктәптәренә һәм тау промышленносе мәктәптәренә йәштәрҙе нәүбәттәге сакырыу

10 ноябрҙән 31 декабргә тиклем Хеҙмәт резервтары министрлығының тау промышленносы мәктәптәренә һәм фабрика-завод өйрәнеү мәктәптәренә ҡала һәм ауыл йәштәрен нәүбәттәге сакырыу үткәрелә. 16—17 йәштәге егеттәр һәм 16—18 йәштәге ҡыҙҙар сакырыла.

[illegible]

(ТАСС)

Башҡорт АССР-ы колхоздарында государствоға иген тапшырыу планының үтәлеше

(Үтәлеш, 1951 йылдың 25 сентябренә, проценттарҙа)

Тотҡан урыны	Райондар	Үтәлгән	Тотҡан урыны	Райондар	Үтәлгән	Тотҡан урыны	Райондар	Үтәлгән
1	Ҡандра	118,9	20	Балтач	104,9	37	Мәләүез	100.2
2	Тәтешле	114,6	21	Благовар	104,8	37	Йомағужа	100,2
3	Шишмә	114,4	22	Ауырғазы	104,0	38	Бәләбәй	100,1
4	Туймазы	114,2	23	Бөрө	103,8	39	Ҡырмыҫҡалы	100,0
5	Белорет	109,4	24	Стәрлебаш	103,4	40	Шаран	99,6
6	Өфө	109,2	25	Бүздәк	103,1	41	Яңауыл	99,4
7	Әбйәлил	109,1	25	Дәүләкән	103,1	42	Дыуан	99,2
8	Бишбүләк	108,3	26	Йәрмәкәй	102,8	43	Бөҙәйә	98,8
9	Бөрйән	108,2	27	Благовещен	102,5	44	Архангель	98,1
10	Саҡмағош	103,1	28	Баҡалы	102,4	45	Хәйбулла	97,1
11	Дүртөйлө	107,5	28	Матрай	102,4	46	Кәйәргәзә	96,7
12	Ғафури	107,1	29	Миәкә	102,0	47	Мишкә	96,6
13	Борай	106,7	30	Абзан	101,8	48	Ҡалтасы	96,2
14	Асҡын	106,4	30	Нуриман	101,8	49	Воскресен	95,8
15	Бәйҡыбаш	106,0	31	Оло-Телә	101,3	50	Учалы	94,8
15	Стәрлетамаҡ	106,0	32	Әлшәй	101,1	51	Ҡыйғы	91,6
16	Йылайыр	105,4	33	Илеш	101,0	52	Покровка	89,0
16	Ҡариҙел	105,4	33	Күгәрсен	101,0	53	Иглин	88,0
17	Краснокама	105,3	34	Баймаҡ	100,8	54	Мәсетле	77,0
18	Зилаирура	105,1	35	Маҡар	100,7	55	Белокатай	76,9
19	Кушнаренко	105,0	36	Федоровка	100,5	56	Салауат	73,3

Шәкәр сөгөлдөрөн юғалтыуһыҙ йыйнап алырға

Шәкәр сөгөлдөрө урожайын үҙ ваҡытында йыйнау өсөн көрәш — государство әһәмиәтендәге мөһим эш.

Ҡарлыман шәкәр заводының тиҙерәк бөтөүе һәм эксплуатацияға тапшырылыуы сөгөлдөр сәсеүсе райондарҙың етәкселәренән һәм колхоз председателдәренән ошо ҡиммәтле культураны эшкәртеүҙе бөтә яғынан тамырынан яҡшыртыуҙы талап итә.

Ләкин шәкәр сөгөлдөрө сәсеүсе ҡайһы бер район етәкселәре һәм колхоз председателдәре ошо мөһим эшкә яуапһыҙ ҡарауҙарын дауам иттерәләр. Улар урожай йыйнауҙы тиҙләтеү, әҙерләү пункттарына тапшырыу эштәрен төйәпенсә ойоштороу өсөн ашығыс саралар күрмәйҙәр, шуның менән бығаса хаталарҙы ҡабатлайҙар. Уҙған йылда күп кенә колхоздар сөгөлдөр урожайын йыйнау һәм государствоға тапшырыу эштәрен насар ойоштороу арҡаһында ҙур юғалтыуҙарға юл ҡуйҙылар, государствоға сөгөлдөр тапшырыу планын үтәмәнеләр һәм бик ҙур зарар күрҙеләр.

Сөгөлдөрҙө ҡаҙып алыу һәм әҙерләү пункттарына ташыу күп кенә колхоздарҙа быйыл да ойошҡанлыҡ менән алып барылмай, эш темпы бик аҡрын, шуның арҡаһында сөгөлдөр ҡаҙыу эштәренең графигы тәүге көндәрҙә үк өҙөлдө. Колхоз правлениелары колхозсыларҙың сөгөлдөр ҡаҙыу эшенә массовый сығыуын тәьмин итмәйҙәр, ә МТС-тарҙағы сөгөлдөр йыйнаусы комбайндар һәм сөгөлдөр йолҡоус машиналары сиктән тыш насар файҙаланыла.

Ҡырмыҫҡалы районының Калинин, Куйбышев һәм Буденный исемендәге, Архангель районының Ғафури һәм Молотов исемендәге, Ауырғазы районының Микоян, Жданов һәм Киров исемендәге колхоздары ошо көнгә тиклем шәкәр сөгөлдөрө урожайын йыйнау һәм государствоға тапшырыу эштәренә тотонмағандар.

Ҡырмыҫҡалы районының колхоздары был эште бик һуңлап ҡына — 7 сентябрҙә генә башланылар, һөҙөмтәлә урожай йыйнау графигы 38 процентҡа ғына үтәлгән. Машина-трактор станциялары сөгөлдөр йыйнаусы комбайндарҙы һәм сөгөлдөр йолҡоус машиналарын бик насар файҙаланалар. Ҡырмыҫҡалы МТС-ында 12 сөгөлдөр йолҡоусоһы һәм 9 дана У—2 маркалы тракторҙың бары тик 50 процентҡа генә эшләй, 3 трактор әле булһа ремонтланып бөтмәгән. Ул ғына ла түгел. Ҡырмыҫҡалы МТС-ы ошо машиналар менән сөгөлдөр йыйнау эшенә бары тик 12 сентябрҙә генә башланы. Күпселек колхоздарҙа был эштең сифатына тәүге көндәрҙән үк контроль ҡуйылмаһы. Буденный һәм Чапаев исемендәге колхоздарҙа сөгөлдөрҙө таҙартмайынса күп итеп ергә өйөү факттары бар.

Бөтә колхоздарҙа ла сөгөлдөрҙө үҙ ваҡытында йыйнап алырға, государствоға тапшырыу эштәрен яҡшы итеп ойоштороуға һәм графикты теүәл үтәргә кәрәк. Был эштә бөтә машиналар ҙа тулы көсөндә файҙаланылырға тейеш.

И. Нодаров,

ВКП(б) Өлкә Комитетының ауыл хужалығы бүлеге мөдиренең урынбаҫары.

Агитколлективтең өлгөлө эше

Белорет тимер-сымыҡ канат заводының бишенсе номерлы цехы агитколлективында егерме кеше иҫәпләнә. Улар араһында цехтың инженер-техник работниктары, алдынғы стахановсылар бар. Уларҙың күбеһе коммунистар һәм комсомолецтар. Агитколлектив менән цех партия ойошмаһы секретаре, участка начальнигы иптәш Политавкин етәкселек итә.

Иптәш Политавкин ай һайын агитколлективтең эш планын төҙөй. Был план партбюро ултырышында ҡарала һәм цех партия ойошмаһының дөйөм йыйылышында раҫлана. Планда агитаторҙар тарафынан үткәреләсәк беседаларҙың тематикалары һәм уның ҡасан, ҡайҙа үткәреләсәге күрһәтелә. Бынан тыш агитаторҙар үткәрәсәк массовый-ойоштороу эштәре лә айлыҡ планда ҙур урын алып тора.

Планда билдәләнгәнсә, гәзиттә, агитаторҙар менән айына ике тапҡыр семинар үткәрелә. Бындай семинарҙарҙа агитаторҙар үткәреләсәк беседалар тураһында докладтар тыңлайҙар, методик күрһәтмәләр алалар.

Июль айында агитаторҙарҙың ике тапҡыр семинары үткәрелгән. Айҙың беренсе яртыһында үткәрелгән семинарҙа агитаторҙар иптәш Политавкиндың «Коммунизм төҙөлештәре — бөтә халыҡ эше» тигән темаға докладын тыңлағандар. Семинарҙан һуң улар бөтәһе лә үҙҙәренә беркетелгән участкаларҙа ошо тема буйынса беседалар, докладтар үткәргәндәр.

Икенсе семинарҙа агитаторҙарға атеистик темаға доклад яһалған. Бынан тыш, семинарҙа эш тәжрибәһе менән уртаҡлашыу тәртибендә ике агитаторҙың информацияһы тыңланған. Бишенсе номерлы цех агитколлективында агитаторҙарҙың отчет докладтарын тыңлау практикаһы бик йыш ҡулланыла.

Был юлы отчет менән алдынғы агитатор иптәш Михайлова сығыш яһаны. Иптәш Михайлова смена мастеры булып эшләй. Уның сменаһы цехта алдынғы урынды алып тора. Был сменала бөтә оборудование социалистик һаҡлыҡҡа алынған. Экономия өсөн көрәш өлгөлө ойошторолған. Был уңыштарға өлгәшеүҙә сменала агитацион-массовый эштең яҡшы ойошторолоуы ҙур роль уйнаны.

Цехта «Канатчик» исемле стена газетаһы сығарыла. Стена газетаһының редакторы булып агитатор иптәш Петров эшләй. Бынан тыш агитаторҙар тарафынан һәр бер сменала, бүлексәләрҙә боевой листоктар, молниялар сығарыла. Стена газеталары сығарыуҙа агитаторҙар актив ҡатнашалар. Бындағы газеталар план өсөн көрәштә партия ойошмаһына сериоз ярҙам күрһәтәләр. Хәҙер инде агитколлектив тыныслыҡ фронтын артабан нығытыу юнәлешендә сериоз агитацион-массовый эш алып бара.

М. Хәйҙәров.

Пролетар интернационализм—бөтә илдәр хеҙмәтсәндәренең байрағы

I.

Общественный тормош аренаһына үҙаллы политик көс булып эшселәр синыфы сыҡҡан ваҡыттан алып, бөтә илдәр хеҙмәтсәндәренең һәм милләттәренең синфи солидарлыҡ идеяһы, пролетар интернационализм — эшселәр синыфының буржуазияға ҡаршы көрәшендә идея ҡоралы булды. «Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!» — тип Маркс менән Энгельс пролетар интернационализмдың асылын бик аңлайышлы һәм шуның менән бергә бик йөкмәткеле итеп әйтеп бирҙеләр.

Эксплуататор синыфтарҙың реакцион идеологияһын көсәйләндергән буржуаз милләтселеккә пролетар интернационализм ҡапма-ҡаршы тора. Пролетар интернационализм һәм буржуаз милләтселек — капиталистик донъяның ике синфи лагерена ярашлы булған ике килешмәүсән лозунгы ул, тип күрһәтте В. И. Ленин. Милләтселек бер милләтте, бүтән милләттәргә зарар итеп, юғары күтәрә. Ул халыҡтарҙың дуҫлығына дошман һәм ҡотолғоһоҙ милли изеүгә алып бара.

Милләтселек, шовинизм — буржуазияның ағыулы ҡоралы, бер халыҡтарҙың икенселәренә дошман ҡарауын һәм ышанмаусылыҡты яһалма ҡабартыу средствоһы ул. Милләтселек ярҙамында буржуазия үҙенең хакимлеген нығытыу өсөн хеҙмәтсәндәрҙең көстәрен тарҡатыуға һәм [illegible] ынтыла. Милләтселек нигеҙендә «юғары» һәм «түбән» расалар тураһындағы реакцион, фәнгә ҡаршы теория ята. Расизм немец һәм итальян фашистарының, япон милитаристарының официаль идеологияһы булды. Улар үҙ милләттәрен һәм расаларын «юғары» милләттәр һәм расалар тип иғлан иттеләр һәм башҡа халыҡтарҙы ҡол итеүгә һәм ҡырып бөтөрөүгә уларҙың хоҡуҡлы булыуҙарын асыҡтан-асыҡ белдерҙеләр.

Кешелек дошманы булған расизм идеологияһын хәҙер Америка-Англия империалистары бөтә саралар менән тараталар. Уолл-стриттә һәм Ситиҙә хеҙмәтләндереүсе һатлыҡ политиктар һәм ғалимдар бөтә башҡа халыҡтарға ҡарағанда, англо-саксон расаһының булмаған өҫтөнлектәрен төрлөсә маҡтайҙар.

Шулай уҡ космополитизм да буржуаз идеологияның иң реакцион формаларының береһе булып тора. Космополиттар Тыуған илде һөйөүҙе һәм халыҡтарҙың милли суверенитетын, культураның милли формаларын инкар итәләр, «донъя гражданлығы» фекерен тараталар. Хәҙерге шарттарҙа космополитизм донъяла хакимлек итеүгә ынтылған Америка империалистарының баҫып алыу тенденцияларын сағылдыра. Америка империалистары патриотизмды емереү һәм халыҡтарҙың Америка агрессорҙарына ҡаршылыҡ күрһәтеүен йомшартыу маҡсаттарында космополитизм идеяһын пропагандалайҙар. Был ҡара эштә уларға уң социалистар тырышып ярҙам итәләр. Уң социалистар космополитик һатлыҡлыҡтарҙы «интернационализм» итеп күрһәтмәксе булалар һәм космополитизм флагы аҫтында үҙ илдәренең милли интерестарына хыянат итәләр.

Буржуаз милләтселеккә һәм космополитизмға ҡапма-ҡаршы, пролетар интернационализм бөтә илдәрҙең, бөтә милләт хеҙмәтсәндәренең тиң хоҡуҡлылығынан һәм уларҙың тормош интерестарының уртаҡ булыуынан сығып эш итә.

«Иҫке донъяға, милли изеү, милли ығыш йәки милли айырымланыу донъяһына, — тип яҙҙы Ленин, — эшселәр бөтә милләт хеҙмәтсәндәре берҙәмлегенең яңы донъяһын ҡапма-ҡаршы ҡуялар. Унда бер генә өҫтөнлөк өсөн дә, кешенең кешене аҙ ғына булһа ла иҙеүе өсөн дә урын юҡ» (Әҫәрҙәр, 19-сы том, 72-се бит).

Капиталистик ҡоллоҡтан азат ителеү өсөн үҙенең көрәшендә революцион пролетариат шунан сығып эш итә: башҡа халыҡтарҙы иҙгән халыҡ азат була алмай. Интернационализм кешеләрҙе уларҙың милләттәренә ҡарап бүлмәй, ә эксплуататорҙар менән эксплуатацияланыусылар араһында тәрән айырма яһап, уларҙың социаль хәле буйынса бүлә. Пролетар интернационализм милләттәрҙең тулы иреклелеген һәм тиң хоҡуҡлылығын талап итә, был бөтә илдәр хеҙмәтсәндәренең үҙ-ара ышаныуҙарының һәм синфи берҙәмлектәренең төп шарты булып тора.

Пролетар интернационализм космополитизм идеологияһына килешмәүсән ҡапма-ҡаршы тора. Интернационализмда үҙ халҡыңды һөйөү башҡа халыҡтарҙың азатлығына һәм бойондороҡһоҙлоғона ихтирам итеү менән бергә ҡушыла. Пролетар интернационализм милли интерестарҙы яҡлауҙы кире ҡаҡмай, ә киреһенсә, уларҙы ныҡ яҡлау яғында тора. Үҙ кәсәһе өсөн милли интерестарға хыянат итеүҙән бер ваҡытта ла баш тартмаған буржуазиянан айырмалы рәүештә, пролетариат халыҡтарҙың милли азатлығын һәм бойондороҡһоҙлоғон һәр ваҡыт иң ышаныслы һәм әскәрһеҙ яҡлаусы булды һәм булып ҡала. Марксизм-ленинизм, пролетариаттың синфи бурыстарын онотоу ҡотолғоһоҙ рәүештә пролетар интернационализмға хыянат итеүгә, буржуаз милләтселек лагерена күсеүгә килтерә, тип әйтә. Милли интерестарҙы эшселәр синыфының буржуазияны еңеү өсөн көрәше интерестарына, социализмдың тантана итеүе өсөн көрәш интерестарына буйһондорған кеше генә интернационалист була.

«Тегеһе йәки был илдең коммунистар партияһының стратегияһы һәм тактикаһы, — тип күрһәтә иптәш Сталин, — әгәр улар «үҙ» иленең... интерестары менән сикләнеп ҡалмаһалар, ә киреһенсә, үҙ иленең шарттарын һәм обстановкаһын иҫәпкә алып, халыҡ-ара пролетариат интерестарын, башҡа илдәрҙәге революция интерестарын беренсе урынға ҡуйһалар, йәғни үҙҙәренең асылы һәм рухы буйынса интернационалистик булһалар ғына, тик шул ваҡытта ғына дөрөҫ булалар»... (Әҫәрҙәр, 5-се том, 80-се бит).

Большевиктар партияһының эшмәкәрлеге эҙмә-эҙлекле пролетар интернационализмдың бик бөйөк миҫалы булып тора. Ленин менән Сталин етәкселек иткән большевиктар социал-шовинистарға, Икенсе интернационал партияларының оппортунизмына ҡаршы баштан уҡ эҙмә-эҙ һәм аяуһыҙ көрәш алып барҙылар, ә Икенсе интернационал партиялары пролетариаттың синфи көрәшенең интернационалистик идеяһын пролетариаттың буржуазия менән синфи хеҙмәттәшлек итеүе тураһындағы милләтсе идеяға алмаштырҙылар.

Интернационализм принциптарына нигеҙләнгән большевиктар партияһының стратегияһы һәм тактикаһы Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының еңеүен тәьмин итте, был революция капитализмдың бөтә донъя системаһының емерелеүенә башланғыс булды, пролетариаттың еңеүле революцияһы эраһын асты.

II.

Үҙенең интернациональ бурысын үтәп, большевиктар партияһы етәкселегендә СССР-ҙың эшселәр синыфы бөтә хеҙмәтсән кешелек донъяһының маяғын һәм ышанысын — донъяла беренсе социалистик государствоны булдырҙы. Бөтә илдәрҙең халыҡтары Советтар Союзын уларға социализмдың тантанаһына юл күрһәтеүсе маяҡ итеп күрәләр.

СССР-ҙың эшселәр синыфы хужалыҡтың капиталистик системаһын бөтөрҙө, эксплуататор синыфтарҙы һәм кешенең кешене эксплуатациялауын юҡ итте, яңы социалистик общество төҙөнө. Советтар Союзы хеҙмәтсәндәренең тәжрибәһе бөтә илдәрҙең хеҙмәтсәндәрен СССР-ҙа тормошҡа ашырылған нәмә башҡа илдәрҙә лә тулыһынса тормошҡа ашырылырға мөмкин, тип өйрәтә.

«Бөтә илдәрҙең революционерҙары, — тип яҙҙы иптәш Сталин 1930 йылда, — СССР-ға, уны үҙҙәренең берҙән-бер ватаны итеп танып, бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең азатлыҡ өсөн көрәшенең усағы итеп, өмөт менән ҡарайҙар. Бөтә илдәрҙең революцион эшселәре совет эшселәр синыфына һәм, бөтәһенән элек, совет эшселәренең авангарды рус эшселәре синыфына, башҡа илдәрҙең пролетарийҙары ҡасан да булһа хыял иткән иң актив, иң революцион политиканы үткәреүсе үҙенең танылған юлбашсыһына бер күңелдән алҡышлайҙар» (Әҫәрҙәр, 13-сө том, 24—25-се биттәр).

СССР-ҙа милли мәсьәләне хәл итеүҙә, милләттәрҙең дуҫлығына һәм туғандаш хеҙмәттәшлек итеүенә нигеҙләнгән күп милләтле Совет государствоһын төҙөүҙә һәм нығытыуҙа интернационалистик принциптар үҙҙәренең асыҡ сағылышын таптылар.

Милли изеүҙән башҡа капитализмдың йәшәүе мөмкин булмаған кеүек, изелгән милләттәрҙе азат итмәйенсә социализмдың да йәшәүе мөмкин түгел. Большевиктар партияһы социалистик революция еңгәнгә тиклем бик күп алдан уҡ милләттәрҙең айырылып сығыуға һәм үҙаллы государстволар төҙөүгә тиклем булған программа талабын алға ҡуйҙы. Большевиктар партияһы шунан сығып эш итте: капитал властен ҡолатыу һәм пролетариат диктатураһын урынлаштырыу, колониаль һәм бойондороҡло илдәрҙең халыҡтарын азат итеү һәм улар өсөн үҙаллы милли государстволар ойоштороуға хоҡуҡ тәьмин итеү, милли изеүҙе бөтөрөү, милли дошманлыҡты һәм милләтселекте юҡ итеү һәм халыҡтар араһында интернациональ бәйләнештәрҙе нығытыу милли-колониаль мәсьәләне иң яҡшы хәл итеү булып тора.

Ленинсе-сталинсе милли политиканы эҙмә-эҙ тормошҡа ашырып, Совет власе милли изеүҙең һәм илебеҙ халыҡтарының тиң хоҡуҡһыҙлығының бер нимәһен дә ҡалдырманы, ирекле милли үҫешкә, үҙенең милли государственносе һәм формаһы яғынан милли, йөкмәткеһе яғынан социалистик культураһын төҙөргә һәр бер халыҡтың хоҡуҡлы булыуын таныны.

Бөйөк рус халҡының туғандарса ярҙамына таянып, СССР халыҡтары иң ҡыҫҡа тарихи срокта үҙҙәренең хужалыҡ һәм культура яғынан артталыҡтарын бөтөрҙөләр. Иҫке, буржуаз милләттәрҙе һәм уларҙың милләтсе партияларын бөтөрөү базаһында яңы, социалистик милләттәр барлыҡҡа килделәр һәм үҫтеләр, уларҙың етәксе көсө булып эшселәр синыфы һәм уның интернационалистик марксистик партияһы, Ленин — Сталин партияһы тора. Милли дошманлыҡты ойоштороусылар булып торған эксплуататор синыфтарҙы бөтөрөү менән СССР халыҡтарының дуҫлығы үлсәүһеҙ нығынды, коммунизмдың еңеүе өсөн көрәштә илебеҙҙәге бөтә милләттәрҙең ҡаҡшамаҫ туғанлыҡ хеҙмәттәшлеге юғары баҫҡысҡа күтәрелде. Советтар Союзында халыҡтар дуҫлығы идеологияһы, бөтә расалар һәм милләттәрҙең тиң хоҡуҡлылыҡ идеяһы хакимлек итә.

СССР халыҡтарының милли һәм интернациональ интерестарының айырылмаҫ берҙәмлеге нигеҙендә совет кешеләренең социалистик Тыуған илгә сикһеҙ мөхәббәт тойғоһо — совет патриотизмы үҫте. «Совет патриотизмының көсө шунда, — тип әйтә иптәш Сталин, — ул расалар йәки милләтселек хорафаттарына түгел, бәлки халыҡтың үҙ Совет Тыуған иленә ысын күңелдән бирелгәнлегенә һәм тоғро булыуына, илебеҙҙәге бөтә милләттәрҙең хеҙмәтсәндәренең туғанлыҡ дуҫлығына нигеҙләнгән. Совет патриотизмында Советтар Союзындағы халыҡтарҙың милли традициялары һәм илдәге бөтә хеҙмәтсәндәрҙең тормош өсөн иң мөһим уртаҡ интерестары гармониялы бергә ҡушыла. Совет патриотизмы илебеҙҙәге бөтә милләттәрҙе һәм халыҡтарҙы айырылмай, бәлки киреһенсә берҙәм туғандаш семья итеп туплай» («Советтар Союзының Бөйөк Ватан һуғышы тураһында», 5-се баҫма, 160—161-се биттәр).

Большевиктар партияһы совет ...

Ауырғазы районында малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планы ни өсөн үтәлмәй?

Общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планы тураһында партия һәм хөкүмәттең тарихи ҡарарын үтәүҙә [illegible] ҙур эшкә тотонорға кәрәк ине. [illegible] ҡабул ителгәндән һуң үткән осор [illegible] колхоздарҙа һәм совхоздарҙа малдарҙың һанын арттырыуҙа, уның продукт биреүсәнлеген күтәреүҙә, аҙыҡ базаһын нығытыуҙа һәм мал торлаҡтарын төҙөүҙә ҙур уңыштарға өлгәшелде. Күп кенә колхозлар һәм райондар общественный малсылыҡты үҫтереүҙең билдәләнгән пландарын байтаҡ арттырып үтәнеләр, малдарҙың продукт биреүсәнлеген күтәрҙеләр, яңы мал торлаҡтарын төҙөнеләр.

Ауырғазы районында малсылыҡты үҫтереүҙә ҡайһы бер өлгәшеүҙәр булһа ла, өс йыллыҡ планды үтәүҙә ҙур етешһеҙлектәр бар. Район йылҡысылыҡты үҫтереү, мөгөҙлө эре малдар, сусҡалар һәм ҡоштарҙы үҫтереү буйынса 1950 йылғы планды үтәмәне. Эш быйыл да ҡәнәғәтләнерлек алып барылмай. 1951 йылдың 1 сентябренә план үтәлеше [illegible]

йыл район колхоздары ни бары 140 баш мөгөҙлө эре мал, 24 сусҡа, 28 кәзә, һарыҡ һатып алған.

Район колхоздарында малдарҙың продукт биреүсәнлеген күтәреүгә һәм токомон яҡшыртыуға тейешле иғтибар бирелмәй. Шуның һөҙөмтәһендә малсылыҡтан алынған доход бик түбән.

1951 йылдың 8 айы эсендә район буйынса, уртаса алғанда, фуражлы һәр бер һыйырҙан һөт һауып алыу ни бары 812 литр ғына, йәки йыллыҡ пландың 50 процентын ғына тәшкил итә. Районда мөгөҙлө эре малдарҙың токомон яҡшыртыу буйынса план үтәлеше 27,8 процент, һарыҡтар һәм кәзәләр буйынса — 58,2 процент кенә тәшкил итә.

Малдарҙы ҡышлатыу көндәре етә. Ул — өс йыллыҡ планды үтәүҙә һуңғы һәм айырыуса яуаплы осор. Яҡшы сифатлы аҙыҡ менән тәьмин итеү малдарҙы ҡышлатыуҙы уңышлы үткәреүҙең хәл иткес шарттарының береһе булып тора. Ләкин, районда элекке йылдарҙағы хата-

[illegible]

[illegible] государство планы үтәлмәй [illegible] уның менән бер рәттән, насар [illegible] һөҙөмтәһендә малдарҙың юғалыуы ла күйылма. 1951 йылдың 6 айы [illegible] 5 ат, 7 баш мөгөҙлө эре [illegible] 21 сусҡа, 26 һарыҡ һәм кәзә, 731 [illegible] үлгән. Колхозда мал аҙыҡтары [illegible], торлаҡтар төҙөү уҙ ағымына [illegible], малдарҙы юғалтыуҙа ғәйепле [illegible] яуапҡа тарттырылмайҙар.

Районда токомлоҡ эше айырыуса артта [illegible]. Уға тейешенсә иғтибар ителмәй. [illegible] исемендәге колхозда быйыл 8 ай [illegible] 39 баш мөгөҙлө эре мал үлеү менән бергә, 2000 себеш, «Өршәк» колхозында 1300 себеш үлгән.

Районда насар тәрбиәләү арҡаһында [illegible] алынған бәләндәрҙең 5 проценте, [illegible] 11.6 проценте, сусҡа балаларының 6.1 проценте һәм бәрәстәрҙең [illegible] проценте үлгән. Был малсылыҡты [illegible] планын үтәмәүгә алып бара. Шул [illegible] район колхоздары ситтән мал [illegible] алыу менән шөғөлләнмәйҙәр. Бы-

акттар мен[illegible] рыу, мал аҙығының урланыуына, боҙолоуына һәм әрәм-шәрәм ителеүенә юл ҡуймау мөһим бурыс булып тора. Ләкин был саралар үҙ ваҡытында үткәрелмәйҙәр, ә ВКП(б) райкомы һәм район Советы исполкомы колхоз етәкселәренән уларҙы үтәү өсөн ныҡлы яуаплылыҡ талап итмәйҙәр. Күп кенә колхоздарҙа малдарҙы туклыҡлылыҡ яғынан тулы ҡиммәтле рационлар буйынса ашатыуға әҙерлек алып барылмай, аҙыҡ парлағыстар, һалам турағыстар һәм башҡа оборудованиелар әҙерләнмәйҙәр.

Төҙөкләндерелгән, яҡты, таҙа, ҡоро һәм йылы мал торлаҡтарының етерлек тиклем булыуы малсылыҡты үҫтереү планын үтәү өсөн мөһим шарт булып тора. Малдар һанының киңдән-киң арта барыуы айҡанлы мал торлаҡтарына булған талап үҫә бара. Шуға күрә яңы төҙөлеш пландарының тулыһынса үтәлеүе бик мөһим. Ләкин районда быға тейешле иғтибар бирелмәй. Государство планы буйынса ра-

йонда 1951 йылда 300 ат, 800 һыйыр, 2500 сусҡа, 6000 һарыҡ, 45.000 ҡош өсөн торлаҡтар төҙөлергә тейеш ине. Ләкин уларҙы төҙөү эштән тыш насар ойошторолған. Ни бары 50 ат һыйҙырышлы ике, 120 һыйыр өсөн бер, 950 һарыҡ өсөн бер торлаҡ ҡына төҙөлдө. Күп кенә колхоздарҙа мал торлаҡтарын төҙөү уҙ ағышына тапшырылған.

Колхоздарҙа төҙөлеш эштәре өсөн етерлек эшсе көстәре бүлеп бирелмәгәндәр, транспорт менән тәьмин ителмәгәндәр, даими төҙөлеш бригадалары булдырылмағандар. Район ауыл хужалығы бүлеге һәм ауыл, колхоз төҙөлеше бүлеге төҙөлеш эштәренә тейешле ярҙам күрһәтмәйҙәр. Төҙөлеш материалдарын ҡәнәғәтләнмәҫлек әҙерләү мал торлаҡтарын төҙөүгә ҡамасаулыҡ яһай. Район буйынса ағас әҙерләү планы ни бары 36 процентҡа, таш — 56, кирбес — 40, саман әҙерләү 52 процентҡа ғына үтәлгән. Уларҙы ташыу эше тағы ла насарыраҡ тора.

Был сәрьөз етешһеҙлектәрҙең килеп тыуыуы ВКП(б) райкомының, район Советы исполкомының һәм колхоз етәкселәренең общественный малсылыҡты үҫтереү, уны торлаҡтар һәм аҙыҡ базаһы менән тәьмин итеү өсөн эштә яуаплылыҡ булдырмауҙарынан, эске мөмкинлектәрҙе файҙаланмауҙарынан сыҡҡан. Колхоздарҙа малсылыҡ өлкәһендәге бурыстарҙы үтәүгә бөтә коммунистар, комсомолецтар, колхозсылар мобилизовать ителмәгәндәр.

Малсылыҡ эше кадрҙарға, уларҙың эшкә ҡарата мөнәсәбәт итеүҙәренә бәйләнгән. Район колхоздарында үҙ эштәрен һөйөүсе күп кенә малсылыҡ работниктәре бар. Ләкин алдынғыларҙың эш тәжрибәләре тейешенсә таратылмай. Малсылыҡ өлкәһендә эшләүсе коммунистар һәм комсомолецтар аҙ һанда. Малсылыҡ работниктәре составында коммунистар ни бары 3 процент, комсомолецтар 1 процент кенә тәшкил итә. Малсылыҡ работниктәре араһында социалистик ярыш ҡәнәғәтләнерлек йәйелдерелмәгән, йыш ҡына ул формаль характерҙа ғына алып барыла. Малсылыҡ работниктәре араһында массовый-политик эш йомшаҡ ҡуйылған. Агитаторҙар фермаларҙа һирәк булалар. Етәксе работниктар ҙа унда аҙ булалар. Бәседәләр, лекциялар һәм докладтар үткәрелмәйҙәр. Фермаларҙа партия группалары төҙәлмәгән.

ВКП(б) райкомының, район Советы исполкомының, район ауыл хужалығы бүлегенең, колхоз партия ойошмаларының һәм етәкселәренең иң мөһим бурысы малсылыҡты үҫтереү планын үтәү эшендәге был етешһеҙлектәрҙе яҡын көндәрҙә бөтөрөү өсөн эшлекле саралар күреүҙән тора. Общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын һис һүҙһеҙ үтәү—район ойошмаларының, колхоздарҙың һәм колхозсыларҙың изге бурысы.

П. Бакиров.

Предприятиеләрҙе ҡыҫыла өлгөлә әҙерләргә

Төҙөлеш эштәренә сезонлылыҡ күп тән бәйләнгән. [illegible] бетон тушау һәм башҡа төрлө эштәр өҙөр [illegible] ҡыш көндәрендә эшләү [illegible] ла [illegible]

«Башнефтестрой» трестының төҙөлеш-монтаж контораларын һәм ярҙамсы предприятиеләре [illegible] төҙөлеш эштәрен [illegible] Бәтә контораларҙа [illegible] йылы ҡышҡы [illegible]

[illegible]

Ләкин «Башнефтестрой» трестына [illegible] ҡышҡа әҙерлек эшенә иң ҙур иғтибар ителмәй.

1952 йылдың производство планы бик ҙур күләмдә бетон һәм бетон изделиеләре талап итеүсе. Әле эшләп торған бетон заводы тейешле [illegible] Ул бигерәк тә ҡышҡы шарттарҙа трестың [illegible] тулыһынса тәьмин итә алмаясаҡ. [illegible]

Ошо йылдың башында уҡ трестың бетон заводы төҙөлә башлағайны. Ләкин уның төҙөү туҡтатылды. [illegible] йылда 1952 йылдың [illegible] төҙөү эштәре программаһын [illegible]

«Башнефтестрой» тресында автомашиналар һәм тракторҙарҙы ҡышҡы шарттарҙа [illegible] гараж [illegible] Бында капиталь һәм профилактик ремонттар [illegible]

[illegible] Яңы бетон заводын, гаражды һәм автомашина [illegible] мастерскойын [illegible] 1-се номерлы төҙөлеш-монтаж управлениеһе (начальнигы иптәш Щерилов) һәм 3-сө номерлы төҙөлеш управлениеһе (начальнигы иптәш Волков) тарафынан үтәлергә тейеш.

Был объекттарҙы төҙөү мәсьәләһе трестың партбюроһы ултырышында ла тикшерелде. Ләкин был мәсьәлә буйынса ҡабул ителгән ҡарарҙар үтәлмәй. Э партбюро секретары иптәш Орлов төҙөлеш контораларына етәкселәренең ғәмһеҙлеге менән килешеп эш итә. Партбюро тарафынан ҡабул ителгән ҡарарҙарҙың үтәлеүен талап итмәй.

Ш. Мостафин,

«Башнефтестрой» тресының инженеры.

ТӘНҠИТ РЕАЛИЗМЕНЕҢ ОҪТАҺЫ

(И. А. Гончаровтың үлеүенә 60 йыл тулыуға ҡарата)

Иван Александрович Гончаровтың үлеүенә 60 йыл тулды. Үҙенең кәстәрен һәм хеҙмәттәрен баһалауҙа рәзәттән тыш баҫалкы булған данлыҡлы рус романсыһы үҙенең әҫәрҙәрен, инде улар иҫкергәндәр, тип уларҙы ятынан баҫтырыуға ҡыйынлыҡ менән риҙалаша ине.

Тарих был хатаны кире ҡаҡты. Беҙҙең осорҙа Гончаровтың әҫәрҙәре үҙәктә лә, өлкәләрҙә лә һәм туғандаш республикаларҙа ла өҙлекһеҙ баҫып сығарылалар. Бер үк ваҡытта Гончаровтың ике бик киң тулы әҫәрҙәр йыйынтығы әҙерләнә. «Фрегат Паллада» китабы киң комментарийҙар менән баҫып сығарылды. Ул бик тиҙ ваҡыт эсендә йәнәшә ике тапҡыр баҫып таратылды. «Текә яр» инценировкаһы совет репертуарында ныҡлы урын алып тора. Совет культураһының юлдашы булыуында дауам иткән Гончаровтың ижады буйынса бер-бер артлы монографиялар һәм диссертациялар баҫып сығарыла йәки әҙерләнә.

Һәм был рәүәл, был законлы. Бик ҙур талант, кәсле фекер, дөрөҫ реалистик метод, Белинский, Герцен, Добролюбов менән идея яғынан аралашыу Гончаровҡа быуындан-быуынға күсеүҙә үлемһеҙлек бирҙеләр.

Белинский менән аралашыу Гончаровтың бөтә әҙәби эшмәкәрлегенә әсән хәл иткес әһәмиәткә эйә булып тора. «Текә яр»ға һүҙ башында (1869 йыл) Гончаров Белинский һәм уның фекерҙәштәре тураһында былай тип яҙған: «Бөтә ергә лә таралған был кешеләр мәхрүмлектәргә ҡаршы көрәшеп, ҡорбандар киссереп, ауыр йәшәп, үҙҙәренең ораоҡтарын әәстәләр һәм иҫке механизмдең тыуған пружиналарына алмашҡа яңы үҙгәрештәр кәрәклеген алға һөрҙөләр».

«Рәзәттәге тарихтың» үҙәк образы — йәш Адуев образы һәм Гончаровтың тәүге романының бөтә идея концепцияһы Белинскийҙең йоғонтоһонда тыуғандар. Гончаровтың трилогияһының бөтә фекере ошо үк йоғонто аҫтында барлыҡҡа килгән.

Гончаров тағы ла бик көслө бер йоғонтоно — Герценең йоғонтоһон кисергән. «Хыялый романтизмға» ҡаршы, философияла, тәбиғәтте өйрәнеүҙә реализм өсөн Герценең көрәше Гончаровты рустың боярҙар романтизмына, алуевщинаға ҡаршы көрәшкә әҙерләнеләр. Герцен «кешене ауыр эштәрҙән ҡотҡарыусы» техниканың үҫешен ҡотлаһы һәм «ошондай ҙур күләмдә үҫә барған индустриаль эшмәкәрлектең бөтә поэзияһын» күрмәй ҡалған романтиктарҙан көлдә. «Индустриаль эшмәкәрлектең» прогрессив әһәмиәте Гончаровтың донъяға ҡарашына ныҡлап инә. Ул Герценең политик ҡараштарынан да күп нәмә алған; ул башта «Современниктә», ә унан һуң легаль булмаған «Колоколда» уның әҫәрҙәрен тыҙығкһыныу менән укыған.

Гончаров Чернышевский һәм Добролюбов менән ошолай даими аралашмаһа ла, күп кенә ваҡиғаларҙа ул донъяға ҡараштарҙа улар менән яҡынлашҡан, күп кенә нәмәләрҙә ул үҙенең ижадына ҡарата уларҙың булышлығын тапҡан. «Обломов»та гениаль психологик монография тыуҙырған романсы-психолог Гончаров Чернышевский тарафынан «кеше рухының диалектикаһын» асып биреүҙә яҙыусының хоҡуҡтарын яҡлауҙы ҙур тәнәғәтләнеү менән осратҡан.

Гончаровтың тәүге романы сығыуға тиклем бер йыл элек Белинский рус тормошонда «романтик ялҡауҙарҙың, һәр ваҡыт эшлекһеҙҙәрҙең йәки файҙаһыҙ эш менән хыялланыусыларҙың» барлыҡҡа килеүе тураһында яҙҙы. Белинский бындай романтиктар, дворяндар обществоһында осраҡлы күренеш түгел, тип иҫәпләне һәм уларға ҡарата мөнәсәбәт бары тик тәнҡит, кәлеү йөҙөнән булырға тейешлеген талап итте. «Рәзәттәге тарих» тәнҡитсенең өтҡандарына тулыһынса яуап бирҙе.

«Рәзәттәге тарихтың» төп әһәмиәте — уның тәрән психологик булыуында, аҙаҡ килеп йәш Адуевтә социаль аңлатып биреүҙә, автор уның тирәһендә уны тәрбиәләгән крепостной осорҙоң бояраҙын фашлауға әҙерләнә башлай. Романсының ҡыйыу фекерҙәрендә крепостной обломовщина тураһындағы трилогияның бер үк ваҡытта башҡа ике өлөшө тыуа башлай. 1849 йылда Гончаров үҙен дан менән таплаған «Обломовтың төшө» әҫәрен баҫып сығарған.

Ваҡытлы рәүештә ул иленсе эш менән — ер шарын әйләнеп сыҡҡан сәйәхәттең һөҙөмтәһе булған монументаль «Фрегат Паллада» менән шөғөлләнә.

Гончаров географии һәм политик махсус әҙәбиәтте өйрәнеп, был сәйәхәткә [illegible] менән әҙерләнгән. Был яҙыусыға ул осорҙан бирле йөҙ йыл үтһә лә үҙенең ҡиммәтен юғалтмаған китаптар тыуҙырырға ярҙам итте. Англия (Лондон), Атлантик океан, Африка, Мадера, Индия океаны, Ява, Сингапур, Ҡытай, Ликейск утрауҙары, Манила, аҙаҡ килеп Япония «Фрегат Паллада»ла пейзаждырҙа һәм көн-күреш картиналарында дөрөҫ итеп күрһәтелгәндәр. Быларҙың бик күбеһе бөгөн дә ҙур әһәмиәткә эйә. Мәҫәлән, Япония тураһында яҙылғандарҙың бөтәһе лә тап бына ошондай.

Гончаров яңы бик ҙур хеҙмәт — «Обломов» романы өҫтөндә эшләй. Яҙыусы уға тәрән фекерҙәрен, художество оҫталығының өлгөргән бөтә ысулдарын, милли һәм донъя әҙәбиәтенә бүләк итергә мөмкин булған бөтә иң яҡшы нәмәне һалды.

«Обломов» 1859 йылда Россияның милли достоинствоһына хурлыҡ килтергән Париж тыныслыҡ договоры (1856 йыл) менән крестьяндарҙы азат итеү араһындағы осорҙа барлыҡҡа килде һәм ул ваҡытта беҙҙең әҙәбиәттә Россия самодержавиеһы — крепостной ҡоролошоноң сәрелеген фаш итеүсе былай ҙа көслөрәк әҫәр юҡ ине.

Бөйөк рус реалисе Гончаров бик күп яңы нәмә бирҙе. Ул социал-психологик роман өлкәһендә ысын новатор булып сығып яһаны. «Обломовтың» донъя әҙәбиәтендәге популярлеге иҫ киткес: әҫәр, швед, инглиз, немец, француз, итальян, фин һәм славян телдәрен әйтең тә тормайынса, башҡа бик күп телдәргә тәржемә ителгән. Гончаровтың йоғонтоһо күптән түгел генә япон әҙәбиәтендә лә асып бирелде.

Тыуған рус әҙәбиәтенең сәскә атыу эшенә уның оло хеҙмәте күренекле яҙыусыны ихтирам менән иҫкә алырға беҙҙе бурыслы итә.

Н. Пиксанов,

СССР Фәндәр Академияһының члец-корреспонденте.

„Совет Башҡортостаны" материалдары буйынса

„УРЫНДАҒЫ ПРОМЫШЛЕННОСТЕҢ ЭШЕН ТЕЙЕШЛЕ ЮҒАРЫЛЫҠҠА!"

[illegible] депутаттарының Абзан район Советы исполкомы гәзитебеҙҙең [illegible] номерында, «Урындағы промышленностең эшен тейешле юғарылыҡҡа» тигән темала баҫылған хәбәр буйынса редакцияға түбәндәге яуапты [illegible]:

— Урындағы промышленностең эше газетала тәнҡиткә алыныу менән партияның район комитеты бюроһы һәм район Советы исполкомы урындағы промышленность мәсьәләләре менән тура-нан-тура шөғөлләнеүсе иптәш Евстафеевҡа эште яҡшы ойоштороу өсөн конкрет күрһәтмәләр бирҙәйнеләр. Ләкин иптәш Евстафеев бирелгән күрһәтмәләрҙе ерена еткереп үтәмәне. Шуның өсөн район Советы исполкомы был мәсьәләне 21 августа яңынан тикшереп, үҙ эшенә яуапһыҙ ҡарағаны өсөн иптәш Евстафеевты был эштән бушатты һәм урындағы промышленносте тейешле юғарылыҡҡа күтәреү маҡсатында практик саралар билдәләнде.

[illegible] революцион милли ғорурлыҡ, [illegible] халыҡ интерестарын ныҡ аңлау, үҙ [illegible] государствоһы өсөн яуаплылыҡ тойғоһо тәрбиәләне. Совет кешеләре [illegible] тыуған иленең азатлығын һәм [illegible] яҡларға тәүәккәллек [illegible] тулылар.

Шуның менән бергә Советтар Союзы [illegible] башҡа халыҡтарҙың бойондороҡһоҙлоғон һәм азатлығын ихтирам итәләр, [illegible] бөтә халыҡтар менән тыныслыҡта [illegible] дуҫлыҡта йәшәргә ынтылалар. Интернационализм принциптарына тәрбиә [illegible] совет халҡы донъя халыҡтарын [illegible] уҡыуына тартып индерергә [illegible] Америка империалистарына [illegible] бөтә илдәр хеҙмәтсәндәренең [illegible] етәкселек итә. Большевиктар партияһы, тыныслыҡтың бөйөк байраҡсыһы [illegible] Сталин етәкселек иткән совет [illegible] бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн фиҙакәр көрәшә. Биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһындағы Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалар йыйнау буйынса [illegible] башланған кампания совет халҡының тыныслыҡ эшен яҡларға тәүәккәллегенең яңы күренешы [illegible] тора.

[illegible] интернационализм рухында тәрбиәләнгән совет кешеләре эшселәр синыфы менән, капиталистик илдәрҙән бөтә хеҙмәтсәндәре менән бәйләнештәрен [illegible]. СССР *эшселәр синыфы*, тип [illegible] иптәш Сталин, донъя пролетариатының бер өлөшө, уның алдынғы отряды, ә беҙҙең республикабыҙ — донъя пролетариатының ҡыуанысы ул. Иптәш [illegible] совет кешеләрен Совет Социалистик государствоһын арымай-талмай нығытырға, сөнки был государство бөтә халыҡ-ара эшселәр синыфының ҡаҙаныштары булышлыҡ итә.

ВКП(б)-ның XVII съезында һөйләгән [illegible] иптәш Сталин былай [illegible] большевиктар партияһы [illegible] төп бурыстарының береһе — пролетар интернационализм эшенә, [illegible] пролетарийҙарының туғандаш [illegible] тиклем тоғро булыу, хеҙмәтсәндәрҙе ленинса интернационализм рухында тәрбиәләү ул.

Большевиктар партияһы ленинса интернационализм принциптарынан һәр төрлө тайпылыуҙарға ҡаршы ҡырыҫ көрәште һәм көрәшеүендә дауам итә, бөтә милләт хеҙмәтсәндәрен туғандарса дуҫлыҡ рухында тәрбиәләй. Кешеләр аңындағы капитализм ҡалдыҡтарына ҡаршы, фәндә, әҙәбиәттә, искусствола буржуаз идеологияның һәр төрлө йоғонтоһона ҡаршы киң һөжүмдә йәйелдереп, большевиктар партияһы милләтселек һәм космополитизм рецидивтарына ҡаршы, көнбайыштың буржуаз культураһы алдында ҡолдарса баш эйеү күренештәренә ҡаршы көрәшкә айырым иғтибар бирә.

Иптәш Сталин: кешеләр аңында капитализм ҡалдыҡтары милли мәсьәлә өлкәһендә бигерәк тә ныҡ йәшәүсән, тип билдәләне. Сөнки уларҙың милли костюмға яҡшы төрәнергә мөмкинлектәре бар. Һуңғы йылдарҙа идеологик фронттың күп кенә участкаларында милләтселек һәм космополитик бөҙоуҙар фаш ителделәр, был бөҙоуҙар үткән замандың реакцион хәрәкәттәрен һәм деятелдәрен идеаллаштырыуҙа, СССР халыҡтары культураһының милли формаһынан социалистик йөкмәткене ҡыуып сығарыуға маташыуҙарҙа, бөтә сит илдеке булған нәмәләр алдында ҡолдарса баш эйеүҙә һәм башҡаларҙа күренде.

ВКП(б) Үҙәк Комитетының идеология мәсьәләләре буйынса тарихи ҡарарҙары милләтселек һәм космополитизм элементтарын бөтөрөү юлдарын, пролетар интернационализм һәм совет патриотизмы принциптарын артабан нығыта барыу юлдарын күрһәттеләр.

III.

Советтар Союзының бөтә тышҡы политикаһы эҙмә-эҙлекле социалистик интернационализм рухы менән һуғарылған. Совет государствоһының тышҡы политикаһы — тыныслыҡ һәм бөтә халыҡтар менән ныҡлы дуҫлыҡ бәйләнештәре урынлаштырыу политикаһы ул. Советтар Союзы империалистик һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы, империалистарҙан азатлыҡ һөйөүсе халыҡтарҙы ҡол итергә бөтә төр маташыуҙарына ҡаршы ҡырыҫ көрәш алып бара. Советтар Союзы — тыныслыҡ, милли суверенитет һәм халыҡтар азатлығының терәге ул. Уның политикаһы бөтә илдәр хеҙмәтсәндәренең өмөттәренә һәм тормош интерестарына яуап бирә.

1948 йылда Финляндия хөкүмәт делегацияһын ҡабул иткәндә һөйләгән телмәрендә иптәш Сталин былай тине:

«Ҙур һәм бәләкәй милләттәр араһындағы мөнәсәбәттәрҙең тиң хоҡуҡлы була алыуына күптәр ышанмайҙар. Ләкин беҙ, совет кешеләре, бындай мөнәсәбәттәр булырға мөмкин һәм булырға тейеш, тип һанайбыҙ. Совет кешеләре, һәр бер милләттең, ҙурыныммы йәки бәләкәйенеңме — бары бер—үҙенең сифат үҙенсәлектәре, үҙенең спецификаһы бар, был специфика тик уныҡы ғына булып тора һәм ул башҡа милләттәрҙә юҡ, тип һанайҙар. Был үҙенсәлектәр шундай вклад булып торалар, һәр бер милләт уны донъя культураһының дөйөм хазинаһына индерә һәм уны тулыландыра, уны байыта. Был мәғәнәлә бөтә милләттәр ҙә— бәләкәйҙәре лә, ҙурҙары ла, — бер үк хәлдә торалар, һәм һәр бер милләт теләһә ҡайһы башҡа милләткә тиң».

СССР менән халыҡ демократияһы илдәре араһындағы мөнәсәбәттәр интернационализм принциптарына нигеҙләнгәндәр. Советтар Союзы менән халыҡ демократияһы илдәренең дуҫлыҡ, хеҙмәттәшлек һәм үҙ-ара ярҙам тураһында договорҙары бар. Үҙ-ара файҙа һәм тиң хоҡуҡлылыҡҡа нигеҙләнгән сауҙа мөнәсәбәттәренән башҡа, СССР менән халыҡ демократияһы илдәре араһында техник һәм производство тәжрибәһен уртаҡлашыу өлкәһендә хеҙмәттәшлек үҫә, культура бәйләнештәре үҫә. Советтар Союзы һәм халыҡ демократияһы илдәренең хеҙмәттәшлеге туғандарса үҙ-ара ярҙамы тыныслыҡ итеүгә һәм тыныслыҡ, демократия һәм социализм эше өсөн берҙәмлек көрәшкә юнәлдерелгән.

Советтар республикаһы — халыҡ-ара социализмдың ысын-ысындан факелы ул. Бына шуға күрә Советтар Союзына мөнәсәбәт, социализм һәм демократияның халыҡ-ара лагеренең етәксе көсө булған өсөн уға актив ярҙам итеү һәм уны яҡлау бөтә донъялағы барлыҡ намыҫлы кешеләр өсөн пролетар интернационализмдең нигеҙ ташы булып тора.

Үҙ ваҡытында Икенсе Интернационалдың социал-демократик партиялары ялғанлап үҙҙәрен интернационалистик партиялар тип атап йөрөттөләр. Ләкин уларҙың «интернационализмы», бигерәк тә Советтар Союзына ҡарата, эшселәр синыфы диктатураһы иленә ҡарата мөнәсәбәт тураһында мәсьәлә күтәрелгән ваҡытта, тетеп киүек таралып бөттө. Икенсе Интернационал партиялары контрреволюцион булыуҙары, советҡа ҡаршы политика менән эшселәр хәрәкәтендә буржуазияның халыҡ-ара агентураһы булыуҙары менән үҙҙәрен фаш иттеләр.

Советтар Союзы, донъя революцион хәрәкәтенең базаһы итеп, һүҙһеҙ, икеләнмәйенсә яҡларға әҙер булған кеше генә интернационалист була, тип күрһәтте 1927 йылда И. В. Сталин, сөнки СССР-ҙы яҡламай тороп, донъя революцион хәрәкәтен яҡлау һәм алға этәреү мөмкин түгел. Кем донъя революцион хәрәкәтен СССР-ҙан башҡа һәм СССР-ға ҡаршы яҡларға уйлай, ул революцияға ҡаршы бара, ул революция дошмандары лагерена мотлаҡ тәгәрәй.

Был тарих үҫештең бөтә барышы менән раҫлана. Мәҫәлән, Югославияла Титоның фашистик кликаһы үҙенең эшен пролетар интернационализмға яуыздарса хыянат итеү, СССР һәм халыҡ демократияһы илдәре менән хеҙмәттәшлектән баш тартыу менән башланы. Тито кликаһы, Югославияла социализмде ул үҙенсә, СССР-ҙан башҡа һәм СССР-ға ҡаршы, демократик лагерь илдәре менән хеҙмәттәшлек итмәйенсә, төҙөйәсәк тип шапырыныу белдерҙе. Был «социализм» ниҙән торғанын хәҙер инде бөтә кешеләр ҙә беләләр. Алдау юлы менән власҡа менеп алған Титоның хыянатсыл кликаһы Югославияла капитализмде алыҫҡа баҫтырҙы һәм яңы донъя һуғышына әҙерләнеү өсөн инде Америка-Англия плацдармына әйләндерҙе.

Уң социалистар ҙа ике йөҙлөләнеп үҙҙәрен интернационалистар тип атайҙар. Күптән түгел Майндағы Франкфуртта булған үҙҙәренең конгресында улар хатта «Социалистик интернационал» төҙөлөүен иғлан иттеләр. Ләкин эш шунда тора, был интернационал Америка империалистарының рөхсәте һәм тура-нан-тура яҡлауы аҫтында төҙөлдө. Уң социалистик интернационал Америка-Англия империалистарын, уларҙың реакцион эске һәм тышҡы политикаһын актив яҡлай. Советтар Союзына һәм халыҡ демократияһы илдәренә ҡаршы көрәште, ғөмүмән коммунизмға ҡаршы көрәште ул үҙенең төп маҡсаты итеп һанай. Уң социалистар интернационалы демократик һәм социалистик хәрәкәткә ҡаршы көрәште, яңы донъя һуғышы әҙерләүҙә үҙҙәренең хужаларына ярҙам итергә саҡырылған. Уның Америка-Англия империализмы агенттарының халыҡ-ара ойошмаһынан башҡа бер нәмә лә булмауын аңлауы еңел.

Марксизм-ленинизм платформаһында тороусы коммунистик һәм эшселәр партиялары ғына ысын-ысындан интернационалистик политика үткәрәләр. Бөтә хеҙмәтсәндәрҙең Ватанына — СССР-ға ҡарата мөхәббәт тәрбиәләүҙе улар үҙҙәренең бик мөһим бурыстарының береһе итеп һанайҙар. Советтар Союзы менән тығыҙ дуҫлыҡ мөнәсәбәттәрен нығытыу һәм үҫтереү империализмға ҡаршы, демократия һәм социализмдең еңеүе өсөн уңышлы көрәштең залогы булып тороуын донъялағы бөтә намыҫлы кешеләр аңлайҙар.

Японияны еңеүҙең алты йыллығы айҡанлы иптәш Сталинға телеграммаһында Ҡытай Халыҡ Республикаһы Үҙәк Халыҡ Хөкүмәтенең Председателе Мао Цзэ-дун былай тип яҙҙы: «Япон илбаҫарҙарына ҡаршы һуғышта ҡытай халҡына Советтар Союзының бик ҙур ярҙамы һәм Японияның агрессия көстәренән яңынан тыуыуын бергәләп булдырмауға йүнәлдерелгән СССР менән Ҡытай Халыҡ Республикаһының ныҡлы союзы Алыҫ Көнсығышта агрессия көстәренә ҡаршы көрәштә ҡытай халҡын сикһеҙ рухландыралар.

Япон империализмына ҡаршы көрәштең һәм Алыҫ Көнсығышта тыныслыҡты яҡлауҙың ғәҙел эшендә Ҡытай менән СССР-ҙың бөйөк дуҫлығы йәшәһен!».

СССР-ҙа нимә һәм нисек эшләнеүен ҡарар өсөн, социализм иленең уңыштары менән танышыу өсөн Советтар иленә сит ил делегациялары өҙлөкһөҙ килеп торалар. Бөтә донъя эшселәренең Советтар Союзына ынтылыуҙары нигеҙендә, И. В. Сталиндең әйтеүе буйынса, беҙҙең илебеҙгә ҡарата йылы һәм көслө, әсәләрсә һөйөү һәм беҙҙең партиябыҙҙың халыҡлығына, һәләтлегенә, ҡеүәтенә сикләнмәгән ышаныс ята.

Капиталистик илдәрҙәге бөтә намыҫлы кешеләр совет халҡының коммунизм төҙөүҙәге уңыштарына шатланалар. Улар үҙҙәренең мөһим бурыстарын тыныслыҡ, демократия һәм социализм лагере көстәренең берҙәмлеген нығытыуҙа, тыныслыҡтың терәге һәм байраҡсыһы булған бөйөк Советтар Союзы менән дуҫлыҡты нығытыуҙа күрәләр.

Пролетар интернационализм идеялары бөтә илдәр хеҙмәтсәндәренең күп миллионлаған массалары аңына барған һайын күберәк инә бара.

Капиталистик илдәрҙә социализм өсөн, капитал иҙеүенә ҡаршы көрәшеүсе эшселәр синыфының берҙәмлеге пролетар интернационализм байрағы аҫтында тормошҡа ашырыла. Пролетар интернационализм идеялары империалистик иҙеүгә ҡаршы, милли бойондороҡһоҙлоҡ һәм азатлыҡ өсөн хәл иткес көрәшкә күтәрелеүсе колониаль һәм бойондороҡло илдәрҙең иҙелгән халыҡтарын рухландыралар.

Тыныслыҡ өсөн, империалистик һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы миллионлаған көрәшселәр пролетар интернационализмдең яҡшы идеялары, бөтә илдәр хеҙмәтсәндәренең солидарлыҡ идеялары менән барған һайын нығыраҡ һуғарылалар. Социализмдең киләсәктә бөтә донъяла еңеүенең залогы бына шунда ла.

С. Титаренко.

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халҡ армияһы Баш командованиеһенең белдереүе

ПХЕНЬЯН, 26 сентябрь. (ТАСС). Корея Халҡ-Демократик Республикаһы Халҡ армияһы Баш командованиеһенең 26 сентябрҙә таратылған белдереүендә, бөтә фронттарҙа ла Корея Халҡ армияһының соединениелары Ҡытай халҡ добровольцеттарының частәре менән тығыҙ хәрәкәт итеп, Америка-Англия интервенттарының һәм лисынмансыларҙың һөжүмдәрен кире ҡағалар, тип әйтелә.

25 августан 25 сентябргә тиклем ныҡлы, ләкин уңышһыҙ атакалар [illegible] интервенттарының ғәскәрҙәре частәре — Американың беренсе мотомеханизацияланған, 2-се, 3-сө, 7-се, 25-се пехота дивизиялары һәм диңгеҙ пехотаһының 1-се дивизияһы, шулай уҡ лисынмансыларҙың армияһы 1-се, 2-се, 5-се, 6-сы, 7-се һәм 11-се дивизиялары ауыр юғалтыуҙар кисерҙеләр, юғалтыуҙар, үлтерелгәндәр, яраланғандар һәм пленға алынғандар иҫәбенә ҡарағанда, 60.300 һалдат һәм офицерға етә. Халҡ армияһының частәре һәм Ҡытай добровольцеттары трофейҙар алдылар. Винтовкалар — 12 меңдән артығыраҡ, автоматтар — 980-дән артығыраҡ, еңел пулемёттар — 156-нан артығыраҡ, ауыр пулемёттар — 77, төрлө калибрҙағы орудиелар — 92, радиоустановкалар — 42 һәм тиҫтәләгән мең снаряд. 40-тан артығыраҡ танк, 200-ҙән ашыуыраҡ автомашина, төрлө калибрҙағы 157 орудие юҡ ителәр. Дошмандың 5 эсминецы, 13 төрлө карабы һауа батырылды һәм 3 эсминецка зарар яһалды. Дошмандың 270 самолеты атып төшерелде.

26 сентябрҙә Америка авиацияһы Сариволь, Хванчжу, Анью, Сонием, Пхенмхо һәм Вонсан ҡалаларының халҡ йәшәй торған кварталдарын варварҙарса бомбаға һәм утҡа тотто. Халҡ армияһының зенит частәре һәм дошман самолеттарын аулаусылар дошмандың 5 самолетын атып төшерҙеләр.

Кэсондағы һөйләшеүҙәргә ҡарата

ПЕКИН, 25 сентябрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһының хәбәрсеһе Кэсонда Корея Халҡ армияһының һәм Ҡытай халҡ добровольцеттары делегацияларының штаб-бюллетенен белдерә:

Баш командующий Ким Ир Сен менән командующий Пын Дэ-хуэйҙең генерал Риджуэйға хаты Панмыньчжонда 24 сентябрҙә иртәнге 8 сәғәттә беҙҙең связь офицерҙарыбыҙ тарафынан ҡаршы яҡтың связь офицерына тапшырылды. Шул уҡ ваҡытта беҙҙең связь офицерҙарыбыҙ генерал Ким Ир Сен менән генерал Пын Дэ-хуэйҙең хаты нигеҙендә ҡаршы яҡтың связь офицерына Кэсонда һөйләшеүҙәрҙе ҡайтанан башлау көнөн һәм ваҡытын тикшереү өсөн шул уҡ көндә иртәнге 10 сәғәттә Панмыньчжонға килергә тәҡдим итте. Иртән 9 сәғәт 30 минутта ҡаршы яҡтың связь офицеры беҙҙең яҡҡа радиотелефон аша Панмыньчжонда иртәнге 10 сәғәттә һәр ике яҡтың связь офицерҙарының осрашыуы менән риза булыуы тураһында хәбәр итте.

Беҙҙең связь офицерҙарыбыҙ полковник Чан Чун Сан һәм подполковник Цай Чэн-вэнь Панмыньчжонда иртән 10 сәғәттә ҡаршы яҡтың офицерҙары полковник Кинни һәм полковник Мәррей менән осраштылар. Бер аҙ һөйләшкәндән һуң, улар үҙ комиссиялары Кэсонда һөйләшеүҙәрҙе ҡайтанан башлау тураһындағы мәсьәләне тикшереүгә ризалаштылар. Полковник Кинни, беҙҙең связь офицерҙарыбыҙ һөйләшеүҙәрҙе ҡайтанан башлау көнө һәм ваҡыты тураһындағы мәсьәләне тикшереүгә тәҡдим итһә лә, полковник Кинни һөйләшеүҙәрҙе ҡайтанан башлау шарттары тип аталған нәмә тураһындағы мәсьәләне күтәрҙе. Был шарттар тураһында Баш командующий Ким Ир Сен менән командующий Пын Дэ-хуэйҙең хатында [illegible]. Был хатта полковник Чан Чун Сан Баш командующий Ким Ир Сен менән командующий Пын Дэ-хуэй, һөйләшеүҙәр юлында торған ҡыйынлыҡтарҙы киҫеп сығыу өсөн һөйләшеүҙәр Кэсонда киҫкенмәҫтән ҡайтанан башланырға тейеш, шул уҡ ваҡытта әле һаман хәл ителмәгән бөтә инциденттар, шулай уҡ Кэсон районының нейтраллеген гарантиялаусы ентекле шарттар тураһында ныҡлы килешеү эшләү менән делегацияларҙың тулы рәсми ултырышында [illegible] тип белдерҙе.

[illegible] вәкилдәренең делегацияһына һөйләшеүҙәрҙе 25 сентябрҙә 10 сәғәт 00 минутта ҡайтанан башларға официаль тәҡдим иттеләр.

Ҡаршы яҡ был тәҡдим менән ризалашмаған һәм һөйләшеүҙәрҙе 25 сентябрҙә ҡайтанан башлауҙан баш тартты. 25 сентябрҙә 10 сәғәт 00 минутта беҙҙең связь офицерҙарыбыҙ полковник Чан Чун Сан һәм подполковник Цай Чэн-вэнь Кэсонда һөйләшеүҙәрҙе ҡайтанан башлау ваҡыты тураһындағы мәсьәләне тикшереү өсөн ҡаршы яҡтың связь офицерҙары полковник Кинни һәм полковник Мәррей менән янынан осраштылар. Беҙҙең баш делегатыбыҙҙың күрһәтеүе буйынса полковник Чан Чун Сан ике яҡ делегаттарының һөйләшеүҙәрҙе 26 сентябрҙә 10 сәғәт 00 минутта ҡайтанан башлауҙары тураһында янынан тәҡдим индерҙе. Ләкин полковник Кинни беҙҙең тәҡдимебеҙ айҡанлы әлеге үҙ фекерен әйтеүҙән ситләште һәм ваҡытлы килешеү тураһында һөйләшеүҙәрҙе ҡайтанан башлау шарттары тип аталған нәмә тураһындағы мәсьәләне янынан күтәреп сыҡты.

Полковник Чан Чун Сан шунда уҡ, ваҡытлы килешеү тураһындағы һөйләшеүҙәрҙе ҡайтанан башлау шарттары тип аталған нәмә тураһындағы мәсьәлә Баш командующий Ким Ир Сен менән командующий Пын Дэ-хуэй тарафынан 24 сентябрҙә Риджуэйға ебәрелгән хатта янынан кире ҡағылғайны һәм ҡаршы яҡтың Баш командующийе, туранан-тура яуап биреүҙән ситләшеү өсөн генә, үҙенең связь офицерҙарынан беҙҙең командующийҙарыбыҙ тарафынан кире ҡағылған позицияны яҡларға бойороҡ бирергә тейеш түгел ине, тип күрһәтте.

Полковник Чан Чун Сан, Кэсонда ваҡытлы килешеү тураһында һөйләшеүҙәрҙе һәр ике яҡ делегаттарының 26 сентябрҙә 10 сәғәт 00 минутта официаль рәүештә ҡайтанан башлауҙары тураһында беҙҙең тәҡдимебеҙ айҡанлы үҙ фекерен ҡаршы яҡ әле булһа әйтә алмағас, был тикшереүҙәрҙе дауам иттереүҙән бер ниндәй кәрәклеге лә юҡ, тип белдерҙе. Шуға күрә ул ҡаршы яҡтан беҙҙең тәҡдимебеҙгә яуап алғанға тиклем кәңәшмәне (связь офицерҙарының) туҡтатырға тәҡдим итте. Полковник Кинни үҙ начальниктарынан күрһәтмәләр алғанға тиклем кәңәшмәне туҡтатырға риза булды. Һәр ике яҡ связь офицерҙарының кәңәшмәһе 10 сәғәт 48 минутта тамамланды.

* * *

ПЕКИН, 25 сентябрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһының Кэсондан хәбәр итеүенсә:

Синьхуа агентствоһының хәбәрсеһенең белдереүенсә, 24 сентябрҙә 18 сәғәттә беҙҙең яҡтың баш делегаты генерал Нам Ир ҡаршы яҡтың баш делегаты вице-адмирал Джойға [illegible] ҡаршы яҡ-[illegible]ы вәкилдәренең делегацияһына һөйләшеүҙәрҙе 25 сентябрҙә 10 сәғәт 00 минутта ҡайтанан башларға официаль тәҡдим иттеләр.

Ҡаршы яҡ был тәҡдим менән ризалашмаған һәм һөйләшеүҙәрҙе 25 сентябр-

Корея культура һәм искусство работниктәренең патриотик хеҙмәте

ПХЕНЬЯН, 26 сентябрь. (ТАСС). Кореяның культура һәм искусство деятелдәре, һуғыш ваҡытының ауырлыҡтарына ҡарамаҫтан, Корея культураһының һәйкәлдәрен һаҡлау һәм япон колонизаторҙарына ҡаршы булһын, шулай уҡ Америка интервенттарына ҡаршы Корея халҡының геройҙарса көрәшен сағылдырыусы искусствоның яңы әҫәрҙәрен булдырыу буйынса ҙур эш алып бара.

Америка агрессорҙары Кореяның бөтә тарихи һәйкәлдәренең 80 процентҡа самаһын емерҙеләр һәм таланылар. Пхеньянда, Алмаз тауҙарында боронғо храмдар, Кэсонда һәм Сеулда боронғо архитектура ҡоролмалары емерелделәр. Боронғо замандың һәйкәлдәрен Корея халҡы өсөн һаҡлап ҡалырға ынтылып, Корея культураһының һәйкәлдәрен һаҡлау буйынса комитет сотрудниктәре Америка варварҙарының еңәйәтсел хәрәкәттәренән һуң ҡалған культура һәм искусство әҫәрҙәрен һаҡлау өсөн бөтә сараларҙы күрәләр.

«Минчжу чосон» газетаһы, күп быуаттар буйына йәшәгән боронғо храмдарҙың, боронғо ҡоралдың, музыка инструменттәренең, йорт кәрәк нәмәләренең бик күп һанда схемалары, чертеждары йыйналды һәм яңынан эшләнде, тип хәбәр итә.

Кореяның үҙәк телеграф агентствоһы, комитеттең заказы буйынса Корея художниктәре һәм скульпторҙары ватан тарихының айырыуса асыҡ эпизодтарын төшерәләр, тип тапшыра.

Ҡытайға ҡарата АҠШ-тың агрессив пландары тураһында Ҡытай газетаһы

ПЕКИН, 24 сентябрь. (ТАСС). 24 сентябрҙә «Женьминьжибао» газетаһы үҙ хәбәрсеһенең Корея фронтынан ебәргән хәбәрен баҫып сығара, унда, 9 сентябрҙә 9 сәғәт 05 минутта Кореяла Сунчун районында Ҡытай халҡ добровольцеттарының зенит частәре Американың «Р — 51» истребителен атып төшергәндәр, тип әйтелә. Летчик — Вашингтон штатында тыуған өлкән лейтенант Орвал Х. Тэнди, 30 йәштә, парашютта һикергән һәм пленға алынған.

Америка летчигенең төрлө нәмәләре араһында Америка авиацияһы өсөн махсус төшереп алынған ҙур булмаған ике яҡлы карта табылған. Был картаның бер яғына үҙәгенә Мукден төшерелгән район картаһыҙландерелгән, икенсе яғында — Жэхэ провинцияһы һәм уның тирәһендәге районы төшерелгән. Газета Америка летчигенда табылған хәрби картанан ике фото һүрәт баҫып сығарған.

Был карта, тип яҙа газета, Ҡытайҙың һауа скиттерен Америка авиацияһының әҙләкһеҙ бороуының скиттерен урындарын билдәләүҙә «хаталаныу» һөҙөмтәләре йәки «летчиктең юлдан аҙашыуының» һөҙөмтәһе булып торманлығын иҫбатлай. Был карта Америка хәрби-һауа көстәренең Ҡытай территорияһына яһалған һәм алдан уйланылған һөжүмдәр менән бер рәттән шулай уҡ Мукден һәм Жэхэ райондарын да атакаларға уйлауҙарын да күрһәтә.

Англияла тыныслыҡты яҡлаусылар Кореяла утты туҡтатыуҙы талап итәләр

ЛОНДОН, 26 сентябрь. (ТАСС). Хемел-Хемстед (Хартфордшир) ҡалаһының тыныслыҡты яҡлаусыларының ҡала һәм район ойошмаларының йыйылышында бер тауыштан резолюция ҡабул ителде. Унда Англия хөкүмәте «Кореялағы утты туҡтатыу тураһында 38-се параллель базаһында һөйләшеүҙәр алып барырға Ҡушма Штаттарҙы мәжбүр итеү өсөн бөтә мөмкин булған нәмәне эшләргә» саҡырыла.

Октябрьский ҡалаһының «Нефтяник» футбол командаһы республика ярышында беренсе урынды алды.

Һүрәттә: Октябрьский ҡалаһының футбол командаһы, унда — команданың капитаны иптәш Г. И. Гордеев.

А. Червинский фотоһы.

Консультация

Колхоз төҙөлөшө буйынса һорауҙарға яуаптар

Бөгөн газетабыҙҙа Күгәрсен районы Сталин исемендәге колхоздың кладовщигы Баҡыу Рәжәпова, «Аҡман» колхозының баҫыусылыҡ бригадаһы бригадиры Николай Федоров, Учалы районы «Коммунар» колхозы члены Исхаҡ Мәхмүтов иптәштәрҙең һорауҙарына яуаптар урынлаштырыла.

Һорау: Колхоздарҙа иген һәм башҡа ауыл хужалығы продукттарын ташыуҙа һәм һаҡлауҙа тәбиғи кәмеү күләме билдәләнгәнме?

Яуап: Колхоздарҙа продукттарҙы ташыуҙа һәм һаҡлауҙа тәбиғи кәмеү күләме закон менән билдәләнгән. Был мәсьәлә һәр бер айырым ваҡиғала колхозсыларҙың дөйөм йыйылышы тарафынан хәл ителә, ул хужалыҡта продукттар етешмәүҙе списать итеү тураһында колхоз правлениеһының тәҡдимен тикшерә. Ләкин бындай списать итеү урындағы әҙерләү һәм сауҙа предприятиеләре тарафынан билдәләнгән тәбиғи кәмеү нормаһынан артмаҫҡа тейеш.

Һорау: Колхозда ваҡытлыса эшкә ярамлылыҡты юғалтыусы колхозсыға, шулай уҡ йөклө ҡатынға эшләй алмаған осорҙа хеҙмәт көндәре яҙыламы?

Яуап: Ауыл хужалығы артеле Уставы колхозда ваҡытлыса хеҙмәт һәләтлеген юғалтҡан колхозсыларға был эшләй алмаған осор өсөн хеҙмәт көндәре яҙыуҙы йөкмәтә. Шул уҡ Уставтың 14-се статьяһы нигеҙендә колхоз йөклө һәм йәш балалы ҡатынға, уны бала тапҡанға алдынан һәм һуңынан бер әр айға эштән бушатып, уның бығаса 12 ай осорҙағы уртаса хеҙмәт көндәренең яртыһы күләмендә хеҙмәт көндәре яҙа. Шуның менән бергә, артель Уставының 11-се статьяһының «в» пункты колхоздарҙа ярҙам фонды булдырыуҙы билдәләй. Был маҡсатҡа колхоздың валовой продукцияһынан 2 процент күләме бүлеп бирелә. Был фонд ихтыяжлы колхозсылар, шул иҫәптән ваҡытлыса хеҙмәткә ярамлылыҡты юғалтыусылар өсөн тотола. Бынан тыш, күпселек колхоздарҙа общественный үҙ-ара ярҙам кассалары бар. Улар колхозсыларға, ауырыу булған хәлдә, матди ярҙам күрһәтәләр.

Һорау: колхозсыларҙың 16 йәшкә еткән балаларын колхозға член итеп нисек оформить итергә?

Яуап: Колхозсының 16 йәшкә еткән семья члендәре бөтә колхозсы хоҡуҡтарына эйә булалар һәм улар колхоз правлениеһе тарафынан колхоздың яңы члендәре исемлегенә индереләләр. Был ваҡытта ла член булып инеү взносы түләү талап ителмәй.

КЫҪҠА ХӘБӘРҘӘР

Ғафури районы Сталин исемендәге колхоз малсылыҡты үҫтереүгә ҙур иғтибар бирә. Быйылғы государство планы йылҡылар буйынса 102,5, мөгөҙлө эре малдар — 113,6, һарыҡтар — 126, сусҡалар — 119, ҡошсолоҡ буйынса — 122,9 процентҡа үтәлде.

Колхозсылар общественный мал өсөн етерлек аҙыҡ әҙерләнеләр. 700 тонна силос, 715 тонна бесән әҙерләнде. Малдар өсөн яңы торлаҡтар төҙөлә, иҫкеләренә ремонт үткәрелде.

Ә. Салауатов.

* * *

Бәләбәй. Ошо көндәрҙә йәш туристарҙың район йыйылышы булды. Быйылғы турист эштәрен йомғаҡлап, икенсе урта мәктәп уҡыусыһы Гушина доклад яһаны. Ул тыуған ил буйынса экскурсиялар һәм походтарҙың уҡыусылар өсөн ҙур әһәмиәте тураһында һөйләне. Туристар республикаһының күп кенә урындарына походтар ойоштороҙолар.

Н. Абдуллин.

Редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Картоф йыйнауҙа хеҙмәтте ойоштороу

Картоф үҫтереүҙә иң ҡатмарлы һәм бесерғәнешлә этап — уның урожайын йыйнап алыу. Картофты йыйнау ваҡыты башҡа ашығыс эштәр: ашлыҡ һуғыу, туңға һөрөү, йәшелсәләрҙе йыйнау эштәре менән бергә тура килә. Шуға күрә лә, бригадаларҙа эшсе көстәрҙе бүлгәндә башҡа эштәрҙең дә үҙ ваҡытында үтәлеүен һәм уға зарар килмәүен иҫҡә тоторға кәрәк. Бының өсөн колхоздарҙа культуралар буйынса эш күләмдәрен һәм уларҙың үтәлеү срокларын, эшсе көстәрҙе эштәренә ҡарап ҡуйыу, тартыу көстәрен, машиналарҙы һәм башҡа етештереү средстволарын файҙаланыу тәртиптәре күрһәтелгән эш пландары төҙөлә. Бындай план булғанда бригадала эште ойоштороу һәм уның менән етәкселек итеү бригадирға еңелерәк буласаҡ.

Картоф йыйнауҙы бөтә урындарҙа ла көҙгө ҡырауҙар төшкәнсе бөтөрергә кәрәк.

Хәҙерге ваҡытта колхоздарҙа трактор көсө менән эшләй торған ТЭК—2 маркалы картоф йыйнау машинаһы һәм ат һабандары менән йыйнау киң ҡулланыла. Һабан йәки машина артынан бураҙна һайын ике пар кеше картофты ҡул менән сүпләп баралар. Сүпләгән саҡта уны сорттарға ла айыра баралар: бер кәрзингә эре, икенсеһенә—ваҡ һәм зарарланған картофтарҙы һалалар.

Гектарынан 200 центнер урожай алынғанда һәр бер ат һабанына 24—27 кеше һәм сама менән 7 ат талап ителә. Уларҙы айырым эштәргә урынлаштырыу түбәндәгесә үткәрелә: картофты ҡаҙып сығарыу эшенә бер ат һәм бер кеше, һабан артынан сүпләп барыуға, бер кешегә 10—12 центнер норма булғанда, 17—20 кеше, картофты тейәп ташыуға һәм бушатыуға 6 кеше һәм 6 ат кәрәк.

Һуңғы йылдарҙа трактор ярҙамында эшләүсе ТЭК—2 маркалы картоф йыйнау машинаһы күп һанда етештерелә башланы. Ул был эштә кес һалыуҙы байтаҡ кәметә. ТЭК—2 машинаһы элеватор ярҙамында картофты тупраҡтан таҙарта һәм тығыҙ рәттәр менән ер өҫтөнә өйә бара. Ә ат һабаны ярҙамында ҡаҙып сығарғанда картофтарҙың бер өлөшө ер аҫтында ҡала. Был картофты йыйнап алыу эшен ауырлата.

Трактор машиналары, хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү һәм йыйнап алыу срогын ҡыҫҡартыу ғына түгел, бәлки эште лә еңеләйтәләр. Трактор ярҙамында эшләүсе картоф йыйнау машинаһының эффектлелеге уның эшен ойоштороуға бәйләнгән. Ауыл хужалығы органдары работниктәренең, МТС һәм колхоздарҙың бурысы—был машиналарҙы тулыраҡ һәм юғары етештереүсәнлекле файҙаланыуҙы ойоштороуҙан тора.

Картоф йыйнау эштәре башланыуҙан күп алда трактор машиналарының ҡайһы колхозда, ҡайһы бригадаларҙа һәм нинди участкаларҙа файҙаланыуын билдәләргә кәрәк. Картоф үҫтереүсе эрелтелгән колхоздарҙа бер нисә трактор машинаһын файҙаланырға, уларҙы баҫыусылыҡ бригадаларына беркетергә кәрәк.

Картоф йыйнаусы трактор машиналары, бөтәһенән элек, машина менән ултыртылған участкаларҙа ҡулланыла. Трактор картоф ҡаҙығыстарын, әгәр ҙә рәт аралары 65—75 сантиметрҙан артмаһа, ат һабандары менән ултыртылған участкаларҙа ла файҙаланып була.

Һәр бер машинаны картоф ултыртыу һәм йыйнау машиналары менән эшләүҙә тәжрибәһе булған айырым трактористарға һәм прицепщиктарға беркетергә кәрәк.

Эште дөрөҫ ойоштороғанда һәм машинаны яҡшы тәрбиәләгәндә һәр бер машина менән һәр көн 5 гектар һәм унан да артыҡ картоф йыйнап алып була. Трактор машиналарын эшен баҫыусылыҡ бригадаларының эше менән бергә бәйләп алып барыу айырыуса әһәмиәтле. Машиналарҙы хеҙмәтләндереү өсөн эшсе көсө етешмәү арҡаһында баҫыуҙа машиналарҙың эшләмәй тороуҙарына юл ҡуйырға ярамай.

Алдынғы колхоздарҙың тәжрибәләре таҡта арба һәм автомашиналар һәр ваҡыт хәрәкәттә булһын, баҫыуҙа картофты тоҡтарға тултырғанда йәки һаҡлау урындары эргәһендә тоҡтарҙы бушатҡанды көтөп, бушҡа ваҡыт үткәрмәһендәр өсөн һәр йөккә йәки автомашинаға өҫәр комплект кәрзин йәки тоҡтар булдырыу кәрәклеген күрһәтәләр.

Картофты йыйнау процесында, һауа торошона ҡарап, төрлөсә эшләргә тура килә. Мәҫәлән, әгәр ҙә һауа тороша йәки машиналарҙың ватылыуы арҡаһында картофты машина менән йыйнарға тура килмәһә, шунда уҡ бөтә көстө ат һабандары менән ҡаҙып йыйнауға күсерергә кәрәк.

Миҫал өсөн 1950 йылда Мәскәү өлкәһе, Раменск районының Тельман исемендәге колхозында картоф йыйнау тәжрибәһен килтерәбеҙ. Был колхоз картоф йыйнау һәм уны государствоға тапшырыу планын йыл һайын районда беренсе булып тамамлай.

Тельман исемендәге колхоз правлениеһе һәр бригадаға наряд тапшыра. Унда картоф йыйнау буйынса көндәлек задание, етештереү средстволары һәм эшсе көс менән нисек тәьмин ителеү, эште тамамлау сроктары күрһәтелә.

Ямғырлы көндәр колхоздың ҡыҙыл балсыҡлы тупраҡлы ерҙәрендә трактор картоф ҡаҙығыстарын тулыһынса файҙаланыуға ҡамасаулыҡ итте. Колхоз правлениеһе машинаға беркетелгән эшсе көсөн картофты ат һабандары менән йыйнауға күсып, эште тиҙләтте. Ҡоро көндәр башланыу менән колхоз картоф йыйнауға трактор машинаһын ҡуя һәм бер үк ваҡытта ат, ҡул менән йыйнауға башҡа бригадаларҙан өҫтәмә кешеләр беркетеп йыйнау темпын тиҙләтте. 259 гектар майҙанда картоф йыйнаусы һигеҙ бригада 383 кеше эшләне. Улар түбәндәгесә ҡуйылғайнылар: картофты ат һабаны менән һөрөп ҡаҙыу эшенә — 12 кеше, һабан артынан сүпләп барыуға — 196, трактор ҡаҙығысы артынан сүпләп барыуға—56, картофты ат менән ташыу эшенә — 53, тоҡтарға тултырып тороуға — 50 һәм һалыу урынына бушатып тороу эшенә — 16 кеше. Картоф йыйнау эшенә 65 ат (53-ө ташып тороуҙа, 12-һе һабан менән һөрөп ҡаҙыуға) 53 йөк, 12 һабан һәм 2910 кәрзин бүленгәйне.

Тельман исемендәге колхоз һәр эш төрө буйынса эшсе һәм тартыу көстәренә булған талапты, һәм шуның менән һәр эш төрө буйынса көндәлек заданиеләрҙең үтәлеүен тәьмин итте. Колхоз урында картофты тоҡтарға йөктәр һәм автомашиналар килеп еткәнгә тиклем тултырыуҙы ойошторған һәм килтерелгән картофты тиҙерәк бушатыу өсөн һаҡларыҫлыҡтарға 16 кеше бүлгән. Эште былай ойоштороу 2—3 километр алыҫлыҡҡа автомашиналарҙың 10—12 рейс, аттарҙың 6 рейс яһауына мөмкинлек биргән.

Тельман исемендәге колхоз трактор көсө менән эшләүсе ТЭК—2 маркалы картоф ҡаҙығысын 51 гектар майҙанға беркеткән, уға, әле ул ваҡытта әрелтелмәгән, дүрт производство бригадаһы ингән. Һәр бригада үҙ участкаһында майҙанын урожайына ҡарап, картоф йыйнауға 12—16 кеше бүлгән, картофты тоҡтарға һалыу һәм ташыу эштәрен дә бригадалар башҡарған.

Машиналарҙың эшләү тәртибе түбәндәгесә ҡуйылған: көндең беренсе яртыһында — иртәнге сәғәт 6-нан 12-гә тиклем бураҙнала эшләү; 12 сәғәттән 2-гә тиклем төшкө аш һәм машиналарҙы техник тәрбиәләү; сәғәт 2-нән киске 8-гә тиклем бураҙнала эшләү. Машина артынан картофты йыйнап йөрөүселәр эште иртән бер сәғәткә һуңлап башлайҙар һәм кис бер сәғәткә һуңлап тамамлайҙар. Машина һәр көндә 5 гектар һәм унан да артығыраҡ майҙандың картофын ҡаҙыған.

Кәрзинкәләргә сүпләнгән картоф билдәле бер урынға килтерелеп, унда тоҡтарға йәки башҡа нәмәләргә бушатыла. Был урын, әгәр ҙә урожай гектарҙан 18 тонна алынғанда, 40—45 метр алыҫлыҡта булып, машина йәки йөктәргә картофты тейәү урыны итеп билдәләнгән. Был алыҫлыҡ, картофтың урожайы тағы ла юғарыраҡ булһа тыҫҡараҡ, урожай түбән булһа, киреһенсә, оҙонораҡ булырға тейеш.

Тельман исемендәге колхозда картоф йыйнауҙа индивидуаль сдельщина һәм ваҡ төркөмдәргә бүлеп эшләү индерелгән. Һәр колхозсының хеҙмәтен иҫәпкә алыу ҙа шуға ярашлы итеп ойошторолған. Картофты ат һабаны менән ҡаҙығанда бригадаға норма 1,0 гектар булғанда, 1,25—1,5 гектарға тиклем арттырып үтәлә ине. Колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарҙың күпселек өлөшө картофты сүпләү нормаһын арттырып үтәй инеләр. Сүпләү нормаһы 8 центнер булғанда, улар һәр көндә 10—12 центнергә, айырым ваҡиғаларҙа 15 центнерға тиклем арттырып үтәнеләр.

Картоф сәсеүлеге участкаларын звеноларға беркетеү юлы менән, шундай уҡ тәртиптә эшләүҙе теләһә ниндәй эрелтелгән бригадаларҙа ла ҡулланырға мөмкин.

З. П. Винтайкин,
Экономик фәндәр кандидаты.

БӨГӨН ТЕАТРҘАРҘА һәм КИНОЛАРҘА:

Башҡорт государство опера һәм балет театрында — «ГАЛЬКА». Башлана 8 сәғәт 30 минутта.

«Октябрҙә» — «МЕКСИКА ҠЫҘЫ».
«Салауатта»—«ЦИРК» һәм «ТРЕВОГА».
«Уралда» — «ТРЕВОГА».
«Иҙелдә» — «ҘУР ТОРМОШ».

Матросов исемендәге кинотеатрҙа көндөҙ «РАЙКОМ СЕКРЕТАРЕ», кис «БЕҘҘЕҢ ҠАЛА ЕГЕТЕ».

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙаре: редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, ауыл хужалығы, транспорт һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, совет төҙөлөшө һәм информация бүлектәре — 2-80-49, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П02622 Өлкә газеталар издательствоһы типографияһы. Тиражы 25000

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

33-сө ЙЫЛ СЫҒА.

СОВЕТ БАШҠОРТОСТАНЫ

№ 12 (8909) 1951 йыл 29 сентябрь шәмбе

Хаҡы 20 тин.

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

БӨГӨНГӨ НОМЕРҘӘ:

Иптәш И. В. Сталинға рапорттар (1-се бит).
Алдынғы предприятиеләргә — күсмә Ҡыҙыл Байраҡ (1-се бит).
Тыныслыҡ эшен стахановсы хеҙмәт менән нығытабыҙ (1-се бит).
В. Простенюк. — Туңға һөрөүҙә тракторҙарҙы тулы көүәтендә файҙаланырға, агротехниканы боҙоуға юл ҡуймаҫҡа (1-се бит).
М. Топчибашев. — Совет фоне тыныслыҡ эшенә хеҙмәт итә (2-се бит).
ПАРТИЯ ОЙОШМАЛАРЫНЫҢ ЭШ ТӘЖРИБӘЛӘРЕНӘН. П. Г. Чумаков. — Район партия ойошмаһы общественный малсылыҡты үҫтереү өсөн көрәштә (2-се бит).
Н. Игнатов. — Продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметергә (2-се бит).
ӨС ЙЫЛЛЫҠ АГРОЗООТЕХНИК КУРС МӨҒДӘРӘНЕ ЯРҘАМҒА. Г. Акимов. — Һуңғы сталинсы биш йыллыҡ ... йомғаҡтары һәм ауыл хужалығында төп бурыстары үтәү өсөн кәрәк ... (2-се бит).
АУЫЛ ХУЖАЛЫҒЫ АЛДЫНҒЫЛАРЫНЫҢ ЭШ ТӘЖРИБӘЛӘРЕНӘН. В. Ғирфанов. — Күп тармаҡлы бойҙай үҫтереү (3-сө бит).
М. Тажи. — Халыҡ тауышы (3-сө бит).
Р. Рахимов. — Техник-полиграфик эшләнеше яҡшы булған китаптар ғына сығарырға (4-се бит).
КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР (4-се бит).

ХЕҘМӘТСӘНДӘРҘЕҢ ТЫНЫСЛЫК ВАХТАЛАРЫ

Тыныслыҡ — бөтә намыҫлы кешеләрҙең йөрәгендәге иң ҡәҙерле һүҙ ул. Сөнки тыныслыҡ — йәшәү, бәхет, матур киләсәк; ә һуғыш — миллионлаған ҡорбандар, иҫәпһеҙ-сикһеҙ афәт, үкһеҙ балаларҙың, етем ҡалған әсәләрҙең ҡанлы күҙ йәштәре ул. Бына шуға күрә лә хеҙмәтсән халыҡтарҙың: «Донъяға — тыныслыҡ!» тигән һүҙҙәре бөтә урында боевой лозунг булып яңғырай.

Биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөүҙе талап итеүсе Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡул ҡуйыу илебеҙҙә хеҙмәт кешеләренең мораль-политик берҙәмлегенең ҡеүәтле демонстрацияһына әйләнде. Мөрәжәғәткә ҡултамғалар йыйыуҙы Тыуған илебеҙҙең башҡалаһы — гүзәл Мәскәү асты. Һәм аҡ күгәрсен — тыныслыҡ хәбәрсеһе үҙенең осоу юлын ошонан башланы һәм уның юлы барған һайын киңәйә. Хеҙмәтсән халыҡтың иҫке теләген сағылдырыусы Бөтә Донъя Тыныслыҡ Советының Мөрәжәғәтенә республикабыҙҙа инде йөҙ меңдәрсә кешеләр ҡул ҡуйҙылар һәм ҡул ҡуйыу ҙур берҙәмлек менән дауам итә.

Мөрәжәғәткә ҡултамғалар йыйыу ябай ғына акт түгел. Ул — миллиондарҙың берҙәмлеге, көсө, ышанысы, ҡаҡшамаҫ ихтыяры. Ленин орденле «Туймазынефть» тресының әсәнсе промыслаһы коллективы тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитеты резолюцияһы иғлан ителгән көндән үк тыныслыҡ хөрмәтенә стахановсы вахтаға баҫып эшләй. Бында нефть сығарыу буйынса ағымдағы йылдың 8 айлыҡ производство планы [illegible] үтәлде, пландан тыш күп меңдәрсә тонна «ҡара алтын» бирелде. Промысла коллективы үҙенең хеҙмәт еңеүҙәрен тағы ла арттырыу, тыныслыҡты нығытыу эшенә тағы ла күберәк өлөш индереү маҡсатында Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының утыҙ дүрт йыллығы хөрмәтенә социалистик ярышты башлап ебәреүҙән инициаторы булды.

Тыныслыҡ вахтаһында эшләп, пландан тыш бирелгән һәр бер тонна нефть һөйөклө илебеҙҙең ҡеүәтен үҫтереүҙә ҙур әһәмиәтле булды ул.

Бөтә урында тыныслыҡ вахталарына баҫып эшләүселәрҙең һаны арта. Тау оборудованиеләре заводында тыныслыҡ талап итеүсе Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйыуға арналған йыйылышҡа стахановсы токарь Рауил Кинйәкәев туранан-тура эш өҫтәленән килде.

— Мин, — тине ул — тыныслыҡ вахтаһына баҫып, бөтә көндәлек нормамды 1,5 тапҡырға арттырып үтәнем. Иртәгә мин ике, ә һәм тағы ла күберәк үтәлеш бирермен. Турция, Черчилль һәм башҡа ҡанға һыуһаған йыртҡыстар яҡшы аңлаһындар. Беҙ тыныслыҡты һорамайбыҙ, ә талап итәбеҙ. Тыныслыҡ эше еңер, сөнки уны хеҙмәт һөйөүсе миллиондар яҡлай!

Республикабыҙҙың социалистик баҫыу эшсәндәре был көндәрҙә айырыуса тантана кисерәләр. Улар, күптән түгел, государствоға иген тапшырыу планын үтәү тураһында Бөйөк Сталинға рапорт бирҙеләр. Быйыл республикабыҙ государствоға үткән йылға ҡарағанда игенде 22 миллион 300 мең бот күберәк тапшырҙы. Тыныслыҡтың бөйөк байраҡсыһы иптәш Сталинға биргән вәғәҙәне үтәүҙән дә почётлыраҡ бурыс юҡ. Иптәш Сталинға рапорт биреү баҫыу эшсәндәрен һәм республикабыҙҙың бөтә кешеләрен яңы хеҙмәт подвигтарына рухландыра.

Хеҙмәтсәндәрҙең тыныслыҡ вахталары юғары производство күрһәткестәре биреү менән билдәләнә. Стәрлетамаҡтағы Ленин исемендәге заводта ғына йөҙҙән артыҡ скоростник эшсе бар. Уларҙан токарь Евгений Кононов күтәргес винттәрҙе эшләүҙә көндәлек заданиене 1115 процентҡа үтәүгә өлгәште. Тыныслыҡ вахтаһына баҫып эшләүсе, Октябрь алды социалистик ярыш инициаторҙарынан булған Өфө туҡыусылары продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметтеләр. Отличнӧ сифатлы продукция биреү арта.

Тыныслыҡ өсөн көрәш фронты киңәйә. **«Әгәр халыҡтар тыныслыҡ эшен үҙ ҡулдарына алһалар, — тип өйрәтә иптәш Сталин, — һәм уны аҙағына тиклем яҡлаһалар, тыныслыҡ һаҡлап алып ҡалыныр һәм нығытылыр».**

Республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре үҙҙәренең Тыуған иле — Совет иле булыу менән сикһеҙ ғорурҙар һәм бәхетлеләр. Совет иле — халыҡ-ара тыныслыҡ бастионы ул. Бөтә прогрессив кешелек Советтар Союзы йөҙөндә әҙмә-әҙ тыныслыҡ яҡлаусыны, халыҡтар араһында дуҫлыҡ өсөн арымай-талмай көрәшеүсене күрә. Күренекле төрөк яҙыусыһы Назым Хикмет: «Советтар Союзы — тыныслыҡтың һәм тормоштоң еңелмәҫ крепосе, туғанлыҡтың, гәҙеллектең һәм дәрәҫлектең валогы, милли һәм политик ҡараштарына ҡарамаҫтан бөтә намыҫлы кешеләр өсөн терәк ул» — ти ҙур һоҡланыу менән.

Һуғыш тоҡандырыусыларҙың енәйәтсел махинацияларын фашлауҙың үткер ҡоралы булған тыныслыҡ өсөн көрәш кампанияһы беренсе дәрәжәләге әһәмиәтле эш. Завод һәм фабрика, колхоз һәм совхоз етәкселәренең, партия, профсоюз ойошмаларының бурысы — был мөһим кампанияның башында торып етәкселек итеүҙән, массаларҙың ижади активлеген артабан үҫтереүҙән тора.

Бөтә совет кешеләре тыныслыҡ эшенең иңгеҙен һалыусы Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының утыҙ дүрт йыллығы көнөн байрам итеүгә әҙерләнә. Республикабыҙҙың ҡалаларында, ауылдарында тыныслыҡ байрағы яңы еңеүҙәргә рухландырып юғары елберҙәй. Тыуған ил хөрмәтенә, тыныслыҡ хөрмәтенә ижади хеҙмәт фронты үҫә һәм ул барған һайын киңәйәсәк.

Иптәш И. В. СТАЛИНҒА рапорттар

Великолукск өлкәһе колхоздарының һәм совхоздарының иген әҙерләүҙең государство планын 108,5 процентҡа уңышлы үтәүҙәре тураһында үҙәк матбуғатта иптәш И. В. Сталинға рапорт баҫылып сыҡты. Аҙыҡ-түлек культуралары тапшырыу планы 112 процентҡа үтәлгән.

Колхоздар тейешле фондтар һалалар. Быйыл колхозсылар хеҙмәт көндәренә игенде һәм башҡа ауыл хужалығы продукттарын, үҙгән йылға ҡарағанда, байтаҡ күп алалар. МТС эше өсөн бирелгән счеттар буйынса колхоздар государствоға иген тапшырыуҙы дауам итерәләр.

Хәҙер өлкә колхоздарында государствоға етен продукцияһын тапшырыу планын Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 34 йыллығына үтәү өсөн социалистик ярыш йәйелдерелә.

* * *

Украина ССР-ы Дрогобыч өлкәһенең колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙары, МТС һәм совхоз работниктәре, ауыл хужалығы специалистәре иген әҙерләүҙең государство планын срогынан алда 100,4 процентҡа үтәү тураһында иптәш И. В. Сталинға рапорт бирҙеләр. Ҡиммәтле аҙыҡ культураһы—бойҙай тапшырыу планы 123 процентҡа үтәлгән.

Колхоздар күп тармаҡлы общественный хужалыҡты үҫтереү өсөн кәрәкле төрлө фондтар булдыралар.

Тыныслыҡ эшен стахановсы хеҙмәт менән нығытабыҙ

Күтәренке йөкләмәләр

«Главвостокнефтестрой»ҙың Черниковск тресты [illegible] эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре Тыныслыҡты яҡлаусы Совет Комитеты резолюцияһын [illegible] менән хуплап ҡаршы алдылар. [illegible] конторала һәм участкаларында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалар йыйыу [illegible] менән үтте.

Трестың автотранспорт конторағы механизаторҙары йылдың [illegible] айлыҡ эш планын уңышлы үтәнеләр. Коллективтың [illegible] — автомашиналарҙы капиталь ремонт үҙҙәрмағына, йөҙ мең километр йөрөтөү өсөн ярышыусы стахановсы шоферҙар үҫеп сыҡты. Шоферҙарҙан Винявин, Спиридонов, Сбоев һәм башҡа иптәштәр стахановсы хеҙмәттәре [illegible] күрһәткестәр бирен эшләйҙәр.

Автотранспорт конторағы коллективы Тыныслыҡты яҡлаусы Совет Комитеты пленумы резолюцияһына арналған йыйылышта тыныслыҡ вахтаһына баҫыу тураһында ҡарар итте. Транспортсылар, 10 айлыҡ планды 105 процентҡа үтәргә, йыл аҙағына тиклем 750 мең һум пландан тыш табыш бирергә, [illegible] 15 октябргә тамамларға социалистик йөкләмәләр алдылар. Коммунист иптәш Ананьев етәкселек иткән автоколонна коллективы, тыныслыҡ вахтаһына баҫып, транспорттарын [illegible] һәр бер автомашинаның [illegible] иҫке меңдәрсә [illegible] ашырып үтәүгә [illegible].

Механизация конторағы [illegible] һәм башҡа участкаларҙың коллективтары ла Бөйөк Октябрҙең 34 йыллығына производство еңеүҙәре менән ҡаршылау өсөн күтәренке йөкләмәләр алдылар.

9-сы номерле төҙөлеш-монтаж управлениеһе (начальнигы иптәш Сергеев, партия ойошмаһы секретары иптәш Федоров) III квартал планын уңышлы үтәгәне өсөн Нефть промышленносы министрлығының һәм ВЦСПС-тың күсмә Ҡыҙыл Байрағын яулап алды. [illegible] социалистик йөкләмәләр алып, тыныслыҡ вахтаһына баҫып, һәр айлыҡ планды 150 процентҡа еткереү йөкләмә алдылар. Управление коллективы Октябрь революцияһының 34 йыллығы көненә «Коллектив стахановсы предприятие» исемен алыуға өлгәшеүҙе үҙ алдына бурыс итеп ҡуйҙы.

Трестың иптәш Хәмиҙуллин етәкселек иткән стахановсы ташсылар бригадаһы, арматурщиктарҙан Ғарифуллин һәм Исәмбаева иптәштәрҙең бригадалары тыныслыҡ вахтаһына беренсе көндән үк смена нормаларын 150—180 процентҡа үтәйҙәр.

Х. Аҙнабаев,
трестың партия кабинеты мөдире.

ТЫНЫСЛЫК ВАХТАҺЫНДА

Ғафури районының Фрунзе исемендәге һәм «Үҙәк» ауыл хужалығы артелдәренең членлары тыныслыҡ вахтаһына баҫып бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталинға биргән вәғәҙәләрен намыҫлы үтәү өсөн көрәшәләр. Һөҙөмтәлә был колхоздарҙың хужалыҡтары үҫә һәм колхозсыларҙың матди тормоштары йыл һайын яҡшыра бара.

Бына «Үҙәк» колхозын алайыҡ.

Быйыл бында яңы клуб һалынды. Колхоздың маллары етерлек аҙыҡ һәм йылы торлаҡтар менән тәьмин ителгән. Ауылға килеп инеү менән күп кенә яңы һалынған өйҙәрҙе күрәһең. Ә мәктәп ар- [illegible] ... [illegible] колхоз [illegible] 1630 центнерҙан артыҡ иген тапшырҙы. [illegible]

Фрунзе исемендәге әрҙәтелгән ауыл хужалығы артеле (председателе иптәш Кужин) государствоға 4000 центнерҙан артыҡ иген тапшырҙы. Бында колхозсыларға хеҙмәт көндәре иҫәбенә беренсе аванс бирелде. Әҙем йылғаһында колхоздың электр станцияһы эшләй. Электр станцияһы үҙенең энергияһы менән күп кенә колхоздарҙы хеҙмәтләндерә. Хәҙер был колхоз радиолашты. [illegible]

[illegible] «Арҡа башы» [illegible] социалистик [illegible] коммунистик хеҙмәт пафосы [illegible].

Был хеҙмәт, илебеҙҙең миллионлаған халҡының коммунизм өсөн булған фидакәр хеҙмәте кеүек үк, Фрунзе исемендәге һәм «Үҙәк» колхоздарында йәшәүсе ябай кешеләрҙең хеҙмәте ул.

А. Буранғолов.

ЯБАЙ КЕШЕЛӘР ТАЛАБЫ

Ошо көндәрҙә Өфө ҡалаһы Киров районының 81-се урам комитетенән биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пактын төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалар йыйыуға арналған йыйылышы булып үҙҙы.

Бында йорт хозяйкаларынан һәм пенсионерҙарҙан күп кеше ҡатнашты.

—Мин ес бала әсәһе,—тине йорт хозяйкаһы Бануу Сөләймәнова үҙенең сығышында,—балаларымдың һуғыш ҡурҡынысы аҫтында ҡалыуҙарын теләмәйем. Әсә кешенең теләге шул—балаларыбыҙ уҡыһындар, белем алһындар һәм коммунизм төҙөүҙә актив ҡатнашыусы булып үҫһендәр. Мин тыныслыҡ талап итәм. Тыныслыҡ һуғышты еңер!

Йыйылышта ҡатнашыусылар активлек менән Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйҙылар.

Р. Мәхмүтов.

Беҙ тыныслыҡ талап итәбеҙ

Бөрө районының колхозсылары, механизаторҙары биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөүҙе талап итеүсе Мөрәжәғәткә ҙур күтәренкелек менән ҡул ҡуялар.

Калинин исемендәге колхозда ошо айҙағы үткәрелгән йыйылышта колхозсы иптәш Ғәләмов бөтә колхозсыларҙың берҙәм теләген белдереп:

— Беҙ бөтә совет халҡы менән берлектә тыныс ижади хеҙмәттә теләйбеҙ. Беҙгә һуғыш кәрәкмәй, беҙ тыныслыҡ талап итәбеҙ. Колхоз Тыуған ил алдындағы беренсе бурысты срогынан күп алда үтәне. Мин был тарихи документҡа ҡул ҡуйыу менән бергә, киләсәктә тағы ла тырышыбыраҡ эшләргә вәғәҙә бирәм, — тине.

Х. Сафин.

НАМЫҪЛЫ ХЕҘМӘТ

Оло Тәләк районы «Алға» колхозында иптәш Мирғәли Мөхтәров етәкселегендә 10 кешенән торған төҙөлеш бригадаһы ойошторолғайны. Был бригаданың членлары тыныслыҡ вахтаһына баҫып, колхозда күп кенә төҙөлеш эштәре башҡарҙылар. Улар тарафынан быйыл Гоголев системаһындағы иген киптергес һәм 100 баш сусҡа һыйҙырышлы торлаҡ төҙөлдө.

Колхоз фермаһындағы мал торлаҡтарына тулыһынса ремонт үткәрелеп, малдар йылы торлаҡ менән тәьмин ителделәр. Ошо көндәрҙә бригада членлары яңы төҙөлеш өсөн 150 кубометр ағас әҙерләп ҡуйҙылар. Бында балта оҫталарынан Мөхәмәтъян Һарунов, Зәйнулла Ғәйнуллин һәм Сөнәғәт Ҡәһәрманов иптәштәр эш нормаларын 120—150 процентҡа еткереп үтәйҙәр.

Б. Айбек.

Туңға һөрөүҙә тракторҙарҙы тулы ҡеүәтендә файҙаланырға, агротехниканы боҙоуға юл ҡуймаҫҡа

Туңға һөрөүҙе үҙ ваҡытында һәм юғары сифатлы итеп башҡарыу алдағы йылда мул урожай алыу өсөн төп шарттарҙың береһе булып тора. Шуның өсөн дә һәр бер колхоздың һәм МТС-тың туңға һөрөү планын уңышлы үтәүе айырыуса әһәмиәткә эйә.

Ләкин республиканың күп кенә райондарында һәм МТС-тарҙа был эштең темпы һәм сифаты түбән һәм ул артта ҡалып килеүсендә дауам итә. Бындай артта ҡалыусылар рәтенә Ҡалтасы, Краснокам, Кушнаренко, Покровка, Белорет һәм Салауат райондарын индерергә мөмкин. Улар 20 сентябргә планды бары тик 9—15 процентҡа ғына үтәнеләр.

Был эштең артта ҡалыуының төп сәбәбе тракторҙарҙың сиктән тыш насар файҙаланыуында. Кушнаренко МТС-ында планда ҡаралған 15500 гектарҙың бары тик 3800 гектары ғына һөрелгән. Был МТС механизаторҙары һәм ул хеҙмәтләндергән колхоздарҙа хеҙмәт дисциплинаһының насар булыуы эшкә әҙүгә килтерҙе. Иптәш Шәйхаттаров етәкселек иткән өсөнсө номерлы трактор бригадаһының трактористтәре, прицепщиктәре баҫыуҙа күпә ятып эшләмәйҙәр.

Карл Маркс исемендәге колхозда тулы ҡеүәтендә файҙаланырлыҡ ике СТЗ—НАТИ тракторы трактористтәр һәм прицепщиктар булмағанлыҡтан тейешенсә эшләмәйҙәр. Колхоз председателе иптәш Дусеев баҫыуҙарҙағы һаламды тиҙерәк йыйнап алыуҙы ойошторомай.

Күп кенә МТС-тарҙың трактор агрегаттарында эш ваҡытын тығыҙлау өсөн көрәштең булмауы, тракторҙарҙы һәм ауыл хужалығы машиналарын юғары етештереүсәнлекле файҙаланыуҙы тәьмин итә торған сәғәт графиге буйынса эшләмәү ҙур етешһеҙлек булып тора. Мишкә МТС-ында (директоры иптәш Марпин) трактор паркы бик насар файҙаланыла. Мәҫәлән, 18-се номерлы бригадала иптәш Иликбаев СТЗ—НАТИ тракторында сменалағы 10 сәғәт 15 минут ваҡыттың бары тик 3 сәғәт 45 минутын ғына бураҙнала эшләп үткәрә, ул 1 сәғәт 25 минутты бураҙнала һөрмәй йөрөүгә, 15 минутты техник тәрбиә үткәреүгә юғалта һәм үҙ ваҡытында яғыулыҡ, һыу ташылмағанлыҡтан трактор 4 сәғәт 50 минут тик тора. Шулай итеп, МТС һәм колхоз етәкселәренең эште ойоштора белмәүҙәре арҡаһында, трактор эш ваҡытының 50 процентын әрәмгә үткәрә. Шуның һөҙөмтәһендә был трактор сменаға бары тик 3,74 гектар ғына ер һөрә.

Үткәрелгән хронометраж буйынса Суйынсы МТС-ында ла (директоры иптәш Опушко) тракторҙарҙы файҙаланыу эше бик түбән булыуын күрһәтте. Бында ла шулай уҡ тракторҙарҙың 50 процент файҙалы ваҡыты эште ойоштора белмәү һәм ваҡ техник етешһеҙлектәр арҡаһында юғала. Һөҙөмтәлә бында күпселек трактористтәр смена заданиеларын систематик үтәмәй киләләр.

Суйынсы МТС-ы менән Дәүләкән МТС-ы бер үк шарттарҙа йәшәйҙәр. Ләкин тракторҙарҙы файҙаланыуҙа айырма бик ҙур. Хронометраж күрһәтеүе буйынса, Дәүләкән МТС-ының тракторисы иптәш Мосляков бер сменала 12 сәғәт эш ваҡытының 11 сәғәт 05 минутын файҙалы эшкә бүлеп, смена нормаһын арттырып үтәй. Тракторист иптәш Байтурин бураҙнала 10 сәғәт 25 минут булып, сменаға 8,4 гектар ер һөрә. Иптәш Переверзин сменала 11 сәғәт 03 минут ваҡытты саф эшкә файҙалана һәм норманы арттырып үтәүгә өлгәшә.

Дәүләкән МТС-ы трактористтәренең юғары етештереүсәнлекле эшләүе ойоштороу эшендәге етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүгә бәйләнгән. Бында прицепщиктар булмағанлыҡтан, яғыу-майлау материалдары, һыу килтермәгәнлектән тракторҙарҙың тик тороу ваҡиғалары булғаны юҡ. Бөтә трактористтәр ҙә эш ваҡытын тулы файҙаланыу өсөн көрәшәләр, эште сәғәт графиге буйынса ойошторалар, ә колхоз правлениелары баҫыуҙарҙа һаламды үҙ ваҡытында йыйнап алыу өсөн бөтә саралар күрәләр.

Машиналарҙы насар файҙаланыу менән бергә, туңға һөрөүҙең сифат мәсьәләһенә иғтибар итмәгән урындар бар. Мәҫәлән, Мәләүез районы «Пятилетка» колхозын Һуҡайлы МТС-ы хеҙмәтләндерә. Ошо колхозда туңға һөргәндә иптәш Сарычев етәкселек иткән трактор бригадаһы 41 гектар майҙанда ерҙе сей ҡалдырып һөргән. «Сталь» колхозында тракторист иптәш Богданов 20 гектар ерҙе 10—14 сантиметр тәрәнлегендә генә һөргән. «Новый мир» һәм Ворошилов исемендәге колхоздарҙа ла шулай уҡ агротехниканы тупаҫ боҙоуҙарға юл ҡуйыла.

Эштә шундай брак биреүселәргә Һуҡайлы МТС-ы директоры иптәш Мирасов яхшы белә, ләкин ни өсөндөр уларға тейешле сара күрелмәй, етешһеҙлектәр бөтөрөлмәй. Шуны ла әйтеп үтергә кәрәк, был МТС-та бер генә трактор агрегаты ла сәғәт графиге буйынса эшләмәй.

Республиканың механизаторҙары һәм колхозсылары араһында Йомағужа районы игенселәренең саҡырыуы буйынса социалистик ярышты киң йәйелдерергә һәм туңға һөрөү планын срогында үтәүҙе тәьмин итергә кәрәк.

В. Простенюк,
БАССР Ауыл хужалығы министрлығының баш инженеры.

КОЛХОЗДАРҘА МТС ЭШТӘРЕ ӨСӨН НАТУРАЛАТА ТҮЛӘҮҘЕ ТУЛЫҺЫНСА ҮТӘРГӘ

Беҙҙең социалистик ауыл хужалығыбыҙ донъяла иң алдынғы, бай техника менән ҡоралландырылған ауыл хужалығына әйләнде. Беҙҙең Башҡортостан республикаһының ауыл хужалығында ла техника байлығы ҙур һәм ул йылдан-йыл арта бара. Хәҙер беҙҙә ауыл хужалығы машиналары эш һалмаған бер генә баҫыу ҙа юҡ. Бөтә колхоздарыбыҙ МТС-тар тарафынан хеҙмәтләндерелә.

Республикабыҙҙа хәҙер 140 машина-трактор, 7 баҫыу һаҡлаусы урман үҫтереү һәм 2 болон-көтөүлектәрҙе яҡшыртыу станциялары бар. Был станциялар үҙ Ватаныбыҙҙа етештерелгән, беренсе класлы ауыл хужалығы машиналары — ҡеүәтле тракторҙар, комбайндар һәм башҡа техника байлыҡтары менән тәьмин ителгәндәр. Был машиналар колхоздарҙа иң ауыр һәм ҡатмарлы, иң ҙур күләмле эш процестарын башҡаралар.

Ауыл хужалығының машиналаштырылыуы колхозсыларҙың хеҙмәтен бик нығыҡ еңеләйтте, колхоздарҙа хеҙмәт етештереүсәнлеген нығыҡ күтәрҙе, эштең үҙенә төшөү хаҡын нығыҡ кәметте. Шуның менән бергә, машина эш процестарының срогтарын ҡыҫҡартты, сифатын яҡшыртты, продукт етештереүсәнлекте, урожайлылыҡты арттырҙы. МТС-тар колхоздарҙы һәм колхозсылар тормошон сәскә атыуға килтерҙеләр һәм килтерәләр.

Республикабыҙҙың МТС-тары колхоздарҙы хеҙмәтләндереүҙә быйыл айырыуса оҫтараҡ эшләйҙәр. Ауыл механизаторҙарының һәм колхозсыларҙың нығыҡ берҙәмлектә эшләүҙәре, ижади хеҙмәт батырлыҡтары күпселек МТС-тарҙың ҙур уңыштар яулауын тәьмин итте. Башҡортостандың күпселек МТС-тары баҫыу эштәре планын арттырып үтәнеләр. Республика МТС-тарында быйыл комбайндар менән урожай йыйыу планының үтәлеше 20 сентябргә 108,5 процент тәшкил итте.

МТС-тар — Совет государствоһының колхоздарҙы хеҙмәтләндереүсе предприятиелары. Улар тарафынан башҡарылған эштәр өсөн колхоздар государствоға натуралата түләүгә бурыслылар.

Республикабыҙҙың алдынғы колхоздары МТС эштәре өсөн натуралата түләү иҫәбенә иген тапшырыуҙы урожай йыйнауҙың тәүге көндәренән үк ойошторҙолар. Шулай итеп, улар, государствоға мәжбүри иген тапшырыу планын үтәү менән бер үк ваҡытта, МТС эштәре өсөн натуралата түләүҙе лә срогынан алда тамамланылар. Шишмә районының Лурас, Ново-Троицк һәм Шишмә МТС-тары хеҙмәтләндергән колхоздар быны шундайҙар иҫәбенә индиләр. Туймазы, Өфө, Ҡандра һәм башҡа байтаҡ райондарҙың колхоздары ла был эште тулыһынса түләнләнеслер.

Ләкин күпселек колхоздарҙа МТС эштәре өсөн натуралата түләү эшенең барышы һис ҡәнәғәтләнерлек түгел. Миҫалға Мәсетле районын алырға мөмкин. Бында натуралата түләү планы 54 процентҡа ғына үтәлгән. Шулай булыуға ҡарамаҫтан, Усть-Икин МТС-ы етәкселәре колхоздарҙа натуралата түләү иҫәбенә иген тапшырыу эшен ойоштормайҙар. Был МТС зонаһындағы колхоздар натуралата түләү иҫәбенә иген тапшырыуҙы һуҙалар. Салауат районында Малояз һәм Арҡаулы МТС-тары зоналарындағы колхоздарҙа ла шулай уҡ хәл.

МТС-тар тарафынан бирелгән счеттар буйынса иген тапшырыу эше шулай уҡ Белокатай, Покровка, Мишкә, Бөҙәй, Воскресен һәм башҡа райондарҙың колхоздарында ла насар ойошторолған. Был райондарҙа натуралата түләү иҫәбенә иген тапшырыу планының үтәлеше 51—79 процент кенә тәшкил итә.

Хәҙер бөтә колхоздарҙа ла һуғылған игендәр күп. Уларҙы йылдам эшкәртеүгә — таҙартыу һәм киптереү эштәренә нығыҡ иғтибар бирергә кәрәк. Транспорт бригадаларының әҙерләү пункттарына иген ташыу графигенең систематик үтәүен һәм арттырып үтәүен тәьмин итеү талап ителә.

Иген — һөйөклө Тыуған илебеҙҙең байлығы, ҡеүәте. Ул — тыныслыҡ, ул — илебеҙҙә производство процестарының, шул иҫәптән, социалистик игенселегебеҙҙең артабан механизациялаштырылыуы, ижади хеҙмәтебеҙҙең яңы еңеүҙәре, тормош көн-күрешебеҙҙең яҡшырғандан-яҡшырыуы. Беҙ иген өсөн көрәште һуғышҡа ҡаршы көрәш, тыныслыҡ өсөн көрәш итеп иҫәпләйбеҙ. Биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә берҙәм ҡул ҡуйып, беҙ ижади хеҙмәт ярышын тағы ла киңерәк йәйелдерәбеҙ, Совет иленең бөйөк датаһын — Октябрь социалистик революцияһының 34 йыллығын —производство еңеүҙәре менән ҡаршылау өсөн көрәшәбеҙ. Колхоздарҙа МТС-тар эше өсөн натуралата түләү иҫәбенә государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәү—Октябрҙең 34 йыллығына лайыҡлы бүләк булыр.

Ҙур политик һәм государство әһәмиәтендәге был эште—МТС эштәре өсөн натуралата иген тапшырыуҙы тиҙерәк үтәү өсөн бөтә саралар күрелергә тейеш.

Ауылдарҙағы партия, совет һәм хужалыҡ ойошмалары иген өсөн көрәштә ҙур тырышлыҡ һалдылар һәм һалалар. Республикабыҙ государствоға мәжбүри иген тапшырыу планын үтәне. Хәҙер бурыс — МТС эштәре өсөн натуралата түләү иҫәбенә государствоға иген тапшырыу планын яҡын көндәрҙә һәр бер колхозда тулыһынса үтәүҙе тәьмин итеүҙән тора. Һәм был бурыс та намыҫ менән үтәләр.

Алдынғы предприятиеләргә күсмә Ҡыҙыл Байраҡ

Өфө ҡалаһының промышленность предприятиелары йыллыҡ производство программаһын срогынан алда арттырып үтәү өсөн Октябрь алды социалистик ярышын йәйелдерҙеләр. Бөтә завод-фабрикаларҙа ла эшселәр, инженер-техник работниктәр һәм хеҙмәткәрҙәр, тыныслыҡты нығытыу өсөн хеҙмәт вахтаһына баҫып, юғары күрһәткестәр бирен эшләйҙәр.

Социалистик ярышта ит комбинаты һәм макарон фабрикаһы коллективтары алдынғы сафта. Ит комбинаты август айында ҡала предприятиелары араһында иң яҡшы күрһәткестәргә өлгәште. Уға ВКП(б) ҡала комитеты һәм ҡала Советы исполкомының күсмә Ҡыҙыл Байрағы тапшырылды.

Транспорт предприятиеларының да уңыштары август айында ҙур булды. Өфө станцияһының вагондар ремонтлау депоһы коллективына август айы күрһәткестәре өсөн ВКП(б) ҡала комитеты һәм ҡала Советы исполкомының күсмә Ҡыҙыл Байрағы бирелде.

Бындай алдынғы предприятиелар ҡалала хәҙер күп. Уларҙың пландан тыш етештергән һәр бер продукциялары тыныслыҡты нығытыу эшенә вклад булып инә.

Партия ойошмаларының эш тәжрибәләренән

Район партия ойошмаһы общественный малсылыҡты үҫтереү өсөн көрәштә

1949 йылдың апрелендә СССР Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Үҙәк Комитеты «Колхоздарҙа һәм совхоздарҙа 1949—1951 йылдарҙа общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планы тураһында» ҡарар ҡабул иткәйне. [illegible]

П. Г. Чуманов,
ВКП(б)-ның Бәләбәй район комитеты секретары.

Продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметергә

Өфө киже-мамыҡ комбинаты коллективы «Буревестник» фабрикаһының стахановсылары Левченко һәм Муханов иптәштәрҙең гүзәл башланғысын ҡайнар яҡлап сыҡтылар. Коллектив араһында, производствоның бөтә операцияларындағы эске резервтарҙы дөрөҫ файҙаланыу һәм продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү өсөн, киң көрәш йәйелдерелде.

Сырьены экономиялау, деталь һәм материалдарҙың расходын ҡыҫҡартыу өсөн, күп кенә рационализаторлыҡ тәҡдимдәр индерелде. Ремонтсы иптәш Комендантов тәҡдиме буйынса, эштә ярамһыҙланған ҡыуғыстарға ҙур булмаған ремонт яһап, улар эштә яңынан ҡулланыла башланылар.

Туҡыу фабрикаһының мастеры иптәш Федоровтың инициативаһы буйынса айырым станоктарҙың һәр комплектында әҙәнайтылған ос яһалды. Был өҫтә ашалған ҡыуғыстар эшләнеп сығалар.

Комбинаттың план бүлеге һәм бухгалтерияһы ла ҡыҫҡа ваҡыт эсендә иҫәп эштәрен производствоға яҡынайтырлыҡ итеп ойоштора алды. Һәр бер операцияла иҫәпкә алына торған расходтарҙың статьялары билдәләнде.

Эш йомғаҡтарын белдереүҙә, иң ыңғай форма булып, лицевой счет танылды. Лицевой счеттың беренсе бүлегендә участкаthe планы заданиеһе һәм төп технико-экономик күрһәткестәре яҙыла. Икенсе бүлегендә сырье, деталь, материал һәм продукцияның сорты яҙыла, уларҙың расход нормативе бирелә. Бер айҙа эшләнгән эш йомғаҡтарының отчет күрһәткестәре лә лицевой счетҡа яҙыласаҡ.

Айырым статьялар һәм бөтә операциялар буйынса, экономия күрһәткестәре дөйөм суммаларҙа, шулай уҡ удель күрһәткестәрҙә сағылдырыласаҡ. Был сара төрлө производство кеүәтендәге участкаларҙың эш йомғаҡтарын сағыштырып ҡарауға мөмкинлек бирәсәк. Ошондай төр иҫәп эштәрен тормошҡа ашырыу өсөн, ниндәй ҙә булһа иҫәп-хисап работниктәренең штатын арттырыу талап ителмәй.

План заданиелары һәм расход нормативтәре яҙылған лицевой счеттар производство кәңәшмәләрендә тикшерелделәр.

Шулай итеп, цех һәм кладовойҙарҙың эшен ҡарап тикшереү, деталь һәм материал биреү иҫәбен тәртипкә килтереү, шулай уҡ складтарҙа һаҡлау шарттарын яҡшыртыу эштәре башҡарылды.

Ярҙамсы бүлектәрҙең работниктәренә деталдәрҙе насар сифатлы итеп әҙерләүҙәре, уларҙы яңынан яһауҙа кәнәғәтләнерлек эшләмәүҙәре өсөн ҡаты иҫкәртеү яһалды. Бындай иҫкәртеүҙәр тәьминәт бүлегенә лә яһалды. Уның күп кенә материалдарҙы ҙур кәмселектәр менән ҡабул итеүе күрһәтелде.

Производствоға экономия биреүсе рационализаторлыҡ тәҡдимдәрҙе популярлаштереү өсөн, һуңғы көндәрҙә, рационализаторҙар мөйөшө асылды. Октябрь айҙарында продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүгә йүнәлтелгән тәҡдимдәрҙе йыйнау буйынса айлыҡ үҙғарыу билдәләнде.

Хәҙер эшселәрҙең сырьеға ҡарата мөнәсәбәттәре лә үҙгәрҙе. Кәрәкле деталдәрҙе һәм материалдарҙы ҙур һаҡлыҡ һәм иғтибар менән файҙаланалар.

«Буревестник» фабрикаһы стахановсыларының эш тәжрибәләре Өфө туҡыусыларының да яңынан-яңы уңыштарға ирешеүенә һәм государство планын арттырып үтәүҙәренә ҙур ярҙам итер. Уларҙың пландан тыш биргән продукциялары һәм яһаған экономиялары тыныслыҡ яҡлау эшенә ҙур вклад булыр.

К. Игнатов,
Өфө киже-мамыҡ комбинатының туҡыу фабрикаһы мөдире.

СОВЕТ ФӘНЕ ТЫНЫСЛЫҠ ЭШЕНӘ ХЕҘМӘТ ИТӘ

Совет фәне үҙенең бөтә ижады менән тыныслыҡтың изге эшенә, коммунистик общество төҙөүсе үҙ халҡының тыныс ижади эшенә хеҙмәт итә. Беҙҙең ғалимдәребеҙҙә фәндең иң бөйөк корифейы, бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең юлбашсыһы иптәш Сталин геніе рухландыра. Уның хәстәрлек күреүе һәм иғтибары арҡаһында беҙҙә фән бик юғары күтәрелде һәм бөтә халыҡ хөрмәте менән солғап алынған. Бөйөк рус ғалиме Иван Петрович Павлов былай тине: «Фән алдынғы һәм иң почетлы урынды алып торған илдең гражданине итеп үҙемде тойоу, минең өсөн шатлыҡлы булып тора. Фән һәм культура прогрессен хәстәрлек менән һәм киң яҡлаусы Тыуған ил менән бысым буңелдән ғорурланырға мөмкин. Үҙемдең һәйбәтлә Тыуған илем һәм бөтә кешелек бәхете өсөн эшләй алыуым менән мин бәхетле». Был һүҙҙәрҙе һәр бер совет ғалиме ҡабатлай.

Совет фәненең маҡсаттары һәм бурыстары — тулыһынса тыныс маҡсаттар һәм бурыстар. Империализмдең Англия «ғалимы» Бертран Рассел кеүек дипломлы лакейҙәр вәхшилек моралена совет фәненең юғары гуманизмы ҡапма-ҡаршы тора. Рассел кешелек күрә алмаусанлыҡты пропагандалай һәм яңы бөтә донъя һуғышына саҡыра. Беҙҙең көнтәрәффеҡтең ҙур физигы профессор Жолио-Кюриҙы һәм тыныслыҡ эшен яҡлаусы башҡа намыҫлы ғалимдәрҙе капиталистик донъяла эҙәрләйҙәр. Америка һуғыш тоҡандырыусылары фән өлгәшеүҙәрен кешеләрҙе массовый юҡ итеү маҡсаттарында файҙаланалар. Совет ғалимдәре империалистарҙың ҡәбәхәт уйҙарын күрә алмайҙар. Тик буржуаз фән генә империалистар интересторына хеҙмәт итә.

Советтар Союзында фәндең ғәжәп үҫеүен күреү шатлыҡлы. Бөйөк рус биологы И. В. Мичуриндың уҡытмаһе тик беҙҙең илебеҙҙә генә дөйөм танылу һәм киң таралыш алды. И. В. Мичурин дарвинизм теорияһын үҫтерҙе һәм яңы бейеклеккә күтәрҙе. Алдынғы мичуринсе учение тормошто һәм уның үҫеш закондарын беҙҙең белеүебеҙҙе киңәйтте һәм тәрәнәйтте. Ул бөйөк инглиз биологы Дарвин теорияһындағы хаталарҙы төҙәтте һәм унда етешмәгән нәмәләрҙе тулыландырҙы. Ерҙең уңдырышлылығын күтәреү, игенселек продукттарының муллығын булдырыу, кешенең көн-күрешен яҡшыртыу һәм уның тормошон тағы ла шатлыҡлыраҡ һәм бәхетлерәк итеү өсөн СССР-ҙа тормошҡа ашырылған тәбиғәтте грандиоз үҙгәртеп ҡороу планы нигеҙендә мичуринсе агробиология ята.

Гениаль физиолог Иван Петрович Павловтың учениеһе тик беҙҙең илебеҙҙә генә ошондай юғарылыҡҡа күтәрелә алды, уның учениеһе хәҙерге заман медицинаһын үҫтереүҙең нигеҙенә әйләнде. Павловтың материалистик, революцион учениеһе кеше өсөн иң ҡәҙерле нәмә — уның ғүмере, ғүмерҙе оҙайтыу өсөн көрәштә ғәйәт ҙур перспективалар аса. Совет обществоһы өсөн кеше — бөтә капиталдарҙың да иң ҡиммәтлеһе. Халыҡтың һаулығын һаҡлау Советтар Союзындағы кеүек бер генә илдә лә ошолай киң үҫтерелмәгән, һәм медицина фәне, беҙҙәгесә, бер генә илдә лә ошолай алға бармай.

Беҙҙә фәндең бөтә тармаҡтары ла коммунистик обществоны төҙөүҙең тыныс маҡсаттарына хеҙмәт итәләр. Бөтә совет халҡы менән бергә ғалимдәр бөтә илдәр менән яҡшы мөнәсәбәттәр һәм эшлекле, культура бәйләнештәре политикаһын яҡлайҙар. Күренекле совет ғалимдәре халыҡтар араһында тыныслыҡ һәм дуҫлыҡ өсөн эргә-яҡтағы һәм ағымлы форумдар булып бөтә донъяла танылғандар.

Беҙҙең илебеҙҙә социализмдың еңеүе СССР-ҙың бөтә халыҡтары культураһының күрелмәгән сәскә атыуына килтерҙе. Революцияға тиклем Азербайжанда юғары уҡыу йорттары ла, фәнни тикшеренеү учреждениелары ла юҡ ине. Хәҙерге ваҡытта республикала Фәндәр Академияһы һәм тиҫтәләгән ғилми-тикшеренеү институттары бар, уларҙа фәндең меңдән артығыраҡ докторы һәм кандидаты эшләй. Был факт — большевиктар партияһының тәрән аҡыллы ленинсе-сталинсе милли политикаһының асыҡ дәлилләнеше.

Азербайжан ғалимдәре, бөтә илебеҙ ғалимдәре кеүек үк, тыныслыҡлы ғилемгә, Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен көсәйтеү эшенә үҙҙәренең лайыҡлы вкладтарын индерергә ынтылалар. Улар тарафынан нефть промышленностен үҫтереүҙең күп кенә мөһим проблемалары эшләнә. Айырым алғанда, геологтар Каспий диңгеҙенең төбөндә ғәйәт бай нефть ятылыҡтарын асыу һәм үҙләштереү өсөн бик күп эшләнеләр. Ғалимдәр-нефтселәр бораулау, нефть сығарыу һәм уны эшкәртеү технологияһына мөһим камиллыҡтар индерәләр.

Азербайжан мичуринселәре, үҙ уҡытыусыһының методын ижади ҡулланып, файҙалы үҫемлектәрҙең яңы сорттарын һәм яңы тоҡом малдар үҫтерәләр. Республикала юғары урожай биреүсе мамыҡ һәм бойҙай үҫтерелә, тау мериностарының продукт биреүсе тоҡомо үрсетелә, тут ебәк ҡортоноң яңы тоҡомо булдырыла.

Республика Фәндәр Академияһының член-корреспонденты профессор Джефрал Гусейновтың нефть промышленносе тыҙыҡтарынан бик эффектлы органик иләмаҡның яңы төрен — эшкәртелгән мумбриядә асыуы ҙур фәнни өлгәшеү булып тора. Хәҙер ул баҫыуҙарҙа киң ҡулланыла һәм урожайлылыҡты күтәреүҙең көсәтле средствоһы булып хеҙмәт итә. Ғалимдәр генераль энергетик схема эшләнеләр, ул Азербайжандың ауыл хужалығын электрлаштереү нигеҙенә һалынды.

Республиканың үҙәк уйһыллыҡ өлөшөндәге яландарҙы культуралы игенселек өсөн һуғарыу һәм үҙләштереү мәсьәләһен тикшеренеүҙәр киң масштабтарҙа алып барыла. Ғалимдәр минераль сығанаҡтарҙы кешеләрҙе һауыҡтырыу маҡсаттарында өйрәнеү һәм файҙаланыу, эшмәкәрлеге халыҡҡа сыҙамлы тоҡомдар булдырыу, кәтүлектәрҙе яҡшыртыу һәм башҡа күп кенә бурыстар өҫтөндә эшләйҙәр. Республика ғалимдәре эшләгән бөтә проблемаларҙың һәм мәсьәләләрҙең исемлеге тотош китапты тултырыр ине.

Бөтә был саралар Тыуған илебеҙҙең тыныс төҙөлешен үҫтереүгә йүнәлтелгәндәр.

Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡул ҡуйып, Азербайжан ғалимдәре үҙ эштәрен тағы ла ҙурыраҡ энтузиазм менән дауам итерәсәктәр. Тыныслыҡ эшен актив яҡлап, фән деятелдәре шуның менән тыныслыҡ йортонда — Совет Тыуған илебеҙгә, тыныслыҡтың бөйөк байраҡсыһы — иптәш Сталинға үҙ мөхәббәттәрен һәм бирелгәнлектәрен яңынан демонстрациялайҙар.

М. Топчибашев,
Азербайжан ССР-ы Фәндәр Академияһының вице-президенты, тыныслыҡты яҡлауҙың Азербайжан комитеты председателе.

Өс йыллыҡ агрозоотехник курс мөдирҙәренә ярҙамға

ҺУҒЫШТАН ҺУҢҒЫ СТАЛИНСЕ БИШ ЙЫЛЛЫҠ ПЛАН ҮТӘЛЕШЕНЕҢ ЙОМҒАҠТАРЫ ҺӘМ АУЫЛ ХУЖАЛЫҒЫНДА ТӨП БУРЫСТАРҘЫ ҮТӘҮ ӨСӨН МӨҺИМ САРАЛАР

«Һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡ план үтәлешенең йомғаҡтары һәм ауыл хужалығында төп бурыстарҙы үтәү өсөн мөһим саралар» тигән тема агротехник уҡыу группаларының беренсе йыл уҡыуында беренсе дәрес булып тора.

Был дәрестең барышында уҡыусылар ауыл хужалығындағы төп бурысты — бөтә ауыл хужалығы культураларының урожайлығын байтаҡ күтәреү, колхоздарҙа общественный малсылыҡты йылдам үҫтереү һәм бер үк ваҡытта уның продуктивлеген байтаҡ күтәреү бурысын үҙләштерергә тейештәр. Партияның һәм Совет хөкүмәтенең тарихи мөһим ҡарарҙарында был бурыстарҙы үтәү өсөн ниндәй саралар билдәләнеүен аңлатырға кәрәк.

Тема дүрт сәғәтлек ваҡытта үткәрелә. Ул, программала беренсе тема булып торғанлыҡтан, уҡытыусының өс йыллыҡ агрозоотехник курстарҙа уҡыуҙарҙың әһәмиәте, уҡыу эштәрен ойоштороу тәртиптәре, уҡыуҙың ваҡыты һәм урыны, уҡыусыларға ҡарата ҡуйылған талаптар тураһында инеш беседаһынан һәм уҡыу группаһында староста һайланғандан һуң үткәрелә.

Беренсе тема эшлтәһеренең уҡыуҙары түбәндәге план буйынса ойошторола: 1) теманың исеме иғлан ителә һәм ул класс таҡтаһына һәм уҡыусыларҙың дәфтәрҙәренә яҙыла; 2) теманың йөкмәткеһен һөйләү; 3) йомғаҡлау һәм теманың төп йөкмәткеһен дәфтәрҙәргә яҙыу; 4) тема буйынса үҙ алдына эшләү өсөн уҡыусыға эш биреү; 5) контроль һорауҙар буйынса беседа үткәреү юлы менән теманың йөкмәткеһен аңлауҙы нығытыу.

Уҡытыусы теманың йөкмәткеһен һөйләү формаһында аңлата. Ул йыйнаҡ, бәйләнешле алып барылырға тейеш.

Һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ планың үтәлеш йомғаҡтары тураһында һөйләгәндә түбәндәгеләрҙе күрһәтергә кәрәк: биш йыллыҡтар осоронда колхоздар һәм совхоздар биш йыллыҡ пландың бөтә төп күрһәткестәрен арттырып үтәүгә өлгәштеләр. Игенсе етештереү 1935 йылда 5,5 миллиард бот тәшкил итһә, 1950 йылда ул 7,6 миллиард бот тәшкил итте. Илебеҙҙең колхоздары һәм совхоздары, 1940 йылға сағыштырғанда, Тыуған илгә 345 миллион ботҡа күберәк иген бирҙеләр. Шуның менән бергә, бойҙай етештереү, һуғышҡа тиклемгегә ҡарағанда, 376 миллион ботҡа артты.

Дүртенсе биш йыллыҡ йылдарында бойҙай урожайы, 1940 йылға сағыштырғанда, 40 процентҡа артты, шәкәр сөгөлдере 25 миллион гектарға артығыраҡ сәселде. Малдар һаны һуғышҡа тиклемгегә ҡарағанда мөгөҙлө эре малдар буйынса 40 процентҡа, сусҡалар буйынса 49 процентҡа, һарыҡтар һәм кәзәләр буйынса 63 процентҡа һәм ҡоштар буйынса 2 тапҡырға артты.

Сталинсе дүртенсе биш йыллыҡтың уңышлы үтәлеүе халыҡ хужалығының бөтә тармаҡтарының, промышленностың, ауыл хужалығының, транспорттың тағы ла йылдамыраҡ үҫеүе өсөн, Совет государствоһының ҡеүәтен тағы ла нығытыу өсөн шарттар тыуҙырҙы.

Илебеҙҙә халыҡтар өсөн продукттар һәм промышленность өсөн сырье муллығын тыуҙырыу коммунизм төҙөү өсөн иң кәрәкле шарт булып тора. Ауыл хужалығындағы төп бурыстар тураһында һөйләгәндә уны тап ошо төп бурыстарҙы сығып билдәләргә кәрәк.

ВКП(б) Үҙәк Комитетының февраль Пленумы ҡарары, шулай уҡ СССР Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Үҙәк Комитеты ҡарарҙары тураһында һөйләгәндә, уларҙа күрһәтелгән конкрет сараларҙы һанап сығырға кәрәк. Бында шуны ла иҫтә тоторға кәрәк: программа буйынса ҡаралған башҡа темаларҙы үткәндә был йәки теге ҡарарҙың әһәмиәтен ҡабатлап ентекләп үтергә тура киләсәк.

Баҫыу һаҡлаусы урман полосалары үҫтереү, үлән баҫыулы сәсеү әйләнештәре индереү, быуалар һәм һыу ятҡылыҡтары төҙөү тураһында СССР Министрҙар Советының һәм ВКП(б) Үҙәк Комитетының ҡарары тураһында һөйләгән саҡта, юғары һәм тотороҡло урожай үҫтереү буйынса ҡарарҙа күрһәтелгән сараларҙы конкрет күрһәтергә кәрәк. Государствоның баҫыу һаҡлаусы урман полосаларын төҙөү, колхоздарҙа һәм совхоздарҙа баҫыу һаҡлаусы урман полосалары ултыртыу, үлән баҫыулы сәсеү әйләнештәре индереү, туфраҡты эшкәртеүҙең һәм ашламаларҙы ҡулланыуҙың дөрөҫ системаһын тормошҡа ашырыу, орлоҡсолоҡ эшен яҡшыртыу, һуғарыу эшен ойоштороу, быуалар һәм һыу ятҡылыҡтары төҙөү — ҡарарҙары төп саралар улар.

Малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планы тураһында һөйләгәндә, был пландың район һәм колхоз буйынса үтәлешен һөйләргә, уны тулыһынса үтәүҙе тәьмин итеү өсөн алда торған бурыстарҙы билдәләргә кәрәк.

МТС-тарҙың әһәмиәтенә туҡталып, уҡытыусы түбәндәгеләрҙе күрһәтергә тейеш: 1950 йылда бөтә сәсеүлектәр ереүҙең 90 проценте тракторҙар менән һөрелде, бөртөклө культуралар майҙанының 56 проценте, кәнбағыш майҙанының 70 проценте комбайндар менән йыйналды.

Ауыл хужалығын механизациялаштырыу һөҙөмтәһендә баҫыу эштәренең сифаты яҡшырҙы, үткәреү сроктары ҡыҫҡарҙы, колхоз фермаларында күп хеҙмәт һалыуҙы талап иткән эштәр уңышлы рәүештә механизациялаштырыла, электр ҡасе менән һыйыр һауыла, һарыҡ йөнө ҡырҡыла, автомат менән малға һыу эсерелә һәм башҡа шундай эштәр тормошҡа ашырыла.

Теманы яҡшы үҙләштереү өсөн уҡытыусы һөйләү барышында күргәҙмә пособиеларҙы файҙаланырға тейеш. Был маҡсатта түбәндәге күргәҙмә пособиелар булдырыла: 1) һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ план үтәлеше диаграммаһы ауыл хужалығы буйынса; 2) СССР картаһы; 3) «Тәбиғәтте үҙгәртеүҙең сталинсе планы» тигән схема-плакат; 4) район, колхоз буйынса общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планы үтәлеше тураһында плакат; 5) СССР Верховный Советы Президиумының Социалистик Хеҙмәт Геройы исеме биреү тураһындағы Указы тексынан алып төҙөлгән таблица. Был районда ниндәй культуралар үҫтерелеүенә ҡарап, таблицаға шундай культуралар буйынса булған күрһәткестәр индерелмәләр.

Ауыл хужалығы алдынғыларының, Социалистик Хеҙмәт Геройҙарының, мәҫәлән, Социалистик Хеҙмәт Геройы Банат Батырованың һәм башҡаларҙың газеталарҙан һәм журналдарҙан алынған фотоһүрәттәрен плакаттарға, йәки айырым ҡағыҙға элеп ҡуйырға кәрәк. Дәрестә аңлатыу ваҡытында улар кәрәк буласаҡтар.

Юғарыла күрһәтелгән диаграмма, плакат һәм таблицаларҙы урындарҙа эшләргә мөмкин. Быларҙы курста уҡыусылар, ауыл уҡыу өйө йәки клуб мөдире эшләй ала. Ете йыллыҡ мәктәп уҡытыусылары был эштә уларға ярҙам итә алалар. Государствоның баҫыу һаҡлаусы урман полосалары төҙөлөшен күрһәтеү өсөн махсус картаны файҙаланырға кәрәк. Бындай карталарҙы книготорг магазиндарынан һатып алырға мөмкин.

Тема йөкмәткеһен һөйләп сыҡҡандан һуң бөтәһенә йомғаҡ яһала. Уҡыусыларға һорауҙар биреп, уҡытыусы уларҙың теманы үҙләштереүҙәрен, ауыл хужалығындағы төп бурыстарҙы һәм был бурыстарҙы тормошҡа ашырыу өсөн билдәләнгән сараларҙы аңлауҙарын билдәләй.

Теманың төп йөкмәткеһе уҡытыусының һөйләүендә, шулай уҡ йомғаҡ яһағанда һәм һорауҙар буйынса беседа үткәргәндә үҙләштерелергә тейеш. Теманың төп йөкмәткеһен һәм беседа һорауҙарын уҡыусылар дәфтәргә яҙып алалар.

Уҡытыусы дәрескә алдан уҡ әҙерләнә. Ул тема буйынса булған бөтә ҡарарҙарҙы, газета-журналдарҙағы мәҡәләләрҙе һәм сығыштарҙы өйрәнә, уларҙың төп йөкмәткеләрен, цитаталарын яҙып ала. Күргәҙмә пособие әҙерләнергә тейеш. Бынан башҡа, тема тураһындағы һүҙҙәрҙе урындағы колхоздың һәм районның өлгәләре менән байытырға. ВКП(б) Үҙәк Комитетының февраль Пленумы ҡарарында күрһәтелгән сараларҙың тормошҡа ашырылыуын, баҫыу һаҡлаусы урман полосалары ултыртыу планының үтәлешен, үлән баҫыулы сәсеү әйләнешен индереүҙе, быуалар һәм һыу ятҡылыҡтары төҙөлөүен күрһәтергә кәрәк.

Ауыл хужалығына фән ҡаҙаныштарын һәм алдынғы тәжрибәләрҙе индереү һөҙөмтәләрен күрһәткән миҫалдарҙы килтереү талап ителә. Мәҫәлән, арҡылы-ҡыя сәсеүҙе, өҫтәмә аҙыҡландырыуҙы һәм башҡаларҙы ҡулланыуҙың өҫтөнлөктәре тураһында миҫалдар килтерергә мөмкин. Бындай материалдарҙы булдырыу өсөн уҡытыусы уҡыу группаһы занятиеһе үткәрелә торған колхозға алдан уҡ барып ҡайта, кәрәкле материалдарҙы, мәғлүмәттәрҙе йыйнай. Шулай итеп, был материалдарҙы йыйнағандан һуң, уҡытыусы үҙе уҡытасаҡ дәрестең планын һәм конспектын төҙөй. Бындай план һәм конспект өс йыллыҡ агрозоотехник уҡыу буйынса район курсы мөдире тарафынан раҫлана.

Тема буйынса алдан уҡ әҙәбиәт исемлеге әҙерләнә. Был теманы уңышлы үтеү һәм яҡшы үҙләштереү өсөн түбәндәге әҙәбиәтте уҡып сығыуҙы ойошторорға кәрәк. Уҡыусыларға И. А. Бенедиктовтың «Социалистик ауыл хужалығы һәм уны артабан үҫтереү бурыстары» тигән мәҡәләһен уҡырға эш бирелә. Был мәҡәлә «Социалистическое земледелие» газетаһының 1950 йылдың 16 ноябрендә баҫылған. Был мәҡәлә шулай уҡ айырым китап булып баҫып сығарылды.

Өс йыллыҡ курс дәрестәрен үткәреүгә ныҡ әҙерләнеү һәм уны аңлайышлы итеп үткәреү уҡыусыларҙың темаларҙы яҡшы үҙләштереүҙәрен тәьмин итәсәк. Бындай дәрестәр уҡыусыларҙы уҡыуҙарға алға ҡуйылған бурыстарҙы үтәүгә туплаясаҡ.

Г. Акмиев,
Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министрлығының пропаганда идаралығының секторы начальнигы.

Ауыл хужалығы алдынғыларының эш тәжрибәләренән

Күп тармаҡлы бойҙай үҫтереү

Бойҙай бөртөклө культуралар араһында [illegible] бөртөгө [illegible]. Шуға ҡарамаҫтан, уның [illegible] тармаҡтан [illegible] урожайлылығы [illegible] гектар [illegible] бойҙай [illegible] 30—40 грамдан [illegible] маҫсаһы төшкән итеү 16—20 процентҡа артмай.

Башаҡта бер тарыш булған, башаҡта 100 бөртөк үҫкән, йығылмай ҙа торған бойҙай үҫтереһе, тигән фекер игенселәргә күп быуаттар буйына йәшәп килде. Бындай бойҙайҙы үҫтереп ҡараусылар ҙа аҙ булмаған. Ләкин бындай тәжрибәләрҙең күпселеге бик тиҙ ҡайта торған. Һабаҡтан сәселгән «могжизалы» бойҙай беренсе йылда уҡ, йәки икенсе сәсеү йылында уҡ ябай бойҙайға әйләнеп китә ине.

Күп тармаҡлы бойҙай менән дә шулай уҡ булды.

Бөйөк рус ғалиме К. А. Тимирязев, әлеккенән асылыҡтан, хеҙмәтселәрҙән тотоп, урожайҙы күтәреү өсөн «бер башаҡ урынында ике башаҡ үҫтерергә кәрәк», тигән ине. Беҙҙең колхозсыларыбыҙ ғалимдың был васыятын хәҙерге көндә үтәйҙәр. Хәҙер беҙҙең мичуринсылар, меңселәр һәм миллионсылар колхозсылар бер башаҡ үҫкән урында 2—4 башаҡ үҫтереп алырға өлгәштеләр. Улар хәҙер гектарынан 100 центнер һәм бынан да юғары урожай бирә торған бойҙай үҫтереү тураһында уйлайҙар. Был бойҙай әлеге юғары урожай ҙа бирһен һәм һабаҡһын да тиңәр, улар.

Бындай бойҙай табылды һәм хәҙер уны меңләгән мичуринсы ғалимдар һәм колхозсылар киң тәжрибә эштәре алып баралар. Улар уның быуаса булған серҙәрен, капризҙарын өйрәнәләр, уға яҡшы үҫеү өсөн кәрәкле агротехника комплексын эшләп сығарыу өсөн ғилми-тикшеренеү эштәре алып баралар.

Һүҙ «Бохетинская» тигән күп тармаҡлы бойҙай тураһында бара. Был бойҙайҙың тарихы ла бик ҡыҙыҡлы. Уны 1938 йылда [illegible] колхозсыһы Моҫли[illegible] Батырова тапты. Ул был бойҙайҙы [illegible] баҫыуһында бер башаҡтан үрсетеп алып, гектарға күсереп иҫәпләгәндә, 31 центнер урожай алырға өлгәште. Был иң киткес ҙур өлгәшеү булды. Баҡмалы күп тармаҡлы бойҙай кешеһе Бөтә Союз ауыл хужалығы күргәҙмәһенең иғтибарын йәлеп итте. Бойҙайҙы берәүгә лә таратып бирерлек [illegible] әле, сөнки ул бик аҙ ине. [illegible] Грузияның Телав районы колхозсылары бойҙайҙың бер-нисә башағын үҙ [illegible] алып ҡайта алдылар. [illegible] сифатлы виноград үҫә торған [illegible] тармаҡлы бойҙай яҡшы үҫеү [illegible] күп тармаҡлы башаҡ биреү өсөн уңайлы шарттарҙы тапты. 1946 йылда «Бохетинская» исемендә яңы сорт күп тармаҡлы бойҙай барлыҡҡа килде.

Яңы бойҙайҙың үҫемлектәре беренсе [illegible] уҡ асыҡ күренде: ул һис бер [illegible], һабағы тамыш [illegible] ныҡ, [illegible] тармаҡланып үҫә, бер башаҡта 3—5 бала башаҡ үҫтереүгә була, бер башаҡтағы бөртөк һаны 100—150-гә етә. Был хәлдәргә уның гектар майҙанынан 100 центнер урожай алыу өсөн бик асыҡ. Ләкин был яңы бойҙай ҡояшлы, йылы Бохетия [illegible] башлай; ул айырым [illegible] тармаҡлы башаҡ бирмәй, йәки [illegible] башаҡтар етерлек ере булмайҙар. Академик Т. Д. Лысенко был тармаҡлы бойҙайҙың сифатын яҡшыртыу буйынса [illegible] задание үтәү эшенә тотона. [illegible] Мәскәү янындағы Ленинские Горки экспериментал фәнни базала яңы бойҙай менән киң тәжрибә-фәнни эштәр [illegible] ебәрә. Ҡыҫҡа ваҡыт эсендә, [illegible] менән мичуринсы методтары [illegible] эш итеү һөҙөмтәһендә, академик Лысенко иң киткес ҙур уңышҡа өлгәште. Ике йөҙ грамм тармаҡлы бойҙай 2—3 йыл эсендә бер нисә [illegible] етә. Бойҙайҙың төп биологик серҙәре асыла, уның «холоҡһоҙ» [illegible] аңлашыла башлай.

Бөтәһенән элек, гектарынан 100 центнер бирә алырлыҡ бойҙайҙы тик иң [illegible] уңышлы ерҙәргә генә һәм дымға [illegible] тупраҡтарға ғына үҫтереү кәрәклеге [illegible] итеп. Шунһыҙ был бойҙайҙың [illegible] тармаҡлы башаҡ яра алмауы асыҡ [illegible]. Ләкин был шарттарҙа ла яңы төр бойҙайҙың тармаҡлана алмау хәле йыш [illegible] торған ине. Академик Лысенко [illegible] был шарттарҙа ла тармаҡлана алмауының икенсе сәбәбе итеп сәсеү юлы [illegible] сәсеү нормаһында булыу икәнлеген [illegible] итте. Эре башаҡлы, күп тармаҡлы [illegible] бирәп үҫеү өсөн күп ҡояш яҡтылығы ла кәрәк булыуылығы, шуның өсөн [illegible] һирәк итеп сәсеү кәрәклеге беленә. [illegible] уны ниндәй норма менән, ниндәй [illegible], ниндәй сроктарҙа, күпме һәм [illegible] төр ашламалар менән сәсергә, [illegible] үҫемлектәре өсөн ергә күпме һыу [illegible] кәрәк, сәсеүлектәр ниндәй [illegible] һәм ауырыуҙарға сыҙамлы һәм [illegible] булалар һуң? Был мәсьәләләр [illegible] тармаҡлы бойҙай культураһы өсөн [illegible] хәл ителеп бөтмәгән [illegible] булып торалар. Яңы, ҙур

емешле бойҙай үҫеше ярҙамлы агротехника саралар комплексын эшләп сығарыуҙы талап итә. Был маҡтаулы бурысты тик мичуринсы агробиологияһы фәненә таянып ҡына [illegible] меңләгән мичуринсы колхозсылар массаһының [illegible] мөмкин. Башында академик Т. Д. Лысенко торған Бөтә Союз ауыл хужалығы академияһы был бурысты тап ошо юл аша хәл итергә тотондо ла инде. Академия үҙе үҫтергән күп тармаҡлы бойҙай орлоғон күп һандағы тәжрибә учреждениеләренә һәм алдынғы колхоз һәм совхоздарға таратып бирҙе. Был эш 1950 йыл һәм быйыл массовый төҫтә үткәрелде. Был эштәр араһында СССР-ҙың көньяҡ-көнсығыш зонаһындағы игенселек институтында (Саратов өлкәһе) үткәрелгән тәжрибәләр айырыуса ҡыҙыҡлы булып торалар. Институт бөйөк коммунизм төҙөлештәре ярҙамы менән ойошторола торған киң һуғарыу участкаларында үҫтереләсәк был бойҙайҙың агротехникаһын һәр яҡлап өйрәнеү эшенә тотондо. Был эшкә беҙҙең Башҡортостан баҫыусылыҡ тәжрибә станцияһы ла ылыҡтырылды.

Институттың үҙған йылғы тәжрибәләре бигерәк тә уңышлы булып сыҡтылар. Үҙған йыл был тәжрибәләр бер нисә колхоз һәм совхоз баҫыуҙарында, тәжрибә учреждениеләрендә, бөтәһе 30 гектар самаһы майҙанда үткәрелделәр. Саратов өлкәһендәге Ершов һуғарыу участкаһында һәр бер гектарҙан 52 центнерға тиклем урожай алырға өлгәштеләр.

Был тәжрибәләрҙә тармаҡлы бойҙайҙың сәсеү нормалары, сәсеү юлдары, һуғарыу сроктары һәм нормалары, ашламалар нормаһы, сәсеү сроктары, орлоҡтоң сифат үҙенсәлектәре, он сығышы, икмәк бешереү күрһәткестәре һәм башҡалар өйрәнелде. Бөтәһенән элек, күп тармаҡлы бойҙайҙың дымға етерлек бай тупраҡтарҙа ғына яҡшы урожай бирәүе, башаҡтары тармаҡланып үҫә алыуы беленде. Был яҡтан һуғарыла торған участкалар күп тармаҡлы бойҙай өсөн төп үҫтереү урыны булып танылдылар. Быйыл Саратов өлкәһендә тәбиғәт шарттары бик уңайһыҙ булды. Был шарттарҙа күп тармаҡлы бойҙай һуғарылған участкаларҙа, асыҡ ялаға сәселгән урожай менән сағыштырғанда, өс тапҡыр артыҡ урожай бирәүе беленде. Тәжрибәләр тармаҡлы бойҙайҙы кәмендә 4—5 тапҡыр һуғарылыу кәрәклеген күрһәттеләр. Бындай һуғарылыу бойҙай шытымдары ҡыуаҡлана башлау, быуынға һикереү, башаҡланыу, емгә ултырыу һәм емләнеү фазаларында үткәрелергә тейеш. 4—5 тапҡыр һуғарылған участканың гектарынан 43,7 центнер, ике тапҡыр һуғарылған ерҙән — 32,4 центнер һәм һуғарылмаған ерҙән 21,6 центнер урожай алынды. Ябай бойҙай һуғарылмаған ерҙән 14,8 центнер урожай бирҙе.

Тармаҡлы бойҙайҙы киң рәтле итеп үҫтергәндә күберәк урожай алып булыуы беленде. Конкрет ниндәй киңлектә сәсеү эффектлыраҡ булыу иҫбат итеп бөтерелгәне юҡ әле. Һәр хәлдә уны 30 сантиметрҙан да тар рәтле итеп сәсеү кәрәкмәй. Рәт аралары механик көс менән эшкәртерлек киңлектә булырға тейештәр.

Тармаҡлы бойҙайҙы ҡоро ерҙәргә генә түгел, бәлки һуғарыла торған участкаларҙа ла бик иртә сроктарҙа сәсеү кәрәклеге иҫбат ителде. Сәсеү эше менән 5 көнгә һуңлау бер гектарҙан 6 центнер урожай юғалтыуға сәбәп булғанлығы беленде. Һуңлап сәселгән тармаҡлы бойҙай насар ҡыуаҡлана, уның төп һабағы ғына башаҡ яра, бала һабаҡтары башаҡланмайҙар йәки ваҡ башаҡлы булалар.

Тармаҡлы бойҙай (ботаник төрө яғынан ул ҡаты бойҙай төренә инә) тулы ашламалар индереүгә бик күп артыҡ урожай биреү менән яуап бирә торған культура булып танылды. Институттың тәжрибәләрендә ашламаған ергә сәселгән тармаҡлы бойҙай гектарынан 30,2 центнер урожай биргән булһа, азот, фосфор һәм калий минераль ашламалары менән ашланған ерҙең гектарынан 53,1 центнер урожай алынған.

Тармаҡлы бойҙай сәсеүлегенә байтаҡ ҙур зыян килтерә торған үҙенә махсус ҡоротҡостары ла бар. Саратов, Мәскәү өлкәләрендә ул швед себене, арпа бөтәһе, бойҙай трипсы һәм һабаҡ бөрсәләренән байтаҡ зарар күрә. Беҙҙең Башҡортостан шарттарында, бигерәк тә ер проволочнигы тигән һәм күк күҙ исемле ҡоротҡостар ҙур зарар итеүе беленде. Тупраҡ проволочнигы тармаҡлы бойҙайҙың шыта башлаған орлоҡ бөртөген, йәш шытым тамырҙарын кимереп һәләк итә. Күк күҙ исемле ҡоротҡос тармаҡлы бойҙайҙың башаҡланыу япраҡтары аҫтына инеп ояла, уға тулыһынса башаҡланыуға, сәскәләнеүгә һәм орлоҡланыуға мөмкинлек бирмәй. Беренсе тәжрибәләр был төр ҡоротҡостарға ҡаршы көрәшеүҙә гексахлоран исемле ағыуҙы ҡулланыу файҙалы булыуҙы күрһәттеләр.

Институттың бөтә һуғарыу участкаһында тармаҡлы бойҙайҙың бер генә һабағы ла йығылмай үҫә алыуы беленде. Был сиктән тыш мөһим фактор булып тора. Сөнки йығылып үҫкән бойҙай үҙенең 40—60 процент урожайын юғалта. Тәжрибәләр үткәрелгән яңы сорттарҙан иң [illegible] «Альбидум-43» [illegible] сорт бойҙай һуғарылған участкала тотош менән йығылған һәм һәр гектарҙан 31,4 центнер урожай биргән. Тармаҡлы бойҙай бөтәһе йығылмай үҫкән һәм урожайы бер гектарҙан 41,5 центнер тәшкил итте.

Тармаҡлы бойҙай үҫтереү эшен өйрәнеү беҙҙең Башҡортостанда быйыл ғына башлап ебәрелде. Игенселек институтынан алынған «Бохетинская» бойҙайы Өфө тәжрибә баҫыуының бер нисә участкаһына сәселгән ине. Быйыл, һуғарыу участкалары булмағанлыҡтан, уны беҙ урман полосалары һөҙөмтәһендә булған клевер сиҙәменә, ҡара пар баҫыуына, картоф һәм арыш төбөнә сәсеп ҡараныҡ. Беҙҙең маҡсат күп тармаҡлы бойҙайҙың беҙҙең тәбиғәт шарттарында үҫеү айырмалыҡтарын өйрәнеү һәм, шунан сығып, артабан уны уңышлы үҫтереү өсөн кәрәкле агрокомплекс сараларын өйрәнеү эшенә тотоноуҙан тора. Быйыл беҙ был бурыстың беренсе өлөшөн генә бер ни тиклем үтәй алдыҡ. Ләкин алынған һөҙөмтәләр был бойҙай менән артабан тәжрибә эштәрен тура-тура колхоз баҫыуҙарында үткәрә башлау мөмкинлеген асып һалдылар. Беҙ, быйыл 30 килограмм самаһы тармаҡлы бойҙай орлоғо сәсеп, 300 килограмм самаһы орлоҡ үрсетеүгә өлгәштек. Хәҙер беҙҙә беҙҙең Башҡортостан шарттарында беренсе тапҡыр етерлек үлсәүҙә тармаҡлы бойҙай орлоғо үҫтереп алынды.

Беҙҙең беренсе тәжрибәләребеҙҙең ҡыҫҡаса һөҙөмтәләре түбәндәгеләрҙән тора. Бөтәһенән элек, тармаҡлы бойҙай өсөн үҫеү шарттары быйыл сиктән тыш уңайһыҙ булыуын әйтеп үтергә кәрәк. Үҙған йыл көҙ яуым-төшөмдәрҙең суммаһы, күп йылдарға ҡарағанда, 37 процентҡа, ҡар 40 процентҡа кәм булды. Апрель айында ямғыр булманы, июнь айында тейешле норманың 36 процентына генә булды, июль һәм август айҙарында файҙалы тип һаналған (10 миллиметрҙан кәм булмаған) бер генә ямғыр ҙа булманы. Бойҙай башаҡланған, сәскәләнгән һәм орлоҡланған саҡта һауаларҙың температураһы 34—36 градусҡа, ер өҫтөндә 55—60 градусҡа тиклем күтәрелде, ҡоро елдәр булды, ә инде һауалағы дымлыҡ (урожай формалашыуҙа был бик мөһим фактор) 15 процентҡа тиклем түбән төштө.

Тармаҡлы бойҙайға беренсе тапҡыр сәселгәндән үк ошондай ҡаты тәбиғәт шарттарында үҫергә тура килде. Был шарттарҙа урман полосалары янындағы клевер төбөнә сәселгәне генә ҡәнәғәтләнерлек үҫә алды һәм сағыштырмалы яҡшы урожай бирҙе. Ҡалған ерҙәргә сәселгәнен ҡорттар ныҡ ашаны, һирәк булды. Башағы насар тармаҡланды һәм урожайы ла ябай бойҙайҙыҡынан артыҡ булманы.

Клевер төбөнә беҙ тармаҡлы бойҙайҙы 30 апрелдә, рәт араларын 30 сантиметр итеп, һәр бер квадрат метр майҙанға 400 бөртөк иҫәбенән сәстек (гектарға 150 килограмм самаһы). Клевер төбө көҙҙән предплужникле һабан менән 25 сантиметр тәрәнлегендә һөрөлгән һәм аҫтына 2,5 центнер суперфосфат һәм 0,75 центнер калий тоҙо индерелгәйне. Орлоҡтар 12-се көндә шыта башланылар, 19-сы көндә бөтөнләй шытып сыҡтылар. Сәселгән орлоҡтарҙың ерҙән 82 проценты шытып сыға алды. Быны беҙ күтәренке шытым тип иҫәпләйбеҙ. Сәсеүлек ҡоротҡостарҙан артыҡ ҙур зарар күрмәне. Сәсеүлекте бер тапҡыр гексахлоран менән бөркөттөк. Рәт араларын ике тапҡыр йомшарттыҡ, башаҡланыу алдынан өҫтәмә аҙыҡландырыу үткәрҙек. Шытып сығыуҙан иҫәпләгәндә 11-се көндә ҡыуаҡланыу башланды. Ҡыуаҡланыуҙан һуң башаҡлана башлауға тиклем 33 көн үтте. Башаҡланыуҙан һуң етеп өлгөрөү өсөн 39 көн ваҡыт кәрәк булды. Бойҙай 11 августа өлгөрҙө. Шулай итеп, ул иртә өлгөрҙө һәм бөтә үҫеү (вегетацион) осоро 83 көн тәшкил итте. Ботаник үҙенсәлегенә буйынса ул 93—96 көнгә етеп өлгөрөргә тейеш ине. Орлоҡ тик тармаҡлы бойҙай төрөнән генә булмаған, үҫеп еткәс беҙ уның араһында бик күп төр бойҙай сорттары барлығын күрҙек.

Тармаҡлы бойҙай беҙҙең шарттарҙа бик көслө тамыр йәйеп үҫкәнлеге беленде. Уның бер үҫемлегенә 6,1 яралғы тамырҙар һәм 15,6 быуын тамырҙары тура килгәнлеге асыҡланды. Быуын тамырҙарының былай күп булып үҫеүҙәре уның дымға ныҡ мохтаж булғанлығын күрһәтәләр. Үткәрелгән махсус анализ тармаҡлы бойҙай һабағының уртаса оҙонлоғо 108 сантиметрға етеүен, башаҡ оҙонлоғо 8 сантиметр булыуын, бер башаҡта 3—7 бала башаҡ яралыуын, бер башаҡҡа уртаса 74 бөртөк (ябай ҡаты бойҙайҙарҙа ул 26 — 35-тән артмай) орлоҡ тура килеүен, абсолют ауырлығы (грамм иҫәбе менән 1000 бөртөк ауырлығы) 41,5 грамға етеүен күрһәтте. Бойҙайҙың һаламы ныҡ, ҡалын һәм һис бер йығылыу билдәһе булмай үҫте. Ныҡ ҡоролоҡло шарттар булыуға ҡарамаҫтан, участканан, гектарға күсереп иҫәпләгәндә, уртаса 22,3 центнер урожай алынды. Контроль сифатында күрше участкала сәселгән «Гордейформе-10» тигән ғәҙәттәге ҡаты сорт бойҙайҙың һәр гектарҙан алынған урожайы 14 центнерҙан 19 центнерға тиклем самаһында булды.

В. Ғирфанова,
ауыл хужалығы фәндәре кандидаты.

„Совет Башҡортостаны“ материалдары буйынса

„Производствоның иҫке резервтарын файҙаланыу советы“

Ошо йылдың 11 сентябрендә «Совет Башҡортостаны» газетаһы «Ишембайнефть» тресының иҫкенсе номерлы промыслаһының өлкән инженеры иптәш Байковтың «Производствоның иҫке резервтарын файҙаланыу советы» тигән мәҡәләһен баҫып сығарғайны. Мәҡәләлә автор үҙ промыслаларында производствоның иҫке резервтарын эҙләп файҙаланыу, был эш менән етәкселек итеү өсөн махсус совет ойоштороу буйынса үҙ тәжрибәләре менән уртаҡлашты.

Был башланғыс нефть промыслалары өсөн генә түгел, республиканың бөтә предприятиелары өсөн дә ҙур әһәмиәткә эйә. Ул байтаҡ ҡына предприятиеларҙа ҡайнар отклик тапты.

Ошо көндәрҙә ВКП(б) Өлкә Комитетының бюроһы, иптәш Ә. М. Байковтың докладын тыңлап, уның промыслаларҙа, иҫке резервтарҙы файҙаланыу советын ойоштороу инициативаһын уңышлы тип тапты һәм хупланы. Иптәш Байковтың тәҡдиме рационализаторлыҡ һәм уйлап табыусылыҡтың массовый хәрәкәтендә күпселек эшселәрҙең һәм инженер-техник работниктарҙың актив ҡатнашыуына ярҙам итеүе билдәләп үтелде.

ВКП(б) Өлкә Комитетының бюроһы, иптәш Байковтың башланғысын Башҡортостандағы промышленность һәм транспорт предприятиеларында таратыуҙы ойоштороуға ВКП(б)-ның ҡала һәм район комитеттарын, Башпрофсоветты мәжбүр итеп, был башланғысты промышленность эшендәге техник-экономик күрһәткестәрҙе артабан яҡшыртыу өсөн файҙаланырға кәрәклеген күрһәтте.

ВКП(б)-ның Ишембай ҡала комитетына һәм «Ишембайнефть» тресына иптәш Байковтың тәҡдимен ҡулланыу буйынса промысла коллективының эш тәжрибәләрен промышленность работниктарының дөйөм ҡала киңәшмәһендә өйрәнергә тәҡдим ителде.

„Үҙған йылдағы хаталарҙы ҡабатлайҙар“

Был хәбәрҙә иптәш Ф. Имаметдинов Күшнаренко районы Карл Либкнехт исемендәге колхозда мәктәпкә ремонт үткәрелмәүе, уҡыусылар өсөн күргәҙмә пособиелар, библиотекаға китаптар алыуға билдәләнгән 1600 һум аҡсаның хәрәкәтһеҙ ятыуы тураһында яҙғайны. Хәбәр газетабыҙҙың 142-се номерында баҫылып сыҡты.

Яңы уҡыу йылына әҙерлекте ойошторманы өсөн иптәш Йосопов мәктәп мөдирлегенән бушатылды. Район мәғариф бүлеге тарафынан мәктәптең эшен юлға һалыуҙа практик саралар күрелде.

Редакцияға хат

„Бланкоиздательство“ колхоздарҙың һорауҙарын ҡәнәғәтләндермәй

Салауат районы Пушкин исемендәге колхозда иҫәп-хисап эштәре дәфтәр ҡағыҙынан яһалған накладнойҙар менән алып барыла. Колхоз «Бланкоиздательствоға» бланкылар өсөн 1951 йылдың ғинуар айында 260 һум һәм март айында 564 һум аҡса түләгәйне һәм документлаштерелгәйне. Ләкин «Бланкоиздательство» тарафынан колхозға бланкылар ебәреү сараһы күрелгәне юҡ. Хатта улар бланкылар һорап яҙған хаттарға ла яуап яҙыуҙы кәрәк тапмайҙар.

Я. Аллаяров.

Башҡорт АССР-ы колхоздарында мал аҙыҡтары туплау һәм силос әҙерләү барышы

(План үтәлеше, 1951 йылдың 25 сентябренә, процентторҙа).

Тәртип һаны	Районлар	Туплау	Силос	Тәртип һаны	Районлар	Туплау	Силос
1	Өфө	88	58	34	Молотов	42	64
2	Бөзәяҙ	71	84	35	Бөрбой	42	34
3	Белорет	60	48	36	Янаул	41	98
4	Мишкә	59	90	37	Балтач	41	89
5	Мәсетле	59	83	38	Күшнаренко	41	68
6	Бөрө	59	70	39	Нуриман	40	88
7	Шаран	58	93	40	Әлшәй	40	81
8	Архангель	58	70	41	Ишимбай	40	58
9	Абзан	58	64	42	Әбйәлил	40	51
10	Шишмә	56	73	43	Тәтешле	39	115
11	Покровка	56	67	44	Бәләбәй	39	102
12	Күгәрсен	56	67	45	Дүртөйлө	39	73
13	Стәрлетамаҡ	54	42	46	Кәбергә	39	70
14	Бәләбәй	53	103	47	Мәтрай	39	44
15	Ҡарлыман	53	85	48	Бүздәк	38	58
16	Благовещен	53	65	49	Туймазы	38	76
17	Ҡыйғы	52	109	50	Благовар	38	65
18	Баймаҡ	52	64	51	Салауат	37	98
19	Учалы	51	81	52	Илеш	36	89
20	Пыҙыбыр	51	31	53	Миәкә	36	65
21	Ҡалтасы	50	86	54	Федоровка	35	91
22	Асҡын	50	75	55	Шаранш	34	84
23	Оло Теләү	50	75	56	Бишбүләк	34	74
24	Салауат	48	83	57	Посвенгол	34	64
25	Дыуан	47	75	58	Ғафури	34	62
26	Маҡар	46	84	59	Ҡалтарат	33	82
27	Бакалы	45	82	60	Хәйбулла	33	73
28	Покровка	44	95	61	Йәрмәкәй	32	67
29	Стәрлебаш	43	100	62	Дәүләкән	32	62
30	Бөрйән	43	93	63	Ауырғазы	23	59
31	Краснокама	43	40		Октябрьский ҡалаһы	15	2
32	Байкибаш	42	85				
33	Иглин	42	74				

* * *

Һуңғы ваҡытта күп кенә райондарҙа мал аҙыҡтары әҙерләү мәсьәләһенә иғтибарҙы йомшарттылар. Һөҙөмтәлә малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлектә серьёз ҡурҡыныслыҡ килеп тыуҙы. Ауырғазы, Йәрмәкәй, Дәүләкән, Хәйбулла, Бишбүләк һәм башҡа ҡайһы бер райондарҙың район Советы исполкомдары һәм ВКП(б) райкомдары мал аҙыҡтары әҙерләүҙе үҙ ағышына ҡуйғандар.

Һәр бер колхозда ныҡлы аҙыҡ базаһы булдырыуҙы тәьмин итеү өсөн бөтә серьёзлыҡ менән шөғөлләнергә кәрәк. Сәселгән силос культуралары урожайын йыйыу яҡын көндәрҙә тамамланырға тейеш.

МТС етәкселәре баҫыуҙарҙағы һаламдарҙы йыйыуҙа һәм эҫкертләүҙә эште тамырынан үҙгәртеп ҡорорға тейештәр. Мал аҙыҡтары әҙерләүҙә механизмдарҙы файҙаланырға кәрәк. Колхоздарҙа мал аҙыҡтары туплау буйынса эш процестарын механизациялаштырыу МТС-тарҙың мөһим бурысы булып тора.

Бөтә мал аҙығын иҫәпкә алырға, уны бозолоуҙан һәм әрәм-шәрәм ителеүҙән ныҡ һаҡларға кәрәк. Һыу баҫа торған болондарҙа һәм үлән сәселгән майҙандарҙа ҡурпыны бесән һәм силос өсөн сабырға, йәшелсәселектән ҡалған бөтә отходтарҙы, тамыр аҙыҡтарҙы һаҡлыҡ менән йыйнарға һәм уларҙы силос өсөн файҙаланырға кәрәк.

Малдарҙы аҙыҡ менән тәьмин итеү — киҫкен бурыс!

Малдар яҡшы ҡышлаясаҡ

Беҙҙең «Ҡыҙыл таң» колхозында быйыл малдарҙы ҡышлатыуға әҙерләүгә ҙур иғтибар бирелә. Малдар өсөн етерлек тиклем бесән һәм япраҡ аҙыҡтар әҙерләнде, силос һалынды.

Колхозда, баҫыу эштәрен башҡарыу менән бер рәттән, мал торлаҡтары төҙөүгә 12 кешенән торған махсус бригада эшләй. Төҙөлөш эштәрен тиҙләтеү маҡсатында хәҙер бригадаға колхозсылар беркетелде. Улар кәсә менән мөгөҙлө эре малдар, һарыҡтар һәм аттар өсөн стандарт торлаҡтар төҙөлә. Производство планы нигеҙендә бөтә был төҙөлештәр 25 октябргә тамамланырға тейеш.

Яңы төҙөлештәр алып барыу менән бергә, фермаларҙа мал торлаҡтарына ағымдағы һәм капиталь ремонт үткәрәбеҙ. Шулай уҡ мал аҙыҡтарын фермалар эргәһенә ташыуҙы ойошторабыҙ.

Былар бөтәһе лә беҙгә быйыл общественный малдарҙы йылы, яңы торлаҡтарҙа һәм туҡ ҡышлатып сығарырға мөмкинлек бирәсәк.

Әсхәт Кирәев,
Аҫҡын районы «Ҡыҙыл таң» колхозы председателе.

ХАЛЫҠ ТАУЫШЫ

«...Әгәр халыҡтар тыныслыҡ эшен үҙ ҡулдарына алһалар, һәм уны аҙағына тиклем яҡлаһалар, тыныслыҡ һаҡлап алып ҡалыныр һәм ныҡытылыр».

Тыныслыҡ байрағын күтәреүсе бөйөк даһи И. В. Сталиндың был һүҙҙәре, тыныслыҡ өсөн бөтә донъяла алып барылған ҙур масштабтағы көрәштең башында тороусы совет кешеләренең гүзәл тойғоларын, ихтыярҙарын сағылдыра. Герой совет кешеләре тыныслыҡ өсөн көрәшеүселәр лагеренең башында торалар.

Совет кешеһенең бөтә уйы, фекере тик бер маҡсатҡа—коммунистик общество төҙөүгә йүнәлтелгән.

Ә төҙөү өсөн, ижад итеү өсөн бөтәһенән дә элек тыныслыҡ кәрәк. Шуның өсөн дә тыныслыҡ һүҙе бөгөн совет халҡының көндәлек эшенә, ижади фекеренең изге символына әйләнде. Совет кешеләре үҙенең тыуған һәм һөйөклө Ватанының экономик ҡеүәтен күтәреү, бөйөк коммунизм төҙөлештәре өсөн донъяла бығаса булмаған иң көслө һәм иң прогрессив техник ҡоролмалар ижад итеү, илгә күберәк ҡорос, суйын, нефть, күмер биреү, ауыл хужалығы продукттары, киң ҡулланыу тауарҙары етештереү менән шөғөлләнәләр. Быны ил өсөн совет халҡы тыныслыҡ яҡлы һәм уны талап итә. СССР фәндәр Академияһының күптән түгел булып үткән йыйылышында академик И. П. Бардин:

— Беҙ суйын менән ҡоросто пушкалар һәм снарядтар өсөн түгел, ә бөйөк биналар өсөн, Куйбышев гидроузелы өсөн, кешенең хеҙмәтен еңеләйтеүсе машиналар сығарыу өсөн етештерәбеҙ, — тине.

Ленин тауҙарында фән дворецының гүзәл бинаһын төҙөүселәрҙән ҡарт прораб Мельников — беҙҙең хеҙмәтебеҙ кешеләргә бәхетле тормош өсөн шарттар тыуҙыра. Беҙ үҙебеҙҙең Тыуған илебеҙҙе яңы гүзәл ҡалалар менән биҙәргә теләйбеҙ,— тип академик Бардиндың фекерен ҡеүәтләне.

Тыныслыҡты яҡлаусы һәм коммунизмға алып барыусы коммунистар партияһы, тыныслыҡтың бөйөк байраҡсыһы Сталин тирәһенә туплаған совет халыҡтарының һүҙе берҙәм, тауышы көслө яңғырай. Совет кешеләре тыныслыҡты намыҫлы эш, ижади хеҙмәт менән ныҡыталар. Улар тыныслыҡ вахтаһында торалар, бөйөк коммунизм төҙөлештәренә үҙҙәренең вкладтарын индерәләр. Ниндәй генә эш башҡармаһын, совет кешеһе Ватан алдында күрһәткән үҙ хеҙмәтенең көсөн тоя һәм ғорурлана.

Совет кешеһенең һүҙе эштән айырылмай. Уның һүҙе бер һәм талабы ныҡ. Ул һуғыш теләмәй, ул тыныслыҡ яҡлы. Тыныслыҡ һүҙе уның ҡулында иң көслө, иң изге ҡорал булып тора. Сөнки ул тыныс, бәхетле тормошто үҙе ижад итә.

Шаран районы «Ҡыҙыл юл» колхозының члены 70 йәшлек Лоҡман бабай тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитеты пленумының резолюцияһын ҡайнар теләк менән хуплап, академик Бардин тауышына ҡушылды. Колхозсылар йыйылышында ул һүҙ алып:

— Беҙҙең ҡорал атом бомбаһы ла, самолет та түгел, ул ҡорал — беҙҙең теләгебеҙ, ул ҡорал—беҙҙең Тыуған илгә, бөйөк Сталинға булған мөхәббәтебеҙ. Ошо көслө ҡорал менән беҙ иртәгәһе көнгә ышанып ҡарайбыҙ, — тип белдерҙе. Әйе, беҙ иртәгәһе көнгә ныҡлы һәм ышаныслы аҙым менән барабыҙ. Ә ул көн — бөйөк коммунизм.

Тыныслыҡ яҡлаусыларҙың тауышы бөтә ерҙә лә нәҡ шулай берҙәм һәм көслө яңғырай. Ул тауыш фиҙакәр хеҙмәт, ижади еңеүҙәр менән берлә ҡушыла. Социалистик Хеҙмәт Геройы, комбайнер Арслан Кирәев быйылғы сезонда колхоз баҫыуҙарында 1000 гектар майҙандың урожайын йыйып дан ҡаҙанды. Уның тыныслыҡ тураһындағы тауышы бына ниндәй көслө! Маҡар районы «Ҡыҙыл таң» колхозының транспорт бригадаһы бригадиры иптәш Абайдуллин государство складтарына 3700 центнер иген ташыны. Ябай совет кешеһенең тыныслыҡты хеҙмәт менән яҡлауҙағы көсө әнә шунда сағыла. Үҙенең көндәлек производство нормаһын 300 процентҡа үтәп барыусы, Бәләбәй машиналар төҙөү заводының стахановсы разметчигы, комсомолец Журбенко, бер мең гектар майҙандың урожайын йыйған, Ирикт МТС-ы комбайнеры, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы депутаты Емельянов иптәштәр ҙә үҙҙәренең тыныслыҡ тураһындағы тауыштарын дапты хеҙмәт еңеүҙәре менән ныҡыталар.

Тыныслыҡты ижади эш менән яҡлаусылар — тыныс хеҙмәт фронты кешеләренең сафтары ныҡ, уйҙары изге, теләктәре берҙәм, тауыштары көслө.

Совет кешеләренең талабы бер: беҙ һуғыш теләмәйбеҙ! Тыныс тормош, ижад, гүзәл ҡалалар, донъяла иң оҙон, тулы һыулы каналдар, иң ҡеүәтле, иң мәһабәт гидроэлектростанциялар, яҡты биналар, бәхетле, бай тормош яҡлылар улар. Герой совет халҡының уйы, фекере, киләсәге яҡты коммунизмға барыу юлы әнә шул. Совет халҡы үҙенең тауышын әнә шулар өсөн бирә. Һәм был тауышты бер кешеләй ҡултамғаһы менән ныҡыта.

— Беҙ һуғыш теләмәйбеҙ, беҙ тыныслыҡ яҡлы!

— Һуғышты булдырмабыҙ, тыныслыҡ һуғышты еңер!

— Тыныслыҡ байрағын Сталин күтәрҙе. Сталин — ул еңеү! Халыҡ тыныслыҡ талап итеп, уға үҙ тауышын бирә.

М. Тажи.

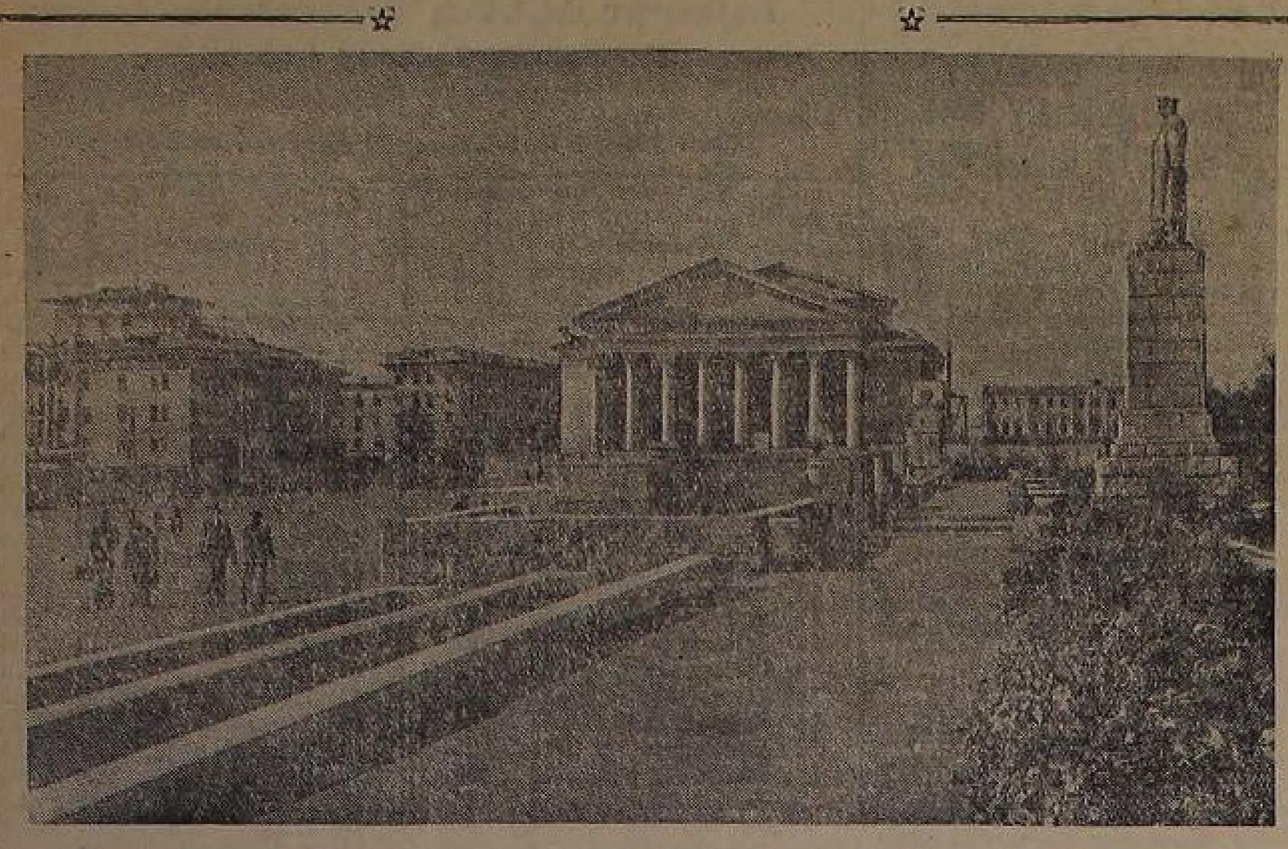

Сталинград. Һәләк булған көрәшселәр майҙанында. А. Батанов фотоһы. (ТАСС фотохроникаһы).

ҠЫҪҠА ХӘБӘРҘӘР

Ныйғы районының «1-Май» ауыл хужалығы артеле умартасылыҡ эшенә ҙур иғтибар бирә. Колхоздың умартасылыҡ фермаһы мөдире булып П. Ярин эшләй. Ул бөтөргә йылдан-йыл арттырыу һәм балдан мул урожай алыу өсөн тырышып эшләй. Хәҙер колхоздың 54 умартаһы бар. Иптәш Ярин быйыл һәр бер умартанан 65-әр килограмм бал алыуға өлгәште.

F. Вәлиев.

* * *

Күгәрсен районы Куйбышев исемендәге колхозда общественный малдар өсөн торлаҡтар төҙөү эше яҡшы бара. Бында иптәш Летякин етәкселегендә төҙөлеш бригадаһы эшләй. Ошо көндәрҙә мөгеҙле эре малдар өсөн яңы торлаҡтар төҙөү эше тамамланды. Бынан тыш иҫке торлаҡтарға юғары сифатлы итеп капиталь ремонт үткәрелде.

Х. Дәүләтшин.

* * *

Бәләбәй районы «Правда» колхозында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡул ҡуйыуға арналған йыйылыш ҙур күтәренкелек менән үтте. Артель члендары Мөрәжәғәткә берҙәм ҡул ҡуйҙылар. Йыйылыштан һуң «Ысын кеше тураһында повесть» тигән кинокартина күрһәтелде.

F. Аҡбашев.

* * *

Ҡандра. Туҡтағол ете йыллыҡ мәктәп уҡытыусылары «Көрәш» колхозына систематик ярҙам күрһәтеп киләләр. Ошо көндәрҙә воскресник ойоштороп, улар һалам эҫкертләргә сыҡтылар. Бөтәһе 75 гектар майҙандың һаламы эҫкертләнде һәм 100 центнер игән келәткә ташылды. Был эштә уҡытыусыларҙан Т. Луғыпова, Ш. Ҡадирова, О. Ғәзизова иптәштәр ҙур тырышлыҡ күрһәттеләр.

F. Үмәрҡаев.

* * *

Ауырғазы районы Суворов исемендәге ауыл хужалығы артеленең кирбес заводы быйыл айырыуса яҡшы эшләй. Ул, май айынан бирле туҡтауһыҙ эшләп, 70 мең һумлыҡ кирбес һатты. Яҡын көндәрҙә тағы ла 30 мең һумлыҡ кирбес һатыласаҡ.

Ш. Үтәев.

Колхоз электр станцияһы һалына

Быйыл Ғафури районының «Тугай», «Мәндем», «Яңы Урал» һәм «Йондоҙ» ауыл хужалығы артелдәре «Йондоҙ» колхозына берләштеләр. Ул хәҙер райондың иң ҙур ауыл хужалығы артелдәренән һанала. Колхоз эреләтелгәндән һуң хужалыҡ ятышан нығыны һәм экономикаһы үҫте. Яңы төҙөлөштәр өсөн ҙур мөмкинлектәр тыуҙы.

Бында Мәндем йылғаһында гидроэлектростанция төҙөлә. Был станцияны төҙөүҙә комсомолец Н. Ғилманов етәкселегендә махсус төҙөлөш бригадаһы эшләй. Унда 200-гә яҡын колхозсы ҡатнаша. Колхоз электр станцияһын төҙөүҙә үҙ көсө менән башҡара. Шулай уҡ төҙөлөшкә Башсельэлектро тарафынан да техник етәкселек һәм машиналар менән ярҙам күрһәтелә.

Электр станцияһының ҡеүәтә 50 киловатт ташкил итәсәк.

Артелдә ашлыҡ һуғыу, игән таҙартыу электр энергияһы менән башҡарыласаҡ. Бынан тыш малсылыҡ фермалары һәм артель хужалығының башҡа күп кенә тармаҡтары механизациялаштырыласаҡ. Артель правлениеһо, колхозсыларҙың өйҙәре, 5 мәктәп, клуб, уҡыу өйө һәм башҡа общественный йорттар Ильич лампалары менән яҡтыртыласаҡ.

Шулай уҡ колхоз ауылын тотош радиолаштырыу күҙҙә тотола.

Колхоздың электр станцияһы ошо көндәрҙә эксплуатацияға тапшырыласаҡ.

З. Ишбулдин.

ПЕДАГОГИЯ ИНСТИТУТЫНДА

Тарих, тел һәм әҙәбиәт факультеттәренең партия, комсомол һәм профсоюз ойоштары тарафынан «Тарихсе-марксист», «Совет әҙәбиәтсеһе» исемле стена газеталарының беренсе номерҙәре сығарылды. Уларҙа: тыныслыҡ тураһында, үткән уҡыу йылының йомғаҡтары, яңы уҡыу йылының бурыстары, йәйге каникулдар, физкультура һәм спорт тураһында күп һанлаған мәҡәләләр урынлаштырылған.

Институт эргәһендәге әҙәбиәт түңәрәгенең рус һәм башҡорт бүлектәре үҙ эштәрен йәнләндереп ебәрҙеләр. Ике бүлектең дә тәүге ултырыштарында эш планы ҡабул ителде. Ҡулъяҙма альманах һәм журнал редколлегияһы һайланды. Рус бүлегә үҙенең икенсе ултырышын яҙыусы А. Филиппов шиғырҙарын тикшереүгә бағышланы.

Р. Фәтнуллин,

педагогия институтының тел һәм әҙәбиәт факультеты студенты.

Йәш нефтселәр йыйылышы

Ошо көндәрҙә «Туймазынефть» тресының ғилми-тикшеренеү лабораторияһында йәш нефтселәрҙең йыйылышы булып үтте. Йыйылышта хужалыҡ һәм общественный ойошмаларҙың етәксе работниктәре һәм СССР Нефть промышленносе министре урынбаҫары иптәш Лозгачев ҡатнашты.

Йыйылыш йәш нефтселәр менән эш алып барыу тураһындағы мәсьәләне тикшерҙе.

И. Егоров.

Пландан тыш май

Туймазы май базаһы коллективе государствоның йыллыҡ планын август айының өсөнсө декадаһында уҡ срогынан алда үтәне һәм сентябрҙең тәүге яртыһында государствоға пландан тыш 131 центнер иретелгән май бирҙе.

Хәҙер коллектив, тыныслыҡ вахтаһында эшләп, Октябрҙең 34 йыллығына тиклем пландан тыш 400 центнер май етештереү өсөн көрәшә.

Н. Мәғәсумова.

Баймаҡ МТС-ында

Баймаҡ МТС-ы механизаторҙары иптәш Сталинга биргән вәғәҙәне намыҫ менән үтәнеләр.

Улар араһында ойошторолған социалистик ярыш ыңғай һөҙөмтәләр бирҙе. МТС механизаторҙары колхоздар менән төҙөлгән договорҙы срогынан 7 көн алда үтәп сыҡтылар. Комбайндар менән 11.300 гектар урынына 11.450 гектар майҙандың ашлығын урып йыйнанылар.

И. Зарипов.

Румыния Халҡ Республикаһында социалистик хеҙмәт геройы исемен булдырыу

БУХАРЕСТ, 27 сентябрь. (ТАСС). Румыния телеграф агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Румыния Халҡ Республикаһы бөйөк милли собраниеһенең президиумы Румыния Халҡ Республикаһының социалистик хеҙмәт геройы исемен булдырған.

Бөйөк милли собрание президиумының указында, социалистик хеҙмәт геройы исеме иң юғары награда булып тора һәм Румыния Халҡ Республикаһының экономикаһын, культураһын, фәнен үҫтереү һәм ҡеүәтен, дапын нығытыу эшендә государство алдында күрһәтелгән айырыуса хеҙмәттәр өсөн бирелә, тип әйтелә.

Румыния Халҡ Республикаһының социалистик хеҙмәт геройҙарына «Ураҡ һәм сүкеш» алтын медале тапшырыла.

Венгрияла тыныслыҡтың икенсе государство заемын сығарыу

БУДАПЕШТ, 27 сентябрь. (ТАСС). Венгрия Халҡ Республикаһының министрҙәр советы Венгрияның эшсән халҡына мөрәжәғәт иғлан иткән, унда тыныслыҡтың икенсе государство заемын сығарыу тураһында хәбәр итә. Заем, 10 йыллыҡ срок менән, бер миллиард форинт суммаға сығарыла.

Ҡурҡытырға маташыуҙар дауам итә

Англия караптары командованиеһенең Персия ҡултығындағы провокацион хәрәкәттәре

ТЕГЕРАН, 27 сентябрь. (ТАСС). «Иран» газетаһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, 25 сентябрҙә кис Англияның Абаданға яҡын якорҙа тороусы хәрби караптары 30 минут буйына зенит орудиеларынан атҡандар. Был, Ирандың хәрби власттарын иҫкәртмәйенсә эшләнгән.

Көнбайыш Германияны ремилитаризациялауға ҡаршы

БЕРЛИН, 27 сентябрь. (ТАСС). Лейпциг радиоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Көнбайыш Германияла ремилитаризациялауға ҡаршы һәм 1951 йылда ярашыу договорын төҙөү өсөн үткәрелгән халыҡтан һорау алыу барышында 27 сентябрҙә 7.594 кешенән 7.107 кеше ремилитаризациялауға ҡаршы тауыш биргән, 246 кеше тауыш биреүҙән тыйылып ҡалған.

Бельгия армияһында сыуалыштар

БРЮССЕЛЬ, 27 сентябрь. (ТАСС). Ошо көндәрҙә Эврҙа (Брюсселгә яҡын) казармаларҙа урынлашҡан һалдаттар араһында сыуалыштар булған. «Драпо руж» газетаһы, хәрби власттар казармаларҙа хәрби хәл индерҙеләр һәм унда жандармдар отрядын һәм танкылар ебәрҙеләр, тип яҙа. 35 һалдат карцергә ултыртылған.

Бер нисә айҙар буйына инде һалдаттар барактарҙағы бысраҡлыҡҡа һәм тығыҙлыҡҡа ҡаршы уңышһыҙ протест белдерәләр. Был барактарҙа армияға саҡырылған йәш һалдаттар һәм запастан алынған һалдаттар урынлаштырылғандар. Газета, Бельгия армияһында һалдаттарҙы йыш ҡына бер ғәйепһеҙ язалауҙарға дусар итәләр, тип күрһәтә. Бындай ғәҙел булмаған язалауҙарҙың береһе Эврҙа сыуалыштар тыуҙырҙы ла инде.

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халҡ армияһы Баш командованиеһенең белдереүе

ПХЕНЬЯН, 27 сентябрь. (ТАСС). Корея Халҡ-Демократик Республикаһы Халҡ армияһының Баш командованиеһе 27 сентябрҙә, бөтә фронттарҙа ла Корея Халҡ армияһының соединениелары Ҡытай халҡ добровольцтары менән үҙ-ара тығыҙ хәрәкәт итеп, Америка-Англия интервенттәренең һәм лисынмансы ғәскәрҙәренең ныҡлы атакаларын кире ҡағыуҙы дауам итәләр, тип хәбәр итте.

26 сентябрҙә көнсығыш фронтта Халҡ армияһының частары Янгуҙан төньяҡтараҡ районда Американың икенсе дивизияһының һәм дингеҙ пехотаһының беренсе дивизияһының һәм лисынмансы 7-се дивизияһының, 50-нән артығыраҡ танк, авиация һәм артиллерия яҡлауында Халҡ армияһының оборона линияһын ... маҡсатында яһалған 6 ярһыулы атакаһын уңышлы кире ҡаҡтылар. Был һуғыштарҙа дошмандың 12 танкыһы ... һәм 4 самолеты атып төшөрөлдө.

27 сентябрҙә Халҡ армияһының ... частары һәм дошман самолеттарын ... сылар Хванчжу, Сариwонь, Вонсан һәм башҡа ҡалалар районында тыныс ... йәшәгән пункттарҙы варварҙарса бомбить ... тотоуҙа ҡатнашҡан дошмандың 7 самолетын атып төшерҙеләр.

Ким Ир Сен менән Пын Дэ-хуэйгә Риджуэйҙең хаты

НЬЮ-ЙОРК, 27 сентябрь. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствоһының хәбәрсеһе Токионан, генералдар Ким Ир Сен менән Пын Дэ-хуэйгә 26 сентябрҙә радио аша тапшырылған хатта генерал Риджуэй Кореяла ваҡытлы килешеү тураһындағы һөйләшеүҙәрҙе Кэсондан һөйләшеүҙәрҙе хәҙерге урынынан 6 милгә көнсығышыраҡ урынлашҡан Сонхенитга күсереүҙе тәҡдим иткән, тип хәбәр итә.

Тыныслыҡ өсөн, Германияның берҙәмлеге өсөн

БЕРЛИН, 26 сентябрь. (ТАСС). АДН агентствоһының Дортмундтан хәбәр итеүенә ҡарағанда, 25 сентябрҙә унда тыныслыҡты һәм Германия берҙәмлеген яҡлап, массовый митинг булған. Митингтә 40 меңдән артығыраҡ кеше ҡатнашҡан.

Митингтә ҡатнашыусылар Бонн парламентенең бөтә депутаттарына ла мөрәжәғәт ҡабул иткәндәр, унда уларҙы дөйөм Германия һайлауҙарын үткәреү тураһында Германия Демократик Республикаһы халҡ палатаһының тәҡдимдәрен кисекмәҫтән ҡабул итергә саҡыралар. Бер тауыштан ҡабул ителгән резолюцияла улар, халҡ палатаһының тәҡдимдәре тыныслыҡты һаҡлауға, Көнбайыш Германияны ремилитаризациялауҙы булдырмауға һәм тыныс, демократик нигеҙҙә Германияның берҙәмлеген аяҡҡа баҫтырыуға юл булып торалар, тип белдергәндәр.

Митинг «Бөтә Германияла ирекле һайлауҙар үткәреү ватаныбыҙҙы берҙәмләштерәсәк һәм тыныслыҡты тәьмин итәсәк» тигән лозунг аҫтында үткән. Митингтә «ремилитаризациялауға ҡаршы социал-демократик комитет» председателе Вальтер Штаубиц, священник Генрих Гроссхаммер, «тыныслыҡтың немец общество һы» члены Фридрих Бюстер һәм федераль парламент депутаты Макс Рейман сығыш яһаған. Улар йыйылыусыларҙы, тыныслыҡ өсөн, немец халҡының бәхетле киләсәге өсөн бергәләп көрәшергә саҡырып, мөрәжәғәт иткәндәр. Макс Рейман немец халҡы бөтә тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарҙың ҡеүәтлегенә ышана ала, был халыҡтар милли берҙәмлек һәм бойондороҡһоҙлоҡ өсөн, демократия һәм тыныслыҡ өсөн уның юғал көрәшен яҡлаясаҡтар, тип билдәләгән.

АВСТРАЛИЯ КОМПАРТИЯҺЫ ҮҘӘК КОМИТЕТЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЕНЕҢ БЕЛДЕРЕҮЕ

ПРАГА, 25 сентябрь. (ТАСС). Телепресс агентствоһының хәбәрсеһе Мельбурндан, 22 сентябрҙә үткәрелгән халыҡҡа ҡаршы референдумда Мензис хөкүмәтенең уңышһыҙлыҡҡа осрауы Австралия коммунистәр партияһы тарафынан реакцияға һәм Тымыҡ океанда Американың һуғыш пландарына ҡаршы *ҡәтғи удар итеп характерләнә, тип хәбәр итә. Референдум* ярҙамында хөкүмәт коммунистәр партияһын тыйыуға, тыныслыҡты яҡлаусылар һәм һуғышҡа ҡаршы бөтә көстәрҙең хәрәкәтен баҫтырыуға полномочие алырға, шулай уҡ прогрессив лидерҙарҙы профсоюздарҙың етәксе органдарынан ҡыуыу юлы менән профсоюз хәрәкәтенә контроллек итеү хоҡуҡын алырға ынтылғайны.

«Австралия халҡының тауыш биреүе азатлыҡ һәм тыныслыҡ өсөн тауыш биреү булды», тип белдерҙе Австралия компартияһы Үҙәк Комитетенең председателе Диксон. «Референдум хәрби сара булып. Башлыса, профсоюздарҙың берҙәмлеге тыныслыҡ *күрһәтеүе арҡаһында ... хөкүмәт тәҡдиме* ... ҡаҡты».

«Был Австралияла тыныслыҡ һәм демократия өсөн көрәште көсәйтәсәк, — тип белдерҙе Диксон. — Коммунистәр партияһы тыныслыҡ һәм азатлыҡ ... көрәштә хеҙмәтсәндәрҙең берҙәм фронтын нығытыуға ынтыласаҡ».

МОСАДДЫҠТЫҢ СЫҒЫШ ЯҺАУЫ

ТЕГЕРАН, 27 сентябрь. (ТАСС). Мәжлестең 27 сентябргә билдәләнгән ултырышы кворум булмау арҡаһында үткәрелмәгән. Мәжлескә килгән Мосаддыҡ, ултырыш өҙөлгәс, майҙанға сыҡҡан һәм мәжлестә үҙе яһарға тейеш булған докладтың йөкмәткеһен майҙанда йыйналған халыҡ алдында һөйләгән.

Нефть турыһындағы мәсьәләлә Иран хөкүмәтенең хәҙергә көнгә тиклем үткәрелгән политикаһының үҙгәрешһеҙ булыуын Мосаддыҡ раҫлаған һәм нефть промышленносен национализациялау эшендә хөкүмәттең һуңғы саралары турыһында белдергән.

Мосаддыҡтың сығышынан һуң, хөкүмәтте яҡлап һәм оппозиция депутаттарына ҡаршы ораторҙарҙың сығышы дауам иткән.

ТЕГЕРАН, 27 сентябрь. (ТАСС). «Иран» газетаһы, Иран милли нефть компанияһының ваҡытлы правлениеһы Англияның нефть буйынса Иранда хеҙмәт итмәгән специалистарын Ирандан сығарыуға ҡарата Иран хөкүмәтенең һуңғы ҡарарын һәр бер инглиз специалисының иғтибарына еткергән, тип хәбәр итә. Ваҡытлы правление шулай уҡ Абадан нефть ҡыуыу заводы һәм Хузистан нефть промышленносенең башҡа предприятиелары территорияһына Англия специалистарын индермәҫкә бойороҡ биргән.

Францияла кантональ һайлауҙар алдынан

Жак Дюклоның Марселдә сығыш яһауы

ПАРИЖ. (ТАСС). «Юманите» газетаһы, Франция коммунистәр партияһының секретары Жак Дюкло, компартияның һайлау алды кампанияһын асып, Марселдә 23 сентябрҙә 20 мең кеше ҡатнашҡан митингтә телмәр менән сығыш яһаны, тип хәбәр итә.

Дюкло изге теләктәге бөтә француздарҙы Францияның милли бойондороҡһоҙлоғон аяҡҡа баҫтырыу өсөн берҙәмлеккә һәм хәрәкәт итергә саҡырҙы. Ул, Советтар Союзы теләгәнсә һәм тәҡдим иткәнсә, һис ниндәй дискриминацияһыҙ бөтә илдәр менән дә нормаль сауҙа мөнәсәбәттәре булдырыу политикаһы Франция интересына яуап бирер ине, лайыҡһыҙ хөкүмәттәр Францияны Америка протекторатына әйләндерәләр, тип күрһәтте.

Жак Дюкло кантональ һайлауҙар *Францияның еңеүенә*, тыныслыҡ республикаһының еңеүенә әүерелдерергә саҡырҙы.

Франция хеҙмәтсәндәре эш хаҡын арттырыу өсөн көрәшәләр

ПАРИЖ, 27 сентябрь. (ТАСС). Франция хеҙмәтсәндәре ҡиммәтселеккә ҡаршы, эш хаҡын арттырыу өсөн көрәштә бер генә көнгә лә туҡтатмайҙар. Роншан ҡалаһында (Урге Сона департаменты) «Лоран» ҡойоу заводының эшселәре биш көнлөк забастовканан һуң эш хаҡын 15 процентҡа арттырыуға өлгәштеләр. Валантон ҡалаһында (Сена һәм Уаза департаменты) «Алькан» металлургия заводының эшселәре ошондай уҡ еңеүгә өлгәштеләр. «Юманите» һәм «Либерасьон» газеталары, актив көрәш һөҙөмтәһендә Парижлағы «Сенака» металлургия заводының эшселәре, Жевилье ҡалаһында (Сена департаменты) «Асьер бетон» заводының һәм башҡа заводтарҙың эшселәре эш хаҡын арттырыуға өлгәштеләр, тип хәбәр итәләр.

Редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Техник-полиграфик эшләнеше яҡшы булған китаптар ғына сығарырға

Китап СССР-ҙа йәшәгән һәр бер милләттең үҙ туған телендә төрлө темаларға яҙылған һәм хеҙмәтсәндәр араһында киң таралған. Бөйөк большевиктар партияһының юлбашсылары Ленин һәм Сталин әҫәрҙәре, рус художестволы әҙәбиәте классиктәренең һәм Сталин премияһы лауреаттарының әҫәрҙәре тәржемә итеп сығарылалар, ентекләп өйрәнеләләр. Китап совет кешеһенең көндәлек тормошонда иң кәрәк булған әйберҙәрҙең береһен тәшкил итә.

Был совет матбуғатының киң халыҡ массаһы тарафынан һөйөлеп уҡылыуы һәм масса менән тығыҙ бәйләнештә булыуы турыһында һөйләй.

Совет халҡы, китаптарҙың тәрән йөкмәткеле булыуын һәм идея-теоретик яҡтан юғары сифатлы булыуын талап итеү менән бергә, уларҙың техник оформлениеһенең һәм полиграфик эшләнешенең бөгөнгө көн талаптарына яуап бирерлек кимәлгә еткереп эшләнеүе менән дә ҡыҙыҡһына.

Китап уҡыусыларҙың был хаҡлы талаптарын тормошҡа ашырыу, сығарылған китаптарҙың техник оформлениеһен һәм полиграфик эшләнешен яҡшыртыу издательство һәм полиграфия предприятиеларының политик әһәмиәткә эйә булған мөһим бурыстарының береһе булып тора.

Билдәле, был өлкәлә үҙәк издательстволар тарафынан күп эштәр эшләнде һәм эшләнә. 1947—1949 йылдар араһында Гослитиздат тарафынан совет халҡының китап кәштәһендә алтын фонд булып ҡалырлыҡ, техник оформить ителгән һәм полиграфик яҡтан яҡшы эшләнгән китаптар сығарылды. Мәҫәлән: Г. Леонидзеның «Сталин», А. Фурмановтың «Чапаев», П. А. Толстой, В. Я. Шишков, А. Чеховтың һайланма әҫәрҙәрен, П. Бажовтың «Таш ҡумта»һын һәм башҡа әҫәрҙәрҙе күрһәтергә мөмкин. Былар бөтәһе лә беҙҙең илдә издательство һәм полиграфия искусствоһының бик ныҡ үҫеүе турыһында һөйләйҙәр.

Большевиктар партияһы һәм Совет государствоһы матбуғат продукцияһының сифатын яҡшыртыуға юнәлтелгән бер нисә ҡарар ҡабул итте. 1945 йылдың майында «Китаптарҙы полиграфик оформить итеү турыһында» ВКП(б) Үҙәк Комитетының ҡарары, издательство һәм полиграфия предприятиеларының киң халыҡ массаһын коммунизм рухында тәрбиәләүҙә тотҡан ролен артабан күтәреү, эшләп сығарған продукцияның техник-полиграфик сифатының юғары кимәлгә еткерелеп эшләнеүенә ирешеү бурысын ҡуйҙы.

Был өлкәлә беҙҙең республикабыҙ государство издательствоһы үҙ эшендә ыңғай һөҙөмтәләргә өлгәшкәне юҡ әле. Донъяға сығарылған китаптарыбыҙҙың техник-полиграфик эшләнештәре түбән, китап уҡыусыларҙың бөгөнгө талаптарын тулыһы менән ҡәнәғәтләндерә алмай. Бығаса тиклем сығарылған: И. Джестановтың «Баләкәс», П. Павленконың «Бәхет», Ғайнан Әмириҙең «Йәшәү шатлығы», Әкрәм Вәлиҙең «Сәрмәсән яландарында» исемле китаптарының һәм башҡа күп кенә әҫәрҙәрҙең техник-полиграфик эшләнештәре уҡыусыларҙы үҙҙәренә йәлеп итерлек түгел.

Китаптарҙың техник оформлениеһенең яҡшылығы беренсе нәүбәттә художниктар менән техник редакторҙарға ҡайтып ҡала. Сығып өсөн художниктарҙың, техник редакторҙың үҙ алдына ныҡышмалы эш итә белеүҙәре, профессиялары буйынса белемдәрен арттырыуҙары, тормоштағы яңылыҡтарҙы массаға китап аша бирә белеүҙәре талап ителә. Был маҡтаулы бурысты марксизм-ленинизм теорияһы менән ныҡ ҡоралланғанда ғына, уңышлы хәл итергә мөмкин.

Бығаса тиклем китап оформить итеүҙә ҡатнашҡан художниктарҙан Р. Ғүмәров, П. Гулин һәм Грачев иптәштәр был тәңгәлдә яҡшы ғына эштәр күрһәттеләр ҙә, уларҙа ижади эҙләнеүҙәр, яңылыҡты тоя белеү етерлек түгел әле. Ошо арҡала был иптәштәрҙең оформлениеһе китаптың йөкмәткеһенә тулы буйһонған булмай. Был башҡа художниктар өсөн дә характерлы.

Республикабыҙ художниктары Союзының китап һәм журналдарҙы художество яғынан оформить итеү эшендә бер ниндәй инициатива күрһәткәне юҡ. Мостафин һәм Грачев иптәштәрҙе иҫкә алмағанда, Союз матбуғатҡа ҡатнашыуҙан ситтә тора.

Өфөлә «Башхудожник» ойошмаһы ла бар, ләкин уның коллективе графика эшенән бик артта ҡалған. Был ойошмала графиктар секцияһы ойоштороға күптән ваҡыт инде.

Издательство тарафынан яҡшы ғына оформить ителгән китаптар ҙа «Октябрь натискыһы» типографияһы тарафынан боҙоп сығарылалар. Шуның һөҙөмтәһендә яңынан баҫылыуҙар ҙа була. Мәҫәлән, С. Ҡудаштың «Йөрәк йыры», К. Ушинскийҙың «Әкиәттәр һәм хикәйәләр» һәм башҡа китаптарҙың тыштары ҡайталап баҫылдылар. Йыш ҡына китаптарҙың набор сифаты, баҫылыуы һәм төпләнеше насар була. Мәҫәлән 8-се класс өсөн СССР тарихе дәреслеген күрһәтергә мөмкин. Киләсәктә бындай етешһеҙлектәрҙе бөтөрөргә кәрәк.

Башгосиздат тарафынан һуңғы айҙарҙа баҫып сығарылған күп кенә китаптарҙың техник-полиграфик эшләнеше байтаҡ яҡшырҙы. Был яҡшы башланғысты артабан дауам иттереү беҙҙең, идеологик фронтта эшләүсе работниктарҙың, маҡтаулы бурысы булырға тейеш.

Издательство һәм типография работниктәренең боевой бурысы — бөтә төр әҙәбиәтте техник-полиграфик яҡтан юғары сифатлы итеп сығарыу һәм китап уҡыусыларҙың культуралы талаптарын намыҫ менән үтәүҙән тора.

Р. Рәхимов.

БӨГӨН ТЕАТРҘАРҘА ҺӘМ КИНОЛАРҘА:

Башҡорт государство опера һәм балет театрында — «КАРМЕН».

«Октябрҙә» — «МЕКСИКА ҠЫҘЫ».

«Салауатта» — «ТРЕВОГА».

«Уралда» — «ТРЕВОГА».

«Иҙелдә» — «ҘУР ТОРМОШ».

Матросов исемендәге кинотеатр кәнләҙ — «РАЙКОМ СЕКРЕТАРЕ», «БЕҘҘЕҢ ҠАЛА ЕГЕТЕ».

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, ауыл хужалығы, транспорт һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, совет төҙөлөшө һәм информация бүлектәре — 2-80-49, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П02115 Өлкә газеталар издательствоһы типографияһы. Тиражы 25000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

33-сө йыл сыға.

СОВЕТ БАШКОРТОСТАНЫ

ВКП(б)-ның Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттәре, Башкорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө кала Советы органы.

№ 13 (8910)
1951 йыл
30 сентябрь
йәкшәмбе

Хакы 20 тин.

БӨГӨНГӨ НОМЕРҘӘ:

Иптәш И. В. Сталинға рапорттар (1-се бит).
ТЫУҒАН ИЛ ХӨРМӘТЕНӘ, ТЫНЫСЛЫК ХӨРМӘТЕНӘ (1-се бит).
СОВЕТТӘР СОЮЗЫНДА (1-се бит).
И. Верховцев. — Большевизм теорияһы һәм тарихе буйынса Сталиндең классик хеҙмәте (2-се бит).
З. Нафиков. — Партия мәғарифенең идея кимәлен күтәреү өсөн (2-се бит).
А. Петров. — Үҙаллы уҡыусылар һаны артты (2-се бит).
СОВЕТ ТӨҘӨЛӨШӨ. Ә. Киреев. — Район Советы сессияһында исполкомдың отчеты (3-сө бит).
Н. Ғәббәсов. — Кала Советының даими комиссиялары (3-сө бит).
Баязит Бикбай. — Донъяға — тыныслыҡ! (3-сө бит).
ТИМЕР ЮЛЫНЫҢ ҠЫШҠЫ ШАРТТАРҘА ЭШЛӘҮГӘ ӘҘЕРЛЕГЕН ТИКШЕРӘБЕҘ. М. Левитин. — Етешһеҙлектәрҙе тиҙерәк бөтөрөргә (3-сө бит).
С. Ныуатов. — Район гәзитәһына ВКП(б) райкомының етәкселеген көсәйтергә (3-сө бит).
И. Нигмәтуллин. — Стахановсы вахтала (4-се бит).
Г. Баян. — Йәш натуралистарҙың уңыштары (4-се бит).
Р. Ғилманов. — Буҙҙар араһында еңел атлетика буйынса ярыш (4-се бит).
КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР (4-се бит).
Нарвик халҡы совет воиндарының иҫтәлеген хөрмәтләй (4-се бит).

Ижади марксизмдең үлемһеҙ әҫәре

Бынан 13 йыл элек, 1938 йылдың 1 октябрендә, фәндәр корифейы бөйөк Сталиндең гениаль хеҙмәте — «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы» донъяға сыҡты. Ижади марксизмдең был үлемһеҙ әҫәренең донъяға сығыуы беҙҙең партиябыҙҙың, бөтә совет халҡының һәм туғандаш компартияларҙың идея тормошонда бик ҙур ваҡиға булды. Ул коммунистарҙың, бөтә хеҙмәтсәндәрҙең һәм партиялы интеллигенцияның марксистик-ленинсы уҡыуын ойоштороуҙа баһалап бөтөргөһөҙ ҙур роль уйнаны.

«ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы»—большевизмдең нығын-нығындан фәнни тарихы ул. Унда Ленин — Сталин партияһының тиңдәшһеҙ бай тәжрибәһе ғәйәт тыш тәрән һәм асыҡ итеп һөйләп бирелгән. Марксистик-ленинсы фәндең бөйөк корифейы, уны яңы, юғары баҫҡысҡа күтәреүсе Иосиф Виссарионович Сталин үҙенең хеҙмәтендә общество тарихи үҫеш законлылыҡтарына бөтә яҡлап анализ бирә. Ҡыҫҡаса курста марксизм-ленинизм уҡыуы тарихи фактлар һәм ваҡиғалар нигеҙендә аңлатыла.

«ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы» Ленин менән Сталин етәкселегендә беҙҙең коммунистар партияһының нисек төҙөлгәнен, эшселәр синыфы эше өсөн көрәштә нисек үҫкәнен һәм нығыуын, был көрәш барышында нисек итеп большевизмдең идеологик, ойоштороу, тактик һәм теоретик нигеҙҙәренең эшләнеүен күрһәтә. Был классик хеҙмәт обществолың үҫеш законнарын фәнни асыусы һәм хеҙмәтсәндәрҙең революцион көрәштәренә етәкселек итканда был законнарҙы нисек ҡулланырға кәрәк икәнлеген күрһәтеүсе революцион теорияның көсөн һәм әһәмиәтен фактлар нигеҙендә демонстрациялай. Бөйөк Ленин—Сталин уҡыуы менән тәрбиәләнгән коммунистар партияһы — беҙҙең халҡыбыҙҙың выжданы һәм намыҫы — кешелек донъяһы тарихында яңы эра асҡан Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының еңеүен, беҙҙең илебеҙҙә социализмдең төҙөлөүен тәьмин итте. Коммунистар партияһы етәкселегендә бөгөн совет халҡы коммунистик общество төҙөй.

Иптәш Сталиндең гениаль хеҙмәте нигеҙендә коммунистар һәм партияһыҙ большевиктар марксистик-ленинсы теорияға ныҡлы эйә булалар, үҙҙәренең белемдәрен тулыландыралар һәм тәрәнәйтәләр. Марксизм-ленинизм фәне өлкәһендә тик белемдәрҙең энциклопедияһы булған был классик китапты өйрәнеү партия, совет, хужалыҡ работниктарына алда торған бурыстарҙы уңышлы үтәүгә, политик ваҡиғаларҙың мәғәнәһен һәм әһәмиәтен тәрән аңлауға, коммунистик төҙөлөш бурыстарын дөрөҫ хәл ҡылыуға ярҙам итә.

Ижади марксизмдең был бөйөк әҫәре миллиондарса кешеләрҙең иң яратҡан, өҫтәлдәренән төшмәй торған китабы булып өйрәнелә. Ул өс йыл эсендә генә ул 66 телдә 38 миллион дана самаһы тираж менән 248 тапҡыр баҫып сығарылды. Был китап 1938 йылда беренсе тапҡыр башҡорт телендә 70.000 дана тираж менән баҫылды. Бынан һуң ул бер нисә тапҡыр сығарылды. Ә 1950 йылда тәржемәһең төҙәтелгән баҫмаһы донъяға сыҡты.

ВКП(б) Үҙәк Комитеты 1938 йылдың 14 ноябрендә «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы» донъяға сығыу айканлы партия пропагандаһының ҡуйылышы тураһында ҡарар ҡабул итте. Был ҡарар партия ойошмаларына кадрҙарҙы марксистик-ленинсы тәрбиәләү эшендәге етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүгә, партия пропагандаһын юғары идея-теоретик кимәлгә күтәрергә мөмкинлек бирҙе. Шулай итеп, беҙҙең кадрҙарыбыҙҙың марксистик-ленинсы теорияны тәрән өйрәнеүҙәренә ныҡлы нигеҙ һалынды.

Бынан ҡыҫҡа һуңғы йылдарҙа Ленин — Сталин партияһы партия пропагандаһын көсәйтеүҙә, кадрҙарҙы идея-политик тәрбиәләүҙә ҙур уңыштарға өлгәште. Партия мәғарифендә берҙәм система булдырылыуы коммунистарҙы һәм партияһыҙ активты марксизм-ленинизм идеялары менән ҡоралландырыу эшен яңы, юғары баҫҡысҡа күтәреүгә юл асты.

Партиябыҙҙың көндәлек хәстәрлеге арҡаһында кадрҙарҙың марксистик-ленинсы белемдәрен күтәреү өсөн бөтә мөмкинлектәр тыуҙырылды. Маркс, Энгельс, Ленин һәм Сталин әҫәрҙәре ғәйәт ҙур тираждарҙа баҫып сығарыла. Кадрҙарҙың идея-политик кимәлдәрен күтәреүгә етәкселек итеү өсөн ВКП(б)-ның район һәм ҡала комитеттәрендә, шулай уҡ завод һәм фабрикаларҙа партия кабинеттәре ойошторолған. ВКП(б) тарихе буйынса күп һанда күргәҙмә пособиелар булдырылған.

Беҙҙең республикабыҙҙа меңәрләгән партиялы һәм партияһыҙ большевиктар бөйөк Сталин ижад иткән «Ҡыҫҡаса курс»ты тәрән, беренсе сығанаҡтарҙы бәйләп итеп өйрәнәләр. Шуныһы шатлыҡлы: был гениаль хеҙмәтте үҙаллы өйрәнеүселәр һаны арта, юғарылатылған типтағы түңәрәктәр йылдан-йыл үҫтәлә бара. Быйыл Саҡмағош районында дүрт йөҙҙән артыҡ кеше «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын» үҙаллы өйрәнәсәк. Был үткән йылға ҡарағанда байтаҡ күп. 1950 — 1951 уҡыу йылында Черниковск ҡалаһында юғарылатылған типтағы түңәрәктәрҙә 216 кеше уҡыһайны, быйыл уларҙың һаны 650-гә етте. Был — республика коммунистарының идея-политик яҡтан үҫеүҙәрен күрһәтеүсе асыҡ миҫал булып тора.

Бөйөк Сталиндең гениаль хеҙмәтен — «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын» өйрәнмәй, үҙендә ижади марксизм-ленинизмдең был хазинаһында тупланған байлыҡтар менән байыҡтырмай торып, әҙерлекле һәм белемле большевик булып әүерелеү мөмкин түгел. Общество үҫешенең был хеҙмәттә һөйләп бирелгән законнарына эйә булыу, уны коммунистик төҙөлөштөң практик мәсьәләләрен хәл иткәндә ҡуллана белергә өйрәнеү һәр бер большевик өсөн мәжбүри булырға тейеш. Республикабыҙҙың партия ойошмаларында партия пропагандаһының ҡуйылышында серьез етешһеҙлектәр бар әле. Үткән йыл өс меңдән артыҡ коммунист политик уҡыуға йәлеп ителмәне. Марксистик-ленинсы теорияны үҙаллы өйрәнеүгә етерлек иғтибар бирелмәүе иң ҙур етешһеҙлек булып тора. Шулай уҡ үҙ алдарына уҡыусыларҙың эшенә контроль һәм ярҙам әлегәсә ҡәнәғәтләнерлек булманы.

Иртәгә ҡалаларҙа партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылы башлана. Партия мәғарифенең идея-теоретик кимәлен арттырып күтәреү — ВКП(б)-ның район һәм ҡала комитеттәренең иң мөһим бурысы ул. Бөтәһенән дә элек, «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын» тәрән өйрәнеүгә һәм үҙләштереүгә өлгәшергә кәрәк. В. И. Ленин менән И. В. Сталиндең гениаль әҫәрҙәрен өйрәнеүҙе ойоштороуға иғтибар көсәйтелергә тейеш.

Үҙаллы уҡыу — марксистик-ленинсы фәнде уңышлы үҙләштереүҙең мөһим шарты ул. Был — большевиктарҙың өлкән быуыны тәжрибәһендә һыналған иң яҡшы метод. Партия ойошмалары үҙ алдарына уҡыусы коммунистарҙың эшенә ныҡлы контроль булдырырға һәм көндәлек ярҙам ойошторорға бурыслылар. Шул уҡ ваҡытта, партия мәғарифенең бөтә звеноһының эше менән даими шөғөлләнергә, түңәрәктәрҙең, политик мәктәптәрҙең планлы эшләүен тәьмин итергә, занятиеләрҙең юғары идея-теоретик кимәлдә үтеүенә өлгәшергә, асылған етешһеҙлектәрҙе тиҙ һәм оператив бөтөрә барырға кәрәк.

Пропагандистарҙың һәм консультанттарҙың семинарҙарын үткәреүгә айырыуса иғтибар биреү талап ителә. Сөнки занятиеләрҙең йөкмәткеһен һәм характерен, үҙаллы уҡыусыларҙың китап өҫтөндә уңышлы эшләүен улар хәл итә.

Беҙҙең кадрҙарыбыҙ марксистик-ленинсы теорияның асылына төшөнһендәр, уны общество тормошоноң ҡатмарлы мәсьәләләрен хәл иткәндә ҡулланыуға, айырым теоретик положениеларҙы коммунистик төҙөлөш практикаһына бәйләй белеүгә өйрәнһендәр. Марксистик-ленинсы теорияға эйә булыу — ул марксизмға догматик түгел, ә ижади яҡын килә белеүгә өйрәнеү, тигән һүҙ. Марксистик-ленинсы теория догма түгел, ә эш итеүгә ҡулланма ул. Марксизм — һәр төрлө догматизмға ҡапма-ҡаршы тора һәм уға ҡаршы көрәш алып бара.

«ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы» бөйөк Ленин—Сталин партияһының гигант тәжрибәһен фәнни дөйөмләштерә, большевизмдең тарихеп марксизм-ленинизмдең төп идеялары нигеҙендә һөйләп бирә. Ул партия һәм совет кадрҙарын, бөтә хеҙмәтсәндәрҙе коммунизм өсөн көрәштә ҡеүәтле ҡорал менән ҡоралландыра.

Марксизм-ленинизм идеялары совет халҡының политик аңлылығын күтәрә, коммунизм өсөн көрәштә уларҙың активлеген, ижади инициативаһын арттыра.

Иптәш И. В. СТАЛИНГӘ рапорттар

СССР Ауыл хужалығы министерствоһы ҡуяныселыҡ заводтарының, селекция станцияларының һәм совхоздарының государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәүҙәре тураһында СССР Министрҙар Советы Председателе иптәш И. В. Сталинға яҙған рапорттары үҙәк матбуғатта баҫылып сыҡты. 1951 йылдың 20 сентябренә иген тапшырыу планы 100.4 процентҡа үтәлгән.

СССР Ауыл хужалығы министерствоһының йылҡысылыҡ заводтары, селекция станциялары һәм совхоздары орденлылар менән үҙҙәрен тулыһынса тәьмин иткәндәр.

Государствоға иген тапшырыу дауам итә.

Тыуған ил хөрмәтенә, тыныслыҡ хөрмәтенә

ҘУР БЕРҘӘМЛЕК МЕНӘН

Октябрь алды социалистик ярышы Стәрлетамаҡ төҙөлөш тресы коллективында ҙур хеҙмәт күтәрелеше менән башланды. Объекттарҙы срогынан алда төҙөп бөтөрөү өсөн барған көрәш көндән-көн киңерәк колас ала. Стахановсы вахтаға баҫҡан бульдозерист иптәш Банщиков, 800 кубометр урынына 1000 кубометр балсыҡ сығарып, үҙенең смена нормаһын арттырып үтәй.

Иптәш Раскин етәкселек иткән йөк төйәүселәр бригадаһы көндәлек нормаһын 200 процентҡа үтәй. Экскаваторщик Смирнов, балта оҫтаһы Харитонов һәм штукатурсы Шевченко иптәштәр гүзәл хеҙмәт өлгөләре күрһәтәләр.

Ошо көндәрҙә трест коллективында биш бөйөк держава араһында тыныслыҡ төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалар ҡуйыуға арналған йыйылыштар булып үтте.

Стахановсы бетонщик иптәш Жирова Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйғанда былай тип белдерҙе:

— Беҙҙең ҡултамғаларыбыҙ совет халҡының тыныслыҡ өсөн ысын күңелдән көрәшкәнлеген күрһәтеүсе асыҡ факт булып торалар. Беҙ һуғыш теләмәйбеҙ, тыныслыҡ талап итәбеҙ. Тыныслыҡ эшен нығытыу өсөн үҙебеҙҙең эш нормаларыбыҙҙы арттырып үтәйбеҙ.

Коллектив члендары бер теләктән Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйҙылар һәм йыллыҡ производство программаһын алда үтәү өсөн күтәренке йөкләмәләр алдылар.

С. Кинйәбулатов.

Башҡортостан һөтсөлөк-сусҡасылыҡ совхоздары тресы тапшырыуы буйынса туңға һөрөү планын срогынан алда үтәүҙәре өсөн түбәндәге совхоздар ауыл хужалығы алдынғыларының республика ПОЧЕТ ТАҠТАҺЫНА индерелделәр:

«Спартак» совхозы — директоры иптәш **Варламов**, партияның төп ойошмаһы секретаре иптәш **Савин**, туңға һөрөү планын 108 процентҡа үтәне.

Бәләбәй совхозы — директоры иптәш **Миһранов**, партия ойошмаһы секретаре иптәш **Исмәғилов**, туңға һөрөү планын 106 процентҡа үтәне.

Туймазы совхозы — директоры иптәш **Быков**, партия ойошмаһы секретаре иптәш **Игнатьев**, туңға һөрөү планын 102 процентҡа үтәне.

Миәкә совхозы — директоры иптәш **Чудинов**, партия ойошмаһы секретаре иптәш **Гордиенко**, туңға һөрөү планын 100 процентҡа үтәне.

Һаҡмар совхозы — директоры иптәш **Житин**, партия ойошмаһы секретаре иптәш **Черепахин**, туңға һөрөү планын 100 процентҡа үтәне.

Ғәҙеллек эшенең еңеүе өсөн

Бөҙәй районының колхоздарында, общественный ойошмаларында һәм учреждениеларында тыныслыҡ талап итеүсе Мөрәжәғәткә ҡултамғалар йыйнауға арналған йыйылыштар ҙур берҙәмлек менән үтәләр.

Сталин исемендәге колхозда үткәрелгән йыйылышта ҡарт колхозсы Ғүмәр бабай Рәжәпов һүҙ алып, колхозсыларҙы тыныслыҡ өсөн берҙәм көрәшкә саҡырҙы.

— Совет халҡы, — тине ул, — тыныслыҡ өсөн көрәшә. Беҙ Америка империалистарының яңы һуғыш әҙерләүҙәренә ҡаршы тәрән нәфрәт белдерәбеҙ. Мин Мөрәжәғәткә ысын күңелдән ҡул ҡуйам һәм бөтә колхозсыларҙы ла берҙәм ҡултамғалары ҡуйырға саҡырам.

Был колхоздың члендары Мөрәжәғәткә берҙәм ҡул ҡуйҙылар һәм ауыл хужалығы йылын уңышлы тамамлау өсөн яңы йөкләмәләр алдылар.

— Үткән һуғышта минең ирем үлеп, 3 балам етем ҡалды, — тине «Победа» колхозында булып үткән йыйылышта Мәсрүрә Мөхәмәтьянова. — Совет хөкүмәте минең балаларымды етем итмәне, ҙур ярҙам күрһәтте. Шуға күрә минең балаларым уҡыйҙар, тыныс тормошта үҫәләр һәм беҙ, совет кешеләре тыныслыҡ талап итәбеҙ.

Районның хеҙмәтсәндәре Мөрәжәғәткә берҙәм ҡул ҡуйыуҙары менән бергә, социалистик Ватаныбыҙҙың ҡеүәтен тағы ла нығытыу теләге менән ауыл хужалығы эштәрен уңышлы тамамлау өсөн социалистик ярышҡа сығып, яңы йөкләмәләр алалар. Тыныслыҡ эшен нығытыуға вклад индереү маҡсатында производствола юғары хеҙмәт етештереүсәнлеге күрһәтергә ынтылалар.

Ишле МТС-ының комбайнеры иптәш Ковтун Леонид тыныслыҡ вахтаһына баҫып, ун биш көн эсендә 400 гектар майҙандың урожайын йыйнаны. Ул хәҙер «Сталинец—6» комбайны менән бөтәһе 1160 гектар майҙандың урожайын йыйнап алды.

Шул уҡ МТС-тың коммунист иптәш Вәли Нагаев етәкселек иткән трактор бригадаһы трактористары Мөрәжәғәткә ҡул ҡуйып, эш темпын күтәреүгә конкрет йөкләмәләр алдылар. Бирған вәғәҙәләренә тоғро булып, трактористарҙан Нагаев, Усманов һәм Шафиева иптәштәр туңға һөрөү буйынса көндәлек эш нормаларын 130—140 процентҡа үтәйҙәр. Һуңғы декадала һөрөү графигы 120 процентҡа үтәлде.

Ш. Сәитов.

ЙЫЛЛЫҠ ПЛАНДЫ 7 НОЯБРГӘ ҮТӘҮ ӨСӨН

Ишембай. «Тайрук» промартеле коллективы, Октябрь алды ярышына ҡушылып, үҙенең элек алған социалистик йөкләмәләрен яңынан ҡарап сыҡты һәм күтәренке йөкләмәләр алды. Коллектив хәҙер йыллыҡ производство программаһын 7 ноябргә үтәргә һәм йыл аҙағына тиклем пландан тыш 300 мең һумлыҡ продукция етештереү өсөн көрәшә. Ярышта алебастр һәм әҙбиз цехтары алдынғылар сафында баралар. Уларҙың айлыҡ эш пландары үтәлеше 145—160 процент тәшкил итә.

Алебастр яндырыусы Хәмидуллин, мельник Хәйруллин, әҙбиз мастеры Ишмөхәмәтов, таш ҡаҙыусылар Ғүмәров, Ғүмәрова һәм башҡа иптәштәр бөтә донъяла тыныслыҡты нығытыу хөрмәтенә көндәлек нормаларын 130—145 процентҡа үтәйҙәр.

А. Фәйзуллин,
партбюро секретаре.

ТУҢҒА ҺӨРӨҮҘӘ АЛДЫНҒЫ САФТА

Йомағужа районы «Ағиҙел» ауыл хужалығы артеле члендары (председателе иптәш Байгилдин) Октябрь алды социалистик ярышына ҡушылып, алған йөкләмәләрен намыҫ менән үтәнеләр. Колхоз туңға һөрөү планын районда беренсе булып үтәп, ВКП(б) райкомының, район Советы исполкомының күсмә Ҡыҙыл Байрағын алды һәм шулай уҡ ауыл хужалығы алдынғыларының республика Почет Таҡтаһына индерелде.

Был эштә колхозға иптәш Исмәғилов етәкселек иткән трактор бригадаһы ҙур ярҙам күрһәтте. Был бригада туңға һөрөү планын 130 процентҡа үтәне һәм 1077 килограмм яғыулыҡҡа экономия яһаны. Трактористарҙан Хәсәнова, Мусин, Хәмитов, Хәсәнов иптәштәр смена нормаларын көн һайын арттырып үтәп барҙылар.

З. Закирова.

БРИГАДА ПЛАНДЫ АРТТЫРЫП ҮТӘНЕ

Нуриман МТС-ының иптәш Ғаяз Фәтҡуллин етәкселек иткән алдынғы трактор бригадаһы өс ҙур ауылдан берләшкән Ворошилов исемендәге колхозды хеҙмәтләндерә. Был бригада Октябрь алды социалистик ярышына ҡушылып, туңға һөрөү планын срогынан алда, яҡшы сифатлы итеп, арттырып үтәргә йөкләмә алғайны.

Трактористар социалистик ярышта еңеп сығыу өсөн бөтә көстәрен биреп эшләнеләр. Тракторҙар көндөҙ ҙә, төндә лә бер туҡтауһыҙ ер һөрҙөләр. Һөҙөмтәлә бригада туңға һөрөү планын арттырып үтәне һәм хәҙер планда тыш туңға һөрөү дауам итә. Трактористарҙан Нәсибулла Шәһитов, Арслан Вәлиев, Мортаҙа Фәйзуллин иптәштәр көн һайын 9 гектар урынына 11—12-шәр гектар майҙанда ер һөрәләр.

Х. Ғафаров.

Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә республикабыҙҙа ҡултамғалар йыйнау дауам итә.
Һүрәттә: (һулдан уңға) Өфө ҡалаһының Ленин районында йәшәүсе йорт хужабикәһы М. Мостафина, универмаг работнигы Зоя Макарова һәм М. Капапова иптәштәр Мөрәжәғәткә ҡул ҡуялар.
М. Әхмәтйәнов фотоһы.

Советтәр Союзында

Тыныслыҡ тураһында декрет яҙылған урында

ЛЕНИНГРАД, 28 сентябрь. (ТАСС). Ленинград хеҙмәтсәндәре, бөтә совет халҡы менән бергә Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә үҙ ҡултамғаларын ҡуйған көндәрҙә, Херсон урамындағы 5-се номерлы йортҡа В. И. Ленин квартираһына-музейына йөҙәрләгән хеҙмәтсәндәр килә. Бында 34 йыл элек—1917 йылда бөйөк юлбашсы ер һәм тыныслыҡ тураһында тарихи декреттәр яҙҙы. Һуңынан был декреттәр Советтәрҙең Икенсе Бөтә Россия съезды тарафынан ҡабул ителде. Музейға килеүселәр тыныслыҡ тураһында ленинсы декрет янында оҙаҡ туҡталып торалар, уның юлдарын ентекләп уҡыйҙар. Йәш совет республикаһы үҙенең йәшәүенең беренсе көндәренән үк халыҡтар араһында тыныслыҡ һәм дуҫлыҡ өсөн көрәш байрағын күтәреп сыҡты.

С. М. Киров исемендәге комбинаттың йәш туҡыусылары яҙыуҙар китабына ошоларҙы яҙалар: «Беҙ, Совет иленең йәш граждандары, ленинсы васыяттарға эйәреп, тыныслыҡ эшен стахановсы хеҙмәт менән нығытабыҙ һәм бөтәбеҙ ҙә, бер кешеләй, тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә үҙ ҡултамғаларыбыҙҙы ҡуйҙыҡ».

Бындай яҙыуҙар бик күп. Уларҙы эшселәр, уҡытыусылар, уҡыусылар, инженерҙар, студенттар ҡалдыра. Совет кешеләре тыныслыҡ өсөн, империалистик һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы көрәшергә ныҡлы ихтыяр белдерәләр.

Мебель етештереү арта

Промысловой кооперация артелдәре мебель етештереүҙе арттыралар. Илебеҙҙең күп кенә өлкәләрендә механизацияланҡан ҙур предприятиелар төҙөлә. Хәрәкәт итеүсе мебель фабрикаларының производство ҡеүәте байтаҡ күтәрелә.

Тик быйыл ғына РСФСР-ҙың промысловой кооперация артелдәре 100 яңы мебель цехын һәм 30 киптереү камераһын хәрәкәткә индерәләр. Промысловой, урман-промысловой кооперация һәм инвалидтар кооперацияларының артелдәре йыл аҙағына тиклем планда тыш миллионлаған өҫтәл, ултырғыс, шкаф, диван эшләйәсәктәр. (ТАСС).

Почетлы заказдар срогынан алда үтәлде

Мәскәүҙең Калинин исемендәге заводы һәм Ливенский (Орел өлкәһе) гидромашиналар заводы Куйбышев һәм Сталинград ГЭС-тарының төҙөүселәренә ҡеүәтле насостар биреүҙең йыллыҡ планын срогынан алда үтәнеләр. Машиналар эшләү һәм приборҙар эшләү министерствоһының ҡараҡына ҡараған предприятиелары бөйөк төҙөлөштәргә срогынан элек оборудованиеларҙың ҙур партияларын ебәрҙеләр. Ленин исемендәге, Маленков исемендәге, «Знамя труда» заводтары ҡойолған вәмаләр, төрлө арматура һәм башҡа изделиелар ебәрҙеләр.

Министерство заводтары Сталинград гидроэлектростанцияһын төҙөү өсөн компрессорҙар етештереү планын уңышлы үтәнеләр.

(ТАСС).

Большевизм теорияһы һәм тарихе буйынса Сталиндең классик хеҙмәте

(„ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсының" донъяға сығыуына ун өс йыл тулыуға ҡарата)

Бынан ун өс йыл элек, 1938 йылдың 1 октябрендә, И. В. Сталиндең гениаль хеҙмәте — «Бөтә Союз Коммунистар (большевиктар) партияһының тарихе. Ҡыҫҡаса курс» донъяға сыҡты. Был китаптың баҫылып сығыуы большевиктар партияһының, совет халҡының, туғандаш коммунистар партияларының идея тормошонда бик ҙур ваҡиға булды.

Сталинсе «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы» — большевизмдең мөһим-мөһим фәнни тарихе ул, унда ғәжәттән тыш тәрәнлек һәм аныҡлыҡ менән большевиктар партияһының гигант тәжрибәһе һөйләп бирелгән, донъяла бер генә политик партияның да уға тиң тәжрибәһе юҡ һәм булманы, СССР коммунистар партияһы тәжрибәһенең ғәйәт ҙур халыҡ-ара әһәмиәте бар. Уның етәкселегендә донъяла беренсе тапҡыр беҙҙең илебеҙҙә капиталистик ҡоролош ҡолатылды, социалистик общество төҙелде һәм коммунизм төҙөү эше уңышлы менән бара.

«ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсының» төҙөлөүе коммунистар партияһының һәм совет халҡының тормош әлгәреп еткән идея ихтыяжына яуап бирҙе. Беҙҙең партиябыҙ большевизмдың яңы ҡеүәтле идея ҡоралын, марксизм-ленинизм өлкәһендә төп белемдәрҙең энциклопедияһын алды. «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы» миллионлаған коммунистарҙың һәм партияһыҙҙарҙың өҫтәлдән төшмәй торған китабы булып әүерелде. Бөйөк Сталиндең классик хеҙмәтен өйрәнеп, беҙҙең кадрҙарыбыҙ общественный үҫеш һәм политик көрәш закондарына эйә булалар, үҙҙәренең практик эштәрендә марксистик-ленинсе теорияны ижади ҡуллана белергә өйрәнәләр.

Беҙҙең илебеҙҙә коммунизмдең еңеүе өсөн бөтә халыҡ көрәшендә «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсының» ғәйәт ҙур мобилизациялаусы һәм ойоштороусы әһәмиәте бар. Совет кешеләре үҙ эштәрендә, үҙҙәренең коммунистик төҙөлөштә ҡатнашыуҙарында, Америка-Англия һуғыш уты тоҡандырыусыларға ҡаршы, бөтә донъяла тыныслыҡты һаҡлап алып ҡалыу өсөн көрәшкә ҡыҙыулап, тураһынтура ҡағылған бик күп һорауҙарға сталинсе китаптан яуап табалар.

Сталинсе «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы» партия кадрҙарының һәм интеллигенцияның киң ҡатламдарының идея-политик кимәлдәрен күтәреүҙә, совет кешеләрен коммунистик тәрбиәләүҙә, коммунистик төҙөлөштөң бөйөк бурыстарын ярашлы булып беҙҙең партиябыҙ йәйелдергән бөтә идеологик эштә бик ҙур роль уйнай.

«ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы» беҙҙең кадрҙарыбыҙҙы үлемһеҙ марксистик-ленинсе идеяларҙа, Маркс—Энгельс—Ленин—Сталиндең бөйөк эшенә фиҙакәр бирелгәнлек рухында, пролетар интернационализм һәм совет патриотизмы рухында тәрбиәләй.

Большевизмдең теорияһы һәм тарихе буйынса Сталиндең классик хеҙмәте капиталистик илдәрҙең коммунистарын, эшселәр синыфын, бөтә хеҙмәтсәндәрен социаль һәм милли иҙеүҙән ҡотолоу, тыныслыҡ, демократия һәм социализм өсөн фиҙакәр хеҙмәткә рухландыра.

Бөйөк сталинсе хеҙмәттә марксизм-ленинизм идеяларының мобилизациялаусы, ойоштороусы һәм үҙгәртеп ҡороусы гигант роле, уларҙың ижади характерҙа булыуы тәрән асылған. «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы» марксистик-ленинсе теорияны ижади үҫтереүҙең күренекле өлгөһө булып тора. Эшселәр синыфының гениаль аҡыл эйәһе И. В. Сталин марксистик-ленинсе теорияны арымай-талмай ижади үҫтерә, начетниксылыҡтың һәм догматизмдең һәр төрлө ҡаһәрләнештәрен, буржуаз идеологияның һәр төрлө ҡаһәрләнештәрен ҡыйрата. Марксизм-ленинизм идеяларының үҫешендә һәм еңеүле тормошҡа ашырылыуында яңы эпоха бөйөк Сталин исеме менән бәйләнгән.

* * *

«ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсының» биттәре ижади марксизм байрағы аҫтында Россия пролетариаты партияһының, бөйөк еңелмәҫ Ленин—Сталин партияһының нисек үҫеүе, нығыуы, алға китеүе һәм еңеүе тураһында һөйләй.

Боевой пролетар партияны төҙөгәндә, большевизмдың бөйөк нигеҙләүселәр, Ленин менән Сталин өйрәнелмәгән юлдарҙан барыуҙар.

Рус һәм бөтә донъя эшселәр хәрәкәте алдында Ленин менән Сталиндең бөйөк хеҙмәте шунан тора: улар үҙҙәренең революцион эшмәкәрлектәренең беренсе аҙымдарынан уҡ Россияла революцион, марксистик партияны, яңы типтағы партияны төҙөү өсөн көрәш байрағын юғары күтәрҙеләр. II Интернационалдың ул ваҡытта Германияла, Францияла һәм Көнбайыш Европаның башҡа илдәрендә булған социал-демократик партиялары Россия пролетариатының революцион партияһын төҙөү өсөн өлгө булып хеҙмәт итә алманылар.

Энгельс үлгәндән һуң II Интернационал партиялары социаль революция партияларынан реформистик, соглашателлек партияларға әүерелә башланылар.

«ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсында» Ленин менән Сталин етәкселегендә большевиктарҙың рус һәм халыҡ-ара арналағы оппортунизмға ҡаршы көсәрергәнешле, ныҡышмалы, ятанмаусан көрәштә нисек итеп яңы типтағы пролетар партияны пролетариатты власть өсөн көрәшкә алып барыуға етерлек ҡыйыу, революцион обстановканың ҡатмарлы шарттарында төшөнеү өсөн етерлек тәжрибәле һәм маҡсатҡа барыу юлындағы бөтә һәм һәр төрлө һыу аҫты таштарын урап үтеү өсөн етерлек тиклем етеҙ булған боевой, революцион партияны төҙөүҙәре күрһәтелгән.

«Большевиктар үҙҙәрендә тап әнә шундай, яңы партияны булдырырға телонеләр, — тип яҙа иптәш Сталин, — һәм большевиктар шундай партияны төҙөнеләр, әҙерләнеләр. «Экономистарға», меньшевиктарға, троцкистарға, отзовистарға, эмпириокритиктарҙа ла ҡалдырмайынса, барлыҡ төрҙәге идеалистарға ҡаршы көрәштең бөтә тарихе — тап бына шундай партияны әҙерләү тарихе булды. Большевиктар ысын революцион марксистик партия булдырырға теләүселәрҙең бөтәһе өсөн дә өлгө була алырлыҡ яңы, большевистик партия төҙөргә телонөләр» (135-се бит).

Иптәш Сталин «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсында» яңы типтағы пролетар партияны әҙерләгәндә Лениндең: «Нә эшләргә?», «Бер аҙым алға, ике аҙым артҡа», «Демократик революцияла социал-демократияның ике тактикаһы», «Материализм һәм эмпириокритицизм» тигән классик хеҙмәттәренең уйнаған ролдәрен тулыһынса характерлай. Был әҫәрҙәрҙең тарихи әһәмиәте шунан тора: В. И. Ленин уларҙа марксистик партияның идеологик, ойоштороу, тактик һәм теоретик нигеҙҙәрен гениаль эшләне.

Ленин менән Сталин пролетариаттың етәксе ойошмаһы, власть өсөн, пролетариат диктатураһын урынлаштырыу өсөн, коммунизмдең еңеүе өсөн көрәштә уның төп ҡоралы булған партия тураһында бер бөтөн учение тыуҙырҙылар.

«Власть өсөн көрәштә пролетариаттың ойошмаһан башҡа ҡоралы юҡ... — тип яҙы Ленин. — Пролетариат марксизм принциптәре нигеҙендә үҙенең идея яғынан берләшеүе миллионлаған хеҙмәтсәндәрҙе эшселәр синыфы армияһына туплаусы ойошманың материаль берҙәмлеге менән нығытылыуы арҡаһында ғына еңелмәҫ көс була ала һәм булмай ҡалмаҫ. Рус самодержавиеһенең мәлйерәгән власе лә, халыҡ-ара капиталдың мәлйереп барған власе лә был армия алдында сыҙап ҡала алмаҫ» (Әҫәрҙәр, 7 том, 383-сө бит).

Большевиктар партияһының тарихе Лениндең был иңге һүҙҙәренең нисек ғәмәлгә ашыуын. Ленин—Сталин партияһы етәкселек иткән эшселәр синыфының удары аҫтында 1917 йылда батша самодержавиеһенең мәлйерәгән власенең, помещиктар һәм капиталистар власенең емерелеүен, шуның менән бергә бөтә донъя империализмына ла емергес удар яһалыуын күрһәтә.

* * *

ВКП(б) тарихе — хәрәкәттәге марксизм-ленинизм ул. Большевиктар партияһының героик тарихе — Россиялағы өс революция тарихе, батшаның, помещиктарҙың һәм капиталистарҙың власен ҡолатыу тарихе, граждандар һуғышы ваҡытында сит ил хәрби интервенцияһын тар-мар итеү тарихе, беҙҙең илебеҙҙә Совет государствоһын һәм социалистик обществоны төҙөү тарихе ул.

«ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсының» биттәрендә совет халҡының марксизм-ленинизм байрағы аҫтында, коммунистар партияһы етәкселегендә үҙ Тыуған илен социалистик үҙгәртеп ҡороу өсөн фиҙакәр көрәше мәңгелеккә яҙып ҡалдырылған. Был китап конкрет тарихи факттарҙа беҙҙең партиябыҙҙың эшселәр синыфының күп миллионлы массаларын һәм бөтә хеҙмәтсәндәрҙе эксплуататорҙарҙы баҫтырыуға нисек мобилизациялауын, туплауын һәм ойоштороуын күрһәтә, беҙҙең илебеҙҙә социалистик үҫеш юлынан капитализмды реставрациялау юлына боророрға маташыусы троцкистарҙы, бухаринселәрҙе, буржуаз милләтселәрҙе аяуһыҙ фашлауын һәм тар-мар итеүен күрһәтә. Бөтә донъя империализмының был ерәнгес агенттарын тар-мар итмәйенсә торып, беҙҙең илебеҙҙә социализм төҙөү мөмкин булмаҫ ине.

Бөтә һәм һәр төрлө милләтсе-тәйнылыҡсыларҙы ҡыйратмай торап, беҙ халыҡты интернационализм рухында тәрбиәләй алмаған булыр инек, СССР халыҡтарының бөйөк дуҫлығы байрағын һаҡлап ҡала алмаған булыр инек. Совет Социалистик Республикалары Союзын төҙөй алмаған булыр инек» («ВКП(б) тарихе. Ҡыҫҡаса курс», 344-се бит).

Лениниҙмдең иң яуыз дошмандарына ҡаршы аяуһыҙ көрәштә партия үҙенең идея ҡоралын үткерләне, социалистик обществоны төҙөлөшөнөң гениаль линияһын тайпылышһыҙ ғәмәлгә ашырҙы. «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсында» СССР-ҙа социализм төҙөлөшөнөң юлдары һәм ысулдары тураһында, илде индустриялаштырыу һәм ауыл хужалығын коллективлаштыреү тураһында ленинсе-сталинсе учениеның тантана итеүе күрһәтелгән, коммунистар партияһының совет ҡоролошоноң тормош нигеҙен тәшкил итеүсе политикаһының бөйөк көсө тәрән асып бирелгән.

Илде индустриялаштырыуҙың һәм ауыл хужалығын коллективлаштыреуҙең большевистик планын уңышлы ғәмәлгә ашырыу беҙҙең илебеҙҙә социалистик обществоны төҙөү өсөн көрәштә хәл иткес роль уйнаны. «СССР-ҙа социализм төҙөп еткереү, — тип күрһәтә иптәш Сталин, — кешелек донъяһы тарихында иң бөйөк борологош һәм СССР эшселәр синыфының һәм крәҫтиәндәренең бөтә донъя күләмендәге тарихи еңеүе булып тора» (261-се бит).

Илде индустриялаштырыуҙың һәм ауыл хужалығын коллективлаштыреуҙең аҡылы һәм алдан күреүсе ленинсе-сталинсе политикаһы большевиктар партияһына беҙҙең Тыуған илебеҙҙең элекке экономик артталығын иң ҡыҫҡа срокта бөтөрөүгә һәм уны ҡеүәтле социалистик державаға әүерелдереүгә мөмкинлек бирҙе, ҡеүәтле Тыуған илебеҙ бөтә кешелек донъяһының иң яуыз дошмандарын — немец фашизмын һәм япон империализмын тар-мар итеүҙә хәл иткес роль уйнаны һәм хәҙер ҡеүәтле демократик, антиимпериалистик лагерҙең авангардында бара.

Ленин—Сталин партияһының социалистик обществоны төҙөп еткереү өсөн көрәш тарихе үҙҙәренең коммунистар һәм эшселәр партияларының етәкселегендә, Советтар Союзы ярҙамында социализм төҙөүсе халыҡ демократияһы илдәренең хеҙмәтсәндәре өсөн рухландырыусы өлгө булып хеҙмәт итә.

«ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсының» биттәрендә большевиктар партияһының һәм Совет государствоһының бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн тайпылышһыҙ һәм әҙмә-эҙлекле көрәше асыҡ сағылдырылған. АҠШ, Англия, Франция һәм башҡа капиталистик илдәрҙең империалистәре тарафынан үткәрелеп килгән агрессия һәм хәрби юлбаҫарлыҡ политикаһына ҡапма-ҡаршы рәүештә, Ленин менән Сталин тарафынан төҙөлгән Совет государствоһы тыныслыҡ һәм халыҡтар араһында хеҙмәттәшлек политикаһын ныҡ үткәреп килә.

«ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсында» коммунистик обществоның беренсе фазаһын — социализмды ғәмәлгә ашырған һәм социалистик общество төҙөүҙе тамамлау һәм аҡрынлап коммунизмға күсеү полосаһына ингән совет халҡының тыныс ижади хеҙмәтенең һөмөрәттәре асыҡ сағылдырылған.

Коммунизм өсөн көрәштә СССР халыҡтары тарафынан өлгәшелгән бөтә донъя әһәмиәтле тарихи еңеүҙәр большевиктар партияһының триумфы, бөйөк марксизм-ленинизм идеяларының триумфы булып тора.

* * *

Сталинсе «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы» большевиктар партияһының тарихен марксизм-ленинизмдең төп идеяларын йөйләндереү базаһында күрһәтә һәм марксизм-ленинизм учениеһен тарихи факттар нигеҙендә һөйләп бирә. Революцион теорияның мөһим мәсьәләләрен тарихи факттарға бәйләп яҡтыртыу тәбиғәт һәм обществоның үҫеш закондары тураһындағы, иҙелгән һәм эксплуатацияланған массаларҙың революцияһы тураһындағы, бөтә илдәрҙә социализмдең еңеүе тураһындағы, коммунистик общество төҙөү тураһындағы фән булған марксизм-ленинизм идеяларының бөйөк көсөн яҡшыраҡ, тәбиғи һәм аңлайышлыраҡ итеп асырға мөмкинлек бирә.

Тәрән философик дөйөмләштереүҙәрҙе үҙ эсенә алған «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсында» «Диалектик һәм тарихи материализм тураһында» махсус бүлек бар, унда диалектик һәм тарихи материализмдең нигеҙҙәре сиктән тыш асыҡлыҡ һәм йыйнаҡлыҡ менән һөйләп бирелә. Иптәш Сталин, Маркс, Энгельс һәм Ленин тарафынан диалектик методҡа һәм материалистик теорияға индерелгән бөтә нәмәне дөйөмләштерҙе һәм фәндең һәм революцион практиканың иң яңы мәғлүмәттәре нигеҙендә диалектик һәм тарихи материализмде артабан үҫтерҙе.

Марксистик-ленинсе партияның донъяға ҡарашы, коммунизмдең теоретик фундаменте булған диалектик материализмды үҫтереп, иптәш Сталин бөтә илдәрҙең эшселәр синыфын пролетариат диктатураһын яулап алыуға, коммунистик общество төҙөп еткереүгә идея яғынан ҡоралландырҙы. Марксистик-ленинсе теория менән коммунистар партияһының практик эшмәкәрлеге араһында, марксизм-ленинизм философияһы менән партияның политикаһы араһында булған эске бәйләнеште иптәш Сталин ғәжәттән тыш көс менән күрһәтә.

Марксизм-ленинизмдең көсө һәм йәшәүсәнлеге шунан тора, тип күрһәтә иптәш Сталин, ул обществоның материаль-тормош үҫешенең ихтыяжҙарын дөрөҫ сағылдырыусы алдынғы теорияға таяна, теорияны уға ярашлы булған юғарылыҡҡа күтәрә һәм уның мобилизациялаусы, ойоштороусы һәм үҙгәртеп ҡороусы көсөн аҙағына тиклем файҙаланыуҙы үҙенең бурысы итеп иҫәпләй.

И. В. Сталиндең «Диалектик һәм тарихи материализм тураһында» хеҙмәте, марксистик диалектик методтың сағыштырғыһыҙ мастеры тарафынан яҙылған был әҫәр, большевизмдең гигант күләмдәге практик һәм теоретик тәжрибәһен дөйөмләштерә, диалектик материализмде яңы, юғары баҫҡысҡа күтәрә, марксистик-ленинсе философик фекерҙең ысынысындан юғары нөктәһе булып тора.

«ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы» ижади марксизмдең бөйөк көсөн демонстрациялай. Маркс—Энгельс—Ленин—Сталин учениеһының айырылмаҫлыҡ берҙәмлеген, бөтөнлөгөн һәм үҙ-ара бәйле булыуын күрһәтә, яңы тарихи шарттарҙа пролетариаттың синфи көрәш тәжрибәһен дөйөмләштереү нигеҙендә был учениеға Ленин менән Сталин индергән яңылыҡты һөйләп бирә.

«Һис тә арттырмайынса шуны әйтергә мөмкин, — тип әйтелә «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсында», — Энгельс үлгәндән һуң иң бөйөк теоретик Ленин, ә Лениндән һуң—Сталин һәм унан Лениндең башҡа учениктары — марксизм теорияһын алға ебәргән һәм уны пролетариаттың синфи көрәшенең яңы шарттарында яңы тәжрибә менән байыҡтырған берҙән-бер марксистар булдылар» (342-се бит).

Ленинизм марксизмдең артабан үҫеүе, империализм һәм пролетар революциялар эпохаһының, ер шарының алтынан бер өлөшөндә социализмдең еңеүе эпохаһының марксизмы булып тора.

Иптәш Сталин «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсында» беҙҙең кадрҙарыбыҙ өсөн революцион теорияға ныҡышмалы һәм ижади эйә булыуҙың, был теорияның асылына төшөнеүҙең һәм практик эштә уны ҡуллана белеүҙең бик ныҡ кәрәклеген күрһәтә. Беҙҙең кадрҙарыбыҙ марксистик-ленинсе теорияның догма түгел, ә хәрәкәткә етәкселек икәнлеген һәр ваҡыт иҫтә тоторға тейештәр.

Иптәш Сталин коммунистар партияһының практик эшмәкәрлеге өсөн марксизм-ленинизм теорияһының бөйөк әһәмиәтен сиктән тыш тәрәнлек менән асып бирә.

«Марксизм-ленинизм теорияһының көсө, — тип күрһәтә иптәш Сталин, — шунан тора: ул партияға обстановка тураһында ориентировка алырға, әйләнә-тирәләге ваҡиғаларҙың эске бәйләнешен аңларға, ваҡиғаларҙың барышын алдан күрергә һәм ваҡиғаларҙың хәҙерге ваҡытта нисек һәм ҡайҙа табан үҫеүҙәрен генә түгел, бәлки уларҙың киләсәктә нисек һәм ҡайҙа табан үҫергә тейешлектәрен дә асыҡлап белергә мөмкинлек бирә» (339-сы бит)

Марксизм-ленинизмдең бөтәһен еңеүсе теорияһы менән ҡоралланған, большевиктар партияһы ҡыйыу алға хәрәкәт итә һәм үҙе артынан халыҡты ышаныс менән алып бара, үҙенең совет ҡоролошоноң тормош нигеҙен тәшкил итеүсе һәм уңышлы коммунизм төҙөүҙе тәьмин итеүсе политикаһын фәнни эшләй һәм ғәмәлгә ашыра.

Иптәш Сталин марксистик-ленинсе теорияны арымай-талмай алға ебәрә. «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы» донъяға сыҡҡандан һуң, иптәш Сталиндең ВКП(б)-ның XVIII съезында һөйләгән докладын, «Советтар Союзының Бөйөк Ватан һуғышы тураһында» китабы, 1946 йылдың 9 февралендә һайлаусыларҙың һайлау алды йыйылышында һөйләгән телмәре, «Марксизм һәм тел ғилеме мәсьәләләре» тигән хеҙмәте кеүек, классик хеҙмәттәре барлыҡҡа килде, уларҙа марксизм-ленинизм яңы юғарылыҡҡа күтәрелде. Сталиндең «Марксизм һәм тел ғилеме мәсьәләләре» тигән гениаль хеҙмәте совет тел ғилеменең ҡаҡшамаҫ фундаментен төҙөнө, марксистик-ленинсе теорияны алға ебәрҙе, совет фәненең материалистик диалектик методты тәрән ҡулланыуы нигеҙендә үҫеүе өсөн ҡеүәтле этәргес булды. Иптәш Сталин был хеҙмәтендә догматизмде, начетниксылыҡты, талмудизмде ғәйәт ҙур көс менән тәнҡит итте һәм ижади марксизм-ленинизм байрағын тағы ла юғары күтәрҙе.

«Начетниктар һәм талмудистар, — ти иптәш Сталин, — марксизмде, марксизмдең айырым һығымталарын һәм формулаларын, обществоның үҫеш шарттары үҙгәреүгә ҡарамаҫтан, «бер ваҡытта ла» үҙгәрмәй торған догматтар йыйынтығы итеп ҡарайҙар. Улар, әгәр ҙә был һығымталарҙы һәм формулаларҙы ятлап алһалар һәм уларҙан арҡыры-торҡоро цитаталар килтерә башлаһалар, ул ваҡытта теләһә ҡайһы мәсьәләне хәл итергә үҙҙәренең ҡулынан киләсәк тип уйлайҙар, ятлап алынған һығымталар һәм формулалар уларға бөтә ваҡыттар һәм бөтә илдәр өсөн дә, тормоштағы бөтә ваҡиғалар өсөн дә яраҡлы буласаҡ тип иҫәпләйҙәр. Ләкин марксизмдең хәрефен генә күрә торған, ә, уның асылын күрмәй торған, марксизм һығымталары һәм формулалары текстарын ятлай торған, ә уларҙың йөкмәткеһен аңламай торған кешеләрҙең генә шулай уйлауҙары мөмкин» («Марксизм һәм тел ғилеме мәсьәләләре», Госполитиздат, 1950 йыл, 54-се бит).

Был аҡыллы сталинсе күрһәтмәләр партияның бөтә пропаганда эшендә мөһим ҡулланма булып хеҙмәт итә. Улар бөтә пропагандистарҙы, большевизмдең теорияһын һәм тарихен бөтә өйрәнеүселәрҙе Ленин—Сталиндең бөйөк идеяларын пропагандалауға һәм өйрәнеүгә ижади яҡын килеүгә мобилизациялайҙар. Улар коммунистарҙы догматизмға һәм начетниксылыҡҡа ҡаршы ҡырҡа көрәшкә мобилизациялайҙар. Улар марксистик-ленинсе теорияны формаль түгел, ә сериоз өйрәнә белеүгә, айырым формулаларҙы һәм цитаталарҙы ятҡа бикләп алыуға түгел, ә марксистик-ленинсе теорияның асылына төшөнөүгә өйрәтәләр. Һәр төрлө догматизмға һәм начетниксылыҡҡа ҡаршы уңышлы көрәш беҙҙең кадрҙарыбыҙҙың марксистик-ленинсе теорияны тәрән өйрәнеүҙәренең залогы булып тора.

Иптәш Сталин совет фәненең бөтә тармаҡтарын иң алдынғы булған совет фәнен ижади үҫтереүгә саҡыра, совет интеллигенцияһын яңылыҡты тойоуға өйрәтә.

«Марксизм, фән булыуы арҡаһында, бер урында тороп ҡала алмай, — тип күрһәтә иптәш Сталин үҙенең «Марксизм һәм тел ғилеме мәсьәләләре» тигән хеҙмәтендә, — ул үҫә һәм камиллаша бара. Үҙенең үҫешендә марксизмдең яңы тәжрибә, яңы белемдәр менән байыҡмауы мөмкин түгел, — тимәк, уның айырым формулаларының һәм һығымталарының ваҡыт үтеү менән үҙгәрмәүе мөмкин түгел, яңы тарихи бурыстарға яраҡлы булған яңы формулалар һәм һығымталар менән алмашынмауы мөмкин түгел. Марксизм бөтә эпохалар һәм осорҙар өсөн мәжбүри булған үҙгәрешһеҙ һығымталарҙы һәм формулаларҙы танымай. Марксизм — һәр төрлө догматизмдең дошманы ул» (55-се бит).

Иптәш Сталиндең был күрһәтмәләре совет культураһының деятелдәрен һәр төрлө идеологик боҙоуҙарға ҡаршы, догматизмға, талмудизмға һәм начетниксылыҡҡа ҡаршы, коммунистик төҙөлөш практикаһы тарафынан күтәрелгән мөһим мәсьәләләрҙе ҡыйыу ижади эшләү өсөн көрәшкә мобилизациялай.

Миллионлаған совет кешеләренең өҫтәлдән төшмәй торған китабы булып әүерелгән «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы» беҙҙең кадрҙарыбыҙҙы юғары идеялылыҡ, большевистик партиялылыҡ, революцион һиҙгерлек рухында тәрбиәләй, эштә ленинсе-сталинсе стилгә, массалар менән бәйләнеште даими арттыра һәм нығыта бара белеүгә, социалистик общество үҫешенең ҡеүәтле хәрәкәт иттереүсе көсө булған тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡиткә ҡыйыу йәйелдереүгә өйрәтә.

* * *

«ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсының» халыҡ ара әһәмиәте бик ҙур. Марксистик фекерҙең большевизмдең тәжрибәһен халыҡ-ара революцион хәрәкәт менән тығыҙ бәйләнештә дөйөмләштереүсе был гениаль әҫәре бөтә донъялағы коммунистар һәм эшселәр партиялары өсөн стратегия, тактика, партия төҙөлөшөнөң бөтә мәсьәләләре буйынса боевой етәкселек булып тора.

«ВКП(б) тарихе, — ти Ҡытай коммунистар партияһының юлбашсыһы Мао Цзе-дун, — һуңғы йөҙ йыл эсендә бөтә донъялағы коммунистик хәрәкәттең юғары синтезы, юғары дөйөмләштерелеүе ул, теория менән практика берҙәмлегенең бөтә донъяла берҙән-бер тулы ҡиммәтле өлгөһө ул. Ленин менән Сталин марксизмдең дөйөм теоретик хәҡиҡәттәрен Октябрь революцияһының конкрет практикаһы менән бәйләүҙәре һәм шул нигеҙҙә марксизмде үҫтереүҙәре миҫалында беҙ үҙебеҙҙең Ҡытайҙа бергә нисек эшләргә кәрәклеккә өйрәнә алабыҙ».

«ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы» коммунистар һәм эшселәр партияларының бөтә идеологик эшен күтәреүҙә ғәйәт ҙур роль уйнай, уларға большевизмға эйә булыуға ярҙам итә, бөтә илдәрҙең коммунистарын общественный үҫеш һәм синфи көрәш закондарын белеү менән ҡоралландыра, уларҙы пролетар интернационализм рухында тәрбиәләй. Ул бөтә илдәрҙең эшселәр синыфын: империализм иҙеүенән ҡотолоу, социалистик революцияның еңеүе марксизм-ленинизм теорияһы менән ҡоралланған, оппортунизмдан азат, буржуазияға һәм уның государство власена ҡарата революцион булған революцион пролетар партиянан башҡа мөмкин түгел, тип өйрәтә. «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы» бөтә илдәрҙең коммунистарын оппортунистарға, эшселәр синыфының бөтә дошмандарына ҡаршы ярашмаусан көрәш алып барыуға, үҙ сафтарының берҙәмлеген һәм дисциплинаһын нығытыуға, массалар менән бәйләнеште арымай-талмай арттырырға, кадрҙарҙы большевистик тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡит рухында тәрбиәләргә өйрәтә.

ВКП(б)-ның СССР-ҙа социализмдең еңеүе өсөн бөтә донъя әһәмиәтле тарихи көрәше тәжрибәһен халыҡ демократияһы илдәренең был илдәрҙә общественный тормошҡа етәкселек итеүсе коммунистар һәм эшселәр партиялары өйрәнәләр. «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсынан» улар капитализмдан социализмға күсеү закондары тураһында белем алалар һәм шул нигеҙҙә социалистик общество төҙөүгә уңышлы етәкселек итәләр. ВКП(б)-ның рухландырыусы өлгөһөндә, улар пролетариат диктатураһы функцияһын үтәүсе, ҡолатылған эксплуататорҙарҙың ҡаршылығын баҫтырыуға, империализм агентураһына ҡаршы көрәшкә, халыҡ хужалығын социалистик үҙгәртеп ҡороуға массаны мобилизациялаусы халыҡ-демократик власте бөтә яҡлап нығыталар.

«ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы» — капиталистик илдәрҙең коммунистар партияларының ҡулында иң үткер ҡорал ул. Марксизм-ленинизм теорияһына һәм ВКП(б)-ның бай тәжрибәһенә таянып, коммунистар партиялары буржуазияның эшселәр синыфындағы агентураһына — уң социалистарға ҡаршы ҡыйыу көрәшәләр, уларҙың эшселәр синыфы эшенә хыянат итеүҙәрен һәм уларҙың капитализмдең социализмға «тыныс үҫеп әүерелеүе» тураһындағы оппортунистик теорияларын фаш итәләр. Коммунистар партиялары, хеҙмәтсәндәрҙе ярашмаусан синфи көрәш рухында тәрбиәләп, капиталистик ҡоллоҡто бөтөрөү, тыныслыҡ, демократия һәм социализм өсөн уларҙың көрәштәренә етәкселек итеп, эшселәр синыфының күпселеген яулап алыу, уның берҙәмлеге өсөн көрәш алып баралар.

Марксизм-ленинизмдең иптәш Сталин тарафынан «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсында» үҫтерелгән бөйөк идеялары колониаль һәм бәйһеҙ өлкә илдәрҙең коммунистар партияларын ҡоралландыралар, иҙелгән халыҡтарҙы империалистик иҙеүҙән ҡотолоу өсөн героик көрәшкә рухландыралар.

Большевиктарҙың Бөтә Союз Коммунистар партияһының тарихе буйынса Сталиндең гениаль хеҙмәте — коммунизмдең тулы тантанаһы өсөн героик көрәштә совет халҡының ҡеүәтле идея ҡоралы ул.

И. Верховцев.

Партия мәғарифенең идея кимәлен күтәреү өсөн

Өфө ҡалаһының партия ойошмалары партия пропагандаһы өлкәһендә һуңғы йылдарҙа ҙур ғына уңыштарға өлгәштеләр. Үткән уҡыу йылында партия ойошмалары партия мәғарифенең бөтә звенолары эшендә ойошҡанлыҡты күтәрергә, занятиеләрҙең сифатын һәм идея-теоретик кимәлен күтәреүгә ҙур иғтибар бирҙеләр. Һөҙөмтәлә политик мәктәптәрҙең һәм түңәрәктәрҙең күбеһе материалды үтеп бөттөләр һәм тыңлаусылар уларҙы яҡшы үҙләштерҙеләр.

Быйыл партия ойошмалары яңы уҡыу йылында партия мәғарифенең идея кимәлен артабан күтәреү өсөн кәрәкле булған саралар күрҙеләр. Политик мәктәптәрҙе һәм түңәрәктәрҙе комплектовать итеү уңышлы тамамланды. Быйыл партия мәғарифе селтәренең юғары звеноларында уҡыусы коммунистарҙың һаны артты. Әгәр ҙә үткән уҡыу йылында политик мәктәптәрҙә 800 коммунист уҡыһа, быйыл уларҙың һаны ярты[...] кәмене. Ә уның урынына ВКП(б) тарихен өйрәнеү буйынса юғары типтағы түңәрәктәрҙә, диалектик һәм тарихи материализмде, политик экономияны һәм халыҡ-ара мөнәсәбәттәр тарихен өйрәнеү буйынса түңәрәктәрҙә уҡыусы коммунистар һаны үткән уҡыу йылына ҡарағанда 500-ҙән күберәк кешегә артты. Кис[ке] марксизм-ленинизм университетында уҡыусыларҙың һәм Маркс, Энгельс, Ленин һәм Сталиндең төп әҫәрҙәрен [уҡы]ған уҡыусыларҙың һаны күбәйҙе. Марксизм-ленинизм университетына быйыл 1500 кеше ҡабул ителде. Унда етәксе работниктар һаны арта.

Партия мәғарифендә яңы уҡыу йылын күп партия ойошмалары яҡшы әҙерлек менән ҡаршылайҙар. Ләкин был эштә һаман кәмселектәрҙе бөтөрөргә тейеш булған етешһеҙлектәр ҙә бар әле. Мәҫәлән, ВКП(б)-ның Киров райкомы, бөтә мөмкинлектәр булыуға ҡарамаҫтан, диалектик һәм тарихи материализмде өйрәнеү буйынса түңәрәктәрҙе бик аҙ ойошторҙо.

Күп кенә партия ойошмаларында коммунистарҙың һәм партияһыҙ активтың үҙаллы уҡыуына етерлек иғтибар бирелмәй. Үҙаллы уҡыуға әҙерлекле булған коммунистарҙы түңәрәктәргә индерергә тырышыуҙар бар. Был етешһеҙлеккә юл ҡуйырға ярамай.

Коммунистарҙың үҙаллы уҡыуҙарының уңышы партия ойошмаларының контроле һәм ярҙамына ныҡ бәйләнгән. Партия ойошмалары үҙаллы уҡыусыларҙың индивидуаль пландарын төҙөүҙәренә ныҡлы иғтибар бирергә тейештәр. Ҡайһы бер партия ойошмалары үткән йылғы хаталарҙы ҡабатлап, бөтә коммунистарҙы, уларҙың теләктәренә һәм әҙерлек кимәлдәренә ҡарамайынса, марксизм-ленинизм классиктарының әҫәрҙәрен бер[ҙ]әй үк кимәлдә буйынса һәм берҙәй үк срокта өйрәнергә ҡушалар. Был дөрөҫ түгел. Марксистик-ленинсе теорияны үҙ аллы өйрәнеүселәр теләктәренә һәм әҙерлек кимәлдәренә ҡарап, үҙҙәре теләгән әҫәрҙәрҙе өйрәнергә тейештәр. Үҙаллы уҡыусылар марксистик-ленинсе теорияны ВКП(б) тарихен өйрәнеү буйынса түңәрәктең, диалектик һәм тарихи материализмде өйрәнеү түңәрәктәренең, киске марксизм-ленинизм университетының һәм юғары партия мәктәбенең программаһы буйынса өйрәнә алалар.

Коммунистың марксистик-ленинсе уҡыуы — уның личный эше генә түгел, бәлки уның Устав буйынса ҡарамаҡ бурысы. Шуға күрә коммунистарҙың уҡыуҙарын үҙ ағышына ҡуйырға ярамай. Был эшкә ысын большевистик етәкселекте тәьмин итергә кәрәк. Шул саҡта ғына беҙ 1951—1952 уҡыу йылында партия мәғарифен артабан күтәреү йыл[...] итә алырбыҙ.

З. Нафиков,

ВКП(б) Өфө ҡала комитеты секретары.

Үҙаллы уҡыусылар һаны артты

Белорет ҡалаһының партия ойошмалары партия мәғарифе системаһында [яңы] уҡыу йылын яҡшы әҙерлек менән ҡаршылайҙар. Шуныһы характерлы, быйыл марксистик-ленинсе теорияны [...] яҡын кеше үҙаллы өйрәнәсәк. Был коммунистарҙың һәм партияһыҙ большевиктарҙың идея-теоретик яҡтан сериоз үҫеүҙәрен күрһәтә.

Үҙаллы уҡыусыларға ярҙамға 86 консультант һайлап алынды. Уларҙың [...] семинары үткәрелде. Быйыл партия мәғарифе селтәренә 2300 коммунист һәм 1050 партияһыҙ актив йәлеп ителә.

А. Петров.

Яҡшы әҙерлек менән

Бөрө ҡалаһының партия ойошмалары партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылына ныҡлы әҙерләнәләр. Политик мәктәп һәм түңәрәктәргә коммунистарҙы итеү ваҡытында тамамланды. Пропагандистар итеп әҙерлекле коммунистар һайлап алынды. 20 сентябрҙә уларҙың семинарҙары үткәрелеп, тәүге занятиены үткәреү буйынса методик күрһәтмәләр бирелде.

Консультанттар үҙаллы уҡыусылар менән эш башланылар. Уларға индивидуаль план төҙөүгә ярҙам итәләр.

З. Ирмашев.

СОВЕТ ТӨҘӨЛӨШӨ

Район Советы сессияһында исполкомдың отчеты

Ошо көндәрҙә хеҙмәтсәндәр депутаттарының Балтач район Советының 5-се сессияһы булып үтте.

Сессия ике мәсьәлә: хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советы исполкомының отчеты тураһында; район колхоздарында малсылыҡ бүлегендә килеп тыуған кәмселектәр һәм уларҙы бөтөрөү саралары тураһындағы мәсьәләләрҙе ҡараны.

Беренсе мәсьәлә буйынса район Советы исполкомы председателенең урынбаҫары иптәш Өмиров доклад яһаны.

— Партия һәм хөкүмәт, иптәштәр, — тине докладсы, — ауыл хужалығын үҫтереүҙә атайҙарса хәстәрлек күрә. Һайлауҙарҙан һуңғы осор эсендә генә беҙҙең район 10 яңы трактор һәм 11 яңы комбайн алды. Был бик ҙур көс. Партия һәм хөкүмәттең ҙур ярҙамы менән беҙҙең район игенселәре, һуғышҡа ҡәҙәрге 1940 йыл менән сағыштырғанда, әсеү майҙанын 6346 гектарға, ә 1950 йыл менән сағыштырғанда, 1807 гектарға арттырҙылар. Ҡиммәтле культура бойҙай — 1940 йылда 9752 гектар сәселгән булһа, быйыл ул 14778 гектарға етте.

Социалистик баҫыуҙарҙа агротехника алымдарын киң ҡулланыу, мул урожай алырға ярҙам итте. Быйыл, мәҫәлән, «Октябрь» колхозында 35 гектар майҙандың һәр бер гектарынан уртаса 30-ар центнер, 75 гектар майҙандың һәр бер гектарынан 25-әр центнер арыш алдылар. «Правда» колхозында 20 гектар майҙандың һәр бер гектарынан 20-шәр центнер алын. Куйбышев исемендәге колхозда 50 гектар майҙандың һәр бер гектарынан 17-шәр центнер бойҙай йыйнап алды.

Бер культураһын үҫтереү һәм мул урожай алыуға өлгәшеп, Барт исемендәге колхоз 100 мең һум, [illegible] исемендәге колхоз 75 мең һум, Калинин һәм Мичурин исемендәге колхоздар 48—58 мең һум доход [illegible].

Урожай йыйыу һәм государствоға иген тапшырыу [illegible] ... тябргә, ә район буйынса 15 сентябргә үтәнеләр. Был — үткән йыл менән сағыштырғанда, 30 көнгә алда үтәлде тигән һүҙ.

Урожай йыйыу һәм государствоға иген тапшырыуҙың темпын тиҙләтеүҙә механизаторҙарҙың роле ҙур. Быйыл районда ике МТС-ы ла баҫыу эштәренә әҙерлекле килде. Алдынғы комбайнер Хәмәтдинов, Хәмәтнуров, Әхмәтшин, Мәхлисова, Ғәбитова, Мәхмүтова иптәштәр 510—640-ар гектар майҙандың урожайын йыйнанылар. Ҡырым өлкәһенән килгән комбайнерҙарҙың да ярҙамы ҙур булды.

Ауыл хужалығында булған ҡайһы бер уңыштар менән бер рәттән, — тип дауам итте үҙенең һүҙен докладсы, — беҙҙең эштә әле күп кенә кәмселектәр ҙә бар. Бөтәһенән элек, район Советы исполкомының ауыл хужалығы эштәрен башҡарыуҙа наубәтселеккә юл ҡуйыуын әйтергә кәрәк. Күп ваҡыттарҙа район Советы эштең бер тармағы менән генә мауығып, икенсе тармағын иғтибар үҙәгенән ситтә ҡалдыра. Тегә йәки был эште үтәгәндә ауыл Советы аша түгел, ә туранан-тура колхоздар менән эш итә.

Эштең бер генә тармағы менән мауығыу һөҙөмтәһендә район Советы исполкомының күп кенә бүлектәренең, даими комиссияларының эшендә етешһеҙлектәр килеп тыуҙы. Миҫалға урындағы промышленностең эшен алайыҡ, уның етәкселәре әле һаман да үҙҙәренә тапшырылған эшкә һалҡын ҡарауҙарын дауам итәләр. Быйыл райпоп (директоры иптәш Ғәрипов) план буйынса бирелгән 23 ассортименттең ни бары 14-ен генә үтәне. Күмер, дегет һәм башҡа яғыулыҡ һәм майлау материалдары бөтөнләй эшләп сығарылманы. Райместпромкомбинаттың (директоры иптәш Насыров) эшендә лә етешһеҙлектәр күп. Ошо айҙа производство планы бары 64 процентҡа ғына үтәлгән.

Шулай уҡ райпищепромкомбинат, «Эшсе» артеле лә производство пландарын үтәмәгән.

Сәләмәтлек һаҡлау, мәғариф бүлеге, потребкооперация, социаль тәьминәт, һаулыҡ һаҡлау, юл төҙөү һәм кинофикация

шулай уҡ культура-ағартыу бүлектәренең эштәрендә лә етешһеҙлектәр күп. Ләкин былар ҙың береһенең дә эше район Советы исполкомында ҡаралғаны юҡ.

Район Советы исполкомының төп етешһеҙлектәренән береһе булып уның үҙ ҡарарҙарының үтәлешен тикшермәүе, үтәлеште тәьмин итмәүе тора. Исполкомда ҡарарҙар бик күп сығарыла, ләкин уларҙың үтәлеше тикшерелмәй һәм тәьмин ителмәй. Быға миҫал итеп район һаулыҡ һаҡлау бүлегенең эшен алырға мөмкин. Март айында һаулыҡ һаҡлау бүлеге мөдире иптәш Вәлиеваның отчеты исполкомда тыңланып, уның эшендә сериоз кәмселектәр булыуы асыҡланды. Исполком иптәш Вәлиеваға был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү юлдарын күрһәтте һәм конкрет ҡарар ҡабул итте. Ҡарарҙың үтәлешен тикшермәү һөҙөмтәһендә, һаулыҡ һаҡлау бүлегенең эшендә һаман да етешһеҙлектәр тулып ята.

Беҙҙең район 5 врачебный участкаға бүленгән, бында 18 фельдшер-акушер һәм 11 трахомотозный пункт бар. Бынан тыш 2 аптека һәм 17 аптека пункты эшләй. Хәҙер беҙҙә 10 врач, 65 медицина работнигы бар. Ләкин дауалау-профилактик эш һаман да түбән кимәлдә ҡала килә. Һуғыш инвалидтарына диагноз һәм инвалидлек группаһы билдәләгәндә хаталарға юл ҡуйыла.

Доклад буйынса сығып һөйләүсе депутат Хафизов район Советы исполкомының даими комиссияларға насар етәкселек итеүен, депутат Риянов — райсоюз һәм потребкооперация эшендәге айырым кәмселектәр тураһында әйттеләр. Шавьяды ауыл Советы председателе Вәлетдинов, Штанды ауыл Советы председателе Ғәзимов, район юл төҙөү бүлеге мөдире Бикҡубаев, социаль тәьминәт бүлеге мөдире Ғәлиев һәм башҡа иптәштәр район Советы [illegible].

Икенсе мәсьәлә буйынса [illegible] доклад яһаны.

Сессия һәр ике мәсьәлә буйынса ла конкрет ҡарар ҡабул итте.

Ә. Киреев.
(Үҙ хәбәрсебеҙ).

Баязит Бикбай

Донъяға—тыныслыҡ!

Ҡасан ғына шинелдәрҙә һалып,
Тыуған йортобоҙға йыйналдыҡ.
Көткән күрешеү. Шатлыҡ.
Киң тын алып,
Күңгән эшкә еңдәр һыҙғандыҡ...
Кисә генә төҫлө.
Иҫтә һаман — Сталинград, Орел,
Варшава...;

Рейхстагты алғас һалдат яҙған
Исем юйылмаған таштарҙа.
Ләкин беҙҙең илдә азат хеҙмәт
Аҙ ваҡытта күп эш тыуҙыра:
Ҡайнар тормош сәскә атты күкрәп,
Ҡабат тешеп таныш юлына.
Бинерек завод,
шахта сафҡа баҫты,
Япраҡ ярҙы көйгән ҡайындар,
Бизгән күлепә аҡҡош боролоп ҡайтты,
Юлдар бетон көйҙә ялынан.
Сталинград кәлдән, ватыҡтарҙан
Ҡалҡып сыҡты, ҡал шикелле,
Ерҙә минең халҡым шаулатҡан дан
Күрше планетаға ишетелде.
Туптар ер тетрәткән урындарҙа
ГЭС-тар төҙелә,
ҡаҙыла каналдар,
Көндәш булып яҡты йондоҙҙарға
Миллион вольтлы уттар яндылар.
Бләҫ кисте, урман буйлап,
Кеше йырлап ҡайта баҫыуҙан,
Ике йәштең мөхәббәтен ҙурлап,
Тыныс күккә тулы ай сыға.
Бар кешелә шатлыҡ балҡып яна,
Ул эштәмә, алда, юлдамы...
Ауыр һуғыш һалған ҡаты яра
Тормошта һәм төндә уңалды.
Ә шул саҡта —
Трумэн,
Черчилль тынмай,
Яңы һуғыш өсөн шашына,
Улар тартынмаҫтар ине, бугай,
Бар ер шарын ҡанға мансырға.
Ләкин һуғыш — аһәт уйып түгел,
[illegible]
Трумэндар уға тотонһа...
Беҙгә һис тә кәрәк түгел һуғыш,
Кәрәк түгел ҡан да, үлем дә,
[illegible]
[illegible]
Ләкин һуғыш беҙгә — таныш күптән,
Илебеҙҙә байтаҡ кисерҙек...
[illegible]
Туҡтатырға көсөбөҙ етерлек.
[illegible]
[illegible]
Быға иптәш —
Сталин,
тыныш хеҙмәт
Һәм беҙ бөтөн [illegible].

Тимер юлының ҡышҡы шарттарҙа эшләүгә әҙерлеген тикшерәбеҙ

Етешһеҙлектәрҙе тиҙерәк бөтөрөргә

Тимер юл транспорты өсөн йылдың иң ҡатмарлы һәм ауыр осоро — ҡыш яҡынлаша. Ул үҙенең ҡаты һыуыҡтары, уҫал буранлары менән поездар йөрөшөн ҡатмарлаштыра һәм ҡыйынлаштыра. Тәбиғәттең ошондай шарттарын еңеп сығыу өсөн тимер юлсыларға бик нык көрәшеү, алдан уҡ ентекле, ныҡышмалы әҙерлек саралары күреү талап ителә.

Өфө тимер юлында ҡышты әҙерлек менән ҡаршылау өсөн бөтә саралар ҙа күрелемә һуң? Кәңәшмәләрҙә, йыйылыштарҙа үткән йылғы ҡыштың ҡаты һабаҡтары иҫкә алына, эштә булған хаталарҙан миҫалдар килтерелә. Ләкин быйыл ошо хаталарҙы төҙәтеү өсөн магистралдә конкрет саралар күрелмәй. Бөтә һөйләүҙәр тик һүҙҙә һәм ҡағыҙҙа ғына ҡала бирәләр.

Иң эре бүлексәләрҙең береһе булған Өфө тимер юлы бүлексәһендә ҡышҡа әҙерлектең насар булыуы айырыуса ҙур тревога тыуҙыра. Уның ниндәй генә участкаһын алһаң да, эшләнеп бөтмәгән һәм хатта эшләнә лә башланмаған ремонт объекттары осратаһың. Магистралдең Таутөмән, Черниковка станциялары техник хужалыҡ биналары һәм вокзалдар хатта ремонтлана ла башламағандар. Уларҙың ремонтланған биналары ла етәкселәр тарафынан тәнҡиткә алынмайҙар. Бүлексәнең мөһим участкаһы поезд мастерҙары цехы етәксе кадрҙар менән комплектовать ителмәгән. Мастерҙарға техник уҡыу ойошторолмаған. Дим станцияһының кондукторҙар резервенда өлкән кондукторҙарҙы ҡышҡа әҙерлек буйынса уҡытыу эше юҡ. Улар менән резервта һәм линияла тейешле эш алып барылмай. Бында кондукторҙар составы ла тулы түгел. Шуға күрә ҡайһы бер поездар ... [illegible]

Тимер юлда ҡышҡа әҙерлектең насар булыуы ... [illegible]

дар депоһарының түбәләрен бөтә йәй буйына ремонтланы. Ул, ремонт эштәрен кәрәге тиклем һуҙып, төп биналарҙы ремонтлауҙы ла тамамлай алманы. Һөҙөмтәлә был депоһарҙың түбәләренән станоктарға һәм оборудованиеларға һыу үтә.

Бүлексәнең предприятиеларында паровоздар паркын ҡышҡа әҙерләү эшендә ҙур етешһеҙлектәр бар. Дим депоһының локомотивтары ҡышҡа тулыһынса әҙер түгел. Быйыл унда тағы 70 машинист, машинист ярҙамсылары һәм кочегарҙар эшләргә тейеш. Шуға ҡарамаҫтан был кадрҙарҙы уҡытыу эше унда тейешенсә ойошторолмаған. Бөтә техник уҡыу ҡышҡы осорҙа эшләү бурыстары менән бәйләй алып барылмай.

Бындай етешһеҙлектәр, бөтәһенән элек, магистраль управлениеһы етәкселәренең ремонт эштәре менән насар етәкселек итеүенән килеп сыҡты. Ул торлаҡ төҙөлөшө участкаларына һәм ойошмаларына тейешле ярҙам күрһәтмәй. Сметаларҙы һәм проекттарҙы төҙөүҙә һуңлата. Магистраль етәкселәре ҡышҡа әҙерлектең насар тороуы тураһында яҡшы беләләр, ләкин тейешле сара күрмәйҙәр.

Тимер юл транспортының ҡышҡа алдағы әҙерлеге уның аныҡ эшләүенә бәйләнгән. Магистралдең тимер юл бүлексәләрендә бөтә измерителдәр ҙә ҡәнәғәтләнерлек үтәлмәйҙәр. Өфө һәм Стәрлетамаҡ тимер юл бүлексәләрендә поезд хәрәкәтенең хәүефһеҙлеге ҡәнәғәтләнерлек түгел, вагондар әйләнеше буйынса билдәләнгән норма үтәлмәй. Шулай уҡ уларҙа иген, балласт һәм коммунизмдың бөйөк төҙөлөштәренә оҙатыласаҡ йөктәрҙе тейәү эштәрендә сериоз артталыҡ йәшәй.

Бындай хәлгә [illegible] ... тимер юлсылар ... [illegible]

М. Левитин.

Ҡала Советтарының даими комиссиялары

[illegible] Ҡала Советтарының даими комиссиялары [illegible] практик эшенә депутаттарҙы актив ҡатнаштырыуҙың [illegible] ... хеҙмәтсәндәрҙе [illegible] ... ҡаланың ... [illegible]

Депутат Гулин етәкселек иткән тәҙрисләүҙе ... [illegible]

Ҡала Советы исполкомы даими комиссиялар эшендәге ... [illegible]

Шулай уҡ торлаҡ, урындағы промышленность, социаль-торговое ... [illegible]

Ҡала Советы исполкомы бөтә даими комиссияларҙың ... [illegible]

Н. Ғәббәсов,
БАССР Верховный Советы Президиумының референте.

Күңелле спектакль

Күптән түгел Бәйләҡ театры Әбйәлил районы Бурангол ауылы колхозсыларына хеҙмәтләндерҙе. [illegible] ... «Күңел дәфтәре» исемле пьесаһын ... [illegible]

Тамашасылар пьесаны һәм концертты ҙур ҡыҙыҡһыныу менән ҡараныҡлар. [illegible] ...

Концерт номерҙарында ҡатнашыусы Ф. Ғәләүетдинов, К. Хөсәинов, С. Ғәлин иптәштәрҙең сығыштарын халыҡ бик ярата тыңланы.

В. Сәлимов.

„Совет Башҡортостаны“ материалдары буйынса

„ҠАЛТАСЫ РАЙОНЫНДА МАЛ ТОРЛАҠТАРЫ ТӨҘӨҮҘӘ ӘҘӘЛӘР“

Газетабыҙҙың 165-се номерында «Ҡалтасы районы колхоздарында мал торлаҡтарын төҙөү ...» [illegible] ... «Алға», Салауат һәм Буденный исемендәге колхоздарҙа малсылыҡ ... [illegible]

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Ҡалтасы район Советы исполкомы был хәбәр буйынса редакцияға түбәндәге яуапты бирҙе: [illegible]

„Әбйәлил районында культура-ағартыу эшен баһаламайҙар“

Ошо исем менән газетабыҙҙың 14 августағы номерында урындағы ... [illegible] ... район ... лекторҙар ... етешһеҙлектәр ... культура-ағартыу ... ҡарар ҡабул ителде.

— Ошо ҡарар нигеҙендә, — тип күрһәтелә районының редакцияға ебәргән яуабында, — ай һайын агиткәләктив етәкселәренең, клубтар һәм уҡыу өйҙәре мөдирҙәренең семинарҙары, агитаторҙарҙың кәңәшмәләре уҙғарылырға тейеш. Был кәңәшмә һәм семинарҙарҙа район работниктарынан әҙерлекле иптәштәрҙең докладтар менән сығыштары ойоштороласаҡ.

Район газетаһына ВКП(б) райкомының етәкселеген көсәйтергә

Беҙҙең республикабыҙҙа 95 район газетаһы сығарыла. Уларҙың тиражы 200 мең данаға етә. Баймаҡ, Бәләбәй, Дәүләкән, Шишмә, Янауыл кеүек ҙур райондарҙа икешәр район газетаһы сығарыла. Район газеталары һәр бер колхозға, һәр бер бригадаға етә һәм ауыл эшсәндәренең яратып уҡый торған газетаһы булып тора. Район газеталарын ауылдың етәксе работниктары ғына түгел, бәлки йөҙәр меңдәрсә колхозсылар, МТС һәм совхоз работниктары уҡыйҙар.

Коллектив пропагандист, коллектив агитатор һәм коллектив ойоштороусы булыу яғынан район матбуғатының роле бик тә ҙур. Район газеталары хәҙерге шарттарҙа ауыл хеҙмәтсәндәренең социалистик алдынғылығын һәм активлығын күтәреүгә, колхозсыларҙы, МТС һәм совхоз работниктарын общественный интересларҙы юғары ҡуйыу рухында тәрбиәләргә, кешеләрҙең аңындағы капитализм ҡалдыҡтарына ҡаршы ныҡышмалы көрәш алып барырға саҡырылғандар. Район матбуғаты общественный колхоз милкен һаҡлау, колхоздарҙың общественный хужалыктарының ныҡлығы һәм сәскә атыуы өсөн көрәшергә, ауыл хужалығы артеле Уставы боҙоусыларҙы фаш итергә, колхоздарҙа, МТС-тарҙа, совхоздарҙа үҙ файҙаларын ғына күҙәтеүселәргә ҡаршы общественный фекер туплаға тейеш.

Район газеталары бөтә колхозсыларҙы бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталингә яҙған хатта алынған йөкләмәләрҙе үтәүгә күтәрергә, социалистик ярышты киң яҡтыртырға, Социалистик Хеҙмәт Геройҙарының һәм колхоз производствоһы алдынғыларының эш тәжрибәләрен, алдынғы совет агрономия фәненең ҡаҙаныштарын киң популярлаштырырға саҡырылғандар.

Район газеталары партия ойошмаларының эш тәжрибәләрен, колхоз партия ойошмаларының боевой һәләтлеге һәм коммунистарҙың идея-политик үҫеше мәсьәләләрен төрлө өйрәнергә һәм дөйөмләштерергә тейештәр. Ауылда бөтә культура сараларын ойоштороусы булған уҡыу өйҙәрен, библиотекаларҙың һәм мәктәптәрҙең эшен яҡтыртыу — район газеталарының мөһим эше ул.

Беҙҙең партиябыҙҙың Үҙәк Комитеты үҙенең «Район газеталары тураһында» тигән 1940 йыл 13 июнь ҡарарында район матбуғатына партия етәкселеген көсәйтеү кәрәклеген тағы бер тапҡыр һыҙыҡ өҫтөнә алып үтте. ВКП(б) райкомдарына һәм уларҙың беренсе секретарҙарының үҙҙәренә урындағы газета менән етәкселек итеүҙе, уның эстәлеген һәр ваҡыт күҙәтеп барыуҙы, газетаның эшмәкәрлеген район алдында торған наубәттәге политик һәм хужалыҡ бурыстарын хәл итеүгә йүнәлтеүҙе, газета өсөн политик һәм әҙәби яҡтан грамоталы работниктар һайлап алыуҙы тәьмин итеүҙе йөкмәтте.

Партиябыҙ Үҙәк Комитетының был талаптарын үтәй барып, ВКП(б)-ның күп кенә район комитеттары үҙҙәренең газеталары менән сериоз шөғөлләнә башланылар. ВКП(б)-ның Дәүләкән, Бүздәк, Бәләбәй райкомдары үҙ газеталарын әҙәби яҡтан грамоталы, идея-политик әҙерлекле һәм партия эшендә тәжрибәләре булған кадрҙар менән комплектовать иттеләр. Партияның Бөрө райкомының үҙ газетаһына етәкселек итеү тәжрибәһен миҫалға алырға мөмкин. Бында ВКП(б) райкомы бюроһында редакторҙың отчетын систематик тыңлайҙар, ай һайын редакцияның эш планы ҡарала һәм ВКП(б) райкомы работниктары тарафынан район газетаһының редакцияһына, уның активы менән эшләүенә даими ярҙам күрһәтелә. Бының һөҙөмтәһендә «За большевистские темпы» исемле Бөрө район газетаһы, башлыса, район тормошоноң конкрет материалдары — ауыл хәбәрселәре, партия, совет активы материалдары һәм хеҙмәтсәндәрҙең хаттары менән сығарыла. Ул маҡсатҡа йүнәлешле, боевой баш мәҡәләләр менән сығыш яһап, номерҙан-номерға ауыл хужалығының айырым мөһим мәсьәләләре буйынса подборкалар биреп бара, халыҡ-ара күҙәтеүҙәр бирелеп барыла, Советтар Союзы, Башҡортостан һәм район буйынса информациялар регуляр урынлаштырыла.

Ләкин күп кенә урындарҙа район газеталары тейешле идея һәм культура кимәлендә тормайҙар һәм үҙҙәренең бурыстарын уңышлы башҡарып етмәйҙәр әле. Архангель районының «Осҡон» газетаһы ошондай газеталарҙың береһе булып тора. Ул идея һәм культура яғынан түбән кимәлдә сығарыла. Газета редакцияһы колхоздарҙан, МТС-тарҙан айырылған. Ул урындағы фактик хәлде өйрәнмәй, район тормошон тейешле кимәлдә яҡтыртмай. Райондың партия ойошмаларына район алдында торған наубәттәге политик һәм хужалыҡ бурыстарын үтәүҙә тейешле ярҙам күрһәтә алмай. Газетаның даими яҙа торған 10—12 генә ауыл хәбәрсеһе бар. Был газетаның биттәре күп ваҡыт түбән йөкмәткеле, трафаретлы материалдар менән тула. Тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләүсе материалдар бирелмәй. Июнь айынан бирле партия тормошо мәсьәләләре буйынса бер генә материал да баҫылмаған.

Газеталағы бындай хәлдәр ВКП(б)-ның Архангель райкомы работниктарының береһен дә борсомай. ВКП(б) райкомы үҙ газетаһына етәкселек итмәй, уға тейешле йүнәлеш бирмәй, райондың политик, хужалыҡ, культура тормошона етәкселек итеүҙә ҡеүәтле ҡорал булған район газетаһын файҙаланмай.

Район газетаһына етәкселек итеү эшенә ошондай һалҡын ҡараш башҡа ҡайһы бер райондарҙа ла бар әле. Оло Теләк районының «За коммунизм» исемендәге газетаһы грамотаһыҙ оформить ителә, ҡайһы бер саҡта материалдарҙа стилистик һәм грамматик яҡтан тупаҫ хаталар китә. Ә ВКП(б) райкомында уға иғтибар итеүсе кеше юҡ.

Күгәрсен районының «Коммуна байрағы» һәм «Знамя коммуны» газеталары өлкә газеталарынан алынған һәм ТАСС пресбюроһы ебәргән ҙур-ҙур материалдар менән тултырыла, урындағы темаларға хәбәрҙәр, мәҡәләләр, хеҙмәтсәндәрҙең хаттары аҙ баҫыла. ВКП(б)-ның Күгәрсен райкомы һәм уның беренсе секретары иптәш Печкорин газета эшендәге юл ҡуйылмаҫлыҡ хәл менән килешеп йәшәй һәм үҙ газетаһына тейешле йүнәлеш бирмәй.

Газеталарҙың массалар менән бәйләнешен нығытыу — матбуғатҡа партия етәкселеген тормошҡа ашырыуҙың мөһим шарты ул. Ләкин ҡайһы бер райондарҙың ВКП(б) райкомдары быға тейешле әһәмиәт бирмәйҙәр. Өфө районының «За большевистские колхозы» газетаһы редакцияһы ауыл хәбәрселәре, актив менән бәйләнеш тотмай, газета уҡыусыларҙың фекерҙәрен туплау эше алып бармай. Шуға күрә лә был газета район хеҙмәтсәндәренең иғтибарын үҙенә йәлеп итә алмаҫлыҡ булып сыға һәм ул үҙенең уҡыусылары араһында авторитет менән файҙаланмай. Газетаның тиражы тулыһынса таратылмай. ВКП(б)-ның Өфө райкомы үҙ газетаһының был сериоз етешһеҙлектәрен бөтөрөү сараһын күрмәй.

Айырым район газеталарының инициативаһыҙлығы, оператив булмауы ВКП(б)-ның ҡайһы бер район комитеттары тарафынан газета работниктары һайлап алыуға һәм уларҙы тәрбиәләүгә сериоз ҡараш булмауы менән аңлатыла. Мәҫәлән, Салауат, Мишка, Покровка райондары газеталарының редакциялары политик һәм әҙәби яҡтан грамоталы работниктар менән тейешенсә комплектовать ителмәгәндәр. Ҡайһы бер ваҡытта газета кадрҙарына бөтөнләй дөрөҫ булмаған ҡараш менән осрашырға тура килә. Ҡайһы бер райкомдар редакторҙарҙы, уларҙы үҙ эштәренән айырып, ниндәй булһа берәр кампания үткәрергә оҙаҡ срокҡа командировкаға ебәрәләр. Бындай хәлдәр Мәсетле, Ауырғазы, Благовар райондарында йыш ҡына булалар. Был райондарҙа яҙыу сәсеү һәм урожай йыйыу осоронда редакторҙарҙы вәкил итеп ебәрәләр, ә политик эштең мөһим участкаһы — газета — асылда етәкселекһеҙ ҡала.

«Газета эше барлыҡ әҙәби эштәрҙән иң ауыры, — тине Михаил Иванович Калинин, — ул газетаның өҙлекһеҙ сығыуы, оформление өсөн ваҡыттың ныҡ ҡыҫҡа булыуы, эштә даими ашығыслыҡ булыуы менән ауыр. Аҙаҡ килеп, ул государство һәм общественный тормоштоң өҙлекһеҙ килеп сығып торған бөтә практик мәсьәләләре буйынса үҙенең фекер йөрөтөргә тейеш булыуы менән ауыр. Был ғына аҙ әле, ул ошо моменттағы мөһим ваҡиғаларға һәм күренештәргә общественный иғтибарҙы туплап алып барыусы һәм йүнәлеш биреүсе нәс булырға тейеш».

Бынан совет матбуғатының һәм уның сотрудниктарының эше ни тиклем яуаплы икәнлеге, партия ойошмаларында ниндәй ихтирам һәм авторитет менән файҙаланырға тейешлектәре асыҡ күренә. Бынан ВКП(б) райкомдары үҙ газеталары работниктарын һайлап алыу һәм тәрбиәләү менән ни тиклем сериоз шөғөлләнергә тейеш булыуҙары килеп сыға.

Хәҙер республикабыҙҙың райондарында әһәмиәте буйынса бик мөһим политик кампания — биш бөйөк держава араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡултамғалар йыйыу киң бара. Район газеталары хеҙмәтсәндәргә Советтар Союзының тыныслыҡ һөйөүсе политикаһын, тыныслыҡ яҡлыларҙың еңелмәҫ көсөн һәм ҡеүәтен аңлатыуҙа партия ойошмаларына яҡындан торып ярҙам итергә, ауыл хужалығы алкаһында иптәш Сталингә биргән вәғәҙәләрҙе үтәү өсөн игенселәрҙең социалистик ярышын киң яҡтыртырға тейештәр.

Партияның район комитеттары үҙ газеталарын халыҡ араһында алып барыла торған политик эштең мөһим үҙәгенә әйләндереү өсөн бөтә сараларҙы күрергә, үҙ газеталары редакцияларының эшмәкәрлектәрен мөһим политик хужалыҡ бурыстарын хәл итеүгә йүнәлтергә бурыслылар.

Партия ойошмалары газета редакцияларына газетала ҡатнашлыҡ итеүгә партия-совет активын, колхозсыларҙы һәм ауыл интеллигенцияһын киң йәлеп итеүҙә реаль ярҙам күрһәтергә, ауыл хәбәрселәре менән эште көсәйтеүҙә, улар менән семинарҙар, кәңәшмәләр, хәбәрселәр рейдтәре үткәреүҙә ярҙам итергә тейештәр.

Шундай тәртип урынлаштырырға кәрәк, партия комитеттарының работниктары газетаның эстәлегенә һәр ваҡыт күҙәтеү алып барһындар, уның етешһеҙлектәрен күрһәтһендәр һәм уларға эштә конкрет ярҙам итһендәр. Редакцияларҙың айлыҡ эш пландарын ВКП(б) райкомында раҫларға, редакторҙарҙың отчеттарын систематик тыңларға кәрәк. Газеталарҙың тематикаһын төрләндереү, газета биттәрендә урындағы темаларға хәбәрҙәр, мәҡәләләр баҫыу бик мөһим.

Район газеталары ауыл эшсәндәрен идея-политик яҡтан тәрбиәләүҙә ғәйәт ҙур көс булып торалар. Әгәр ҙә ВКП(б) райкомдары үҙҙәренең газеталары менән көндәлек большевистик етәкселекте тормошҡа ашырһалар, был көс алда торған мөһим политик һәм хужалыҡ бурыстарын үтәүҙә райондың партия ойошмаларына бик ҙур булышлыҡ күрһәтәсәк.

С. Ҡыуатов,
ВКП(б) Өлкә Комитеты пропаганда һәм агитация бүлегенең матбуғат секторы мөдире.

«Союззаготтранстың» Малаеүеҙ авторотаһы шоферы йәш мәнсе иптәш З. В. Хәлитов игене ташыуҙа үҙенең көндәлек нормаһын ике тапҡырға арттырып үтәй.

Һүрәттә: һулда шофер З. В. Хәлитов һәм механик, Л. Н. Дорофеев, улар наүбәттәге рейс алдынан машинаның торошон тикшерәләр.

А. Червинский фотоһы.

Йәш натуралистәрҙең уңыштары

БӨРӘ. Ошо көндәрҙә йәш натуралист-туристәрҙең район слеты булып үтте. Слетта ҡатнашыусылар Бөрә ҡалаһының натуралист-туристәр станцияһы етәксеһе иптәш Е. С. Большакованың «Йәйге осорҙа натуралист-туристәрҙең эш йомғаҡтары тураһында», докладын тыңланылар.

Ҡала һәм ауыл мәктәптәренең уҡыусылар мәктәп аргаһендәге участкаларҙа быйыл йәй бик ҡыҙыҡлы тәжрибә эштәре башҡарҙылар. Йәш натуралистәр, мичуринсе агробиология фәнен үҙләштерә барып, бик күп ҡиммәтле тәжрибәләр яһанылар.

Мәҫәлән, ҡаланың 1-се номерлы урта мәктәбендә уҡыусы йәш мичуринселәр мәктәп әргәһендәге тәжрибә участкаһында бөртөклө ашлыҡҡа һәм һәр төрлө йәшелсә культураларына байтаҡ ҡыҙыҡлы тәжрибә үткәрҙеләр. Был мәктәптә юннаттар айырыуса яҡшы эшләйҙәр. 7-се класс уҡыусыһы А. Охлопкова быйыл «Бизон» сортлы томатҡа тәжрибә яһаны. Суперфосфат һәм башҡа төрлө яңы ашламалар ҡулланды. Һөҙөмтәлә ул һәр бер төптән 4 килограмм 41 грамм урожай алды. Быны гектарға күсереп иҫәпләгәндә һәр бер гектарға 1.134 центнер тура килә тигән һүҙ. Был иһә республикала рекордлы урожай иҫәпләнә.

Ошо уҡ мәктәптә уҡыусы А. Елизарьевтең дә тәжрибәһе бик ҡыҙыҡлы. Ул 5 квадрат метр ергә «Бордо» сортлы столовой сәгендәрҙә сәсә һәм, бөтә тейешле ашламаларҙы ҡулланып, яҡшылап тәрбиәләй. Һөҙөмтәлә был кескенә участка 45 килограмм урожай бирә. Был һәр бер гектарға 900 центнер тигән һүҙ.

Йәш натуралистәр араһында иң йәше Хвостова Валя. Ул әле 3-сө класта ғына уҡый. Валя 1 квадрат метр майҙанға малға ашата торған сөгөлдәр ултыртҡан. Уны ул һөйөп тәрбиәләгән һәм ваҡытында тейешле ашламалар биргән. Валяның тырышып эшләүе бушҡа китмәй. Кескәй майҙандан 9 килограмм 31 грамм сөгөлдәр ала. Был — һәр бер гектарҙан 930 центнер тигән һүҙ!

Камышино урта мәктәбендә уҡыусы йәш натуралистәр Белова Маруся, Шура Немкова, Шумилова Клава, Дьяконова Тоня быйыл йәй күк һағыҙ урожайын күтәреү өҫтөндә ҡыҙыҡлы тәжрибә үткәрҙеләр. Уларҙың эше ыңғай һөҙөмтәләр бирҙе. Йәш натуралистәр тәрбиәләп үҫтергән күк һағыҙ тамыры 30 грамм ауырлыҡҡа етте.

Слетта ҡатнашыусы йәш натуралистәр — туристәр үҙҙәренең йәйге эштәре һәм экскурсион походтары тураһында, алдағы осорға үҙҙәренең пландары тураһында һөйләнеләр.

Слет уңайлы менән ойошторолған күргәҙмә айырыуса ҡыҙыҡһыныу тыуҙырҙы. Бында юннаттар тарафынан үҫтерелгән ҡабыҡһыҙ һоло, тармаҡланып үҫкән башаҡлы бойҙай культураларын һәм виноград, груша кеүек емештәрҙе күрергә мөмкин.

Г. Баян.

Вуздар араһында еңел атлетика буйынса ярыш

Ошо көндәрҙә Өфө ҡалаһының «Искра» стадионында юғары уҡыу йорттары араһында беренселек өсөн еңел атлетика ярышы булып үтте.

Ярышта Өфөнөң нефть, медицина, ауыл хужалығы, педагогия, авиация институттарының ҡатын-ҡыҙҙар һәм ир-ҙәр командалары ҡатнашты. Өс көн дауам иткән ныҡышмалы ярышта нефть институты студенттәре командаһы (тренеры Х. Ҡотлояров), бөтә төр ярыштарҙа 55,064 очко алып, беренсе урынға сыҡты. Улар ярышҡа ныҡлы әҙерлек менән килделәр. Бөтә төр йүгереү дистанцияларында, диска ташлау, көнье ырғытыу, бейеклеккә һәм оҙонлоҡҡа һикереү буйынса яҡшы һөҙөмтәләр күрһәттеләр.

Икенсе урынды медицина, өсөнсө урынды ауыл хужалығы институттарының командалары алды. Ҡатын-ҡыҙҙар командалары араһында педагогия институты студенткалары яҡшы һөҙөмтәләр күрһәттеләр. Бында 100 һәм 200 метрға йүгереүҙә Бикметова беренсе урынды алыуға өлгәште.

Еңеүсе командаға күсмә приз, физкультура һәм спорттың ҡала комитеты тарафынан грамота тапшырылды.

Р. Ғилманов.

БМО ҡарары аяҡ аҫтына һалып тапалды!

Грек политик тотҡондары әсәләренең мөрәжәғәте

НЬЮ-ЙОРК, 27 сентябрь. (ТАСС). 26 сентябрҙә СССР-ҙың БМО-лағы вәкиллеге үлем язаһына хөкөм ителгән грек политик тотҡондары әсәләренең һәм ҡәрҙәштәренең меморандумын БМО секретариатына ебәрҙе. Совет вәкиллеге меморандумды Генеральный Ассамблеяның документы сифатында баҫып сығарыуҙы һораны. Меморандумда былай тип әйтелә:

Салоникиҙа һәм Гудиҙа (Афина янында — редакция иҫкәрмәһе) үлем язаһы приговорҙарын үтәүсе отрядтарҙың атыуҙары конституцияға ҡаршы йүнәлтелгән 509-сы номерлы закон нигеҙендә тыуған илгә хыянат итеүҙә ғәйепләнеп үлем язаһына хөкөм ителгән биш йәш кешене үлтерҙеләр, ауыртыу һәм ғазапланыуҙар менән өҙгөләнгән беҙҙең йөрәктәребеҙҙе ҡурҡыу менән тултырҙылар.

Бына күп йылдар инде беҙҙең йәндәребеҙ — үлем язаһына хөкөм ителгән 3 мең кешенең бәхетһеҙ әсәләренең йәндәре агония хәлендә тора. Беҙҙең ҡартлығыбыҙҙың ышанысы — беҙҙең балаларыбыҙ һәр минут һайын үлем язаһы приговорҙарын үтәүсе отрядтың кәтеп, Греция бастилияларында серейҙәр.

Ни өсөн? Шуға күрә, сөнки улар намыҫлы грек патриоттары булдылар һәм милли ҡаршылыҡ күрһәтеүҙә ҡатнаштылар, милли бойондороҡһоҙлоҡ өсөн [illegible]

[illegible]

БМО ҡарары аяҡ аҫтына һалып [illegible]

[illegible]

үлтерелгән һәм хәҙер һуңғы балаһы үлем язаһына хөкөм ителгән һәм атып үлтерелеү ҡурҡынысы аҫтында йәшәгән әсәләр бар.

Беҙҙең балаларыбыҙҙы үҙебеҙгә бирегеҙ йәки беҙҙе улар менән бергә үлтерегеҙ!

Беҙ хөкүмәттән, шәфҡәтлек акты итеп, беҙҙең балаларыбыҙҙы атып үлтереү тураһында ҡот осҡос хәбәрҙе көтөү менән тыуҙырылған ҡот осҡос ғазаптарҙан ҡотола алыуыбыҙ өсөн беҙҙе үҙебеҙҙең балаларыбыҙ урынына атып үлтереүҙе талап итәбеҙ.

Беҙ хөкүмәткә, парламентҡа, сиркәүгә һәм бөтә намыҫлы гректарға беҙҙең ҡот осҡос трагедиябыҙҙы хәл итергә ярҙам итергә саҡырып мөрәжәғәт итәбеҙ.

Беҙ, демократик илдәрҙең хөкүмәттәренә, Берләшкән Милләттәр ойошмаһына мөрәжәғәт итәбеҙ һәм уларҙы беҙҙең ғазапланған тауышыбыҙҙы тыңларға һәм беҙҙең балаларыбыҙҙы ҡотҡарыу өсөн был эшкә тыҡылырға саҡырабыҙ.

Айырым алғанда, беҙ әсәнең яфаланыуын аңлаусы бөтә донъялағы әсәләргә мөрәжәғәт итәбеҙ, һәм уларҙың әсәлек тойғоһо хөрмәтенә түбәндәгеләрҙе талап итеүҙәрен талап итәбеҙ.

Грецияла атып үлтереүҙәрҙе туҡтатырға,

Үлем язаһы приговорҙарын алмаштырырға, конституцияға ҡаршы йүнәлтелгән 509-сы номерлы законды юҡҡа сығарырға,

Дөйөм амнистия бирергә,

[illegible]

[illegible]

Улар ары белдереү аҫтына ҡул ҡуйыусылар.

Халыҡтар араһында тыныслыҡ һәм дуҫлыҡ тураһында иң яҡшы йырға Халыҡ-ара конкурстың йомғаҡтары

БУХАРЕСТ, 28 сентябрь. (ТАСС). 27 сентябрҙә Румыния халыҡ республикаһы композиторҙары союзында «Халыҡтар араһында тыныслыҡ һәм дуҫлыҡ тураһында иң яҡшы йыр» Халыҡ-ара конкурс жюриеның йомғаҡ ултырышы булған.

Конкурсҡа Румыния, Чехословакия, Польша, Ҡытай, СССР, Болгария, Венгрия, Германия демократик республикаһы һәм Албания композиторҙарының 24 әҫәре тапшырылған.

Беренсе премия П. Френкель тексы буйынса «Тыныслыҡты яҡлап» тигән йыр өсөн совет композиторы В. Белоусовҡа, Ион Серебрану шиғырына яҙылған «Дуҫлыҡ йыры» өсөн румын композиторы Р. Паладиниға һәм «Тыныслыҡ өсөн комсомолдар йыры» (Харитонов тексы) өсөн совет композиторы В. Мураделиға бирелгән.

Икенсе премиялар композиторҙар Гюнтер Коханка һәм Андре Азриельгә (Германия демократик республикаһы), В. Захаровҡа (СССР), Ион Киресеүгә (Румыния) бирелгән.

Будапештта Венгрия Халыҡ армияһы көнөнә арналған тантаналы ултырыш

БУДАПЕШТ, 28 сентябрь. (ТАСС). 28 сентябрҙә Будапешттың государство опера театрында Венгрия Халыҡ армияһы көнөнә арналған тантаналы ултырыш булды. Был көн 29 сентябрҙә билдәләнә.

[illegible] члендәре, хөкүмәт члендәре. Ултырышта Венгрия Халыҡ армияһының һәм общественный ойошмаларының вәкилдәре, шулай уҡ СССР-ҙың Венгриялағы илсеһе К. Д. Киселев, Ҡытай халыҡ республикаһының, халыҡ демократияһы илдәренең Германия демократик республикаһының [illegible]

[illegible] лагеренең юлбашсыһы бөйөк Сталин хөрмәтенә овация менән күп тапҡыр бүленде. Ултырышта ҡатнашыусылар Иосиф Виссарионович Сталинға ҡотлау телеграммаһының тексын бер тауыштан ҡабул иттеләр. Шулай уҡ Матиас Ракошиға ҡотлау ҡабул ителде.

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халыҡ армияһы Баш командованиеһының белдереүе

ПХЕНЬЯН, 28 сентябрь. (ТАСС). Корея Халыҡ-Демократик Республикаһы Халыҡ армияһының Баш командованиеһы 28 сентябрҙә, бөтә фронттарҙа ла Корея Халыҡ армияһының соединениелары Ҡытай халыҡ добровольцтары менән үҙ-ара тығыҙ хәрәкәт итеп, дошмандың ныҡлы атакаларын кире ҡағыуҙы дауам иттерҙеләр, уның йәнле көсөнә һәм техникаһына ҙур юғалтыуҙар килтерҙеләр, тип хәбәр итте.

Үҙәк һәм көнсығыш фронттарҙа Халыҡ армияһының соединениелары Чхолвондан һәм Кымхвадан көньяҡтараҡ һәм Янгуҙан төньяҡтараҡ райондарҙа бер нисә америкаң һәм лисынмансы [illegible] тарафынан Халыҡ армияһының линияһын өҙөү маҡсатында 100 тығыраҡ танк, авиация һәм [illegible] ярҙамында яһалған ярһыуҙы 6 уңышлы кире ҡаҡтылар. Был [illegible] тарҙа дошмандың 17 танкыһы [illegible] дә һәм 9 самолеты атып төшөрөлдө.

28 сентябрҙә Халыҡ армияһы[illegible] нит частәре һәм самолеттарҙы [illegible] лар Пхеньян, Вонсан һәм Сариво[illegible] нында тыныс халыҡ йәшәгән пункт[illegible] варварҙарса бомбаға тотоуҙа [illegible] дошмандың дүрт самолетын атып [illegible] ҙәләр.

Кэсондағы һөйләшеүҙәргә ҡарата

ПЕКИН, 28 сентябрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһының махсус хәбәрсеһе Кэсондан ошоларҙы тапшыра:

«Һәр ике яҡ связь офицерҙәренең 27 сентябрҙең иртәнге 10 сәғәтенә билдәләнгән осрашыуын ҡаршы яҡ көтөлмәгәндә юҡҡа сығарҙы. Ҡаршы яҡтың, хәбәрселәрҙе лә индереп, 36 кешенән торған группаһы 27 сентябрҙә иртәнге 9 сәғәт 30 минуттан һуң бер ни тиклем һуңлабыраҡ биш джипта һәм ике йөк машинаһында Кэсонға килде. Ләкин иртәнге 9 сәғәт 55 минутта ҡаршы яҡтың связь офицеры полковник Кинни уға бәйләнмәгән шарттар буйынса, үҙенең билдәләнелгән ваҡытта — иртәнге 10 сәғәттә осрашыу өсөн Кэсонға килә алмаясағы тураһында беҙҙең яҡтың связь офицеры полковник Чанға радиотелефон аша көтөлмәгәндә хәбәр итте. Унан һуң ҡаршы яҡ группаһы ниндәйҙер билдәһеҙ сәбәптәр менән Муньсанға кире ҡайтып [illegible] те».

Хәбәрсе былай тип өҫтәй: БМО [illegible] лы көстәре яғының үҙ белдер[illegible] шулай мөнәсәбәт итеүе уның «22 [illegible] брҙәге ҡылығын хәтерләтә. Был [illegible] ул беҙҙең яғыбыҙға мөһим хат [illegible] ҡарар иткәс, көтөлмәгәндә беҙгә [illegible] рарҙың юҡҡа сығарылыуы тура[illegible] хәбәр итте. Бында булыусы күҙәт[illegible] был ғәжәп икеләнеүсән позиция [illegible] лы килешеү тураһындағы һөйләш[illegible] гә Америка яғының ысын йөрәктә[illegible] серьез мөнәсәбәте юҡлығын күрһәт[illegible] нә түгел, бәлки шулай уҡ һөйләшеү[illegible] оҙаҡҡа һуҙыу өсөн ниндәй яңы [illegible] ҡаны ҡулланырға кәрәк булыу тура[illegible] дағы мәсьәлә буйынса Токио менә[illegible] шингтон араһында йәшәгән билдә[illegible] шылыҡтар хаҡында ла һөйләй, тип [illegible] һәтәләр».

Төньяҡ Норвегияла совет воиндәренең ҡәберҙәрен мыҫҡыллау

ОСЛО, 28 сентябрь. (ТАСС). Үҙәк властарҙың бойороғо буйынса совет воиндәренең ҡәберҙәрен юҡ итеүҙе дауам иттереү норвег халҡы араһында әленән-әле күберәк нәфрәт тыуҙыра.

Харстадтағы (Төньяҡ Норвегия) ҡала управлениеһының элекке советнигы «Нордлан арбедерубладет» газетаһында, рус воиндәренең ҡәберҙәрен хөкүмәттең ошондай ашығыслыҡ менән юҡ итеүе провокацияның бер төрө булып тор[illegible] белдергән.

Прогрессив матбуғат Норвегияны [illegible] итеү өсөн көрәштә һәләк булған совет [illegible] дәренең иҫтәлеген мыҫҡыллауҙы ту[illegible] тыуҙы талап итеүҙе дауам итерә. «Фри[illegible] хетен» газетаһы властар алдына, [illegible] ҙәрен һаҡлау һәм уларҙы тәрбиәләү [illegible] йынса расходтарҙы үҙ өҫтөнә алыр[illegible] залыҡ белдергән СССР-ҙың Норвегия[illegible] посольствоһының тәҡдиме ни өсөн [illegible] барға алынманы, тигән һорау ҡу[illegible]

Нарвик халҡы совет воиндәренең иҫтәлеген хөрмәтләй

ОСЛО, 28 сентябрь. (ТАСС). Норвегия властәре, Норвегияны азат итеү өсөн һуғыштарҙа һәләк булған совет боецтәренең ҡәберлектәрен варварҙарса емереүҙе ойоштороп, Совет воиндәренең иҫтәлеген мыҫҡыллаған ваҡытта, Норвегия халҡы Совет Армияһы геройҙарының ҡәберҙәре тураһында хәстәрлекте үҙ өҫтөнә алырға тәҡдим итә.

«Фрихетен» газетаһының хәбәр[illegible] нә ҡарағанда, Нарвик муниципалит[illegible] совет воиндәренең Нарвиктәге [illegible] ген һаҡларға һәм тәҙекләштерергә [illegible] тың теләүе тураһында Норвегияның [illegible] ил эштәре министерствоһына хәбәр [illegible] гә бер тауыштан ҡарар иткән.

Төньяҡ Норвегияла совет воиндәренең ҡәберҙәрен ҡаҙыуҙарға ҡаршы Норвегия газетаһы протест белдерә

ОСЛО, 28 сентябрь. (ТАСС). Төньяҡ Норвегияла совет воиндәренең ҡәберҙәрен ҡаҙыуҙың дауам иттерелеүе айҡанлы «Фрихетен» газетаһы былай тип яҙа:

«Төньяҡ Норвегияла рус воиндәренең ҡәберҙәрен ҡаҙыу бөтә илдә нәфрәт тыуҙыра... Оборона министерствоһының һәм сит ил эштәре министерствоһының хәрәкәттәре Норвегияның бөтә халҡының иң тәрән тойғоларына тейә. О был совет халҡының тойғоларын инсек мәсхәрәләргә тейеш.

... Рус воиндәре күмелгән 95 урынды, быны гитлерсе Германияға ҡаршы һуғышта союзниктәргә ҡарата [illegible] бурыс итеп күреп, тәртиптә тоторға [illegible] ҙең хәлебеҙҙән килмәйме ни һуң!

...Хөкүмәт был эшкә тыны[illegible] тейеш».

Төньяҡ-атлантик блок ғәскәрҙәренең манёврҙары

ПАРИЖ, 28 сентябрь. (ТАСС). «[illegible] ните» газетаһы, 27 сентябрҙә Төнь[illegible] атлантик блок ғәскәрҙәренең ҙур ман[illegible] ҙары башланды, тип хәбәр итә. Ман[illegible] ҙарҙа ҡатнашыусы хәрби һауа [illegible] Америка генералы Норстэдҡа [illegible] доролғандар. Улар Парижға, Брюсс[illegible] һәм Гаагаға «бик күп самолеттар [illegible] һөжүм итәсәктәр».

Франция баш ҡалаһы был [illegible] Англияла тороусы самолеттар тар[illegible] «бомбаға тотоласаҡ». Был «һөжүм[illegible] 130-ға тиклем самолет ҡатнашасаҡ. [illegible] ро ер ғәскәрҙәренең манёврҙары [illegible] Эйзенхауэр командованиеһы аҫтында [illegible] манияның Франция оккупацион [illegible] территорияһында үткәреләсәк. Улар[illegible] мең француз һәм 30 мең Америка [illegible] даты ҡатнашасаҡ.

Редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Стахановсы вахтала

Рауил Кинйәкәев тыныслыҡ яҡлылар-ҙың Башҡортостан республика конференцияһында ҡатнашты. Ул профессор В. Смирнованың «Совет халҡы тыныслыҡты яҡлап алып ҡалыу һәм нығытыу өсөн көрәштә» тигән докладын да, делегаттарҙың доклад буйынса сығыштарын да бөтә иғтибар менән тыңланы.

Бында һөйләнгән һәр бер изге һүҙ уны тыныслыҡ өсөн көрәшкә, бының өсөн тағы ла еңешкәнерәк эшләргә дәртләндерҙе.

— Тыныслыҡ өсөн көрәш тигән һүҙ— ниндәй изге һүҙ! — тип уйланы ул конференция залында. — Тыныс илдә тыныс һәм ижади хеҙмәт итеү — ниндәй рәхәт һәм шул тиклем ҙур бәхет! Быға өлгәшеү өсөн һөйләнеү генә етмәй, ә бөтә көстө һалып көрәшергә кәрәк. Мин, тыныслыҡ вахтаһына баҫып, бығаса сменаға бер ярым норма бирәм икән, уның менән генә тынысланырға ярамай. Тағы ла тырышыбыраҡ эшләгәндә, ниңә ике норма бирмәҫкә?! Үҙеңдең тырышыуың ғына ла етмәй, бөтә цех, бөтә завод коллективының дә шулай эшләүенә өлгәшергә кәрәк.

Яҙыусы Мостай Кәримдең конференция трибунаһынан һөйләгән ялҡынлы телмәре Рауилгә бигерәк тә ҙур тәьҫир ҡалдырҙы. Ораторҙың:

— Ҡыйбат хаҡ менән яулап алған тыныслыҡ ҡурҡыныс аҫтында... Ватан һуғышының данлыҡлы һәм еңеүле юлдары ҡалдырған иҫтәлектәр әле онотолмаған. Минең ҡоралдаш дуҫтарымдың елдәргә киҫелгән серьез йөҙҙәре бөгөнгөләй күҙ алдымда. Мин һаман да дошман танкыһына ҡаршы сыҡҡан, сабыр тәбиғәтле боец Морозовтың утлы ҡараштарын тоям... Тыныслыҡ һуғышты еңәсәк. Сөнки... донъялағы изге теләкле бөтә кешеләрҙең ихтыяры шундай. Бөйөк Сталиндең — тыныслыҡ өсөн көрәштәге беренсе баһадирҙың ихтыяры шундай, — тигән һүҙҙәре һуғыштың бөтә әселеген башынан алып аҙағына тиклем татыған Кинйәкәевтә айырыуса тулҡынландырҙы.

Яҙыусының йөрәгенән урғылып сыҡҡан был ялҡынлы һүҙҙәрҙе тыңлағанда, Сталинградтан Берлинға тиклем данлы еңеү юлдарын бергә үткән иптәштәре уның күҙ алдына килеп баҫтылар. Бына Висла йылғаһы. Уның арьяғында Варшава ҡалаһы. Унда азатлыҡ, демократия һәм тыныслыҡ өсөн һыуһаған поляк халҡы фашистик немец илбаҫарҙарының бысраҡ аяҡтары аҫтында иңрәләләр, ҡот осҡос яфа сигәләр.

1944 йылдың көҙгә айҙары. Совет Армияһына Варшава ҡалаһын дошмандан таҙартыу бурысы — изге миссияны үтәү бурысы йөкмәтелде. Быны өсөн Висла йылғаһын аша сығырға кәрәк. Ә яралланған йыртҡыс үҙенең әленә яҡынлашҡан һайын ерәнгес тештәрен ныҡыраҡ ырҙайта. Европа халҡына азатлыҡ алып барған Совет Армияһының көнбайышҡа табан еңеүле барышына ҡамасаулыҡ итеү маҡсатында, аҡтыҡ һулыштарын алып, төрлө сараларҙы күрергә маташа. Ләкин совет воиндәренең ҡыйыу ынтылышын бер ни менән дә туҡтатырға мөмкин түгел. Азатлыҡ армияһы, дошмандың ҡаршылыҡтарын емереп, алға, бары тик алға — көнбайышҡа табан бара.

Дошман туптары яһаған һыу өйөрмәләре араһынан ғәскәр тейәлгән кәмәләр, бүрәнәләрҙән, таҡталарҙан теҙеп эшләнгән һалдар һәм кәшмәктәр Висла йылғаһының һул яҡ ярына табан ағылалар. Рауил Кинйәкәевтең отделениеһе ултырып барған һалдың эргәһенә генә дошман снаряды килеп ярылды. Һыу бағана булып һауаға күтәрелде. Ҡаты һелкенеүгә һал сыҙаманы. Уның бүрәнәләре таралып, һыу ыңғайына аға башланылар. Отделение боецтарына, һыуға батып, һәләк булыу ҡурҡынысы килеп тыуҙы.

Утты-һыуҙы бер нисә тапҡыр үтеп сыҡҡан, ҡеүәтле ихтыярлы был һалдаттар, был юлы ла үлемгә баш әйергә теләмәнеләр. Уларҙың йөрәктәрендә Тыуған илгә һәм уның гениаль юлбашсыһы — бөйөк Сталинға булған мөхәббәт тағы ла нығыраҡ һәм ялҡынлыраҡ ҡайнай. Улар күкрәктәре менән бүрәнәләргә, таҡталарға ябыштылар. Һыуға батҡан аяҡтар һәм ҡулдар алға табан ынтылдылар һәм Тыуған ил, азат халыҡ бәхетенә йәшәү өсөн ныҡышмалы көрәш һәм сыҙамлылыҡ ғүмерҙәрҙе убырға килгән дәһшәтле упҡынды еңеп сыҡты.

Ватан һуғышы совет халҡының данлы еңеүҙәре менән тамамланды. Данлы еңеү һәм азатлыҡ юлдары совет кешеләренең һәм азатлыҡ воиндәренең хәтерҙәрендә мәңгелек иҫтәлек булып ҡалды. Рауил Кинйәкәев, үткән изге юлдарҙы хәтерләгәндә, Висла йылғаһы уртаһында, Ватан өсөн, үлемгә ҡаршы көрәштәштәрен күҙ алдында бөгөнгө кеүек ҡауҙаләндерә.

Йөҙәр миллиондарса прогрессив халыҡ һуғыш утын ҡабатҡан тоҡандырмаҫ өсөн бөтә активлегән һалып көрәшә. Иптәш Кинйәкәев үҙен тыныслыҡ фронтының ҡаҡшамаҫ һалдаты итеп таный. Шуға күрә лә ул тыныслыҡты нығытыу өсөн производствоға бөтә көсөн йәлләмәй тырышып эшләй.

Өфө тау оборудованиелары заводының эшселәре, инженер-техник работниктәре йыллыҡ программаны донъяла иң демократик булған Сталинсе Конституция көнөнә — 5 декабргә тамамларға йөкләмә алғанһылар...

Завод коллективының биш бөйөк державалар араһында Тыныслыҡ Пакты төҙөү тураһында Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә ҡул ҡуйыуға арналған митингыһында Рауил Кинйәкәев былай тине:

— Беҙ һуғыш теләмәйбеҙ. Беҙгә тыныслыҡ кәрәк. Һуғыш хеҙмәтсән халыҡтың тыныс ижад тормошона ниндәй ҡыйынлыҡтар килтергәнен беҙ бик яҡшы беләбеҙ. Шуның өсөн дә бөйөк Сталин етәкселек иткән социализм илендә тыныс хеҙмәт менән рәхәт һәм бәхетле йәшәргә теләйбеҙ. Беҙ тыныслыҡты һорамайбыҙ, ә талап итәбеҙ. Уны хеҙмәт менән нығытыр өсөн көрәшәбеҙ...

Үҙ Ватанын тәрән һөйгән коллектив Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Мөрәжәғәтенә берҙәм ҡул ҡуйҙы. Хәҙер һәр кем, хеҙмәттең юғары өлгөһөнә ирешеп, тыныслыҡ өсөн көрәш эшенә үҙенең вкладын күберәк индереү дәрте менән яна. Һәр кем социалистик ярыш йөкләмәһенең срогын ҡыҫҡартыу өсөн көрәшә. ВКП(б) члены Кинйәкәев, заводтың башҡа коммунистәре кеүек үк, тыныслыҡ вахтаһында авангардлыҡ ролен күрһәтә.

Механика цехына коммунизмдың бөйөк төҙөлештәре өсөн яңы һәм ҡатмарлы заказ бирелде. Уның төп частәрен өтештереү цехтың танылған стахановсы токары Рауилгә тапшырылды. Ул, тыныслыҡ байрағын йөрөтөүсе бөйөк Сталиндең етәкселегендә изге теләктәге кешеләрҙең тыныслыҡ өсөн көслө хәрәкәттәре менән рухланып, был серьез заказды Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының тарихи 34 йыллығы көнөнә — 7 ноябргә тамамлауға йөкләмә алды. Быны өсөн уға көн һайын ике норма эшләргә кәрәк ине. Ул Ватанға биргән был вәғәҙәһен дә, сменаға ике, ике ярым норма биреп, намыҫлы хеҙмәт менән нығыта.

Заводта, Рауил Кинйәкәев кеүек, тыныслыҡты нығытыу хөрмәтенә бөтә тырышлығын һалып эшләгән алдынғы стахановсылар бик күп һәм уларҙың һаны көндән-көн арта бара.

И. Ниғмәтуллин.

БӨГӨН ТЕАТРҘАРҘА ҺӘМ КИНОЛАРҘА:

БАШҠОРТ ГОСУДАРСТВО ОПЕРА [illegible] БАЛЕТ ТЕАТРЫНДА — иртән — «[illegible] һәм Котә», кис «Травиата».

Артист П. П. Никитенконың [illegible] сығышы. Альфред ролен П. П. Никит[illegible] башҡара.

Иртәнге спектакль көндөҙ 12 [illegible] киске спектакль кис 8 сәғәт 30 ми[illegible] башлана.

«ОКТЯБРҘӘ» — «Мексика ҡыҙы».
«САЛАУАТТА» — «Тревога».
«УРАЛДА» — «Тревога».
«ИҘЕЛДӘ» — «Ҙур тормош».
МАТРОСОВ ИСЕМЕНДӘГЕ КИНОТЕА[illegible]ҘА — көндөҙ «Райком секретары», [illegible] «БЕҘҘЕҢ ҠАЛА ЕГЕТЕ».

Редакцияның адресе: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, ауыл хужалығы, транспорт һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, совет төҙөлөшө һәм информация бүлектәре — 2-80-49, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

Н02626 Өлкә газеталар издательствоһы типографияһы. Тиражы 2000[illegible]